

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

47 ZİHNİMİZDEKİ KARAKOLLARIN YIKILMASI İSMAİL BEŞİKÇİ

BÜTÜN
ESERLER

İSMAİL BEŞİKÇİ

ZİHNİMİZDEKİ KARAKOLLARIN YIKILMASI

YARGILAMA SÜREÇLERİ
VE
ÖZGÜRLEŞME

322.42
BEŞZ

İSMAİL BEŞİKÇİ

**ZİHNİMİZDEKİ
KARAKOLLARIN
YIKILMASI**

**YARGILAMA SÜREÇLERİ
ve
ÖZGÜRLEŞME**

YURT KİTAP YAYIN: 47

İSMAİL BEŞİKÇİ BÜTÜN ESERLER: 3

Yurt Kitap Yayın'da Birinci Basım: Kasım 1991

(Zihnimizdeki Karakolların Yıkılması adı altında yayınladığımız bu kitap 1984 yılında Dengê Komal Yayınevi tarafından **Savunma** adı altında Stockholm'da yayınlanmıştır. Biz bu kitaba ek olarak; İsmail Beşikçi tarafından Askeri Yargıtay'a gönderilen 11 Ekim 1982 tarihli Temyiz Dilekçesi'ni, 17 Ocak 1983 tarihinde gönderilen Karar Düzeltme İstemi'ni ve **Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İşkânı; Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu** isimli kitaplarla ilgili duruşmalarda yapılan savunmalardan dolayı verilen cezalara karşı 11 Ekim 1982 tarihinde gönderilen Temyiz Dilekçesi'ni yayınlıyoruz.)

Dizgi : Yurt Kitap-Yayın

Baskı : Aydınlar Matbaacılık

Montaj : Mehmet Aydın

YURT KİTAP-YAYIN

GMK Bulvarı Onur İşhanı Kat: 7 No: 176

Tel: 117 35 49 KIZILAY ANKARA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İSMAİL BEŞİKÇİ

ZİHNİMİZDEKİ KARAKOLLARIN YIKILMASI

**YARGILAMA SÜREÇLERİ
ve
ÖZGÜRLEŞME**

İÇİNDEKİLER

YAYINEVİ'NİN NOTU.....	9
MİLİTAN BİR DEMOKRAT: İSMAİL BEŞİKÇİ	13
“SUÇ DELİLİ” MEKTUP	17
POLİS SORGUSU	20
ASKERİ SAVCILIK SORGUSU	32
İDDİANAME	37
SAVUNMA.....	42
BİLİMİN VE RESMİ İDEOLOJİNİN NİTELİĞİ	43
BİLİMSEL TAVİR VE DAVRANIŞ	52
KÜRT OLGUSU	54
SOSYOLOJİ ASİSTANLIĞI	62
DOĞU MİTİNGLERİ, İDARİ SORUŞTURMA, “DOĞU ANADOLU'NUN DÜZENİ” ve GÖREVE SON VERME	63
KİTAPLARLA İLGİLİ CEZA DAVALARI	66
I. 1971 “DOĞU DURUŞMALARI”	68
TOPLUMŞAL SORUNLARIN İDEOLOJİK YOLLARLA YOK SAYILMASI.....	75
KÜRTLERLE TÜRKLERİN EŞİTLİĞİNİN TEMEL KOŞULU.....	76
IRKÇI OLAN KİM?.....	77
MAHKEMELERE GÜVEN DUYMADIM	85
II. 1974 GENEL AFFI VE SONRASI	87
BİLİM YÖNTEMİ, BİLİM YÖNTEMİ TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMA I KÜRTLERİN MECBURİ İSKÂNI, BİLİM YÖNTEMİ, TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMA II TÜRK TARİH TEZİ, GÜNEŞ-DİL TEORİSİ ve KÜRT SORUNU, BİLİM YÖNTEMİ, TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMA III CUMHURİYET HALKFIRKASI'NIN TÜZÜĞÜ (1927) ve KÜRT SORUNU	88
YARGIÇLARLA “KÜRTLERİN TÜRKLÜĞÜ” TARTIŞMASI.....	95

III. DANIŞTAY'DAKİ DAVALAR.....	101
IV. İSVİÇRE YAZARLAR BİRLİĞİ'NE MEKTUP.....	108
MUSTAFA KEMAL'İN "MAZLUM ULUSLAR GÖRÜŞÜ" ÜZERİNE.....	110
"ATATÜRK DEMOKRASİSİ" KAVRAMI ÜZERİNE	119
MUSTAFA KEMAL'İN BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ ÜZERİNE	121
"HAYATTA EN HAKİKİ MÜRŞİT İLİMDİR" SÖZÜ ÜZERİNE.....	123
TÜRK DÜŞÜNCESİNDE ÇİFTE STANDART: BATI TRAKYA TÜRKLERİ, BULGARİSTAN TÜRKLERİ ve KÜRTLER.....	127
ALMANYA'DAKİ TÜRK ÇOCUKLARININ ASİMİLASYONUNA TEPKİ ve KÜRTLERİN ASİMİLASYONU	139
TÜRK AYDINLARI "DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ"NÜ NASIL ANLIYORLAR?.....	140
MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANI ve DEVLET BAŞKANI ORGENERAL KENAN EVREN'İN KONUŞMASININ ELEŞTİRİSİ	152
TÜRK DÜŞÜNCESİNDEKİ ÇİFTE STANDART	156
ORTAÇAĞ'DA ENGİZİSYON, GÜNÜMÜZDE RESMİ İDEOLOJİ KEMALİZM.....	167
20. YÜZYILA DAMGASINI VURAN TEMEL KAVRAMLAR	171
TÜRK ÜNİVERSİTESİ, TÜRK PROFESÖRLERİ BİLİM KAVRAMININ İÇERİĞİNİ NASIL BOŞALTIYOR?.....	172
SOMUT GERÇEK, İDEOLOJİK GERÇEK	179
ÜNİVERSİTE ÖZERKLİĞİNİN İKİ FARKLI UYGULAMASI.....	182
TÜRK ÜNİVERSİTESİNİ DÜZENLEYEN BEŞ AYRI KANUN	183
SONUÇ	192
TALEP	208

GEREKÇELİ KARAR	213
AVUKATLARIN İTİRAZI	223
A. USUL YÖNÜNDEN	224
B. ESAS YÖNÜNDÜN	224
TEMYİZ LAHIYASI	229
I. "GERÇEK"İ ARAMAK KAVRAMLARI ÜZERİNE.....	231
TÜRKİYE'NİN DIŞ İTİBARI NASIL SAĞLANIYOR?.....	236
DÜŞÜNCEYE, BİLİMSEL ÇABALARA NEDEN	
BASKI YAPILIYOR?	237
II. YARGILAMADA USULE ve	
ESASA İLİŞKİN USULSÜZLÜKLER	243
III. MİLLİ MENFAATLARA ZARAR VEREN KİM?	248
TÜRK YAZARLARININ, PROFESÖRLERİN,	
GAZETECİLERİN ÇİFTE STANDARDI.....	268
TÜRKİYE, BATI TRAKYA TÜRKLERİ SORUNUNU HER	
ZAMAN GÜNDEMDE TUTMA ÇABASI İÇİNDEDİR.....	285
IV. TÜRK ÜNİVERSİTELERİNİN DURUMU	293
V. TÜRKİYE'NİN DIŞ İTİBARI YANLIŞ	
YERLERDE ARANIYOR	317
VI. ADALET KURUMLARI HAKSIZLIĞA ALET	
OLMAMALIDIR. USULE ve ESASA İLİŞKİN	
BAZI YANLIŞLAR.....	323
TALEP	332
TEMYİZ DİLEKÇESİ	339
MAHKEMENİN AĞIR DEĞERLENDİRME HATASI.....	344
TALEP.....	347
KARAR DÜZELTME İSTEMİ	350
I. OLAY	350
II. RÜŞVET OLAYI	351
III. RÜŞVET OLAYININ DAVAMIZ AÇISINDAN ÖNEMİ.....	353
IV. ASKERİ YARGITAY'IN ONAMA KARARININ	
ANLAMI NEDİR?	354
1. Türkiye'nin Dış Ülkelerdeki İtibarı Sorunu.....	356

2. Yargıçlar, En Az Yargıladıkları Sanıklar Kadar Dürüst Olmalıdır	359
3. Mahkemenin Gerekçeli Kararının Hukuksal ÖzÜ Yoktur. Karar Baştan Aşağı Bir Polemikten İbarettir.....	359
4. Duruşma Gizli Yapılmıştır.....	361
5. Yargıçlarla Aynı Düşüncede Olmak Zorunluluğu Yoktur	362

V. TALEP

1. Olgular-Cezalar ve Bilim İlişkileri	369
2. Ceza Adaleti!	374
3. Demokratik Ülkeler Eleştiriden Korkmaz.....	374
4. Türk Yargısına Güvenim Yoktur Türk Yargısı Hukuksal Bir Fonksiyon Sürdürmemektedir. Türk Yargısının Hukuksallık Görüntüsü Altında Politik ve İdeolojik Bir İşlevi Vardır	376
5. Bu Davaya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Bakmalıdır.....	377

TEMYİZ DİLEKÇESİ

BİLİMSEL DÜŞÜNCENİN TEMELİ ve BİLİMSEL TAVIR	382
CUMHURİYETÇİLİK	384
BİLİMİN ÖNERMELERİ- İNANÇ- SAPLANTI	384
DİNSEL DOGMATİZM- İDEOLOJİLERİN DOGMATİZMİ	385
ALENİYET NASIL OLUŞUYOR	388
TALEP: BU DAVAYA AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ BAKMALIDIR	389

1. Yargı Organının Yargılama Faaliyetlerinin Temel Koşulu Güvenilirliliktir.	389
2. Kürt Ulusunun Tarihsel ve Toplumsal Gerçekliği	390
3. Kanunsuz Suç ve Ceza Olmaz Prensibi	394
4. Siyasal Suç ve Düşünce Suçu Kavramlarının Zaman İçindeki Değişimleri.....	395
5. Adalete Leke Sürülmüştür. Halbuki Yargıçlar En Az Yargıladıkları Sanıklar Kadar Dürüst Olmalıdırlar	397
6. Bu Davanın Görölme Yeri Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Olabilir	399

Bu kitap taş'a taş diyen bir bilim adamının Kürt'e Kürt dediği için başına gelen trajik olayların belgesidir. Bir bilim adamının teslim alınmaya çalışılmasının, onun çok basit gerekçelerle aşağılanmaya çalışılmasının ibret verici öyküsüdür.

Herzamanki gibi Beşikçi'yi resmi ideolojinin emir ve komutasıyla suçlayan mahkemeler, bir de 12 Eylül yılları eklenince, sanki bu yargılamalar açığa çıkmayacakmış gibi pervasızlaşabilmişlerdir.

12 Eylül zindanlarındaki kişiliği parçalamaya, yok etmeye, insanları beyinlerini kusturmaya yönelik baskılar, mahkemelerin somut iddialardan yoksun polis fezlekeleri gibi mü-talaaları ile birleşmiştir. Sanıklar konuşturulmamış ve zaten normal açık duruşmalar hiç yapılmamıştır.

İnsanlar sevk zincirleriyle, prangalarla mahkemelere götürülmüşlerdir. Arabalara bindirilmeden kapı altlarında işkenceden geçirilmişler, ellerinden yazılı savunmaları alınmış, mahkemelerde konuşmamaları söylenmiştir. Nasıl olsa dönüp dolaşıp gelecekleri yer cezaevleridir çünkü. Söylenilenler yapılmazsa burada hesapları görülecektir.

Diyarbakır Cezaevi gibi zulmün doruklarda seyrettiği cezaevlerinde insanlar onurlarını korumak için kendilerini yakmışlar, kafalarını duvarlara vura vura ölmüşler, intihar etmişlerdir. 1982'de 4 Kürt önderi Hayri Durmuş, Kemal Pir, Ali Çiçek ve Akif Yılmaz ölüm orucunda şehit olmuşlardır.

1984 yılında İstanbul'da cezaevlerinde direniş ve teslimiyet kol gezmektedir. 12 Eylülcüler tam teslimiyet istemektedir. Tek tip elbise, zorunlu eğitim, İstiklal Marşı söyletme... dayatılmıştır. Koğuşlar basılıp talan edilmektedir.

Kitap, defter, yastık, yatak her şey yırtılıp ortaya yığılmaktadır. Bir taraftan da tutuklular arasında uzun zamandır alttan alta seyreden ikilik su yüzüne çıkmaktadır. Tutuklular teslimiyetçiler ve direnişçiler olarak ayrılmışlardır artık. Ölüm orucuna yalnızca iki hareket katılmış ve 75 gün süren eylemde Mehmet Fatih Öktülmüş, Haydar Başbağ, Abdullah Meral ve Hasan Telci şehit olmuşlardır.

İşte bilim adamı İsmail Beşikçi de aynı nitelikteki cezaevlerinden geçmiştir. Aynı muamelelere tabi tutulmuştur.

Beşikçi, Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu isimli kitabından dolayı verilen ceza infaz edilirken birçok cezaevinde kalmıştır. Bunlardan birisi de Sakarya Cezaevi'dir. Buradan Kaynarca Cezaevi'ne nakledilmiştir. Sakarya Cezaevine gardiyanların yaptıkları bir baskında Beşikçi'nin el yazıları "ele geçirilmiş"tir. Bunların arasında İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazılmış bir de mektup vardır. Beşikçi bir mektup yazarak "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin haricteki itibar ve nüfuzunu kıracak şekilde devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız ve gerçek dışı haberler neşrettiği" için hakkında dava açılmıştır.

Fakat sadece bir mektupla yetinmeyen mahkeme yaptığı araştırmalar sonucu görmüştür ki Beşikçi'ye, o da yazar olan arkadaşından bir yün kazak, "ayrı zamanlarda toplam 350 kron" gelmiştir!

Mahkeme sonuçlandırılabilir artık. Karar: 10 yıl hapis, 5 yıl sürgün. Mahkemenin verdiği gerekçeli kararda şöyle bir mizansen vardır: Memleketi bölmek ve parçalamak için Beşikçi'nin karakter yapısı uygundur. Beşikçi bir kelime bile Kürtçe bilmemesine rağmen dış güçler onu Çorum ilinin İskilip ilçesinde bulmuşlar, yandaşlarına daha faydalı olması düşüncesiyle Siyasal Bilgiler Fakültesine sokmuşlar. 1961-1962 ders yılında mezun olan Beşikçi gayreti sonucu Yedeksubay okulunu bitirmiş. Ama bu görevini özellikle Bitlis ve Hakkâri yörelerinde sürdürmüş. Daha sonraları sıfatını güçlendirmek ve daha da etkili olmak amacıyla 1965 senesinde açılan bir imtihana girerek Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Asistanlığını kazanmış. Bu arada kitap ve makaleler de yazıyormuş ve diyormuş ki Kürtle-

re: "Sen Türk değilsin, ayrı Kürt ırkıdansın, sömürülüyorsun, müstakıl bir Kürt Devleti kur, hakkını yedirme, Atatürk'e inanma, sizi Türkleştiriyorlar..." Ayrıca 1981/210 emanet sırasında kayıtlı mevcut suç konusu mektupların örnekleriyle diğer kitap ve belgeler gibi maddi ve hukuki "deliller" de ele geçmiştir. Ayrıca yurtdışından gönderilen bir yün kazak ve toplam 350 kron da var...

İşte böyle, ortada mahkemenin "dış güçler" dediği çeşitli Avrupa ülkelerinin Yazarlar Birliği Başkanlarına gönderilen bir mektup, bir yün kazak, o zaman 3500 TL. tutan Beşikçi'nin bir yazar dostundan gelen 350 kron... Ama verilen ceza 10 yıl hapis, 5 yıl sürgün.

Bu mektup davası ve sonuçları insana derin bir hüznün vermektedir. Gerekçeli kararın bir yerinde "... hiçbir ilmi kariyeri olmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bulunan sanık İsmail Beşikçi'nin asistanlığını ileri sürerek öğretim görevlisi ve yazarlık sıfatını hakkı olmadığı halde kullanarak" diyerek Beşikçi aşağılanmaktadır... Beşikçi'nin söylemediği şeyler sanki söylemiş gibi gerekçeli karara alınarak sözde karar güçlendirilmiştir. Mahkeme kararını açıklamıştır; toplam 30-40 dakika süren duruşma sonucu... Halbuki Beşikçi'nin savunma dilekçesi 239 sayfadır. Ceza, savunma okunmadan verilmiştir.

Beşikçi'ye ceza veren yargıçlardan ikisi 7 ay sonra bazı sanık yakınlarından rüşvet alırken suçüstü yakalanmışlardır. Aldıkları rüşvet milyonlarca liradır. Ama aldıkları ceza, birisi 8 yıl 2 ay, diğeri 6 yıl 9 ay 20 gündür...

Görülüyor ki düşünceye verilen ceza rüşvete verilenden daha fazladır...

Yurt Kitap-Yayın Beşikçi'nin bütün eserlerini yayınlamaya başladığını kısa bir süre önce kamuoyuna duyurmuştu. Bu arada "Ortadoğu'da Devlet Terörü" isimli kitabımızdan milyarlarca lira ceza istenmektedir. Kasım ayının başlarında piyasaya verdiğimiz **"Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama I. Kürtlerin Mecburi İskanı"** isimli kitabımız ise İstanbul 2 No.lu DGM'nin bir kararıyla toplatılmıştır. Bu son kararla ilgili bir şeyler söylemek istiyoruz: **Kürtlerin Mecburi İskanı** 1977 yılında Komal Yayınevi tarafından yayınlanmış ve toplatılmıştır. Görülen dava sonucu

İsmail Beşikçi'ye 1.6 yıl hapis cezası verilmiştir. Ceza infaz edilmiştir. Ceza 142/3'den verilmiştir. 12 Nisan 1991 tarihinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 23. maddesi uyarınca 140, 141 ve 142. maddeler kaldırılmıştır. Ve biz sözkonusu kitabı, dava tümüyle ortadan kaldırıldığı için Ekim 1991'de yeniden yayınladık. İst. 2 No.lu DGM kitabı toplatma kararında "3713 sayılı yasanın 8. maddesinde belirtilen suçun işlendiği ileri sürüldüğünden, kitap bu yasanın yürürlük tarihinden sonra yeniden yayınlanmış olduğundan" cümleleri yer almaktadır. Demekki 142/3'ün kaldırıldığı doğru değildir. Bir hile yapılmıştır. 142/3 daha da ağırlaştırılarak Terörler Mücadele Yasası'nın 8. maddesine konulmuştur. Davası düşmüş kitaplar tekrar toplatılabilmektedir. Yazar 142/3'ten cezaevinde yatmıştır. Şimdi de aynı yazar, aynı kitaptan 2-5 yıl hapis, 50 milyon liradan 100 milyon liraya kadar para cezası isteği ile, yayınevi ise, milyarlarca lira para cezası isteği ile yargılanacaktır. Biz, insan haklarını, başın özgürlüğünü aramaktayız.

Bir de şunu açıklamak istiyoruz:

Yayınevimizin çıkarttığı kitaplardan önemli bir kısmı toplatılmıştır. Kitaplarımızın toplatılmasını istemiyoruz, Kitap yayınladığımız için yayınevimize polisin gelmesini istemiyoruz. Kitapçılardan kitaplarımızın ve başka yayınevlerinin kitaplarının, dergilerinin vs. toplatılmasını istemiyoruz. Polisin kitabevlerine toplatma için gitmesine kesin karşıyız.

Biz basın özgürlüğü, düşünceyi ifade etme özgürlüğü istiyoruz. Hiçbir Avrupa ülkesinde kitap toplatma yok. Derleme diye bir kurum da yok. Ancak şahıslara yönelik hakaretler olursa kişilerin başvurusuyla kitaplar dava konusu olabiliyor. Biz de aynı hakkı istiyoruz.

Kitap, dergi v.s. toplatmalarının önüne geçilmesi gerekmektedir. Düşüncelere tahammül istemekteyiz. Bu yüzden herhangi bir davanın aleyhimize sonuçlanması halinde Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkımızı kullanacağız. Ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görülecek dava da tahminimize göre bir kitap davası olmayacaktır.

İsmail Beşikçi'ye saygı, okura dostlukla...

YURT KİTAP-YAYIN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MİLİTAN BİR DEMOKRAT: İSMAİL BEŞİKÇİ(*)

Türkiye'de şovenizmle hesaplaşmak demek, esas itibarıyla Kemalizm ile hesaplaşmak demektir. Kemalizm ezen ulus milliyetçiliğinin adıdır. Zulmedenlerin felsefesidir. Kemalizm, Türk burjuvazisinin baskı ve egemenlik aracı olan Türk Devleti'nin ideolojisidir. Ve bir devlet ideolojisi olarak, toplumun bütün kesimlerine devlet eliyle sokulup kurumlaştırılmıştır.

Kemalizm'in en önemli yapısal özelliklerinden birisi anti-Kürdizmdir. Yani Kemalizm, bir toplumsal olgunun inkârı üzerine temellenmiştir. Buna göre "... Türkiye'de yaşayan herkes Türktür. Türk olduğundan ötürü mutludur. Kürt diye bir ulus, Kürtçe diye bir dil yoktur. Kürtler, dağlı Türklerdir. Kürtçe, Türkçe'nin bozulmuş bir şivesidir."

Türk üniversiteleri, 60 yıllık cumhuriyet tarihi boyunca bu düşünceleri yapmış ve yaymışlardır. Resmi ideolojiye kölece boyun eğmişlerdir. İnkârı kurumlaştırmışlar, yalanı bir devlet politikası haline getirmişlerdir. Bu bilim dışı, antidemokratik ve resmi ideolojinin inkârcı yapısına karşı üniversitelerden gelen ilk ve tek eleştirinin sahibi İsmail Beşikçi'dir. Bundan dolayı da Beşikçi'ye hiçbir şart altında tahammül edilememiştir. Beşikçi, zorla susturulmaya çalışılmış, bilimsel çalışma imkânları elinden alınmış, işsizliğe, açlığa mahkum edilmiştir. Bunlarla da yetinilmemiş yıllarca cezaevlerinde tutulmuş, dava üzerine dava açılarak on yıllar tutan cezalara çarptırılmıştır.

(*) Bu yazı, Kürdistan Dernekleri Federasyonu'nun yayın organı olan Berbang/Şafak Dergisi'nin 2. sayısında Kürtçe olarak yayınlanmıştır. Aynı zamanda bu yazı, Denge Komal Yayınevi tarafından 1984 tarihinde Stockholm'de yayınlanan İsmail Beşikçi'nin **Savunma** adlı kitabının giriş yazısıdır.

Şüphesiz, sorun, yalnızca bir bilim emekçisinin susturulmasıyla sınırlı değildir. Resmi ideolojiye ters düşen çalışmaların engellenmesi ile de sınırlı değildir. Çünkü, Beşikçi'nin çalışmaları sürekli ve sistemli olarak doğrulanmaktadır. Resmi ideolojinin yok saydığı, bilim adamlarının üniversitenin yokluğunu ispat için çırpındığı Kürt olgusu toplumsal olduğu kadar siyasal olarak da kendisini ortaya koymakta, resmi ideolojiyi tekzip etmektedir... Dolayısıyla sorun, bir ülkenin bağımsızlığı bir ulusun özgürlüğü düzeyinde temellenmektedir... Bunun karşısında devlet eliyle oluşturulan gerici barajlar tutunamamakta, resmî ideoloji çatırdayarak yıkılmaktadır...

Beşikçi'nin ilk çalışmaları altmışlı yıllarda gün ışığına çıktı. Doktora tezi olarak incelediği **"Göçebe Alikan Aşireti, Doğuda Değişim ve Yapısal Sorunlar"**, **"Doğu Mitinglerinin Analizi"** ve nihayet oldukça geniş kapsamlı bir çalışma olarak **"Doğu Anadolu'nun Düzeni Sosyo-Ekonomik ve Etik Temeller"** isimli araştırmaları yayınlandı. Bu çalışmalar henüz resmi ideolojinin kalıplarını parçalayan çalışmalar olarak değerlendirilemez. Beşikçi, resmi ideolojinin tabu saydığı konulara parmak basmıştır ama henüz düşüncelerinde köklü değişimler meydana gelmiştir. 1971'de Erzurum Üniversitesi'nin bir kısım profesörlerinin de ihbarı üzerine tutuklanarak Diyarbakır Sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanır. Bu dönem Beşikçi'nin düşüncelerinde köklü dönüşümlerin olduğu dönemdir.. Bu köklü dönüşümler daha sonra Beşikçi'nin **"Bilim Yöntemi"** isimli çalışmasında ifadesini bulacaktır.

Diyarbakır yargılamalarında Beşikçi 13 yıl 7 ay gibi ağır cezalara çarptırıldı. 1974 affı ile hapisten çıktıktan sonra, üniversiteye girişi engellendi. Yazar olarak çalışmalarını sürdürdü. Kitapları Komal Yayınevi tarafından yayınlandı. Bu kitaplar toplatıldı. Beşikçi yeniden tutuklandı. Çeşitli cezalara çarptırıldı.

Beşikçi bu çalışmalarında Cumhuriyet tarihinin siyasal yanını irdelemektedir. "Bütün cumhuriyet tarihi boyunca bilimin, resmi düzeyde geliştiğini, toplumsal-sosyolojik gerçekleri yok saydığını, inkâr ettiğini vurgulamaktadır.¹ Üniversite, resmi ideolojinin inkârcı politikasını yapan ve yayan bir ku-

rum durumundadır. Bilim adamları inkârı meşrulaştırmakta, yalanı teşvik etmektedirler. Mahkemeler adli bir kurul olarak değil, siyasal bir kurul olarak görev yapmaktadırlar. Bilimsel bilgiye değil ihbara, inkâra itibar etmektedirler. Bir ulusun yok sayılması, inkâr edilmesi bilimsel bir tavır olamaz. Bir ulusun inkârı üzerine basa basa demokrasi mücadelesi verilemez. İnsan hakları korunamaz. Kürdistan bölünüp parçalanmış bir ülkedir. Kürt ulusu sömürgeleştirilmiştir. Tüm demokratik ve insan hakları gasp edilmiştir. Bilim adamına düşen görev bu durumu onaylamak değildir. Bilim adına bu durumu meşrulaştırmak değildir. Tam tersine resmi ideolojinin inkârcı ve yalana dayalı yapısı eleştirilmelidir.

Ne var ki Türkiye'de bilim, resmi düzeyde gelişmiş, geliştirilmiştir. Bilim adamları resmi ideolojiyi ve onun inkârcı ve yalana dayalı yapısını korudukları ölçüde, buna hizmet ettikleri ölçüde maddi ve manevi olarak ödüllendirilmişlerdir. Zaman, zaman milletvekilliklerine bakanlıklara kadar getirilmişlerdir. Bu nedenle de bütün bir cumhuriyet tarihi boyunca üniversiteden olsun, üniversite dışından olsun bir tek bilim adamı dahi resmi ideolojinin bu inkârcı ve yalana dayalı yanını eleştirmeye yanaşmamıştır. Tam tersine, bütün çalışmalar yalan ve inkârın kurumlaşmasına hizmet etmiştir...

İşin en ilginç yanlarından bir diğeri de, Beşikçi'nin eleştirilerine karşı bilim çevresinin daimi bir suskunluk içine girmesidir. Yüzlerce üniversite hocasının, uluslararası kariyerlere sahip bilim adamlarının çalışmaları eleştiren Beşikçi'ye bir tek bilimsel cevap verilmemiştir. Buna karşılık baskı, zindan ve zulüm örgütleri harekete geçirilmiş, Mahkemeler harekete geçirilmiş. Kitapları toplatılmış. Ağır cezalara çarptırılmıştır.

Ama açık olan bir şey varsa o da Beşikçi'nin hayat tarafından doğrulanmasıdır. Kürdistan'dan yükselen ulusal ve toplumsal kurtuluş siyasal bir olgu olarak, çağın sorunlarından biri olarak somutlanmaktadır. 60 yıllık acımasız asimilasyon ve jenosit eylemlerine rağmen yok edilemeyen Kürt ulus olgusu somut bir gerçeklik olarak ortada durmaktadır. Beşikçi'nin sesi de zindanlarda boğulmak şöyle dursun, dal-

ga dalga zindanların duvarlarını aşarak yayılmaya devam ediyor...

Türk Devleti Kürt ulus olgusunu inkâr etmeye devam ediyor. Türk bilim adamları resmi ideolojinin yalana dayalı politikasına bilimsel kılıflar giydirmek için hâlâ yarışmaya devam ediyorlar... Zindanlar tıka basa dolu... Ve bir mektuptan ötürü Beşikçiye 10 yıl ceza verildi. Akıl almaz bir şey gibi görünüyor ama, gerçek: bir mektuptan ötürü 10 yıl ceza...

Tabii sorun, yukarıda da vurguladığımız gibi, bir bilim emekçisini susturmakla sınırlı değil... Onlar, yalan üzerine kurulu düzenlerinin yıkılacağından korkuyorlar. Resmi ideoloji ile şartlandırılmış kitlelerin öğrenmesinden korkuyorlar. Demokratik ve sosyalist muhalefetin, idam sehpalarıyla ezilmesi, Kürt ulusunun asimilasyon ve jenosit eylemleriyle topyekun imhasıyla dolu olan cumhuriyet tarihinin kanlı gerçeklerini örtbas etmek istiyor, bunların gün ışığına çıkmasından korkuyorlar. Ama, tarih ileriye doğru evrimleşiyor. Gerçekler su yüzüne çıkıyor. Zindanlarda boğulmak istenen yiğit insanların sesi, zindan duvarlarını aşarak, yayılıyor. 60 yıllık iktidarların gücü bu şanlı direnmeleri kırmayı, yok etmeyi beceremedi. Eli kanlı generallerin vahşeti de yetmeyecektir...

O.K.

Haziran 1982 / Stockholm

“SUÇ DELİLİ” MEKTUP

İSVİÇRE YAZARLAR BİRLİĞİ BAŞKANI Bayan BOU-LANGER'e 14.8.1980'de gönderilen mektubun tam metni:

Türkiye'de resmi ideoloji Kürt diye bilinen bir ulusun, Kürtçe diye bilinen bir dilin olmadığını ısrarla ve inatla sürdürmektedir. Kısaca Kemalizm olarak ifade edebileceğimiz bu ideolojinin en temel özelliklerinden birisi kesinlikte antiKürt olmasıdır. Irkçıdır ve sömürgecidir. Ve bu resmi ideoloji Türk üniversitesine, Türk yargı organlarına, Türk siyasal partilerine, basın, radyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına kabul ettirilmiştir. Ve bu süreçte devletin her türlü ideolojik baskı araçları ve zorlayıcı baskı araçları kullanılmıştır ve kullanılmaktadır.

Özerk olduğu vurgulanan üniversiteler, bağımsız oldukları iddia edilen yargı organları, hür olduğu söylenen kitle haberleşme araçları, demokratik oldukları özellikle belirtilen kurumlar, o ideolojiyi tartışmasız kabul etmişlerdir. Bu kurumlar, giderek yalana dayalı resmi ideolojinin yapıcısı, yayıcısı durumuna gelmişlerdir. Yalana dayalı resmi ideolojinin en önemli kurumları olmuşlardır. Üyesi olduğum Türkiye Yazarlar Sendikası da “demokratik” bir kuruluştur. Fakat resmi ideolojiye uygun tavırları geliştirmektedir.

Bu bakımdan Türk düşüncesi iki standartlı gelişmektedir. Demokrat, hatta komünist oldukları iddia edilen Türk yazarları da iki standartlı düşünürler. Bunlar, dünyanın herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketlerini coşkuyla karşılarlar. O hareketleri överler.

Desteklerini bildirirler. Fakat, Kürdistan'ın herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketine düşmanca tavır alırlar. Küçümserler. Emperyalizmin kışkırtması diye aşağılarlar.

Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmalar yapan merkezler, insan haklarını koruma ve geliştirme dernekleri var. Fakat, bunlar, şimdiye kadar Kürdistan sorunu konusunda ve Kürtlerin insan hakları konusunda hiçbir tavır geliştirmemişlerdir. Kürtlerin lehine olabilecek bir şey söylemekten şiddetle kaçınmaktadırlar. Fakat resmi ideolojiyi bol bol övmektedirler. Bu tür örgütler, Kürt sorununu görmemek için ısrarlı ve bilinçli bir gayret içindedirler. Ve bu koşullarda Türk Devleti Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci baskısını rahatça sürdürmektedir. Bu ırkçı ve sömürgeci baskılarını günlük politika haline getirmiştir.

Bu ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen, Türk Devleti insan haklarına saygı duyduğunu iddia edebilmektedir. Hatta, dünyada insan haklarına saygı duyan ender ülkelerden biri olduğunu vurgulayabilmektedir. Bu konuda son günlerde gelişen iki olay üzerinde durmakta yarar var. Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'deki işkence olaylarını ve insan haklarına aykırı davranışlarla ilgili bir rapor yayınlamıştır. Türk Devleti görevlileri, Uluslararası Af Örgütü'nün iddialarını reddetmektedir. Örneğin İçişleri Bakanı Mustafa Gülcigil 'Türkiye, insan haklarına saygılı ender ülkelerden biridir' diyebilmektedir. (Bak. 18.6.1980 tarihli Türk gazeteleri) Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen ise, 23.6.1980 Newsweek dergisine para ile yayınlattığı bir makalede yine aynı şeyleri iddia edebilmektedir. Fakat Türk basını, Uluslararası Af Örgütü'nün raporu karşısında duyarsız kalmıştır. Kürdistan sorununa rağmen, Kürtlerin insan hakları sorununa rağmen, devlet görevlilerinin ileri sürdükleri iddiaları ise hiç sorun yapmamaktadırlar.

Üniversite çevreleri, siyasal partiler, sendikalar, dernekler, kitale haberleşme araçları vs. Kürdistan sorununa hiç değinmezler. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle 1919-1923 yılları arasında Kürdistan'ın bölünüp parçalanması, Kürt ulusuna böl-yönet politikası uygulanması gibi konular, Türk bilim çevrelerinin, Türk düşüncesinin görmemekte, incelememekte özel bir gayret gösterdiği konulardır.

Türk basını, Kürdistan konusunda son derece duyarsızdır. Fakat bu duyarsızlık, hesaplı, kitaplı, bilinçli bir davranıştır. Amaç, Kürdistan sorunu ile ilgilenenleri tecrit etmektir. Bu konuda dü-

şüncelerinin etkinliğini kırmaya çalışmaktır. Örneğin, örgütünün 8 Kasım 1979 tarihinde Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e ve Başbakan Süleyman Demirel'e yazdığı protesto mektubu Türk basınında uzun müddet yer almamıştır. Ancak, 15 Mayıs 1980 tarihli Demokrat Gazetesi'nde küçük bir haber olarak yer almıştır. Yine aynı devlet yetkililerine 10 Aralık 1979 tarihinde yazılan ve Kürt ulusuna yapılan baskıların insan haklarına aykırılığını dile getiren yazılar, basında hiç yer almamıştır. Türk basını başka konularda kuşkusuz böyle duyarsız değildir.

Devlet tarafından sürdürülen baskıların düşünceye ve bilimin gelişmesine büyük bir engel olduğu kuşkusuzdur. Üniversite, basın, sendika gibi kurumların duyarsızlığı, dolayısıyla baskıları onaylayan halleri ise, bu baskıları daha da yoğunlaştırmaktadır. Bu da büyük bir gerçektir.

Bütün bunlar, sorunun, bir yazarın özgürlüğü olmaktan çok öte duran bir sorun olduğunu göstermektedir. Sorun, Kürt ulusunun özgürlüğü sorunudur. Ve bugün Kürdistan Ortadoğu'nun ortasında ulusal ve demokratik bütün hakları gasp edilmiş, bölünmüş ve parçalanmış devletlerarası bir sömürgeci. Kürt ulusu, dikenli tellerle, mayın tarlaları ile parçalanmış, birbirlerinden koparılmaya çalışılan bir ulustur. Bu durumda Kürt ulusunun siyasal statüsü, sömürgeci bile aşağıdadır. Çünkü, örneğin Türkiye'deki Kürt ulusunun varlığı bile kabul edilme(me)ktedir. Kürtler, Türkiye'de Türkleştikleri oranda kamu haklarından yararlanırlar. Aksi halde, baskı, zulüm, zindan...

Bu bakımlardan, bu tür sorunlar karşısında, sorunun ağırlık merkezini bir yazarın özgürlüğünden çok, bir ulusun özgürlüğü yönüne koymakta büyük bir yarar vardır. Örgütünüzün mektuplarını, bu bakımlardan, takdirle karşıladığımı belirtmek isterim.

Bütün bunların ötesinde, sayın başkan, şahsıma gösterdiğiniz özel ilgiden dolayı size ve örgütünüzün tüm üyelerine saygı ve selamlarımı yolluyorum. Sağlık mutluluk ve başarılar diliyorum.

İsmail Beşikçi

POLİS SORGUSU

SANIK: İSMAİL BEŞİKÇİ;

Hüsnü ve Zahide oğlu, 1939 İskilip doğumlu, Çorum ili İskilip ilçesi Hacıpıri mahallesi nüfusuna kayıtlı, Mercimek Sokak, Barış Apartmanı 37/2 Aşağıeğlence Etlik/ ANKARA'da mukim, boşa gezer, evli, çocuksuz sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin sanık sıfatıyla alınan ifadesinde:

SORULDU: 1939 yılında İskilip'de doğdum. İlkokulu, ortaokulu İskilip ilçesinde, liseyi Çorum'da okuyarak Edebiyat bölümünden 1957-1958 öğretim yılı sonunda mezun oldum. Daha sonra aynı yıl üniversitelerin düzenlediği sınava katıldım. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni kazandım. 1961-1962 öğretim yılı sonunda Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi İdari Şube Bölümü'nü bitirerek mezun oldum. Aynı yıl, İçişleri Bakanlığı tarafından burslu öğrenci olarak okuduğum için Çorum Valiliği emrinde maiyet memuru olarak görevlendirildim. Bu ilde üç ay kadar çalıştıktan sonra, askere gitmem için müracaatta bulundum. 1962 yılı sonlarında Tuzla Piyade Okulu'nda ilk yedek subaylık eğitimini gördüm ve daha sonra Bitlis ve Hakkâri illerinde diğer hizmet süremi tamamladım. 1964 yılı sonlarında terhis oldum. Askerlik dönüşü maiyet memuru olarak Tunceli ili Hozat ilçesine maiyet memuru olarak atandım. Bu sırada Erzurum Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Asistanlığı için sınav açıldı, ben bu sınava katıldım, başarı göstererek bu yerde asistan olarak görevimi sürdürmeye başladım. Yukarıda mecburi hizmetle çalıştığımı söylemiştim, müteakiben Milli Eğitim Bakanlığı'na bu zorunluluğumu yaptırmıştım. Erzurum

Atatürk Üniversitesi'nde 1965-1971 yıllarına kadar görev yaptım. Yukarıda söylemeyi unuttum. Asistan olarak çalıştığım bu süre içerisinde Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nin işbirliği ile açılan burslara katılarak doktoramı yapmıştım. Doktora tezimi tamamladıktan sonra **"Doğu Anadolunun Düzeni"** adlı kitabı yayımladığımdan dolayı, Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünce hakkımda idari soruşturma yapılarak bu yerdeki asistanlık görevime son verildi. Danıştay'a başvurdum. Danıştay, yürütmenin durdurulması kararını verdi. Erzurum Üniversitesi Rektörlüğü, aldığım bu Danıştay'ın kararını uygulamaya sokmayarak beni tekrar görevime iade etmedi. Bu süre içerisinde beni geri almaları söz konusu olduysa da, bana, daha sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Sosyoloji Asistanlığı sınav açtı. Bu sınava katıldım ve başarı göstererek bu üniversitede çalışmaya başladım. Yukarıda, bu sıralarda geriye iade edilmem hususunu söylemiştim. Bu geriye alınmam, Ankara Üniversitesi'ndeki sınavı kazanıp, girmeye karar verdiğim anda olmuştu. 1971 yılının başlarında çalışmaya başladığım bu üniversitede, 22 Haziran 1971 yılında Erzurum'da bulunduğum sıralarda yazdığım kitap ve sınıflarda anlattığım konulardan dolayı tutuklanarak yargılandım. Komünizm ve Kürtçülük propagandası yapmaktan sanık olarak on üç yıl hüküm giydim. İki yıl Diyarbakır, bir yıl da Adana Cezaevi'nde kaldım. 1974'teki Genel Af'la birlikte tahliye oldum. 1974 affından sonra serbest yazarlık yaptım. İlk olarak Diyarbakır'daki 1971 yılında duruşmalarla ilgili olarak **"İSMAİL BEŞİKÇİ DAVASI"** isminde bir kitap yayınladım. 1976 yılında, yine Ankara'da Komal Yayınevi'nde, bilimsel bilginin üretilmesi ile ilgili **"BİLİM YÖNTEMİ"** isimli kitabı yayınladım. Bu kitaba bağlı olarak **"KÜRTLERİN MECBURİ İSKÂNI," "TÜRK TARİH TEZİ ve KÜRT SORUNU", "CUMHURİYET HALK FIRKASININ TÜZÜĞÜ 1927 ve KÜRT SORUNU"** isimli kitapları yayınladım. Bu kitapların basımından sonra, 1977 yılında İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nce dava açıldı. **"TÜRK TARİH TEZİ ve KÜRT SORUNU"** isimli kitap hakkında dava mahkûmiyetimle sonuçlandı. Üç yıl yattıktan sonra Sakarya ili Kaynarca ilçesi Cezaevi'nden 12 Nisan 1981 günü tahliye oldum.

“KÜRTLERİN MECBURİ İSKÂNİ” isimli kitaptan dolayı, İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nde halen mahkeme sürmektedir. Cezaevinde tutuklu olduğum süre içerisinde, burası yanlış oldu hükümlü olduğum süre içerisinde **“İSMAİL BEŞİKÇİ DAVASI”** adlı kitabımla ilgili, burası yanlış oldu, **“İSMAİL BEŞİKÇİ DAVASI”** adlı kitabım, kitaplarımla ilgili davaların konusunu içeriyordu. 1980 yılında yayımladım. Yine bu kitabımı Komal Yayınevi'nde yayımlatmışım.

Babam Hüsnü Beşikçi, bu tarihten üç yıl önce öldü. Annem Zahide Beşikçi, Çorum ili İskilip ilçesinde ikâmet etmektedir. Kendisi ev hanımıdır. Eşim Leman Beşikçi, Ankara-Etlük Yalçın Eski Yapan İlkokulunda öğretmendir. Ağabeyim Vasfi Beşikçi, Çorum ili İskilip ilçesi merkezinde çiftçilik yapmaktadır. Ağabeyim Muhittin Beşikçi, İskilip ilçesinde mutafık yapmaktadır. Ablam Satı, İskilip ilçesinde marangozluk yapan Hasan Ürün ile evlidir. Kendisi ev hanımıdır. Akrabalarımın çoğu Çorum ili İskilip ilçesinde ikâmet ederler, diğer azınlıkta kalan kısmı ise, Ankara'da yaşamlarını sürdürürler.

SORULDU: Hiçbir partiye üye olmadım. Genel merkezi İstanbul'da bulunan Türkiye Yazarlar Sendikası'nın üyesiyim.

SORULDU: Benim anladığım manada Kürtçülük, mevcut hükümetin, yani devletin resmi olarak Kürtlerin varlığını kabul etmemesine karşılık, Kürtçe konuşan, Kürtçe konuşmasını isteyen, Kürtçe yazmasını isteyen, Kürt kültürünün geliştirilmesini isteyen kişilere Kürtçü denir.

SORULDU: Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcında Atatürk'ün Sivas-Eruzurum Amasya Kongrelerinde, Heyet-i Temsiliye dönemlerinde, Doğu'daki Kürt şeyhlerine, aşiret şeyhlerine gönderdiği telgraflarda, Kürtlerin varlığını kabul etmekte, bu dava Kürtlerin ve Türklerin müşterek davasıdır, gavurla mücadele aynı gayedir, mücadele zafere ulaştığı zaman Kürtlerin de milli hakları tanınacaktır. O bakımdan Kürtler İngilizlerle işbirliği yapmasının şeklindeydi. Kürtlerle Türklerin aynı cephede, aynı şartlarda savaşması ile Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Cumhuriyet kurulduktan sonra Kürt-

lere vaat edilen bu milli haklar verilmediği gibi varlıkları da kabul edilmedi.

SORULDU: Kürtler, Ortadoğu'nun yerli halklarından. Araplar gibi, Farslar gibi Hint Avrupa grubu içerisinde yer almaktadırlar. Türkler ise, Anadolu'ya, 11. yüzyılda gelmişlerdir. Türklerin Anadolu'ya gelişlerinde, Kürtler Anadolu'ya yerleşmiş yerli halktı. Onun için, Kürtler ile Türklerin dilde, kültürde, ırkta uzaktan yakından hiçbir bağı yoktur. Türkçe Ural-Altay dil grubu içindedir. Kürtçe ise, Hint-Avrupa dil grubu içindedir. Bu dil içerisinde, Sanskrit-İran-Afgan ve Ermeni dilleri ile Germen dillerine yakındır. Kültürde, örneğin, giyim-kuşam, yeme-içme alışkanlıkları, şarkıları, türküleri, masalları tamamen ayndır.

SORULDU: Atatürk, Cumhuriyetten sonra Kürtlere kültürel haklarını vermediği gibi, Kürtleri Türkleştirmek için, Doğu'dan Batı'ya toplu sürgünler yaptı. Bu sürgünler devamlı oldu. Özellikle Kürtleri Türkleştirmek için, 1934'de 2510 Sayılı Sürgün Kanunu çıkartıldı. Kürtçe konuşandan, konuştuğu kelime kadar para cezası alınıyordu. Kürt giysileri yasaklanmıştı. Ayrıca Kürtlerin öz kültürünü yansıtan şarkıları, türküleri söylenilmiyordu. Açılan okullarda Türkçe ve Türk harfleri kullanılarak eğitim yaptırılıyordu. Bunlarda yukarıda söylediğim gibi, 1950'li yıllara kadar devlet politikası olarak Doğu'ya hiçbir sosyal hizmet götürülüyor, 1950 ile 1960 yılları arasında planlı olmasa da hizmet götürüldü. 1960'dan sonra planlı bir hizmet götürüldüğü görülmektedir.

SORULDU: Türkiye'de çoğunluğunun Doğu illerinde yaşamını sürdürdüğü kişiler Kürt'tür. Mevcut kanunlar içerisinde bu kişiler biz Kürt değiliz, Türküz diyorlarsa kamu hizmetlerinden mahrum edilmeyip, sosyal haklarını almaktadırlar. Eğer Kürt olduklarını ileri sürüp Türklüğü kabul etmiyorlarsa, kamu haklarından yararlandırılıp, eşit bir şekilde yararlanmaları mümkün olmuyor. Örneğin 12 Eylül Askeri Harekâtından sonra Doğu illerinde Kürt olduklarını ileri sürüp, bu konuda kendi kültürel haklarını isteyen bir sürü kişi tutukevinde bulunmaktadır. Eğer bunlar Kürtlüklerini ileri sürmeseydiler, Türk olduklarını, Türk kültürünü yaşamak istediklerini bildirseydiler, tutuklanmazlardı.

SORULDU: Kürtler, İngilizlerin böl-yönet politikaları gereğince, 1918 yıllarından sonra başlayan çalışmalarıyla, İran, Irak, Suriye sınırları içinde bölmeler yapıyor, yani toplu olan Kürtlerin çeşitli devletlerin hegemonyasına girmesini sağlıyor ve Lozan Antlaşması ile bunu pekiştiriyor.

SORULDU: Okulda, tahsil içi staj döneminde, 1961 yılında Elazığ Valiliği emrine gönderildim. Valilik emrine bağlı Kaymakamlıkların hepsinde çalıştım. Sık sık kaymakamla köylere gitmemiz gerekiyordu. Burada, Kürtlerin durumunu yakından görüyordum. Türkçe bilmediklerinden, Türkçe olan devlet ilişkilerinde zorluk çekiyorlardı. Bazen de tercüman kullanılıyordu. Ben, Kürt olmadığım halde, Kürt olan bu geniş kitlenin genel durumuna ilgi duydum. Bilimsel olarak çalışmalarına bu yönde o tarih sonlarında başladım. Okuldan mezun olduktan sonra Çorum iline maiyet memuru olarak atandım. 1961'den sonra, Türkiye genelinde, Türkiye'nin sorunlarına karşı başladığı gibi, bu konularda yayınlar da artmaya başladı. Katıldığım açık oturumlar, okuduğum gazete, kitap ve dergilerden Türkiye'nin sorunlarının sol bir politikayla çözümleneceğini düşündüm. Sol'u benimsemem bu şekilde başladı. 1963 yılında Avrupa'da Kürt Gençlik Cemiyeti'nin kurulduğu sıralarda ben, Hakkâri'de askerdim. Türkiye içinde bir takım tutuklamalar olduğunu basından öğrendim. Bu tutuklamaları okudukça, Kürtçülük nedenlerine karşı ilgim daha da artmaya başladı. Askerden sonra, Türkiye İşçi Partisi'nin elime geçtiği kadarıyla yayınlarından istifade ediyordum. Türkiye İşçi Partisi'nin içinde Kürtçülük tezini savunanan Kemal BURKAY, Tank Ziya EKİNCİ, Niyazi TATLICI, Edip KARAHAN gibi kişiler vardı. (Okunamadı). Ben de Kürt sorununa diyalektik açıdan bakmaya başladım. Bu dönemde, yani 1969 yıllarında Türkiye İşçi Partisi ve Dev-Genç'den kopan kişiler tarafından Devrimci Doğu Kültür Ocakları adı altında kurulan derneğe üye olmadım. Fakat yayınlarından istifade ederek, Kürtçülük konusunu, yani, sorunun yeni bir boyutunu daha kavramaya başladım. 1969'da **"DOĞU ANADOLUNUN DÜZENİ"** isimli kitabım yayınlandı. Aynı dönemlerde Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde Sosyoloji derslerine gidiyordum. 1971 yılında tutuklandım, gerekçesini yukarıda söylemiştim.

SORULDU: Şu anda bana gösterilen dosya içindeki el yazısıyla yazılmış, 128 adet döküman bana aittir. Bunları, ben cezaevinde yazdım. Bültenler ise, bana Belçika'dan adresime gönderilen bültenlerdir.

SORULDU: Türkiye'de üniversite öğretim üyeleri tarafından "Mustafa Kemal'in hareketi antiemperyalist bir harekettir. Doğu'nun ezilen, baskı altında tutulan, bütün halklarına ışık tutmuştur" biçiminde bir görüş geliştirilmektedir. Bu kişiler, Atatürk'ün "şimdi güneşin doğduğunu nasıl görüyorsam, Doğu'nun baskı altında olan, ezilen sömürge halklarının kurtuluşunu da öyle görüyorum. Baskı altında olan halklar birgün mutlaka özgürlüklerine kavuşacaklardır" sözünü dayanak yapıyorlardı. Ben, yazımda bu zihniyeti eleştirdim. Söz söylenebilir ama, yapılan iş önemlidir, şeklinde eleştiriler getirdim. Yazdığım el yazısı notlarda şu anda bana okunan "Halbuki, UNESCO'nun Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü dolayısıyla aldığı kararda ileri sürülen önermeler bilimsel önermeler değildir. İdeolojik içeriklidir. Yalana dayalı resmi ideolojinin, yani Türk Devlet ideolojinin kabülleri'dir. Bu bakımdan somut gerçek tarafından yaşanan hayat tarafından çürütülmektedir, reddedilmektedir" cümlesinde anlatmak istediğim, Kürtler de Doğu'nun ezilen, baskı altında olan, sömürge halklarındandır. Fakat Mustafa Kemal hareketi, değil bunlara kurtuluş için ışık tutmak, aksine baskıyı arttırmıştır. Hal böyle iken, UNESCO'nun önerisi bilimsel bir öneri değildir, yanlış bir anlatım ortaya çıkıyor. Türkiye'de herkesin Türk kabul edilmesi, gerçeği aksettirmeyen bir görüştür. Bu şekilde olursa, bu görüş bence yalana dayalıdır. Bu şekilde gerçek inkâr edilmektedir. Kürtlerin böl-yönet politikasında, İngiltere, Fransa gibi Batılı emperyalistlerin yanında işbirlikçi olarak Atatürk ve Kemalistler yer almıştır. Bu notlardan 5. sayfede bulunan "Başka önemli bir sorun ise, Ermeni nüfusunun kitle katliamları ve sürgünler yolu ile çürütülmesidir" cümlesinde anlatmak istediğim; Ermenilerin katliama uğradıklarıdır. Kaynağım ise, o zamanın, yani 1915'de İçişleri Bakanı olan Talat Paşa'nın ifadeleridir. Ben, bu ifadeleri, hatırladığım kadarıyla, "**CEMAL PAŞANIN HATIRATI**" isimli kitaptan okumuştum. Yine, 12. sayfede bulunan "Türkiye Cumhuriyeti

Devleti'nin ve Kemalist ideolojinin temel özellikleri" başlığı altında anlatmak istediklerim, özetle; Türk Devleti'nin resmi ideolojisinde iki önemli özellik vardır. Birisi, antikomünist olduğu, diğerinin antiKürt olduğudur. Bunu şöyle açıklayabilirim; "Türk Devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür, Ne Mutlu Türküm Diyene" kelimeleriyle antiKürtçülük yaptığını ortaya koymaktadır. Antikomünistlik de, sol'a baskı yapmasından kaynaklanmaktadır. Türk mahkemeleri, Türk Anayasası, Yargıtay, Danıştay gibi yüksek mahkemele-
rin Kürdistan sorunu ile ilgili yargıları hukuki değil, siyasal-
dır. Yani Kürtlere karşı baskı araçlarıdır. Mahkemeler, Yar-
gıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi bu halleriyle adli bir
kurul olmaktan çıkmaktadırlar. Kürdistan ve Kürt ulusu
üzerinde Türk sömürgeciliğini uygulayan icra organlarından
biri haline gelmektedirler.

SORULDU: İdeolojik olan kendi el yazımla yazdığım (68) sahifeden ibaret bu yazılarımı cezaevinde iken yazdım. Benim bu yazılarım bilimsel, eleştiri mahiyetinde yazılardır. Yazının tamamını genellersem, Atatürk'ün Türkiye'de yaşayanların hepsinin Türk olduğunu, aslında Kürtlerin varol-
masına rağmen, bunları görmemezlikten geldiğini, bu duru-
mun aynı şekilde devam edip, Güvenlik Konseyi Başkanı Kenan EVREN'in de Atatürk'ün açısından bakıp Kürt soru-
nunu görmediğini yazmaya çalıştım. Diğer el yazımla yazıl-
mış olanların hepsi yukarıda bahsettiğim yazımın müsvette-
leridir. Çabuk dikte ettiğim bu yazılar, (7) adettir. (8) adedi
de ilk yazdığım yazının suretleridir. Ayrıca (25) adet yarım
kağıda veya katlanmış tam kağıda yazılmış yazılar benim
müsvette olarak hazırladığım yazılardır. Bu müsvettelerin
birinde bulunan "Diyalektik Materyalist Felsefeye Alternatif"
başlığında bulunan numaralı notlar, okuduğum bir kitaptan
aldığım notlar olabilir. Çünkü, cezaevinde bu tür kitapları
okuma imkânı bulabiliyordum. Cezaevinde kaldığım müd-
detçe roman, ilmi, siyasi birçok kitap okudum. Çoğunlukla
bu kitaplar sol içerikli oluyordu.

SORULDU: (87) numara verilmiş, notlarım içerisinde
bulunan mektup bana, İsviçre'den M. NURETTİN'den gel-
miştir. Ben, bu NURETTİN'i tanımam. Mektupta adı geçen
MOUSSE BOULANGER'i tanırım. İsviçre Yazarlar Sendikası

Başkanı'dır. Mektuptaki konu da benim fikrimden dolayı tutuklandığım için Avrupa'daki demokratik kuruluşlar olan İsviçre, İsveç, Finlandiya, Norveç ve Danimarka Yazarlar Sendikası'nın yazdığı yazıları ve benim için ilgilendiklerini, elçiliğe, Türk Hükümeti yetkililerine, yani Reisicumhur ile Başbakana yazı yazdıklarını belirtiyor. (88) numarası verilmiş, Fransızca adıma gelen mektup, benim yazdığım mektuba cevaben yazılmış mektuptur. (11) dosya yaprağına daktilo ile yazılmış yazıların konusu, benimle ilgili tiyatro çalışması notlarıdır. Bunlardan birkaç metin hazırlanmıştır, cezaevindeki Ahmet SONER isimindeki arkadaş hazırlamıştır. Bu metinler, Kürtlerle ilgili çalışmaları gösterir siyasi içerikli yazılardır. (99) numarası yazılı, daktilo ile adıma yazılmış mektup, Belçika'dan gelmiştir. Şu anda ismini hatırlayamadım, bu kişi bana Belçika'dan bülten gönderir, şu anda bana gösterilen bültenler de o kişi tarafından gönderilen bültenlerdir. Bu bültenler siyasi içeriklidir. Şu anda bana bu bültenleri gönderen şahsın ismini hatırladım. Doğan ÖZGÜDEN'dir. Kendisi gazetecidir. (100) rakkamı bulunan mektup Almanya'dan Dieter LINZ tarafından bana gönderilmiştir. Konusu, benim durumumu sormaktır. (101), (102) sayıları verilmiş yazılar ise, Uluslararası Af Örgütü'nün formudur. Bana, Londra'dan gelmiştir. Doldurup iade edecektim. (103), (104) rakkamı verilmiş mektuplar Fransızca, İsviçre Yazarlar Sendikası'na benim yazdığım mektupların suretidir. (105), (106) numara verilmiş, Almanca yazılmış yazı ise, benim avukatıma Uluslararası Af Örgütü'nden gelmiş mektuptur. (107), (108), (109) numaraları verilmiş, üç dosya yaprağından ibaret yazılar, hatırladığım kadarıyla İsviçre Yazarlar Sendikası'na yazdığım mektupların Türkçesidir. Bu mektupta, Türkiye'nin Kürtlere ve Kürdistan'ın kurulmasına karşı olduğunu, bu fikirleri savunanların Türk yasaları karşısında yargılandığını, Türkiye'deki yazarların genel okunamadı. Kürdistan konusu ile ilgilenenlerin tecrit edildiğini, benimle asıl ilgilenmeyip, ben bu konuda önemli olmayıp, önemli olanın, konunun siyasal statüye kavuşturulması için çalışma yapılmasını önerdim.

SORULDU: Mehmet Emin BOZARSLAN'ın, İsmail Beyciğim başlıklı, 25.8.1980 tarihli mektubunda MEM U ZİN şek-

linde, bahsettiği kitap, kendisi tarafından Kürtçeden Türkçeye çevrilmiş ve yayınlanmış kitaptır. Bu kitabı istemişti, olabilir, ben de cezaevinde olduğumdan dolayı avukatlarımın birinin vasıtasıyla İsveç'e gönderilmesini istemiş olabilirim. Bu konuda kesin ayrıntılı bir bilgim yoktur. Yine, mektupta, "Sizinle görüşüğünü bildirdiğiniz arkadaşın da gelmesini bekledim" yazması, İsveç'ten Türkiye'ye benim tanımadığım, neden ve niçin geldiğini bilmediğim, beni ziyarete gelen bir kişi ziyaret sırasında İsveç'li olduğunu söylemesi üzerine ben de kendisinden Mehmet Emin BOZARSLAN'la buluşmasını istedim. M. Emin BOZARSLAN'ın 25.6.1980 tarihli mektubunda ise, benden davalarım ile ilgili yazının birer kopyasını istiyor. Avrupa'daki demokratik yazarlar örgütünün benim için çalışmalarını sağladığını yazıyor. Yine Kürtçe MEM U ZİN'in İsveç ve Fin diline çevrildiğini bana yazdı. Bir de bana 150 İsveç Kronu gönderdiğini yazdı. 22.5.1980, 25.4.1980, 5.3.1980 tarihli ve İsmail Beyciğim başlıklı mektuplar da yaklaşık olarak yukarıda özetini yaptığım mektubun konusunu içermektedir. 6.2.1980 ve 3.1.1980 tarihli İsmail Beyciğim başlıklı, Mehmet Emin BOZARSLAN'ın yazdığı bu iki mektupta da Kürtçe alfabenin baskısının artırıldığını, Kürtlerin özgürlüğü için yapılan çalışmaları ve buna benzer konuları içeriyor. Ayrıca BBC radyosundan Türkiye için hazırladığı haber programını dinliyor.

SORULDU: Mehmet Emin BOZARSLAN'ı 1967 yıllarında tanıdım, Doğu'nun sorunları ile ilgilenen bir şahıstır. Diyarbakır Cezaevi'nde beraber kaldık. Kendisinin "**DOĞU'NUN SORUNLARI**", "**DOĞUDA ŞEYHLİK VE AĞALIK**" isimli kitapları vardır. 1974 Genel Af'ından sonra Cumhuriyet Gazetesi'nde çalışmaya başladı. 1977 veya 1978 yılları olabilir İsveç'e giderek, orada yerleşti. Kendisi yazardır. Kürtçe alfabe ve Kürtçe lügat yazdı. Bana, cezaevinde iken birkaç defa para gönderdi. Mehmet Emin BOZARSLAN'ın kendisi sol eğilimli ve Kürtçülüğe ilgi duyan biridir.

SORULDU: Ben, İstanbul Toptaşı, Adapazarı Kaynarca cezaevlerinde hükümlü iken, Avrupa'dan İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı, İsveç, Norveç, Finlandiya, Danimarka ülkelerinin Yazarlar Sendikaları benim tutuklanmamdan dolayı, Türk Devlet yetkililerine mektuplar göndermişler, bun-

dan benim bilgim olunca da, ben de, kendilerine teşekkür etmek için mektuplar yazdım. Mektuplarımda Kürdistan sorunu, Kürt halkının özgürlüğü sorunu ve bu sorunların siyasi drumlarını yazdım. Benim de bu sorunlardan soyutlanamayacağımı, fakat bir yazarın özgürlüğü ile, ilgilenmenin çok önemli olmadığını, önemli olan bir halkın özgürlükleri sorunlarıyla ilgilenilmesini yazdım.

SORULDU: Ermenilerle Kürtler aynı kökenden olan, Hint-Avrupa grubu içerisinde olan ırklardandır. Onun için, Kürtlerle Ermeniler birbirlerine ırken daha yakındır. İzlediğim kadarıyla gazete, dergi ve haber bültenlerinden, haber bültenlerini yanlış söyledim, gazete ve dergilerden Ermeni liderlerinin yaptıkları siyasal açıklamalarda eylemleri sırasında Kürtlerin de yardımını aradıklarını ve bulduklarını söylüyorlar. Fakat söz konusu yardımın ne derece olduğunu bilmiyorum. Ermenilerin, Avrupa basınında önemli güçleri olduğunu düşündüğümünden, Kürt sorunlarını duyurmada etkili olacakları kanısıyla Kürt-Ermeni işbirliğine gidilirse, sürpriz olmaz. Şu anda sizin bana anlattığınız şekilde Doğu'da Kürtçülük hakkında savaş veren lider pozisyonundaki kişilerle, dünyada Ermeni özgürlüğü için savaş veren lider kişilerin Yunanistan'da, Kıbrıs'ın Rum kesiminde toplantı yapmaları bana doğal gelmektedir. Ermenilerin istedikleri, benim bildiğim kadarıyla, 1915 olaylarında yapıları katliamların kabul edilmesini, Kürtlerin ise, kendi ulusal varlıklarını kabul ettirmek düşünceleri vardır.

SORULDU: Ben, Kürt sorununun çözümünün silahlı eylemlerle değil, barışçıl yollardan çözülmesini istiyorum. Ben her yerde, ifademde de söylediklerim gibi açıkça anlatımla, siyasal propaganda yoluyla çözüm getirilmesinin taraftarıyım. Bence, Irak'ı örnek verebilirim. Irak'ta Kürtçe radyo yayınları ve okullarda Kürtçe öğretim vardır. Kürtçe yayımlanan gazeteler vardır. Aynı şekilde, İran'da da bu şekilde yayınlar vardır. Sovyetler Birliği'nde de aynı haklar verildiği gibi, Sovyetler Birliği'nde en iyi lügatlar ile en iyi imkânlar verilmiş durumdadır.

SORULDU: Benim anladığım anlamda sol, mevcut ekonomik ve toplumsal düzeni, emekçiler lehine değiştirmek,

yani düzenin daha ileriye doğru değişmesini istemek, yani sosyalizme geçişi sağlamayı amaçlamaktadır.

SORULDU: Cezaevine İstanbul-Toptaşı'nda girdim. Cezaevindeki hükümlüler bana dilekçe yazdırırlardı. Tahminiye göre, 500 civarında dilekçe yazınışımdır. Bu kişilerle siyasi ve normal sohbetim olmamıştır. Adapazarı Cezaevi'ne 3 Eylül 1980 tarihinde geldim. Solcuların bulunduğu siyasi koğuşta kalıyordum. Benim kaldığım müddetçe romanlar ve sol içerikli kitaplar okunuyordu. Son zamanlarda sol içerikli kitapları aldılar. Siyasi sohbetler oluyor, fakat bu seminer şeklinde olmuyordu. Bana sorulan Turgay TURGUT'u tanımıyorum. Benim bulunduğum koğuşta 22 kişi kalıyordu. Eğer Turgay TURGUT burda kalmış olsaydı, mutlaka tanır-dım. Kaynarca Cezaevi'nde de böyle bir kişi tanımıyorum.

SORULDU: 12 Eylül 1980 Askeri Harekâtı'nı tasvip etmiyorum. Anarşi, terör sorunlarına yine parlamentonun aracılığıyla çözüm bulunması benim görüşlerime daha uygun olurdu. 12 Eylül Askeri Harekâtı seçimle gelmediği gibi siyasi partilerin faaliyetlerinin durdurulması, işçi haklarının kısıtlanması, basın özgürlüğünün önemli ölçüde kısıtlanması, yani parlamento denen sisteminin özüne ters düştüğü için tasvip etmiyorum. Örneğin 90 günlük gözaltı süresinin, üç yıla kadar verilen mahkûmiyetlerin temyiz edilmemesini hukuk devleti ilkeleriyle bağdaştıramıyorum. Ayrıca Milli Güvenlik Konseyi'nin Yüksek Hakimler Kurulu ile ilgili olarak aldığı kararı yargı bağımsızlığı ilkesine ters düşmektedir. Benim bildiğim kadarı ile askerlerin yönetimine CUNTA denir. Kelime manasıyla da CUNTA asker manasına geldiğine göre, şu anda Türkiye'deki idari sistem bir CUNTA'dır. Yalnız Türkiye'deki Cunta şu andaki demeçlerine göre geçici Cuntadır.

SORULDU: Cezaevindeki eşyalarım içinde bulunan **KIVILCIM DAVASI** isimli kitap bana ait değildir. Koğuşta bulunuyordu, okumak için almıştım. Hikmet KIVILCIMLI'nın siyasi görüşünü benimsemiyorum, fakat faaliyetlerine çok saygı duyuyorum. Yaşına rağmen inandığı hedefe ulaşmak için çaba gösteren dürüst bir kişidir.

SORULDU: Türkiye'de Kürt hareketlerine karşı her dö-

nemde baskı vardır. Bu baskılar gerek sivil dönemde gerekse askeri dönemde vardır. Ancak askeri dönemde baskı daha yoğun olmaktadır. Örneğin son tutuklamalar ve basın özgürlüğünün kısıtlanmasını verebilirim.

SORULDU: Bana ait (68) sahifeden ibaret el yazısı notlarının yazılış nedeni şudur: Görüldüğü üzere, uzunca bir metin olmasına rağmen, bu bir mektuptu ve bu mektup UNESCO'nun Türkiye şubesine gönderilmek için tarafımdan kaleme alınmıştır. Yalnız metinde sözü edilen olayları detaylandırdıktan ve delillendirdikten sonra, yani yeniden gözden geçirip göndermeyi düşünüyordum. Yukarıda söylediğim ifademın alınması esnasında herhangi bir şiddet ve baskıya maruz bırakılmadım, ifademi serbest irademle verdim. Tüm ifademin tamamı doğrudur. Başka bir diyeceğim yoktur dedi ve okuduğu ifadesinin doğruluğunu imzası ile tasdik etti. 26.6.1981

İmza	İmza	İmza
Şb. 1. Kom. Mua.	Şb. 1. Polis Me.	Sanık
		İsmail BEŞİKÇİ

ASKERİ SAVCILIK SORGUSU

SORGU TUTANAĞI

Askeri Savcı İhsan ERBAŞ ve T. Katibi Sevil KARA hazır oldukları halde 28/8/1981 günü saat 14.00'de İsmail BE-ŞİKÇİ çağrılarak maznun bulunduğu milli duyguları zayıflatmak için propaganda yapmak, M.G.K.'nın kararına muhalefet suçundan dolayı aşağıda yazılı olduğu üzere sorguya çekildi. Kimliği soruldu:

ADI, SANI, BABASI, ANASI : İsmail BEŞİKÇİ-Hüsnü- Zahide.

DOĞUM TARİHİ VE YERİ : 1939 İskilip.

NÜF. KAY. OLDUĞU YER : İskilip İlçesi Hacıpırı Mahallesi.

OTURDUĞU YER : Ankara Aşağıeglence Mercimek Sokak Barış Apartmanı 37/2'de oturur. Bu suçtan Gölcük Askeri Cezaevi'nde tutuklu.

MEDENİ HALİ : Evli.

GEÇMİŞTE DURUMU : T.C.K.'nın 142/3. maddesine muhalefetten sabıkası bulunduğunu beyan etti.

olduğunu söyledi. Sanık bulunduğu suç anlatılarak bu mevzuda diyecekleri ve müdafası soruldu. Cevaben:

Ben, 1962 senesinde Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdim. Çorum, Tunceli gibi illerde maiyet memurluğu yaptım. (okunamadı) askere gittim. Askerliğimi yedeksubay olarak yapıp terhis olduktan sonra 1964 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne sosyoloji asistanı olarak girdim. 1967 yılında

doktoramı yaptım. 1969 yılında (**Doğu Anadolunun Düzeni**) isimli kitabım yayınlandı. Bu kitap ve Atatürk Üniversitesi'nde girdiğim dersler nedeniyle T.C.K.nun 142/1-3 maddelerine aykırı davrandığım iddiası ile 1971 yılında Diyarbakır Sıkayönetim Askeri Mahkemesi'nde yargılandım ve anılan mahkemece 13 yıla yakın bir cezaya çarptırıldım. Bu cezamı Adana Cezaevi'nde çekmekte iken 1974 yılında çıkarılan af kanunu nedeniyle tahliye oldum. Ve Ankara'ya yerleşerek serbest yazarlık yapmaya başladım. 1975 yılında yazmış olduğum (**İsmail Beşikçi Davası**) isimli kitap ile 1976 yılında yazmış olduğum (**Bilim Yöntemi**) isimli kitabım yayınlandı. Bilahare 1977 yılında yazmış olduğum (**Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İşkânı**) isimli kitabım İstanbul'da yayınlandı. Bu kitap nedeniyle T.C.K.nun 142/3 maddesine aykırı davrandığım öne sürülerek hakkımda İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Bu dava neticelenmemiş olup devam etmektedir. Daha sonra 1978 yılında (**Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama 2. Türk Tarih Tezi ve Kürt Sorunu**) isimli kitabım yayınlandı. Bu kitap nedeniyle T.C.K.nun 142/3 ve 5816 sayılı kanuna aykırı davrandığım iddiası ile İstanbul Toplu Basın Asli Ceza Mahkemesi'nde yargılandım ve ceza olarak 2 yıl 12 ay hüküm giydim. Ve bu cezamı çekmek üzere 1979 yılı Eylül ayında İstanbul Toptaş Cezaevi'ne girdim. 1 yıl kadar bu cezaevinde kaldıktan sonra 1980 yılı Eylül ayı başında Sakarya Cezaevi'ne nakledildim. Bu cezaevinde 6 ay kaldıktan sonra... Şubat 1981 tarihinde Kaynarca Cezaevi'ne nakledim ve bu cezaevinden 12 Nisan 1981 tarihinde meşruten tahliye edilerek oturduğum yer olan Ankara'ya gittim.

İlk defa Siyasal Bilgiler Fakültesi 3. sınıfında iken 1960 yılında tahsil içi staj için Elazığ ili Keban ilçesine gittiğimde ilçe kaymakamı ile birlikte köyleri dolaşırken bir kısım halkın Kürtçe dediğimiz farklı bir dili konuştuklarını ve kaymakamla anlaşmak için arada tercüman kullanıldığını görerek Türkiye'de böyle bir toplumsal sorun olduğunu orada anladım. Daha sonra Ankara'ya dönüp bu konuyu öğretmenlerime sorduğumda Kürt meselesinin nazik bir mesele olduğunu, bu konuyla uğraşmamam gerektiğini bana tavsiye ettiler. Buna rağmen bu konuya olan ilgim daha da arttı.

Gerek askerlik yıllarında, gerek daha sonraki yıllarda Doğu Anadolu'nun birçok yerlerinde dolaşarak araştırmalar yapıp ve bu araştırmaların sonucu birkaç kitabım yayınlandı. Bu kitapların isimlerini yukarıda da söyledim.

Benim Kürt sorunu hakkında kanaatlerim ve düşüncelerim öz olarak şöyledir:

Türkiye'de bir Kürt halkı vardır. Fakat bunun varlığı inkâr edilmektedir. Bilimi üreten kurum olan üniversiteler bunu inkâr etmektedirler. Adaleti yerine getirmekle görevli olan ve bu meyanda gerçeği söylemekle görevli olan yargı organları da inkâr etmektedirler. Yani Türkiye'deki çeşitli kurumlar, Türkiye'deki Kürt halkının varlığını inkâr etmektedirler oysa bu bir olgudur. Türkiye'de Kürt dediğimiz halk vardır ve yaşamaktadır. Bu olguyu tarihsel olarak anlamak, hangi olguları etkiliyor, hangi olgulardan etkileniyor olduğunu öğrenmek ve bilimsel yönden araştırarak neticelere varmak üzere 1960 yıllarından beri Kürt sorunuyla uğraşmaktayım. Amacım, bu olguyu, inkâr edilmesine rağmen bilimsel yönden varlığını kanıtlamaya çalışmaktan ibarettir. Bu itibarla yasalann bilimsel düşünce ve araştırmaları baskı altında tutmaması gerektiğine inanıyorum ve bu zamana kadar yaptığım bilimsel nitelikteki araştırmalarımın ve bununla ilgili olarak kaleme almış olduğum eserlerimin T.C.K.nun 142/2 ve 3. fıkralardaki suçları oluşturmadığına inanıyorum. (okunamadı) yasaların öngördüğü anlamda ırk mülahazasıyla milli duyguları zayıflatmak için propaganda yapmak değildir. Kürt sorununu bilimsel yönden araştırarak elde ettiğim sonuçları yine bilimsel yönden de ızah etmekten ibarettir. Yasalann ortaya koyduğu şekilde propaganda düşünse (okunamadı) sayfayı bulan (okunamadı) kısa broşürler ve bültenler (okunamadı) yaymaya çalışırdım. Yani tekrar ediyorum ben bir bilim adamıyım. Kürt sorununa bilimsel olarak bakıyorum. Ve bu sorunu bilimsel yönden ızah etmeye çalışıyorum.

Sakarya Cezaevi'nde kalmakta iken kendi el yazımıla kaleme almış olduğum 68 sayfadan ibaret yazıyı, çeşitli Türkçe ve Fransızca mektupları bir torbaya koyarak Sakarya Cezaevi'ne başka eşyalarımı birlikte bırakmışım ve Kaynarca Cezaevi'ne gitmişim. Bu eşyalarımı bırakma sebebi götürme

olanağı bulamadığım içindir. Daha sonra öğrendiğime göre Sakarya Cezaevi'nde yapılan arama esnasında yazdığım yazılar, dışarıdan gelen mektup ve bültenler ele geçirilmiştir. Bu yazılarda suç unsuru görülmüş olacak ki, yeniden göz altına alındım ve tutuklandım.

Emanetin 1981/201 sırasında kayıtlı olup, sanığa ait olduğu anlaşılan yazılar ve diğer belgeler sanığa gösterilerek soruldu: Gösterdiğiniz yazılar, mektuplar ve bültenler bana aittir dedi. Emanetin 1. sırasında kayıtlı 68 sayfadan ibaret yazılar bana aittir. UNESCO Genel Kurulu'nun Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü nedeniyle almış olduğu kararı dikkate alarak bu yazıları not halinde yazdım. Cezaevinden çıktıktan sonra, daha da delillendirdikten sonra UNESCO'ya göndermeyi düşünüyordum. Bu yazıda ana fikir şudur: Türkiye'de ve özellikle üniversiteler ile basında yanlış olarak kabul ettiğim bir kanaat mevcuttur. Buna göre, Atatürk'ün Doğu'nun bütün halklarına önder olduğu, özgürlük mücadelelerine ışık tuttuğu fikri hakımdır. Oysa bu fikir temelden yanlıştır. Çünkü Kürt halkı da Ortadoğu'nun önemli bir halkıdır. Atatürk, Kürt halkının özgürlük mücadelesine önder olmamıştır. Bilakis, onların her türlü demokratik haklarını yok saymıştır. Aynı yanlış düşünceye, tabi bana göre, UNESCO da sahip olduğundan, UNESCO'nun Atatürk hakkındaki fikirlerinin ve düşüncelerinin yanlış olduğunu bilimsel yönden izah etmeye çalışmak için bu yazıları kaleme aldım. Amacım bu yazıları yukarıda da söylediğim gibi daha da detaylandırdıktan sonra UNESCO'nun Türkiye Milli Komitesi'ne göndermek idi. Ancak bu yazılar ele geçirildiğinden gönderme olanağı bulamadım. Bu yazılarının bir suç unsuru olduğunu kesinlikle düşünmüyorum. Tamamen bilimsel niteliktedir. Bir anda suç unsuru taşıdığını düşünsek dahi, ben bu yazıları başkalarına okutmadım, yaymadım ve dağıtmadım. Bu yazılar özel olarak tarafımdan yazılmış olup bu şekliyle muhafaza edilmekte idi. Başkalarının okumalarına sunulmamıştır. Bu sebeple kanatime göre, propagandası yapılmadığı için bir suç da oluşturmamıştır. Ancak, yine de ifade edeyim ki, bu yazılarım bilimsel niteliktedir. Amacım ırkçılık propagandası yapmak değildir.

Emanetin 103 ve 104 nolu sırasında kayıtlı Fransızca

olarak kaleme alınmış olan ve Madam... Mousse Boulanger başlığını taşıyan mektubu 14 Ağustos 1980 tarihinde kendim yazdım. İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na gönderdim. Aslı gönderilmiş olup, gösterdiğiniz yazılar suretidir. Bu mektupta, Türkiye'de yazarların, sendikaların, üniversitelerin, Kürt meselesine ilgi göstermediklerini anlatarak bir eleştiri yapmaya çalıştım.

Bu Fransızca mektubun Türkçe karşılığı olan yazı, yine aynı dosya içinde mevcuttur. 107, 108, 109'uncu sayfalar-daki yazılar Fransızca mektubun Türkçe karşılığıdır. Ayrıca dosya içinde mevcut olan 54, 55, 56. sayfalarda İngilizce yazılmış olan yazılar da bu bahsettiğim Türkçe ve Fransızca yazılmış olan yazıların İngilizce olarak yazılmış şeklindedir. Diğer mektuplar yurtdışından arkadaşlarımdan aldığım özel mektuplardır.

Sonuç olarak hiç kimseye ve hiçbir şekilde ırkçılık propagandası yapmış değilim. Kürt sorununu bilimsel yönden araştırmaya ve dile getirmeye çalışıyorum. Ve bana göre prensip olarak bilimin ifadesinden taviz verilmemelidir, dedi.

Sanıktan soruldu: Emniyette ifadem alan polislerle sohbet niteliğinde konuşurken bana 12 Eylül Harekâtı hakkındaki düşüncelerimi, daha doğrusu bu harekâtı tasvip edip etmediğimi sordular. Bu konudaki fikirlerimi gerekçe-leriyle söylemiştim. Aynı gerekçeleri burada da tekrar ederek söyleyeyim ki, bana göre 12 Eylül Harekâtı yerinde değildir. Bu konuda ve diğer suçlamalar hakkında emniyette vermiş olduğum 26. 6. 1981 tarihli 7 sayfadan ibaret ifadem doğrudur. Aynen tekrar ederim. Suçsuzum. Savunmam bundan ibarettir dedi. Okunan ifadesinin doğruluğunu imzası ile tasdik etti. 28 Ağustos 1981

İmza

İhsan ERBAŞ 18114
Synt. Yrd. Savcısı

İmza

Sevil KARA
Katip

İmza

İsmail BEŞİKÇİ
Sanık

İDDİANAME

**TC GENKUR. BŞK.
DONANMA VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIKI
Gölcük/KOCAELİ**

ESAS NO : 1981/444 İ.E.
KARAR NO : 1981/386 11 EYLÜL 1981

SUÇ : Devletin hariçte nüfuz ve itibarını kıracak şekilde yabancı memlekette neşriyat.

SUÇ TARİHİ : 14 Ağustos 1980.

SANIK : İsmail BEŞİKÇİ; Hüsnü-Zahide oğlu 1939 doğumlu Çorum-İskilip Hacıpırı mahallesi nüfusuna kayıtlı olup Aşağıeğlence Mercimek Sokak Barış Apartmanı 37/2'de oturur bu suçtan Gölcük Askeri Cezaevi'nde TUTUKLU.

GÖZETİM TARİHİ : 19.6.1981

VİCAHİ TEVKİF KARARI : 30.7.1981

UYG. İST. KANUN MADDESİ : T.C.K.nun 140, 31, 33, 173/son ve 353 sayılı kanunun 251/1 maddeleri.

: İddia, İkrar, Emanetin
1981/201 sırasında kayıtlı
suç konusu mektup ve bel-
geler ve tüm dosya münde-
recalı.

Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 15 Temmuz 1981 gün ve Ad. M Üş.: 1981/1181-411 Sayılı soruşturma istemi ile gönderilen dosyanın tetkiki ve yapılan hazırlık so-
ruşturması sonunda:

Yukarıda açık kimliği yazılı sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin İs-
tanbul-Toptaşı Kapalı Cezaevi'nde bir suçtan dolayı hüküm-
lû olarak bulunduğu sırada, Fransızca olarak kaleme alıp,
İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na göndermiş olduğu
14.8.1980 tarihli mektupta:

“Türkiye'de resmi ideoloji Kürt diye bilinen bir
ulusun, Kürtçe diye bilinen bir dilin olmadığını ısrar-
la ve inatla sürdürmektedir. Kısaca Kemalizm olarak
ifade edebileceğimiz bu ideolojinin en temel özellikle-
rinden birisi, kesinlikle antiKürt olmasıdır. İrkçidir ve
sömürgecidir. Ve bu resmi ideoloji, Türk üniversitele-
rine, yargı organlarına, Türk siyasal partilerine, basın,
radyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına ka-
bul ettirilmiştir. Ve bu süreçte, devletin her türlü ideo-
lojik baskı araçları ve zorlayıcı baskı araçları kullanıl-
mıştır. Kullanılmaktadır... Bu bakımdan Türk
düşüncesi iki standartlı gelişmektedir. Demokrat, hat-
ta komünist oldukları iddia edilen Türk yazarları da
iki standartlı düşünürler... Bunlar... Kürdistan'ın her-
hangi bir yerindeki kurtuluş hareketine düşmanca ta-
vır alırlar... Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışma-
lar yapan merkezler, insan haklarını koruma ve
geliştirme dernekleri vardır. Fakat, bunlar, şimdiye
kadar, Kürdistan sorunu konusunda ve Kürtlerin in-
san hakları konusunda hiçbir tavır geliştirmemişler-
dir. Kürtlerin lehine olabilecek bir şey söylemekten
şiddetle kaçınmaktadırlar. Fakat, resmi ideolojiyi bol
bol övmektedirler... Ve bu koşullarda Türk Devleti
Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci baskısını rahatça

sürdürmektedir... Bu ırkçı ve sömürgeci baskılarını günlük politika haline getirmiştir. Bu ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen, Türk Devleti insan haklarına saygı duyduğunu iddia edebilmektedir... Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle 1919-1923 yılları arasında Kürdistan'ın bölünüp parçalanması, Kürt ulusuna böl-yönet politikası uygulanması gibi konular Türk bilim çevrelerinin, Türk düşüncesinin görmekte, incelemekte özel bir gayret gösterdiği konulardır. Devlet tarafından sürdürülen baskıların düşünceye ve bilimin gelişmesine büyük bir engel olduğu kuşkusuzdur. Üniversite, basın, sendika gibi kurumların duyarsızlığı, dolayısıyla onaylar halleri ise bu baskıları daha da yoğunlaştırmaktadır..."

denilmektedir.

Sanık tarafından İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na gönderilen bu mektubun Fransızca kopyası ile Türkçe ve İngilizce yazılmış metinleri sanığın daha sonra nakledilmiş olduğu Adapazarı Kapalı Cezaevi'ndeki 1. nolu koğuşta diğer belgeler ile birlikte 16.6.1981 tarihinde cezaevi görevlileri tarafından ele geçirilmiştir.

Sanığın daha önce milli duyguları zayıflatmak için propaganda yapmak suçundan dolayı İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nce mahkum olduğu, bu cezasını çekmek için İstanbul Toplaşı Cezaevi'ne girdiği, sanığın bu durumunun yandaşları tarafından İsveç, İsviçre, Norveç Yazarlar Birliği'ne bildirildiği ve İsviçre Yazarlar Birliği tarafından zamanın Türkiye Cumhurbaşkanı'na sanığın durumunu protesto eder mahiyette telgraf çekildiği, sanığın da İsviçre Yazarlar Birliği tarafından kendisine gösterilen ilgiye karşılık suç konusu mektubu yazarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin hariçteki itibar ve nüfuzunu kırarak şekilde devletin dahill vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız ve gerçek dışı haberler neşrettiği anlaşılmıştır.

Her ne kadar sanık hakkında, milli duyguları zayıflatmak için propaganda yapmak suçundan soruşturma isteminde bulunulmuşsa da, T.C.K.nun 79. maddesi müvacehesinde ayrıca bu suçtan dolayı dava açılması yoluna gidilmemiştir. Öte yandan sanığın, 12 Eylül 1980 hareketini

tasvip etmediğini belirtmek suretiyle M.G. Konseyi'nin 7 no'lu kararına muhalefet ettiği belirtilmişse de, sanığın savunması sırasında sarf etmiş olduğu sözlerin MGK'nin 7 no'lu kararına muhalefet teşkil etmediği kanaatine varılmıştır.

Bu itibarla sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin müsnet suçtan eylemine uyan ve yukarıda gösterilen yasa maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi ve duruşmanın Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde yapılması kanun adına iddia olunur.

İmza

İhsan ERBAŞ 18114

Synt. Yrd. Savcısı

SAVUNMA

DONANMA VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA GÖLCÜK

Dosya No : 1981/586

Sayın Mahkeme Heyeti,

“Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Türk Tarihi Tezi Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu” (Komal Yayınları, Ankara 1977) isimli kitap hakkında kamu davası açılmıştı. İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan yargılama sonunda 2 yıl 12 ay hapis cezasına mahkum edildim. Hükmün kesinleşmesi üzerine 6 Eylül 1979 tarihinde, İstanbul'da Toptaşı Cezaevi'ne konuldum.

Ben, Türkiye Yazarlar Sendikası üyesiyim. Sendika'nın Avrupa ülkelerindeki yazar örgütleriyle mesleki dayanışması vardır. Cezaevi'ne konulmam üzerine bu ülkelerdeki bazı yazar örgütleri, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e ve Başbakan Süleyman Demirel'e mektuplar göndermişler. Bu mektuplarda kişilerin, yazarların düşüncelerinden, kitaplarından dolayı ceza tehdidi altında tutulmamaları, cezaevine konulmamaları gerektiği bildiriliyordu.

Mektup yazarlardan biri de İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mouse Boulanger idi. Bu davranışından dolayı ben de kendisine bir mektup yazmıştım. Bu mektupta dava ile ilgili bazı bilgiler vermiştim. Bu arada, Türkiye'de Kürtlere karşı uygulanan siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel politikalar hakkında, bazı değerlendirmeler yapmıştım. Üniversitenin, basınının, yazarların, demokratik kuruluşların, Kürt sorununa ilişkin tavırlarını eleştirmiştim. Sorunun bir yazarın özgürlüğü sorunu olmadığını vurgulamıştım. Sorun, Kürtlerin ulusal hakları ile ilgili idi. Halbuki, Türkiye'de Kürtlerin ulusal varlığı inkâr ediliyordu. "Kürt sorunu" diye bir sorun yoktur, herkes Türktür, deniyordu.

3 Eylül 1980 tarihine kadar Toptaşı Cezaevi'nde kaldım. Bu tarihte Adapazarı Cezaevi'ne gönderildim. 21 Şubat 1981 tarihine kadar orada kaldım. Bu tarihte de Kaynarca Cezaevi'ne gönderildim. 12 Nisan 1981 tarihinde Kaynarca Cezaevi'nden tahliye oldum. Ceza bittiği için.

Adapazarı Cezaevi'nden Kaynarca Cezaevi'ne gönderilirken eşyalarımın tümünü götürememiştim. Bazı giyecek eşyalarını, gazete kupürlerini, mektupları, notları vs. ayrı bir paket halinde Adapazarı Cezaevi'nde bırakmıştım. Sonradan alırım diye düşünüyordum.

Eşyalar arasında yukarıda sözünü ettiğim mektubun bir sureti de vardı.

Tahliye olduktan sonra Adapazarı Cezaevi'nde yapılan bir koğuş araması sırasında, sözü edilen pakete de el konulmuş. Paket, Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı'na teslim edilmiş.

Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı, mektuplarla ve notlarla ilgili soruşturma açılmasını istemiş. Bu istemle ilgili olarak 19 Haziran 1981 tarihinde gözaltına alındım. 3 gün Ankara'da, Birinci Şube'de tutuldum. Sonra Adapazarı'na getirildim. Mektuplarla ve yazılarla ilgili olarak Birinci Şube'de sorgum yapıldı. Bu sorgudan sonra, "Sakarya Kışlası"na götürüldüm. Daha sonra da tutuklandım ve Kocaeli'ne Seymen Tutukevi'ne getirildim.

Soruşturma sonunda, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na gönderilen mektup ile ilgili olarak kamu davası açıldı. İddianamede milli duyguları zayıflatıcı propaganda yapıldığı iddia

edilmektedir. Devletin, dış ülkelerdeki itibarının küçük düşürüldüğü iddia edilmektedir. Devletin iç durumu hakkında aslı esası olmayan maksatlı neşriyat yapıldığı söylenmektedir.

Yargılamanın maddi dayanağı kısaca bunlar.

Bu dava ile ilgili olarak 20 Ekim 1981 tarihinden beri mahkemenizde yargılanıyorum.

Her şeyden önce şunu belirtiyim ki, bu mektuplarda, yazılarda hiçbir suç unsuru yoktur. Sözü edilen konular Türkiye'nin sosyoekonomik yapısı ile ilgilidir. Sosyal, hukuki, kültürel kurumları ile ilgili değerlendirmelerdir. Objektif koşullardır. Bu bakımdan, burada ifade edilen konular için aslı esası olmayan konular, gerçek dışı bilgiler denemez. Bunlar gerçek somutların, hergün yaşadığımız gerçeklerin anlatılmasıdır. Bu anlatımlar, devletin, dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürücü eylemler olarak değerlendirilemez. Gerek Türkiye'de, gerek dünyada herkesin bildiği, konuştuğu şeylerin yazılması, "milli duyguları zayıflatmak", "ülkenin yüksek çıkarlarını gölgelemek" olarak yorumlanamaz. Bunlar, Türkiye'nin temel gerçekleridir. Türkiye'deki, sosyoekonomik, politik ve kültürel ilişkileri belirleyen bilimsel önermelerdir. Suç olamaz.

Bu bakımdan bu yargılamanın öznesi, bu yargılamanın sanığı bir kişi değildir. Yargının sanığı ben değilim. Doğrudan doğruya düşüncedir. Bilimdir. Düşünce yargılanmaktadır. Bilim yargılanmaktadır.

BİLİMİN ve RESMİ İDEOLOJİNİN NİTELİĞİ

Sayın hakımlar,

Bilim, doğa, toplum, tarih hakkında bilgi elde etmenin en geçerli, en sağlıklı yöntemidir. Bilim, olguları, olgusal ilişkileri ele alış, kavrayış, yansıtış yöntemidir. İnsan düşünce-sinin, dünyayı algılamak ve kavramak yolunda geliştirdiği en önemli yöntemidir. Bu yönüyle bilimin en temel özelliği olgusal olmasıdır. Bilim olgulardan hareket eder. Bilim adamları, doğa, tarih, toplum hakkında, yani bilincimizin dışındaki dünya hakkında sürekli gözlem yaparlar. Olguları, olguların biribiri arasındaki ilişkileri izlerler, gözlerler. Böy-

lece, doğayı, tarihi, toplumu, insanın bizzat kendisini algılamaya çalışırlar. Ondan sonra zihinsel bir süreç başlar. Akıl yürütme süreci. Zihinsel süreçte olgulara dayanarak hipotezler kurulur. Bu hipotezlerle, olgulara ve olgular arasındaki ilişkilere açıklık getirilir. Olgular arasında neden-sonuç ilişkileri kurulur. Daha sonra hipotezler yine olgular aracılığı ile sınanır. Hipotezlerin doğru veya yanlış oldukları ortaya çıkarılır. Bu yolla, daha kesin, daha geçerli, daha kalıcı bilgilere ulaşılır.

Gözlemle başlayan, akıl yürütme ile hipotezler kuran, yine olguların gözlemi ile sınanarak sonuçlara ulaşmaya çalışan bir düşünce yöntemi karşısındayız. Bu yöntemin hareket noktası olgulardır. Yöntemin en temel özelliği olgulara dayalı olmasıdır. Olgulardan kopuk bir bilimsel faaliyet düşünülemez. O halde, bilimsel faaliyeti sürdürenler olguları birinci derecede dikkate almak durumundadırlar. Olguların izleminden, gözleminden ve anlatımından taviz verilemez. Bazı olguları yok saymak, görmezden gelmek, olmamış saymak yetkisine sahip olamazlar. Bilim adamları, olmasını arzu ettikleri şeyleri değil, olanları değerlendirmek zorundadırlar. Kendi kafalarında yarattıkları, oluşturmaya çalıştıkları "gerçek"i değil, somut gerçeği dikkate almak zorundadırlar. Bilim adamları, hazır yargılara kapılmazlar. Önyargılara aldırılmazlar. Kendilerine hazır olarak sunulmuş bilgileri kuşku ile karşılarlar. Onları eleştirirler.

İşte, düşüncenin ceza davasına konu olması bu noktadan başlamaktadır. O da şu:

Türkiye'nin toplumsal hayatı ile ilgili temel bir olgunun yok sayılması, görmezden gelinmesi, dikkate alınmaması istenmektedir. Devletin, resmi ideolojinin, bazı tabular koyduğu, herkesin bu tabulara azami ölçüde uyması gerektiği vurgulanmaktadır. Bazı konuların, bazı olguların nesnel gerçek de olsalar yazılamayacağı emredilmektedir. Olgular ve olgular arasındaki ilişkiler üzerinde düşünülmemesi istenmektedir. Bu konularda devlet tarafından saptanmış bilgilerin tekrarlanması esastır. Bunlar eleştirilemez, tartışılmaz bilgilerdir. Bu bilgilerin doğruluklarından kuşku duyulamaz. Bu saptanmış bilgilerin dışında yeni bilgilere gerek olmadığı ısrarla ileri sürülmektedir. Bu görüşleri eleştirenle-

rin, aksini ileri sürenlerin yargılanacağı, cezaevine konulacağı da vurgulanmaktadır.

Türkiye'de resmi ideoloji Kürt olgusunu inkâr etmektedir. Kürt olarak bilinen bir ulusun olmadığını ileri sürmektedir. Kürtçe diye bir dilin mevcut olmadığını iddia etmektedir. Kürtlerin aslı Türktür, denmektedir. "Kürtler, Türklerin dağda yaşayandır, dağlı Türklerdir" denmektedir. Kürtçenin kökeninin de Türkçe olduğu vurgulanmaktadır. "Kürtçe denen dil, başta Türkçe olmak üzere Arapça, Farsça karışımıyla oluşmuş bir dildir" denmektedir.

Kürt olgusunun yok sayılması, inkâr edilmesi kuşkusuz, bilimsel bir tavır değildir. İdeolojik bir tavidir. Türk Devleti'nin resmi görüşüdür. Resmi ideolojidir. Resmi ideoloji olduğu için, "yurtseverlik" gibi "ulusun yüce çıkarları" gibi, "devletin içindeki ve dışındaki itibarı" gibi sübjektif unsurlarla bağlantıları da kurulmuştur. Örneğin, Kürtlerin Türk olduğunu söyleyenler, Kürtçenin Türkçenin bir şivesi, bir lehçesi olduğunu vurgulayanlar, bunları yazanlar "yurtsever" ilan edilmektedir. Ciddi düşünce adamı, gerçek bilim adamı böyle davranır denmektedir. Kürt ulusu olgusunu inkâr edenlerin, "ülkenin, ulusun yüce çıkarlarına uygun hareket ettikleri" söylenmektedir. İçte ve dışta "devletin yüce itibarını korudukları, kökleştirdikleri" ileri sürülmektedir. Kürt ulusu olgusunu görmezden gelenler, yok sayanlar, böyle bir olgu yokmuş gibi davrananlar, "iyi vatandaş", "iyi insan", "gerçek bilim adamı" kabul edilmektedir.

Kürtlerden söz edenlere ise, "vatan haini" denmektedir. Bu kişilerin, "Türk devletinin ve Türk ulusunun yüce çıkarları"na engel olmak için "dış düşmanlar"la işbirliği yapan unsurlar oldukları ileri sürülmektedir. "Bunlar ülkenin iç düşmanlarıdır. Dış düşmanlarla organik bağları vardır" denmektedir. Kürt ulusu olgusundan, Kürt sorunundan söz edenlerin "dış mihraklı ideolojiler"ın esiri olduğu söylenmektedir. Kürtlerden söz etmenin, Kürdistan'dan söz etmenin düşünce özgürlüğüyle, bilimsel faaliyet ile bağdaşır bir tavır olmadığı vurgulanmaktadır. Bu tavır ve davranışların "gerçek bilim adamlığı" ile uzak yakın hiçbir ilgisi olmadığı belirtilmektedir. Böyle bir süreç, düşünce özgürlüğünün, bilim özgürlüğünün kötüye kullanılması olarak değerlendirilmektedir.

Gerçekleri gözlerden ve dikkatlerden uzak tutmak, aldatıcı yorumlar yapmak, yurtseverlik olarak adlandırılmaktadır. Yurt gerçeklerini kavrama ve yurdu yüceltme çabaları ise, "millet düşmanlığı" olarak nitelendirilmektedir.

Devlet, basın, radyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarını, kamu yönetimini, eğitim kurumlarını, siyasal partileri, dernekleri, kendi görüşlerinin yaygınlaştırılması yönünde kullanır. Bunu yaparken, resim ideolojisi eleştiren görüşlerin, mümkün olduğu kadar insanların bilincine çarpmaması için önlemler alır. Bu görüşleri unutturmaya, etkinliklerini kırmaya çalışır. Devletin ideolojik baskı araçları diyebileceğimiz bu kurumlar, kesinlikle, devlet, yani resmi ideoloji tarafından denetlenir.

Bütün bunların ötesinde, resmi ideolojisi korumak, geliştirmek, köklendirmek için cezai yaptırımlar da vardır. Uygulanmaktadır. Kürtlerden söz edenlerin suç işledikleri belirtilmektedir. Bu suçların cezasız kalamayacağı vurgulanmaktadır. Devletin ideolojik baskı araçları yanında, karakol, mahkeme, hapishane gibi zorlayıcı baskı araçları da bu yönde kullanılmaktadır. Böylece, Kürt ulus olgusu üzerinde düşünenler, konuşanlar, yazanlar, devamlı olarak ceza tehdidi altında tutulmaktadır. Ağır cezalara çarptırılmakta ve cezaevine konulmaktadır.

İdeolojiler ne kadar etkin bir şekilde kullanılırsa kullanılsın, olgulara, bilim yöntemi ile yaklaşımı engelleyemez. Bu, kuşkusuz resmi ideoloji için de böyledir. Devletin ideolojik baskı araçları, karakol, mahkeme, hapishane gibi zorlayıcı baskı araçları ne kadar sık ve yoğun bir biçimde kullanılırsa kullanılsın, olguların, bilim yöntemi gereğince ele alınıp incelenmelerine engel olamaz. Bunlar, bilimin üretilmesini, gelişip zenginleşmesini önleyemez. Söylenecek sözü olanlar, bunları her türlü koşulda ifade etmeye çalışırlar. Zira buradaki temel yaklaşım, değer yargılarına, inançlara, düşmanlıklara, sempatilere bağlı değildir. Objektiftir. Yani olgulara bağlıdır.

İdeolojiler, olgulara, yararlıdır-zararlıdır, sakıncası vardır-sakıncası yoktur biçiminde yaklaşım gösterirler. Şu şu olguları ele alabilir, inceleyebilirsiniz, şunlara şunlara ise kesinlikle dokunmayınız derler. Hangi konuların hangi çer-

çeveler içinde araştırılacağını, hangi konuların üzerinde durulmayacağını kesin olarak belirtirler. Sınırlar çizerler. O sınırların içinde kalan konular ve onların incelenmesi sakıncalı değildir. Bunların ele alınması yararlı olabilir. Bu sınırların dışında kalan konular ve onların ele alınması ise sakıncalıdır. Zararlıdır.

Halbuki, bilim, olgulara sakıncalıdır-sakıncalı değildir, yararlıdır-zararlıdır, biçimindeki değer yargılarıyla yaklaşmaz. Her türlü konuyu ele alır, inceler, "Falanca konuyu ele alalım, faydalıdır", "falanca konuyu incelemeyelim sakıncalıdır" zihniyetiyle hareket etmez. Türkiye'nin siyasal yaşamında, toplumsal, ekonomik ve kültürel yaşamında çok önemli olan Kürt ulus olgusu da, kuşkusuz ele alınır, incelenir. Toplumsal yaşamda herhangi bir sorun varlığını hissettirdiği ölçüde araştırmalara konu olur. Sorunun ortaya çıkışıyla birlikte, onu anlamak, bilmek isteyenler de ortaya çıkar. Bu sorunlar yoğunlaşarak sürdükçe, onu anlamak, bilmek isteyenler de ortaya çıkar. Bu sorunlar yoğunlaşarak sürdükçe, onu anlamak, bilmek isteği de yoğunlaşır.

Kürt olgusu da böyle bir olgudur. Türkiye'nin, siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel yaşamında varlığını her zaman duyurur. Dolayısıyla incelemelere konu olur. Nerede bir toplumsal sorun varsa, orada, o sorunları anlamak, bilmek isteyenler, inceleyenler de vardır. O sorunlar üzerinde düşünenler, sorunlara çözüm arayanlar çıkar.

İnsanlar, topluluklar, toplumlar halinde yaşarlar. Yaşamda birbirleriyle çeşitli ilişkilere girerler. Bu ilişkilerin bazıları zamanla kurumlaşır. Bu süreçte çeşitli sorunlar da ortaya çıkar. Bunlar toplumsal sorunlardır. Bu sorunlar giderek toplum üzerinde varlığını duyurur. İnsanları, toplumu, yönetimi, insanlar arasındaki ilişkileri, siyasal güçleri etkilemeye başlar. İşte böyle bir oluşumda sorunlar üzerinde düşünenler, sorunlara çözüm arayanlar, çözüm için öneriler ileri sürenler ortaya çıkar. Bu doğrudan doğruya toplumun dinamikleri ile ilgilidir. Dışarıdan dürtükleme gerekmez.

Toplumsal sorunları ele alıp incelemenin en sağlıklı yolu ise bilimdir. Bir konuyu bilim yöntemi ile ele alıp incelemek için herhangi bir dış dürtüye gerek yoktur. Veya, bilim adamının çalışmaya başlayabilmesi için, kendi dışındaki bir

odaktan izin alması, yetki alması gerekmez. Böyle bir baskıya ve yönlendirilmeye gerek yoktur. Bilim adamının toplumsal sorunlara yaklaşımı, doğrudan doğruya kendi özgür iradesi ile ilgilidir. Sorunlara yaklaşımı ile ilgilidir. Onları algılama ve yansıtma biçimi ile ilgilidir. Kısacası, bilimsel bilginin nasıl üretileceğini kavrayan, bilim yöntemini bilen uygulayabilen kişiler, toplumsal yaşamda varlığını duydukları sorunları inceleyebilirler. Bunu yaparken bilim adamları kendi iradelerine uygun davranırlar. Kendi iradelerini kendileri koyarlar. Kendi davranış kurallarını kendileri belirlerler. Kendileri dışındaki hiçbir makamdan ne izin almalarına, ne yetki almalarına gerek yoktur.

İdeolojilerde ise, durum çok değişiktir. İdeolojik yaklaşımlarda, kişi, kendi iradesine uygun hareket edemez. İradesini kendisi belirleyemez. Davranış kurallarını kendisi koyamaz. Daha önceden hazırlanmış bir kalıba göre düşünmek zorundadır. Düşüncelerini, sınırları önceden belirlenmiş bir çerçeve içinde geliştirmek zorundadır. İdeolojik, yaklaşımlarda, kişinin dışındaki bir odağın izin vermesi de, yetki vermesi de söz konusudur. Böyle bir izin, böyle bir yetki olmadan kişi faaliyet sürdüremez. Faaliyetini sürdürürken, en azından yaptığı çalışmanın, ideolojiyi savunan, uygulayan makamlar tarafından hoşgörü ile karşılanacağını bilir. Buna göre hareket eder. Bu ise, “dışarıdan dürtükleme”nin bizzat kendisidir. Yapılan çalışmanın siyasal iktidar tarafından hoşgörü ile karşılanacağını bilmek, izin almak, “dışarıdan dürtüklenmek” konusundan başka bir şey değildir.

İdeolojiler, katı sistemlerdir. Düşünceler, katılaşmıştır. İnançlara, kişisel değer yargılarına, ön yargılara dayanırlar. Eleştirilemezler. Tartışılmazlar. Yenilenemezler. İdeolojiler, sadece öğrenilir, kabul edilir. Ve ideolojilere göre hareket edilir. Herhangi bir ideoloji, “en doğru düşünce budur. Herkes buna göre hareket etmelidir” der. Bu ideolojiyi benimseyenler “dost”, karşı görüşü benimseyenler “düşman” ilan edilir. Herkesin bu ideolojiyi öğrenmesi, yaşamda bunu gerçekleştirmesi için faaliyet göstermesi istenir. Bütün bunlar resmi ideolojiler için de böyledir; Türkiye’de devlet tarafından uygulanan resmi ideoloji için de.

Bilim ise, dinamik bir yöntemdir. Amacı, “nihai gerçek”i

“mutlak gerçek”i bulmak değildir. Yeni olgular, yeni bulgular karşısında kendisini yenileyebilir. Bilim, doğayı, toplumu, tarihi, gözle görülür ve elle tutulur kanıtlarla ele almamızı sağlar. Dünyayı elle tutulur, gözle görülür öğelerle, düşüncelerle algılamamızı, kavramamızı, öğrenmemizi sağlar. Bilim, her şeyi bilme, öğrenme, çözümleme yeteneğimizdir. Bu yeteneğimizin geliştirilmesidir.

Bilimde doğrunun tek ölçütü vardır. O da olgulardır. İleri sürülen hipotezler olgular tarafından doğrulanıyorsa, o bilgi doğrudur. Aksi halde yanlıştır. İdeolojilerde ise, doğrunun temel ölçütü hiçbir zaman olgular değildir. İnançtır. O ideolojiye olan inanç, güven, sempatidir. İdeolojilerin temelinde inanma vardır. Bu, körü körüne bir bağlanma demektir. Bu, sorunlar üzerinde fazla düşünmeden, konular üzerinde kafa yormadan, çözümüne kalkışmadan, kendine verilen hazır bilgileri öğrenmeyi, tekrar etmeyi gerektirir. O bilgilerin doğruluğundan kuşku duymamayı, onları eleştirmemeyi, aynen kabul etmeyi gerektirir. Öğrenilen bilgiler doğrultusunda, o bilgileri yaşama geçirecek tarzda hareket etmeyi gerektirir.

Toplumda herhangi bir görüş veya düşünce, toplumun çok geniş bir kesimi tarafından savunulabilir. Benimsenebilir. Bu niceliksel destek o düşüncenin veya görüşün her zaman doğru olduğunu göstermez. Bilimselliğin temel ölçütü niceliklerle ilgili değildir. Başka bir söyleyişle, çok geniş kitleler tarafından benimseniyorsa, savunuluyorsa o görüş bilimseldir. Çok küçük bir grup tarafından benimseniyorsa değildir, denemez. Örneğin 16. ve 17. yüzyıllarda “dünya dönüyor, dünya düz değildir, yuvarlaktır” biçiminde ifade edilen görüş bilimsel idi. Fakat, çok az kişi tarafından benimseniyor, savunuluyordu. “Dünya sabittir, dönmüyor, düzdür” biçimindeki düşünce ise toplumların hemen hemen tamamı tarafından savunuluyordu. Benimseniyordu. Buna rağmen bilimsel bir düşünce değildi. Bilimsel olmayan görüşlerin, bilimi inkâr eden düşüncelerin çok geniş kitleler tarafından benimsenmesi ideolojilerin işlevi ile ilgili bir sorundur. Özellikle resmi ideolojilerin.

Kiliselerin toplumlar üzerindeki yoğun baskıları bilimin gelişmesini, kökleşmesini engelleyememiştir. O halde büyük

bir toplumda, bir kişi tarafından bile savunulsa, bir görüş, bir düşünce bilimsel olabilir. Çünkü, biliminde doğrunun tek ölçütü vardır. O da olgulardır. İleri sürülen önermeler, olgular tarafından, yaşam tarafından doğrulandığı sürece doğrudur. Doğrulanmıyorsa yanlıştır.

Göröldüğü gibi bilim, hareket noktası olgular olan nesnel bir süreçtir. Dinamik bir süreçtir. Burada, bilimsel davranışın iki özelliğini daha vurgulamakta yarar vardır. Bunlardan birisi, gözlenen olguların ve olgusal ilişkilerin olduğı gibi algılanmasıdır. Gözlenen olgularla algılama arasında bilinçli bir çarpıtma olmamalıdır. Örneğin demirle ilgili gözlem yapan bir kişi, bunu bakır olarak algılamamalıdır. Bakır olarak değerlendirmemelidir. Gözlemini yaptığı koltuğa koltuk, masaya masa, toprağa toprak diyebilmelidir. Türk toplumu ile ilgili gözlem yapıyorsa, gözleminin Türk toplumu ile ilgili olduğunu vurgulayabilmelidir. Arap toplumu ile ilgili bir gözlem ise, Arap toplumu olarak algılanabilmeli, anlatılabilmelidir. Bunun gibi Kürt toplumu ile ilgili gözlemler yapan bir kişi gözleminin, Kürt toplumu ile ilgili olduğunu söyleyebilmelidir. Türke Türk, Arapa Arap dediğı gibi Kürde de Kürt diyebilmelidir. O halde, bilimi üreten kişiler gözledikleri şeyleri olduğı gibi algılamak, algıladıklarını olduğı gibi değerlendirmek zorundadırlar. Kürt, Türk olarak algılanırsa ve değerlendirilirse, daha başlangıçta, bilinçli bir çarpıtma var demektir. Bilim yönteminden daha başta taviz verilmiş demektir. Bunun için, bilimsel faaliyeti sürdüren kişiler, gözledikleri ve izledikleri olguları olduğı gibi algılayacak ve değerlendirecek kadar dürüstlüğe ve cesarete sahip olmalıdır. Bu nesnel bir tutum gerektirir. Nesnellik kişisel isteklerine, umutlarına, değer yargılarına aykırı da olsa, somut gerçeğin betimlenmesindeki sarsılmaz dürüstlüktür. Cesarettir. Bu da bilimsel sürecin, olmazsa olmaz olan özelliklerinden biridir. Bu konularda, "hassas çevreler var", "resmi ideoloji var" demek bilimsel faaliyete aykırı bir davranıştır.

Bilimsel çalışma sürecinde elde edilen sonuçların, ifade edilmesi de önemlidir. Sonuçlar kamuoyunun tartışmasına sunulmalıdır. Bilim adamı, ulaştığı sonuçları ifade edecek kadar dürüst ve cesur olmalıdır. Nasıl gözlediğı olguları olduğı gibi algılıyor, algıladıklarını çarpıtmadan değerlendirir-

yorsa, ulaştığı sonuçları da hiçbir çarpıtmaya yer vermeden açıklayabilmelidir. Elde ettiği sonuçlar, kişisel düşüncelerine, özlemlerine karşı olsa da. Bu da sarsılmaz bir dürüstlüğü ve cesareti gerektirir.

Bilim yöntemi sürecinin başka bir özelliği de, bilimsel bilginin bilim adamına yüklediği sorumluluklar ile ilgilidir. Bu da bilim adamını toplumsal sorunlar karşısında daha duyarlı kılar. Bilime aykırı düşünce ve uygulamaları görmezden gelmez. Toplumsal ve siyasal haksızlıklar karşısında sesini daha gr çıkarması beklenir. Toplumsal sorunlar karşısında, bilen kişilerin suskun kalması, bilim adamı sorumluluğu ile bağdaşmaz.

Burada Galile'nin tavır ve davranışını vurgulamakta yine yarar vardır. Galile'nin yaşadığı çağda kilisenin dogmalarını egemen idi. Kilise dünyanın dönmediğini, düz olduğunu iddia ediyordu. Bu, eleştirilemez, tartışılamaz, doğruluğundan kuşku duyulamaz bir bilgi idi. Kilise, herkesin bu bilgiyi bylecene öğrenmesini ve ona göre davranmasını istiyordu. Aksı şeyler düşünenleri Engizisyon denen mahkemelerde yargılıyor, yakıyordu. Örneğin, Bruna isimli bilgin 17. yüzyılın başında yargılanmış, yakılmıştır. Bu bilgin, dünyanın yuvarlak olabileceğini ileri sürmüştür. Kilisenin ideolojisi dinsel kökenli olmasına rağmen, siyasal bir ideoloji idi. Toplumsal, ekonomik, siyasal-kültürel hayatın tamamını denetliyordu. Galile, böyle bir ortamda yaşıyordu. Galile, gözlemleri ile deneyleri ile dünyanın düz olmadığını, sabit olmadığını saptamıştı. İşte bilimin, bilim adamının tavrı burada ortaya çıkar. Her türlü dogmalara, ceza teğditlerine, Engizisyon uygulamalarına rağmen ulaşılan sonuçları ifade edebilmek, kamuoyuna sunmak. Kamuoyuna sunma görevi, üretilen bilginin denetiminin sağlanması bakımından da önemlidir. Tartışmalar sürecinde bilginin doğruluğu veya yanlışlığı üzerinde geliştirilen fikirler, bilginin denetlenmesinde önemli rol oynarlar.

Yukarıda değindiğimiz gibi, bilim, olguların izlemi ve gözlemi ile başlayan bir yöntemdir. Akıl yürütmeyle kurulan hipotezlerin, yine, olgular aracılığı ile sınanması yoluyla devam eden dinamik bir süreçtir. Tamamen nesnel bir süreçtir. Fakat bu nesnel sürecin, değinmeye çalıştığımız iki sb-

jektif boyutu daha olduğunu vurgulamak gerekir. "Dürüst olmak", "cesaret sahibi olmak", "bilim adamının sorumluluğu" gibi, kategoriler, ilk nazarda bilim adamının davranışı ile ilgilidir. Fakat bilim adamları bu davranışlara sahip olmadan bilimin üretilmesi de olanaklı değildir. Bilim-bilim adamı arasında yoğun bir ilişki vardır.

Anlaşıldığı üzere, bilimi üretmek zaten zor, zahmetli, masraflı bir iştir. Özellikle düşüncenin baskı altında tutulduğu, kitabın zararlı sayıldığı toplumlarda üretilen bilgilerin, bilimin sorumluluğunu taşımak ise, daha büyük özverileri gerektiren bir süreçtir. Fakat, Türkiye gibi ülkelerde, bilimi üretmenin başka bir seçeneği de yoktur.

BİLİMSEL TAVIR VE DAVRANIŞ

Sayın Mahkeme Üyeleri,

Ben, uzun zamandan beri Kürt toplumunun sosyoekonomik yapısı ile siyasal durumu ile, kültürü ile ilgili çalışmalar yapıyorum. Kürt sorunu üzerinde düşünüyorum. Bu sorunun, hem zaman içindeki hem de çeşitli mekânlardaki boyutları ile ilgili çalışmalarım, düşüncelerim var. Bunların bir kısmını yazdım. Yayınladım.

Bana yargılama sürecinde çeşitli yerlerde, "Kürtler konusu" ile ilgilenme yetkisini nereden aldığımı soruluyor. Bu konuyu araştırma yetkisini nereden aldın deniyor.

Şunu baştan belirteyim: Bu konuya yaklaşımım tamamen kendi irademle ilgilidir. Onları algılama, kavrama, anlatma, yansıtma yeteneğimle ilgilidir. Kısacası, bilimsel bilginin üretilmesi, bilim yöntemini kavrama ve uygulama yeteneğimle ilgilidir. Tavrı ve davranışlarım tamamen kendi özgür irademle eseridir. İrademi kendim belirlerim. Bu konularda nasıl davranacağımı, davranışımın kurallarını kendim koyarım. Şimdiye kadar hep böyle olmuştur. Şimdiden sonra da böyle olacaktır. Bu, bilimin davranışlarıdır. Bilimsel faaliyet sürdüren bir kişinin davranışlarıdır. Bu bakımdan, böyle bir çalışma yapmak için, hiçbir makamdan izin alınmasına gerek yoktur. Herhangi bir makam tarafından, kamu otoritesi veya siyasal güç tarafından yetkilendirilmeye de.

Bunların ötesinde, gerek ulusal çıkarlara, gerekse tüm insanlığın çıkarlarına en uygun davranış da budur. Çünkü bilim, insanlığın günümüze kadar geliştirdiği en önemli düşünce biçimidir. İnsanlar, günümüze kadar etraflarında cereyan eden olayları, doğa olaylarını, toplum olaylarını kavramak, yansıtmak için çeşitli düşünce yöntemleri kullanmışlardır. Din, mitoloji, metafizik, felsefe, sanat, edebiyat bu yöntemler arasındadır. Fakat, doğayı, toplumu, insanı, tarihi kavramanın, en geçerli, en kalıcı yolu bilimdir. Ancak bilim yöntemi ile elde edilen bilgiler, geçerlidir. Kalıcıdır. Ancak bilimsel bilgiler, sorunların kavranmasında, çözümünde sağlıklı seçenekler koyar, geliştirir. Bunun için bilim, insanlığın bilgi hazinesini geliştiren, zenginleştiren en önemli yöntemdir. İnsanlığı mutluluğa götüren yolda en önemli araçtır. Bu bakımdan bilim her yerde, her zaman savunulmalıdır. Bilimin savunulmasından taviz verilmemelidir.

İşte bunlardan dolayı, sorunlara, bu arada Kürt sorununa bilim yöntemi ile yaklaşmış olmam hem ulusal yarar bakımından uygundur, hem de insanlığın çıkarlarına uygundur. İdeolojilere uygun hareket etmenin çok daha iyi olacağı, halkın ve insanlığın çıkarlarının bu yönde olduğu hiçbir zaman savunulamaz. Hele hele, yalana dayalı resmi ideolojinin yanında yer almanın en iyi tavır olduğu söylenemez. Bu tavır insanlara dayatılamaz.

Türk Devleti'nin resmi ideolojisi yalana dayalı bir ideolojidir. Burada, "yalan" kavramı felsefi bir kavramdır. Gerçek-yalan; gerçek bilgi-yalan bilgi ilişkisi içinde ele alınan bir kavramdır. Türk resmi ideolojisi Kürt olarak bilinen bir ulusun olmadığını vurgulamaktadır. Kürtlerin Türk olduğunu söylemektedir. Kürtçe diye bir dilin olmadığını iddia etmektedir. "Türkiye'de Kürt de yoktur, Kürt sorunu da yoktur" demektedir. Herkesten, bunları böylecene bilmesini ve bu bilgilere göre hareket etmesini istemektedir. Bu bakımdan resmi ideoloji yalana dayalı bir ideolojidir. Devlet, basın, radyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarını, hukuk sistemini ve siyasal sistemi, kamu yönetimini kullanarak bu ideolojiyi kitlelere benimsetmeye ve yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Yalana dayalı bu ideolojiye uygun hareket etme-

yenlere, örneğin nesnel doğruyu, gerçeği söyleyenlere karşı, karakol, mahkeme, hapishane gibi zorlayıcı baskı araçlarını kullanmaktadır. Bütün bunlara rağmen yalana dayalı resmi ideoloji yanında yer almanın, bu ideolojiyi benimsemenin halkın ve insanlığın yararına olduğu söylenemez.

KÜRT OLGUSU

Bu noktada Kürt olgusuyla ilk defa nasıl karşılaştığımı, bu konunun bilincimde nasıl sorun olarak oluşmaya başladığını anlatmayı gerekli görüyorum. Çünkü, bana, gerek Birinci Şube'deki sorgulamada, gerekse savcılıktaki sorgulamada, en çok sorulan sorulardan biri, "Kürtler konusu" ile nasıl ve neden ilgilendiğim idi. Doğum yerim ile Kürt olup olmadığım ile ilgili olarak çok sorular soruluyordu. Kürt olmadığım halde, sülaleimde Kürtlük ile ilgili herhangi bir kişi bulunmadığı halde, bu soruna ilgi duyuşumun nedenleri neler olabilirdi? Hep bunlar soruluyordu.

Ben, 1939 İskilip doğumluyum. İskilip, Çorum iline bağlı bir ilçedir. Coğrafi olarak İç Anadolu ile Batı Karadeniz arasında yer alır. Nüfus yapısı homojendir. Türk ve sunni. Özellikle İskilip'in iç kesimi böyledir. Birinci Dünya Savaşı'nda işgal altında kalmamıştır. Böyle bir tehlike yaşamamıştır. Bu da nüfusun etnik yapısının değişmesine engel olmuştur. İskilip'te çeşitli Balkan ülkelerinden gelen göçmen aileler de yoktur. Ancak 1950 yılından sonra, Bulgaristan'dan gelen birkaç göçmen aile yerleştirilmiştir. Fakat Birinci Dünya Savaşı yıllarında, Doğu bölgelerinden göçen bazı Türk ve Ermeni ailelerin sığınmak üzere İskilip'e geldikleri anlatılır. Bayburt, Gümüşhane taraflarından gelen ailelere "muhacir" denir. İskilip'e yerleşip kalmışlardır. Buna karşılık, İskilip'te hiçbir Ermeni ailesi yoktur.

İskilip'in Gavur Deresi denen bir semti vardır. Yaşlıların anlattıklarına göre sığınmak üzere gelen Ermeni ailelerine hoşgörü ile bakılmamış, insanca muamele edilmemiş. Ellerindeki ziynet eşyalarını, yükte hafif, pahada ağır mallarını almışlar, sonra da öldürmüşler. Yok etmişler. Cesetleri de sözü edilen mıntıkaya doldurmuşlar. Onun için o zamandan sonra oraya Gavur Deresi denmiş. Kasabanın dış tarafında, kayalıkların dibinde pis, bakımsız bir yerdi.

İskilip, son yıllarda, gerek nüfus, gerek mekân olarak büyüdü. Bugün, "Gavur Deresi" de konut mıntıkasındadır. Aynı bir mahalle. "Gavur Deresi" ismi de değiştirildi. Artık "Gül Deresi" deniyor. Gül Deresi Mahallesi.

İskilip, Kürt bölgesi değildir. Her ne kadar Kızılırmak kıyılarında, Kürt köyleri var ise de, bunların, Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Kürdistan'dan alınarak buralara yerleştirildiği veya sürgüne gönderildiği anlaşılmaktadır. İskilip taraflarında Kürt adı, kaba-sabalıkla, ilkellikle, görgüsüz-lükle bir arada kullanılmaktadır.

Kürt olgusuyla ilk defa 1960 yılı yaz aylarında Elazığ'da karşılaştım. O yıllarda, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde, İdari Şube'de okuyan öğrencilere Tahsil İçi Staj Programı uygulanıyordu. Bu program, üçüncü sınıftan, dördüncü sınıfa geçmiş öğrencilere, yaz tatilinde uygulanırdı. Kaymakamlık stajı için başlangıç olarak değerlendirilirdi. 1960 yılında, staj programı uygulanacak iller daha çok Batı Anadolu'dan seçilmişti. Manisa, Aydın, Denizli, Antalya, Balıkesir, Eskişehir, Isparta, Muğla, İzmir vs. Bunlar arasında bir de Doğu ili vardı: Elazığ. Arkadaşlarının büyük bir kısmı Batı illerini seçtiler. Ben, bir arkadaşımın Elazığ'ı seçtim. Arkadaşım, Elazığ'lı idi. Bugün, bu kişiler arasında İçişleri Bakanlığı'nda, Dışişleri Bakanlığı'nda, Maliye Bakanlığı'nda, üniversitelerde, çeşitli kurumlarda görev almış pek çok kişi vardır. Vali, büyükelçi, genel müdür, profesör vs.

Tarafından Elazığ ilinin seçilmesinin nedenleri neler olabilir?

O yıllarda, özellikle 27 Mayıs'tan sonra, basında, üniversitelerde, "Az Gelişmiş Ülkeler", "Geri Kalmış Bölgeler", "Bölgeler Arası Dengesizlikler" gibi konular tartışılıyordu. Ders programları, bu kavramların ışığında yeniden düzenleniyordu. Doğu bölgesinden çok söz ediliyordu. İnsanların yoksulluğu, sefaleti, çaresizliği anlatılırdı. Köylerin susuzluğundan, yolsuzluğundan, okulsuzluğundan, ışıksızlığından söz edilirdi. Köylüleri sömüren ağalar, şeyhler vardı. Aşiretler, aşiret reisleri vardı. Toprak ağaları birçok köyün sahibi idi. Şeyhlerin çeşitli bölgelerden binlerce müridi vardı. Bu kurumların halk yığınları üzerindeki güçleri önemle vurgulanırdı. Gazetelerde sık sık fotoğraflar yayınlanırdı. Toprak

damlar, yer altındaki, mağaralardaki, kovuklardaki, inlerdeki barınaklar, çıplak çocuklar, karnı şiş, başı kabak, yalın ayak çocuklar, ağalar, şeyhler vs. "55 Ağa" sorunu vardı. Toprak sahibi ağaların, şeyhlerin, aşiret reislerinin sürgün edilecekleri, Batı'ya mecburi iskâna tabi tutulacakları söyleniyordu. Bu konularda yoğun konuşmalar, tartışmalar oluyordu.

İşte, Elazığ'ı seçişimin temelinde bunlar olabilir. Bölgeyi, insanları, köyleri tanımak. Bölgeyi, insanları geri bırakan kurumlar hakkında bilgi sahibi olmak. Öte yandan toplumsal sorunlarla ilgim o yıllarda artıyordu. Toplumsal kurumlar, siyasal kurumlar, kültürel kurumlar, bunların birbirleriyle ilişkileri, toplumların hareketleri, değişimleri, ilgimi çeken konulardı. Türkiye'ye ilişkin olan yazılar, "geri kalmış" denen alanlara, Doğu Anadolu'ya ilişkin yazılar, daha çok ilgimi çekiyordu. Bütün bunlar, Elazığ ilini seçimimde etken olabilir.

Tahsil İçi Staj Programı çerçevesinde, 1960 yılı yaz aylarında Elazığ ili merkezinde, ilçelerinde ve köylerinde epeyce gezilerim, incelemelerim oldu. Keban, Karakoçan, Baskil, Maden, Sivrice, Ağın, Palu ilçelerinde, bu ilçelerin köylerinde kaldım. Kaymakamlarla, Özel İdare memurlarıyla, çeşitli mesleki gezilere ve incelemelere katılıyordum. Özellikle 5917 Sayılı Gayrimenkule Tecavüzün Men'i Kanunu'nun uygulamaları ile ilgili olarak, köylerde, arazi üzerinde yapılan çeşitli incelemelere katıldım. Men'i müdahale incelemeleri sırasında köylüler, daima, farklı bir dil, Türkçe olmayan bir dil kullanıyorlardı. Kaymakam ile köylüler, ancak bir tercüman aracılığı ile anlaşabiliyorlardı. Tercüman Kaymakamın söylediğini köylülere, köylülerin söylediğini kaymakama aktarıyordu. Tercüman da genel olarak memurlardan biri oluyordu.

Kürtçe ile Kürt toplumu ile ilk defa böyle bir zamanda ve böyle bir mekânda karşılaştım. Türk dilinden ayrı bir dil, Türk kültüründen ayrı bir kültür söz konusu idi. İlçelerde, köylerde Kürtçe konuşmalar çoğunlukta idi. Köylüler, kendi aralarında Kürtçe konuşuyorlardı. Çocuklar Kürtçe konuşuyorlardı. Öğretmenler, özellikle köylerde, çocuklara, okuma-yazma öğretmekten önce Türkçe öğretmeye çalışıyorlardı.

Kaymakam, köylülerle konuşmaları sırasında sık sık, bazen hiç de gereği olmadığı halde:

— Sız Türksünüz, Türklerin en hası sizsiniz, özbeöz Türksünüz derlerdi. Onlar da:

— Elhamdulillah öyleyiz. Allah'a şükür öyleyiz derlerdi.

Okullarda, öğretmenlere ve öğrencilere karşı da bu tür konuşmalar yapıldı. “Türklerin en hası”, “Özbeöz Türk”, “Asıl Türk” gibi deyimlerle ilk defa karşılaşılıyordum. Bu deyimleri ilk defa duyuyordum.

İskilip tarafları homojen bir nüfus yapısına sahip idi. Türk ve hanefî. İskilip'te, Türk, Türkmen gibi sözler kullanılıyordu. Elazığ yörelerinde ise, Türkçe olmayan bir dil konuşan, bir kelime bile Türkçe bilmeyen kişilere, topluluklara “Özbeöz Türk”, “Türklerin en hası”, “Esas Türk” gibi sıfatlar veriliyordu. İçinde yaşadığı toplumun sorunlarına ilgi duyan, toplumların hareketlerini ve değişmelerini öğrenmek isteyen kişiler için bu durum, bu çelişki kuşkusuz, önemli bir soru işaretidir.

Staj yerinden Ankara'ya bu soru işaretleri ile döndüm. Gözlemlerimi, izlenimlerimi arkadaşlarla konuştum. Zaten herkes edindiği izlenimleri birbirine anlatıyordu. İzlenimlerimi öğretim üyelerine de anlattım. Profesörler, bunun, “etnik” bir konu olduğunu, bu konularla ilgilenmenin doğru olmadığını bildirdiler. Fakat, neden doğru olmadığı konusunda ciddi bir şey söylemediler. “Memleketin neresi? Bak sen Doğulu bile değilsin, bu konularla ilgilenmenin ne gereği var” diyorlardı.

O yıllarda, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin son sınıflarında, İdari Şube'de ve Diploması Şubesi'nde müştereken “Türkiye'nin sosyal ve etnik bünyesi” adı altında bir ders okutuluyordu. Fakat bu dersti okutanların o zamanki notlarında da, bu konu ile ilgili hiçbir açıklama, hiçbir yaklaşım yoktu. (Daha sonraları, bu dersin adı, Türkiye'nin toplumsal yapısı olarak değiştirildi) Üstelik, bu konuları bilmenin, öğrenmenin, bu konularda araştırmalar yapmanın gerekli olmadığını da söylüyorlardı. Bu, “tehlikeli bir konudur” diye vurgulama yapıyorlardı. Doğu'da yaşayanlara, “Dağlı Türkler” denildiği, asıllarının Türk olduğu da belirtiliyordu. Şerif Fırat isimli yazarın **Doğu İleri ve Varto Tarihi**, isimli kitabının okun-

ması tavsiye ediliyordu. Özellikle, kitabın yeniden yayınlanması sırasında Milli Birlik Komitesi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Cemal Gürsel'in yazdığı Önsöz'ün okunması isteniyordu. Önsöz'de ise, Kürtlerin Türk olduğu vurgulanıyordu. O kitapta da Kürtlerin aslının Türk olduğu yazılı idi. Önsöz'de, bu bilginin aksini ileri sürenlerin suç işlemiş sayılacakları, ağır cezalara çarptırılacakları bildiriliyordu. Fakat, yukarıda sözü edilen konuşmalar sırasında, bölgeler arası dengesizlik, ağırlık, şeyhlik, halkın yoksulluğu, ekonomik nedenler vb. gibi konular üzerinde durulabileceği de söyleniyordu.

Bazı şeylerin konuşulmaması gerektiği, bazı bilgilerin aynen kabul edilmesi gerektiği belirtiyordu. Bir bilginin tartışılmayacağı, eleştirilemeyeceği, aynen kabul edilmesi gerektiği anlayışını ise, bilim ve üniversite kavramları ile bağdaştırmak olanaksızdı.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne de gidiyordum. O Fakülte'nin Etnoloji, Antropoloji, Sosyoloji, Tarih bölümlerine. Orada da aşağı yukarı, yukarıdakilere benzer şeyler söyleniyordu. Kürt olarak bilinen bir milletin olmadığı, onların aslında, Türk oldukları vurgulanıyordu.

Kütüphanelere de gittim. Bu konularla ilgili olarak yazılmış yazıları, araştırmaları okumaya başladım. Buna rağmen, yazıların çok ciddi olduklarını sanmıyordum. Kitaplar, makaleler hep soru işaretleri ile dolu idi. Bir şeyi açıklamaktan çok gizlemeye çalışan bir hava içindeydiler. Öğrenciliğim bu şekilde geçiyordu. Toplumsal sorunlara karşı ilgim de gün geçtikçe artıyordu. Bu sorunları kavramak, öğrenmek, araştırmak merakı, günden güne geliyordu.

Görüldüğü gibi, kişilerin, herhangi bir soruna ilgi duymaları dış dürtülerle gerçekleştirilen bir olay değil. Bu, toplumun nesnel güçleri tarafından belirleniyor. Toplumsal sorunlar, kişiyi, kişileri veya kurumları etkiliyor. Onlar da, ister istemez o sorunun niteliğini, boyutlarını araştırmaya, incelemeye başlıyorlar.

Fakülteyi 1962 yılında bitirdim. Kısa bir dönem Çorum'da maiyet memuru olarak çalıştım. İçişleri Bakanlığı'ndan burslu okuduğum için mezun olur olmaz Çorum'da göreve başlatıldım. 1962 yılı sonunda, 59. dönem Yedek Su-

bay Okulu'na katıldım. Tuzla, Yedek Subay Piyade Okulu. Askerlik görevimi, Bitlis'te, 34. Piyade Alayı'nda tamamladım. Bitlis'i de kendi isteğimle seçmiştim. Daha doğrusu başka arkadaşımınla becayiş yaptık. O zaman, okul dönemi-den sonra, kıtalara dağılırken kura sistemi uygulanırdı. Becayış yapmak olanaklı idi.

Bitlis ve çevresinde de gözlemlerim oldu. Göçebe Kürt aşiretleri ile bu bölgede karşılaştım. Bu aşiretler, ilkbaharda Nemrut-Süphan yaylalarına çıkıyorlardı. Vangölü güneyindeki yaylalara da. Sonbaharda ise, Silvan, Batman, Siirt Cizre taraflarına göçüyorlardı. Hayvancılık yapıyorlardı. Toprak mülkiyetine sahip değillerdi. Çadırlarda yaşıyorlardı. Pek çok sorunları olduğu açıkça görülüyordu.

Bitlis'te, bu somut gerçeklere rağmen özellikle aydınlar tarafından, Kürtlerin Türk oldukları konusunda yoğun bir tartışma yapıldı. Sohbet havası içinde. Daha çok da lise öğretmenleri böyle bir tartışma içindeydiler. Öğretmenler, genellikle Bitlis'li değillerdi. Batı'dan gelmişlerdi. Doğu'nun herhangi bir yerinden de değillerdi. Az da olsa, yerli olan, Doğulu olan öğretmenler de vardı. Zaman zaman bu tür tartışmalara, sohbetlere, onlar da katılırdı. Onlar da Kürtlerin Türk olduğunu, Kürtçe diye bir dil olmadığını ispat etmeye çalışıyorlardı. Bunlar, genellikle, Kürtçe bilmeyen, asimile olmuş kişilerdi.

Örneğin, çarşıda, pazarda, kahvehanede, Kürtçe sohbet eden iki Kürt'ün konuşmalarından hiçbir şey anlamazlardı. Bir kelime bile anlamazlardı. Buna rağmen, aydınlar gayet rahat ve kendilerinden emin bir şekilde, "Kürtçe diye bir dil yoktur. Kürtçedeki kelimelerin % 60'ı Türkçedir. Geriye kalanlar da Arapça ve Farsçadır. Böyle derme-çatma bir dildir. İlkel bir dildir" derlerdi. Bu bilgilerin doğruluğundan kuşku duyulmuyordu. Yaşam, somut olgular, bu tür konuşmalara yeni bir yaklaşım getiremiyordu. Bir de, "sorun ekonomiktir" sözü pek sık kullanılıyordu. "Sorunun esası ekonomiktir. Ağalıktır, şeyhliktir" deniyordu. "Sorun ekonomiktir" deniyordu. Ama, bu da daha çok, öteki olguları gizlemek için kullanılıyordu.

Aslında, fiili durum ile, yani somut gerçeklerle, bu tür bir bilginin sürekli olarak tekrarlanması arasında ilişki kur-

mak gerekti. Bu bilgiler toplumun somut durumunu, somut ilişkileri aksettiriyor mu? Neden aksettiriyor? Aksettirmiyorsa neden aksettirmiyor? Neden tekrarlanıyor? İşlevi nedir? Bunlar da kuşkusuz önemli soru işaretleri idi.

Yedek Subaylık görevimin bir kısmı da Hakkâri'de geçti. 1963 yılı yaz aylarında, çeşitli birliklerle donatılmış bir Piyade Alayı Hakkâri'yle gönderildi. Bu birlik, Bingöl, Bitlis, Muş ve Erciş'teki piyade alaylarından oluşturulmuştu. Ben de bu birlik içindeydim. Birlik, Başkale, Yüksekova, Drama, Şemdinli taraflarında daha çok da hudutlarda görev yaptı.

Hakkâri yöresine gidişin nedeni şu idi. Irak'ın Kuzey taraflarında Kürtlerin başkaldırdığı söyleniyordu. Birlik, bölgeyi denetim altında tutan ve sınırların emniyetini sağlayan öteki birlikleri takviye edecekti. Öyle deniyordu.

Molla Mustafa Barzani isminde birinden söz ediliyordu. Bu kişinin bir eşkıya, bir haydut, bir sergerde olduğu vurgulanıyordu. Irak'ın kuzeyinde yaşayan Kürtleri etrafına topladığı, Irak hükûmetine başkaldırdığı söyleniyordu. Bu kişilere "eşkıyalar", "Haydutlar", "çapulcular", "hırsızlar", "ilkeller", "vahşiler", "kan dökücüler"... deniyordu. Irak hükûmetinin çok güçlü olduğu, bu "haydutlar"ı, bu "çapulcular"ı, bu "eşkıyalar"ı muhakkak ezeceği vurgulanıyordu. Şöyle deniyordu: "Irak hükûmeti onları ezecek. Hükûmet kuvvetlerinin temizlik hareketi sonunda kılıç artıkları kalabilir. İşte onlar, hükûmet kuvvetlerinin önünden kaçacaklardır. Türkiye sınırlarına doğru geleceklerdir. Hükûmet güçleri onları kovalayacaklardır. Onlar da Türkiye'ye sığınmak zorunda kalacaklardır. O zaman onları yakalayacağız. İran'a veya başka yerlere geçmelerine engel olacağız. 1947 yılı başlarında bunların yine böyle bir geçişleri oldu. O zaman Sovyetler Birliği'ne sığındılar..."

Bu sırada sorunun, uluslararası, devletlerarası bir boyutu olduğunu da farkettim. "Dağlı Türkler" denilenlerin, büyük bir kısmı da Irak'ta, Irak'ın kuzeyinde yaşıyordu. İran'ın Batı bölgelerinde, Suriye'nin Kuzey taraflarında da yaşıyorlardı. Öte yandan, Türkiye, "Dağlı Türk" dediği bu topluluklara yardım etmiyordu. Bilakis, onları yok etmeye, ezmeye çalışan Irak hükûmeti ile işbirliği içindeydi. "Dağlı Türkler" in, Irak'taki soydaşlarına, lastik ayakkabı, tuz, şe-

ker, un gibi gıda maddelerini gönderememesi için sınırı havadan ve karadan denetliyordu. Molla Mustafa Barzani'nin fotoğrafları dağıtılmıştı. Fotoğrafların altında, "bu bir hayduttur, gördüğünüz yerde yakalayın. En yakın birliğe teslim edin" yazıyordu. Irak hükümeti ise, radyo yayınlarında, aynı isteği tekrar ediyordu: "Molla Mustafa Barzani'nin kafasını getirene şu kadar dinar ödül verilecektir" falan.

Halbuki, Türkiye, Türk dediği öteki unsurların sorunlarına böyle mi yaklaşıyordu? Örneğin Kıbrıs Türklerinin sorunlarına, Kıbrıslı Türklerin, Türk toplumu olma haklarını korumak ve geliştirmek için her türlü önlem alınmıyor muydu? Öyleyse, "Dağlı Türkler" denenlere, neden düşmanca davranılıyordu? Onları ezmeye, yok etmeye çalışan güçlerle işbirliği yapıyordu?

Bütün bunların dışında, Irak'ın kuzeyindeki "Dağlı Türkler" in, Türkiye'nin doğusundaki, "Dağlı Türkler" ile ilişki kurmamaları için, yine, önlemler alınıyordu.

İşte, "kaderde kıvançta ortak olmak" böyle uygulanıyordu.

Toplumsal yapı ile bununla ilgili olarak oluşturulmuş resmi ideoloji arasında derin farklar, uçurumlar vardı. Bu zıtlıkların insan bilincinde çeşitli soru işaretleri oluşturması doğaldır. Görüldüğü üzere yaşam, yaşamın izlemi ve gözlemi, insanlarda bazı soru işaretlerinin oluşmasına neden olabiliyor. Bu, doğrudan doğruya, toplumsal dinamiklerle ilgilidir. Herhangi bir kişinin veya kurumun, bazı sorunlara ilgi duyması için dışarıdan dürtüklenmesi gerekmez. Burada, belirli bir toplumsal bilincin gerekli olduğu kuşkusuzdur. Belirli bir toplumsal bilinç, tarih bilinci olmadan sorunları yakalamak, olgular arasında ilişki kurabilmek olanaklı değildir. Toplumsal bilince ve tarih bilincine sahip olmayan kişiler her yeni duruma rahatlıkla uyarlar. Yeni siyasal ve toplumsal düzenlemelere karşı eleştiri yapamazlar. Davranışlarını, tavırlarını, düşüncelerini yeni siyasal gelişmelere göre rahatlıkla ayarlarlar.

SOSYOLOJİ ASİSTANLIĞI

25 aylık görevimden sonra, tekrar, İçişleri Bakanlığı'na

başvurdum. Hozat'a maiyet memuru tayin edildim. O sırada, Erzurum'da, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne girdim. Sosyoloji asistanı olarak. İçişleri Bakanlığı'na olan mecburi hizmetim de Milli Eğitim Bakanlığı'na aktarıldı. O zaman Atatürk Üniversitesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı idi.

Üniversitede bilimsel çalışmanın daha rahatlıkla sürdürüleceği kanısında idim. Üniversite bilgi üreten bir kurum idi. Bilimi üreten kurumların başında geliyordu. Hatta, üniversitenin bilgi üretme fonksiyonu, eğitim ve araştırma fonksiyonundan daha önde geliyordu. Olanakları genişti. Gerek tartışma olanakları, gerek kütüphane ve yayın olanakları, gerekse, öteki maddi olanakları daha geniş idi. Üniversitede çalışma olanağını bulduğum için heyecanlanıyordum.

Doktora çalışmalarına böyle bir heyecanla başladım. Böyle bir heyecanla sürdürdüm ve tamamladım. (Mart 1967) Doktora tezi bir göçebe aşiret ile ilgili idi. Göçebe Alikan Aşireti. Bu aşiret ilkbaharda Nemrut ve Süphan yaylalarına, Vangölü'nün göneyindeki yaylalara geliyordu. Sonbaharda, Silvan, Batman, Beşiri, Sırt yörelerine iniyordu. Toprağa bağlı değildi. Toprak mülkiyetine sahip değildi. Çadırda yaşıyordu. Yaylaklarda ve kışlaklarda uzun müddet bu aşiretle birlikte kaldım. Gerek yaylaklardan kışlaklara, gerek kışlaklardan yaylaklara yapılan göçe katıldım. Göçebe aşiret düzeyinin ekonomik, toplumsal ve kültürel kurumlarını kavramaya çalıştım.

Bunları anlatmamın temel nedeni şu: Bu konulardaki düşüncelerimin hareket noktası tamamen kendi irademdir. İnsanların, içinde yaşadıkları toplumun sorunlarına ilgi duymasıdır. Bu sorunlar etrafında özgürce düşünebilmesidir. Bu sorunlara geniş bir dünya görüşü ile yaklaşabilmesidir. Düşünceyi kısıtlayan, onu bağımlı kılan, kötürümleştiren yasaklara karşı koyabilmesidir. Herhangi bir dış dürtü, dış güdülenme söz konusu değildir. Çeşitli kişilerle tartışmalar yapılması, görüş ufkunun genişlemesi dış dörtü olarak yorumlanamaz.

Bütün bunlara rağmen, benim çalışmam hep "dış mihrakların dürtüsü"yle yapılmış çalışmalar olarak değerlendirilmiştir. Çalıştığım üniversitenin yöneticileri, polis, savcılar

daha sonra da mahkemeler tarafından. Bu tür çalışmaların kişinin özgür iradesi ile yapılabileceği bir türlü düşünülemez. Kişinin, tavır ve davranışı ile ilgili kuralları kendisinin koyabileceği dikkate alınmamıştır. Kişilerin hep, önceden saptanmış belirli davranış kalıplarına göre hareket etmeleri istenmiştir. Bu kalıplara uymayanların, özgürce hareket edenlerin eylemleri “dışarıdan güdülenme”, “dış mihrakların eseri”, “dış düşmanların ve iç düşmanların işbirliği” diye değerlendirilmiştir. Bu tür çalışmaların gerisinde hep “dış mihrak”, “dış düşman” aranmıştır. Bu, kuşkusuz kolay bir açıklama yöntemidir. Fakat olguları, olgular arasındaki ilişkileri, “dış mihraklar”, “dış düşmanlar”, “iç düşmanlar” gibi sloganlarla açıklamaya çalışmanın, toplumsal gelişmeyi hiç açıklamadığı da bir gerçektir. Böyle bir yaklaşım, açıklama olmadığı gibi, mevcut bilgiyi de dondurucu, katılaştırıcı özelliklere de sahiptir.

Doktora tezimin kabul edilmesinden sonra, yazılarıma karşı, özellikle Atatürk Üniversitesi bünyesinde saldırılar başladı. 1967 yılında çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanan yazılara saldırılar, gittikçe artmaya başladı. Bu saldırılarda, yazılara karşı herhangi bir eleştiri getirilmiyordu. Yazıların içeriği ile ilgili herhangi bir tartışma yapılmıyordu. Bu yazılarda ileri sürülen olgular, düşünceler doğru değildir, doğrusu şunlar olabilir, denmiyordu. Sadece, yazıların yazılmış olmalarına karşı çıkıyorlardı. Bu tür yazıların yazılmasını istemiyorlardı. Karalama, küçümseme kampanyası sürdürüyorlardı. Sübjektif hükümlerle hareket ediyorlardı. Değer yargılarıyla, ön yargılarla, peşin yargılarla hareket ediyorlardı. Aynı tutum, üniversitenin farklı fakültelerinde verdiğim Genel Sosyoloji, Köy Sosyolojisi dersleri için de sürdürülüyordu.

DOĞU MİTINGLERİ, İDARİ SORUŞTURMA, “DOĞU ANADOLU’NUN DÜZENİ” ve GÖREVE SON VERME

1968 yılında, “Göçebe Kürt Aşiretlerinde Toplumsal Değişme” isimli inceleme yayınlandı. Yine aynı yılda “Doğu Mitinglerinin Analizi” isimli çalışma yayınlandı. İkinci ça-

lışma, 1967 yılı sonbahar aylarında, Doğu Anadolu'nun bazı il ve ilçelerinde yapılan mitingler ile ilgili idi. Bunlar önemli toplumsal olaylardı.

Her yayından sonra saldırıların yoğunluğu ve sübjektüflüği de artıyordu.

“Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo Ekonomik ve Etnik Temeller” isimli kitap yayınlandıktan sonra bu saldırılar daha da yoğunlaştı. Kitap 1969 yılında yayınlanmıştı. 1970 yılında, genişletilmiş yeni baskısı yayınlandı.

“Doğu Mitinglerinin Analizi”, “Göçebe Kürt Aşiretlerinde Toplumsal Değişme” isimli incelemelerimin yayınlanmasından sonra, Fen-Edebiyat Fakóltesi Dekanlığı tarafından, idari soruştırma açıldı. Yazılı soruda, bu incelemelerin hangi amaçla yapıldığı, neden yayınlandığı soruluyordu. Sorgucu profesörler, “neden başka çalışmalar değil de, bu konular üzerinde çalışıyorsun” diye soruyorlardı. Ayrıca derslerde anlatılan konular da idari soruştırmaya neden oluyordu. Bu soruların yazılı olarak cevaplandırılmasını istiyorlardı. Bunun için çok kısa süre veriyorlar, “bu süre içinde cevap vermediğin takdirde, suçlu olduğunu kabul etmiş sayılacaksın” diye yazıyorlardı.

Aynı zamanda, adli kurumlara, cumhuriyet savcılığına da sık sık ihbarlar yapıyorlardı. Gerek İstanbul Basın Savcılığı'na, gerek Erzurum Cumhuriyet Savcılığı'na.

Doğu Anadolu'nun Düzeni, isimli kitabın yayınlanması üzerine, bu sefer Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü tarafından idari soruştırma açıldı. Orada da, sorgucular, kitabın neden yazıldığını, neden yayınlandığını, neden başka konuların yazılmadığını soruyorlardı yazılı olarak.

İdari soruştırma sonunda, Atatürk Üniversitesi'ndeki görevime son verildi. Bunun için en önemli gerekçe, **Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo Ekonomik ve Etnik Temeller**, isimli kitabın yazılması idi. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü, göreve son verme yazısında şöyle diyordu: “... **Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo Ekonomik ve Etnik Temeller** isimli kitabı yazarak Anayasa'nın 3. maddesini ve öteki maddelerini çiğnemiştir. Görevine son verilmesinde hiçbir sakınca yoktur.”

Kitap yazdığım için üniversitedeki görevime son verilmişti. Fakat, Rektör, Dekan gibi yöneticilerin, Bölüm Başkanı'nın, öteki profesörlerin her türlü ihbarlarına rağmen adli soruşturma açılmamıştı.

Üniversitenin bu kaba saldırılarının bilim yöntemi anlayışı ile uzak yakın hiçbir ilişkisi yoktur. Üniversitenin temel amacı bilimi üretmektir. Bunun için üniversite mensuplarının özgür düşünceli, özerk, geniş dünya görüşüne sahip, hoşgörölü kişiler olmaları gerekir. Halbuki Atatürk Üniversitesi'nin yönetici profesörleri ve ötekiler tam anlamıyla bir bağnazlık içindeydiler. Dogmatik idiler. Olayların temelindeki diyalektik ilişkileri kavrama yeteneğinden son derece uzak idiler. Yüzeysellik içindeydiler.

Bütün bunlara rağmen, bu tür baskıların, bilimsel faaliyeti, bilimsel düşüncüyü engelleyemeyeceği de büyük bir gerçektir. Bu baskılar belki, bilimsel düşüncenin gelişmesini belirli bir süre yavaşlatabilir. Fakat durdurmasının hiçbir olanağı yoktur. Nitekim ben de çalışmalarımı sürdürdüm.

Burada bir kez daha anlaşılmaktadır ki, Kürt toplumu ile ilgili çalışmalar tamamen benim iradem ile ilgilidir. Bu konudaki davranış kuralları tamamen tarafından konulmuştur. Tavır ve davranışlarım irademe uygundur. Herhangi bir yerden, herhangi bir "mihrak"tan emir almak, güdülenmek söz konusu değildir. Zaten böyle bir süreç, bilimin değil, ideolojilerin özelliğidir.

Sözü edilen davranış kurallarının gelişi güzel konulmadığı da açıktır. Kurallar, Türkiye'nin toplumsal yapısının gelişim çizgisine uygundur. Bilim, insan hakları, demokrasi, eşitlik, barış, adalet gibi 20. Yüzyıl'a mal olan, 20. Yüzyıl'a damgasını vuran temel değerleri gözetmektedir. Bu bakımdan hem ulusal çıkarlarla uyumaktadır, hem de insanlığın tüm çıkarlarına uygundur. Öyleyse, bu davranış kurallarının konulmasında, keyfilik, gelişigüzellik söz konusu değildir. Sosyoekonomik yapının tarihsel gelişimiyle ve mekândaki boyutlarıyla uyumludur.

Şimdiye kadar çalışmalarımın, yayınlarımın bilimsel olduğunu vurguladım. Bunların, Türkiye'nin sosyoekonomik ve siyasal gerçekleri olduğunu, araştırmaya konu yapılabileceğini, araştırılmaları gerektiğini söyledim. Demokratik bir

toplumda, düşünceye yasaklar konulmaması, tabular yaratılmaması gerektiğini anlattım.

KİTAPLARLA İLGİLİ CEZA DAVALARI

Sayın Mahkeme Heyeti,

Bilimsel çaba sürdürmeme rağmen, birçok kere yargı önüne çıkarıldım. Düşüncelerimden, kitaplarımdan dolayı cezalandırıldım. Şimdiki yargılanmam benim ilk yargılanmam değildir. Bu noktada yargılamanın hukuksal yönlerine değinmek istiyorum.

Bu yargılamaların hukuk bakımından, ceza hukuku bakımından anlamı nedir? Toplumsal gerçekleri ifade etmek neden yargı konusu oluyor? Yalana taviz verilmemesi, neden cezalandırılması gereken bir şey oluyor? Düşünce neden cezalandırılıyor? Yalana neden ödül veriliyor? Bu konulardaki delillerin ceza hukuku bakımından anlamı ve değeri nedir?

Yargılamanın en önemli amacı, gerçeğin ortaya, gün ışığına çıkarılmasıdır. Asırlardan beri bu böyledir. Durmadan somut gerçeği ifade eden, doğruyu dile getiren, buna karşılık, yalanı benimsemeyen, yalana dayalı resmi ideolojiyi şiddetle reddeden kişinin cezalandırılması, “gerçeği gün ışığına çıkarma”, “gerçeği, yalnızca gerçeği söyletme” amacı ile nasıl bağdaşiyor? Yargının buradaki somut hedefi “gerçeği ortaya çıkarmak” değil, varolan gerçeği yoketmek, karanlıklarda boğmak değil midir? Bu süreç yargılama anlayışı ile nasıl bağdaşır? Yargılamanın amacı, kişiyi sindirmek, ona, yalana dayalı resmi ideolojiyi dayatmak, onu, resmi ideolojiyi benimsemeye zorlamak olabilir mi? Yargılamanın amacı, kişinin doğruları ifade etmesini kesinlikle engellemek olabilir mi? Böyle bir yargılama sonunda “adalet dağıtma” görevi nasıl gerçekleştirilebilir? Böyle bir yargılama meşru mudur? Yargılamanın meşru dayanakları var mıdır?

Yargılamanın ve cezalandırmanın temel amaçlarından biri de ıslaktır. “Cezanın ıslah fonksiyonu.” Kişiyi yalanı benimsetmeye çalışan, en azından, kişinin doğruyu ifade etmesini engelleyen bir yargının “ıslah fonksiyonu” olabilir mi? Böyle bir yargılamanın inanırlığı, güvenirliği olabilir mi? “Yalan ve adalet”, “doğru ve ceza” kavramları neden paralel gidiyor? Yani “yalan” ödüllendiriliyor, “doğru” cezalandırılıyor.

Toplumsal gerçekler, gerçek somutlar, siyasal ve idari düzenlemelerle, yasal önlemlerle yok edilebilir mi? Mahkeme kararları, toplumsal gerçekleri, gerçek somutları yok edebilir mi? Toplumsal ve siyasal değişimeyi dondurabilir mi? Yargı organının böylesine idari ve siyasi bir süreçte baskı organı olarak kullanılması adalet mantığına uygun düşer mi? Mahkeme kararlarıyla yalanın teşvik edilmesi, yalanın yargı kurumları aracılığıyla benimsetilmeye çalışılması, yargı kurumlarını yıpratmaz mı?

Yargılama sürecinin sağlıklı işleyebilmesinde ve sonuçlara ulaşabilmesinde en önemli mekanizmalardan biri, mahkemenin tutuklu ile, tutuklunun mahkeme ile diyalogudur. Bu diyalog ne kadar canlı tutulabilirse, adalet duygusunun yücelmesi de o nisbette artar. Gerek ilk tahkikatta, gerek son tahkikatta sağlıklı sonuçlara ulaşmak böyle olur. Tutuklunun ve mahkemenin çok farklı görüşleri benimsediği durumlarda böyle bir diyalogun kurulması olanaksızdır. Hele hele bazı düşüncelerin suç sayıldığı, düşüncenin yargılandığı durumlarda böyle bir diyalogun kurulmasının hiçbir olanağı yoktur. Bu arada, sonuçta, yargıyı, keyfi bir yargı haline getirir. Ön yargı ile peşin yargı ile hareket eden, savunmayı kesinlikle dikkate almayan, ceza tertibine giden bir yargı. Çünkü, düşünceyi suç saydığı için, savunma ile diyalog kurma, tartışma olanağı yaratma, hiçbir zaman aranmayacaktır.

Kişiler toplumsal yaşantı içinde çok değişik kişilerle ve kurumlarla görüş ayrılığı içinde olabilirler. Düşünce ayrılığı içinde olabilirler. Bunların hiçbirinde cezai bir durum ortaya çıkmaz. Hiç kimse, "benden farklı düşünüyor" diye karşısındakini hapis ile cezalandırmaz. Fakat, hakimler ile mahkeme ile düşünce ayrılığı içinde olan bir sanığın duruşması ceza ile sonuçlanabilir. Bu da adalet adına gerçekten korkunç bir durumdur. "Vahim"dir. Sanık, hakimlerden, mahkeme heyetinden farklı düşünmektedir. Bundan dolayı da cezalandırılmaktadır. Mahkeme veya hakim, bu eylemi ile sanığın düşüncelerinin yanlış olduğunu, "cezaya müstahak" olduğunu bildirmektedir. Sanığı kendisi gibi düşünmeye ve hareket etmeye zorlamaktadır. "Ceza almak istemiyorsan benim gibi düşün" demektedir.

Burada sözü edilen düşünce ayrılığı kuşkusuz toplumsal ve siyasal konulardaki düşünce ayrılığıdır. Yoksa, herhangi bir cinayet olayında ve hırsızlıkta, katilin ve hırsızın kim olabileceği ile ilgili akıl yürütmeye ortaya çıkan, farklı düşünceler değildir.

Kendi davalarımla ilgili somut örneklerle bu konuyu irdelemeye çalışacağım.

Yukarıda da belirttim. Ben, düşüncelerimden dolayı ilk defa yargılanmıyorum. Benzer düşüncelerden, yayınlardan dolayı birçok kere mahkeme önüne çıkarıldım. Cezalandırıldım. Kısaca şunu vurgulamak istiyorum: Bu yargılamaların toplumsal ve hukuksal bakımdan hiçbir meşru dayanağı yoktur. Yargılama meşru değildir. Birinci Şube'deki sorgulama, ilk tahkikat, mahkeme, vs. meşru değildir. Güvenilir ve inandırıcı değildir.

Yargılama hukukunda, sanığın en önemli güvencesi yargılamanın veya davaya bakan mahkemenin güvenilir olduğuna, meşru olduğuna inanmasıdır. Halbuki, benim, yargılamanın ve mahkemenin meşru olduğuna dair en ufak bir güvenim yoktur. Yargılamanın inandırıcı ve güvenilir olduğuna düşünmek olası değildir.

Şöyle ki;

I. 1971 "DOĞU DURUŞMALARI"

Ben, ilk defa 1971 yılında, 12 Mart rejiminde Diyarbakır'da Sıkıyönetim mahkemesinde yargılandım: Atatürk Üniversitesi'nde Genel Sosyoloji ve Köy Sosyolojisi derslerinde anlattığım konulardan, **Doğu Anadolu'nun Düzeni** isimli kitaptan, öteki yazılardan. Dersler, kitaplar ve yazılar ile ilgili ihbarlar öğretim üyeleri ve yardımcıları tarafından yapılmıştı. İhbar yapan profesörler, doçentler, asistanlar arasında öğrenciler de vardı. Bunların hemen hemen tamamı sağ görüşü benimsemişti. Hatta bir kısmı sağ görüşün militanı idi. Profesörlerin bir kısmı, Rektörlük, Dekanlık görevlerini de yürütüyorlardı.

Bunlar, ihbarlarında, kısaca, şunları ileri sürüyordu: "... Beşikçi, yazılarında Kürtlerden bahsediyor. Türkiye'de Türk dilinden ayrı bir dili, Türk kültüründen ayrı bir kültürü olan

bir Kürt halkı vardır diyor. Kürtlerin ayrı bir millet olduğunu söylüyor. Kürt dilinden, Kürt kültüründen söz ediyor" diyorlardı. "Kürtçe, konuşulmalıdır, geliştirilmelidir, demektir" diyorlardı. "Halbuki, en selahiyetli kalemler, bilimsel otoriteler göstermiştir ki, bu görüşler, bilime, kesinlikle aykırıdır. En son bilim verilerine göre, Kürt diye bilinen bir millet yoktur. Kürt demek Türk demektir. Kürtçe olarak bilinen ayrı bir dil yoktur. Bunların ve bunlara benzer düşüncelerin, üniversite çatısı altında, özellikle Atatürk Üniversitesi'nde dile getirilmiş olması bizi çok üzmektedir. Bu bakımdan adı geçen kişi hakkında gerekli ihbarlarda bulunmayı yüksek bir vatan ve millet görevi sayıyoruz. Bu kişi bilimsel haysiyetimizi rencide etmektedir. Bunun için adı geçen kişinin yargılanmasını ve gerekli cezaya çarptırılmasını istiyoruz" diyorlardı.

Muhbir profesörler, ihbarlarını daha etkili kılmak için, yazılardan bol bol örnekler veriyorlardı. Yazılarla ilgili gazete kupürlerinin fotokopilerini de dilekçelerine ekliyorlardı. İhbar dilekçelerinde, yukarıda sözünü ettiğim idari soruşturma dosyalarını da ekliyorlardı. İhbarlar, Diyarbakır-Siirt İllerі Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan ayrı, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'na ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'na da yapılıyordu. "Sanık, kesin olarak, takipsiz ve cezasız kalmamasın" diye.

Bu ihbarlardan sonra olaylar şöyle gelişti:

1. İhbarlar üzerine, Diyarbakır-Siirt İllerі Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından soruşturma açıldı.

2. Gıyabi tutuklama kararı çıkarıldı. Bu karar üzerine, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki görev yerimden alınarak gözaltına alındım. Diyarbakır'a götürüldüm. Gıyabi tutuklama kararı vicahiye çevrildi.

3. Askeri Savcı, ifademi aldı. Askeri savcı, muhbir profesörlerin ihbarlarında yazılı olan şeylere dayanarak suç işlediğim iddia edildiğini söylüyordu. Kürtlerden söz etmeyi, Kürt milletinin var olduğunu söylemeyi suç olarak kabul ediyordu.

Askeri Savcının soruları üzerine, Kürt ulusunun varlığını vurguladım. Kürt ulusu vardı. Fakat ulusal ve demokra-

tik hakları gasp edilmişti. Yoğun bir asimilasyon politikası uygulanıyordu. Kürtleri Türkleştirmek için her türlü önlem alınıyor ve uygulanıyordu. Kürt ulusunun varlığı, kişilerin ve kurumların istek ve iradelerinin dışında idi. Bilincimizin dışında objektif bir gerçek idi. Bunları söyledim. Objektif gerçekleri ifade etmenin hiçbir zaman suç olmayacağını belirttim.

Objektif gerçekler inkâr edilerek, yok sayılarak bilim yapılamaz. Bilimsel düşünce olgulardan hareket eder. Türkiye'nin toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel yapısında Kürt olgusunun önemli bir yeri vardır, dedim. Düşüncenin, yazdıklarımın, yayınlarımin suç olmadığını, bunların, bilimin meşru ifadeleri olduğunu vurguladım. Kürt dili ve Kürt kültürü üzerindeki baskıların kaldırılması gerektiğini, çağdaş demokratik toplum olma çabalarının bunu gerektirdiğini söyledim. Asimilasyonun, Türkleştirme çabalarının ırkçı bir politika olduğunu söyledim. Muhterem profesörlerin, Kürt ulusunun varlığını, Kürtçenin varlığını inkâr etmelerinin bilimsel bir tavır olmadığını anlattım. Bu ideolojik bir tavır idi. Aynı zamanda gülünç ve gayrı ciddi idi. Birtakım akademik ünvanlara sahip kişilerin bu şekilde yalanlara, ideolojilere itibar etmeleri ayıp idi.

4. Daha sonra, Askeri Savcı iddianamesini yazdı. İddianamesinde, komünizm propagandası ve milli duyguları zayıflatıcı propaganda yaptığım, iddia ediliyordu. Irkçılık propagandası yaptığımı vurguluyordu.

Milli duyguları zayıflatıcı, yok edici propaganda yapıldığı, ırkçılık propagandası yapıldığı iddiaları ile ilgili olarak şunlar söyleniyordu: "... Sanık, bölünmez ve parçalanmaz olan Türk ulusunun bir kısmına Kürtlük izafe ederek bölücülük yapmaktadır. Tarihsel olarak ve en son ilmi delillerle de saptandığı gibi, Kürt adında bir millet yoktur. Sanık ideolojik saiklerle ve 'dış mihraklar'ın etkisiyle böyle bir unsuru yaratmaya çalışmaktadır. Çeşitli yazılarında, ders notlarında, kitaplarında Kürtlerden söz etmesi suçluluğunun en önemli kanıtıdır."

5. Bu iddianame ile dava açılmıştır. Mahkemedeki sorgu sırasında yukarıdaki görüşlerimi aynen tekrarladım. Askeri

Savcı iddianamesiyle Kürt ulusunun varlığını, Kürtçeyi inkâr ediyordu. Olmayan bir ulusun ulusal haklarından söz edilemeyeceği belirtiliyordu. Aslında, herkesin Türk olduğunu anlatıyordu. Kürtçenin bağımsız bir dil olmadığını, Türkçe, Arapça ve Farsçanın bir karışımı olduğunu iddia ediyordu.

Bu iddialar karşısında mahkemeden bir talepte bulunmuşum. Bu talep de şu idi: "... iddia makamı Türk ulusundan ayrı bir dili ve kültürü olan Kürt ulusu olmadığını iddia etmektedir. Kürtlerin aslının Türk olduğunu iddia etmektedir. Böylece 'Kürtlerin ulusal hakları', 'Kürt toplumu olma hakları', 'Kürtlerin insan hakları' biçiminde ifade edilen kategorilerin olamayacağını vurgulamaktadır.

Bu bakımdan, dil bilimcilerden, tarihçilerden, sosyologlardan, etnologlardan oluşacak bir bilirkişi heyeti Doğu Anadolu'da araştırmalar ve incelemeler yapmalıdır. Kürt dilinin bağımsız bir dil olup olmadığı saptanmalıdır. Kürt kültürü adı altında, bir kategorinin olup olmadığı saptanmalıdır. Di-liyle, kültürüyle ayrı bir ulusun var olup olmadığı saptanmalıdır. Mahkeme böyle bir heyetin oluşturacağı rapora göre hareket etmelidir."

Mahkeme, bu isteği "görülen dava ile ilişkisi yoktur" gerekçesiyle reddetmişti. Fakat, dosyada başka bilirkişi raporları vardı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden bazı profesörlerden bir heyet halinde veya ayrı ayrı istenen raporlarda, "Kürt diye bilinen bir milletin, Kürtçe diye bilinen bir dilin olmadığı vurgulanıyordu. Yazılarımda, suç işlendiğini belirtiyorlardı.

Kürt ulusunun, Kürt dilinin olmadığı konusunda bol bol rapor alınıyordu. Fakat, "bu inceleme bizzat alan üzerinde yapılmalıdır" biçimindeki bir istek ise, mahkeme tarafından, "görülen dava ile ilişkisi yoktur" diye reddediliyordu.

6. Askeri Savcı, esas hakkındaki mütalaasında da iddialarını aynen tekrarlamıştır. Çok geniş bir esas hakkında mütalaa yazmıştır. Kitap gibi. 140 sayfa.

7. Savunmada, düşüncelerimi, yazılarımı, ders notlarımı, kitaplarımı aynen savundum. Yukarıda ana hatlarıyla gösterilen düşünceleri teferruatıyla belirttim.

8. Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, ceza tertibine gitmiştir. 13 yıl 7 gün ağır hapis. 8 yıl 4 ay ağır hapis. (TCK 142/1) 4 yıl 8 ay 7 gün hapis (TCK 142/3). Komünizm propagandası yapmak, Kürtçülük propagandası ve ırkçılık yapmak.

Gerekçe, muhbir profesörlerin iddiaları doğrultusundadır. Askeri savcının iddianamesinde ve esas hakkındaki mütalaasında yazdıkları doğrultusundadır. Aslında Kürt diye bilinen bir millet yoktur. Kürtçe olarak bilinen bir dil yoktur. Sanık ise bunların var olduğunu söylemekte ısrar etmektedir. Böylece Türk milletini bölmeyi amaçlamaktadır. Anayasanın sağladığı özgürlükleri kötüye kullanmaktadır. Sanığın bu düşüncede olduğu kesindir. Zaten, sorgusuyla, savunmasıyla suç subuta ermiştir.

Burada, hukuk açısından, yargılama hukuku açısından vurgulamak istediğim nokta şudur:

Bu cezanın hukuksal hiçbir değeri yoktur. Çünkü, mahkeme ile sanık arasında hiçbir diyalog kurulmamıştır. Mahkeme böyle bir diyaloga girmemek için her türlü önlemleri almakta ve uygulamaktadır.

Sanık objektif bir gerçeği, gerçek somutu ifade etmektedir. Bilimsel düşüncenin en önemli yönünün olgular olduğunu, olguların ifade edilmesinden taviz verilemeyeceğini vurgulamaktadır. Mahkeme ise, muhbir profesörlerin ve iddia makamının istekleri doğrultusunda böyle bir olgu olmadığına karar vermektedir. Mahkemelerin, gerçek somutları yok sayma yetkisi var mıdır? Bu yetkiyi nereden almaktadır?

Sanığın, bilirkşi oluşturulması ile ilgili isteğini ise, görülen dava ile ilişkisi olmadığı gerekçesi ile reddetmiştir. Ne deniyordu bu istekte? Şöyle deniyordu: Kürt toplumu bizim istek ve irademizin dışında vardır. Bilincimizin dışında vardır. Kürt dili, Kürt kültürü somut bir gerçektir. Eğer mahkeme, bu bilginin doğrululuğundan kuşku duyuyorsa, dil bilimcilerden, etnologlardan, sosyologlardan, tarihçilerden oluşturulacak bir bilirkşi heyetinin bilgisine, incelemesine başvurmalıdır. Mahkeme, bu isteği, "görülen dava ile ilgisi yoktur" gerekçesiyle reddediyor. Fakat sonuçta mahkûmiyet kararına varırken, bizim, olmayan bir ulustan, olmayan bir unsurdan, Kürtlerden, Kürtçeden söz ettiğimizi, böyle bir

unsuru yaratmaya çalıştığımızı söylüyor. Böylece, suç işlediğimizi, bunun da subuta erdiğini vurguluyor.

Görüldüğü gibi, mahkeme ile sanık arasında hiçbir diyalog yoktur. Mahkeme somut gerçeğin ifade edilmesini istememektedir. Resmi ideolojinin aynen kabul edilmesini istemektedir. Sanığa bunu dayatmaktadır. Savunmayı hiç dikkate almamaktadır. Mademki, davanın özü Kürt ulusunun varlığının ifade edilmesi değil, mahkûmiyet hükmünü neden bu olgu üzerine bina ediyor?

Mahkemenin kararının önemli bir yönü daha var. O da toplumsal gerçeklerin mahkeme kararıyla yok sayılmasıdır. Toplumsal gerçeklerin mahkeme kararıyla yok edilmeye çalışmasıdır. Böyle bir çabayı da hukuksal bir çaba olarak değerlendirmek olanaklı değildir. Bu çaba sonucu alınan karar tam anlamıyla idari ve siyasi bir karardır. Toplumdaki somut gerçeklerin, yani gerçek somutların yargı organlarının faaliyeti ile yok edilmeye çalışılması hukuksal bir süreç değildir. Siyasal ve idari bir süreçtir. Resmi ideolojinin oluşturulmasında ve uygulanmasında yargı organlarının aktif olarak kullanılmasıdır.

Osmanlı İmparatorluğu çok uluslu bir siyasal yapı olarak değerlendirilmektedir. Bu siyasal yapı içinde, Türkler, Araplar, Kürtler, Rumlar, Bulgarlar, Rumenler, Sırlar, Hırvatlar, Arnavutlar, Ermeniler, Çerkesler, Lazlar bir arada yaşamaktadır. Birinci Dünya Savaşı'na kadar Ermeniler dışındaki Hristiyan milletler, Osmanlı İmparatorluğu'na karşı ulusal kurtuluş mücadelesi yürütmüşler ve kendi bağımsız devletlerini kurmuşlardır. Siyasal bağımsızlıklarına ve özgürlüklerine kavuşmuşlardır. Birinci Dünya Savaşı'nda ise, Araplar, Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmışlardır. Yine Birinci Dünya Savaşı içinde, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde kalan Ermeni nüfusu, yönetimdeki İttihat ve Terakki Fırkası'nın Alman emperyalizmi ile yaptığı işbirliği sürecinde, katliamlarla ve sürgünlerle çürütülmüştür.

İmparatorluğun, önemli bir müslüman unsuru olan Kürtlere karşı nasıl bir politika izlenmiştir? Bu politika, kısaca, böl yönet politikasıdır. Bu politikanın mimarı İngiliz emperyalizmidir. Böl yönet politikası ve uygulaması sonunda, Kürdistan bölünmüş, Kürt ulusu parçalanmıştır. Bir ke-

simi, İngiltere'nin denetimindeki Irak sömürgesinde, bir kesimi de, Fransa'nın denetimindeki Suriye sömürgesinde bırakılmıştır. Önemli bir kesimi de Osmanlı İmparatorluğu'nun devamı olarak kurulan Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bırakılmıştır.

Kürdistan'ın bölünmesi ve parçalanması, Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanması konusunda, İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile Kemalistler arasında işbirliği de söz konusudur.

Böylece Kürt ulusu, Birinci Dünya Savaşı sürecinde ve ondan sonra gerçekleştirilen bir dizi siyasal ve askeri olay sonunda bölünmüş ve parçalanmıştır. Bir bölümde, 17. yüzyılın ortalarından itibaren İran Monarşisi'nin egemenliği altında idi. 19. yüzyılın ilk çeyreğinde, bu kesimin bir kısmı Çarlık Rusyası'nın denetimine geçti. Halen Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği içinde Ermenistan Cumhuriyeti sınırları içindedir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Arapların bölünmesiyle, Kürtlerin bölünmesi arasında nitelik ve nicelik bakımından çok önemli farklar vardır. Bölünen Arap ulusu ayrı ayrı devletler olarak örgütlenmişlerdir. Halbuki, Kürtler ve Kürdistan, yeni kurulan ve kendileri emperyalizme bağımlı olan devletler arasında paylaştırılmıştır. Siyasal varlığı, dili, kültürü yok edilmek üzere, Kürt adı ve Kürdistan adı dillerden ve tarihlerden silinmek üzere paylaşılmıştır; Kürt ulusunun istek ve iradesine aykırı olarak ulusal kurtuluş mücadelesini kanla boğarak.

1923'lerden sonra ise, şunları görüyoruz. Türk Devleti, artık, milli bir devlet olarak ilan edilmektedir. Halbuki, Kürt ulusunun çok büyük bir kısmı emperyalist ve sömürgeci bir bölüşüm politikası sonucu Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bırakılmıştır. Bunun ötesinde, Anadolu'da ve Kürdistan'da dağınık olarak yaşayan Çerkesler vardır. Doğu Karadeniz bölgesinde Lazlar vardır. Türk-Kürt-Çerkes, Laz, nasıl milli bir bütün oluşturabilir? Bunların toplamına nasıl "Türk milleti", "Türk milli bütünlüğü" denebilir?

Osmanlı İmparatorluğu'na çok uluslu siyasal bir yapı deniyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nde de en azından iki ulus, Türk ulusu ve Kürt ulusu olduğu halde, bu ikisinin, üçü-

nün vs. toplamından yeni bir bütünün oluştuğu iddia edilmiştir. Bu yeni bütünün adı Türk ulusudur. Halbuki, elmalarla armutların toplamı, yine elmalarla armutlardır. Elmalar-armutlar= elmalar olmaz, olamaz.

TOPLUMSAL SORUNLARIN İDEOLOJİK YOLLARLA YOK SAYILMASI

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, milletlerin toplamına, "Osmanlı" deniyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nde ise, Türk deniyordu. "Osmanlı" sözcüğünün etnik bir anlamı yoktu. "Türk" sözcüğü ise, etnik kökenlidir. İşte bu noktada şöyle bir mekanizma oluşturulmaktadır. Mademki, devletin milli bir devlet olduğu kabul edilmiştir ve bu millilik Türk milliliğidir. O halde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan herkesin Türk olduğu vurgulanmalıdır. Türk olmayanlar da hızla Türkleştirilmelidir. Türk'e benzetilmelidir. Asimile edilmelidir. Kendi kökenleri, dilleri, kültürleri, edebiyatları, yani milli benlikleri unutturulmalıdır. Öyleyse, bir taraftan herkesin Türk olduğu vurgulanmalıdır, bir taraftan da Türk olmayanlar, özellikle Kürtler, hızla asimile edilmelidir. Türkleştirilmeli, Türk'e benzetilmelidir.

Görülüyor ki, burada, toplumsal bir sorun, bilimsel yollarla değil, ideolojik olarak çözümlenmektedir. İdeolojik çözümün esası ise, somut gerçeğin reddedilmesi, inkâr edilmesi oluşturmaktadır. Bilincimizin dışında, istek ve irademizin dışında somut olan bir olgu mahkeme kararı ile yok sayılmaktadır. Halbuki, somut bir olguyu, gerçek somutu yok sayma, inkâr etme, yok etme çabası bir hukuk kurumu olarak mahkemelerin yetkileri ve görevleri içinde değildir. Toplumsal değişme, siyasal değişme, mahkeme kararlarıyla durdurulabilir mi? Toplumsal ve siyasal değişmeyi yaratan dinamikler mahkeme kararıyla yok edilebilir mi? Toplumsal ve siyasal değişmeyi durdurmak, değişmenin dinamiklerini parçalamak, hukukun, mahkemelerin görevleri olmamalıdır. Tersine, hukukun temel amacı, toplumsal ve siyasal değişimin sarsıntısız bir şekilde sürebilmesi için gerekli kanalları açmak olmalıdır.

O halde, mahkemenin bu kararı siyasal ve idari düzeyde alınmış bir karardır. İdeolojik bir karardır. Yalana dayalı resmi ideolojinin uygulanmasıdır.

Bu ideolojinin topluma benimsetilmesi için cezai yaptırımlar da getirilmiştir. Örneğin, Türkiye'de, Kürtlerin de yaşadığının söylenmesi, "vatan hainliği" olarak değerlendirilebilmektedir. "Ben Kürdüm", "herkes ana diliyle eğitim yapmalıdır. Kürtler de ana dilleri olan Kürtçe ile eğitim yapmalıdır" diyenler çeşitli biçimlerde cezalandırılmaktadırlar. Cezaevlerine konulmaktadır. Bunlar resmi ideolojiyi egemen kılmaya çalışan davranışlardır. Topluma, resmi ideolojinin egemen kılınmasında yargı organının etkin bir biçimde kullanılmasıdır. Bu da yargılamamanın hukuksal bir eylem olmadığını, siyasal ve idari düzeyde gelişen bir eylem olduğunu gösterir.

Böyle bir yargılamaya güven duyulamayacağı kuşkusuzdur. Böyle bir yargı meşru olamaz.

KÜRTLERLE TÜRKLERİN EŞİTLİĞİNİN TEMEL KOŞULU

Deniyor ki, "Türkiye'de herkes eşittir. Herkes, doktor, hakim, asker, vali, milletvekili, bakan, hatta cumhurbaşkanı olabilir. Bu konuda hiçbir sınırlama yoktur. Hiçbir ayırım yoktur. Doğu'lu, Batı'lı ayırımı yapılmaz. 'Kürt' denen kişiler için de aynı eşitlik ilkeleri uygulanır. Onlar da her türlü kamu hizmetlerinden yararlanabilir. Kamu hizmetlerinde görev alabilir. Her türlü mesleği sürdürebilir. Öğretmen, vali, profesör, büyükelçi, asker, subay, general, bakan ve hatta cumhurbaşkanı bile olabilir. Hiçbir ayırım söz konusu değildir."

Aslında burada çok önemli bir nokta var. O görülüyor. Göz ardı ediliyor. Görülmeyen, göz ardı edilen bu nokta ise, sorunun özü ile ilgili.

Kürtler kamu hizmetlerinden nasıl yararlanıyor? Kamu yönetiminde görev almak için hangi koşulları yerine getiriyor? Bunların temel koşulu, Kürtlerin ulusal benliklerini inkâr etmeleridir. Reddetmeleridir. Kürtler, ulusal benliklerini inkâr ettikleri, kendi öz'lerine ters düştükleri, yani Türkleştikleri, Türk'e benzedikleri, asimile oldukları oranda kamu yönetiminde görev alabilirler. Kamu hizmetlerinden yararlanabilirler. Kürtlerin Türklerle eşit olduğu sloganının temelinde böyle bir inkâr vardır. Yani eşitlik, inkârdan, reddetmeden sonra başlayan ve oluşan bir süreçtir. Kürtlerin

Türklerle eşitliği, kamu yönetiminin her kademesinde görev alabilecekleri, kamu özgürlüklerinden eşit biçimde yararlanmaları olgusunun temelinde böyle bir inkâr vardır. Önce, Kürt kişiliğini inkâr, Kürdistan kişiliğini inkâr, asimile olma, "Ne Mutlu Türküm" deme, ondan sonra da, eşitlik. Kendi ulusal benliğini savunan, Kürt dilinin ve kültürünün gelişmesini isteyen, bunun için gayret eden Kürtlerin, kamu yönetiminde görev almaları olası değildir. Bu kişilerin kamu haklarından ve kamu özgürlüklerinden eşit biçimde yararlandıkları ileri sürülemez. Bu Kürtler, yani kendi benliğini savunan bunun için çaba gösteren Kürtler, değil vali, büyükelçi, hakim, profesör, general, bakan ve hatta cumhurbaşkanı olmaları herhangi bir kamu kuruluşunda odacılığa bile kabul edilmezler. Ama, kendi Kürt kişiliğini, öz benliğini inkâr etmişse, asimile olmuşsa, köleliğe boyun eğmişse, her şey olabilir. Bu kuşkusuzdur.

Öyle ise, ileri sürülen eşitlik anlayışının temelindeki inkâr koşulunu iyi değerlendirmek gerekir. Eşitlik ilkesinin böyle bir koşula bağlanması, aslında onu, yani eşitlik kavramını, tamamen ortadan kaldırmaktadır. Böyle, koşullu, bir eşitlik anlayışı, hiçbir zaman demokrasinin esası olan eşitlik anlayışı olamaz. Eşitlik'in ancak Kürt ulusal benliğini inkârdan sonra kurulabilmesi, son derece antidemokratik bir anlayıştır. Antidemokratik düşüncedir. Antidemokratik uygulamadır. 20. yüzyıla damgasını vuran, insan hakları, demokrasi, insan onuru, özgürlük gibi ana ilkelere tamamen zıttır. Modern demokratik toplum anlayışına terstir. Tam anlamıyla ırkçı bir uygulamadır. Hem düşünce olarak, hem de uygulama olarak ırkçıdır. Türk dili, Türk kültürü, Kürt toplumu üzerine bu şekilde dayatılmaktadır. Kürt dili, Kürt kültürü, Kürt edebiyatı vs. yasaklanmaktadır. Kürt toplumuna, Türk dili, Türk kültürü aşılarmaya çalışılmaktadır. Kürtler bu doğrultuda yetiştirilmekte ve eğitilmektedir.

IRKÇI OLAN KİM?

Askeri Savcı, iddianamesinde, bızlerin ırkçılık propagandası yaptığımızı da önemle vurguluyordu. Mahkemin kararı da bu yönde idi. Muhabir profesörlere göre, askerî savcıya gö-

re ve mahkemeye göre biz ırkçılık yapıyorduk. Halbuki, ırkçılık çağımızın en önemli ayıplarından biridir. Ve ayıbı, Kürt ulusunun varlığını inkâr etmek suretiyle, ulusal ve demokratik haklarını gasp etmek suretiyle Türk yönetimi yapmaktadır.

Kürtler eşitlik istemektedirler. Kürt toplumu olma özelliklerinin tanınmasını istemektedirler. Çünkü, Kürt olmak, Arap olmak gibi bir şeydir. Türk olmak gibi, İngiliz olmak gibi bir şeydir. Kürt toplumu olma özelliklerini savunmak da böyledir. Kaldı ki, Kürt toplumu olma özellikleri baskı altındadır. Bu baskılara karşı direnme insan olmanın en doğal sonucudur.

Türk yönetimi ise, Kürt toplumu olma özelliklerini tümüyle yok etmeye çalışmaktadır. Bunu temel bir amaç olarak benimsemiştir.

Irkçılık, her şeyden önce bir ulusun kendisini başka uluslardan üstün görmesidir. Bu üstünlük anlayışı o ulusa, öteki ulusları, öteki toplumları yönetme hakkı verir. Veya "üstün ulus olma" öteki ulusları, öteki toplumları yönetme hakkının bir gerekçesidir. Türk yönetimleri ise, Kürtleri devamlı olarak küçümserler. Kürtlerin dili, kültürü, edebiyatı olmadığını söylerler. Onların, kendi kendilerini yönetemeyeceğini vurgularlar. Bu bakımdan, hakimiyetin kayıtsız şartsız Türk milletinde olduğu vurgulanır. "Egemenlik kayıtsız şartsız Türk ulusuna" denir. Yargılamanın Türk ulusu adına yapıldığı vurgulanır. 10 milyonu aşkın Kürdün yaşadığı bir yerde, "Türkiye Türklerindir", "Egemenlik kayıtsız şartsız Türk ulusuna", "Yargılama Türk ulusu adına yapılır" gibi sloganların başka ne anlamı olabilir?

Irkçı olan kimdir?

Bilincimizin, istek ve irademizin dışında Kürtler, objektif olarak vardır. Bilim bu temel saptamayı yapmak zorundadır, diyen kişiye ırkçı denebilir mi? Kürt dilinin ve kültürünün, sömürgeci baskılardan kurtarılmasını isteyen kişiler ırkçı olabilir mi? Kürt toplumu olma özelliklerini yok etmeye çalışanlar demokrat olabilir mi? Kürt adını ve Kürdistan adını dillerden ve tarihlerden silmeye çalışanlar eşitlikçi olabilir mi? Türk Devleti kendi sıfatını neden, bizlere yüklemeye çalışıyor?

Irkçılık, çağımızın en çirkin, en ayıp süreçlerinden biri-

dir. Bu kuşkusuzdur. Fakat, ırkçı düşüncenin ve eylemlerin sahibinin Türk Devleti olduğu da kuşkusuzdur. Fakat, şundan da hiç kuşku duymamak gerekir: Türk yöneticileri, kendi sıfatlarını bizim gibi devrimcilere ve demokratlara yükleyerek bu ayıplardan, bu çirkinliklerden sıyrılamazlar. Bu ayıpları, bu çirkinlikleri gizleyemezler.

İrkçilik, her zaman, konut mıntikalarını ayırmak, okulları ayırmak, lokantaları, parkları, taşıt araçlarını vs. ayırmak biçiminde gerçekleşmez. "Buraya falanca giremez", "Bu birahane sadece falancalar içindir" biçiminde somutlaşmaz. Bir dilin, bir kültürün baskı altında tutulması da ırkçılıktır. O dilin, o kültürün yok edilmeye, parçalanmaya çalışılması, topluma, hakim ulusun dilinin ve kültürünün dayatılması da ırkçılıktır. Türkiye'de Kürt ulusuna uygulanan politika, tam anlamıyla ırkçı bir politikadır. Bu, Kürt toplumu olma özelliklerini küçümseyen, aşağılayan, horlayan, Türk ulusal özelliklerini yücelten bir politikadır. Kürt toplumu olma özelliklerini yok etmeye çalışan, Türk toplumu içinde eritmeye çaba sarf eden bir politikadır.

Bu bakımdan, Türk yönetimi anayasalarında yer alan "Türkiye'de herkes eşittir. Irk, dil, din, cins farkı gözetilemez. Kamu yönetimi karşısında, kanunlar karşısında eşit muamele görür" biçimindeki ilkeler, hep farklı farklı yorumlanmıştır. Düşüncede ve uygulamada iki standart (iki ölçüt) geliştirilmiştir.

Türkiye'de herkes eşittir. Irk, din, dil, cins bakımından hiçbir fark gözetilemez. Bu bakımdan, Hristiyanların, örneğin Ermenilerin, Süryanilerin, kiliseleri vardır. Yahudilerin sinagogları vardır. İbadetlerini diledikleri gibi sürdürürler. Ermenilerin kendi dillerinde eğitim yapan okulları vardır. Kendi dillerinde gazete çıkarırlar. İki ölçütten biri budur. Bu, eşitlik kavramının niteliğine, özüne uygun bir yorumdur.

İkinci ölçüt ise, çok değişiktir. Burada düşünce şöyle geliştirilmektedir: Türkiye'de herkes eşittir. Irk, din, dil, cins bakımından hiçbir ayırım yoktur. Hiçbir gruba, hiçbir zümreye farklı muamele yapılmaz.

Görüldüğü gibi birbirine zıt olan iki düşünce karşındayız. Zamana ve mekâna göre hangi yorum daha pratik yarar sağlıyorsa, o kullanılmaktadır.

İkinci yorumda eşitlik ilkesi, belirli bir noktadan sonra düşünülen ve uygulanan bir süreçtir. Örneğin, Kürtler, önce, kendi öz benliklerini inkâr edecekler, Türkleştiklerini gösterecekler, "Türküm mutluyum" diyecekler, ondan sonra da Türklerle eşit muamele göreceklerdir. Birincisinde ise, örneğin Hristiyanlara kamu haklarından, kamu özgürlüklerinden yaralanmaları, kamu yönetiminde görev almaları müslümanlaştırılmaları koşuluna bağlanmamıştır. Hristiyanlıkları ve etnik özellikleri kabul edilmektedir. Hiç olmazsa kağıt üzerinde bu böyledir.

Eşitlik sorunu ile ilgili olarak, Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkof ile Amerikalı bir yayıncı arasında geçen konuşma aydınlatıcı bir nitelik taşımaktadır.

Amerika'da "Pergaman Press" isimli bir yayınevi, Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkof'un yazılarından bir seçme yayınladı. Bu kitap 1981 yılının Kasım ayında yayınlandı. Yayın münasebetiyle, yayıncı Robert Maxwell ile Bulgaristan Devlet Başkanı arasında şöyle bir konuşma geçti:

RM — Uluslararası Af Örgütü, Aralık 1980'de yayınladığı raporda azınlıklara baskı yapıldığını, Türkçe eğitim yapan okulların kapatılmasını protesto eden müslüman azınlığın temsilcilerine kötü muamele edildiğini ileri sürdü. Müslüman azınlık ile ilgili şimdiki politikanız nedir?

JIVKOF— Bulgaristan'da kimseye etnik kökenine, sosyal durumuna, dinine, cinsiyetine ve ırkına göre ayrıcalık tanınmaz ve hakları kısıtlanmaz... Bulgarca Türkçe basılan "Yeni Işık" gazetesinin tirajı 20 bin. Yine Bulgarca Türkçe olarak yayınlanan "Yeni Hayat" dergisinin tirajı 10 bin civarındadır. Bulgar Radyosu, günde dört saat Türkçe yayın yapar. Sümer Kırçalı yönetiminde bir Türk tiyatro topluluğu olduğu gibi, devlet tiyatrolarında Türkçe oyunlar sergileyen artist toplulukları mevcuttur.

Ülkemizde Türk edebiyatının klasikleri ile çağdaş Türk yazarlarının eserleri hem Bulgarca, hem Türkçe basılır.

Bulgaristan'da Türk çocuklarının eğitimi anayasa

teminatı altındadır... Bu çocuklar için Türk dili ve edebiyatı hakkında ders kitapları çıkarılıyor."

(Jivkof: *Bulgaristan'daki Türkler eşit haklara sahip, Cumhuriyet, Tercüman, 28.1.1982*)

Bu konuşmada, eşitlik ilkesi, özüne, daha uygun bir biçimde yorumlanmaktadır. Bu da Bulgaristan'da Türk toplumu olma özelliklerinin tanınmasından ileri gelmektedir. Burada, araştırılan konu, Türk toplumu olma haklarının dört başı mamur bir biçimde kullanılıp kullanılmadığı değildir. Kağıt üzerinde de olsa, teorik olarak bu hakların var olduğudur. "Bulgaristan'da kimseye etnik kökenine, sosyal durumuna, dinine, cinsiyetine, ırkına göre ayrıcalık tanınmaz ve hakları kısıtlanmaz" denerek Türk toplumu olma haklarının, Türk toplumunun inkâr edilmediğidir. Halbuki, Türkiye'de, "dil, ırk, din bakımından herkes eşittir. Kimseye, hiçbir topluluğa ayrıcalık tanınmaz" denerek Kürt toplumu ve Kürt toplumu olma hakları inkâr edilmektedir. Bu ise, eşitlik ilkesinin özüne ters bir yorum ve uygulamadır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde ümmetçilik anlayışının çok uluslu toplumu bir arada tutmada önemli işlevi vardı. Böyle bir ortamda, "eşitlik" kağıt üzerinde de olsa, anlamlı olabilirdi. Cumhuriyetten sonra ise, ümmetçilik anlayışının işlevlerinin, "Türk milliyetçiliği" tarafından yürütülmesi istenmektedir. Halbuki, Türkiye Cumhuriyeti, yine çok uluslu bir devlettir. Bu ise, Türk milliyetçiliğine ırkçı bir içerik vermiştir. Çok uluslu bir devlette, uluslardan sadece birine egemenlik verirse, öteki ulusların, ulusal özellikleri yok edilmeye çalışılırsa, böyle bir durum ortaya çıkar.

Milliyetçilikte, başka ulusların ulusal özelliklerine saygı vardır. Eşitlik vardır. Başka ulusları eşit görmeyen, onların ulusal özelliklerini yok etmeye çalışan, bunun için de, o ulusun ulusal varlığını inkâr eden anlayışa, milliyetçi bir anlayış denemez. Bu ırkçı bir anlayıştır.

İşte, eşitlik derken, bu çok önemli noktalar göz önünde bulundurulmamaktadır. Düşüncede ve uygulamada görülen bu farklılaşmaya dikkat edilmemektedir. Mezhep ayrılıkları ile ilgili düşünce ve uygulama yine, birinci ölçüte uygundur.

Mahkeme ise, kararında bu sosyolojik olayı görmemektedir. "Herkes eşittir. Kamu yönetiminde görev alabilir" diye-

rek, eşitlik ilkesinin özünü tahrif etmeye çalışmaktadır. anti-demokratik, ırkçı ve sömürgeci düşünce ve uygulamayı gizlemeye çalışmaktadır. Bu düşünceyi ve uygulamayı "demokratik"miş gibi gösterme çabasıdır.

Somut gerçeği böylesine yok sayan, onu görmemek için gözlerini kapayan mahkemenin bu çabasını da hukuksal bir çaba olarak değerlendirmek olanaklı değildir. Bu da siyasal ve idari düzeyde alınmış bir karardır.

Yargının, bu yönden de meşruluğu yoktur. Güven verici değildir. İnandırıcı değildir.

Mahkemenin kararının bir özelliği üzerinde daha durabiliriz. Doğru-yanlış, gerçek-yalan gibi kavramlarla ilgili. Kürt toplumu, bizim istek ve irademizin dışında, somut olarak var. Bilincimizin dışında somut olarak var. Bunu ifade eden bir önerme, gerçek somutu ifade eden bir önermedir. Kürtlerin Türk olduğu biçimindeki görüş ise, yalandır. Gerçek somutu aksettirmemektedir. Bu somut gerçeği değiştiren, tahrif eden, onu anlamlı kılmaya çalışan bir süreçtir. İdeolojik bir süreçtir. Fakat devlet, ideolojik baskı araçlarını ve zorlayıcı baskı araçlarını kullanarak, doğrunun, yani gerçek somutun ifade edilmesini engellemektedir. Yalanı egemen kılmaya çalışmaktadır. Yargı organını da bu yönde kullanmaktadır. Böylece, "gerçeği ortaya çıkardığı", "adalet dağıttığı" ifade edilen yargı gücü doğruluğu, doğru söyleyenı cezalandırmaktadır. Yalanı egemen kılmaya çalışmaktadır. Bilimsel düşünceyi mahkûm etmektedir. Kişileri yalan söylemeye teşvik etmektedir. Bu ise, adalet kurumunun özü ile çelişmektedir. Hukuk kavramının özüne böylesine ters düşen bir kurum ise, hukuksal bir kurum olarak değerlendirilemez. Ancak, idari ve siyasal bir kurum olarak değerlendirilir. Halbuki, yargı organı, kişileri yalan söylemeye teşvik edemez. "Devletin ve milletin selameti" için bu gerekmektedir diyemez. Doğruluğu teşvik eder. Kör-karanlık, bağınaz düşüncelerin topluma egemen olmasını istemez. Bilimin ışıklı aydınlık düşüncelerinin gelişmesini ister. Kararlarını bu doğrultuda verir. Kişileri, doğru söylemeye yönlendirir. İnsanların dürüst olmalarını, dürüst davranışlar göstermelerini teşvik eder. Bu felsefi bakımdan da böyledir.

Mahkemenin bu tavrı, sadece, benim duruşmam ile de ilgili değildir. Örneğin, 76 yaşında bir kişi vardı. Siyasal bir

suçtan yargılanıyordu. Silahlı çete kurmaktan. Türkçe bilmiyordu. Kürtçe konuşuyordu. Duruşmalarda tercüman bulunduruluyordu. Tercüman olmasa mahkemede olanı biteni anlaması olanaklı değildi. Mahkemenin de sanığın dediklerini anlaması olanaksızdı. Bu sanık, mahkemede Kürt olduğunu da vurguluyordu. Örneğin "... Şu ihtiyar halimle, benim, silahlı çete kurmam, silahlı çete yönetmem olanaksızdır. Sız beni Kürt olduğum için yargılıyorsunuz" diyordu. Bunlara rağmen, o sanık ile ilgili mahkeme kararında bile aynen şöyle söylenmiştir: "... sanık aslında Türktür. İç düşmanlar ve dış düşmanlarla bağlantısı olan birtakım örgütler, sanığı Kürt olduğu noktasında kandırmışlardır. Aslında, Kürt diye bilinen bir millet yoktur. Kürtçe olarak bilinen bir dil yoktur."

Bu karar, fiili durum karşısında çok çarpıcı bir etki yapmaktadır. Kararın siyasi ve idari niteliğini daha iyi gözler önüne sermektedir.

9. Bütün bunlar, usule, esasa ilişkin öteki konularla bilgilerle temyiz konusu yapılmıştır. Karar temyiz edilmiştir.

10. Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın, hüküm mahkemesinin mahkumiyet kararı ile ilgili iki mütalaası vardır. Birbiri arkasından görev yapan, farklı iki başsavcı tarafından hazırlanmış iki mütalaa. Bu iki mütalaa birbiri ile de çelişmektedir. Birincisinde, hüküm mahkemesinin kararının bozulması, ikincisinde ise, onaylanması istenmektedir.

11. Askeri Yargıtay, temyiz nedenlerini, hiç dikkate almadan, hiç tartışmadan reddetmiştir. Aslında ileri sürülen temyiz nedenlerini birer birer incelemesi ve hukuksal gerekçelerle reddetmesi gerekirken bunu yapmamıştır. Hüküm mahkemesinin kararını onaylamıştır.

Fakat, Askeri Yargıtay'ın onama kararına rağmen, temyiz nedenleri, bütün canlılığı ile ve bütün sağlamlığı ile ortada durmaktadır. Askeri Yargıtay'ın onama kararında da, "Kürt olarak varlığı iddia edilenler"ın, aslında, Türk oldukları vurgulanmaktadır. Askeri Yargıtay, bu görüşüne dair geniş bir yazıyı da onama kararının baş tarafına koymuştur. Bu arada, "Kürtçe olarak varolduğu iddia edilen dil'in, kendi başına bağımsız bir dil olmadığı da vurgulanmaktadır. Gö-

rüldüğü gibi, Askeri Yargıtay, hüküm Mahkemesinin toplumsal gerçekleri yok sayan kararını aynen onaylamaktadır. Bu tutumu teşvik etmektedir. Gerçek somutların, olguların, mahkeme kararlarıyla yok edilebileceğini düşünmektedir. Mahkeme kararlarıyla, toplumsal ve siyasal değişiminin durdurulabileceği hesaplanmaktadır. Bunlar, yüksek yargı organı olarak Askeri Yargıtay'ın da hukusal bir kurum olarak değil, idari ve siyasal bir kurum olarak çalıştığını gösterir.

12. Askeri Yargıtay'ın onaması ile hüküm kesinleşmiştir. Buna rağmen, ben, bu kararın meşru olduğuna hiçbir zaman inanmadım. Bu karar beni hiçbir zaman tatmin etmedi. Yalana dayalı resmi ideolojinin kişilere ve kurumlara benimsetilmesinde, dayatılmasında yargı organlarının etkin bir biçimde kullanılmasını kavramak olanaklı değildir. Mahkemelerin, kişileri, yalan söylemeye teşvik etmelerini, yalan söylemeyenleri, doğrudan direnenleri cezalandırmalarını anlamak olanaklı değildir. Bunu ancak, resmi ideolojiyi tahlil ederek anlayabiliriz.

Sayın Yargıçlar,

Kişiler, toplumsal yaşamda, bir hukuk kuralına neden uyarlar?

Kişiler, bir hukuk kuralına, "o kurala uymadığım zaman, şu şu yaptırımlarla karşılaşırım. O bakımdan, kurala uyayım" diye değil, o hukuk kuralını meşru buldukları için uyarlar. Toplumsal yaşamda, böyle bir hukuk kuralının gerekli olduğuna inandıkları için ona uygun hareket ederler. Bu ise, hukuk kurallarını meşrulaştırır. Ve onların etkinliğini artırır, yaygınlaştırır. Bu anlamda, yukarıda sözü edilen mahkeme kararları meşru bir hukuk tasarrufu sayılamaz. Tam anlamıyla keyfiliktir.

Gerçek somutların mahkeme kararlarıyla yok edilebileceğinin düşünülmesi, uygulamanın da bu yönde olması ancak keyfilik kavramı ile açıklanabilir. Bu da, mahkemelerin, siyasal ve idari düzeyde alınmış kararların yaşama geçirilmesini sağlayan kurumlardan biri olduğunu gösterir. Kamu yönetimi gibi, karakol gibi, jandarma gibi, basın gibi, TRT gibi.

Türk yöneticileri, bizleri "ırkçılıkla" suçlamaktadır. Mahkeme kararlarıyla "ırkçı" olduğumuzu tescile çalışmaktadır.

Böylece, Kürt ulusuna karşı sürdürdüğü ırkçı politikayı gizlemeye çalışmaktadır.

13. Askeri Yargıtay'ın onama kararı ile hüküm kesinleşmişti. Buna rağmen, tashih-i karar (kararın düzeltilmesi) yolunu da kullandım. Kararın düzeltilmesi dilekçesinde, yukarıda belirtilen konuları vurguladım. Askeri Yargıtay'ın ileri sürdüğüm temyiz nedenlerini incelemediğini belirttim. "Sanık tarafından ileri sürülen temyiz nedenlerinin hukuksal dayanakları görülmemiştir, reddine" demekle temyiz nedenlerinin ortadan kalkmadığını, geçerliliğini koruduğunu anlattım.

14. Askeri Yargıtay Başsavcılığı, kararın düzeltilmesi istemini yerinde bulmadı. Reddetti. "Sanığın temyiz istemleri birer birer incelenmiştir, haklı hukuksal nedenlere dayanılarak reddedilmiştir" deniyordu. Halbuki, temyiz nedenlerinin birer birer incelendiği gerçeği aksettiren bir ifade değildi. Keyfi bir karar idi. Dilekçede hangi temyiz nedenlerinin incelenmediği birer birer gösteriliyordu.

15. Kararın düzeltilmesi isteminin reddi ile hüküm mahkemesinin kararı iyice kesinleşmiş oluyordu.

MAHKEMELERE GÜVEN DUYMADIM

Yukarıda belirtmeye çalıştım: Bunlar, mahkumiyet hükmünün hukuksal anlamda meşru bir karar olduğunu hiçbir zaman göstermez. Zira, toplumun somut gerçekleri yargı kararlarıyla yok edilemez. Toplumsal ilişkiler, kararnamelerle, yasalarla, yargı kararlarıyla düzenlenemez. Yargı organları, kişilerden, yalan söylemelerini isteyemez. Bilimsel düşünmemelerini, resmi ideolojiyi benimsemelerini telkin edemez. Kişileri ve kurumları yalan söylemeye teşvik edemez.

Sonuç olarak, bu yargılama hakkında, kısaca şunu söyleyebilirim. Yargı konusu olan bir düşüncedir. Bilimsel düşüncedir. Bilim yöntemi, insanlığın, günümüze kadar doğayı, tarihi, toplumu anlamada geliştirdiği en sağlıklı, en kalıcı düşünce biçimidir. Siyasal çevreler bu düşüncelerden rahatsız olmaktadırlar. Bu düşüncelerin etkinliğini kırmaya çalışmaktadırlar. Mahkemeler ise, resmi ideolojiyi, yani siyasal düşünceyi kayıtsız şartsız benimsemektedir. Desteklemekte-

dir. Bunu şöyle ifade edebiliriz: Yargı organlarında görev almanın temel koşulu resmi ideolojiyi benimsemektir. Bu, kamu yönetiminde görev almanın da temel koşuludur.

Açıkça görüldüğü üzere, yargı organı, yargılamaya konu olan düşünceyi benimsememektedir. Bu düşünceye karşı çıkmaktadır. Başka bir ifade ile bilimsel düşünceyi reddetmekte, ideolojiyi kabul etmektedir. Resmi ideolojiye aykırı düşünceleri benimsemediği gibi, onları ifade etmenin suç olduğunu da söylemektedir. Mahkeme dava dosyası önüne gelir gelmez, zaten peşin hükme sahiptir. Ön yargılıdır.

Yargı organlarında görev alanların, kamu yönetiminde görev alan herhangi bir kişi gibi düşünmesi ilgi çekici bir konudur. Bilime değil, ideolojiye, resmi ideolojiye itibar etmesi, yine, ilgi çekicidir.

Burada, resmi ideoloji, kuşkusuz, ideoloji olarak adlandırılmamaktadır. Doğruluğundan kuşku duyulamaz, tartışılmaz, eleştirilemez, dokunulamaz bilgiler, bilim verileri diye sunulmaktadır. En ilgi çekici konu ise, kendisi gibi düşünmeyen kişilere ceza verme yetkisine sahip olmasıdır. Kendisinde bu yetkiyi görmesidir.

Acaba, bu yetkinin kaynağı nedir? Bu sorunun cevabının, sadece, hukuksal ve siyasal düzeyde değil, felsefi ve ahlaki düzeyde de aranması gerekir.

Olayımızda, sanık ile mahkemenin farklı düşündükleri açıktır. Mahkeme, resmi ideolojinin çerçevesi içinde düşünmektedir. Sanık ise, bilimsel düşünmektedir. Sanık objektiftir. Olgulardan hareket etmektedir. Mahkeme ise, olguları inkâr etmekte, görmemektedir. Değer yargılarıyla yüklüdür. İdeolojik çözümlerle olguların yok edilebileceğini düşünmektedir. Sonuçta, mahkeme, sanığı, kendisi gibi düşünmediği için, yani Kürtlerin aslı Türktür, Kürtçe diye bir dil yoktur demediği için cezalandırmaktadır.

İşte bu yönlerden, yargılamayı hiçbir zaman meşru saymadım. Güvenilir, inandırıcı bulmadım.

Kanunun yolları tükenmiştir. Ama haklılığımız da ortadadır. Gün gibi açıktır. Çağımızda, tarafsız ve güvenilir bir mahkemede yargılanmak, suçlanmış kişilerin en önemli hakları olması gerekir. Biz, böyle bir hakka kavuşmuş değiliz. Mahkemeler hep önyargılı ve peşin hükümlü. Bilime değil, resmi ideolojiye itibar ediyor. Yalana dayalı resmi ideolo-

jiyi bilim diye sunuyor. Kişileri ve kurumları doğru söylemeye değil, yalan söylemeye teşvik ediyor. Kendini, kendisi gibi düşünmeyenleri cezalandırmaya yetkili görüyor. Değer yargıları ile yüklü. Bizleri yargılayan hep böyle mahkemeler oldu.

Güvenilir ve tarafsız, taşta taş diyen, fakat taşın toprak olduğuna karar vermeyen mahkemeler aramak en doğal hakkımızdır.

Bilimi savunan, resmi ideolojiyi kabul etmeyen düşüncelerimden dolayı 13 yıl 7 güne mahkum edilmiştim. Buna rağmen çalışmalarımı sürdürme kararında idim. Cezanın ıslah edici hiçbir fonksiyonu yoktu. Olamazdı. Cezanın ıslah edici bir fonksiyonu olabilmesi için, toplumda onun meşruluğu konusunda yaygın bir fikrin olması gerekir. Halbuki, ben, cezanın, yargılamanın, hiçbir meşru dayanağının olmadığını anlıyordum. Mahkeme kişileri ceza tehdidi altında tutarak, cezaevine koyarak, bazı tabuları korumaya çalışıyordu.

II. 1974 GENEL AFFI VE SONRASI

1974 Genel Affı ile birlikte cezaevinden çıktım. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki görevime dönmek istedim. Siyasal ve ideolojik nedenlerden dolayı göreve alınmadım. Halbuki, gerek Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde, gerek başka fakültelerde durumu, benim durumuma benzer olanlar görevlerine başlatılmışlardır. Kürt sorunundan yargılanmış, ceza almış ve cezası kesinleşmiş kişiye hoşgörü ile bakılmıyordu.

Çalışmalarımı serbest yürütmek niyetinde idim. Herhangi bir memuriyete bağlı olmadan. Amacım, **Doğu Anadolu'nun Düzeni** kitabını yeniden yazmaktı. Çünkü 1971 Diyarbakır duruşmalarından sonra, görüşlerimde çok önemli değişimler olmuştu. Bazı kısımların çıkarılması, yeni kısımlar eklenmesi, bazı kısımların da yeniden yazılması gerekiyordu. Kısaca, kitabın yeniden kaleme alınması gerekiyordu. Özellikle yargılama sürecinde, gerek mahkemelerde, gerek tutukevinde edindiğim izlenimleri ve gözlemleri de yeni başkiya, kitabın ilgili yerlerine aktarmak istiyordum. Örneğin, bu duruşmalarda, ilk defa, Kürtler, bir Türk mahkemesi karşısında, kendi ulusal kimliklerini vurguladılar. Kürt kişiliğini ve Kürdistan kişiliğini.

Sanıklar çok yoğun maddi ve manevi baskılar altındaydı. Ceza tehdidi altındaydı. Buna rağmen ulusal benliklerini vurgulama konusunda taviz vermiyorlardı. Özellikle, Devrimci Doğu Kültür Ocağı davasında yargılananlar böyle bir süreç içindeydiler. Toplumsal ve siyasal değişim açısından bu çok önemli bir olguydu. Köylüleri, aydınları, esnafı yakından ilgilendiriyordu.

Kitabı yeniden yazmaya başladım. Epeyce yazdım. Fakat yazdıklarım beni tatmin etmiyordu. Kitabın bazı kısımlarını çıkarıyordum. Bazı kısımlar ekliyordum. Bazı kısımları yeniden kaleme alıyordum. Fakat düşüncelerimi istediğim biçimde aksettiremiyordum. Bunun nedenleri üzerinde düşündüm. Bilim yöntemi, bilim felsefesi kavramları üzerinde çalışmaya başladım. **Doğu Anadolu'nun Düzeni** kitabının yazımını bir süre için durdurdum. Bilimin tanımı, bilimin üretilmesi, bilim ile ideoloji arasındaki farklar, bilimin üretilmesini engelleyen etkenler, bilim politikası, bilim ve siyasal sistem arasındaki ilişkiler, bilim ve toplum ilişkileri vs. gibi konular üzerinde duruyordum.

**BİLİM YÖNTEMİ,
BİLİM YÖNTEMİ TÜRKİYEDEKİ UYGULAMA I
KÜRTLERİN MECBURİ İSKÂNİ,
BİLİM YÖNTEMİ, TÜRKİYEDEKİ UYGULAMA II
TÜRK TARİH TEZİ, GÜNEŞ-DİL TEORİSİ ve
KÜRT SORUNU,
BİLİM YÖNTEMİ, TÜRKİYEDEKİ UYGULAMA III
CUMHURİYET HALKFIRKASI'NIN TÜZÜĞÜ (1927)
ve KÜRT SORUNU**

Bu çalışma, Bilim Yöntemi (İstanbul 1976, Komal Yayınları) adı altında yayınlandı. Bu genel bir inceleme idi. Daha sonra, bilim yöntemi kavramının Türkiye'deki uygulaması ile ilgili üç kitap yayınlandı. Bu kitaplardan birisi "**Kürtlerin Mecburi İskânı**" adını taşıyordu. Bu kitap yayınlandıktan bir müddet sonra toplatıldı. Hakkında dava açıldı. Bu dava, halen, İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nde sürmektedir.

Bu dava ile ilgili olarak mahkeme, 142/3. maddeden 1,5 yıl ceza verdi. Hüküm Yargıtay'da usul bakımından bozuldu.

Yargıçlardan birinin imzası eksik imiş. Mahkeme bozma kararına uydu. Yeniden yargılama yaparken dosyayı İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderdi. Uzun süren incelemelerden sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, görevsizlik kararı verdi. Dosyayı tekrar, Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Bu dava henüz kesinleşmediği için üzerinde uzun boylu durulması gerekli değil.

Bilim yöntemi kavramının Türkiye'deki uygulaması ile ilgili ikinci olgu Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi idi. Bu inceleme de yayınlandı. **Türk-Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu**, adı altında.

1930 yıllarında geliştirilmeye çalışılan Türk Tarih Tezi'nin ve Güneş Dil Teorisi'nin bilimsel dayanakları yoktu. İncelemede bunlar vurgulanıyordu. Bu tezlerin geliştirilmelerinin temelinde bilimsel değil, ideolojik çabalar egemendi.

Bu çalışmalar, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda yürütülmüştü. Profesörler, bilimsel bilgi üretmekten çok, Ebedi Şefe yaranmanın endişesi ve heyecanı içindeydiler. Türk Tarih Tezi bütün dünya medeniyetlerinin Türkler tarafından kurulduğunu iddia ediyordu. Türkler, coğrafi olaylar sonunda Orta Asya'dan dünyaya yayıldılar. Dünyanın çeşitli yerlerinde çeşitli medeniyetler kurdular. Çin, Hind, Mezopotamya, İran, Anadolu, Ege, Roma, Mısır... medeniyetleri Türkler tarafından kuruldu. Güneş-Dil Teorisi'nde ise, bütün dünya dillerinin Türkçe olduğu iddia ediliyordu. Bütün dünya dilleri Türçeden doğmuştu. Profesörler, yazarlar, bu görüşlerin doğruluğunu ispat edebilmek için birbirleriyle yarış ediyorlardı. Yöğün bir çaba içindeydiler.

Bu görüşleri ispat etmeye, doğrulamaya çalışan üniversite profesörlerine, yazarlara, çeşitli maddi ve manevi ödüller veriliyordu. İncelemede, bu tutum ve davranışların bilimsel tutumlar ve bilimsel davranışlar olmadığını vurgulamaya çalıştım. Bu iki tez etrafında geliştirilen düşüncelerin, bilimsel düşünce ile hiçbir ilişkisi yoktu. Bu süreç, ancak yalana dayalı resmi ideolojinin oluşturulması çabası olarak değerlendirilebilirdi. Akademik ünvanlara sahip kişilerin, siyasal ideolojilerin "doğrulanması"nda, araç olarak kullanılmaları

ise, bilim yöntemi anlayışına çok zıt bir davranış idi. Bilim adamları, siyasal liderlerin istek ve görüşleri doğrultusunda ve o görüşleri doğrulamak için kullanılamazdı. Bilim adamları, özgür düşünceli ve bağımsız kişiler olmalıydı.

Kitapta, bunlara benzer görüşlerin eleştirisi yapılıyordu. Her iki tezin de, Kürt sorunu açısından ne anlama gelebileceği irdeleniyordu. Dünyanın bütün medeniyetleri. Orta Asya'dan göç eden Türkler tarafından kurulmuştu. "Kürt denenerler de Mezopotamya'ya göç edenlerden bir kısmı olmalıydı. Bütün dünya dillerinin kökeni, anası Türkçe idi. Dünya dilleri Türkçeden türemişti. Bu tezin doğruluğu ispatlanınca, "Kürtçe" diye bilinen ayrı bir dilin olmayacağı ispatlanmış oluyordu.

Bu inceleme ile ilgili olarak da soruşturma açıldı. Kitap toplatıldı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi profesörlerinden birinden "bilirkişi raporu" istenmişti. Raporda, kitabın suç unsuru düşünceler içerdiği belirtiliyordu.

Bu yargılama ile ilgili hüküm kesinleşmiştir. Cezası da infaz edilmiştir. Yargılamadaki süreç, 1971'deki sürecin aшаğı yukarı aynıdır. Yalnız, iddianame, esas hakkındaki mütalaa, gerekçeli hüküm, onama kararı vs. 1971'deki gibi, geniş, teferruatlı yapılmamıştır.

Öte yandan, 1971'de, gerek askeri savcılar, gerek sıkıyönetim mahkemeleri, gerek Askeri Yargıtay, uzun uzun ideolojik temellendirmeler yaparlardı. Kürt diye bir milletin olmadığını, Kürt olarak bilinenlerin aslında Türk olduğunu uzun uzun yazılarla ispat etmeye çalışırlardı. Kürtçenin bağımsız bir dil olmadığı, ilkel bir dil olduğu, başta Türkçe olmak üzere Arapça ve Farsçanın bir karışımı olduğu, her iddianamenin veya mahkeme kararının, veya onama kararının başında uzun uzun anlatılırdı. İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki yargılamada ise benzer mahkeme evrakı çok kısa yazılıyordu. Kürtlerin Türk olduğu uzun uzun yazılarla ispat edilmeye çalışılmıyordu. Kürtçe diye bir dilin olmadığı uzun uzun anlatılmıyordu. Sadece, "Kürt diye bir millet yoktur, aksini ileri sürmek suçtur ve cezaylı müciptir" deniyordu. Sorunun özü ile ilgili düşünce uygulamalar ise, bu duruşmada da aynen tekrarlandı.

1. İstanbul Basın Savcısı, iddianamesini yazdı. İddiana-

mede, **Türk Tarih Tezi Güneş Dil Teorisi ve Kürt Sorunu** isimli kitapta suç işlendiği ileri sürülüyordu. İddianame, Kürtlerden söz edilmesini, Kürt ulusuna uygulanan asimilasyon politikasına karşı çıkılmasının suç olarak nitelendiriyordu. Yukarıda sözü edilen bilirkişi raporu ile de iddialarını temellendirmeye çalışıyordu. Milli duyguları zayıflatıcı propaganda yapıldığı, ırkçılık propagandası yapıldığı iddia ediliyordu. Ayrıca, yazılarda, Atatürk'ün Aziz Hatıratı'na neşir yolu ile hakaret yapılmıştır, deniyordu.

2. Mahkemedeki sorgu sırasında şunu vurguladım: Kürt ulusu istek ve irademizin dışında, bilincimizin dışında objektif olarak vardır. Dosyadaki ordünaryüs profesör tarafından yazılmış "bilirkişi raporu" bilimsel bir rapor değildir. Bilim olgulardan hareket eder. Bilim adamı olguları görmezden gelemmez. Olguları inkâr edemez. Sözü edilen ordünaryüs profesör (Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer) iki ölçüt-lü düşünmektedir. Türkler için düşündüğü, gerçekleşmesini istediği özgürlükleri Kürtler için, kesinlikle düşünmemektedir. İnsan haklarını, Türklerin hakları olarak yorumlamaktadır. Zira, ordünaryüs profesör Kürt ulusunun varlığını inkâr etmektedir.

Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi etrafında geliştirilen düşüncelerin bilim yöntemi anlayışı ile hiçbir ilişkisi yoktur. Bu tutum ve davranışları eleştirmek gayet doğaldır. Hem görevdir, hem de haktır.

3. Basın Savcısı, esas hakkındaki mütalaasında ilk talebinde ısrar etti.

4. Savunmada, yukarıda ana hatları belirtilen görüşler tekrarlandı. Kitap savunuldu. Bilimin, bilimsel düşüncenin mahkûm edilmemesi istendi. Demokratik bir toplumda, yöneticilerin düşünceden korkmamaları gerekiirdi. Düşünce-den korkanlar kaba kuvvete sarılırdı. Çağdaşlık, uygarlık, kaba güce değil, düşüncenin gücüne sarılmayı gerektirirdi.

Gelişmekte olan bir ülkede, Türkiye gibi bir ülkede, bilim adamlarının, yazarların sorumluluğu büyüktür. Türkiye'nin, bölgenin, dünyanın, ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel sorunları hakkında söyleyecekleri olanlar, bunları söyleyebilmeliydi. Yazar, içinde yaşadığı toplumu, bu toplu-

mun Ortadoğu ile ilişkilerini elbette algılayacak, yorumlayacaktı. Bu toplumun dünya dengesindeki yerini, uluslararası ilişkilerdeki rolünü kavramaya çalışacaktı.

Türkiye'de, Ortadoğu'da, dünyada güncel sorunlar nelerdir? Anlam taşıyan süreçler ve olgular hangileridir? Yazarlar, bilim adamları bunlara eğilmek zorundaydılar. Bu hem haklarıydı. Hem de görevleriydi.

5. Basın Mahkemesi, mahkûmiyet kararı verdi. 3 yıl. 1 yıl 6 ay milli duyguları zayıflatıcı propaganda yapmak (142/3); 1 yıl 6 ay 5618 sayılı, "Atatürk'ün Azız Hatıratına Neşir Yolu ile Hakaret"ten.

6. Bu karar temyiz edildi. Dilekçede, mahkemelerin gerçek somutları yok edemeyecekleri belirtildi. Mahkemelerin bu konuda, kendilerini yetkili saymaları, hukuk kurumu olma niteliklerini zedeliyordu. Mahkemeler yaları teşvik edemezdi. Kişileri, kurumları yalan söylemeye zorlayamazlardı. "Kürtler yoktur, herkes Türktür" demesi yalandan başka bir şey değildi. Yargı organlarının resmi ideolojinin çok katı bir biçimde uygulanmasında kullanılması doğru olmazdı. Ceza tehdidi ile yalana dayalı resmi ideolojinin kitleler üzerinde egemen kılınması olanaklı değildi.

1930'lu yıllarda, Türk Tarih Tezi'nin ve Güneş-Dil Teorisi'nin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde pek çok profesör, politikacı, yazar, profesör-politikacı görev almıştı. Bunlar, resmi ideolojinin oluşturulmasına hizmet ettikleri oranda Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından ödüllendiriliyorlardı. Maddi ve manevi olarak, örneğin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne milletvekili atanıyorlardı. Bunlara, evler, arsalar, köşkler, hisse senetleri vs. armağan ediliyordu. 1970'li yıllarda ise, bu ideolojiyi eleştirenler, bunların bilime aykırı düşünceler olduğunu söyleyenler cezaevine konuyordu. Veya, bu tür eleştirilere engel olmak için, eleştirileri kaynağında boğmak için, eleştirilerin sahibi, ceza tehdidi altında tutuluyordu. Bu eleştirileri yok etmek, etkinliğini kırmak için her türlü baskı kullanılıyordu.

Bu dramatik bir çelişki idi. Çağdaş, uygar, demokratik bir toplum olmak iddiasında olanların, siyasal dalkavukluğa ödün vermeleri yanlıştı. Bu sürecin bilim adına, "bilim ada-

mı” denen profesörler tarafından sürdürülmesi ise, ayıp idi. Bu tutumun ceza tehdidi ile eleştirilmesinin engellenmesi antidemokratik idi.

Öte yandan biz, ırkçılık ile de suçlanıyorduk. Kürt toplumu ile ilgili incelemeler yapmak bu sıfatla damgalanmak için yeterli idi. Halbuki, ırkçılık, çağımızın en büyük ayıplarından biri idi. Ve Türk Devleti, bizlere karşı yürüttüğü baskı ile, Kürtlere karşı uyguladığı ırkçı ve sömürgeci politikayı gizlemeye çalışıyordu. Esas amacı bu idi. Kürt ulusunun, Türk ulusu ile eşitliğini kabul etmeyen, Kürtleri, illede ben yöneteceğim, diyen, bunlara gerekçe olsun diye de Kürt ulusunun varlığını inkâr eden anlayış, elbette ırkçı bir anlayıştır.

Bu mekanizmayı, bu süreci, hiçbir şey gözlerden gizleyemez. Hele böylesine ırkçı ve sömürgeci bir süreci (demokratik) göstermenin hiçbir olanağı yoktur.

7. Yargıtay, Hüküm Mahkemesi'nin mahkûmiyet kararını onayladı. Çok kısa bir karardı. Sadıce, “mahkûmiyet kararı yerindedir. Kanuna uygundur” deniliyordu. Temyiz nedenleri ise, hiç incelenmemiştir.

Mahkûmiyet kararının kesinleşmesi üzerine cezaevine konuldum.

8. İleri sürülen temyiz nedenlerinin incelenmediğı gerekçesiyle kararın düzeltilmesi isteğinde bulundum. Bu dilekçeyi Toptaşı Cezaevi'nde yazdım.

Yargıtay'da sadece, avukat tarafından yazılan temyiz dilekçesi, avukatın temyiz istekleri incelenmişti. Tarafımdan yazılan dilekçe ise, hiç dikkate alınmamıştı. Dilekçe dosyada olduğı halde hiç incelenmemiştir.

9. “Her türlü temyiz nedenleri incelenmiştir” gerekçesi ile, kararın düzeltilmesi isteğı reddedildi.

Görüldüğü gibi, düşüncelerimle, kitaplarımla ilgili olarak iki tane kesin hüküm var. Biri 1972'de Diyarbakır-Siirt İleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin. İkincisi, 1979'da İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nin.

Bu hükümlerin hiçbir meşruiyeti yoktur. İnandırıcılığı yoktur. Mahkemeler bir hukuk kurumu gibi değil, idari ve

siyasi bir kurum olarak çalışmıştır. Mahkemeler, toplumu, toplumsal ilişkileri, idari ve siyasi kararlarla, yasalarla ve yönetmeliklerle yeniden düzenleme uğraşı içindedir.

Yargı konusu olan düşüncedir. Yalana dayalı resmi ideolojiye inanmamış olmamdır. Mahkemeler, yalana dayalı resmi ideolojinin uygulayıcısı kurumlar olarak çalışmaktadır. Aynı öteki kamu kurumları gibi. Bu ise, mahkemelerin gerçeği bulma, "adalet dağıtma" görevleri ile hiç bağdaşmamaktadır. Yalana dayalı resmi ideolojiyi eleştirenler, kabul etmeyenler, yani bilimsel düşünceye sahip olanlar yargılanmaktadırlar. Fakat, benimseyenler, savunanlar ödüllendirilmektedir.

İşte, yargılamanın meşru olmadığı, mahkemelerin kararlarının inandırıcı olmadığı bu noktada ortaya çıkmaktadır. Eğer bir mahkeme, o mahkemeyi oluşturan üyeler yalana dayalı resmi ideolojiyi aynen benimsiyorsa ve uyguluyorsa, bilimsel düşünceye karşı çıkar. Bilimsel düşüncenin aydınlığına karşı çıkar. Bir mahkeme, o mahkemeyi oluşturan üyeler, resmi ideolojinin tartışılmaz, eleştirilemez, doğruluğundan kuşku duyulamaz tek gerçek olduğunu savunuyorsa, bu tutumu eleştiren görüşleri suç sayacağı doğaldır.

Şöyle bir örnek verelim: Herhangi bir toplumda, kadınların erkeklerle eşit olduğu düşüncesinin suç sayıldığını kabul edelim. Kadınların erkeklerle eşit olduğu düşüncesine sahip olan kişilere suçlu nazarı ile bakılsın. Kadınların erkeklerle eşitliğini, eşit olması gerektiğini açıklayan yazılar suç kabul edilsin. Ve bu anlayış, toplumsal ve siyasal ideolojinin bir parçası olsun. Düzenin bir kurumu olarak mahkemelerin, mahkemeleri oluşturan hakimlerin de aynı görüşte olduğu söylenebilir. Bu durumda, mahkeme, önyargılı, peşin hükümlü değil midir?

Kadınların erkeklerle eşit olması gerektiği düşüncesini yayan kimseyi suçlu saymayacak mıdır? Bu mahkeme, bu kişi için, güvenilir, tarafsız bir mahkeme midir?

Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İskanı isimli kitaptan dolayı İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nde bir davanın yürütüldüğünü yazmıştım, sayın yargıçlar;

Bu dava ile ilgili olarak 22 Ocak 1982 günü, İzmit Asliye Ceza Mahkemesi'ne çağrıldım. (Sayı 1981/696) Talimat ile ifadem alındı.

YARGIÇLARLA "KÜRTLERİN TÜRKLÜĞÜ" TARTIŞMASI

İfademî alan yargıçlar heyeti, Kürt ulusu olgusu konusunda benimle tartıştı. Ben sözü edilen kitabın bilimsel bir inceleme olduğunu, propaganda amacı taşımadığını belirttim. Hakimlerden biri, "Bilimsel bir inceleme diyorsun, eğer bilimsel olsaydı, o dediğin halkın kökeninin Türk olduğunu bilirdin, bizzat bölgeyi gidip gördün mü?" dedi. Kürt diye bir milletin olmadığını, herkesin Türk olduğunu söyledi. Yargıç'a göre Kürtlerin kökeni Türk idi. Yalnız çeşitli istilalar karşısında ve devletin baskıları karşısında dağlara çekilmişlerdi. Böylece öz dillerini unutmuşlardı. Daha sonraları da Türkçe, Arapça, Farsça kelimelerle karışık, "derme çatma bir dil" meydana getirmişlerdi. Yargıç, bu beyanların bilimsel olduğunu da söylüyordu.

Bu beyanların çok yanlış olduğunu söyledim. Kürt ulusunun istek ve irademizin dışında objektif olarak var olduğunu söylemeye çalıştım. Bilincimizin dışında objektif olarak vardır ve bizleri belirlemeye devam etmektedir. Bilim objektif durumu saptar. Gerçek somutların ifadesinden taviz vermez. Yargıç Bey'in söyledikleri yalana dayalı resmi ideolojinin tekrarıdır. Bu ideoloji artık kimseyi kandıramıyor. Kürt ulusunu inkâr etmek, Kürtçeye, "derme çatma bir dil"dir demek ırkçı bir görüştür. Çünkü, bir horlamadır. Aşağılamadır. Bu da ırkçı bir bakıştır.

Bunları belirtmeye çalıştım. Fakat, yargıç bey Kürtlerin Türk olduğu konusunda ısrar ediyor. Ben de bu görüşün çok yanlış olduğunu vurguluyordum.

Herhangi bir olaya, siyasal açıdan da bilimsel açıdan da bakılabilirdi. Yargıç bey'in tavrı siyasal ve ideolojik idi. Resmi ideolojiye uygun idi. Halbuki, bilimsel bakış daha sağlıklı idi. Bilimsel düşüncenin en önemli özelliği ise, gerçek somutları ifade etmek idi. Bu konuda taviz vermemek, dürüst olmak idi. Yargıç bey Kürtlerin Türk oldukları konusunda ısrarlı idi. Bilim bunu dile getirmeliydi. Kürtler vardır, demek bilime aykırı idi. Bir ara, "İran'da, Irak'ta, Suriye'de de Kürtler yaşıyor. Onlara da Türk denebilir mi?" diye sordum. Türk iseler Türk Devleti onlara, ulusal kurtuluş mücadelelerinde neden yardımcı olmuyordu. Örneğin Kıbrıs'ta olduğu gibi.

Yargıç bey, başını sallamakla yetindi. Bu “baş sallama” olayını, “ben sana haddini bildiririm” diye yorumladım.

Bu olayla açıkça görülmektedir: Sanık ile yargıç arasında, derin bir çelişki vardır. Bu uzlaşmaz bir düşünce ayrılığı, uzlaşmaz bir görüş ayrılığıdır. Yargıç tam anlamıyla resmi ideolojiye uygun hareket etmektedir. Sanık ise, bilimsel düşünceyi savunmaktadır. Olgulardan hareket etmektedir. Görüş ayrılığı, düşünce ayrılığı böylesine derin ve açık iken, o mahkeme sanığı nasıl yargılayabilir? Sanığın düşüncesini, kendi düşüncesine aykırı gördüğü için, kuşkusuz cezaya gi-decektir.

Böylesine bir yargıcın güvenilirliği, inanılabilirliği olabilir mi?

Herhangi bir kişi veya kurum ile görüş ayrılığı içinde olabilir. Fakat bu ayrılıktan dolayı, kimse kimseyi cezalandırmamaktadır. Fakat görüş ayrılığı yargıç ile ise, ceza durumu ortaya çıkmaktadır.

Herhangi bir kişi çeşitli kişilerle, çeşitli kurumlarla görüş ayrılığınız tartışmalarla çözümlenebilir. Mahkeme, sanığı cezalandırarak, zindana koyarak çözüme varmaktadır. Kendi görüşlerini mahkeme kararı olarak beyan etmektedir. Sanığa, bunu mahkeme kararı olarak empoze etmektedir. Böyle bir yargının adil olduğunu, hukuki olduğunu hiç kimse söyleyemez. Söylense bile, buna hiç kimse inanmaz. Güvenilir ve inanılır, bulmaz.

Yukarıdaki olayda bir çelişki daha vardı. O da şu: Yargıçlardan biri, yukarıda belirttiğim gibi, Kürtlerin Türk olduğunu iddia ediyordu. “Herkes Türktür, Türkmendir” diyordu. Öteki ise, “kitabında Kürt Devleti kurulsun dedin mi, bunu yazdın mı? Doğu’da yaşayanlar, ayrı bir devlet kursun diye yazdın mı?” diye soruyordu.

Fakat yargıladıkları kitabı, yargı konusu olan kitabı hiçbir biçimi okumamıştı, görmemişti. Ne o kitabı ne ötekileri. Fakat yargılama sürüyordu.

Yargı kurumu elbette kutsaldır. Fakat, böylesine siyasa-sallaşmış bir kurum, yargı kurumu olabilir mi? Böylesine siyasallaşma, yargının niteliğini zedelemeyebilir mi?

Sayın Yargıçlar,

17. yüzyılda, Galile’yi yargılayan Engizisyon Mahkemesi,

o mahkemeyi oluşturan yargıçlar ön yargılı değil miydi? Peşin hükümlü değil miydi? Engizisyon Mahkemesi, mahkemenin yargıç üyeleri, dünyanın düz olduğuna, sabit olduğuna ve dönmediğine inanıyorlardı. Aksini iddia edenleri suçlu kabul ediyorlardı. Engizisyon Mahkemesi, dünyanın döndüğü görüşünü suçlu saymayacak mıdır?

Kürt sorunu ile ilgili düşüncelerin de bu çerçeve içerisinde ele alınması olanaklıdır.

Düşünelim ki, Türkiye'de resmi ideoloji bütün kişilere ve kuruluşlara kabul ettirilmiştir. Yargı organlarına da. Basın, TRT gibi kitle haberleşme araçları, üniversiteler, kamu yönetimi, eğitim kurumları... İçin, bu ideolojinin ürettiği bilgiler tartışılmaz, doğruluğundan kuşku duyulamaz, eleştirilemez yegane doğrudur. Yargı organları, mahkemeler de bunu aynen kabul etmektedir. Daha doğrusu, yargı olmanın, savcı olmanın, yargı organlarında görev almanın temel koşulu budur. Resmi ideolojinin doğruluğuna inanmak. Onun tartışılmaz, eleştirilemez, doğruluğundan kuşku duyulamaz tek doğru olduğuna inanmak. Gereklerini yerine getirmek. Bu, kamu yönetiminde, üniversitelerde, eğitim kurumlarında görev almanın da temel koşuludur. Resmi ideoloji ise, yalana dayanmaktadır. Kürt ulusunun varlığını inkâr etmektedir. Kürt dilinin ve Kürt kültürünün varlığını inkâr etmektedir. Kürt ulusu için insan hakları istemenin suç olduğunu söylemektedir. Bu tür istekleri baskı altında tutmaktadır. Örneğin, "herkes kendi ana dilinde eğitim yapmalıdır. Kürtler de kendi ana dilleriyle, yani Kürtçe ile eğitim yapmalıdır", "Kürt dili ve Kürt kültürü üzerindeki ırkçı ve sömürgeci baskılar kaldırılmalıdır", "Kürtlere karşı uygulanan asimilasyon politikasına son verilmelidir" gibi öneriler suç kabul edilmektedir. "Kürtlerin insan hakları gasp edilmiştir, ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiştir" yine suç olarak değerlendirilmektedir. "Türkiye'de insan hakları Türklerin hakları olarak belirlenmiştir. Kürtlerin insan haklarından yararlandırılmaları Kürt benliklerini inkâr koşuluna bağlanmıştır" önermesi yine öyle.

Somut gerçeği betimleyen düşünceler suç kabul edilmektedir. Bu düşüncelerin sahipleri yargılanmaktadır ve cezaevine konulmaktadır. Somut gerçeği yok sayan, somut gerçeği inkâr eden düşünceler ise, ödüllendirilmektedir. Bu

durumda yargı organlarının, mahkemelerin, adaleti aradıkları, gerçeği ortaya çıkarmaya çabaladıkları hiçbir zaman söylenemez.

Burada, yargı organlarının, mahkemelerin, ön yargılarla hareket ettikleri açıkça ortada durmaktadır. Bu resmi ideolojinin, özellikle, Kürtlere ilişkin bölümünün tek doğru bilgi olarak kabul edilmesinden ileri gelmektedir. Bu durumda bilimsel davranan, bilimsel düşünen kişilerin yargılanacağı, cezalandırılacağı ve cezaevine konulacağı açıktır. Çünkü, bilimsel düşünce olgulardan hareket eder. Olgular arasındaki ilişkileri yakalamaya ve açıklamaya çalışır. Bu ise, resmi ideolojiye, dolayısıyla mahkemelerin kabul ettiği görüşe zıt bir tutumdur.

Bilimsel düşünmenin temel koşulu kuşkucu ve eleştirci olmasıdır. Bilim adamı, kendisine sunulan bilgilerden kuşku duyar, onların doğruluk derecelerini araştırır. Bilimsel düşünce eleştircidir. Bilimsel olmayan düşünceleri, ideolojileri, bu arada resmi ideolojiyi de eleştirir. Eleştiri bilimi geliştiren önemli bir dinamiktir. Bilimde eleştirilemez, doğrulduğundan kuşku duyulamaz, tartışılmaz, "doğru"lar yoktur. Halbuki, bu düşünce, resmi ideolojiye göre yine bir suçtur. Cezalandırılması gerekir. Bunun ise, ön yargı olduğu, peşin hüküm olduğu açıktır. Yukarılarda kendi duruşmalarından verdiğim iki örnekten bu durum açıkça görülmektedir. Bu duruşmalarda, savunma, hiç dikkate alınmamıştır. Gerek mahkemede, gerek Yargıtay'da inanılır, güvenilir kanıtlarla reddedilmemiştir. Mahkûmiyet hükmüne böyle bir işlem yapılmadan varılmıştır. Bu, yalnızca benim duruşmalarımda görülen bir süreç de değildir. Kürt sorunu ile ilişkili, başka duruşmalarda da bu süreci incelemek olanaklıdır. Binlerce dosyada bu süreç izlenebilir.

İşte bu yönlerden, yargılama, bizim için meşru değildir. İnanılır, güvenilir değildir. Varacağı hüküm, önceden bilinen bir mahkemenin yargılama yetkisinin meşru olduğu söylenemez.

Yargılama sürecinde, yargılamanın şekli hükümlerinin yerine getirilmesine elbette çalışılacaktır. Süreler dikkate alınacaktır. Bilirkişi raporuna gerek duyulursa, bu da yerine getirilecektir. İlk tahkikat, son tahkikat hükümlerine uyulmaya çalışılacaktır. Fakat mahkemenin esas hükmü hiç de-

ğişmeyecektir. Çünkü, mahkeme ön yargıdır. Peşin hükümlüdür.

Sanığın gerek ilk tahkikattaki sorgusunun yapılmasında, gerekse mahkemedeki sorgusu sırasında usul hükümlerine uyulacaktır. Birçok yerlere yazılar yazılıp duruşma ile ilgili bazı şeyler sorulabilmektedir. Bazı kanıtlar dinlenebilecektir. Hatta, sanığın, sorulmasını istediği hususlar da sorulabilmektedir. Sanığın dinlenmesini istediği tanıklar da dinlenebilecektir. Sanığa, savunması için gerekli zaman bile verilebilecektir. Bütün bunlar mahkemenin hükmünü değiştirmeyecektir. Çünkü, mahkeme ön yargıdır, peşin hükümlüdür. Resmi ideolojiyi benimsemeyen, onu eleştiren bir düşünceyi hoşgörü ile karşılaması olanaklı değildir. Bu düşünceyi cezalandırması görevi gereğidir. Fakat çoğu zaman, bu şekli hususlara bile dikkat edilmemektedir. Hele, Kürt ulusunun siyasal ve kültürel statüsü ile ilgili hususları içeriyorsa, bu şekli hususlar elbette dikkate alınmayacaktır.

Bu durumda, mahkemelerin, yargılama süresince aradığı husus nedir? Bu tamamen teknik bir konudur. Sanık, ileri sürüldüğü iddia edilen düşüncenin sahibi midir? Suç olduğu iddia edilen kitabı o mu yazmış? Mahkemenin aradığı en önemli konu budur. Sanık, sözü edilen yazıyı yazmadığını, kitabı kendisinin yazmadığını, o düşünceye sahip olmadığını, iddianın yanlış olduğunu ileri sürerse, araştırma, soruşturma gerekli olabilir. Aksi halde soruşturma çok şekli kalır.

Eğer sanık düşüncelerini, kitabını, makalesini veya herhangi bir yazısını mahkemede savunuyorsa, cezalandırılacağı açıktır. Buna karşılık:

“En doğru bilgi resmi ideolojidir. Bu bilginin doğruluğu tartışılmaz. Bu bilgi etrafında bir tartışma açılmaz. Türkiye’de yaşayan herkes Türktür. Türk olduğu için mutludur. Kürtlerden söz ederek hata etmişim. Bu hatayı bir kere daha tekrarlamayacağım” derse, cezalandırılmaması olanaklıdır. Veya, çok az bir ceza ile kurtulması olanaklıdır.

Gerçekte, yargılamanın, göz altında tutmanın, tutuklamanın, esas amacı da budur. Cezaevine koymanın amacı da. Sanığı yıldırma, sindirme, resmi ideolojiyi kabule zorlamak. Galile’yi yargılayan Engizisyon Mahkemesi’nin esas amacının da bu olduğu gibi. Bu süreç ise, 20. yüzyıla dam-

gasını vuran, demokrasi, insan hakları, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, özgürlük, eşitlik, bilimin yol göstericiliği gibi kavramlara çok zıttır. Kişinin, düşüncelerine, tutum ve davranışlarına, ceza tehdidi aracılığıyla yön verilmeye çalışılması, bu kavramları temelden zedeleyen bir oluşumdur.

Bu baskıların, hukuk adına, insan haklarını koruma adına, bilimsel düşünceyi, demokrasi, özgürlüğü koruma adına yürütülmesi derin bir çelişkidir, dramatik bir çelişki.

“... En doğru bilgi resmi ideolojidir. Bu, bilimin kendisidir. Bu bilginin doğruluğundan kuşku duyulamaz. Türkiye’de yaşayan herkes Türktür. Kürtlerden söz etmek yanlış. Kürtçenin ayrı bir dil olduğunu söylemek bilime aykındır. “Asimilasyon politikalarına son verilmelidir” demek yanlıştır. “Asimilasyon antidemokratiktir” demek doğru değildir. Ben bu yanlışları yaptım. Bundan sonra bu tür yanlışları yapmamaya çaba harcayacağım. “Ne mutlu Türküm diyene!” diyen kişinin özgür olduğu nasıl söylenebilir?

Köleliğinin belgesini kendi elleriyle imzalayan böyle bir kişi üniversitede profesörlüğe yükselebilir. Fakat, bu kişinin bilimi ürettiği söylenebilir mi? Böyle bir kişinin bilimsel bir tutuma ve bilimsel bir davranışa sahip olduğu iddia edilebilir mi? Düşüncesi, beyni, kötürümleşmiş bu kişi yüksek kamu görevlerine de atanabilir. Fakat, özgür müdür? Onurlu mudur?

Fakat baskılar, yoğunluğu ve uygulama biçimi ne olursa olsun, kişinin özgürce davranmasına engel olamaz. Kişilerin bilimsel düşünmelerine engel olamaz. Bu süreci, zaman zaman, belki yavaşlatabilir. Fakat durdurma olanağı yoktur. Zira, özgürlük, ilk planda, kişinin düşünceleriyle, tutum ve davranışlarıyla ilgili bir kategoridir. Özerkçe davranan kişi özgürdür. Özgür olan kişi ve kurum özerktir.

Sayın Yargıçlar,

Düşünceyi yargılayan mahkeme siyasal bir mahkemedir. Yargılama egemen siyasal ideolojiye, yani resmi ideolojiye göre yürütülür. Sanık, düşüncesini, kimliğini, onurunu savunuyorsa, cezalandırılır. “Yanlış düşünmüşüm, özür dilerim” diyorsa kurtulur.

Benimle ilgili duruşmalarda ise, bu durum çok açıktır. Ben her zaman yazdıklarımı savundum. Kitapları, makalele-

ri, yani düşüncelerimi. Çünkü bunlar bilim yöntemine uygun çabalardı. Olguları, hiçbir endişeye sahip olmadan değerlendırıyordu. Bazı olguların mübalağalı bir biçimde öne çıkarılıp, bazılarını görmezden gelmiyordu. Resmi ideolojiyi eleştiriyordu. Özgür düşünceyi, bilimi, insan haklarını, hukuku, demokrasiyi, eşitliği savunuyordu.

Bu açık ve taviz vermez tavır karşısında, mahkemelerin yargı organlarının, ceza vermeleri, cezada ısrar etmeleri nasıl açıklanabilir? Bunun cezası açıktır. Ceza tehdidi ile kişiyi resmi ideoloji doğrultusunda düşünmeye zorlamak "Suçlunun ıslah olması"nı sağlamak.

İşte, bunlardan dolayı, bizimle ilgili yargının meşru olmadığı kanısındayım. Peşin hükümlü, ön yargılı, resmi ideolojinin uygulayıcısı bir yargı sistemine meşru gözüyle bakılamaz. Böyle bir yargıya, inanılır, güvenilir gözüyle bakılamaz.

Öte yandan, bu yargının, ıslah edici fonksiyonu da olamaz. Yargının, böyle bir fonksiyonu olabilmesi için sanığın yargının meşru olduğuna inanması gerekir. İnanılır ve güvenilir olduğuna inanması gerekir. Sanığın doğruyu ifade ettiği, mahkemenin ise, yalanı egemen kılmaya çalıştığı bir yerde, yargının ıslah fonksiyonu olamaz. Sanığın, bilimsel düşünceyi savunduğu, mahkemenin ise, yalana dayalı resmi ideolojiyi savunduğu, mahkemenin ise, yalana dayalı resmi ideolojiyi savunduğu, bilimsel düşünceyi cezalandırdığı bir yerde yargı mekanizması inandırıcı değildir. Güven verici değildir. İslah amacını tamamen yitirmiştir. Ceza, yıldırma, sindirme, öç alma aracı olarak kullanılmaktadır.

III. DANIŞTAY'DAKİ DAVALAR

Adli mahkemelerdeki bu durumu, idari mahkeme olarak Danıştay'da da aynen izlemek olanaklıdır. Savunmanın baş taraflarında belirtmişim: Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü 20 Temmuz 1970 tarihli bir karar ile üniversitedeki görevime son vermişti. Gerekçe, **Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyoekonomik ve Etnik Temeller**, isimli kitabın yazılması ve yayınlanması idi. Halbuki, doktorasını, üniversiteler kanununda belirtilen süre içinde tamamlayan bir asistanın görevine idari yollarla son vermenin hiçbir olanağı yoktu.

4936 Sayılı Üniversiteler Kanunu'nun bazı maddeleri, 1960 yılında, 115 Sayılı Kanun ile değiştirildi. Değiştirilen

maddeler arasında asistanlık ile ilgili maddeler de vardı. Bu maddelere göre, asistanların, üniversite ile ilişkilerinin kesilmesi tek bir koşula bağlanmıştır. O da, asistanların, kanun ile belirtilen süre içinde doktoralarını tamamlamayamamalarıdır. Ben ise, gösterilen süre içinde doktorayı tamamlamıştım. Asistanlar, kuşkusuz 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na da tabi idiler. Haklarında adli makamlar tarafından verilmiş kararlar varsa, görevleri ile ilişkileri kesilebilirdi. O tarihlerde, benimle ilgili böyle bir hüküm yoktu. Değil, hüküm, kesinleşmiş hüküm, soruşturma bile yoktu.

Bu koşullar altında, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün aldığı karar haksız bir karardı. Haksız ve keyfi bir idari tasarruf idi. Haksızlık ve keyfilik açıkça ortada duruyordu. Yürütmenin durdurulması kararı alınması ve iptal edilmesi için uzun incelemelere gerek yoktu.

1. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün bu idari tasarrufuna karşı Danıştay'a başvurdum. Yürütmenin durdurulmasını ve kararın iptalini istedim.

2. Danıştay ilk olarak yürütmenin durdurulması kararını aldı.

3. Rektörlük, Danıştay'ın bu kararını uygulamadı. Beni göreve iade etmedi. Danıştay'dan yürütmenin durdurulmasının kaldırılmasını isteyen yeni bir başvuruda bulundu.

4. Danıştay, Rektörlüğün bu istemini de reddetti. Buna rağmen, Rektörlük, beni göreve yine iade etmedi. Göreve başlatmadı. Bunlar hep 1970 yılının ikinci yarısında, sonlarında cereyan ediyordu. 12 Mart öncesinde.

5. O sırada, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Sosyoloji Asistanlığı için sınav açıldı. Sınava ben de katıldım.

6. Sınavı kazandığımı bildirildi. Tam bu sırada Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Danıştay kararını uyguladı. Beni göreve başlattı. Dört ay kadar sonra.

7. Atatürk Üniversitesi'ndeki baskılardan dolayı görevimi Ankara'da sürdürmeyi istiyordum. Fakat, Ankara Üniversitesi'ndeki görevime başlayabilmem için, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün muvafakatı gerekiyordu. Atatürk

Üniversitesi Rektörlüğü ise, bu muvafakatı vermiyordu. Bu sırada, Danıştay'daki dava da sürüyordu.

8. Sonunda, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde çalışmaya başladım. 12 Mart rejimi başladı. Arkasından yoğun ihbar furyası. Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından tutuklanma.

9. Diyarbakır'daki yargılama sürecini yukarıda, ana hatları ile belirtmiştim. Bu duruşmada yapılan savunmalara paralel olarak, Danıştay'daki dava da aleyhime gelişti. Kürt toplumunun sosyoekonomik yapısı ile ilgili düşüncelerim kitaplarımı, yazılarımı savunmuş olmam, muhbir profesörleri kızdırmıştı. Halbuki, onlar pişmanlık duymamı, özür dilememi bekliyorlardı. Danıştay'a yeni yeni başvurularda bulunuyorlardı. Yeni yeni ihbarlar yapıyorlardı. "Sıkıyönetim mahkemelerinde bile Kürtlerden söz ettiğimi, bunun ise, resmi görüşe aykırı olduğunu vurguluyorlardı. Bazı tabular, tabu olarak kalmalıdır diyorlardı. Bazı tabulara karşı mücadele açanlar cezalandırılmalıdır diyorlardı. Mahkeme tutanaklarını delil diye gösteriyorlardı.

10. Sonunda Danıştay, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün işlemini kanuna uygun buldu. Böylece, keyfi ve haksız olduğu gün gibi ortada duran bir idari işlemin, kanuna uygun olduğu ilan ediliyordu.

Bu ise, ancak idari ve siyasi bir karardı. Bu kararı hukuksal bir karar olarak nitelemenin hiçbir olanağı yoktu. Son derece açık bir yasa maddesi, keyfi bir biçimde uygulanmıştır. Bu idari tasarrufun amacı, kişiyi mağdur etmekten, sindirmekten, yıpratmaktan başka bir şey değildi. Bu zaten, hukuka saygıyı zedeleyici bir olaydı. Hukuk duygusunu, adalet duygusunu zedelemişti. Yüksek İdare Mahkemesi olarak Danıştay'ın böyle bir kararı hukuk ve adalete, yasalara, uygun bulması ise, hukuk ve adalet duygusunu tümünden yok etmişti.

Öte yandan, Danıştay idari yargıya konu olan idari işlem hakkında karar alırken, yargılama mantığına tümünden aykırı bir yol izlemiştir. Danıştay, karara varırken, idari işlemin yapılmasından evvel cereyan eden olayları incelememiştir. Yani üniversiteden uzaklaştırmadan evvel veya ona ne-

den olduğu öne sürülen olayları incelememiştir. İdari işlemin yapılmasından sonra cereyan eden olayları dikkate almıştır. Özellikle Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'ndeki savunmaları. Bu, şu anlama gelmektedir:

Danıştay kesinlikle aleyhte karar verecek. Fakat, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün işlemini haklı gösterecek hiçbir delil de bulamıyor. Bu durumda, sıkıyönetim koşullarından da yararlanarak kanaata ulaşıyor. Bu kanaati sayesinde, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün, haksız ve keyfi idari işlemini haklı buluyor. Hiçbir gerekçe göstermeden. Adalet duygusunu yok eden, hukuku zedeleyen önemli olgulardan biri de budur.

Bu ilişkiler, Danıştay'ı, yargı organı olmaktan çok, idari ve siyasi düzeyde kararlar alan bir organ durumuna getirmiştir. Danıştay da, resmi ideolojiyi uygulayan kurumlardan biridir.

O halde, Türkiye'de bütün hukuk kurumları, peşin hüküm ile hareket etmektedir. Önyargı ile hareket etmektedir. Kürt sorunu ile ilgili davalarda.

Bu, Kürt ulusunun varlığını inkâr etmek biçiminde somutlanmaktadır. Kürtlerden söz edenleri, Kürt toplumu olma özelliklerini savunanları suçlu bulmada somutlanmaktadır. Böylesine bir inkârdan ve önyargıdan sonra, savunmanın dikkate alınmayacağı da açıktır. Savunma, ne söylerse söylesin, peşin hüküm zaten verilmiştir. Bu süreci ise, yargılama hukuku ile, hukukun genel prensipleri ile bağdaştırmanın hiçbir olanağı yoktur.

Bu bakımdan mahkeme ve yargılama meşru değildir. Kararı önceden bilinen yargılama meşru olamaz.

Sayın Yargıçlar,

Yirminci yüzyıla damgasını vuran bazı kavramlar vardır. Demokrasi, insan hakları, özgürlük, eşitlik, bilimin yol göstericiliği, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü gibi kavramlar kitleler tarafından benimsenmektedir. Savunulmaktadır. Kitleler devlet yöneticilerinden, politikacılardan bu kategorilerin gerçekleşmesini istemektedir. Devlet yöneticileri ise, gerek sağda olsunlar, gerek solda olsunlar, gerek sivil, gerek asker olsunlar dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, bu il-

kelere sadık olduklarını belirtirler. Bu ilkelere karşı olduğunu belirten hiçbir devlet yöneticisi yoktur. Örneğin, hiçbir yönetici eşitlik anlayışına karşıyım demez. İnsan haklarına karşıyım, işkence taraftarıyım demez. Bilimsel düşünceye karşı olduğunu söylemez. Fakat bu siyasi liderler çoğu zaman bu ilkeler ile hiç bağdaşmayan hatta bu ilkeleri tümü ile yok eden kararlar alırlar. Bu kararları yürürlüğe koyarlar. Uygularlar. Bununla beraber yine de, bu ilkelere sadık kaldıklarını, bu ilkeleri koruyup geliştirdiklerini vurgulamaktan geri kalmazlar. Siyasal ortama müdahalelerin, baskı uygulamalarının nedenlerini şöyle açıklarlar. Amacımız bu ilkelerin hayatiyet kazanacağı siyasal kurumlaşmayı yaratmaktır.

Türk yöneticileri de böyledir. Örneğin, bağımsız yargı, hukukun üstünlüğü, hukuk devleti, bilimin yol göstericiliği, insan hakları, demokrasi, düşünce özgürlüğü gibi ilkeleri her zaman savunurlar. Lafız olarak. Fiili olarak, yani yaşanan hayatta ise, bu ilkelere son derece zıt işler yapılmaktadır. Yukarıdaki örnekler bu sürecin çarpıcı örnekleridir.

Hukuk her şeyden önce, davranış kuralları koyar. Toplumsal yaşamda belirli normlar koyar ve bu normlara göre hareket edilmesini ister. Bu yönü ile hukuk, bir toplumsal olgudur. Hukuk sadece, normatif bir disiplin değildir. Bu toplumsal olguyu davranış kuralları ve normlar oluşturur. Hukuk, bu toplumsal olguları hem betimler, hem de içeriğini belirler. Bu takdirde hukuk, işlevi ve toplumsal amacı ne olursa olsun, bireylere zorunlu davranış kalıpları getiren bir sistemdir. Öyleyse, hukukun görevi, belirli bir zamanda, belirli bir mekânda, fiilen yürürlükte bulunan normları ve kuralları saptamaktır. Bunların uygulanmasını sağlamaktır. Fakat bu, biçimsel bir görüştür. Bu biçimsel mantığa göre adalet, kuralların eksiksiz uygulanması olarak belirir. İçerikleri, toplumsal amaçları, işlevleri, taşıdıkları değer yargıları ne olursa olsun, bu kurallar eksiksiz uygulanmışsa, adalet tecelli etmiş sayılır.

Halbuki, herhangi bir hukuk kuralı, herhangi bir hukuk normu, toplumun ihtiyaçlarına göre konulur. Modern toplumlarda, hukuk kuralları ile toplumun yapısı arasında çok sıkı bir bağ vardır. Modern toplumlarda hukuk toplumsal

değişmeleri yansıtan bir araçtır. Aynı zamanda, toplumu biçimlendirmede kullanılan etkin bir araçtır. Bu bakımdan hukuk kuralları, sadece, bir kural koymuş olmak için konulmaz. Kural konurken, toplumun, sosyoekonomik ve kültürel yapısı, bu yapıdaki değişmeler dikkatle izlenir. Kuralların içerikleri, amaçları, işlevleri, onlara yüklenen değer yargıları bu yapı dikkate alınarak oluşturulur. Bu bakımdan, hukuk, toplumda etkili bir toplumsal denetim aracıdır. Hukuk, toplumsal denetimi etkili bir şekilde sürdürdüğü sürece değerlidir. Görevini yapmış sayılır.

Hukuk kuralları, ne yapıp yapamayacağını göstermek sureti ile fertlerin toplumdaki davranışlarını etkiler. Bireyler bir hukuk kuralına neden uyarlar? Bunun iki nedeni olabilir. O hukuk kuralına uymadıkları zaman karşılaşabilecekleri yaptırımları düşünürler. O yaptırımlardan çekindikleri için kurala uyarlar. İkincisi ise, kuralı meşru buldukları için uyarlar. Modern toplumda hukukun amacı, kuşkusuz ikinci tipte insan toplum ilişkisi kurmaya çalışır.

Örneğin sokakların, şehirlerin, denizlerin gereksiz yere kirletilmemesi esastır. Eğer kişiler, sokakları, denizleri, şehirleri kirletmiyorlarsa, bunun, meşru bir kural olduğunu kavradıkları için yapmıyorlar. Fakat, sokakları, şehirleri, denizleri kirletirsem şu şu yaptırımlarla karşılaşırım, diye düşünen kişinin düşüncesi, hukukun oluşturmaya çalıştığı ilişkiler ağı ile ilgili değildir. Yaptırımları uygulayan kurumlar zayıfladığı zaman, sokaklar, şehirler, denizler yine kirletilir. Halbuki, ikinci türdeki insanlar, yaptırımları uygulayan kurumlar, kuvvetli de olsalar, zayıf da olsalar, sokakları, denizleri kirletmekten çekinirler... Çünkü, bu kuralın meşru bir kural olduğuna inanmışlardır.

Fakat, bireylerin, yaygın olarak, hukuk kurallarının meşruluğuna inanmaları, o kuralların belli amaçlara yönelik olarak konulmalarına bağlıdır. Hukukun başta gelen amacı, insan kişiliğinin serbestçe gelişebileceği bir toplumsal çerçeve yaratmaktır. İnsanın onurlu bir varlık olarak yaşamını sürdürebileceği bu ilişkileri sürekli kılmaktır. Bu ilişkileri kurumsallaştırmaktır.

Barış ve güvenliği sağlamak, hukukun önemli bir amacıdır. Toplumsal ve siyasal değişimin sarsıntıları yaratma-

dan devamını olanaklı kılmak için önlemler almak, yine hukukun temel amaçlarından olması gerekir. Kişilerin, toplumun ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel beklentilerini dikkate almak, kuralların etkin kılınması bakımından önemlidir. Bütün bunların ötesinde, uyuşmazlıkları çözecek, güvenilir ve tarafsız yargılama usulleri koymak önemli bir hukuk amacıdır.

Hukukun, bu amaçlara varabilmesi için toplumsal ilişkileri dikkate alması gerekir. Toplumun sosyoekonomik, politik ve kültürel yapısını dikkate almayan hukuk kuralları başarılı olamaz. Böyle bir ortamda hukuk, toplumsal değişmeyi aksettiremez. Toplumsal ve siyasal değişmenin sarsıntısız geçmesini sağlayamaz. Toplumsal denetim aracı olamaz. O halde, mahkemelerin, kararlarında toplumsal yapıyı dikkate almaları gerekir. Toplumsal sorunların çözümünde, devletin demokratik alternatifler oluşturmada yardımcı olmalıdır.

Eğer toplumda, Kürt unsuru varsa, hukuk bu unsuru dikkate almak zorundadır. Bu unsurun toplumsal ve kültürel özelliklerini dikkate almak zorundadır. Bu özellikleri yok etmek amacı ile değil, özelliklerin kökünü kurutmak amacı ile değil. Serbestçe gelişmelerini sağlamak üzere. Bu unsurları dikkate almayan, üstelik, bunları yok etmeye çalışan kurallar, hukukun, modern toplumdaki işlevi ile bağdaşmaz. Hukukun asimilasyoncu, ırkçı ve sömürgeci politikalarda araç olarak kullanılması, hukukun özü ile hukukun üstünlüğü anlayışı ile bağdaşmayan bir süreçtir.

Modern toplumda hukuk, insan onurunun ve insan kişiliğinin korunması ve geliştirilmesi yolunda çaba sarf eder. Bunun için gerekli kurumları yaratır. İnsan onurunun ve insan kişiliğinin korunup geliştirilebileceği ortamı yaratmaya çalışır. İnsan onuru ve kişiliği ise, başta, ait olduğu topluma, o toplumun dil ve kültürüne, ulus olma özelliklerine saygı duyularak geliştirilir. Türk ise, Türk toplumu olma özelliklerine, Kürt ise, Kürt toplumu olma özelliklerine, Çerkes ise, Çerkes toplumu olma özelliklerine, Arap ise, Arap toplumu olma özelliklerine, Fars ise, Fars toplumu olma özelliklerine, vs. Bu özellikler yok sayılarak, bu özellikleri yok etmeye, parçalamaya çalışarak, insan onurunun ve kişiliğinin korunduğu ve geliştirildiği söylenemez.

Olayımızda ise, uygulama aynen böyledir. Resmi ideoloji Kürt kişiliğini ve Kürdistan kişiliğini tamamen reddetmektedir. İnkâr etmektedir. Kürt toplumu olma özelliklerini yok etmeye parçalamaya, gayret etmektedir. Yoğun bir asimilasyon politikası ile, Kürtleri, Türk toplumu içinde eritmeye çalışmaktadır. Irkçı ve sömürgeci bir politika ile Kürtleri tarihten silme çabası içindedir. Ve bütün bunlar, hukuk adına, hukuk devleti adına, hukukun üstünlüğü adına yapılmaktadır. Kişilerin, toplumun onurunun bu şekilde korunduğu ve geliştirildiği iddia edilmektedir. Kişilerin, manevi hayatının kültürel faaliyetlere katkısının bu yolla geliştirilebileceği söylenmektedir.

Bu uygulamalar yargılamanın meşru olmadığının temel kanıtıdır. Dolayısıyla yargılama, siyasal bir yargılamadır. Ulaşılan kararlar hukuksal kararlar değildir. Siyasal ve idari düzeyde alınmış kararlardır.

Nasıl düşünüleceği, kanunlarla, yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Bu ölçütlere uymayan düşüncelerin suç olduğu belirtilmiştir. Yargılamanın konusu bu düşüncedir. Yargılamanın meşru olmadığı ve siyasi niteliği bu olgu ile ilgilidir.

IV. İSVİÇRE YAZARLAR BİRLİĞİ'NE MEKTUP

Şimdi de, cezaevindeyken yazdığım bir mektuptan yargılanıyorum. İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mousse Boulanger'e yazdığım bu mektup devletin hariçteki itibarını ve nüfuzunu kıracak bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Devletin dahili hayatı hakkında, yabancı bir memleket-te, mübalağalı, aslı esaslı olmayan bir neşriyat olarak kabul edilmektedir. Ve bu neşriyatın milli menfaatlara zarar verici nitelikte olduğu vurgulanmaktadır.

Mektup, bir yazarın, başka bir ülkedeki meslektaşı ile haberleşmesi çerçevesinde değerlendirilmelidir. Her şeyden önce bu noktanın saptanmasında yarar vardır.

Mektupta, Türkiye'de, Kürt toplumuna karşı uygulanan politikadan söz edilmektedir. Üniversitenin, yazarların, basın-nın, yargı organlarının, sendikaların, demokratik örgütlerin, Kürt sorunu karşısındaki tutum ve davranışlarının eleştirisi yapılmaktadır. Türkiye'de var olduğu söylenen demokrasi,

insan hakları, eşitlik, özgürlük, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, bilimin yol göstericiliği, bilimin en yüksek değer olduğu gibi ilkelerin Kürt toplumu açısından içerikleri tartışılmaktadır. Özellikle, üniversitenin, akademik ünvanlara sahip kişilerin, öğretim üyelerinin, yazarların tutum ve davranışları incelenmektedir.

Şu vurgulanmaktadır: Türk üniversitesi, Türk yazarları Kürdistan sorunu karşısında resmi ideolojinin ileri sürdüğü görüşleri aynen kabul etmiştir. Kürt yoktur, Kürtçe yoktur, böyle bir sorun da yoktur. Bu ise, bilimsel düşünmemenin, bilimi üretmekten taviz vermenin temel kanıtıdır.

Türk üniversitesi olgulara itibar etmemektedir. Olgulara dayanmamaktadır. Bunun yerine, yalana dayalı resmi ideolojinin kabullerini hareket noktası olarak almaktadır. Türk üniversitesi, gerek düşüncesiyle, gerek tutum ve davranışlarıyla yalana dayalı resmi ideolojiyi oluşturan bilgileri, tartışamaz, eleştirilemez, doğruluğundan kuşku duyulamaz bilgiler olarak kabul etmektedir. İşte mektupta, eleştiri konusu yapılan tutum ve davranışlardan biri budur. Bilgi üretmeyen, resmi ideolojiyi tekrarlayan, tabuları savunan bir tavır.

Eleştirisi yapılan öteki önemli konu ise, Türk düşüncesi-nin, gerek bilimde, gerek gazetecilikte, gerekse başka alanlarda iki standartlı (iki ölçütlü) geliştiğidir. Çeşitli sorunlar karşısında, zamana ve mekâna göre farklı farklı ölçüler kullandığıdır. Türk toplumu olma özelliklerine başka, Kürt toplumu olma özelliklerine başka yaklaşımlarda bulunmaktadır.

Bütün bunlar ise, iddia makamı tarafından, Türkiye'nin hariçteki nüfuz ve itibarını kırııcı davranışlar olarak değerlendirilmektedir. Bu eleştirilerin devletin dahili hayatı hakkında, yabancı bir memlekette mübalağalı, aslı esası olmayan neşriyat olduğu iddia edilmektedir. Ve bunların milli menfaatlara zarar verici neşriyat olduğu belirtilmektedir.

Halbuki bunlar, Türkiye'nin somut gerçekleridir. Türkiye'nin sosyoekonomik ve politik yapısı ile ilgili somut olgulardır. Olguların ifadesidir. Bu bakımdan bunlar, yalan-yanlış, mübalağalı neşriyat olarak değerlendirilemez. Bu yazıların amacı, devletin hariçteki itibarını kırmak değildir. Milli menfaatlara zarar vermek değildir. Bilimsel düşüncenin gereğidir.

Bilim olgulardan hareket eder. Olguları görmezden gelemmez. Olguları görmeyen bir kişi duyguları ile hareket etmiş olur. Kişisel değer yargılarına göre hareket etmiş olur. Bu tutum ve davranış ise, önu, bilim adamı niteliğinden uzaklaştırır.

Bunu bir örnek ile açıklamaya çalışalım:

MUSTAFA KEMAL'İN

“MAZLUM ULUSLAR GÖRÜŞÜ” ÜZERİNE

Şunlar önemle vurgulanmaktadır: Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Kemalist hareketin en önemli özelliği, antiemperyalist ve antisömürgeci olmasıdır. Mustafa Kemal, Türk Kurtuluş Savaşı'nı yalnız Türkler için değil, bütün esir ulusların kurtuluş savaşı olarak değerlendirmektedir. Atatürk'e göre, Türk ulusunun, ulusal kurtuluş mücadelesi ile savunduğu dava, yalnız, Türkiye'nin davası değildir. Doğu'nun bütün esir uluslarının, emperyalizmin ve sömürgeciliğin baskısı altında olan bütün ulusların davasıdır. Afrika'nın, Asya'nın ezilen ulusları gün gelecek ulusal benliklerini duyacaklardır. Özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını kazanacaklardır. Mustafa Kemal mazlum ulusların önderidir. Mazlum ulusların emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı başlattıkları ve başarıya ulaştırdıkları ulusal kurtuluş mücadelelerine ışık tutmuştur. Onların özgürlük ve bağımsızlık mücadelelerinin ilham kaynağıdır.

Bu görüşler vurgulandıktan sonra, Atatürk'ün bazı sözleri de tekrarlanmaktadır. Bu sözlerle ileri sürülen görüşler delillendirilmeye çalışılmaktadır. 1922 yılında şöyle söylenmiştir:

“... Türkiye'nin bugünkü mücadelesinin yalnız Türkiye'ye ait olmadığını tekrar etmek lüzumunu hissediyorum. Türkiye'nin müdafaa ettiği dava, bütün mazlum milletlerin, bütün Şark'ın davasıdır.”

Mustafa Kemal Atatürk 1923 yılı Mart ayında, yabancı bir gazeteciye de şu demeci vermiştir.

“... Bugün, günün ağardığını nasıl görüyorsak, uzaktan bütün Şark milletlerinin uyanışını da öyle gö-

rüyorum. İstiklal ve hürriyetine kavuşacak olan daha çok kardeş millet vardır. Onların yeniden doğuşu, şüphesiz ki, terraki ve refaha müteveccih olacaktır. Bu milletler, bütün güçlüklerle, bütün engellere rağmen muzaffer olacaklar ve kendilerini bekleyen istiklale ulaşacaklardır. Müstemlekecilik ve emperyalizm yer yüzünden yok olacak ve yerlerine milletlerin, aralarında, hiçbir renk, din ve ırk farkı gözetmeden yeni bir ahenk ve işbirliği çağı hakim olacaktır.”

“... Türkiye, Türk ulusu, ulusal kurtuluş mücadelesiyle dünyada özgürlükleri ve bağımsızlıkları için mücadele eden mazlum uluslara ışık tutmaktadır. Ve emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ilk ulusal kurtuluş savaşını başlatma ve başarıya ulaştırma eyleminden dolayı gurur duymaktadır.”

Bu görüşler, Türkiye’de yoğun bir kabul görmüştür. Hareketle desteklenmektedir. Resmi ideolojiyi oluşturan temel unsurlardan biri budur. Üniversiteler, basın, TRT, yazarlar, eğitim kurumları, siyasal partiler, sendikalar, dernekler, kamu yönetimi, yargı organları, demokratik kurumlar, bu görüşleri coşkularla ifade ederler. “Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ilk ulusal kurtuluş savaşını biz yaptık. Bütün mazlum uluslara örnek olduk. Emperyalizmin ve sömürgeciliğin baskısı altında olan uluslara, ezilen uluslara ulusal kurtuluşları için ışık tuttuk” diye övünürler.

Bunlar, doğruluğundan kuşku duyulamaz bilgilerdir. O kadar doğru, o kadar açıktır ki, doğruluğundan kuşku duyulmak gerekmez. Yine bu yüzden, bu bilgilerin eleştirilmesi de gerekmez. Tartışılması da doğru değildir. Bu bilgiler sadece, öğrenilir, başkalarına öğretilir, ona göre hareket edilir.

Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Atatürk’ün 100. Doğum Yıldönümü dolayısıyla yaptığı çeşitli konuşmalarda, bu hususu vurgulamaya önemle dikkat etmiştir. 5 Ocak 1981 tarihinde Atatürk’ün 100. Doğum Yıldönümü’nü kutlama programlarını açış konuşmasında, ulusal bayramlarda yaptığı konuşmalarda, 10 Kasım konuşmalarında bu görüşlerin tekrarlandığını görmek mümkün.

Örneğin, 29 Ekim 1981 tarihinde, Cumhuriyet Bayramı

dolayısıyla yaptığı konuşmada, "... yüce Türk milleti istiklal mücadelesi ile, aynı zamanda, 20. asrın mazlum ulusları için de büyük bir rehberdir" denmektedir.

2-5 Kasım 1981 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi tarafından, Uluslararası Atatürk Sempozyumu düzenlenmiştir. Bu sempozyuma gönderilen telgrafta şunlar söylenmektedir:

"... 20. yüzyıl, büyük bilimsel buluşların, köklü toplumsal değişmelerin yanında, bütün insanlığın bilinçlenme ve uyanış çağı olarak nitelendirilecektir. Yüce Atatürk, 20. yüzyılın büyük uyanışının öncüsüdür. Çağımızda birçok değerli düşünür, devlet adamı yetişmiştir. Ama, O'nun kadar çağımızı iyi sezen ve doğru yorumlayan yoktur."

9-13 Kasım 1981 tarihleri arasında, İstanbul'da Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk Devrimi Araştırma Enstitüsü tarafından bir konferans düzenlenmiştir. Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, bu konferansa da bir kutlama telgrafı göndermiştir. Bu telgrafta şunlar belirtilmektedir.

"... Yaşadığımız yüzyılın seçkin önderlerinden biri olan Atatürk, yalnız Türk milletine değil, bağımsızlık ve uygarlık için savaş veren bütün mazlum uluslara da düşünce eylemleriyle ışık tutmuş, yollarını aydınlatmıştır. O'nun çetin şartlar altında gerçekleştirdiği inkılap ve ilkelerin böylesine uluslararası bir platformda incelenmesi ve değerlendirilmesi özgürlük ve barış için mücadele veren bütün milletlere de yararlar sağlayacaktır."

Türk üniversitesi, yazarlar, basın, TRT gibi kitle haberleşme araçları, eğitim kurumları, kamu yönetimi, siyasal partiler, sendikalar, dernekler, yargı organları, 50 yılı aşkın bir zamandır bu görüşleri tekrarlıyorlar. Bunların en yararlı, en doğru, en bilimsel görüşler olduğunu vurguluyorlar. Atatürk'e övgüler düzüyorlar. 1960, 1971 gibi askeri müdahale dönemlerinde bu anlatım daha da yoğunlaşıyor. 1980'de de böyle oldu. 1981 yılında, Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü münasebetiyle, bu tür anlatımlarda da yoğun bir artış olmuştur.

Gazetelerde, dergilerde hergün makaleler yayınlanmaktadır. Atatürk'ün görüşleri, ilkeleri anlatılmaktadır. TRT çeşitli programlar düzenlemektedir. "Uluslararası Atatürk Sempozyumu", "Uluslararası Atatürk Konferansı", "Atatürk İlkelerinin Evrensel Boyutları" vs. gibi adlar altında, seminerler düzenlenmektedir. Bu toplantılara, yabancı ülkelere, yabancı üniversitelerden, profesörler ve uzmanlar da davet edilmektedir. Onlar da konuşmaktadırlar.

Gerek devlet bankaları, gerek özel bankalar, gerek devlet kuruluşları, gerek özel kuruluşlar bu tür toplantıları düzenleyebilmektedir. Üniversiteler, eğitim öğretim kurumları bu organizasyonlarda görev almaktadır. Profesörlere kitaplar ısmarlanmaktadır. Herhangi bir basın kuruluşu, sendika veya dernek, aynı işleri yapabilmektedir.

Kim düzenlerse düzenlesin, nerede düzenlenirse düzenlensin, Kemalist hareket ve Atatürk hakkında, yukarıda belirtilmeye çalışılan görüşler tekrarlanır. Sağcı profesör ile solcu profesör, sağcı yazar ile solcu yazar, sağcı gazeteci ile solcu gazeteci, sağcı memur ile solcu memur, sağcı avukat ile solcu avukat... arasında bu konuda önemli bir fark yoktur. Hepsinin düşünceleri birbirine benzer. Bunlar farklı farklı hoparlörlerden konuşmaktadırlar ama, mikrofon tek. Bir tek mikrofona bağlı çeşitli hoparlörler olması, düşünceler çeşitliymiş gibi bir yanılgı yaratabilir. Aslında aynı düşünceler tekrarlanmaktadır. Zaten yeni bir bilgi üretimi söz konusu değildir. Aynı terminoloji ile aynı kavramlarla, aynı sloganlarla, aynı düşünceler tekrarlanıp durmaktadır. Düşüncelerde hiçbir çeşitlilik, yenilik, olgusal zenginlik yoktur.

Bankalar, özel kuruluşlar, üniversite profesörlerine, yüksek ücretler karşısında çeşitli kitaplar ısmarlamışlardır. Bu kitaplarda, Atatürk İlkeleri, Atatürkçülüğün çeşitli yönleri anlatılmaktadır. Hemen hemen bütün kitaplarda, bütün yazılarda benzer görüşler tekrarlanmaktadır.

"Mazlum uluslar" ile ilgili görüşün, 27 Kasım 1978 tarihinde, Uluslararası Bilim, Kültür ve Eğitim Kurumu olan UNESCO tarafından da kabul edildiğini görüyoruz. UNESCO, bu kararıyla Atatürk'ü yeryüzünde, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ilk ulusal kurtuluş mücadelesini başlatan ve başarıya ulaştıran bir lider olarak değerlendirmektedir.

Bunun için de Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü'nün kutlanmasını kararlaştırmıştır. Türkiye'nin bu konuda yürüteceği programa katılma kararı almıştır.

UNESCO'nun bu kararı, dolayısıyla Kemalist hareketin ve Atatürk'ün, "mazlum uluslar" konusundaki görüşleri tarafından eleştirilmiştir. Dava dosyasında da bulunan 68 sayfalık metin, bu eleştiridir. Gerek Birinci Şube'deki, gerek savcılıktaki sorgu daha çok bu metin ile ilgilidir.

Bu eleştiri kısaca şöyledir:

Kemalist hareketin ve Atatürk'ün, "mazlum uluslar" konusundaki düşüncelerinin değerlendirilmeleri bilimsel değildir. Yaşam, olgular, bu görüşleri çürütmektedir. Bunun en önemli kanıt Kürdistan'dır. Kürt ulusuna uygulanan politikadır: Birinci Dünya Savaşı sırasında ve ondan sonra oluşturulan bir dizi siyasi ve askeri olay sonunda Kürdistan parçalanmıştır. Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanmıştır. Böl yönet politikası, kuşkusuz emperyalizmin politikasıdır. Fakat, bölünen ve parçalanan Kürdistan'dır. Kürt ulusudur. Bu politikanın mimarının İngiliz Emperyalizmi olduğu açıktır. İkinci derecede de, Fransız emperyalizmi ve Çarlık Rusyası. Fakat Kemalistler de bu politikanın gerek oluşturulmasında, gerek uygulanmasında çok büyük rol oynamışlardır. Sonunda, Kürdistan'ın Güney tarafları, İngiltere'nin denetimindeki Irak mandasına (sömürgesine), Güneybatı tarafları, Fransa'nın denetimindeki Suriye mandasına verilmiştir. Kuzey kesimleri ise, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bırakılmıştır. Doğu Kürdistan ise, 17. yüzyılın ortalarından itibaren İran Monarşisi'nin denetimi altında idi.

Burada amaç, Kürdistan'ın tarihini anlatmak değildir. Birinci Dünya Savaşı'nda ve ondan sonraki süreçte hangi siyasi ve askeri olaylar sonunda böl yönet politikasının oluşturulduğunu ve uygulandığını anlatmak da değildir. Kürdistan'ın parçalanması, emperyalizmin ve bölge devletlerinin hangi ekonomik ve politik sorunlarını çözümlenmiştir? Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanmasının, bölge devletleri açısından, Ortadoğu ve dünya politikası açısından anlamı nedir? gibi soruların tartışılması da değildir. Kaba hatlarıyla-

la, ana çizgileriyle Kürt ulusuna emperyalist, sömürgeci ve ırkçı bir baskı uygulandığını belirtmektir.

Savaşın sonra ise, Kürt toplumuna uygulanan baskılar daha da artmıştır. Yoğunlaşmıştır. Kürtlerin ulusal varlığı inkâr edilmektedir. Gerek İran ve Irak'ta, gerek Suriye ve Türkiye'de hükümetler, Kürtlerin ulusal benliğini yok etmek için her türlü gayreti göstermektedirler. Kürt dili, Kürt kültürü inkâr edilmektedir. Türkiye'de yaşayan herkesin Türk olduğu, aksini ileri sürenlerin suç işledikleri vurgulanmaktadır. Kürt toplumu olma özelliklerini savunanlar sürgüne gönderilmektedir. Bu tür kişiler ve gruplar çeşitli biçimlerde imha edilmektedir. Katliamlarla imha, iç ve dış sürgünlerle imha, asimilasyonu hızlandırma yoluyla imha.

Kürt ulusuna uygulanan politika bu kadar açıkken, Kemalist hareketin, Şark'ın esir uluslarına, mazlum uluslara önderlik ettiği nasıl söylenebilir? Onların özgürlük ve bağımsızlık mücadelelerine yandaş olduğu, onları desteklediği nasıl iddia edilebilir? Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ilk ulusal kurtuluş savaşı olduğu nasıl ileri sürülebilir?

Kürt ulusu Ortadoğu'nun yerli uluslarından değil midir? Türkler, Anadolu'ya 11. yüzyılda gelmeye başladılar. Bu sırada Vangölü, Urmiye Gölü çevrelerinde Basra Körfezi Kuzeyinde Kürdistan denen bir bölge vardı. Ve buralarda Kürtler yaşıyordu. M.Ö. 2000 yıllarından itibaren Kürtler, buralarda yaşıyorlardı. Dilleriyle, kültürleriyle, Ortadoğu'nun yerli halklarından. Fakat sürekli olarak istila yolları üzerinde olan ve savaş alanlarına sahne olan Kürdistan, merkezi bir siyasal yapı oluşturmamıştır. 17. yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı İmparatorluğu ve İran İmparatorluğu arasında parçalanmıştır. 19. yüzyıl boyunca merkezileşmek için giriştiği bütün çabalar, Osmanlı, İran, Rus, İngiliz ve Fransız imparatorluklarının işbirliğiyle engellenmiştir.

Görüldüğü üzere, Kürt ulusu ulusal benliği baskı altında tutulan bir ulustur. Ulusal özellikleri körleştirilmek, yok edilmek istenen bir ulustur. Mazlum bir ulustur. Ezilen, horlanan bir ulustur. Dünyanın, Ortadoğu'nun mazlum uluslarından biridir. Hatta en mazlum ulusudur.

Öyleyse burada iki önerme kurabiliriz: Birincisi şu, Kemalizm ulusların, ezilen esir ulusların özgürlük ve bağımsız-

lık mücadelelerini benimseyen, teşvik eden bir görüştür. Antisömürgecidir. Antiemperyalisttir. İkinci önerme de şu: Kürt ulusu mazlum bir ulustur. Ezilen bir ulustur. Emperyalistler ve sömürgeciler tarafından bölünmüş ve parçalanmıştır. Hem üzerinde yaşadığı topraklar yani yurdu parçalanmıştır, hem de ulusal varlığı parçalanmıştır.

Fakat biz, bu iki önermeden, olumlu, üçüncü bir önerme çıkaramıyoruz. "Kemalizm mazlum Kürt ulusunun özgürlük, eşitlik ve demokrasi mücadelesini de benimsemiştir, teşvik etmiştir" sonucunu çıkaramıyoruz. Tam tersine, olguları dikkatle incelediğimiz zaman, Kürt ulusunun özgürlük mücadelesine karşı yoğun bir baskı uyguladığını görüyoruz. Hatta bu baskıyı daha etkili kılmak, daha kısa bir zamanda sonuç almak için İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile işbirliğine girdiğini de görüyoruz. Kürt kişiliğini ve Kürdistan kişiliğini tamamen yok etmeyi amaçladığını saptıyoruz. Kürtleri, tarihten ve haritadan silmeyi amaçladığını saptıyoruz. Kürt toplumu olma özelliklerini parçalamayı, Kürtleri kişiliksiz, köle bir toplum haline getirmeyi, temel bir hedef olarak belirlediğini görüyoruz. Kendi özünü inkâr eden, kendi ulusal benliğini horlayan, egemen ulusun dili, kültürü ve siyasal amaçları doğrultusunda asimile olmuş bir toplum. Köle bir toplum.

Atatürk'ün "mazlum uluslar" konusundaki sözleri ile ilgili olarak kısaca bunlar söylenebilir. Kemalistler her ne kadar "mazlum uluslar" edebiyatı yapsalar da, Orta Asya kökenliyiz deseler de Asyalı olmaktan gurur duymadıkları da açıktır. Örneğin, 1981 yılının son aylarında, Londra'da yapılan Dünya Güzellik Kraliçesi Yarışmalarında cereyan eden olay. Bu yarışmada, Tertip Komitesi, Türk güzelini Asya grubu içinde yarıştırmak istemiştir. Tertip Komitesi'nin bu işlemine karşı Türkiye'den büyük tepkiler olmuştur. "Biz Avrupalı bir ulusuz. Bizi ne hakla Asyalılar arasına sokarlar, Asyalılar arasında yarıştırlar", "Asyalılar arasında yarıştırlırlarsa, yarışmadan çekiliriz" biçiminde tepkiler olmuştur. Türk Dışişleri Bakanlığı devreye girmiştir. Dünya Güzellik Kraliçeliği Yarışmalarını düzenleyen Tertip Komitesi ile görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmeler sonunda Türk güzeli tekrar Avrupa grubu arasına alınmıştır. Türkiye, Avru-

pa'nın, insan hakları, demokrasi, eşitlik, düşünce özgürlüğü gibi temel değerlerini kulak arkası etse bile, coğrafi yönden, siyasi yönden Avrupalı olduğunu önemle vurgulamaktadır. Buna büyük bir özen göstermektedir. Asyalı olmayı kesinlikle kabul etmemektedir.

“Mazlum uluslar” edebiyatı ile ilgili olarak şu da belirtilebilir. Bugünkü yönetim, Kemalist yönetim, Birleşmiş Milletler’de “mazlum uluslar” ile ilgili nasıl bir tavır geliştirmektedir. Bugünkü yönetimin “mazlum uluslara” karşı tavrı nedir? 1981 yılı sonlarında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 36. Dönem Toplantılarında “mazlum uluslar”dan yana değil, Amerika Birleşik Devletleri’nden yana oy kullanmıştır. El Salvador’da, Guatemala’da, Şili’de insan haklarının durumu ile ilgili oylamalarda Türkiye’nin oyları Üçüncü Dünya ülkelerinin yanında değildir. Mazlum ulusların haklı mücadelelerini ezmeye çalışan ABD’nin yanındadır. Türkiye, ABD, İsrail, Pakistan gibi ülkelerle hareket etmektedir. Türkiye, Latin Amerika ve Orta Amerika’nın, Şili, Brezilya, Arjantin gibi faşist cuntalarla yönetilen ülkelerin yanındadır.

Türkiye, ulusal kurtuluş hareketlerinin yanında değildir. Bu ulusal kurtuluş hareketlerini ezmeye çalışan, faşist yönetimlerin, diktatörlüklerin yanındadır.

1981 yılı içinde, Atatürk’ün 100. Doğum Yıldönümü’nde, bu kadar yoğun bir şekilde, “mazlum uluslar” edebiyatı yapıldıktan sonra, ABD’nin, İsrail’in, faşist yönetimlerin yanında olmak, onları desteklemek, bu yönetimlerin ezdiği “mazlum uluslar” a karşı tavır koymak çelişki değil midir? (Bu konu ile ilgili olarak bk. Yankı dergisinin Dışişleri Bakanı İltir Türkmen’e soruları, sayı 563, 11-17 Ocak 1982 ve Cumhuriyet Gazetesi, 20.1.1982 Sedat Ergin, Türkiye B.M. baskı rejimlerini kınamadı.)

13 Aralık 1981 tarihinde Polonya’da, ordu, siyasi iktidarı ele geçirmiştir. Bu olaydan bir gün sonra da, İsrail 1967 yılından beri işgal altında tuttuğu Golan Tepeleri’ni ilhak etmiştir. Bu olay, Ortadoğu’da, Arap aleminde, Üçüncü Dünya ülkelerinde çok büyük tepki yaratmıştır. Bu olay çeşitli Üçüncü Dünya ülkeleri tarafından Birleşmiş Milletler’e götürülmüştür. Birleşmiş Milletler de İsrail’e yaptırımlar uy-

gulamayı içeren çeşitli kararlar almıştır. İsrail kınanmıştır. Türkiye, bu oylamalarda, çekimser kalmıştır. Amerika ve İsrail aleyhine, Suriye ve Arap ülkeleri lehine olan karara katılmamıştır. Türkiye'nin bu konuda çekimser kalması aslında ABD ve İsrail yönünde geliştirilmiş bir politikadır.

Türkiye gibi oy kullanan Mısır'dan başka, hiçbir Ortadoğu ülkesi yoktur. Hiçbir Arap ülkesi yoktur. Müslüman ülke yoktur. Türkiye, yine, ABD'nin desteğindeki Arjantin, El Salvador, Guatemala, Şili, Brezilya gibi ülkelerle birlikte oy kullanmıştır. Sormak gerekir: Nerede kaldı "mazlum uluslar" anlayışı? Nerede kaldı, "mazlum uluslar"ın emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı verdikleri ulusal kurtuluş mücadelelerine yandaş olma anlayışı? Nerede kaldı, "mazlum uluslar"ın bağımsızlık ve özgürlük mücadelelerine katkı? (Bk. Türkiye İsrail'i kınayan karara çekimser kaldı. Cumhuriyet, 7.2.1982)

Bu tutumlar aslında Kemalist anlayışa uygundur. Çünkü, Kemalizm, pragmatizm demektir. Herhangi bir politikanın uygulanması yararlı ise, kârlı ise savunulur, desteklenir. 1960 yıllarından önce, Cezayir Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında Fransa'nın desteklenmesi, yine günlük, yararcı, fırsatçı politikanın bir gereğidir. 1955 yılında, Bandung'da Üçüncü Dünya'nın durumunu hazırlayan konferansa karşı gösterilen tavır da.

Bunlar, aslında, Kürt ulusuna karşı gerek içte, gerek dışta izlenen ezme yöntemlerinin, dış politikadaki uzantılarından başka bir şey değildir. Kürdistan'ın bölünüp parçalanmasını gerçekleştirmiş, bunun için de İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile her türlü işbirliğine girmiş bir yönetim, elbette emperyalizmden ve sömürgecilikten yana tavır koyacaktır. Elbette, ulusal kurtuluş mücadelesi veren Cezayir'i değil, emperyalist ve sömürgeci bir politika izleyen Fransa'yı destekleyecektir. Suriye'nin değil, ABD'nin ve İsrail'in yanında yer alacaktır. Bandung Konferansı'nda Üçüncü Dünya ülkelerinin değil, emperyalizmin yanında olduğu gibi.

"Mazlum uluslar" edebiyatı Üçüncü Dünya taraftarlığı kaba bir övünmeden başka bir şey değildir. Bu övünmeler, uluslararası ilişkilerde ortaya çıkan bir ezilmişliğin, bir kompleksin ürünüdür.

“ATATÜRK DEMOKRASİSİ” KAVRAMI ÜZERİNE

“Mazlum uluslar” kavramından sonra, ikinci örnek olarak “demokrasi” kavramı üzerinde de durabiliriz. “Atatürk demokrasisi” deniyor. “Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir” deniyor. Atatürk’ün demokrasiinin ilkelerinden hiç ayrılmadığı söyleniyor. Bunlar da doğru değildir.

Atatürk döneminde Cumhuriyet Halk Partisi tek parti idi. Bu partinin tüzüğüne göre, Atatürk, partinin değişmez genel başkanı idi. Ebedi şef idi. Cumhuriyet Halk Partisi’nin Genel Başkanı olduğu için Cumhurbaşkanı idi. 1921, 1927, 1931, 1935 “seçimleri”nde “ara seçimleri”nde Cumhuriyet Halk Partisi’nin Genel Başkanı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin tüm üyelerini tayin etmişti. “Seçim” denen olay, aslında bir atamadan başka bir şey değildi. Milletvekilliğine atanan bu kişiler de, meclisin ilk oturumunda Mustafa Kemal Atatürk’ü Cumhurbaşkanı seçiyorlardı.

Bu sürece demokratik bir süreç denebilir mi? “Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir” ilkesinin bu süreçte hayata geçirildiği söylenebilir mi?

O halde burada da Mustafa Kemal Atatürk’ün söyledikleri, eylemi ile birlikte ele alınmalıdır.

Atatürk’ün 100. Doğum Yıldönümü’nde, O’nun Cumhuriyet Halk Partisi’nin değişmez Genel Başkanı olarak eylemine dokunulmaması, bunlardan hiç söz edilmemesi ilginç bir durumdur. Bu ise Atatürk’ün Cumhuriyet Halk Partisi’nin değişmez Genel Başkanı olduğu, bununla ilgili eylemleri unutturulmak isteniyor.

Sözlerin, eylemle birlikte ele alınması gerektiği konusunda bir örnek daha verebiliriz.

Atatürk’ün 1930’lu yıllarda sanatçılar için söylediği bir söz var: “Her şey olabilirsiniz ama, sanatçı olamazsınız.” Bu sözlerle sanatçılara çok değer verildiği vurgulanır. Herkesin, sanatçılara saygı duyması gerektiği anlatılır. Fakat aynı yıllarda uygulanmakta olan bir de “Polis Selahiyet ve Vazife Kanunu” vardır. 14 Temmuz 1934 günlü ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu’nun 7. maddesi sanatçıları yakından ilgilendirmektedir. Bu maddeye göre, gazino, bar, meyhane, kahvehane bilumum eğlence yerleri ile tiyatro

aynı muameleye tabi tutulmaktadır. Bu madde, gazino, bar, meyhane, kahvehane gibi yerlerde çalışanlarla, tiyatro sanatçılarını aynı muameleyi tabi tutmaktadır. Tiyatro sanatçılarından polisçe tasdikli artist vesikaları istenmektedir. Sanatçılarda, sabıka kayıtları, vesika fotoğrafları, parmak izleri, tasdikli nüfus sureti istenmektedir. Oynanacak esere izin istenmektedir. Sanatçılardan, imzalı ve tasdikli hüviyet vesikaları istenmektedir. Kadın sanatçılardan barlarda çalışan konsümatrisler gibi muayeneye tabi tutulmaları istenmektedir. Herhangi bir tiyatro topluluğu başka bir ilde veya ilçede gösteriye başlayacağı zaman bu işlemler yeniden başlatılmaktadır. Siyasi Şube her zaman işin içindedir ve bunlar her zaman uygulanmaktadır.

Bu uygulama, görmezden gelinemez. Bunlar olmamış, yaşanmamış sayılamaz. Sözler, uygulamalar toplumun yapısı ile birlikte ele alınmalıdır, değerlendirilmelidir.

Öyleyse, herhangi bir siyasal lider, devlet adamı veya ulusal kurtuluş hareketinin lideri değerlendirilirken, sadece, onun söyledikleriyle yetinilemez. Önemli olan onun eylemidir. Eyleminin içeriğidir. Sözlerinin, yazılarının eylemi ile birlikte değerlendirilmesidir. Kişilerin, sadece, güzel sözler söylemesi yetmiyor. Bir de o sözlerin, yaşamda gerçekleşip gerçekleşmediğini araştırmak gerekiyor. Herhangi bir toplumsal kurumun varlığı da yetmez. Önemli olan, o toplumsal konumun, toplumda işler olup olmadığıdır.

Örneğin, Hitler'in de nutukları vardır. 1930'lu yılların başlarında söylediği nutuklar. Alman ulusunun çıkarlarını savunan nutuklar. Bu nutukların bazı kısımları, insanda, sosyalist bir muhalefet lideri ile karşı karşıya olduğu izlenimi yaratıyor. Fakat biz Hitler'i nutukları ile değerlendirmiyoruz. Hatta Hitler söz konusu olduğu zaman nutuklarına hiç bakmıyoruz. Doğrudan doğruya eylemini değerlendiriyoruz.

Kemalist ideolojinin değerlendirilmesinde ise, bu hiç dikkate alınmamaktadır. Veya eyleminin bu yönü, Kürdistan sorununa ilişkin yönü hiç dikkate alınmamaktadır.

Kemalist hareketin, Kürt ulusuna uyguladığı bunca baskı ortada dururken, O'nun "mazlum uluslar"ın özgürlük ve eşitlik mücadelesine ışık tuttuğu söylenebilir mi? Türk üniversitesinin söylediği budur. Bunu söyleyebilmek, bu gö-

rüşünü sürdürebilmek için Kürt olgusunu görmezden gelmektedir. Herkesin Türk olduğunu söylemektedir. Kürt diye bir unsurun olmadığını iddia etmektedir. İnkâr ise, bilimsel bir süreç değildir. Zira bilim, olgulardan hareket eder. Olguları görmezden gelemeyiz.

Örneğin, biz de Mustafa Kemal Atatürk'ün sözlerine dayanarak kendimizi savunabiliriz. Mustafa Kemal'in 1919-1922 yılları arasında Kürtlerden söz ettiğini, Kürtlerin varlığını kabul ettiğini belirtebiliriz. Erzurum Kongresi'nde, Sivas Kongresi'nde, Kürtlerden yardım istediğini anlatabiliriz. Belgeleriyle, "bu dava sadece Türklerin davası değil, aynı zamanda, Kürtlerin, Çerkeslerin davasıdır" dediğini anlatabiliriz. Sivas Kongresi'nden sonra oluşturulan Heyeti Temsiliye döneminde yapılan, Amasya Protokolleri'nden söz edebiliriz. Bu protokollerden ikincisinde, "gavura karşı mücadele de kazanıldıktan sonra, Kürtlerin milli hakları verilecektir. Kürtler de mill haklarına kavuşacaklardır" denildiğini vurgulayabiliriz.

Fakat bunlar, kolayca bir savunmadır. Bunlar söylenecek, cumhuriyetten sonra, Kürt toplumuna karşı girişilen eylemler gözlerden uzak tutulamaz; bunların incelenmesi, değerlendirilmesi ertelenemez.

MUSTAFA KEMAL'İN BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ ÜZERİNE

Bütün bunların ötesinde, Mustafa Kemal Atatürk'ün basın özgürlüğünü savunan düşüncelerine dayanarak da kendimizi savunabiliriz.

"Tenkit eğilimi gösteren en hür fikirli vatandaşları zaman zaman susturmaya çalışan, tekkeci bir siyasi sistem, gelişme ve ilerleme için kahredici bir cehennem demektir." Vatan 6 Kasım 1924.

"Henüz ağzını açmayan tenkitçi adaylarına karşı hergün, kulaktan kulağa yeni bir saldırgan söz fısıldanıyor. Körükörüne emre uymayan, hakikati gören ve söylemek isteyen şahısları başlangıçta susturmak için her vasıtaya baş vuruyorlar." Vatan 6 Kasım 1924.

“Basın özgürlüğünün, sakıncalarını giderecek tek güç yine basın özgürlüğüdür.”

“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.”

Bu sözlerin ifade edilmiş olması elbette önemlidir. Fakat, sadece bu sözleri tekrarlayarak, “basın özgürdür. Özgür olmalıdır, Atatürk de böyle demiştir” demekle yetinebilir miyiz? Objektif durumun, yaşamın anlaşılması, düşüncenin, neden baskı altında tutulduğunun belirtilmesi önemli değil midir? Kısaca, söylenen sözler ile fiili durumlar arasındaki farkların belirtilmesi, bu farkların neden oluştuğunun açıklanması önemli değil midir?

Herhangi bir toplumsal olay, bilimsel açıdan da ele alınabilir, siyasal açıdan da, Sayın Yargıçlar.

Fakat önemli olan, olayları bilimsel açıdan ele almaktır. Çünkü olayları kavramanın en sağlıklı ve kalıcı yolu bilimdir. Öte yandan, Türkiye’de bu iki tutum ve davranış arasındaki fark da, yeterince açıklığa kavuşturulmamıştır. Açıklığa kavuşturmamak için çaba da vardır. Böyle bir karmaşa içinde, siyasal ve ideolojik tavırlar, bilimsel bir tavır imiş gibi gösterilebilmektedir. Gerçek bilimsel tavır mahkum edilmekte, siyasal ve ideolojik tavırlara ise, ödül verilmektedir.

Bu tutum ve davranış bilgi üreten kurumlar olarak üniversiteler tarafından da benimsenmiştir. Bu, üzerinde, dikkatle durulması gereken bir süreçtir. Bütün profesörler, kayıtsız şartsız bu görüşü benimsemektedir. Kitaplarda, makalelerde, konuşmalarda, seminerlerde, açık oturumlarda bunlar anlatılmaktadır. Gazetelerde, TRT’de, üniversite kürsülerinde, bankaların, ticaret odalarının yayınlarında bu görüşler tekrarlanmaktadır.

Bu görüşleri eleştiren, bu görüşlerin bilimsel olmadığını söyleyenler ise, yargılanmaktadır. Cezalandırılmaktadır. Cezasına konulmaktadır.

Kemalizmin çağdaşlık olduğu vurgulanmaktadır. Profesörlere, özel bankalar tarafından büyük paralar karşılığında kitaplar ısmarlanmaktadır. Bu kitaplar da Kemalizm “çağdaşlaşma modeli” diye sunulmaktadır. Sonra yine profesörler toplanmakta ve bu ısmarlama kitaplara yeni yeni ödüller verilmektedir. Resmi ideolojiye çok uygun yapıtlar olduğu

için. Örneğin, İş Bankası tarafından Prof. Dr. Suna Kili'ye ısmarlanan Atatürk Devrimi "Çağdaşlaşma Modeli" isimli kitap.

Aslında ise, resmi ideolojiyi benimser tavırları, ırkçı ve şoven tutumları bu profesörleri esir almıştır. Profesörler bu tutumlarıyla, düşüncelerine kendileri kelepçe vurmuşlardır. Düşüncelerini zincirlemişlerdir. Tek özgürlükleri resmi ideolojiye övgüler düzmektir. Bilim dedikleri, bilimsel araştırma dedikleri de budur.

Kemalizm, kendisinin eleştirilmesini engellemektedir. Kendisinin eleştirilmesine karşı mekanizmalar geliştirmiş bir görüş, en azından uygulamada böyle olan bir görüş nasıl çağdaş olabilir? Kendini yegane hakikat, eleştirilemez bilgi diye sunan, en azından uygulaması böyle olan bir görüş nasıl çağdaş olabilir? Kendisini eleştiren düşünceleri, hem de bilimsel düşünceleri devamlı olarak ceza tehdidi altında tutan bir görüş, en azından uygulaması böyle olan bir görüş, nasıl "çağdaşlaşma modeli" diye sunulabilir? gibi sorular sorulmamaktadır. Görmezden gelinmektedir.

"HAYATTA EN HAKİKİ MÜRŞİT İLİMDİR" SÖZÜ ÜZERİNE

"Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" sözünün yaşam içinde değerlendirilmesi gerekir. Bu söz, bilimsel düşünceye baskıyı hiçbir zaman engellememiştir. Bilim adına, siyasal dalkavukluk yapan, Ebedi Şefe yakın olarak maddi ve manevi çıkarlar elde eden profesörlerin çoğalmasını da.

Fakat, bu görüşlerin, çok geniş bir kamuoyu tarafından benimsenmesi, o görüşlerin bilimsel olduğuna delil olarak gösterilemez. Kamu yönetiminde, basında, TRT'de, siyasal partilerde, sendikalarda, derneklerde, eğitim kurumlarında bu görüşlerin kayıtsız şartsız kabul edilmesi onların bilimselliğinin kanıtı olamaz. Üniversitelerin, akademilerin, profesörlerin, ünvan sahibi bütün kişilerin, kürsülerin bu görüşte olmaları o görüşlerin bilimselliğinin kanıtı değildir.

"Bu bilimsel bir görüştür. Onun için şu kadar kişi, şu kadar kurum, şu kadar üniversite, şu kadar profesör, vs. bu görüşü benimsemektedir. Bu görüşün bilimsel olduğunu

söylemektedir. Onun bilimsel olduğuna inanmaktadır” denemez. Zira, bilimde, doğruluğun tek ölçütü vardır. O da olgulardır. Bilimde doğruluğun ölçütü nitelikler olamaz. Büyük kalabalıkların, büyük yığınların o görüşte olmaları doğruluklarının ölçütü değildir. Bilimde doğruluğun ölçütü olgulardır. Eğer ileri sürülen düşünceler olgulara uygun ise, olgular tarafından doğrulanıyorsa, o görüş bilimseldir. Aksi halde değildir. Bilimsel doğrular, bazen, sadece çok küçük bir grup tarafından savunulabilir.

Herhangi bir görüş hakkında, herhangi bir düşünce hakkında soruşturma açılabilir. Bu düşünce yargılanabilir. Cezalandırılabilir. Bu düşüncelerin sahipleri cezaevine konulabilir. Fakat o bilimsel bir görüş, bilimsel bir düşünce olabilir. Bu düşünce, kalabalıklar, yığınlar tarafından değil, sadece bir tek kişi tarafından da savunulabilir. Bütün bunlar o düşüncenin bilimsel olmadığını göstermez. “O görüş bilimsel değildir. O görüşü savunanlar sadece bir avuçtur” denemez. “O düşünce bilimsel değildir. Zira hakkında kovuşturma açılmıştır. Yargılanmıştır ve cezalandırılmıştır” denemez. Zira, bilimde, doğruluğun tek ölçütü vardır. O da olgulardır.

17. yüzyılda kilise tarafından Galile’nin yargılanmasını ele alalım. Dünyanın düz olduğu, sabit olduğu kilise tarafından hararetle savunuluyordu. Bu görüş, toplumda, çok geniş kitleler tarafından benimseniyordu. Fakat, bilimsel bir görüş değildi. Bu düşünciyi savunanlar, devlet ve toplum hayatında çok itibar görüyordu. Dünyanın döndüğü ve yuvarlak olduğu ise, bilimsel bir görüş idi. Fakat bu düşünciyi savunanlar binbir türlü eziyet ile karşı karşıya kalıyordu. Bu düşünceler Engizisyon Mahkemelerinde yargılanıyordu. Cezalandırılıyordu. Bu düşünceleri savunanların kafaları uçuruluyordu. Veya yakılıyorlardı. Çünkü bu düşünceler, toplumun egemen çevrelerinin yerleşik çıkarlarını sarsıyordu. Bunlar, bize bilimde doğruluğun tek ölçütünün olgular olduğunu göstermektedir. Dünyanın döndüğü olgular tarafından doğrulanıyordu. Olguların izlenmesi ve gözlenmesi bu düşünciyi kanıtlıyordu. Yine olgular, dünyanın düz ve sabit olduğu görüşünü çürütüyordu.

Türk üniversitesinin, “mazlum uluslar” ve ötekı konu-

larla ilgili olarak bir düşüncüyü, olgulardan kopuk bir düşünceyi durmadan tekrarlaması, bilim adına hazin bir olaydır. Çünkü, bu görüş, bu düşünce, bilim adına savunulmaktadır. Resmi ideolojinin bu kesiminin, bilimin kendisi olduğu söylenmektedir. Fakat, durum, sadece, bu kadar değildir. Sorunun bilimsel yönlerinin dışında ahlaki yönleri de vardır.

Şöyle ki;

Resmi ideolojinin Kürdistan konusunu, “mazlum uluslar” konusunu eleştiren düşünceler cezai kovuşturmaya uğramaktadır. Yargılanmaktadır, cezalandırılmaktadır. Bu düşüncelerin sahipleri sık sık cezaevine konulmaktadır. Halbuki, yalana dayalı resmi ideolojiyi savunanlar ödüllendirilmektedir. Resmi ideolojiyi savunanlara her türlü maddi ve manevi olanak sağlanmaktadır.

Devlet resmi ideolojiyi eleştiren düşünceleri boğmak, yok etmek için, en çok ceza mekanizmalarını kullanmaktadır. Üniversitelerin, profesörlerin, yazarların, basının buna karşı hiçbir tepkisi yoktur. Bu sorun, Türkiye’de “eşitlik” ilkesi açısından bile tartışılmamaktadır. Devlet politikası, bu yönden eleştirilmemektedir. Görüşlerden birisine, yani resmi ideolojinin savunucularına, her türlü olanak sağlanırken, bilimsel düşünceyi savunanların baskı altına alınması, cezaevine konulması eşitlik açısından ele alınmamaktadır.

Buna rağmen, resmi ideolojiyi savunan düşünceler, profesörler tarafından, yazarlar tarafından, yoğun bir coşku ile ifade edilmektedir. Bilimsel düşüncelerin boğulması, bilimsel faaliyetin baskı altına alınması karşısında hiç tepki göstermeyenlerin, resmi ideolojiyi yoğun olarak savunmaları, bunun karşılığında da, çeşitli maddi ve manevi çıkarlar elde etmeleri, artık, bilimin çok ötesinde duran bir sorundur. Ahlaki bir sorundur. Somut gerçeği olduğundan çok değişik göstererek, maddi ve manevi çıkarlar elde etme çabaları, bilimsel olmaktan çok ahlaki bir sorundur.

Demek ki, resmi ideolojinin rahatça savunulabilmesi için, onu eleştiren düşüncelerin yargılanması ve cezalandırılması gerekiyor. O düşünceyi savunanların cezaevine konulmaları gerekiyor. Böyle bir siyasal süreçte, yargı organı etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Ve bu önemli bir devlet

politikasıdır. Böylece, düşüncelerden birine, yargı yoluyla meşruiyet verilmeye çalışılmaktadır. Öteki mahkum edilmektedir. Yani, profesörler, yazarlar ile onları eleştirenler arasında yargı organı girmektedir. Tartışmayı engellemektedir. Bu yolla, profesörler, yazarlar ve resmi ideoloji korunmuş olmaktadır. Çünkü profesörlerin, yazarların bu konuda tartışmaya girmeleri yıpranmalarına, deşifre olmalarına neden olmaktadır. Bu kuşkusuzdur. Çünkü yalana dayalı resmi ideolojiyi, olgular karşısında, bilimsel düşünce karşısında savunmak olanaklı değildir. Kişileri, ikinci cümlelerinde deşifre edebilir.

Üniversite, profesörler, basın, yazarlar bu sürecin çok iyi farkındadırlar. Kendilerine yapılmış eleştirileri, "görmemiş", "duymamış", "konuşmamış" politikası yürütüyorlar. Kendileri tartışmaya girmiyorlar. Cevap vermiyorlar. İşi, Birinci Şube'ye, savcılara bırakıyorlar. Devreye mahkemeleri, mahpushaneleri sokuyorlar. Devletin, olguların ifade edilmesine, bilimsel düşünceye uyguladığı terör, onların deşifre olmamaları amacını da taşıyor. Bu bakımdan, bu terör karşısında sessiz kalıyorlar. Duymamış gibi, işitmemiş gibi davranıyorlar.

Resmi ideoloji her zaman, fakat senenin belirli günlerinde daha çok tekrarlanmaktadır. 1981 yılında, yani, Atatürk'ün doğumunun 100. yıldönümünde, yoğun bir biçimde tekrarlanmaktadır. Gazetelerde, radyoda, televizyonda, seminerlerde, konferanslarda... her yerde. Fakat bu bilimsel bir görüş değildir. Resmi ideolojidir. Yalana dayalı resmi ideoloji. Bu ideoloji bilimin kavramları ile eleştirilmektedir. Onun bilimsel olmadığı, olgulardan kopukluğu vurgulanmaktadır. Bunun için de, yargılanmakta ve cezalandırılmaktadır. Ve kocaman kocaman profesörlerin, yazarların, bu olaylar karşısında hiçbir tepkileri, hiçbir tavırları yoktur. İnsan hakları ile ilgili çalışmalar yapan kuruluşların da.

Bu kişilerin ve kurumların, resmi ideolojiyi savunabilmeleri için, onu eleştiren, bilimsel olmadığını gösteren düşüncelerin cezalandırılması mı gerekir? O düşünce sahiplerinin cezaevine konulmaları mı gerekir? Bu ahlaki bir sorun değil midir?

Profesörler, gerek üniversite hakkındaki, gerek kendileri

hakkındaki eleştirileri görmezden gelmektedirler. Duymazdan gelmektedirler. Kürt sorunu ile ilgili bir sorun ile karşılaştıklarında genel olarak, "böyle bir millet de yok, böyle bir sorun da yok" demektedirler. Daha da ısrar ederseniz, bu konudaki müdahaleyi, Birinci Şube'ye, savcılıklara bırakmaktadırlar. Kendileri ise, resmi ideoloji doğrultusundaki, hem de yalana dayalı resmi ideoloji doğrultusundaki görüşleri sürdürmektedirler.

TÜRK DÜŞÜNCESİNDE ÇİFTE STANDART: BATI TRAKYA TÜRKLERİ, BULGARİSTAN TÜRKLERİ ve KÜRTLER

Sayın Mahkeme Üyeleri,

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mousse Boulanger'e yazılan mektupla eleştirisi yapılan konulardan biri de iki standartlı (iki ölçütlü) düşünce biçimidir. Türk düşüncesi iki ölçütlü gelişmektedir. Üniversite profesörleri, yazarlar, basın, TRT, siyasal partiler, sendikalar, dernekler, kamu yönetimi, eğitim kurumları hep iki ölçütlü düşünür. Örneğin dış ülkelerdeki Türklere, Türk toplumu olma özelliklerine yapılan baskılar karşısında, bu kategoriler, hemen tepki gösterirler. Fakat Kürt toplumuna yapılan baskıları ise, görmezden gelirler. Bu baskıları onaylarlar. Teşvik ederler.

Şöyle ki:

Yunanistan'da, Bulgaristan'da, Yugoslavya'da, Kıbrıs'ta, Irak'ta, İran'da, Sovyetler Birliği'nde, Çin'de, çeşitli yoğunluklarda Türkler yaşamaktadır. Bu ülkelerde Türk toplumu olma özelliklerine baskı yapıldığı zaman, Türk yazarları, Türk basını, TRT hemen harekete geçer. Bu baskıları eleştirir. İlgili hükümetlerden, Türklerin korunmasını, Türk toplumu olma haklarının geliştirilmesini ister. Türk Devleti'ni göreve çağırır.

Örneğin, 20 Aralık 1981 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Batı Trakya'da Türklere yeni baskılar başlığı altında, şu haber-yorum yer almıştır:

"Yunanistan'da Papandreu iktidarının Batı Trakya Türkleri üzerindeki yoğun baskı kampanyası başlattığı,

bu çerçevede bir dizi önlemlere başvurduğu bildiriliyor.

"Eşitlik", "ayırımçı muameleye son" gibi sloganlarla iktidara gelen PASOK'un seçimlerin hemen ertesinde başvurduğu önlemler arasında bazı Türk köylerinde TRT'nin izlenmesinin yasaklanması da bulunuyor."

"Batı Trakya'dan ulaşan haberlere göre bölgedeki PASOK yöneticileri ve polis görevlileri de Türk kahvelerini dolaşarak Türklüklerini unutmaları halinde, kendilerine daha iyi yaşam koşulları hazırlanacağını bildiriyorlar. İtiraz edenlerin, örneğin esnafın, değişik bahanelerle çeşitli keyfi cezalara çarptırıldığı da ulaşan haberler arasında."

"Lozan Antlaşması'nın 40. maddesi, Batı Trakya Türkleri'nin, giderlerini kendileri ödemek üzere her türlü okul, benzeri eğitim ve öğretim kurumları kurmak ve yönetmek ve denetlemek konularında eşit hakka sahip olmalarını öngörüyor.

Bununla birlikte Yunan makamları bir süredir, okul encümenlerinin istemediği öğretmenleri ataması, encümenlerin sözleşme yaptığı Türk öğretmenlere çalışma izni vermemesi Türk topluluğu içinde tepkilere yol açıyor. Bu arada Yunan makamlarınca atanan öğretmenlerin yeterli Türkçe bilmemeleri yüzünden bazı okullarda "Türkçe" derslerinin Yunańca anlatıldığı öğrenildi. Yunan makamlarının bir başka uygulaması da ilkokulda hademelik yapan bir Türkün aynı okula öğretmen olarak atanması.

Batı Trakya'da, halen 120 bin dolayında soydaşımız bulunuyor. Türk azınlığın yaklaşık 15 binini ilköğretim yaşındaki çocuklar oluşturuyor. Ancak, liseye girebilme hakkını kazananlar yalnızca 200. Bunun nedeni de Batı Trakya'da biri Gümölcine, biri İskeçe olmak üzere yalnızca iki lisenin bulunması. Bu durumda gençlerin büyük bir çoğunluğu öğrenimlerini sürdüremezken, lise mezunlarının, Yunan üniversitelerine alınması yüzünden Batı Trakyalılar, yüksek öğrenim için Türkiye'ye gelmek zorunda kalıyorlar."

"Öte yandan Türk Televizyonu'nun izlenmesini en-

gellemek amacıyla da bazı önlemlere gidildiği, bunlar arasında bazı köylerde, TRT'nin izlenmesinin açıkça yasaklanmasının da bulunduğu bildiriliyor. Yunan makamlarının ayrıca TRT'nin yayın dalgalarını bozdukları da gelen haberler arasında. Bu arada, son günlerde polis görevlilerinin, kahvelerden başlayarak video aygıtlarını belirledikleri ve buralarda Türkçe film oynatılmasını engelledikleri de öğrenildi."

Görüldüğü gibi, Cumhuriyet gazetesi, Batı Trakya'da 120 bin civarında Türk yaşadığını belirtmektedir. Ve onlardan "soydaşlarımız" diye söz etmektedir. Onların Türk toplumu olma haklarına yapılan baskılara tepki göstermektedir. Yunanistan'daki, yani Batı Trakya'daki Türk köylerinde, TRT'nin izlenmesini önlemek için alınan önlemleri eleştirmektedir. Yunan otoriteleri, Batı Trakya Türklerine, Türklüklerini unutmaları koşulu ile daha iyi yaşam ortamı hazırlanacağını bildiriyormuş. Cumhuriyet gazetesi, bunun, "eşitlik" ilkesine aykırı olduğunu vurguluyor.

Düşünelim ki, buna benzer olaylar, bunların çok daha ağırı Türkiye'de Kürt toplumuna karşı 60 yıla yakın bir zamandır uygulanmaktadır. Çok daha ağır bir biçimde uygulanmaktadır. Kürtlerin Türkiye'deki sayısı 10 milyonu aşındır. Türk Devleti, Kürt toplumu olma özelliklerini yok etmek için her türlü önlemi almaktadır. Uygulamaktadır. Devletin ideolojik baskı araçları, zorlayıcı baskı araçları, bu amaca ulaşmak için etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Doğu'da, Kürtçe yayın yapan istasyonların dinlenmelerini önlemek için her türlü teknik, ideolojik ve siyasi girişim denenmektedir. Bu önlemler sürdürülmektedir.

Türkiye'de, Kürtlerin kamu hizmetlerinden yararlanmaları, kamu yönetiminde görev almaları Kürtlüklerini inkâr koşuluna bağlanmış mıdır? Böyle bir konuda, Cumhuriyet gazetesinin kurum olarak, resmi ideolojiyi eleştiren bir tutumu olmuş mudur? Resmi ideoloji doğrultusunda oluşturulan ve uygulanan politikayı eleştiren bir girişimi olmuş mudur? Cumhuriyet gazetesindeki yazarların, gazetecilerin böyle bir girişiminden söz edilebilir mi? Batı Trakya Türklerinin, Türk toplumu olma özelliklerini savundukları gibi, milyonlarca Kürdün, Kürt toplumu olma özelliklerini savun-

muşlar mıdır? Kuşkusuz hayır. Tam tersine, devletin, asimilasyon politikasını coşkuyla benimsemişlerdir. Devletin ezme, yok etme politikasını desteklemişlerdir. Kürtlerin, Türk olduğunu iddia etmişlerdir. Kürtleri, Kürt toplumu olma özelliklerini savunanları "gerici", "ırkçı" olarak değerlendirmişlerdir. Bu, iki ölçütlü düşünmek değildir de nedir? Türkler için başka, Kürtler için başka ölçütler kullanmak!

Türk hükümetleri, Kürt kökenli öğretmenlerin, yani ana dili Kürtçe olan öğretmenlerin, Doğu'da çalıştırılmaması için her türlü önlemi almıyor mu? Kürtlerin, Kürtlüklerini unutturmak için her şeyi yapmıyor mu? Ortadoğu'da Kürtçe yayın yapan çeşitli istasyonların yayınlarının, Türkiye'nin Kürdistan bölgesinde izlenmesine engel olmak için her önlem alınmıyor mu?

Bu konularda Cumhuriyet gazetesinin, Cumhuriyet gazetesi yazarlarının tavrı nedir?

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bu haber-yorum, benzer bir haber, 19 Aralık 1981 tarihinde TRT haber bültenlerinde de yer almıştır.

4 Şubat 1982 tarihli Cumhuriyet gazetesinde ise, "Batı Trakya İçin Atina'yı Uyardık" biçimindeki bir haber var. Bu yazıda, derslerin Türkçe okutulması gerektiği belirtildikten sonra, şöyle deniyor:

"... Yunan makamlarının bir başka uygulaması ise, Batı Trakya'daki okullardan mezun olan soydaş öğrencilere diploma verilebilmesi için öğrenci velilerinin "Batı Trakya'da yaşamlarını çok iyi koşullarda sürdürdükleri" yolunda bir belge imzalamalarının istenmesi. Özellikle geçen yıllarda görülen bu uygulama, gösterilen tepkiler üzerine durduruldu."

Cumhuriyet gazetesi, Yunan yöneticilerinin Batı Trakya Türklerinden, "Batı Trakya'da yaşamlarını çok iyi koşullarda sürdürdükleri" yolunda belge alınmasını eleştiriyor. Bu uygulamanın çok daha ağır, çirkini, insanlık onurunu zedeleyeni, Türkiye'nin Kürdistan bölgesinde, her yerde, her zaman var. Cumhuriyetten sonra, hükümetlerin ırkçı ve sömürge politikalarına karşı oluşan Kürt direnişlerini hatırlayalım. O zamanlar, Türk hükümetleri, Kürtlere neler söylättirmiyordu?

Bütün bunların ötesinde, son günlerde Ermeni Kilisesi Başpiskoposu Şinork Kallutsiyan, Süryani Başpiskoposu Akdemir, Yahudi Hahambaşısı Aseo, sık sık televizyona çıkıp, "Biz çok iyiyiz, çok rahatız, huzur içindeyiz. Türklerle birlikte yaşamaktan kıvanç duyuyoruz" vs. diyorlar.

Türk basını "Kahbe Ermeniler"den, "Soysuz Ermeniler"den, "Kalleş Ermeniler"den... söz etmektedir. Ermeni Başpiskoposu Sinork Kallutsiyan ise, elinde bir kağıt parçası televizyonda konuşmaktadır. Bilemediği, konuşamadığı Türkçe ile, "Türk Ermenileri büyük bir huzur içindedir, Türklerle eşittir" vs. demektedir.

Kaldı ki, Yunanistan'da Batı Trakya Türklerinin Türk toplumu olma hakları tanınmaktadır. 30 Ekim 1981 tarihli Cumhuriyet gazetesinden de bunu izlemek olanaklıdır. Altan Öymen, **Uzak Komşumuz Yunanistan**, başlıklı yazı dizisinde, Batı Trakya'da Türkçe olarak yayınlanan İleri gazetesinden söz etmektedir. İleri gazetesinin, 16 Ekim 1981 tarihli nüshasında, Mehmet Baddatlı imzası ile yayınlanan bir yazıyı, yazı dizisine almıştır. Bu yazıda, kısaca şunlar söylenmektedir:

"... son onbeş yıldır hükümetlerin görüşü şudur: Azınlık Yunanistan nüfusunda yabancı bir parçadır. Bu parçayı ya koparıp atmalı veya parçayı Elenleştirmeli. (Yunanlaştırmalı) ve Hristiyanlaştırmalı."

"Bu görüş bugün de uygulamaya devam etmektedir. Balkan kollarında olanların Yunan ırkından geldiklerini ispat için bir sürü faaliyet göstermektedir. Öte yandan çocukları Hristiyan ve Elen terbiyesi ile yetiştirmeye çalışırlar. Bazı okullarda çocukların isimlerini Elence bile çağırırlar."

"Şehirlerimizde ve şehre yakın köylerimizde böyle şeyler sökmeyeceği için ikinci yol takip ediliyor. Azınlığı göçe zorlamak. Bunun için de elimizden bazı haklar alınmıştır. Azınlık, ferdi taşınmaz mal satın alamaz oldu. Traktör diploması verilmedi. Tamir ve inşaat izinleri kaldırıldı. Öte yandan da Yunanlıya, Türkün malını alsın diye kredi açıldı. Türk malları bazı yerlerde topluca kamulaştırıldı. Hiç verilmiyor, denmesin diye de tek Türk bazılarına bu haklar tanındı."

“Böyle güçlük içindeki azınlık, eli kolu bağlı, yine çoğunluğun ardından mı gitmelidir? Bize 15 seneden beri sağcı hükümetler baskılarını sürdürürken, bazı solcular hariç, hiçbir Hristiyan hemşerimiz “burası demokrasinin doğduğu ülkedir. Demokrasimiz tarih önünde kirlenmesin. Anayasamızı ve kanunlarımızı ırk ve din farkı gözetmeden bütün vatandaşlarımıza uygulayalım” diyemediler. Devletin verdiği kredileri alarak, Türk mallarının üzerine leş bulmuş kargalar gibi çullandılar. Parti yakınları ve adamları aralarında Türk mallarını paylaştılar.”

“Azınlığın problemi işte budur. Yunan vatandaşı gibi kanun önünde eşitlik.”

“Bu seçimlerde Yunan siyasetinde belirli bir değişiklik olacak. Sol görüşlü parti (PASOK) hükümeti ele alacağı benziyor. Azınlığın da bir umudu bu partide. Belki haklarını geri verir, diye büyük bir heyecanla bekliyor. Seçimlerden sonra, bu umudumuz da boşa giderse, azınlık, yaşaması için, kendi içinde bir bütün olarak yine mücadeleye devam edecektir.”

Bu yazıda, Yunan hükümetinin eşitlik ilkesine uymadığı belirtilmektedir. Halbuki, demokrasinin en önemli ilkesi eşitliktir, denmektedir. Türk çocuklarına Yunanca isimler konulması, Türk unsurunu yok etmeyi amaçlayan bir politika olarak değerlendirilmektedir. Türk toplumu olma haklarını savunmadıkları için Yunan demokratları eleştirilmektedir. Bununla beraber, Yunan hükümetlerinin Türk çocuklarına Yunanca isimler koymaya gücünün yetmediği, onun için başka önlenimler almaya başladığı söylenmektedir. Mülkiyet haklarını kısıtlamak gibi. Türkiye’de, bir Kürt, yeni doğan çocuğuna, rahatça, Kürtçe isim koyabiliyor mu? Fiili durumu, nüfus dairelerine intikal ettirebiliyor mu? Kürt sürgünlerini hatırlayalım. Mecburi iskânı. Kürtlerin mallarına nasıl el konuluyordu? Kürtlerin, şeyh, seyyit, ağa, bey, aşiret reisi gibi mülk sahibi sınıfları, ancak, köleleştikten sonra, yani Kürt ulusal haklarını ileri sürmekten vazgeçtikten, asimilasyonu kabulden sonra, mülklerinin sahibi olabilmişlerdir.

Sedat Engin, “**Yunanistan Ne Yapmak İstiyor**” başlıklı

yazı dizisinde, yine bu konuyu vurguluyor. (Cumhuriyet, 4.1.1982)

"... Batı Trakya'daki Azınlıklar."

"... Bir azınlık düşünün ki,... eğitim alanında ise, bir insan olarak kültürel varlıklarını geliştirmeleri sistematik bir baskı mekanizması ile engellensin. Cemaat ilkokullarında Türkçe dersleri kimi yerlerde Yunanca okutulsun, kimilerinde ise, eski Türkçe öğretim yapılsın."

"Bunlar 1982 yılında, özgürlüğün beşiği Yunanistan'da Türk azınlığın yaşadığı Batı Trakya'dan insanlık manzaraları"dır.

"Üstelik, sosyalist bir parti eşitlik sloganı ile iktidara gelmiştir. Bu ülkede ancak bu iktidar, Faşist Albaylar Rejimi'nin azınlık üzerindeki yöntemlerini sessizci üstlenmiş ve bununla yetinmeyerek yoğunlaştırmıştır."

"Türkiye'deki yüksek öğretim kurumlarından mezun olan öğretmenlerin, azınlık okullarında çalışmaları da yasaktır. Çünkü, diplomaları geçersiz sayılmaktadır. 1968'den beri, yalnızca, Selanik'teki bir özel öğretmen okulundan mezun olanlara, öğretmen sertifikası verilmektedir. Bu öğretmen okullarına yalnızca, Yunan liselerinden mezun olan adaylar alınmaktadır. Genel kanı Yunan makamlarının Türk kültürünün dışında kalan, Helenleşmiş, yeteneksiz bir öğretmenler ordusu yaratmak istediğidir."

"... Ne Türkçe, ne de Yunancayı yeterli düzeyde öğrenemeyen öğrenciler üniversite giriş sınavlarında başarısız olmaktadır."

"... Bunlar, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır.

"... Türkiye, bugüne kadar her vesile ile Batı Trakya'daki durumu, Atina'nın önünde masaya getirmiştir. Ancak, Yunan hükümetinin değişmeyen tutumu, bu ihlallerin varlığını inkâr etmek olmuştur. 'Batı Trakya diye bir sorun yoktur.' "

"Öyleki, Yunanistan, bu sorunun varlığını kabullenmezken, Türkiye'nin 1974'de Kıbrıs'ta yaptığı çıkartmadan sonra, Türkiye'yi Avrupa İnsan Hakları Komisyo-

nu'na şikayet edebilmiştir. Türkiye ise, Batı Trakya'daki uygulamaları, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde devlet şikayetine dönüştürememiştir."

"Şimdi, merak konusu olan, 1980'lerin başında Batı Avrupa ile bütünleşmeye soyunan Yunanistan'ın Avrupa Topluluğu'nun son derece değer verdiği insan hakları konusunda, Avrupalılığı, Batı Trakya'daki kendi tutum ve davranışlarıyla nasıl bağdaştıracaktır?"

Gerek Balkanlar'daki, gerek Ortadoğu'daki Türk toplumlarının dil ve kültürlerine bağlı olmaları övülmektedir. Çeşitli ülkelerde Türk toplumu olma özelliklerine sahip çıkılması, çağdaş bir değer olarak savunulmaktadır. (Bk. Ali Sirmen, Kosova'da Türk dili, Türk kültürü, Cumhuriyet sordu, Nevzat Hüdaverdi yanıtladı, Cumhuriyet 2.11.1981)

Uğur Mumcu, **Trakya'daki Türkler**, başlıklı yazısında, (Cumhuriyet, 5.1.1982) PASOK'un "ırkçı, asimilasyoncu, faşist bir politika izlediğini vurguluyor. Oktay Akbal, Batı Trakya Türkleri ile ilgili çeşitli yazılarında (Bk. Cumhuriyet, 28 Ocak 1982) bunları dile getiriyor.

1981 yılı Ekim ayı ortalarında, İstanbul'da toplanan 4. Türkoloji Kongresi'nde de benzer kararlar alınmıştır. Bu kongrede Türk Devleti'nin, Türkiye dışındaki Türk toplumlarının dillerini ve kültürlerini korumaları için gerekli önlemleri alması istenmiştir. Bu konularda, Türk Devleti'nin ilgili devletler nezdinde girişimlerde bulunması istenmiştir. (Tercüman, 20.10.1981)

Dışişleri Bakanı İlder Türkmen, 1981 yılı Kasım ayı ortalarında Çin Halk Cumhuriyeti'ni ziyaret etmiştir. Tercüman Gazetesi'nde, Ahmet Kabaklı, bu gezi dolayısıyla bir yazı yazmıştır. Bu yazı, 16 Kasım 1981 tarihli Tercüman gazetesinde, **"Çin Halk Cumhuriyeti'ne Mektup"** başlığı ile yayınlanmıştır. Bu yazıda Doğu Türkistan Türklerinin, Türk toplumu olma hakları şöyle savunulmaktadır:

"... Dışişleri Bakanı İlder Türkmen Çin Halk Cumhuriyeti'ne gidiyor."

"... Biz, Mao Devri'nin Doğu Türkistan halkına ettiği müthiş zulümleri unutmaz gibi yapacağız. Onlar da Mao barbarlarının Türklüğe açtığı yaraları sarmaya çalışa-

caklar. Şu halde, eskiden komşu olan ve birbirini iyi tanıyan Türk ve Çin milletlerinin yeni dostluklar kurabilmeleri için İlder Türkmen Doğu Türkistan ile ilgili bazı dileklerimiz kendilerine iletecek olsa gerekir.

a)- Doğu Türkistan'a ciddi ve çok geniş hürriyet tanınmalıdır. Ve bu Türk ülkesinin adı, derhal 'Sinkiang'lıktan çıkarılıp, resmen Doğu Türkistan yapılmalıdır.

b)- Çinliler o çok övündükleri, 'asimilasyon' yani yabancuları Çinileştirme politikasından vazgeçmelidirler. Çünkü, Doğu Türkistan halkı, bu tutumlarından nefret ediyor. Bu nefret, Türkleri, Rusların kucağına itmektedir. Nitekim Doğu Türkistanlı iken Mao zulmünden kaçıp Rus sömürgesi Batı Türkistan'a sığınan onbinlerce soydaşımız vardır.

c)- Doğu Türkistan'ı işgal ve istila eder gibi 5 milyondan fazla Çinli yerleştirilmiştir. Bu kasıtlı göç artık durdurulmalı ve işçi memur olarak, Türklerin başına tebelleş edilen Çinliler geri alınmalıdır.

d)- Doğu Türkistan halkı, ancak Türk memurlar, ustabaşılar, müdürler tarafından idare edilmelidir. Türk kütlelerinin başına Çinlileri koymak en kötü bir sömürgeciliktir.

e)- Doğu Türkistan'lı aydınlar, 'Türkçü, İslamcı, Pan Turanist, mütegalibe, halk düşmanı' gibi siyasi suçlar kondurulmuş olarak, hâlâ hapishanelerde, ıslah kamp-larında, kırbaç altında çalıştırılıyorlar. Bunların serbest bırakılmaları insani açıdan şarttır. Türkiye'nin dostluğu da ancak bu iyi niyetle kazanılabilir.

f)- Müsadere edilmiş malları, arazileri, hayvanları Türk halkına iade edilmelidir. Mademki, az çok demokratlaşma ve mülkiyet teminatı başlamıştır. Bu haklar, Türklere de tanınmalıdır.

g)- Mao, Doğu Türkistan'ı 'Sinkiang' adı ile yalnız maddi sömürge değil, aynı zamanda bir manevi sömürge olarak kullanıyordu. Bugün hâlâ Türk çocuklarına 'Çin büyükleri' tanıtılmakta, Türk büyükleri tahkir edilmekte, veya unutturulmaktadır.

h)- Türkler, dillerinde, kültür, edebiyat ve tarihlerinde muhtar bırakılmalıdırlar. Basın ve söz hürriyetlerinin yanı sıra, islamiyetle tamamiyle serbest olmalı, Kur'an-ı Kerim basılıp dağıtılmalıdır..."

Açıkça görülmektedir ki, Doğu Türkistan'da Türklerin, Türk toplumu olma özellikleri savunulmaktadır. Asimilasyona yani Çinlileştirme politikasına karşı Doğu Türkistan sözünün kullanılmasını istemektedir. Asimilasyonun sömürgeci bir politika olduğu vurgulanmaktadır.

Doğu Türkistan'daki Türkler için istenen dil, kültür ve yönetim özerklikleri Türkiye'deki Kürt toplumu için istenmiş midir? Kaldı ki, Çin Halk Cumhuriyeti'nin, Doğu Türkistan'daki Türklerin, Türk toplumu olma haklarını ve özgürlüklerini tanıdığını, bu hakların kullanıldığını da biliyoruz.

Milliyet gazetesinden Nilüfer Yalçın, 7 Şubat 1982 tarihinde, **"Papandreu, Batı Trakya Türklerine Baskıyı Artırdı"** biçiminde bir haber-yorum yayınladı. Haber-yorumda özellikle, Yunanistan'da insan haklarının ihlal edildiği vurgulanmaktadır. Şunlar söylenmektedir:

"Yunanlılar, gene, anlaşmalara aykırı olarak, Türk çocuklarına Türkiye'den gönderilen okul kitaplarını sürekli reddetmekte, bu kitaplarda, 'Türk' ve 'Türkiye' kelimelerinin bile bulunmasını istememekte, Saatli Maarif Takvimleri'ndeki Türk atasözleri yüzünden, bu takvimleri içeri sokmamaktadır. Amaç Türklüklerini unutturmak, mümkün olanları Yunanlılaştırmak ve bu tam bir ırkçılık, ayrımcılık olarak insan haklarına aykırıdır... 50 yıldır sürdürülen bu bilinçli ve hedefi belli politakanın temel hak ve özgürlüklerin ihlaline yönelik uygulamaları konusunda Batı Trakya Türkleri, gerekli uluslararası kuruluşlara baş vurma hazırlığına başlamışlardır."

Bu konuda, açılabilir uluslararası bir insan hakları kampanyasına "sosyalist ve humanist" PASOK hükümetinin nasıl cevap vereceği merak edilmektedir.

Gazeteci-yazar Nilüfer Yalçın, Türk toplumu olma haklarına yapılan baskıları, Türklüğü unutturma çabalarını, "tam bir ırkçılık" olarak değerlendirmektedir. Bunu, insan hakları anlayışına aykırı bulmaktadır.

Sormak gerekir: Türkiye'de 60 yılı aşkın bir zamandır Kürt toplumuna, bu politikaların çok daha ağır uygulanmaktadır. Kürt ulusal varlığı kabul edilmemektedir. Kürt dilini ve kültürünü yok etmek için, her şey yapılmaktadır. Kürtleri kişiliksiz bırakmak, köleleştirmek, Kürtlüklerini unutturmak, Türkleştirmek için, her şey yapılmaktadır.

Bu konuda, neden herhangi bir Türk yazarı, Türk gazetecisi, kendi devletinin ırkçı politasını eleştirmemiştir? Bu politikanın insan haklarına aykırı olduğunu vurgulamamıştır? Yunanistan'daki Türk toplumuna ve Türkiye'deki Kürt toplumuna farklı farklı yaklaşımlar içindedir? Kaldı ki, Türkiye'de Kürt varlığı 10 milyonu aşmaktadır. Kaldı ki, Yunanistan'da Türk toplumu olma hakları ve özgürlükleri, kağıt üzerinde de kalsa vardır. "Türk demek Yunan demektir" denerek, "Türkçenin aslı Yunancadır" denerek, Türk varlığı Türk dili ve kültürü inkâr edilmiyor.

Bu yazarlar, Yunanlılardan, Türklerle ilgili bazı şeyler soruyorlar. Yunan politikasını eleştiriyorlar. Yunanlılar da, Türkiye'deki Kürtler ile ilgili bazı şeyler sorsalar, verecekleri cevap nedir? Verecekleri hiçbir cevap yoktur. İnsan hakları mücadelesi, Türklerin hakları olarak değil, insanların hakları olarak yürütüldüğü zaman anlamlıdır, güzeldir. Bunun için de herhangi bir demokrat, her şeyden önce, kendi devletini, kendi hükümetini eleştirir. Kendi devletinin, Kürtlere karşı uyguladığı ırkçı ve sömürgeci politikayı görmezden gelip, Yunanistan hükümetinin Türklere karşı uyguladığı baskılar konusunda insan hakları kampanyası açılmasını isteyen bir Türk yazarını, kimse ciddiye almaz. Hele o kimseler, Kürdistan konusunda, Kürt ulusu konusunda bazı şeyler biliyorlarsa.

22-25 Şubat 1982 tarihleri arasında Hürriyet gazetesinde şöyle bir röportaj yayınlandı: Yunanlılar 120 bin Türkü inletiyor. Erol Gönenç tarafından yapılan röportajda, Mahir Çerçi tarafından çekilen fotoğraflar da kullanılmış. "**Hürriyet Batı Trakya'lı Soydaşlarımız Arasında.**" Fotoğrafların alt yazılarında, Türklerin Yunanca öğrenmeye zorlandıkları belirtiliyor. Buna rağmen Türklerin 600 yıllık geleneklerini korudukları anlatılıyor. Dağ köylerinin yasak bölgeler içine alındığı söyleniyor. Şöyle deniyor:

"... Türklere, Türklüklerini unutturmak ve Yunanlılaştırmak için ne mümkünse onu yapıyorlar. Türkiye'den gönderilen okul kitapları, Yunan makamları tarafından sık şekilde kontrol ediliyor. Ve birçoğu onaylanmayarak geri gönderiliyor... Dağ köylerinde oturanların ana dili Pomakça, Yunanca. Türkçe çok az konuşuluyor. Türkiye'den kitap, gazete ve dergi sokulmuyor. Batı Trakyalı Türkler, sınır kapılarında didik didik aranıyorlar. Bulunan kitap ve gazetelere el konuluyor. Posta ile gönderilen hiçbir zaman sahibini bulmuyor.

"... Vakıf malları konusunda İskeçe ve Gümülcine müftüleri, Anayasa Mahkemesi'ne başvuracak."

"... 120 bin Türk inim inim iniliyor."

"... Türkler için Kuzey Yunanistan esir kampıdır."

"... Rodop dağlarında bulunan 5 Türk köyü yasak bölge ilan edilerek 10 binden fazla Türk abluka altına alındı. Bu köylere girip çıkmak Yunan resmi makamlarının iznine bağlandı. Yasak bölgede yaşayan Türkler hiç kimse ile temas ettirilmiyor."

"Yunan yönetiminin akıllı fikri bu dağ köylerinde yaşayan Türkleri Yunanlılaştırmak."

"Yunan yönetiminin Türkleri tecrit etme, Batı Trakya'dan sürme, sindirme, Yunanlılaştırma politikası her alanda açıkça görülüyor."

"İskeçe ve Gümülcine'de akıl almaz baskılar var. Bu baskıları dinledik, yaşadık. Türk örgütleri baskılara karşı koyuyorlar. Müftülükler, cemaat başkanlığı, Türk Gençler Birliği..."

"Türklükten vazgeçin, Yunanlı olun. Her türlü hakka kavuşursunuz, deniyor. Bir imam, Yassıören Köyü İmamı, Mehmet Ağa Hasan şunları söyledi: Efendim, tabii Yunan topraklarındayız. Ve onlar için çok önemli olan sınır bölgelerinde yaşıyoruz. Böyle olunca gözlemleri bize diktiler. Yunanlılaştırmak istiyorlar, kısacası. Türk sözü etmeyin, Türklükten vazgeçin, diyorlar. Müslüman kalmamıza o kadar karşı değiller, ancak bizim, zorla, müslüman yapıldığımızı da söylüyorlar..."

Türklükten nasıl vazgeçeceğiz biz? Biz özbe öz Türküz.”

“... Siz Türk değilsiniz. Büyük İskender'in torunları-sınız, diyorlar.”

ALMANYA'DAKİ TÜRK ÇOCUKLARININ ASİMİLASYONUNA TEPKİ ve KÜRTLERİN ASİMİLASYONU

Almanya'daki, Avrupa'nın öteki ülkelerindeki Türk çocuklarının asimile olmamaları Türk toplumu olma özelliklerini korumaları için de her türlü önlem alınmaktadır. Yeni yeni önlemler alınması istenmektedir. (Örneğin bak. Milliyet, 15.11.1981, İsveç'teki Türk çocuklarına okullarda Yugoslavca öğrenim yaptırıldığı öne sürüldü.)

Bütün bunlar iki ölçütlü düşüncenin örnekleri değil midir? Türk toplumları için ayrı ölçütler kullanmak, düşüncayı yozlaştıran, donduran sağlıksız bir tutum değil midir? Elbette öyledir. Fakat bu sağlıksız tutum, Türk düşüncesinin genel özelliğidir. Sağcı yazar-solcu yazar, sağcı gazeteci-solcu gazeteci, sağ gazete-sol gazete, sağcı profesör-solcu profesör... bu konuda aynı düşüncededirler. Aynı tutum ve davranış içindedirler. Türk toplumu olma özelliklerine ve uygulanan baskılara karşı çıkmak. Türk dilini, Türk kültürünü savunmak, teşvik etmek. Kürt diline, Kürt kültürüne, Kürt toplumu olma özelliklerine karşı yapılan baskıları onaylamak. Bu baskıları alkışlamak, teşvik etmek. Kürt dilinin ve kültürünün boğulması, yok edilmesi için yöneticilere yardımcı olmak. Her türlü katkıyı sağlamak.

Bunlar, onların toplumsal bilinçten ve tarih bilincinden de yoksun olduğunu göstermektedir. Eleştirisini yaptıkları konular, çok daha ağır biçimde Kürdistan'da yaşanmıştır. Yaşanmaktadır. Kürtlerin ulusal haklarını ileri sürmelerini, bu isteklerin kanla boğulmasını, Kürt direnişlerini, sürgünleri hatırlamak yeterlidir.

Hürriyet muhabiri, Kuzey Yunanistan'da, Türk köylerinin ablukaya alındığını, yasak bölgeler oluşturulduğunu vurguluyor. Ama bu, kendilerinin bir hafta müddetle oralar-da dolaşmalarını, fotoğraf çekmelerini, röportajlar yapmalar-

rını engellenmiyor. Kürdistan'da röportaj yapmak olası mı? Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bilgisi dışında, Türk gazetecileri Kürdistan'a gidebilir mi?

Bu konularda Batılı gazetecilerin çalışmaları olağanüstü önlemlerle engelleniyor. Fotoğraf makinalarına, filmlerine, kasetlerine, notlarına el konuyor. Müsadere ediliyor.

Öte yandan, gazetecilerin yaptığı eleştirilerin, benzerlerinin Türkçe olarak yayınlanan İleri gazetesinde de yayınlandığını gözden uzak tutmamak gerekir. Türkiye'de Kürtçe yazarlar, Türk hükümetlerini eleştirenler soluğu nerede alıyor?

Yunanistan'da, Türk Cemaati Yetkilileri haklarını Yunan Anayasa Mahkemesi'nde arayabiliyorlar. Türk olarak Türkiye'de ise, Sosyalist Partiler, Kürtlerin varlığından söz ediyorlar, diye Türk Anayasa Mahkemesi'nce kapatılıyorlar.

Resmi ideoloji tarafından yönlendirilen Türk yazarları, gazetecileri, bu konuları kuşkusuz sorun yapmayacaktır.

Durum bu kadar açıkken, bunların yalan-yanlış bilgiler olduğu söylenebilir mi? Bunlar gerçeğin ifadeleri değil mi?

Burada eleştirilen konu, Türk yazarlarının, dış ülkelerdeki Türklerin sorunları ile ilgilenmeleri değildir. İki ölçütlü düşünceleridir. Kendi hükümetlerinin Kürt toplumu üzerinde sürdürdüğü baskıları görmezden gelmeleridir. Onaylamalarıdır. İnsan hakları, Türklerin hakları olarak değerlendirilmemelidir.

TÜRK AYDINLARI "DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ"NÜ NASIL ANLIYORLAR

Türk düşüncesinin iki ölçütlü geliştiğine dair başka bir örnek daha verebiliriz. Sanat Olayı Dergisi, **"Danışma Meclisi kurulurken Yaratma Özgürlüğü ve Anayasalar"** başlıklı bir yazı yayınlamıştır. (Sayı 10, Kasım 1981, s. 27-68)

Bu yazı bir soruşturmanın sonuçlarıdır. Yazar Şükran Kurdakul, 44 kişiye, düşünce özgürlüğü ile ilgili düşüncelerini sormaktadır. Yeni anayasa yapılırken düşünce özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü, yaratma özgürlüğü nasıl ele alınmalıdır? Nasıl düzenlenmelidir? 44 kişi arasında Anayasa ve Ceza Hukuku profesörleri, avukatlar, yazarlar, gazeteciler, şairler, çeşitli dallardan sanatçılar vardır.

Sorular. 1961 Anayasası'nın 20. ve 21. maddeleri ile ilgilidir. Anayasanın 20 ve 21. maddeleri şöyle verilmektedir:

Madde 20. Herkes düşünce kanaat hürriyetine sahiptir. Düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yapabilir.

Kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz.

Madde 21. Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme, öğretme ve açıklama ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

1961 Anayasası'nın 20 ve 21. maddelerinin düşünce ve yaratma özgürlüklerini güvence altına aldığı genellikle kabul edilmektedir. Bu konuda görüşünüz nedir?

Bu sorulara verilen cevaplar, genellikle, düşünce.özgürlüğünün, sınırsız olduğu yönündedir. 20. ve 21. maddelerin de bu yönde düzenlendiği söylenmektedir.

Bu cevapların bazılarını belirtmekte yarar var.

"... Bu maddeler sanatçılara gerçekten geniş özgürlük tanıyor. Aynen kalmalıdır." (Samim Kocagöz)

"... 20 ve 21. maddeleri yeni düzenleme içinde yeterli ve gerekli görüyorum." (Tağrik Buğra)

"... Sorunlar, 'yasaklar koymakla', 'yasakları kaldırmakla' çözümlenemez. Madde 20 ve 21 korunmalıdır. 1. En azından, ülkemizi demokrasi ilan ettiğimiz için, 2. Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur dediğimiz için." (Atilla İlhan)

"... 1961 Anayasası'nın 20 ve 21. maddeleriyle düşünce, bilim ve sanat özgürlüklerinin güvence altına alınması önemli bir aşamadır." (Av. Halit Çelenk)

"... Bu maddeler herhangi bir sınırlama hükmü getirmez. Düşünce, bilim ve sanat özgürlükleri genel hükümlere dayanılarak bile sınırlanamaz." (Prof. Dr. Mümtaz Soysal)

"... 20 ve 21. maddelerde benim düşüncelerime

ters düşen hiçbir yön yok. Anayasa'da yer almasını istiyorum.” (Talat Halman)

“... Bireylere mutlak bir düşünce özgürlüğü, mutlak bir bilim ve sanat özgürlüğü veren maddelerin yeni anayasada da yer almasını insan nasıl istemez? 20 ve 21. maddelerin olduğu gibi yeni anayasada da yer almasını dilerim.” (Doç. Dr. Server Tanilli)

“... Düşünce açıklama özgürlüğünün sınırlılığı eşitlik ilkelerine aykırı olduğu gibi, özgürlüğün özünü sınırlamak demektir.

Görüş açıklama hiçbir zaman fiil niteliğinde bulunmadığı için suç sayılmamalıdır. Nitekim anayasamızda diğer özgürlükleri düzenleyen maddelerinde öngördüğü sınırların hiçbirini 20 ve 21. maddelerde söz konusu etmemiştir.” (Prof. Dr. Çetin Özek)

“... 20 ve 21. maddeler, anayasamızın demokratik yapısının temel taşı sayılabilir. Çünkü, 20. madde düşünce özgürlüğünü, 21. madde, düşünce özgürlüğünü uygulama biçimi olan basın ve sanat özgürlüğünü güvenceye bağlamıştır. Aslında 20. maddeden sonra 21. maddenin düzenlenmiş olması, 61 Anayasası'nın sanat ve bilime verdiği önemi gösterir. Böylece, burada, insanın yaratıcı özelliği, açık ve sınırsız bir biçimde korunmak istenmiştir.” (Av. Turgut Kazan)

“... Türkiye bu özgürlüklere, bu özgürlükler Türkiye'ye layıktır.” (Varlık Özmenek)

“... Tartışılmaz biçimde bu maddelerin yanındayım.” (Mehmet Barlas)

“... 1961 Anayasası'nın özgürlüğü güvence altına alan 20 ve 21. maddeleri, sanat alanında özgürce yaratma olanağı vermektedir.” (Rutkay Aziz)

“... Bu maddeler yeni dönemde de muhafaza edilmelidir.” (İsa Çelik)

Görüldüğü üzere verilen cevaplar genellikle olumludur: Düşünce özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü, yaratma özgürlüğü sınırsız olmalıdır. 1961 Anayasası da zaten böyle

düzenlenmiştir. Bu maddeler yeni anayasada da aynen yer almalıdır.

Sanat Olayı Dergisi'nde benzer nitelikte bir soruşturma daha yayınlanmıştır. Yine Şükran Kurdakul tarafından hazırlanan bu soruşturma, **“Toplumsal Gelişme Karşısında Kadın Sanatçılarımız”** adını taşımaktadır. (Sanat Olayı, Sayı 14, Şubat 1982, s. 53-74)

19 kadın sanatçıya sorulan bir soru da şudur: **Yeni Anayasamızın Danışma Meclisi'nde Hazırlanmış Bugünlerde Bir Sanatçı Olarak Beklentileriniz Nedir?**

20 ve 21. maddenin gerekliliği, yeterliliği burada da vurgulanmaktadır. Bazı cevaplar şöyle:

“... 1961 Anayasası'nda bilim, düşünce, sanat ve yaratma özgürlükleri güvence altına alınmıştı. Bu ilkelerin yeni Anayasa'da da yer alması doğal bir haktır.” (Füreyya Koral)

“... Umarım ki 1961 Anayasası'nın düşün, sanat ve yaratma özgürlüğünü güvence altına aldığı kabul edilen 20 ve 21. maddeleri korunur.” (Azra Erhat)

“... 1961 Anayasası'ndaki sanatı, sanatçıyı ve yaratmayı güvence altına alan maddeler bırakılmalıdır.” (Yıldız Kenter)

“Benim bugüne kadar 61 Anayasası'nın düşünme yaratma özgürlüğünü güvence altına alan maddelerinden hiçbir şikayetim yok.” (Filiz Ali Laslo)

“... Sanatçı ve Türk vatandaşı olarak 61 Anayasası'nın düşünme ve yaratmaya yönelik ilkelerinin yeni Anayasa'da da yer almasını bekliyorum.” (Suna Kan)

“... 61 Anayasa'nın sanatla ve yaratma özgürlüğüyle ilgili 20 ve 21. maddelerinin yeni Anayasa'da aynen yer almasını diliyorum.” (Rengin Taş)

Halbuki, durum, hiç de böyle değildir. 1961 Anayasası'nın düşünce özgürlüğünü, bilim ve sanat özgürlüğünü, yaratma özgürlüğünü kısıtlamadığı doğru değildir.

Türk Anayasası'ndaki bütün temel haklar ve özgürlükler, “Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü”, “Cumhuri-

yet'in, "Milli Güvenlik" in, "Kamu Düzeni" nin, "Kamu Yararı" nın, "Genel Ahlak" in, "Genel Sağlık" ın korunması amacıyla sınırlanabilir. Bunlar da sübjektif kavranılardır. Objektif değildir. Bu kavramlardan ne anlamak gerektiği, kişiden kişiye değişir. Uygulama da öyledir.

Örneğin, Türkiye'de Kürtlerin de yaşadığının ifadesi, "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği" ilkesine aykırı kabul edilmektedir. Kürt dilinden, Kürt kültüründen söz edilmesinin "Milli Güvenlik" ile "Kamu Yararı" ile "Kamu Düzeni" ile çeliştiği söylenmektedir. Kürtlerin varlığından söz etmek "Cumhuriyet" ilkesine de aykırı görülmektedir. Kürtlerden, Kürt kültüründen söz etmek, anayasanın özüne ve sözüne aykırı görülmektedir. Uygulamanın böyle olduğu kuşkusuzdur.

Anayasanın 11. maddesi, "Temel hak ve hürriyetlerin özü, sınırlanması ve kötüye kullanılması" başlığını taşır. Yukarıdaki kısıtlamaları içermektedir. Genel hükümlerdendir. 20 ve 21. maddelerde, bu ilkelerin, bu sınırlamaların ayrıca, ifade edilmemesi, sınırlama olmadığı biçiminde yorumlanamaz. Çünkü, bunlar genel hükümlerdir.

Buna rağmen, bu sınırlamalar, basın hürriyetini düzenleyen 22. maddede 3 kere, tekrarlanmaktadır. "Basın dışı haberleşme araçlarından faydalanma hakkı" nı düzenleyen 26. maddede vurgulanmaktadır. "Basın hürriyeti" bu derece sınırlanmış iken, "düşünce hürriyeti" nin sınırlanmamış olduğu, bilim ve sanat "hürriyeti" nin sınırlanmamış olduğu, söylenebilir mi? "Basın dışı haberleşme araçlarından faydalanma hakkı" (Sinema, tiyatro, konferans, şenlik...) sınırlanmışken, düşünce hürriyetinin, bilim ve sanat hürriyetinin, yaratma hürriyetinin kısıtlanmadığı nasıl söylenebilir?

"Temel Hak ve Hürriyetlerin Öz, Sınırlanması ve Kötüye Kullanılması" ile ilgili **11. Madde** şöyle:

"Temel hak ve hürriyetler, devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin, kamu yararının, genel ahlakın ve genel sağlığın korunması amacıyla veya Anayasa'nın sözüne ve özüne uygun olarak ancak kanunla sınırlanabilir."

“Kanun, temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunamaz. Bu Anayasa’da yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, insan hak ve hürriyetlerine veya Türk Devleti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayırımına dayanarak, nitelikleri Anayasa’da belirtilen cumhuriyeti ortadan kaldırmak kasdı ile kullanılamaz.”

“Bu hükümlere aykırı eylem ve davranışların cezası kanunda gösterilir.”

Bu genel hüküm, bütün temel hakların ve özgürlüklerin gösterilen gerekçelerle sınırlanabileceğini göstermektedir. Buna rağmen, bazı maddelerde, kısıtlayıcı hükümler aynen yer almaktadır. Örneğin, düşünce özgürlüğü ile bilim ve sanat özgürlüğü ile yaratma özgürlüğü ile çok yakından ilgili olan basın özgürlüğü şöyle düzenlenmiştir:

Madde 22. Basın hürdür. Sansür edilemez.

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın ve haber alma hürriyeti, ancak, devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünü, kamu düzenini, milli güvenliği ve milli güvenliğin gerektirdiği veya genel ahlakı korumak, kişilerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüzü, suç işlemeye kışkırtmayı önlemek veya yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak için kanunla sınırlanabilir.

Türkiye’de yayınlanan gazete ve dergiler, kanunun gösterdiği suçların işlenmesi halinde hüküm kararıyla, devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün milli güvenliğin, kamu düzeninin veya genel ahlakın korunması bakımından gecikmede sakınca da bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emri ile toplatılabilir.

Türkiye’de yayınlanan gazete ve dergiler, milli güvenliğe, kamu düzenine, genel ahlaka, insan hak ve hürriyetlerine dayanan milli, demokratik, laik, sosyal cumhuriyet ilkelerine veya devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği temel hükmüne aykırı yayınlardan mahkum olma halinde mahkeme kararı ile kapatılabilir.

Düşünce özgürlüğü ile bilim ve sanat özgürlüğü ile yaratma özgürlüğü ile ilgili kurumlar sinema, tiyatro, konferans, şenlik vs. gibi kurumlardır. 26. madde, "Basın Dışı Haberleşme Araçlarından Faydalanma Hakkı"nı düzenlemektedir. Fakat yukandaki gerekçelerle bu özgürlükler de sınırlanabilir.

Bütün bunların ötesinde, aynı sınırlama, "Dernek kurma hakkı"nı düzenleyen 29. maddede iki kere vurgulanmaktadır. "Sendika kurmak hakkı"nı düzenleyen 46. maddede vurgulanmaktadır. Siyasi partiler ile ilgili 57. maddede de vurgulanmaktadır. "Radyo ve Televizyon İdaresi ve Haber Ajansları"nı düzenleyen 121. maddede de vurgulanmaktadır.

Kitle haberleşme araçlarının kullanılmasına böylesine sınırlamalar getiren bir yerde, "düşünce hürriyeti"nin, "bilim ve sanat hürriyeti"nin sınırsız olduğu hiçbir zaman söylenemez. En azından uygulamada, temel haklar ve hürriyetler bu kavramlarla sınırlandırılmamış mıdır?

Örneğin, üniversiteleri düzenleyen 120. maddede bu sınırlamalar sayılmıyor. 1750 sayılı ve 1973 tarihli Üniversiteler Kanunu'nda bu sınırlamalar ayrıntılarıyla sayılmıştır. "Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü" prensibini ihlal ettiği bildirilenlerin üniversite ile ilişkilerinin kesileceği, böylelerinin eğitim kadrolarına alınmayacağı belirtilmektedir.

Anayasa'nın 11. maddesi, "temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunulamaz" demektedir. Somut gerçeklerin ifade edilmesi engelleniyorsa, özgürlük, bu sürecin neresindedir?

Anayasa ortada dururken, profesörlerin, yazarların, sanatçıların, "1961 Anayasası düşünce özgürlüğüne, bilim ve sanat özgürlüğüne hiçbir sınırlama getirmemiştir. Öteki özgürlüklere sınırlama getirmiştir" demeleri ilginçtir. Fakat bu özgürlüklere sınırlamalar getirmemiştir, demeleri ilginçtir. Bu sınırlamaları, herhangi bir sınırlama olarak değerlendirmemeleri ilginçtir.

Düşünceyi ifade etmenin yolları nelerdir?

Düşünce kitap ile, dergi ile, gazete ile ifade edilebilir. Radyo ve televizyon ile ifade edilebilir. Sinema ile tiyatro ile konferans ile şenlik ile ifade edilebilir. Derneklerle, sendi-

kalarla, siyasal partilerle ifade edilebilir. Bu hakların ve özgürlüklerin kullanılmasına ne büyük sınırlamalar getirildiği ise açıkça ortada.

Bu sınırlamalar neden görülmüyor? Neden görmezden geliniyor?

1961 Anayasası'nda bu değişiklikler, 1971'de yazıldı. Daha doğrusu, Anayasa'da 1961'de de yer alan bu maddeler, 1971'de, çeşitli maddelere yaygınlaştırıldı. "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" sloganı çerçevesinde, anayasal düzen, özgürlükler, özerk kurumlar ve kamu yönetimi yeniden düzenlendi.

"Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" ne demek? Bu, daha çok, Kürt sorunu konusunda düşünmeyi engellemek, bu sorun ile ilgili bilgi üretimini boğmak için geliştirilmiş bir hükümdür. Kürt toplumunun, sosyoekonomik, politik ve kültürel sorunları konusunda düşünülmeyecektir. Kürtlerin ayrı bir ulus olduğu söylenmeyecektir. Kürtlerin dili, tarihi, kültürü konusunda araştırmalar yapılamayacaktır.

Kolayca anlaşılabileceği üzere daha çok Kürtleri etkileyen bir hükümdür. Kürt sorunu üzerinde düşünen, Kürt toplumunun sosyoekonomik, politik ve kültürel yapısı ile ilgili incelemeler yapan kişileri etkiler.

Türk üniversitesinin, yazarların, basın mensuplarının, Kürt sorunu ile hiç ilgilenmedikleri ise açıktır. Kanımca, profesörler, yazarlar, hukuksal olarak düşünmüyorlar. Hukuksal olarak, yani metin olarak anayasada böyle bir sınırlamanın olmadığını kuşkusuz biliyorlar. Fakat fiiliyatta, bu sınırlamanın kendilerini çok etkilemediğini, hatta hiç etkilemediğini de biliyorlar.

Anayasa'da şöyle bir maddenin yer aldığını düşünelim: "Üniversite profesörleri, yazarlar, profesyonel futbol karşılaşmasında oyuncu olamazlar." Bu da bir sınırlamadır. Ama, fiili olarak, profesörlerin, yazarların yaşantılarında, böyle bir maddenin etkin olacağı düşünülemez. Çünkü yazarların, profesörlerin futbolcu olma, bu eylemi sürdürme niyeti zaten yoktur. İşte böyle bir kısıtlamanın yazarlar, sanatçılar, profesörler bakımından anlamı ne ise, etkisi ne ise, anayasadaki kısıtlamanın da anlamı o kadardır. Etkisi o kadardır.

Kürt toplumu üzerinde düşünenlerin baskı altında tutulmaları onları hiç ilgilendirmiyor. Hatta, bu yüzden baskı uygulamanın özgürlüklere çok da aykırı olmadığını düşünüyorlar. Bunun için, genel hükümlerle, kendilerinden önceki ve sonraki maddelerle, özgürlükleri kısıtlamalarına rağmen, “20 ve 21. maddeler aynen kalmalıdır. Bu maddeler özgürlükleri koruyor ve geliştiriyor” diyorlar. Çünkü, bu kısıtlamaların kendilerini etkileyemeyeceğini biliyorlar. Çünkü, yaşıntılan boyunca böyle bir kısıtlama ile karşı karşıya kalmadılar.

“Yasaklar koymakla sorunlar çözülmez” deniyor. Bunun için 20. ve 21. madde aynen kalmalıdır, deniyor. Halbuki, sorunlar yasaklar koymakla çözülmez. Bu bakımdan 20. ve 21. maddelere kısıtlamalar getiren öteki hükümlerin de kaldırılması istenmelidir. Fakat bu sağlıklı bir düşüncedir. Türk düşüncesi ise, iki ölçütlüdür.

Çelişki, sadece, Anayasa ile Ceza Yasası arasında değildir. Anayasanın kendi yapısında da çelişki vardır. Bir maddesi ile hürriyetleri saymaktadır. Başka bir madde ile sınırlandırmaktadır.

Bütün bunların ötesinde anayasalar, sanıldığı kadar önemli kurumlar da değildir. Önemli olan, toplumsal, ekonomik ve kültürel yapının kavranmasıdır. Anayasalar bu yapıyı kavradığı ve bu yapıdaki değişimleri ileriye dönük bir şekilde kanallıze ettiği sürece anlamlıdır. Eğer anayasa, toplumsal ve siyasal değişmeyi engellesin, baskı altında tutsun, en azından, bu yönde uygulansın, diye yapılıyorsa, uygulama alanı olmayacaktır.

Yazarlardan Samim Kocagöz, “Bu maddeler sanatçılara gerçekten geniş özgürlük tanıyor, aynen kalmalıdır” diyor. “Kalpaklılar” ve “Doludizgin”de “Kurtuluş Savaşı konusunu işlerken hangi temel felsefeden kaynaklandınız?..” sorusuna şu cevabı veriyor:

“Birinci Dünya Savaşı sonunda, Osmanlı İmparatorluğu’nu kuran Anadolu Türkleri, imparatorluğun, sömürgeciler tarafından, yağmalanması bir yana, bir ulus olarak tarih sahnesinden silinmekle yüz yüze gelmiştir. Misak-ı Milli olgusu, Türk ulusunu anti-emperyalist bir kurtuluş savaşı vermeye götürmüştür.

Bu savaş aynı zamanda, Türk'ün ulus olma bilincini pekiştirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun ümmetçiliğinden sıyrılıp, Türkler, önce, tıpkı İmparatorluğun öteki ulusları gibi, İmparatorluk, Halife ordularına karşı savaş vermiş, bu savaştan sonra, Anadolu'yu yağmalamaya gelen sömürgecilere karşı savaşmış ve kazanmıştır. Bu, Türk tarihinde bir dönüm noktası ve büyük bir tarihsel olaydır. Ve de 1919 koşulları içinde - halkın ve aydınların bulunduğu toplumsal düzeyde- bir büyük devrimdir. Türk ulusunun bu eyleminin öncüsü, Mustafa Kemal Paşa, savaş sırasında olsun, savaştan sonra olsun, hiçbir zaman giriştiği sosyal, politik, bilimsel yeniliklerle bu büyük devrimi donduruyorum, dememiştir. Türk ulusunun verdiği bu, anti-emperyalist savaş yine Türk ulusunun geleceğinin devrimlerin temeli, dönüm noktası, bir anlamda başlangıcıdır.

"Kalpaklılar" ve "Dolu Dizgin" romanlarımı bu dönüm noktasını destanlaştırma umuduyla yazdım."

Karımca, Türkiye'de bu tür görüşlerin ileri sürülebilmesi için "özgürlükler"e ihtiyaç yoktur. Çünkü, bu görüşler, resmi ideolojinin bizzat kendisidir. Sağ cephede, sol cephede yer alan düşüncelerin, ideolojilerin ortak noktası budur. Bu görüşler çerçevesinde ileri sürülen yazılar, eserler, devlet tarafından, devletin çeşitli kurumları tarafından ödüllendirilmektedir.

Özgürlük, bu görüşlerin eleştirisi için gereklidir. Düşünce özgürlüğü bu görüşlerin eleştirisini de teminat altına almalıdır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bir dizi sıyasi ve askeri olay sonunda bölünen ve parçalanan Kürdistan'dır. Tarih sahnesinden silip süpürölmek istenen ulus Kürt ulusudur. Lokma lokma yutulan, yok edölmek istenen ulus, Kürt ulusudur. Yaşanan tarih, gerçek somut budur. Özgürlük, Kürdistan üzerinde uygulanan emperyalist ve sömürgeci politikayı kavramak ve ifade etmek için gereklidir. Özgürlük resmi ideolojinin, devlet politikasının eleştirisi için gereklidir.

Kürdistan'ın bölünmesinde ve parçalanmasında İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile işbirliği içinde olan Mustafa Ke-

mal, nasıl antiemperyalist olabilir? Kürdistan'da ırkçı ve sömürgeci bir politika izleyen Mustafa Kemal, nasıl, antisömürgeci olabilir? İşte özgürlük, bunların eleştirilebilmesi, incelenebilmesi için gereklidir. Resmi ideolojiyi aynen tekrarlamak, "destanlaştırmak" için "özgürlük" gerekli değildir. Çünkü o, devlet tarafından yayılmak, benimsetilmek istenen görüşün kendisidir. Resmi ideolojiyi tekrarlayarak, resmi ideolojiye övgüler düzerek, resmi ideolojiyi "destanlaştırmak" yeni bir şey yaratılamayacağı, yine açık bir gerçektir. Bu süreçte, devrimci demokratik kavramların kullanılması, sadece, bir görüntüdür. Bu kavramların sık sık kullanılması Kürdistan'da uygulanan ırkçı ve sömürgeci politikayı gizleyemez.

Biz biliyoruz ki, bu tür düşüncelere karşı yoğun bir resmi tepki vardır. Bu düşünceler kovuşturmaya uğramaktadır. Yargılanmaktadır. Cezalandırılmaktadır. Bu düşünceleri ileri sürenler cezaevine konulmaktadır. Resmi ideolojiye getirilen eleştiriler boğulmaya çalışılmaktadır. Sindirmek, yıpratmak için her türlü önlem düşünülmektedir. Yürürlüğe konulmaktadır.

Halbuki devlet, her türlü basın-yayın olanağını kullanarak, bunlara cevap verebilir. Bunların yanlış olduğunu anlatabilir. Doğrular şunlardır şunlardır, der. Bizim olanaklarımız karşısında, devletin olanakları çok geniştir. Bizim kitaplarımız ancak, 5-6 bin baskı yapar. Devlet ise, görüşlerini milyonlarca kitap ile basar ve dağıtır. Ayrıca radyosu var, televizyonu var. Eğitim kurumları var, kamu yönetimi var, gazeteleri var, profesörleri var... Devlet, neden, bunu kullanmıyor da, terör yolunu kullanıyor. "Bu konuda düşünmek yasak. Aksi halde cezaevine konursun" diyor. Sık sık, "Bölücülük", "Bölücüler" kavramlarını kullanıyor. Fakat bu kavramların enini, boyunu, içeriğini anlatmaktan da özenle kaçınıyor. "Bölücü" kim, ne der, düşüncesi nedir, gibi soruları cevaplamıyor? Sadece tehdit ediyor. Neden anlatmıyor, anlatamıyor?

Bu terörün esas amacı, bazı konuların açıklığa kavuşmasını engellemek değil midir?

Şu da bir gerçek ki, yazarlar, şairler, profesörler, resmi görüşü daha coşkulu bir şekilde ifade edebilmek, destanlaş-

tırabilmek için, birbirleriyle yarış halindedir. Kürtlerden söz edenlere, Kürt sorunu ile ilgili olarak düşüncelere ise, polis gibi, savcı gibi, kamu görevlisi gibi tepki göstermektedirler.

Bütün bunlara rağmen, "... Şöyle şöyle özellikleri olan anayasa yapın da, düşüncelerimizi özgürce ifade edelim, eleştirilerimizi özgürce yapalım" denemez. Çünkü, özgürlük, her şeyden önce, kişinin, kendi davranışlarıyla ilgili bir kategoridir. Kişilerin, doğaya ve topluma bakışlarıyla ilgilidir. Onları kavrayış ve yansıtışı ile ilgilidir.

Gözlediği ve izlediği olguları oldukları gibi algılayan, algıladığını olduğu gibi yansıtan bir kişi özgürdür. Gerçek somutları değiştirmeden, çarpıtmadan, ifade etmeye çalışan kişi, özgürce davranıyor, demektir. Bu bilimsel tutumun ve bilimsel davranışın gereğidir. Bilimsel düşüncenin hareket noktasıdır.

20 Şubat 1982 tarihli Tercüman gazetesinde, **Basının Meseleleri**, konulu bir açık oturum yayınlandı. Bu açık oturumda, konuşmacılardan biri, eski Kültür Bakanlarından, gazeteci-yazar Cihat Baban, Taylan Sorgun'un yönettiği bu açık oturumun öteki konuşmacıları Nezih Demirkent ve Hakkı Öcal.

Cihat Baban, basın hürriyetinin düzenlenmesi ile ilgili bir soruya şu cevabı veriyor: 1961 Anayasası'nda, basını sınırlayan hiçbir husus yoktur. Yukarıda gerek basın özgürlüğünü düzenleyen 22. maddeyi gerekse genel hükümleri verdik. Sınırlama bütün açıklığı ile ortada. Buna rağmen Cihat Baban, basın özgürlüğünü sınırlayan hiçbir husus yok, diyor. O sınırlamaları, sınırlama saymıyor. Bu ise, tarih bilincinin ve toplum bilincinin eksikliğinden başka bir şey değildir.

Aynı açık oturumda Nezih Demirkent de, 1961 Anayasası'ndaki hükmün, basın özgürlüğünü sağladığını, aynen kalması gerektiğini söylüyor.

O halde, iki ölçütlü düşünce karşısındayız. İki ölçütlü tavır ve davranış karşısındayız. Bunlar, iddia makamının anladığı biliçimde yalan-yanlış bilgiler değildir. Bunlar aslı-esası olmayan saptamalar olarak değerlendirilemez.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANI ve DEVLET BAŞKANI ORGENERAL KENAN EVREN'İN KONUŞMASININ ELEŞTİRİSİ

Sayın Yargıçlar,

Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle, 29 Ekim 1981 günü bir konuşma yapmıştır. Resmi ideolojinin içeriğini göstermesi bakımından, bu konuşma üzerinde durmakta yarar var. Konuşmanın bir kısmı şöyle:

"... Yüce Türk milleti istiklal mücadelesi ile aynı zamanda 20. asrın mazlum ulusları için de büyük bir rehberdir."

"Bir noktaya burada önemle işaret etmek isterim. Bu suretle kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temelinde, Büyük Atatürk'ün, 'Ne mutlu Türküm diyene' felsefesi yatar. Bu felsefe, milli sınırlarımız içinde yaşayan, dini, mezhebi, ırkı ne olursa olsun her vatandaşımızın kendisini Türk kabul edip yurduna adanması, aralarında hiçbir farkın ve tercihin olmadığına delalet eder. Ülkenin ve milletin bölünmezliği bu vecizede manasını bulur. Millet olarak, kaderde, tasada ve kıvançta bir olmanın esası yine bu vecize ile anlam kazanır. Esasen bu düşünce, "devlet olabilme"nin de baş şartıdır. Atatürk milliyetçiliği de işte budur. Öte yandan bu felsefe cumhuriyet rejimi ile büyük bir uyum sağlar. Ve en sağlıklı milli bünyenin teşekkülüne yardım eder. Çünkü, bu rejimde millet fertleri arasında hiçbir ayırım yoktur. Vatandaşlar eşittir. Millet adına milleti idare edenler ayırım yapmazlar. Milleti parçalayamazlar. Vatandaşlar arasında düşmanlık yaratamazlar. Bu itibarla cumhuriyet rejimi, kelimenin anlamında olduğu gibi, ayırıcı değil topalayıcıdır. Bu nedenledir ki, Atatürk ilkeleri üzerine bina edilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti geçmişte olduğu gibi gelecekte de bütün ulusun 'tek millet, tek devlet' ilkesine bağlı kalması suretiyle devam edecek ve onu hiçbir güç bölüp parçalayamayacaktır."

Türk Devleti'nin temelinde; Ne mutlu Türküm diyene,

felsefesinin yattığı belirtiliyor. Türkiye'de yaşayan herkes Türktür. Dini, ırkı, dili, mezhebi ne olursa olsun, kendisini Türk kabul edip yurduna adamıştır. Vatandaşlar arasında ayırım yoktur.

Daha önceki konuşmalarda, anayasanın ilkeleri tekrarlanarak, "Kendini Türk kabul eden herkes Türktür" denirdi. Burada ise, herkesin kendini Türk kabul ettiği ve yurda adadığı vurgulanıyor.

Ancak, bu saptama doğru değildir. Türkiye'de yaşayan herkesin, kendisini Türk kabul ettiği doğru değildir. Kürt toplumu olma haklarını benimseyen ve savunan yani Kürt olan çok büyük bir kitle vardır. 1971 Sıkıyönetim rejiminde, Diyarbakır'da, Kürt oldukları, Kürt toplumu olma özelliklerini savundukları için yargılananlar, (tutuklu yargılananlar) 400 civarında idi. Şimdi, binlerce. Diyarbakır dışındaki şehirlerde yargılananlar ayrı.

Türkiye'de, Kürt toplumu olma özelliklerini yani, Kürt dilini ve kültürünü savunmak ağır bir suç kabul edilmektedir. Resmi çevrelerde, "Bunlar bir avuç iç düşmandır. Dıştaki hıyanet çeteleriyle, dış düşmanlarla işbirliği yapıyorlar" anlayışı egemendir. Bu, sorunun temelindeki ekonomik, toplumsal, kültürel dinamikleri gizlemeye çalışan ideolojik bir yaklaşımdır.

Kaderde, tasada, kıvançta ortak olmaktan söz edilmektedir. Bu da doğru değildir. Türk hükümetleri, Irak'taki Kürtlerin özgürlük, eşitlik ve demokrasi mücadelelerine hiçbir zaman olumlu bir gözle bakmamıştır. İran'daki Kürtlerin mücadelesine de. Bunlara yardım etmek niyetinde olmamıştır. Karda kışta, hava bombardımanları altında kalan ve kara hareketinin önünden kaçan geniş bir kitlenin iltica isteklerini bile kabul etmemiştir. Bunların, kadınlardan, çocuklardan, ihtiyarlardan oluşan, silahsız kitleler oldukları açıktır. Bu olgular açıkça ortada dururken, kaderde, kıvançta, tasada ortak olmaktan söz edilebilir mi? Hangi tasada, hangi kıvançta?

Kıbrıs Türklerinin acılarına ortak olmak, başarılarıyla kıvanmak. Bunu anlamak kolaydır. Irak'taki, İran'daki, Suriye'deki Kürtlerin, özgürlük, eşitlik ve demokrasi mücadelelerinin boğulmasına yardımcı olmak. Bu mücadeleleri, siya-

sal, ideolojik ve askeri yollardan boğmaya çalışan, Irak, İran, Suriye gibi hükümetlerle işbirliği yapmak. Bununla beraber, tasada, kıvançta ortak olmak çerçevesi içinde değerlendirmek olanaklı değildir.

Türkiye'de yaşayan herkesin eşit olduğu vurgulanmaktadır. Eşitlik ilkesine uyulduğu için sağlam bir milli bünyenin oluşturulduğu da belirtilmektedir.

Kürtler, Türkiye'de nasıl eşit olabilmektedir?

Bunun siyasal ve ideolojik düzeyde duran temel bir koşulu vardır. Bu koşul üzerinde daha önce de durmaya çalıştık. Kürtler, ulusal benliklerini inkâr ederlerse, Kürt toplumu olma haklarını ve özgürlüklerini savunmazlarsa, yani asimile olurlarsa, Türkleşirlerse, Türklerle eşit oluyorlar. Kürt olarak, Kürt kalarak kesinlikle hayır. Eşitlik, böyle bir koşulun gerçekleşmesinden sonra başlıyordu. Bu koşul ise, eşitlik ilkesinin içeriğini, özünü alıp götürüyordu.

Anayasa Hukuku Profesörü Dr. Rona Aybay, **"Batı Trakyalı Türklerin İnsan Hakları"** başlığı altında bir yazı yayınladı. (Cumhuriyet, 23 Şubat 1982) Bu yazıda, Yunan Hükümeti'nin Batı Trakya Türklerine uyguladığı politika eşitlik ilkeleri açısından eleştirilmektedir. Yunan hükümetlerinin, Batı Trakyalı Türklerin insan haklarını kısıtladığı, bunun ırkçı bir politika olduğu belirtilmektedir. Batı Trakyalı Türklerin seyahat özgürlüklerinin kısıtlanması, mülk edinme ve mülk devretme özgürlüklerinin ortadan kaldırılmaya çalışılması, toprakların sık sık kamulaştırmaya uğraması, yine, eleştirilen konular arasındadır. Batı Trakyalı Türklerin insan hakları için mücadele edilmesi gerektiği de vurgulanmaktadır.

Sorun nedir? Daha önceki kısımlarda da belirtildiği gibi Batı Trakyalı Türklerin Türk toplumu olma hakları Yunanistan tarafından tanınmaktadır. Bu hakların ve özgürlüklerin kullanılmasında sorunlar ortaya çıksa da işlerlik kazanmaları engellense de, kağıt üzerinde kalsa da vardır. Batı Trakyalı Türklerin insan hakları elbette savunulmalıdır. Hem de bu savunma, Lozan Antlaşması gereğidir, diyerek değil, Batı Trakya'da belirli bir Türk nüfus yaşadığı için savunulmalıdır. Batı Trakya'da Türk varlığı sosyolojik bir gerçek olduğu için, Yunan hükümetlerinin bu haklara ve özgürlüklere riayet etmesini sağlamak için çeşitli yollar da kullanılmalıdır.

Sorun bu değil: Sorun Türkiye'deki uygulama ile ilgili. Yunanistan'daki uygulamayı "ırkçılık" olarak değerlendiren anlayışın, Türkiye'de Kürtlere karşı uygulanan politikaya ses ıkarımayışı. Onu demokratik, eşıtlıkı, insan haklarına riayetkâr bulabilmesi. Sorun bu.

Halbuki, Türkiye'de Kürt toplumu, çok daha ağır koşul-
lar altındadır. Çünkü Kürtlerin varlığı inkâr edilmektedir. Kürtler, yok sayılmaktadır. Kürtler, kamu haklarından ve kamu özgürlüklerinden Trkleşirlerse yararlanmaktadırlar. Türk olarak yararlanmaktadırlar. Kaldı ki, Türkiye'de Kürt-
lerin varlığı 10 milyonu aşkındır.

Yunanistan'da Türklerin seyahat özgürlüklerinin kısıt-
lanması, mülk edinme özgürlüklerinin çeşitli tehditler altın-
da tutulması, "ırkçılık" olarak değerlendirilmektedir. Ve bu
resmi çevrelerin, bilim çevrelerinin, yazarların, gazetecilerin
ortak görüşüdür.

Türkiye'de ise, "Türküm" demeyenlerin, bu tür haklar-
dan ve özgürlüklerden yararlanması olanaksızdır. Türki-
ye'nin, Kürt ulusunun, son 60 yıla yaklaşan tarihini iyi bili-
yoruz. Kürt toplumu olma haklarını ileri sürenler dar
ağaçları ile karşılaşmışlardır. Sürgün edilmişlerdir. Zindana
atılmışlardır. Halen bu politika uygulanmaktadır.

Yunanistan söz konusu olduğu zaman, insan hakları
sadece, Yunanlıların hakları olarak düşünülmemektedir.
Türklerin de insan hakları vardır. İnsan hakları, insanların
hakları ve özgürlükleri olarak düşünülmektedir. Yunanlıla-
rın, Türklerin... Halbuki, Türkiye'de, insan hakları, sadece
Türklerin hakları ve özgürlükleri olarak yorumlanmaktadır.

Bu bakımdan, Türk sistemi, dünyada uygulama alanı
olan en ırkçı sistemlerden biridir. Güney Afrika'da uygula-
nan sistemden bile daha ırkçıdır. Çünkü amacı, bir dili, bir
kültürü, bir ulusu tümüyle tarih sahnesinden silmektedir.
Yok etmektedir. Objektif olarak, fizik varlığı ile "eşit" bir
"ulus." Sübjektif olarak ise, kişiliksiz, köle bir toplum. Na-
musu, şerefi, haysiyeti gasp edilmiş bir toplum. Dünya ulus-
lar topluluğu içinde bir ulus, öz benliğini, kişiliğini ifade
edemiyorsa, bu süreci, başka kavramlarla açıklamak ola-
naksızdır.

Bu konu, Türk Anayasa Hukuku'nun, Türk demokrasi-

sinin en önemli sorunlarından biri olması gerekir. Fakat resmi çevrelerin görüşleriyle, bilimsel çevrelerin görüşleri arasında, bu konuda en ufak bir fark olmadığı yine açık bir gerçektir.

TÜRK DÜŞÜNCESİNDEKİ ÇİFTE STANDART

Türk bilim çevreleri, yazarlar, gazeteciler... dış ülkelerdeki Türk toplumu olma özelliklerine baskı yapıldığı zaman hemen protesto ediyorlar. Aslında, bu da özgürlüklerin kullanımı ile ilgili sorun değildir. Çünkü bunlar, Türk hükümetlerinin görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş tepkilerdir. Özgürlük, Kürtlere ve öteki etnik gruplara karşı yapılan baskılara karşı durmak için gereklidir. Kürt toplumu olma, Çerkes toplumu olma, Ermeni toplumu olma... haklarını korumak ve savunmak için gerekli.

Dış ülkelerdeki Türklerin Türk toplumu olma haklarına baskılar yapıldığı zaman, Türk aydınlarının hemen harekete geçtiğini söyledik. Oysaki, demokrat olmanın yüklediği esas görev, insan haklarını savunmaktır. Nerede baskı varsa, ona karşı çıkmaktır. Türk demokratlarına düşen esas görev de, Türk Devleti'nin Türk olmayan uluslara, etnik gruplara yaptığı baskılara karşı çıkmaktır. Kürt toplumu olma haklarına, Çerkes toplumu olma haklarına, Ermeni toplumu olma haklarına yapılan baskılara karşı durması gerekenler esasen, Türk demokratlarıdır. Türk demokratları böyle bir süreç içinde yücelir. Türk toplumu da bu süreç içinde demokratikleşir. Kendi devletinin ırkçı ve sömürgeci politikalarını aynen benimseyen, bu politika karşısında ses çıkarmayan Türk demokratları, Türk toplumunun demokratikleşmesine katkıda bulunamaz.

Deniyor ki, "biz Atatürk milliyetçisiyiz. Atatürk milliyetçiliği dağıtıcı değil, toplayıcıdır, birleştiricidir. Kendisini Türk sayan herkesi bünyesi içine alır. ırkçı değildir. Ulusların eşitliğine inanır. Engin bir insan sevgisini içerir, vs."

Bu anlayış da doğru değildir. Bu anlayış da, toplumsal ve siyasal sorunların temel dinamiklerini gizleme amacını taşımaktadır. Sorunları bilimsel değil, ideolojik yollarla çözümlenmeye çalışmaktadır.

Ne demektir, “dağıtıcı değil, birleştirici olmak?” Ne demektir, “Kendini Türk kabul eden herkes Türktür?” Ya Türk kabul etmiyorsa? Kürdüm diyorsa? Kürt dilini, Kürt kültürünü, Kürt toplumu olma özelliklerini savunuyorsa? Bu koşullarda, onun Kürt toplumu olma hakları tanınacak mıdır? Hayır. Türkleşmesi için baskı yapılacaktır. Bu bakımdan, “birleştirici olmak” baskı mekanizması ile devlet terörü ile paralel giden bir süreçtir.

Böyle bir anlayış ile Türk Devleti, Kıbrıs sorununu da gayet kolaylıkla, kısa bir zamanda çözebilir. Önce, Kıbrıs'ın tümü işgal edilir. Arkasından, “Kıbrıs'ta yaşayan herkes Türktür. Kıbrıs devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” diye bir anayasa yapılır. Böylece, sorun, ideolojik bir yolla çözümlenmiş olur. Rum toplumu olma haklarını savunanları, Türkleşmeyenleri ise, “bölücü”, “iç düşmanlar”, “dış düşmanlar” diye yargılar, cezalandırır.

Türk hükümetleri Kıbrıs konusunda, kuşkusuz, böyle bir süreci başlatamaz. Çünkü, bu ulusal kuvvet dengeleri ile ilgili bir sorundur. Böyle bir ilişkiler ağında, hiçbir devlet, Kıbrıs'taki Rum toplumu olma özelliklerini yok sayamaz. Rumları asimilasyona girişemez. Ama, Kürdistan konusunda, durum öyle değildir; uluslararası sömürge. Kürt ulusal ve demokratik haklarını yok etmeye çalışan devlet sayısı çok. Kürdistan'ı ortaklaşa paylaşmışlar. Ortak sömürge olarak kullanıyorlar. Birbirleriyle işbirliği yapıyorlar. Kürtlerin ulusal ve demokratik hak ve isteklerini olduğu yerde bağlamaya çalışıyorlar. Bu bakımdan, Türk hükümetleri, Kürt toplumuna karşı asimilasyon politikasını, inkâr eylemini sürdürebilmektedir.

Atatürk milliyetçiliğinin, başka ulusların ulusal özelliklerine saygı duyduğu, ulusların eşitliği prensibine inandığı da doğru değildir. Kürt ulusuna karşı bunca baskı sürdürülürken, böyle bir anlayış nasıl ileri sürülebilir? Bu da, sorunun bilimsel çözümü değildir. İdeolojik çözümdür. Atatürk milliyetçiliği diye ileri sürülen milliyetçilik ırkçılıktır. Kürt ulusunun eşitliğini tanımıyor. Kürtleri asimile etmeye çalışıyor. Kürt dilini ve Kürt kültürünü yok etmeye çalışıyor. Kürtlere, Türk dilini ve kültürünü aşlamak için her şeyi düşünüyor, deniyor. Yürürlüğe koyuyor. Kürt dilini ve Kürt kültürünü,

Kürt yaşam biçimini ilkel buluyor. Bu bakımdan onlara Türk ulusunun değerlerini aşlamaya çalışıyor.

Bu ırkçı bir süreçtir. Irkçılığı her zaman, okulları ayırmak, otobüsleri ayırmak, lokantaları ayırmak, yerleşme mantıklarını ayırmak olarak değerlendirmemelidir. Kürtlere karşı sürdürülen politika, çok daha katliamcı bir ırkçılıktır. Çünkü amacı, bir ulusu, bir dili, bir kültürü tamamıyla yok etmektir. Hem de, "eşitlikçiyim", "demokrasiciyim", "insan haklarına inanıyorum" diyerek. Kendisini eleştirenleri, yalanlara inandıranları ceza tehdidi altında tutarak.

Ali Sirmen, 4 Ocak 1982 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayımlanan, "TV'de İkinci Kanal" başlıklı yazısında, Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ırkçı uygulamaları eleştirmektedir.

"... Irkçı Güney Afrika Yönetimi, her alanda beyazlardan ayrı tuttuğu siyahılara, şimdi de, ayrı bir televizyon istasyonu kurmaktadır. İngilizce, Afrikaca dillerinde haftada 42 saat yayın yapan birinci kanal televizyonun tersine ikinci kanal siyah televizyon Xhosa, Zulu, Saho dillerinde yayın yapacak!"

"Siyah televizyon ya da ikinci kanal, Güney Afrika'daki ırkçı Beyaz Azınlığın, toplulukların ayrı ayrı gelişmeleri politikasının bir ürünü. Son derece ilginç olanı, televizyonda siyah spikerler kullanılacak olmasına karşılık, (televizyon yönetiminin) tümüyle beyazların elinde bulunması. Böylece, beyazlar, siyahların istedikleri programları izleyecekler."

Görüldüğü üzere, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde siyah çoğunluk için ayrı bir TV kurulması, ırkçı bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. TV'nin yerli dillerde yayın yapması, toplulukların ayrı ayrı gelişmelerinin sağlanması, siyah spikerler... Hep ırkçı uygulamalar... Bunlar tartışılabilir. Bizim için temel sorun şudur: Güney Afrika Cumhuriyeti'nde olanlar ırkçılık olarak sunulmaktadır. Türkiye'de Kürt dilinin ve kültürünün, Kürt ulusal özelliklerinin tümüyle yok edilmesi, kişiliğini, öz benliğini inkâr eden köle bir toplum yaratmanın temel amaç olması, asimilasyon nasıl değerlendirilmelidir. Kanımca, bu daha katliamcı bir ırkçılıktır. Kültür emperyalizminin kendisidir.

Bugün Kürt folklor ürünleri gasp edilmekte ve Türk folkloru diye sunulmaktadır. Kürt türkülleri, Kürt oyunları, gerek melodî, gerek söz olarak Türkleştirilmektedir. Türk folklorudur diye sahip çıkılmaktadır. Kürt toplumuna karşı kültür emperyalizmi iki taraflı uygulanmaktadır. Bir taraftan Kürt diline ve kültürüne karşı yoğun bir asimilasyon uygulanmakta, topluma Türk değer sistemleri asılanmaya çalışılmaktadır. Diğer taraftan ise, Kürt folkloru Türkleştirilmekte, Türçeleştirilmekte ve sahip çıkılmaktadır. Kültür emperyalizminin böylesi dünyanın pek az yerinde görülür.

Hıfzı Topuz da 20 Ocak 1982 tarihli Cumhuriyet gazetesinde **"Çağdaş Irkçılık"** başlığı altında bir yazı yayınlamıştır. Bu yazıda şöyle söylenmektedir:

Örneğin Batı Avrupa gazeteleri bir zabita olayını yansıtırken, eğer sanık Avrupalı ise, 'bilmem ne adında kişi' diyorlar. Ama sanık Arap veya Afrikalı ise, 'bir kara kişi', 'bir renkli kişi' veya 'bir Afrikalı' diye adamın rengini, ırkını vurguluyorlar. Bu 'renkli insanlar' deyimi Afrika'da çok kötü karşılanıyor. Çünkü Afrikalılar, Avrupalılara, siz de renkli insanlarınsınız, beyazsınız' diyorlar.

Yerli halkın adıyla, sanıyla anılmaması, ırkçılığın bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Türkiye'de ise, TRT'nin, zaman zaman da basının uyguladığı bir yöntem var. "Etnik bir grup." Özellikle 1978 yılından sonra gelişmeye başlayan İran olayları sırasında böyle bir kavram kullanılmaya başlanmıştır. TRT, "Kürt" adını ağızına almamış olmak için "bir etnik grup" diyor. Örneğin, "... Devrim Muhafızları'yla 'bir etnik grup'un üyeleri çatıştı. Çatışmada Devrim Muhafızları'ndan bir kişi yaralandı. Temizlik hareketinde 117 'etnik grup' üyesi öldürüldü." Kürdistan Eyaleti sözünü de kullanmıyor. Batı Azerbaycan diyor.

Arap'a Arap, Türk'e Türk, Yahudi'ye Yahudi, Ermeni'ye Ermeni... diyenlerin, Kürt adını kullanmamak, Kürt adını ağızlarına almamak için gösterdikleri gayreti nasıl adlandırmak gerekir?

Sayın Mahkeme Heyeti,

"..."

Ben, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mousse Boulanger'e yazdığım mektupta, devletin itibarını küçük düşürücü neşriyat yapmaktan yargılanıyorum. Kürtlerden söz etmek, Türkiye'de Kürt ulusuna uygulanan politikaları eleştirmek devletin itibarını küçük düşürücü şeyler olarak değerlendirilmektedir. Milli menfaatlere zarar verici bir eylem, milli yararları zarar verici bir neşriyat olarak yorumlanmaktadır.

Avrupa'da, Türkiye'nin, Türkiye'de yaşayan halkların onurunu inciten olayların nasıl oluştuğunu, örneklerle göstermek istiyorum:

9 Aralık 1981 tarihli Tercüman gazetesinde şu haber var:

"Almanya'daki yabancı düşmanlığı Türk düşmanlığına dönüştü. Bazı içkili Alman lokantalarında mesela, 'Bir Türk ile bir Musevi arasında ne fark vardır' gibi şakalar, espriler yapılıyor."

"Kaza ile facia arasında ne fark vardır? sorusuna şöyle cevap verenler vardır: Eğer bir gemi 2000 Türk yolcusu ile batarsa, bu kazadır. Ancak, Türkler yüzme biliyorlarsa ve kurtulabilirlerse bu faciadır."

Frankfurt'ta, bir birahanenin duvarında şu tabela asılı: "Türkler burada 15 dakikadan fazla oturamaz."

9 Aralık 1981 tarihli Günaydın gazetesindeki şöyle:

"Türkler dışarıya! Defolun!
Türlere mal satmayalım.
Türkler buraya giremez!
İçki sadece Almanlara verilir.
Türken raus!"

10 Aralık 1981 tarihli Günaydın gazetesı, Alman basınında, Alman Radyo ve Televizyonunda yer alan haberleri şöyle veriyor:

"İşsiz Türkleri Almanya'dan kovmalıyız."

"... Yahudi ile Türk arasında ne fark vardır? Yahudiler, tekme yi yiyip defolup gittiler. Türkler henüz tekme yi yemediler."

4 Ocak 1982 tarihli Günaydın gazetesinde şu haber var:

“Almanya'nın tadı kaçtı.

Almanlar birinci sınıf

Hristiyan yabancı işçiler ikinci sınıf

Türk işçileri üçüncü sınıf insan muamelesi görüyor.

Türklere kiralık ev bile vermiyorlar.”

5 Ocak 1982 tarihli Hürriyet gazetesi şunları yazıyor:

“Stuttgart'lı bir grup Alman Türklere saldırdı. Bir ölü, üç ağır yaralı. ‘Burada Türklerin ne işi var. Pis köpekler!’ diyerek saldırdılar. Alman polisi bu saldırıyı yapan gençlere göz yumuyor.”

29 Ocak 1982 tarihli Tercüman gazetesindeki haber şu:

“Almanya'daki ‘yabancı düşmanlığı’, ‘Türk düşmanlığına’ dönüştü. Çeşitli zamanlarda Türkiye aleyhine yayınlar yapan Proline Dergisi, piknikteki bir Türk ailesini resimleyerek ‘bunlara daha ne zamana kadar tahammül edeceğiz’, diyor.”

Öğretmen Gülten Dayıoğlu, Almanya sokaklarında Türk “saatli bomba”ları başlıklı yazısında (Milliyet, 4 Şubat 1982) Almanya'daki Türk çocuklarının durumuna değiniyor. Yazı özelle şöyle: Başboş çocuklar, büyük mağazalarda, yer alı geçitlerinde, banliyö trenlerinde, metrolarda, sinemalarda, oyun salonlarında, kalabalığın arasında varlıklarını hissettiriyorlar... Hırsızlık, uyuşturucu kaçakçılığı, otomat soygunculuğu, eşcinsellik... konularında Türk çocukları çok fazla, yarım milyon çocuk, 0-18 yaş... Ana-baba işyerinde, çocuklar sokakta, eğitim yok.

Almanlar Türk çocuklarından tiksiniyorlar.

Almanların geçmiş yıllarda, işçi çocuklarının eğitim-öğretimleri için gösterdikleri iyi niyet, insanca tutum bugün yok.

Sorun artık, yurt dışındaki işçi çocuklarının eğitim-öğretim sorunu değil, en azından İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde belirtilen hakları elde etme savaşıdır.

Ahmet Tan, 9 Şubat 1982 tarihli Cumhuriyet gazetesinde “**Sap-saman veya Ağızdaki Bakla**” başlıklı bir yazı ya-

yınladı. Bu yazıda, Mr. Comeron isimli bir İngiliz yazarının Türkler hakkındaki görüşlerini anlatan yazısından söz etmektedir. Mr. Comeron'un yazısının BBC'nin yayın organı Lisnerer Dergisi'nde yayınlandığını, BBC'nin de İngiliz hükümetinin sesi olduğunu vurguluyor. Yazı şöyle:

"... Mr. Comeron Guardiyan'da köşe yazarı. Politika yazıyor Mr. Comeron. BBC organı Lisnerer Dergisi'ndeki yazısına, 'Şu sıralarda Türk olmak çok incitici (gurur kırıcı) bir şey olmalı', diye başlamış. '... bir çift papuç satmaktan, bir antlaşma imzalamaya dek her şeyden kendilerine gurur payı çıkartan, baştan savmacı, beceriksiz, içten pazarlıklı Türkler', diye sürdürmüş görüşlerini.

" 'Özgürlüğün ne demek olduğundan hiçbir zaman pek bir şey anlamayan Türkler' ya da 'bir zamanların Osmanlı İmparatorluğu şimdi Başkan Reagan'ın Avrupa'daki Nikaraguası.' "

Son olarak bir örnek daha verilim: 25 Şubat 1982 günü, Paris'te, Uluslararası Demiryolu Ulaştırması İşçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun Genel Kurul Toplantısı vardı. Çeşitli ülkelerden bin civarında işçinin katıldığı bir uluslararası toplantı. Bu toplantıya Türkiye'den de üç kişilik bir heyet katıldı. Toplantı ile ilgili olarak, 25 Şubat 1982 tarihli radyo haber bültenlerinde, televizyonlarda ve ertesi günkü basında yer alan haberler özetle şöyle:

"... Toplantıda, Uluslararası Demiryolu İşçileri Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı, ilk konuşmayı yaptı. Başkan, konuşmasında, Türkiye'den gelen heyetin kongreyi terketmesini istedi. Türkiye'den gelen heyetin işçi sınıfını değil, diktatörlüğü temsil ettiğini, bu bakımdan kongreye kabul edilemeyeceklerini söyledi."

"Türk delegeleri düğmeyi açmayı unuttukları için, bu konuşmanın Türkçesini duymadılar."

"Başkanın konuşması bitince, salondaki delegeler ve dinleyiciler tarafından alkışlandı."

"Bu arada Türkiye'den gelen üç delegenin de alkışladığı görüldü. Herkes bu olayı ilgi ile izledi. Bu sırada, Türk Heyeti'nin düğmeyi çevirmediği anlaşıldı."

"Daha sonra, Türk delegelerinin yanına görevliler geldi. Başkanın konuşmasını Türkçe olarak anlattılar. Delege sıralarını terketmeleri istendi. Dinleyici olarak, dinleyici sıralarında oturabilecekleri anlatıldı. Türk Heyeti buna karşı çıktı. Tartışmalar oldu."

"Görevliler salondaki Türk bayrağını kaldırdılar. 'Türk Delegasyonu' yazılı panoyu kaldırdılar. Daha sonra Türk Heyeti salonu terketti."

Gazetelerdeki, radyo ve televizyonlardaki haberleri böyle özetlemek olanaklıdır.

Şimdi sormak gerekir: Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşüren, milli duyguları zedeleyen olaylar hangileridir? Almanya'da, Avrupa'nın başka ülkelerinde Türklere karşı geliştirilen olaylar mıdır? Yoksa tarafımdan yazılmış mektup mudur? Düşünelim ki, Türken Räus! (Türkler defolun!) sloganları, Almanya'da, her yerde, her zaman yaşıyor. "Burada Türklerin ne işi var, pis köpekler" sözü her yerde duyuluyor. "Şu sıralarda Türk olmak çok incitici (gurur kırıcı) bir şey olmalı" sözü gazete ve dergi ile radyo ve televizyon ile çeşitli dillere çevrilerek, dünyada milyonlarca kişiye ulaştırılıyor. Bir uluslararası İşçi Konfederasyonunun toplantısında Türk bayrağı kaldırılıyor. Delege-ler kapı dışarı ediliyor. Ve bu olay, dünyanın çeşitli yerlerinden gelmiş binlerce delegenin ve dinleyicinin önünde cereyan ediyor. Kongreyi izleyen, basın, radyo, televizyon mensupları tarafından, gazete ve dergilerle, radyolarla ve televizyonlarla dünyaya duyuruluyor. Milyonlarca kişi bu olayı izliyor.

Gösteriler, mitingler yapılıyor. Bu ifadeleri, benzerlerini içeren pankartlar taşınıyor. Duvarlara yazılar yazılıyor. Bu tür yazılar, fabrikalarda, kahvehanelerde, yollarda, her yerde görülüyor. Fiili saldırılar artıyor. Gazeteler, radyolar, televizyonlar, bu konularla ilgili haberler yayınlıyorlar. Fotoğraflar basıyor, yorumlar yapıyorlar. Hepsi de Türklerin aleyhine.

Bütün bunların ötesinde, yönetimin insan haklarına aykırı uygulamaları, eleştirilmektedir. Sanıklara işkence yapıldığı, basın özgürlüğü olmadığı, hükümetin güdümünde olduğu belirtilmektedir. Bu konularda, Avrupa'da, çeşitli

demokratik kurumlarda, toplantılar yapılmaktadır. Türkiye'deki siyasal durum tartışılmaktadır.

Bunlar, bir toplumun milli duygularını zedeleyen olaylar değil midir? Ve bunlar Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşüren olaylar değil midir?

Elbette öyledir. Nitekim Bedii Faik, 20 Aralık 1981 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan **"Elde Var Sıfır"** başlıklı yazısında, olayların, Türklüğün itibarını, haysiyetini zedelediğini vurgulamaktadır. Dışişleri yetkilileri de eleştirilmektedir.

Şöyle diyor:

"Alman Dergisi ülkesinde esmekte olan Türk düşmanlığını tarif de eylemiş:

"Facia ile kaza arasında ne fark vardır?

"Eğer bir gemi içindeki, Türk yolcularla batarsa, bu bir kazadır. Ama, yolcular yüzerek kurtulursa, buna facia denir."

"Yaa... İşte böyle!.. Vizeden daha çok Türk çocuklarını kusurlu bularak, çıktığımız yolda, Hariciyemizin ninnileriyle yürüye yürüye nihayet bu noktaya vardık."

"Halbuki, bugün, bırakınız önce yumuşayıp, sonra kalkmasını, vizeyi başladığı gündeki havası içinde bulsak ve Almanya'yı ve diğerlerini vizeyi koydukları günlerdeki anlayış içinde yakalayabilsek, neredeyse Türkün itibarını göklerde görmüş gibi sevineceğiz."

"Elbette devletlerarası meselelerde, kan tükürürken dahi, ülkeye bunu kızılılık hoşafı yenmiş gibi göstermek, moral sağlamanın gereğidir. Ve elbette devletlerarası meselelerin bütün sıkıntılarını ve tıkanıklıklarını, tabaklara koyup milletin sofrasına oturtmak da mümkün değildir... Ama insaf edilmeli. Türklüğün haysiyeti ile ilgili konularda, hiç durmadan olmayanı varmış gibi, yahut olmayacak olanı yakında olacakmış gibi göstermenin böyle bir incelikle ilgisi var mıdır?"

Türklerin dış ülkelerdeki görüntüleri, bu görüntülerin Avrupa ve Türk basınına yansımaları, kısaca böyle ele alınabilir. Fakat biz biliyoruz ki, bu konularda en küçük bir so-

ruşturma açılmaz. Siyasal ve ideolojik etkinliği büyük olan Türk basını, bu olayları, bunları Avrupa basınında radyo ve televizyonlarında yer almasını içi sızlayarak izlemeye çalışmaktadır. Bu tür olaylar, sadece Almanya'daki, Avrupa'daki Türkleri değil, Türkiye'deki Türkleri de etkilemektedir. Devletin, sadece dış ülkelerdeki itibarı ile değil, Türkiye'deki itibarı ile de ilgilidir. Ve Türkiye, Almanya'da, Avrupa'nın öteki ülkelerinde, Türklere karşı girişilen bu eylemlerin sadece seyircisidir. Fakat, bir yazarın bir meslektaşına yazdığı mektuptan, açıkladığı görüşlerden dolayı soruşturma açılmaktadır. Yargılama yapılmaktadır.

Bir yazarın, bir meslektaşına yazdığı bir mektup, açıkladığı görüş, herhangi bir devletin itibarını küçük düşürmez. Bu mektup milli duyguları zedelemaz. Milli menfaatlere zararlı olmaz. Devletin itibarını düşüren esas olay, böyle bir mektubun, yargı konusu yapılmasıdır. Mektup ile düşünce açıklaması ile ilgili ceza davası açılmıştır. Bu, çağdaş toplum olma, demokratik toplum olma anlayışına kesin olarak zıttır. Düşüncenin böylesine yollarla baskı altında tutulması, boğulmaya çalışılması, haberleşmenin engellenmesi, hiçbir devlete itibar sağlamaz. Hiçbir topluma onur vermez. Çağdaş ve demokratik dünyada devlet için en büyük ayıplardan biri budur. Düşünceye baskı, düşüncenin yargılanması ve cezalandırılması.

Kaldı ki, yargılamaya konu olan düşünceyi içeren mektup, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mousse Boulanger'in mektubuna yazılan bir cevap idi. Bu durumu savunmamın baş tarafında belirtmiştim.

Öte yandan, bir devlet, bir toplum itibarını, vatandaşlarını, başkalarını güçsüz bırakarak, başkalarının gücünü kırmaya çalışarak kazanamaz. Otoritesini, kendisine yönelik eleştirileri boğmaya çalışarak sağlamlaştıramaz. Gücünü artıramaz. Eleştirileri boğma, düşünceleri cezalandırma girişimleri, "Türken raus!" gösterilerini engelleyemez. Bu bakımdan, devletin, itibarını korumasının ve güçlendirmesinin, güçlü, kuvvetli bir devlet olmasının yolu eleştirileri boğmaktan geçmez. Düşünceyi cezalandırmaktan geçmez. Tersine, kendini demokratik kurumlarla donatmaktan geçer. Demokratik mekanizmalar kurmaktan ve bu ku-

rumları toplumsal yaşantının birer parçası haline getirmekten geçer.

Üstelik, herhangi bir kurumun, sadece varlığı da anlamlı değildir. O kurumun anayasada yer alması önemli değildir. Önemli olan kurumların toplum katındaki saygınlığı ve etkisidir. Kurumların, yığınların inançları temelinde gelişmesi sağlanmalıdır. Böyle bir sürecin başlamasını ve sürmesini sağlayacak ortam yaratılmalıdır.

Bunun temel koşulu da düşünceden korkmamaktır.

Çünkü, düşünceden korkanlar kaba kuvvete sarılırlar.

Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu isimli kitap ile mahkûmiyetimin son 1,5 ayını küçük bir kaza cezaevinde geçirdim. Cezaevinde daha çok toplumsal suçlardan gelmiş vatandaşlar vardı. Hırsızlık, yaralama, orman suçları vs. Siyasal suçlu olarak sadece ben vardım.

Cezaevindeki gardiyanlardan biri, benimle ilgili olarak, öteki mahkûmlara, yarı şaka yarı ciddi olarak şunları söylüyordu:

— Bu arkadaş adam öldürmemiş, örgütle de ilgisi yok. Yalnız, 100 adam öldürmüştense daha tehlikeli. Kitaplar yazmış. Düşüncesi tehlikeliymiş. Kitapları tehlikeliymiş. Adamı öldürüyormuş... Bu sözler üzerine ben de:

— Bu kitaplardan birini de sen oku, bakalım sen de adam öldürecek misin? Kaç adam öldüreceksin, derdim.

— Ben kitap falan okumam. Okumam yazmam kıldır, derdi.

Gerçekten okuması yazması kıl bir arkadaştı. Fakat hiç okumadığı, hatta hiç görmediği bir kitabı, yazarını en ağır bir biçimde suçlayabiliyordu. Hem de başkalarını kışkırtıcı bir biçimde. Okuması yazması kıldı ama, yine de bir devlet memuru idi. Bu tür sözleri nasıl söyleyebiliyordu? Yarı şaka, yarı ciddi de olsa, bunları ifade cesaretini nereden alıyordu?

Düşünceye karşı, bilime karşı böylesine bir düşmanlık oluşturulması Türk Devleti'ne onur verir mi? Herhangi bir Türk'e onur verir mi?

Düşünceden korkanların sarıldıkları en önemli güç kaba kuvvet değil midir? Terör değil midir?

Düşünce ve bilim horlanarak, kaba kuvvete sarılarak, çağdaş medeniyete nasıl ulaşılacaktır? Çağdaş medeniyetin, yapıcı, yaratıcı, seçkin ve onurlu bir üyesi haline gelmek olanaklı mıdır?

ORTAÇAĞ'DA ENGİZİSYON, GÜNÜMÜZDE RESMİ İDEOLOJİ, KEMALİZM

Sayın Yargıçlar,

Ortaçağda, kilisenin toplum üzerindeki egemenliği çok büyük idi. Kilisenin ideolojisi dışındaki görüşlere, kesinlikle ifade olanağı verilmiyordu. Kilisenin bilgilerinin en doğru bilgiler olduğu söyleniyordu. Bunlar, doğruluğundan kuşku duyulamaz, tartışılmaz, eleştirilemez bilgilerdi. "Toplumsal bekası için" bu düşünceleri savunmak gerekir, deniyordu. Yine, "toplumsal bekası için" bu düşüncelere aykırı düşüncelerin mahkum edilmesi gerekir, deniyordu. "Dünyanın bekası için" o düşüncelere hayal hakkı tanınmayacağı vurgulanıyordu.

Bruno'nun yakılması, Galile'nin yargılanması bu düşünce ve uygulamanın en somut örnekleridir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda da benzer bir düşünce ve uygulama vardır. "Devletin bekası için" anlayışı çeşitli biçimlerde uygulanıyordu. Padişahlar kardeşlerini boğduruyordu. Padişahlar çocuklarını boğduruyorlardı. Bazen, bizzat kendileri boğuyorlardı. Osmanlı sarayında bu bir gelenek idi. Bunlar siyasi cinayetler idi. Amacı ileride siyasal iktidara ortak olabilecek, siyasal iktidara göz koyabilecek kişilerin sorun yaratmadan yok edilmeleri idi. Ve bütün bunlar "devletin bekası için" yapılıyordu. "Devletin bekası için" bunlar gerekir, deniyordu.

Bugün ne Türkiye'de, ne de Türkiye'nin dışında, demokrat herhangi bir kimse, ne Galile'nin yargılanmasını anlayabilir, ne de şehzadelerin boğdurulmasını. Fakat aynı zihniyetin devam ettiği de bir gerçektir. Kürt sorunu ile ilgili bir eleştiri ileri sürüldüğü zaman, bunun, "devletin bekası"nı, "milletin bekası"nı yakından ilgilendirdiği söylenmektedir. "Hoş karşılanamaz" denmektedir.

Türkiye'nin, Kürt sorununa ilişkin görüşü kalıplaşmış

bir değer yargısıdır. Kalıplaşmış değer yargıları, ön yargılar, peşin yargılar, toplumların ilerlemesi yönünde ve çağdaşlaşma yönünde en önemli engeldir. Kalıplaşmış düşüncelerin ve inançların tutsağı olanlar yeni düşünce üretemezler. Yeni düşünceler, hep, "devletin, milletin bekası" sloganı ile karşılaşmaktadır.

Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, Mustafa Kemal Atatürk'ün eleştirilemeyeceğini vurgulamaktadır. Mustafa Kemal Atatürk'ü eleştirmenin devleti tehlikeye düşüreceğini belirtmektedir. Bu eleştirilerin Türk ulusu için çok tehlikeli olduğunu söylemektedir. Söylev'in 9. baskısı için yazdığı 16 Mart 1981 tarihli Önsöz'de şöyle demektedir:

"... Bir de kendilerine 'devrimci' veya 'ülkücü' adını takarak Atatürk'ün gerçek devrimci kişiliğine gölge düşürmek ve dolayısıyla O'nun kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni bölmek, yıkmak isteyenler vardır. Bunlar dış düşmanlardan yardım görmektedirler. Daha doğrusu türlü yöntemlerle kafaları yıkanmış olan gençlerdir, bunlar. Gönlünü, varlığını ve yazgisını bu vatanın yazgisına bağlamış hiçbir yurttaş böylelerinden yana olmaz."

"Atatürk'ü -hangi yönden olursa olsun- açık veya gizli eleştirenler ve O'nun yanılığa düştüğü izlenimini uyandırmak sevdasında olanlar düşünmelidirler ki, her ölümlü gibi, O'nun da eleştirilecek tavırları belki olmuştur. Yanılmazlık Tanrı'ya özgüdür. Ama, Atatürk, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda ve ondan sonra yanılığa düşseydi, tarihsel fırsatları iyi kullanmasaydı, yeryüzünde bugünkü Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti olmazdı. Bunu görmemek için ya bilgisizlik, bilinçsizlik veya nankörlük ya da Türk vatanına ve onun evlatlarına karşı beslenen korkunç kin ve düşmanlığın yoğurduğu hainlik içinde bulunmak gerekir." (100. Doğum Yılı Armağanı, Nutuk I-II, Çağdaş Yayınları, Mart 1981, s. 19-20)

Açıkça görülmektedir ki, Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, bilimin kavramlarını değil, sübjektif ifadeleri kullanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'ni "bölmek-yıkmak isteyenler"den söz etmektedir. Bunların "dış düşmanlar"dan

yardım gördüklerini söylemektedir. Kafalarının yıkıldığını, fakat namuslu kişilerden yardım göremediklerini söylemektedir.

“İç düşmanlar”, “dış düşmanlar”, “nankörlük”, “korkunç kin”, “hainlik” gibi kavramları kullanmaktadır. Her ne kadar, “Mustafa Kemal de insandır, belki hata yapmış olabilir. Yanılmazlık Tanrı'ya özgüdür” dese de, Atatürk'ün eleştirilmemesi gerektiğini de vurgulamaktadır. Çünkü, eleştiri sahiplerinin “hainlik”, “namuslu olmama”, “nankörlük”, “korkunç kin dolu” gibi kavramlarla anlatmaktadır.

Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun bu yaklaşımı resmi bir yaklaşımdır. Irkçıdır ve sömürgeci. Bu ırkçı ve sömürgeci yaklaşımın önemli amaçlarından biri, Türk kamuoyunu, Kürt ulusunun antisömürgeci ulusal demokratik mücadelesine karşı bilinçlendirmedir. Türk kamuoyunu, Kürt toplumu ile inceleme yapanlara karşı bilinçlendirmedir. Bu bakımdan jurnalci ve kışkırtıcı bir tutumdur. Halbuki, bilimsel tavır, eleştiriler karşısında böyle öfkelenmez. Bilimin kavramlarını kullanarak cevap verir. Kendi doğrularını koyar. Eleştirdiği görüşün bilimsel olmayan yönlerini vurgular.

Uzun ünvanlı profesörler işe, böyle bir sürece giremezler. Çünkü, bunlara resmi ideoloji tarafından verilen görev, eleştirilere cevap vermek değildir. Kürt ulusunun varlığını inkâr ettiklerinden, Kürt toplumu özelliklerini yok saydıklarından böyle bir tartışmaya giremezler. Görevleri, devletin, Kürt toplumuna karşı işlediği ayıbı gizlemeye çalışmaktır. Kürtlerin ırkçı ve sömürgeci politikalar karşısında bilinçlenmelerini engellemek için devlet politikalarına ve uygulamalarına arka çıkmaktır.

Kürdistan, nasıl, emperyalist ve sömürgeci bir bölüşüme tabi tutulmuş Kürt ulusu neden bölünmüş, parçalanmış? vs.

Demokratik bir toplumda, devlet, bir yanlış yaptığı zaman düzeltir. Düzeltmek için çaba sarfeder. Fakat yanlışta ısrar edilirse ve yanlış gizlenmeye çalışılırsa, yeni yeni yanlışlar da oluşturur. Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu gibi kişiler olgulara, bilimin kavramları ile yaklaşmadıkları, resmi ideolojiyi destekleyen tavırlarını sürdürdükleri, eleştiri-

riyi hazmetmedikleri. eleştirilere karşı kışkırtıcı tavırlar takındıkları sürece, yeni yeni yanlışlar yapmaları kaçınılmazdır.

Üniversite, profesörler, yazarlar, resmi ideolojinin buyruğunda olmamalıdır. Bunlar, resmi ideoloji doğrultusunda, toplumun yönlendirilmesinde kullanılmayı kabul etmemelidirler. Bunların rolü, resmi ideolojinin buyruğunda, toplumun yönlendirilmesinde aracılık olmamalıdır. Bu ve benzer öneriler de, yine, aynı sloganlarla karşılanmaktadır. “Devletin bekası ne olacak?”, “milletin bekası ne olacak?”

Halbuki, şu da bir sorudur: Türk ulusunun mutluluğu, refahı, “Türk Devletinin bekası”, Kürt ulusuna uygulanan ırkçı ve sömürgeci politikaya mı bağlıdır, Kürt halkının özgür olması, insan gibi yaşaması, öteki uluslarla eşit olması, demokratik bir siyasal yapıya ulaşması, Türk halkının öğlemlerine neden aykırı olsun?

Fakat Türk düşüncesi ne böyle bir soruyu sorar, ne de bunun cevabını araştırır. Çünkü, kalıplaşmış düşünceler, inançlar, yani ideolojiler, resmi ideoloji, kişileri tutsak eder. Böyle olunca, onlar, daima, aynı açıdan, aynı şeyleri görürler. Düşünceler, inançlar, değer yargıları birbirlerinin tekrarıdır. Bu inançların oluşturduğu davranışlar da aynıdır. Davranışlar da birbirinin tekrarıdır. Böylece, yeni bilgiler üretilmesi, yeni davranışlar gösterilmesi olanaklı olmaz.

Buradan çıkan sonuç şudur: Galile’yi yargılayan kilise düşüncesi ve Osmanlı saraylarında şehzadelerin boğulması ile Kürt sorunu konusundaki eleştirici düşünceye getirilen baskılar arasında, öz itibarıyla önemli bir fark yoktur. Düşünce, davranış aynıdır. Değişen sadece, zamandır, mekândır, olgulardır. Birinde, dünyanın döndüğü düşüncesi, “kilisenin, toplumun bekası”na aykırı görülmüştür. Yani, “kilisenin, toplumun bekası”, yalanın sürdürülmesi ile olanaklıdır. İkincisinde, şehzadelerin yaşamaları, “devletin bekası”na aykırı sayılmıştır. “Osmanlı Devleti’nin bekası” şehzadelerin boğdurulması ile eşdeğerli tutulmuştur. Üçüncü olguda ise, Kürt ulusunun varlığının, ulusal ve demokratik haklarının ileri sürülmesi, “devletin bekası”na aykırı görülmektedir. “Türk Devleti’nin bekası”, Kürt ulusuna, ırkçı ve sömürgeci politikayı sürdürmekle kabildir. Bu ise, Türk

Devleti'nin çağdaşlık, demokratiklik iddialarına kesinlikle aykırıdır. Türk toplumunun çağdaşlaşma, demokratikleşme özlemlerine aykırıdır.

Bugün üçüncü olguyu savunanlar yani, Kürt ulusuna, ırkçı ve sömürgeci baskı uygulanmasını, asimilasyonun sürdürülmesini isteyenler, ilk iki olguyu benimsemiyorlar. Yani, Galile'nin yargılanmasını, şehzadelerin boğdurulmasını benimsemiyorlar. Reddediyorlar. Fakat, insanlığın bu çizgilere gelmesi için asırlar gerekti. Kürt ulusuna karşı sürdürülen politikaların antidemokratik özünün anlaşılması ise, değil asırlar, yıllara bile gerek yok. Bu politika, çoktan deşifre olmuştur. Türkiye'nin, dünyanın devrimci demokratik kamuoyu bu politikayı şimdiden mahkûm etmektedir. Belirli sloganlar yaratarak ve herkesin o sloganlara uymasını buyurarak, düşüncüyü baskı altında tutmanın olanağı yoktur. Düşüncüyü ceza tehdidi altında tutarak, yargılayarak, cezalandırarak, cezaevine koyarak, bilimin üretilmesi engellenemez. Bu sloganlar, buyurmalar, ırkçı ve sömürgeci baskılara karşı direnmeye, ulusal ve demokratik haklarını istemeye engel olamaz.

20. YÜZYILA DAMGASINI VURAN TEMEL KAVRAMLAR

20. yüzyıla damgasını vuran birtakım süreçler ve bu süreçlerin oluşturduğu kavramlar vardır. Demokrasi, insan hakları, barış, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, çağdaşlık, bilim, bilimin yol göstericiliği, üniversite özerkliği, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmeleri, bu süreçler arasında sayılabilir. Bu kavramlar insanlığa mal olmuştur. Dünyada, bütün siyasal akımlar bu süreçleri benimsemektedir. Bu kavramlara göre hareket ettiğini söylemektedir. Bunları yaşama geçirdiğini belirtmektedir. Dünyanın neresinde olursa olsun, hangi siyasal çizgiyi benimserse benimsesin, bu kavramları yaşama geçirmeye çalıştığını iddia etmektedir.

Örneğin hiçbir yönetim, "biz demokrasiye karşıyız", "diktatörlük istiyoruz" demiyor. Demiyor ama, pekâlâ antidemokratik bir süreci başlatıp sürdürebiliyor. En açık antide-

mokratik tutum ve davranışlarda bile, amacım demokrasiyi kurup köklendirmektir, geliştirmektir demekten geri kalmıyor. Hiçbir yönetim, hiçbir siyasi akım, "insan hakları anlayışına karşıyız, inanmıyoruz, benimsemiyoruz, işkenceye taraftarız" demiyor. İşkenceye karşı olduğunu söylüyor. İnsan haklarını savunduğunu, koruduğunu, yaygınlaştırmaya çalıştığını söylüyor.

"Bilime, bilimin yol göstericiliğine inanmıyoruz. Bizim için yol gösterici olan ideolojidir" diyen bir yönetim, bir siyasal akım yok. Bilimsel düşünceye en ağır baskıları sürdürürken, resmi ideolojiyi egemen kılmaya çalışırken, yine de bilimi savunduğunu vurguluyor. Hukuk, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü gibi kavramlar için de durum böyle.

O halde bu kavramlar içeriklerinden boşaltılarak savunuluyor. Çeşitli zaman ve çeşitli yer koşullarında farklı farklı şeyler söyleniyor. Tavrı ve davranışlar da farklı olabiliyor.

TÜRK ÜNİVERSİTESİ, TÜRK PROFESÖRLERİ BİLİM KAVRAMININ İÇERİĞİNİ NASIL BOŞALTIYOR?

Savunmanın baş taraflarında. Atatürk Üniversitesi yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin ihbarlarına değinmiştin. Bunlar Kürt ulusal varlığını inkâr ediyorlardı. Kürtçe diye bir dil yoktur, diyorlardı. Türkiye'de yaşayan herkes Türk'tür, Kürtçe diye bilinen dilin aslı da Türkçedir, diyorlardı. En doğru, en bilimsel, en yurtsever bilginin bu olduğunu söylüyorlardı. Bu bilgilerin eleştirilemez, dokunulamaz, tartışılmaz, doğruluğundan kuşku duyulamaz bilgiler olduğunu söylüyorlardı. Bunun için Kürt dilinden ve Kürt kültüründen söz edenlerin bilimsel olmayan düşünceler ileri sürdüğünü, dolayısıyla suç işlediğini iddia ediyorlardı. Bunları da ihbarlarında vurguluyorlardı.

Benzer düşünceler, Ankara'da, Ankara Üniversitesi'nde de ileri sürülüyordu. Bilim kavramının nasıl kullanıldığını, içeriğinden nasıl boşaltıldığını belirtmek için bunlardan örnekler vermek istiyorum.

1. 1974 yılı idi. Genel Aftan ve "Kıbrıs Barış Harekâtı"ndan sonra idi. Hacettepe Üniversitesi'nde şimdi öğretim

üyesi olan bir arkadaşımı ile konuşuyordum. Arkadaşımı, benim "gerçek"leri dikkate almadan yazdığımı, bu bakımdan başıma bir sürü iş açtığımı, kendimi sıkıntılara soktuğumu söylüyordu. "İnsan, yazılarında, araştırmalarında gerçeklere dikkat etmeli, bunları gözden hiç uzak tutmamalı" diyordu. "Kürtler konusuna saplanıp kalmak gerçeklere aykırıdır" diyordu.

"Gerçek" kavramı üzerinde konuşluk. Arkadaşımı şöyle diyordu: "Türkiye'de bazı çevreler Kürtler konusunda çok hassastır. O çevreler Kürtler konusunun konuşulmasını istemiyor. Bu konuda araştırma, inceleme yapılmasını istemiyor. Ve bu çevrelerin toplum ve devlet hayatı üzerindeki etkileri çok büyüktür. Buna dikkat etmek gerek. Toplum bilimci böyle "gerçek"i yok sayamaz. Kürtler elbette vardır. Kürtlerin Türk sayılması doğru değildir. Bu saptama böylece yapılmalıdır. Gerekli önlemler, bu saptamadan sonra alınmalıdır."

Bu önlemler kuşkusuz asimilasyonun hızlandırılmasına dönük önlemlerdi. Erzurum'da, asimilasyonun inkâr sürecinde gerçekleştirilmesi isteniyordu. Burada ise, Kürtlerin varlığını kabul edelim, asimilasyon ile ilgili önlemleri bu saptamadan sonra alalım, diyorlardı.

Konuşmamızda, ben de şunu ileri sürüyordum. Türk toplumunda, Kürt sorununun incelenmesini istemeyen çevreler vardır. Bunlar etkindir. Kürtler konusunda çok hassastır. Bunlar, Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmektedirler. Kürtlerin aslının Türk olduğunu söylemektedirler. Kürt ulusundan, Kürt dilinden, Kürt kültüründen söz edilmesini istememektedir. Türk toplumunda böyle bir süreç elbette vardır. "Gerçek"tir. Toplum bilimci, bu sürecin temel dinamiklerini, gelişimini anlamaya çalışır. Böyle bir sürece dikkat eder. Fakat bir toplumsal ve siyasal süreci anlamaya çalışmak başka şey, ona boyun eğmek başka şeydir. Devlet ve toplum hayatında, düşüncenin yasaklanmasını anlamak, bu konudaki bir buyruğu, işlevini anlamaya çalışmak başka şey, o buyruğa boyun eğmek başka şeydir. Boyun eğme aslında, toplumun, bilim yöntemi ile kavranmasını engellemektedir. Bu yasaklar düşüncenin belirli kalıplarla, belirli

sloganlar ifade edilmesini istemektedir. Bu ise, düşüncenin köleleşmesini, kötürümleşmesini getirir.

Toplumu bilimçi için önemli olan elle tutulur, gözle görülür gerçeklerdir. Gerçek somutlardır. Bu gerçeklere bilim yöntemi ile yaklaşmak gerekir. Bu gerçeklerin araştırılmasını, incelenmesini istemeyen görüşler var ve bunlar etkindir diye, gerçek somutları incelememek bilimsel düşünme sürecine aykındır.

Toplumsal ilişkilerde Kürtler de böyle bir gerçektir. Gerçek somuttur. Bilim yöntemi ile incelenmelidir.

Dünyanın döndüğü gözlenebilen, izlenebilen bir olgudur. Gerçek somuttur. Kilisenin ideolojisi ise, bu olgunun incelenmesini, ifade edilmesini istememektedir. Bu da bir "gerçek"tir. Bilimsel düşüncenin tavrı nedir? Bilimsel düşünce elbette, "şu şu konuları incelemeyeceksiniz, şunları şunları ifade etmeyeceksiniz" biçimindeki buyurlamalara boyun eğmez. Gerçek somutları inceler, ifade eder. Bununla birlikte, gerçek somutların, incelenmesini, ifade edilmesini yasaklayan, baskı altında tutan, resmi ideolojinin gelişimini de inceler. Resmi ideolojinin işlevinin, toplumsal ve siyasal dinamiklerini araştırır. Hatta hatta üçüncü olarak, "sırfca konuyu incelemeyelim, şunları şunları ifade etmekten sakı- nalım" diyerek buyruklara boyun eğme sürecini de inceler. Bu tür buyruklara boyun eğme, kişilere, kurumlara neler kazandırıyor, neler kaybettiriyor.

Bu görüşme sırasında, arkadaşım, insan hakları kavramı üzerinde de konuştuk. Ben, Türk Devleti'nin farklı uygulamalar yaptığını belirttim. Kıbrıs'taki Türklerin, Türk toplumu olma haklarını savunduğunu, bunun için her türlü önlemi aldığını belirttim. Fakat, Kürtlerin, Kürt toplumu olma haklarını yok saydığını, asimilasyon için çaba harcadığını, bunların da, insan haklarına aykırı olduğunu söyledim. İnsan haklarından, eşitlikten yararlanmanın bir koşula bağlanmaması gerektiğini, halbuki Türkiye'de, Kürtlerin insan haklarından yararlanmalarının Türkleşmeleri koşuluna bağlandığını söyledim. Kürt olarak hiçbir hakka sahip olmadıklarını, tersine, bu yüzden baskı altında tutulduklarını belirttim. Arkadaşım ise, Kıbrıs'taki Türk toplumu ile, Kürtler konusunun birbirlerinden çok ayrı şeyler olduğunu söylü-

yordu. Hükümetin Kıbrıs politikası da, doğu politikası da doğrudur, diyordu. "Böl yönet politikası emperyalizmin politikasıdır, buna dikkat etmek gerekir, bu oyuna gelmemek gerekir" diyordu.

"Böl yönet politikası elbette emperyalizmin politikasıdır. Fakat bölünen Kürdistan'dır. Parçalanan Kürt ulusudur. Bunlar çok önemli tarihsel olaylardır incelenmeleri gerekir" sözü üzerine ise, "artık, tartışmaya gerek yok" diyordu.

2. 1974 sonbaharı idi. Genel Aftan sonra, üniversitedeki görevimi sürdürmek istiyordum. Bunun için bir dilekçe ile fakülteye başvurdum. Bu bakımdan sık sık fakülteye gidiyordum. O sıralarda bir hocamız Amerika'dan henüz dönmüştü. Jüride de görevli idi. Haftalık bir dergide kendisiyle röportaj yapılmıştı. Röportaj Amerika'daki faaliyetleri ile ilgili idi.

Hoca ile, fakültede başka hocanın odasında kaşılaştık. Röportajı da söz konusu ederek, hangi üniversitede çalıştığını, ne gibi incelemeler yaptığını, izlenimlerinin neler olduğunu sordum. "Ortadoğu'da ve Akdeniz ülkelerinde toplumsal ve siyasal dinamikler" konusunda, misafir profesör olarak ders verdiğini söyledi.

O sırada, Irak'ta Kürtler ile Araplar arasında savaş vardı. Irak'ta BAAS iktidarı vardı. Kürtler özerklik için savaşıyordu.

Hoca'ya BAAS Partisi ile ilgili bazı sorular sordum. "Ortadoğu'da ve Akdeniz ülkelerinde toplumsal ve siyasal dinamikler" konusunda dersler verdiğinizde göre, BAAS Partisi'nden söz etmişsinizdir, dedim. Bu söz üzerine Hoca, hemen, BAAS Partisi'ni eleştirmeye başladı. Kitle tabanı olmadığını söyledi. Zaten kurucusu da, Hristiyan bir Araptır, dedi. İşçi sınıfı içinde örgütlenemediğini belirtti. Ordu içinde, aydınlar arasında örgütlenebildiğini söyledi. Kendisini sosyalist ilan etmesine rağmen milliyetçi özellikleri ağır basar dedi.

Hoca'nın söylediklerine paralel olarak BAAS Partisi hakkında birkaç şey söylemeye çalıştım. Irak'ta Kürtlere ırkçı bir politika uygulandığını, özerklik isteklerine karşı çıktığını söyledim. BAAS Partisi'ni, özellikle, Kürtlere karşı sürdürdü-

gü politika dolayısıyla eleştirmek istiyordum. Bunun üzerine Hoca, birden bire tepki gösterdi. Tavrını değiştirdi. BAAS Partisi'ni övmeye, Kürtlere alıp tutmaya başladı. Sanki, biraz önce, BAAS Partisi'ni eleştiren O değildi. Bu davranış değişikliği karşısında epeyce şaşırdım. Hoca, Kürtlerin özerklik için savaşlarına karşı idi. Kürtler, Ortadoğu'da hiçbir şey yapmamalı idiler. Kaderlerine razı olup sessiz sedasız oturmalı, hak, hukuk istememeli idiler. Hoca, Kürtlere karşı oluşturulan ve uygulanan BAAS politikalarını destekliyordu. BAAS ilerici, hatta sosyalist idi... İlericilere karşı savaş olmazdı. Emperyalizmin taktiği budur zaten. Böler-yönetir. Toplumsal bilince ulaşmamış olanları kendi çıkarları doğrultusunda kullanır. Önemli olan, bu oyuna gelmemektir, diyordu. Kürtleri Ortadoğu'da, emperyalizmin oyuncağı olarak değerlendiriyordu. Emperyalizmin, CİA'nın amacı. Türkiye'yi bölmektir, diyordu.

Böl yönet politikası kuşkusuz emperyalizmin politikasıdır. Fakat, bölünen Kürdistan'dır. Parçalanan Kürt ulusudur. Türkiye'de üniversite, bu politikanın nasıl oluşturulduğunu, nasıl uygulandığını incelemelidir, dedim. Daha doğrusu demeye çalıştım. Çünkü, Hoca, çok kızmıştı. Kürtlerden söz edilmesine kızmıştı.

— Şu kadar sene cezaevinde yattın, hâlâ akıllanmamışsın, daha ne denir, dedi. Ülke ile odadan ayrıldı.

Hoca, öfkesini açıkça belli ettiği gibi, bilimin kavramlarıyla da konuşmuyordu. "Cezaevinde kalan bir kişinin akıllanması", "aklını başına toplaması" ne demektir? Yalana dayalı resmi ideolojiye, bu ideolojinin buyruklarına boyun eğmek akıllanmak mıdır? Akıl, bilinç bunun için mi gerekir? Açık ki, bu köleleşmektir. Düşüncenin köleleşmesidir, kötürümleşmesidir. Bir hoca, öğrencisinin, meslekdaşının neden böyle bir sürece girmesini istiyor?

"Şu kadar sene hapis yattın, aklını başına topl", "hâlâ aklını başına toplamıyorsan, sen bilirsin" gibi ifadeler bilimin ifadeleri midir? Bu kavramlar, bilimin kavramları mıdır?

Birkaç gün sonra, fakülteye kabul edilmediğim bildirildi. Sözlü olarak. Yetersiz görülmüştüm.

3. 1975 yılı idi. 'Bahar ayları. Ankara'da, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'nde bir toplantı düzenlenmişti. Toplum bilim ile ilgili olarak. Toplantıyı ben de izliyordum.

Genç arkadaşlarımızdan biri bir bildiri sundu. Bildiride olgusal eşitlik, olgusal zenginlik hemen dikkati çekiyordu. Somutun zenginliğinde soyutlamalar yapılıyordu. Bildiriden sonra, hocalarımızdan biri, bildiri ile ilgili, övgü dolu pek çok söz söyledi. Bildirinin başansının temel noktasının, olgulardan hareket etmek, olgulara dayanmak olduğunu söyledi.

Bir müddet sonra, oturuma ara verildi. Çay molası. Herkes birbiri ile konuşuyordu. Ben de hocaya yaklaştım. Olgulara dayalı olmanın çok önemli olduğunu, sakat üniversitenin bunu sadece teorik olarak söylediğini, fiili olarak bu temel kurala uymadığını söyledim. Örneğin, önemli bir olgu olduğu halde, Kürt olgusunu görmezden geldiğini, yok saydığını, bunun ise, bilim yöntemine aykırı bir durum olduğunu söylemeye çalıştım. Hoca, çok kızdı. Neşeli tavrı kayboldu. Sert bir şekilde:

— Senin düşündüğün bilim anlayışı hiçbir zaman gerçekleşemez. Bunun zamanı da yoktur. Mekânı da yoktur. Aklını başına topla. "Gerçekler"i yok sayma. Akıllan. Bu gidişle, sen hiçbir zaman akıllanmayacaksın, dedi. Daha fazla konuşmak istemediğini anladım. Sustum.

Hoca, bilimsel düşünmenin her zaman mümkün olmadığını, her mekânda da mümkün olmadığını söylüyordu. Bu ise, bazı konularda resmi ideolojiye aynen itibar etmek gerekir, resmi ideolojinin buyruklarına boyun eğelim, bazı tabulara dokunmayalım, anlamına geliyordu.

Bu, kuşkusuz, bilimsel bir tavır değil. Bazı şeylerin söylenmesinin zamanı da yoktur, mekânı da yoktur, biçimindeki anlayış ise çok sakat. Bunlar düşünceyi donduran, kalıplaştıran, kötürümleştiren süreçlerdir. "Tabulara dokunmayalım, aynen bırakalım" anlayışıdır.

"Dünya dönüyor" demenin zamanı da yoktur, mekânı da yoktur, denebilir mi? O başka konu, bu başka konu, denebilir mi? Başkalık nerededir? Öz'de midir, yoksa zamanda ve mekânda mıdır?

4. 1981 yılı Mayıs ayı idi. Henüz tahliye olmuşum. Fakülteye bir arkadaşı ziyarete gitmişim. Dekan yardımcısının odasında hocalardan biri ile karşılaştım. Hal hatır sorduktan sonra, sitem edercesine, kendine çok eziyet ediyorsun, dedi. Sık sık cezaevine girmeme üzüldüğünü belirtiyordu.

— Başına ne geldiyse hep kendi yüzünden oluyor. Neden böyle oluyor? dedi.

— Senden daha çok sıvri laflar edenler var. Onlar görevlerini kazasız, belasız sürdürüp gidiyorlar. Sen neden böyle yapamıyorsun, dedi. Bütün bunlar senin çok dürüst davranmandan oluyor, acaba gerekli mi, kendine çok eziyet ediyorsun vs. dedi.

Ben ise, bilimsel düşüncenin esas olduğunu söylemeye çalışıyordum. Herhangi bir konuya yaklaşıırken, bilim yönteminin kurallarını mı uygulayacağız, yoksa, resmi ideolojinin buyruklarına mı itaat edeceğiz? Doğaya, tarihe, topluma hangi yöntemle bakacağız?

Gerçek somutların ifade edilmesine, bilimin önermelerine “sıvri sözler” olarak bakılmamalıdır.

Teorik olarak, kimse, resmi ideolojinin buyruklarına itaat edeceğiz demiyor. Elbette bilim yönteminin kurallarına uyacağız diyor. Teorik olarak, elbette bilim yöntemimin kurallarını uygulayacağız diyor ama, fiili olarak, uygulamada, resmi ideolojinin buyruklarına itaat ediyor. Kürt olgusunu incelemekten, anlamaya çalışmaktan sürekli kaçıyor. Görmezden geliyor. Böylece, herhangi bir toplumsal, siyasal ve askeri süreci, ekonomik ve kültürel süreci etkileyen olgulardan birisini bilinçli olarak görmüyor.

Kürt olgusunu incelemiyor. Aynı zamanda, çeşitli toplumsal, siyasal olayların oluşmasında, bu olgunun rolü de dikkate alınmıyor. Böylece yaşamdaki karmaşıklık, inkâr ile biraz daha basite indirgeniyor. Bir toplumsal ve siyasal süreci oluşturan olgulardan en azından bir tanesi yok sayılarak, görmezden gelinerek, karmaşıklık basite indirgeniyor.

Bu, bilimin davranışı değildir. Resmi ideolojiye uygun bir davranıştır. Halbuki, bilim yöntemine göre düşünmek gerekir. Her halde her koşulda bunu savunmak, buna göre davranışta bulunmak gerekir. Çünkü, gerçek somutlar bilin-

cimizin dışında vardır. Bağımsız olarak var. Varlığı, etkileri, bilincimizden, irademizden bağımsız olarak bizi belirlemeye devam ediyor. İşte bilim, bunu dikkate alır. İdeoloji ise, etkilemeyi, etkilenmeyi görmezden, duymazdan, hissetmezden gelir.

Türkiye'de ise, resmi ideoloji Kürt olgusunun anlatılmasını ceza tehdidi altında tutmaktadır. Düşünceyi dondurmakta ve kalıplaştırmaktadır. Belirli sloganların oluşturulduğu çerçevenin dışına çıkılmasını istememektedir. Bilimsel düşünce, böyle bir sürece, elbette karşı durmalıdır. Benimle ilgili olayların sık sık yargılamaların ve cezalandırmaların yürürlüğe konulmasının temelinde bu vardır. Üniversite, bilim yönteminden taviz vermemelidir. Halbuki vermiştir. Resmi ideolojiyi bilim, diye sunmaktadır. Bu tutum ve davranış, üniversiteyi, tepkisiz, vurdum duymaz bir hale getirmiştir. Üniversite, düşüncelerinden dolayı bilimsel çabalarından dolayı baskı altında tutulan, ceza tehdidi altında olan, kişi ve kurumlar konusunda tepkisizdir. "Her koyun kendi bacağından asılır", "bana dokunmayan yılan kırk yıl yaşasın" gibi metafizik anlayışlar içindedir. Bu tutum ve davranış resmi politikalara ortaklık etmekten başka bir anlama gelmez.

Ben de, Hoca'ya bunları anlatmaya çalışıyordum. Fakat aslında, çok kısa bir görüşme olduğu için geniş olarak konuşamadım. Hoca, daha geniş, daha rahat konuşalım diyordu. Hemen arkasından gelen yeni bir tutuklama ile bu görüşme de gerçekleşmedi.

Görüldüğü gibi, bilim kavramı içeriğinden boşaltılarak konuşulmaktadır. Yukarıda anlatılan örnekler, bilim yöntemi kavramının, olgusal özüne hiç dikkat edilmediğini göstermektedir. Aslında, tam anlamıyla resmi ideolojiye uygun bir düşünce ve davranış sürdürülmektedir. Fakat, bu sürecin adına, "bilim" denmektedir. Olgulara dayalı düşüncenin, gerçek bilim sürecinin, ceza tehdidi altında tutulması ise, Türk üniversitesini hiç ilgilendirmemektedir. Üniversite, bu konuda bazı görevleri olduğunu düşünmemektedir.

SOMUT GERÇEK, İDEOLOJİK GERÇEK

Mehmet Barlas, 9 Şubat 1982 tarihli Milliyet Gazete-

si'nde "**Gerçeklerimiz**" başlıklı bir yazı yayınladı. Yazıda, Türkiye'nin "gerçekler'i sayılmaktadır. "**Gerçek 2**" başlığı altında şunlar söylenmektedir:

"Bazı temel konular Türk siyasal gündeminde tartışma dışı tutulmadığı sürece, ideal demokratik ve özgürlükçü rejimi, Türkiye şartlarına uygun bir sistemi bile oturtmak zordur. Bu konular arasında 'din', 'ülke bütünlüğü', 'sınıf kavgası', 'ırkçılık', 'mezhepçilik' vb. kavramlar vardır. Türkiye'de politikaya heves edenlerin akıllı olması ve bu gibi maddeleri tartışma dışı tutmaları şarttır."

Milliyet Gazetesi Başyazarı Mehmet Barlas, bazı konuların tartışılmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Bazı konular tabu olarak kalmalıdır, demektedir. Aksi halde, "demokratik" ve "özgürlükçü" rejimin kurulmasının imkânsız olduğunu belirtmektedir. Tabu olarak tutulması gereken sorunların başında da Kürt sorunu gelmektedir. "Ülke bütünlüğü", "ırkçılık" denerek bu sorun anlatılmaya çalışılmaktadır.

Milliyet Gazetesi Başyazarı Mehmet Barlas, tabular aynen kalmalıdır, bazı konular muhakkak baskı altında tutulmalıdır, tartışılması engellenmelidir, dediği halde, "demokrasi"den, "özgürlük"ten de söz etmektedir. Bunun çelişki olduğu açıktır. Fakat şu da var: "Demokrasi" gibi, "özgürlük" gibi kavramlara kimse karşı durmaz. Bu kavramları benimsemediğini söyleyemez. Somut sorunlardaki antidemokratik düşüncelerini, yine, "demokrasi" ve "özgürlük" gibi kavramları kullanarak savunmaya çalışır.

Başyazar Mehmet Barlas, "**Gerçek 1**" anabashğı altında da şunu söylemektedir: Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk siyasal hayatında çok büyük ağırlığı olan bir kurumdur. Bu, sadece günümüzle ilgili bir durum değildir. Tarihten gelen bir özelliştir. Silahlı Kuvvetler'in istemediğı hiçbir şey gerçekleşemez. Bu "gerçek"i kavramak gerekir.

Başyazar Mehmet Barlas, "akıllı olanlar" bu sorunları tartışmazlar demektedir. Burada, "akıl" dediğimiz kategorinin nasıl kullanıldığını da görüyoruz. Fırsatlardan yararlanmayı bilmek, güçlüler karşısında fırsat kollamak, resmi ideolojiyi tartışmasız benimsemek "akıl" sayesinde olanaklı olmaktadır.

Bizim sözünü ettiğimiz kategori ise, bilimdir. Bu ise, güçlüler karşısında fırsat kollayarak, yükselmeyi, fırsatlardan yararlanmayı, resmi ideolojiyi aynen kabul etmeyi değil, düşünceye karşı yapılan her türlü baskıya karşı durmayı gerektirir. Tabuları koruyalım, tartışmayalım, güçlüler böyle istiyor, demez. Tabulara karşı mücadele eder. Zira, özgürlük olmadan bilim olmaz. Özgürlük olmadan, demokrasi olmadan çağdaşlık olmaz.

1960'lı yıllarda özellikle, bu yılların sonlarında, Kürtler konusu gündeme getirildiği zaman, haklısın ama henüz çok erken, zamansız, denirdi. Elbette bu konu da araştırılır, ama zamanı değil, henüz erken denirdi. 10-12 yıl sonra, yine aynı şeyler söyleniyordu. "Haklısın henüz zamanı değil." Böyle bir anlayışa göre bu sorunu incelemenin, araştırmanın zamanı hiçbir zaman gelmeyecektir. Halbuki, bilim objektif bir süreçtir. Herhangi bir sorun ortaya çıkar çıkmaz, o sorun üzerinde düşünenler de belirir. Sorunlar toplumu etkiler. Bu etkilenme ile, etkileme ile düşünme de başlar.

"Dünya dönüyor" demenin sırası değil, denebilir mi? Dünyanın döndüğü, düz olmadığı anlaşıldıktan sonra, bunu ifade etmeye başlayanlar da olmuştur. "Şimdilik ifade etmeyelim, daha elverişli bir ortam bekleyelim" anlayışı yanlışır.

Bu sağlıksız tutum neden sürüp gitmektedir? Bunun önemli bir nedeni eleştiri yokluğudur. Türk üniversitelerinde bu konuda aşağı yukarı herkes aynı şekilde düşünmektedir. Herkes aynı düşüncede olunca, bu konuda bir eleştirinin geliştirilmeyeceği bilinince, resmi ideoloji, rahatlıkla sürdürülmektedir. Buna rağmen resmi ideolojiyi "bilim" olarak sunmak da ihmal edilmemektedir. Fakat, kimse kimsenin ayıbını yüzüne vurmamaktadır. Bunlar, bilimin önermeleri değil, resmi ideolojidir denmemektedir.

Bilimsizlik, yöntemsizlik, eşit şekilde bölüşülmektedir. Böyle olunca önemli sorunlar dikkatten uzak kalabilmektedir. Çünkü, herkes aynı şekilde düşünmektedir.

Aynı düşünceler, aynı tavırları, aynı davranışları oluşturmaktadır.

Üniversite, basın, yazarlar, kiralın çıplak olduğunu gördüğü halde, ona, çok güzel elbiseniz var, diyen saray mensuplarına benzemektedir.

Bilim kavramının içeriğinden boşaltılarak kullanılması, üniversitenin etkinliğini ve saygınlığını azaltmıştır. Türk üniversitesinin etkinliği, yasadan yasaya değişmektedir. Yasalar, özerkliğin sınırlarını genişletince, üniversite etkin olmaktadır. Etkinliğinin arttığını söylemektedir. Özerkliği kısıtlayıcı bir yasa çıkınca da özerklik kısıtlandı, diye yakınmaktadır. Fakat, özerkliğin sağlanması için önemli bir mücadele de yürütmemektedir. Bilim, üniversiteyi savunmaktadır. Yeni duruma uymaya, alışmaya çalışmaktadır.

ÜNİVERSİTE ÖZERKLİĞİNİN İKİ FARKLI UYGULAMASI

Üniversitenin etkinliği zaman içinde değiştiği gibi, mekânda da değişiyordu. Değişik üniversiteler, değişik değişik uygulamalar yapıyorlardı. Ve bunları de özerklik kavramı ile açıklıyorlardı.

Örneğin, Atatürk Üniversitesi'ndeki görevime son verildiği sırada, Rektör, Danıştay'da kendini şöyle savunuyordu: Atatürk Üniversitesi özerk değildir. Rektörünü Milli Eğitim Bakanı tayin eder. Bu bakımdan üniversite istediği şekilde davranır. İlgili asistanın görevine son verebiliriz.

Başka bir olay dolayısıyla, Ankara Üniversitesi'nde şu uygulama yapılıyordu: 1971'de Diyarbakır'da, Sıkıyönetim Tutukevi'nde, pek çok öğretmen arkadaş vardı. Başka memurlar da vardı. Ziraat teknisyeni, sağlık memuru gibi. Atatürk Üniversitesi'nden de bir asistan arkadaş vardı. Bu arkadaşlar kurumlarından maaşlarının belirli bir bölümünü alabiliyorlardı. Zaten, tutuklu oldukları sürece, maaşlarının belirli bir bölümünü alacaklarına dair, gerek Milli Eğitim Bakanlığı'nın, gerek öteki bakanlıkların yazıları da vardı. Atatürk Üniveriseti de bu uygulamayı sürdürüyordu.

Ben de Ankara Üniversitesi'ne, Fakülteye başvurdum. Atatürk Üniversitesi'nin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın öteki bakanlıkların uygulamalarını belirttim. Tutuklu kaldığım sürece, Fakülte'nin aynı uygulamayı yapmasını diledim.

Şöyle cevap verildi: Biz özerk bir üniversiteyiz. Özerk bir üniversite olarak, benzer durumlarda, ilgili kişilere tutuklu kaldıkları süre içinde maaşlarını ödememe kararı aldı. Sözü

edilen kurumlar özerk kurumlar değil. Uygulamaları farklı olabilir.

TÜRK ÜNİVERSİTESİNİ DÜZENLEYEN BEŞ AYRI KANUN

Son 50 yılda Türk üniversitelerini düzenleyen 5 temel kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu düzenlemelere göre, özerklik arttırılmış, azaltılmış veya yok edilmiştir. Üniversitenin etkinliği de, bu düzenlemelere göre artmıştır veya azalmıştır. Etkinliği yasadan yasaya değişen bir kurumun ise, toplumda saygınlığı olmaz.

1. 1933'de, Osmanlı Darülfünun'undan üniversiteye geçilmiştir. Tek Parti'nin kayıtsız şartsız egemen olduğu dönem. Ebedi Şef, arkasından da Milli Şef dönemleri. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı'nın (Mustafa Kemal Atatürk, daha sonra İsmet İnönü) Cumhurbaşkanı; Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısının, aynı zamanda Başbakan (İsmet İnönü), Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri'nin de İçişleri Bakanı (Recep Peker) olduğu dönem. Böyle bir yapı içinde, demokratik öz aranamayacağı açıktır. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı'nın sözleri, temel doğrular olarak kabul edilmektedir. Bunlar, doğruluğundan kuşku duyulamaz, tartışılmaz, dokunulamaz, eleştirilemez bilgilerdir. Bu dönemde, üniversitelerin açılış konuşmalarında, Üniversite Konferanslarında, Üniversite Haftaları'nda, Ebedi Şefe ve Milli Şefe çok yoğun övgüler vardır. Kaside gibi.

Darülfünun'dan üniversiteye geçiş, sanıldığı gibi köklü bir değişiklik değildir. Nazi Almanyası'ndan kaçıp gelen profesörlerin varlığı elbette önemlidir. Ama, bu profesörler, Türk bilim ortamına köklü değişiklikler getirmemişlerdir. Ortama uymuşlardır. Bazı kurumların kağıt üzerinde yer almaları, o kurumların, yaşama geçirildiği anlamına gelmiyor. Hatta o kurumlar için mücadele edildiği anlamına da gelmiyor.

Çok şey bilmek başka şeydir, düşünmek, bilimsel düşünmek başka şeydir. Bilimsel düşünce her türlü dogmaya, ideolojiye karşı çıkmayı gerektirir. Bilim, ancak böyle bir özgürlük içinde gelişir. Bilim özgürdür.

2. 1945'de yürürlüğe giren 4936 sayılı Yasa. 1945'de çok partili bir düzenin benimsenmesiyle, üniversiteler de yeniden düzenlenmiştir. Bu yasa ile, üniversite üzerinde hükümetin denetimi yasallaştırılmıştır. Resmi ideolojinin etkisi yine büyük.

3. 1960 yılında yapılan 115 Sayılı Yasa. 27 Mayıs'tan sonra, 4936 Sayılı Yasa'da yapılan bazı değişikliklerle üniversite üzerindeki hükümet denetimi kaldırılmıştır. 1961 Anayasası da üniversitelerin özerk olduğunu belirtiyor. (Madde 120)

4. 12 Mart Rejimi, 12 Mart 1971 Sıkıyönetim dönemi sırasında üniversite yeniden ele alınıyor. 1961 Anayasası'nın üniversite ile ilgili maddesi (Madde 120) değiştiriliyor. Özerklik kısıtlanıyor.

1973'de 1750 Sayılı Yasa ile üniversiteler yeniden düzenleniyor. Üniversitenin nasıl araştırma yapacağı, nasıl eğitim ve öğretim yapacağı yasa ile düzenleniyor. Eğitim, öğretim ve araştırmanın, devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasına uygun olacağı, Atatürkçü çizgide olacağı vurgulanıyor.

Böylece, bilimsel düşüncenin hareket noktasının olgular değil, yasalar olduğu söyleniyor. Yani, bilimsel düşüncenin hareket noktası yasalarla düzenlenen resmi ideoloji oluyor. Bilimin ve üniversitenin amaçları idari ve siyasi düzeylerde ele alınıyor.

5. 12 Eylül Rejimi, 12 Eylül 1980 Rejimi de, üniversiteyi yeniden düzenledi. 6 Kasım 1981 günü yürürlüğe giren Yüksek Öğretim Kanunu, üniversiteyi yeniden düzenliyor. Bu kanun ile üniversitenin özerkliği tamamen kaldırılıyor.

Zaten düşünce özgürlüğünün olmadığı yerde, bilimin özgürce üretilmesinin olanağı da yoktur.

Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, 23 Ekim 1981 günü Danışma Meclisi'nin açılışı dolayısıyla bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmada 2 şey vurgulanmaktadır. 1. Düşünce özgürlüğü sınırsız olmaz. 2. Devlet Başkanlığı sembolik yetkilerle bırakılamaz. Bunlardan birincisi, 1961 Anayasası'nda, 1971 değişiklikleriyle zaten getirilmiştir.

Bu konuşma, Danışma Meclisi'nin çalışmaları için önemli yönlendiricidir.

İşte, yeni Üniversiteler Yasası, düşüncenin üretilmesinin sınırlı olduğu, ileride de sınırlı olmasının istendiği bir ortamda yapıldı.

Yasanın, 4 ve 5. maddelerinde, üniversitenin maaşları belirleniyor. Eğitim ve öğretim hangi çerçevede yapılacak? Araştırma yapılırken hangi direktiflere, hangi buyruklara dikkat edilecek? Yasaklara nasıl uyulacak? Yasaklara uyulmazsa, ne olacak? vs. Yasanın 4. maddesi şöyle:

Yüksek Öğretimin amacı:

a) Öğrencilerin:

1. Atatürk inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda, Atatürk milliyetçiliğine bağlı,

2. Türk milletinin, milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan,

3. Toplum yararını kişisel çıkarlarının üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisiyle dolu,

4. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,

5. Hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı,

6. Beden, zihniyet, ruh, ahlak, duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş,

7. İlgı ve yetenekleri yönünde, yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin, bilgi ve beceri, davranış ve genel kültürüne sahip vatandaşlar olarak yetiştirmek.

b) Türk Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak refah ve mutluluğunu artırmak amacıyla, ekonomik, siyasal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak ve hızlandıracak programlar uygulayarak, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin birer ortağı haline gelmesini sağlamak,

c) Yüksek öğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır.

Yasanın 5. maddesinde ise, yüksek öğretimi “planlayan”, “programlayan” ve “düzenleyen” “ana ilkeler” sayılmaktadır. Öğrencilere, Atatürk inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, hizmet bilincinin kazandırılması, yüksek öğretim planlamasında, programlanmasında ve düzenlenmesinde ana ilkelerden biri olarak gösterilmektedir.

Görüldüğü üzere, üniversitelerde eğitim, öğretim, ilk planda ele alınmaktadır. Araştırma, bilimi üretme daha sonra gelmektedir. Gerek eğitim ve öğretim gerek araştırma ve bilimin üretilmesi ile ilgili olarak pek çok sınırlama ve yasak getirildiği de ortadadır. Konumuz açısından, bu yasaklara ve bu yasakların oluşturduğu çerçeveye ana hatları ile değinmenin yaranı vardır:

10 milyonu aşkın Kürt varlığının yaşadığı bir ülkede, üniversitelerde, öğrencilere, “Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duymasını” öğretmenin, temel bir amaç olarak benimsemesi ne anlama gelmektedir? 10 milyonu aşkın Kürdün yaşadığı bir ülkede, öğrencilere, Türk milletinin, milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini öğretmenin anlamı nedir?

Bu, ırkçı ve sömürgeci bir eğitimidir. Yalana dayalı resmi ideolojiye uygundur. Kürtlerin ulusal varlığı inkâr edilecektir. Herkesin Türk olduğu söylenecektir. Kürt olduklarını ileri sürenler, insan hakları kategorilerinden Kürt olarak yararlanmak isteyenler baskı altına alınacaktır. Cezalandırılacaktır. Bunlara, Türk olmanın şerefini duymaları, Türk olmanın mutluluğunu duymaları öğretilcektir. Bu, ırkçılık ve sömürgecilik değil midir?

‘Bir ulusu hor görmek, aşağılamak, O’na, egemen ulusun dilini, kültürünü aşılacak. Bu sürece boyun eğilirse,

şerefli ve mutlu olacaklarını söylemek. Bunlardan dolayı şeref ve mutluluk duymak alışkanlığını kazandırmak. Bunları meşru göstermek için de, o ulusu, o ulusun dilini, kültürünü yok saymak.

Yukarıdaki koşullar, sadece, üniversite öğrencilerinin yetiştirilmesinde söz konusu edilmiyor. İlköğretimde, ortaöğretimde, vurgulanan amaçlar yine bunlar. Öğrencilere, "Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyması"nı öğretmek. Öğrencilere, "Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini" öğretmek.

Şimdi sormak gerekir. Yunanistan'daki Türk toplumunun hakları ile ilgili olarak yoğun tepkiler oluşturan Türk basını, Kürt toplumuna karşı girişilen yok etme, eritme eylemlerini nasıl değerlendirmektedir?

Eğitimin, öğretimin, araştırmanın, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesine uygun olarak yürütülmesi... 10 milyonu aşkın Kürt varlığının yaşadığı bir yerde, herkesin Türk sayılması böyle formülleştirilmiştir. Eğitim ve öğretimde öğrenciler, bu amaca göre yetiştirilecektir. İnceleme, araştırma bu çerçeve içinde yapılacaktır. Bilimin üretiminde bu kural dikkatten uzak tutulmayacaktır.

Bilim kurumu olarak üniversiteye verilen bu emir ile siyasal partilere verilen emir arasında hiçbir fark yoktur. 648 Sayılı Siyasal Partiler Yasası'nın 89. maddesi şöyledir: Siyasal partiler, Türkiye'de, Türk dilinden ayrı bir dilin, Türk kültüründen ayrı bir kültürün varlığını ileri süremezler. Bu dilin ve kültürün geliştirilmesini isteyemezler... Aksi halde, o siyasal parti kapatılır. Yöneticileri hakkında cezai kovuşturma açılır.

Üniversitede herhangi bir kimse Kürt toplumu ile ilgili incelemeler yaparsa, üniversite ile ilişkisi kesilir. Hakkında idari cezai kovuşturma açılır. Eğer böyle bir çalışmayı bir siyasal parti yaparsa, o parti kapatılır. 1971'de Türkiye İşçi Partisi, 1980'de, Türkiye Emek Partisi bu yüzden kapatılmışlardır.

Anlaşıldığı üzere, Türk yönetiminin üniversiteler bakışı ile, siyasal partilere bakışı arasında fark yoktur. Her ikisinin de, Türkiye'nin, siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel so-

runlarını araştırması, yorumlaması, yasaklanmıştır. Her ikisine de buyruklar verilmiştir. Bu buyruklarla resmi ideoloji egemen kılınmaya çalışılmaktadır. Gerek üniversitelere, gerek siyasal partilere verilen buyruk, aynı zamanda kamu yönetimine de verilmektedir.

Görüldüğü gibi, bilimsel faaliyetin hareket noktası olgular değildir. Doğrudan doğruya resmi ideolojidir. Bu bakımdan son üniversiteler kanunu, bilimin serbestçe üretilemeyeceği bir yapı oluşturmaktadır. Bilginin nasıl üretileceğini hangi kurallara, hangi yasaklara uyulacağını teferruatlı bir şekilde göstermiştir.

Halbuki, üniversitenin amacı, bilimi üretmektir. Bu bakımdan özerk bir kurumdur. Bilim üretme sürecinde, şu yasaklara uyulur, şu çerçevenin dışına çıkılamaz gibi kurallar getirdiğiniz zaman, bilimi üretmekten vazgeçmişsiniz demektir. Neyi üreteceğini, nasıl üreteceğini kendisi planlamayan, programlamayan, düzenlemeyen bir üniversite, nasıl özerk olabilir? Neyi araştıracağını, nasıl araştıracağını kendisi planlamayan, programlamayan, düzenlemeyen bir üniversitenin özerkliğinden söz edilebilir mi?

Demokratik çelişkilerin varlığı da dikkatlerden uzak değildir. Ve arka arkaya gelen iki maddede, iki fıkrada bu çelişkiyi izlemek olanaklıdır. Öğrencilerin “hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı” vatandaşlar olarak yetiştirilmeleri gerekir, diyor. Bununla birlikte, yukarıda saydığımız sınırlamalar çiziliyor. Yasaklamalar konuyor. “Ancak, şu şu çerçeveler içinde düşünebilirsiniz” diyor. Bunlar, kuşkusuz çelişkidir. Bir öğrenci çıksa, “ben hür düşünüyorum, 10 milyonu aşkın Kürt olgusunu görmezden gelemem” dese, ne yapılacaktır? Hür düşündü, yasakları çiğnedi, diye cezaevine gönderilecektir. Birisi çıksa deseki, “bilim olgulardan hareket eder. Bu bakımdan Kürt olgusu inkâr edilemez”, ne olacaktır? Birisi çıksa deseki, “İnsan hakları çok önemlidir. Kürtlerin de insan hakları savunulmalıdır.” Üniversitenin tavır ve davranışı ne olacaktır? Bunlar, “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü”ne aykırı düşünceler sayılacaktır. İlgili öğrenci ile ilgili idari soruşturma açılacaktır. Üniversiteden kovulacaktır. Hakkında cezai kovuşturma açılacaktır.

Devletin bu tavır ve davranışının özünde terör vardır. Devlet, bu ayıbını sürdürmek için terörü sürdürmek zorundadır. Bilimin yöntemi ise, eleştiridir, özeleştiridir. Yanlışlar, yanlışlar, yanlışlar, eleştiri ve özeleştiri ile düzeltilir. Burada ise, yanlış düzeltmek değil, gizlemek söz konusudur. Terör, gizlemenin gereği olarak oluşmaktadır.

Bu sınırlamalara rağmen, bu yasaklara ve teröre rağmen, Türk Devleti, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı olabilir mi? Bilim dünyasının seçkin bir üyesi olabilir mi? Bu şekilde evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunabilir mi?

Düşünce üzerine, bilim üzerine, böylesine bir baskı, çağdaşlık kavramına aykırı değil mi?

Yüksek Öğretim Kanunu, özellikle yasallaştıktan sonra, üniversite mensupları tarafından çok eleştirilmiştir. Üniversite mensupları, profesörler, doçentler, asistanlar, teker teker ve guruplar halinde, yasa hakkında görüşlerini bildirmişler. Fakat bu eleştirilerin hiç birinde 4 ve 5. maddelere değinilmemektedir. Eleştirilen konular, ikinci, üçüncü dereceden konulardır. Rektörlerin, Dekanların, Devlet Başkanı tarafından seçilmesi, YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) oluşturulması, YÖK'e üniversite mesubu olmayan kişiler atanması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın üniversiteleler üzerindeki etkinliğinin artması, asistanlık kurumunun kaldırılması, vs. ile üniversitenin idari özerkliğinin kaldırıldığı belirtilmektedir. Dolayısıyla, bilimsel özerkliğin de zedelendiği söylenmektedir.

4 ve 5. maddeler karşısındaki suskunluk, en azından, bu maddelere eleştiri olmadığı, bu maddelerin benimsendiği biçiminde yorumlanabilir. Üniversitenin temel sorunu da budur. Resmi ideolojiye aynen boyun eğmek. Her türlü yasağı sessizce kabul etmek. Çizilen çerçeve dışına çıkmamak. Yasaklara uyum göstermek.

Temel konular üzerinde, siyasi ve idari makamlara boyun eğiliyor. Yasaklara sınırlamalara ses çıkarılmıyor. Bilim ve üniversite savunulmuyor. Eleştiri, ikinci, üçüncü dereceden konularla ilgili olarak yapılıyor. Siyasi ve idari makamlar ise, bu tutumu fazla ciddiye almıyorlar. Eleştirileri görmezden, duymazdan geliyorlar.

Yukarıda da değinildi. Türk hükümetleri insan haklarını savunmayı hiçbir zaman ihmal etmiyor. İnsan haklarına saygılı olduğunu her zaman söylüyor. Yeni yapılacak anayasanın da insan hakları anlayışına dayalı olacağı ısrarla belirtiliyor. Fakat en azından, bunun kadar vurgulanan bir konu daha var. Hatta bundan daha fazla vurgulanan. Bu da, Türkiye’de yaşayan herkesin Türk olduğu biçimindeki anlayış. Kürtlerin ulusal varlığı kabul edilmiyor. Kürt ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiş, Kürt dili, Kürt kültürü inkâr ediliyor. Kürt toplumu olma özellikleri yok sayılıyor. Bütün bunlar, “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü” olarak formülleştirilmiştir. Cezai yaptırımlara da bağlanmış. Anayasada, ceza kanununda, çeşitli yasalarda... Bu ise, insan hakları anlayışına zıt bir tutumdur. Bir taraftan insan haklarının kutsallığından söz etmek, hemen ardından da onu yok eden, ortadan kaldıran bir kural getirmek, Türk yönetiminin en dramatik çelişkilerinden.

Örneğin, anayasanın 11. maddesinin son fıkrası şöyle: “... bu Anayasa’da yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, insan hak ve hürriyetlerini veya Türk Devleti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayırımına dayanarak, nitelikleri anayasada belirtilen cumhuriyeti ortadan kaldırmak kasdı ile kullanılamaz.”

“Bu hükümlere aykırı eylem ve davranışların cezası kanunla gösterilir.”

Görüldüğü üzere, anayasa hem insan hak ve hürriyetlerini koruduğunu söylüyor, hem de herkesin Türk olduğunu, bunun aksinin iddia edilmeyeceğini vurguluyor. Kürt’e Kürt denilmeyecek. Gerçek somut ifade edilmeyecek. Kürtlerden söz etmek, insan haklarını ve özgürlüklerini kötüye kullanmak olarak yorumlanacak, Kürt dilinden, Kürt kültüründen söz etmeyi, “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne” aykırı sayacak. Bu nasıl haktır, nasıl özgürlüktür? İnsan hakları ve özgürlükleri bu sürecin neresindedir?

Halbuki, Kürtlerin, insan hakları kategorilerinden yararlanabilmeleri için Kürt ulusal varlığının kabul edilmesi gerekir. Kürt dilinin, Kürt kültürünün, Kürt toplumu olma özelliklerinin kabul edilmesi gerekir. Bunların özgürce gelişmelerini sağlayacak ortamın yaratılması gerekir. Türki-

ye'de ise, bu kategoriler üzerinde çok yoğun baskılar vardır. Dolayısıyla, Kürtlerin insan haklarından yararlandıklarını ileri sürmek yanlıştır.

İnsan hakları, eşitlik, demokrasi, özgürlük gibi ilkeler koşullara bağlanamaz. "Ulusal benliğini inkâr edersen, Türkleşirsin, Türklerle eşit muamele görürsün" denemez. "İnsan haklarından yararlanabilmen için, Kürt benliğini inkâr etmek gerekir" gibi kurallar ileri sürülemez. Aslında bu kurallar, bu koşullar, hakların, özgürlüklerin özünü, hatta tümünü ortadan kaldırır, alır, götürür.

O halde, insan haklarını ve özgürlüklerini koruyorum diye ortaya çıkan devlet, aslında, onu yok etmek, boğmak, ortadan kaldırmak için çaba harcayan en önemli etken olarak ortaya çıkmaktadır. İnsan haklarından sık sık söz etmesi, Kürt toplumuna karşı sürdürdüğü ayıbı, antidemokratik politikayı gizleme amacı taşımaktadır. Gizleme süreci de terörü beraberinde taşımaktadır.

Devlet Bakanı İlhan Öztrak, Dışişleri Bakanı Vekili görevini de sürdürdüğü bir dönemde şöyle diyor: "... Bu memleketle hiç kimsenin, fikirlerinden dolayı mahkûm edilmesi söz konusu olamaz." Devlet Bakanı Prof. Dr. İlhan Öztrak, bu konuşmayı Federal Alman Sosyal Demokrat Partisi yöneticisi Prof. Dr. Monica Genselfoth, Belçikalı Senatör Mille ve Belçika İnsan Hakları Ligi ikinci Başkanı Fietr Vermeylen ile görüşmesi sırasında yapıyor. 17 Kasım 1981 günü. (Bk. Milliyet, 20 Kasım 1981)

"Bu memleketle hiç kimsenin fikirlerinden dolayı mahkûm edilmesi söz konusu olamaz" sözü gerçeği aksettiren bir söz değil. Yaşam tarafından yalanlanıyor. Bu çok açık. Fakat, insan hakları, düşünce özgürlüğü gibi kavramlar, çağımıza damgasını vurmuşlardır. Bir yönetim, bu ilkeleri, ne kadar ortadan kaldırıcı bir uygulama içinde bulursun bulunsun, bunu ifade edemez. İşkence yapanlar da, "işkence yoktur" derler. Yahut, işkence yapanlarla işkenceyi inkâr edenler aynı kişilerdir.

Yukarıdaki sözünden sonra profesöre, somut örnekler verebilirsiniz. Düşüncelerinden dolayı şunlar şunlar mahkûm edilmiş, şunlar şunlar da yargılanıyor, diyebilirsiniz. O zaman "düşünce suçları" yeniden tanımlanabilir. Ör-

neğin “Kürtler” konusunda düşünme, düşünce özgürlüğü kapsamına girmez. Bu düşünce değildir, denebilir. Veya, olayı gizlemek, bu soruyu bile sordurmamak için, devlet, çeşitli baskı mekânizmalarını harekete geçirebilir.

Bir yanlış gizlemeye çalışmak, daima yeni yeni yanlışların oluşmasına neden olur. Bu da terör ile birlikte giden bir süreçtir. Halbuki, yanlış sürdürülmesi değil, düzeltilmesi gereken bir şeydir.

Öte yandan, bir demokratik kurumun, anayasada, yasalarda yer alması, uluslararası sözleşmelerin imza edilmesi hiçbir zaman yeterli olamaz. Önemli olan, bunların toplum yaşamında işlevsel bir rolü olup olmadığıdır. Demokratik kurumların, yığınların, inanç temelinde örgütlenip örgütlenmediğidir. Bu kurumların, yığınlar içinde kurumlaşıp kurumlaşmadığıdır.

Türkiye’de, insan hakları ile ilgili çeşitli kuruluşlar vardır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Türk Derneği, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü İnsan Hakları Merkezi bunlar arasındadır. Fakat bu kurumlar resmi ideolojiyi aynen benimsemişlerdir. Kürtleri yok saymaktadırlar. Dolayısıyla, Kürtlerin insan hakları sorunlarıyla hiç meşgul olmamışlardır. Bu sorunlarla ilgilenme gereğini bile duymamışlardır. Böyle bir tavırsızlık, görmezlik ise, onların kökleştirmeye çalıştıkları insan hakları anlayışı ile özünde çelişmektedir.

İki ölçütlü düşünce ve uygulama tavır ve davranış, bu kurumlarda da aynen vardır.

SONUÇ

Sayın Yargıçlar,

1. Düşüncelerimden dolayı 20 Ekim 1981 tarihinden beri yargılanıyorum. Buna rağmen, ben kendimi hiçbir zaman suçlu kabul etmedim. Suçlu hissetmiyorum. Davanın sanığı ben değilim. Yargılanmaya çalışılan düşüncedir, bilimdir. Çağımızın evrensel değerleridir.

Savunma da bu amaca yöneliktir.

Bilim savunulmaktadır. Bilimi üretmenin temel koşulu olan, olmazsa olmaz olan, düşünce özgürlüğü savunulmaktadır. Çağımıza damgasını vuran evrensel değerler savunulmaktadır.

2. Bilim, düşünmenin en önemli yöntemidir. İnsanların doğayı, tarihi, toplumu, insanı anlamak için geliştirdiği en önemli düşünce biçimidir.

Bilimin hareket noktası olgulardır. Somut gerçeklerdir. Elle tutulan, gözle görülen, işitilen, hissedilen her şey...

Fakat, tarih boyunca şunu da görüyoruz: Somut gerçekler yanında bir de ideolojik gerçek, resmi gerçek vardır. Resmi gerçek, yani ideolojik gerçek, siyasal iktidarlar tarafından konulan yasaklardır. Buyruklardır. Siyasal iktidarlar, kişilerin, kurumların, nasıl düşünmeleri gerektiğine dair kurallar koyarlar. Nasıl davranacaklarına dair direktifler verirler. Bu kaidelerin, bu kuralların en önemli "gerçekler" sayılıp, bunlara riayet edilmesini isterler. Bu çerçeveler dışında düşünmeyi suç sayarlar. Cezalandırırlar.

Bu konularla ilgili olarak, tarih boyunca insanlığın başından geçen olayları iyi biliyoruz. Örneğin, dünyanın döndüğü ve sabit olmadığı somut bir gerçektir. İdeolojik gerçek, yani resmi gerçek ise, dünyanın sabit olduğunu ve düz olduğunu söylemektedir. Egemen ideoloji budur. Bilimin gelişmesini önlemeye çalışmaktadır. Temel amacı toplumsal ve siyasal gelişmeleri engellemek, durdurmak ve kösteklemektir.

Bilim somut gerçek ile ilgilidir. Bunun için, tarih boyunca, siyasal iktidarlar tarafından konulan, yasaklara, buyruklara, resmi gerçeklere, yani ideolojik gerçeklere karşı mücadele ederek gelişmiştir.

Toplumsal, ekonomik, kültürel sorunlar ortaya çıktığı, giderek yoğunlaştığı bir yerde, bu sorunlara ilgili düşünceler de gelişmeye başlar. Sorunların eniboyu, iç dinamikleri, dış bağlantıları anlaşılmaya çalışılır. Bu olguların, hangi olgular tarafından etkilendiğini anlamak için yoğun bir çaba başlar. Bunun için herhangi bir "dış mihrak" veya "iç mihrak"ın dürtüleme yapması gerekmez.

Toplumsal konularda düşünmek ve araştırma yapmak

için belirli makamlardan yetki almaya da gerek yoktur. Bunlar kişinin kendine özgü davranışlarıdır. Herhangi bir kişinin veya kurumun nasıl düşüneceği, nasıl davranacağı, özgürlük ve özerklik kavramı ile ilişkili bir sorundur. İradesini, nasıl düşüneceğini, nasıl davranacağını kendisi belirleyen kişi ve kurum özgürdür, özerktir...

Kürt ulusal varlığı bilincimizin dışında somut bir gerçektir. Fakat Türk siyasal iktidarları bu gerçeğin görülmemesini, ifade edilmemesini istemektedirler. Bu bir buyruktur, bir yasaktır.

Kürt dilini, Kürt kültürünü yok saymaktadır. Kürtlerin kökeninin Türk, Kürtçenin kökeninin de Türkçe olduğunu söylemektedir. Bu da Türkiye'nin resmi gerçeğidir. Resmi ideolojidir. İdeolojik gerçektir. Resmi ideoloji bir dogmadır. Eleştirilemez, dokunulamaz, doğruluğundan kuşku duyulamaz bir doğrudur. Türkiye'de siyasal güç, bu anlayışı benimseyenlerin elindedir. Bu da ayrı bir "gerçek"tir.

Resmi ideolojinin temel amacı, toplum yapısının bilimsel olarak ele alınmasını engellemektir. Bilime karşı kendisini ileri sürmektedir. Kendisinin bilimsel bilgi olarak kabul edilmesini buyurmaktadır. Böylece, toplumsal, siyasal, kültürel değişmeyi engellemeye çalışmaktadır.

Çağımızda dünyanın hiçbir yerinde, bilime karşı resmi ideoloji savunulamaz. Resmi ideolojiye, yani ideolojik gerçeğe, resmi gerçeğe boyun eğmek, böylece somut gerçeği gizlemeye çalışmak, düşünceyi kötürümleştiren en önemli etkenidir.

3. Ben, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mousse Boulanger'e yazdığım bir mektuptan yargılanıyorum. Halbuki, mektubun, bende kalan suretini yırtabilirdim. Notlanımı yırtabilirdim. Ne mektuplarla ne de yazılarla ilgili hiçbir iz kalmazdı. Yargıya konu olabilecek hiçbir şey olmazdı. Veya mektubu yazdığımı, fakat göndermediğimi bildirebilirdim. Düşünelim ki, mektubun, İsviçre, Norveç, Hollanda gibi ülkelerde herhangi bir gazetede yayınlanıp yayınlanmadığı benim sorgumdan sonra sorulmuştur. Veya, mektup benim değil, yazı benim değil vs. diyebilirdim.

Fakat, bunlar çok yanlış davranışlardır. Çünkü, bilim-

den kaçılmaz. Bilimin ifadelerinden korkulmaz. Bilim, her yerde, her koşul altında savunulur. Savunulmalıdır. Ulusun, insanlığın çıkarları bu yöndedir. Benim davranışım da böyledir.

Bilimsel düşünce ve bilimin önermeleri savunulmadığı zaman onlardan kaçmış olmaz mıyız? Gerçek somutlar savunulmadığı, onlardan kaçıldığı zaman gerçek somut dediğimiz nice olgu, doğru bildiğimiz nice önerme de yalana dönüşebilir. Öyle ise, Türkiye'de, Kürt toplumu üzerinde geliştirilen hiçbir düşünceden kaçmamız onları yok etmemiz söz konusu değildir. Ne mektuptan, ne de notlardan.

Amaç, yalanı değil, "gerçek"i savunmaktır. Yanlış değil, doğruyu savunmaktır. Resmi ideolojiyi, resmi gerçeği değil bilimi savunmaktır...

Somut gerçeklerden ve bunları ifade eden bilimsel önermelerden elbette korkunuyoruz. Bunlardan kaçmıyoruz. Fakat, siyasal iktidarlar, bunlardan dehşetli korkunaktadırlar, kaçmaktadırlar. Bunun için, kişilere, kurumlara, topluma baskı ile zor ile kendi ideolojik gerçeğini yani resmi gerçeği kabul ettirmeye çalışmaktadırlar. Bunun için de sürekli olarak terör uygulanmaktadır.

Bunun temel amacı ise, somut gerçeği inkâr etmek, bununla ilgili bilimsel davranışları boğmaktır. Terör, bu sürecin kaçınılmaz bir gerçeğidir.

4. Mahkemelerin bu konu ile ilgili yargısı siyasal bir nitelik taşımaktadır. Siyasal ve idari bir eylemdir. Fakat, hukuksal bir eylem değildir.

Yargılamanın temel amacı adaleti gerçekleştirmektir. Adalet duygusunu ve hukuka olan inancı geliştirmektir. Gerçeği gün ışığına çıkarmaktır. Yargılamanın amacı, yalanı mahkûm etmektir. Yargı, kişileri doğru söylemeye teşvik eder. Adalet dağıtır. Bizim olayımızda ise, yargılamanın temel amacı gerçek somutları baskı altında tutmaktır. Ceza tehdidi ile, gerçek somutların ifade edilmesini engellemektir. Amaç, yalana dayalı resmi ideolojiyi egemen kılmaktır. Bu durumda yargılamanın amacı, doğruyu, gerçeği ortaya çıkarmak değildir. Bilakis, doğruyu, gerçeği baskı altında tutup, sanığa resmi ideolojiyi dayatmaktır.

“Bağımsız” olduğu iddia edilen yargı, siyasal iktidarlar tarafından sindirmenin, yıpratmanın bir aracı olarak kullanılmaktadır.

Bundan önceki davalar da hep böyle oldu.

Bu bakımdan yargılamalar meşru değildir. İnanılır ve güvenilir değildir. İdari ve siyasi bir eylemi yürüten bir kurumun yargılaması hukuksal olamaz. Meşru değildir. “Bağımsız yargı”, sadece bir slogandır. Bu slogan yargılama sürecinin siyasal özünü gizleyemez.

Mahkemeler önyargılıdır. Peşin hükümlüdür. Çünkü mahkemeler ile aramızda uzlaşmaz bir görüş ayrılığı mevcuttur. Ben, Kürt ulusunun varlığını söylüyorum. Kürt dilinin, Kürt kültürünün yaşadığını söylüyorum. Kürt toplumu olma haklarına baskı yapılmaması gerektiğini belirtiyorum. Mahkemeler ise, Kürt ulusunun var olmadığını, herkesin Türk olduğunu vurguluyor. Kürtçe diye bir dil olmadığını söylüyor. Bunlara rağmen, asimilasyonun, çok yerinde bir politika olduğu belirtiliyor. Kürtlerden söz edenleri, asimilasyonu eleştirenleri suçlu kabul ediyor. Bu uzlaşmaz görüş ayrılığı ise, mahkemeleri peşin hükümlü ve önyargılı kılıyor.

Böyle bir yargının inanılabilirliği, güvenilirliği ve meşruluğu yoktur. İslah fonksiyonu da yoktur. Yargılamanın ıslah fonksiyonu olabilmesi için sanığın, uygulanan kuralların meşru olduğuna inanması gerekir. Mahkemelerin inanılır ve güvenilir olduğuna, adalet duygusunu güçlü tuttuğuna inanması gerekir. Bunu istemek, suçlanmış kişilerin en önemli hakları olmalıdır.

Halbuki, şimdiye kadarki davalardan çıkan sonuç ile de bellidir ki, benim böyle bir hakkım olmamıştır.

5. İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım mektup ile Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını kıracak şekilde yayın yaptığımı iddia edilmektedir.

Bu özel bir mektuptur. Mahkemenizin de yaptığı araştırmalara göre, herhangi bir gazetede veya yayın organında yayınlanmamıştır. Çünkü özel bir mektuptur. Kaldık, yayınlanmış olsa bile, mektuptaki düşüncelerin, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki nüfuz ve itibarını kıran bir eylem olarak değerlendirilmesi olanaklı değildir. Çünkü bunlar, Türkiye'nin

sosyoekonomik yapısı ile ilgili kategorilerdir. Elle tutulabilir, gözle görülebilir, somut şeylerdir. Herkesin bildiği, konuştuğu, tartıştığı konulardır. Devlet sırtı değildir. Gerek Türkiye'de, gerek dünyada.

Öyle ise, bu, doğrudan doğruya düşünceye ve bilime baskıdır. Düşünceyi ve bilimi cezalandırmadır.

Halbuki, şu sıralarda yabancı ülkelerde Türk Devleti'nin nüfuz ve itibarını kıran, Türk ulusunun onurunu zedeleyen çok şeyler olmaktadır. Almanya'da, İsviçre'de, Avusturya'da, İngiltere'de... Avrupa'da, dünyanın her yerinde...

Türkler, Almanya'dan kovulmaktadır. (Türkler defolun) biçimindeki sloganlar gün geçtikçe yoğunlaşmaktadır. Türk toplumu ile ilgili çok çirkin fıkralar anlatılmaktadır. Türkler sahtekârlıkla suçlanmaktadır. (Türklerin arabalarını sigorta yapmayalım, çünkü Türkler kendi arabalarını kendileri çalarlar. Sonra da bizden sigorta parası isterler) denilmektedir.

"Şu sırada Türk olmak onur kırıcı bir şey olmalı" denmektedir. Türkler için "beceriksiz", "baştan savmacı", "içten pazarlıklı", "özgürlüğün ne olduğunu anlamaz" gibi sıfatlar kullanılmaktadır. Uluslararası demokratik kurumlarda, Türkiye'de siyasal tutuklulara işkence yapıldığı vurgulanmaktadır. Bunlar, ajanslarla, gazete ve dergilerle, radyo ve televizyonlarla milyonlarca seyirciye ulaşmaktadır. Gösteriler, mitingler yapılmakta, pankartlar taşınmaktadır. Duvarlara yazılar yazılmaktadır. Bu tür olaylar her gün, her yerde yaşanmaktadır. Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki nüfuz ve itibarını kıran, Türk ulusunun onurunu zedeleyen bunlardır. Bunlara benzer olaylardır.

Bir özel mektup ile ilgili soruşturma açan, tutuklama yapan savcılık, bu olaylar hakkında herhangi bir işlem yapabilir mi? Türk hükümetleri, bu olaylar karşısında, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını nasıl koruyacaktır? Türk ulusunun onurunu nasıl savunacaktır?

Olanlar gayet açıktır. Türk hükümetleri Avrupa'da gelişen bu olayları sadece seyretmektedir. Fakat, şurası açıktır: Düşünceye baskı yaparak, cezalandırarak, Türk Devleti'nin nüfuz ve itibarı korunamaz. Düşüncenin yargılanması yukarıda sözü edilen olayların oluşmasını, yoğunlaşmasını engellemez. Bir devlet dış ve iç itibarını yürüttüğü politikaları

eleştiren vatandaşlarını güçsüz bırakarak koruyamaz. İtibarını bu yolla yükseltemez.

Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını düşüren esas şey bu mektup olamaz. Fakat, böyle bir mektup hakkında, düşünce hakkında kovuşturma açmak Türk Devleti'ne onur vermez. Nüfuz ve itibarını kırar. Bu da tartışma götürmez bir gerçekliktir.

6. Son zamanlarda bir konu, Türk basınında ısrarla, bilinçle ele alınmaktadır. Yunan Hükümeti'nin Batı Trakya'daki Türklere ağır baskılar yaptığı vurgulanmaktadır. Türk toplumu olma özelliklerine saldırılar yapıldığı, Türklerin Yunanlılaştırılmaya çalışıldığı iddia edilmektedir. Ve bunun ırkçı bir politika olduğu söylenmektedir.

Türk basını bu konuyu canlı tutmak için özel bir çaba göstermektedir. Türklerin Yunanlılaştırılması iddialarına karşı şiddetle tepki göstermektedirler. Bu ise, Türk yazarlarının iki ölçüt kullandığını açıkça göstermektedir. Çünkü, söz konusu edilen eylemlerin çok daha ağırı, 60 yıla yakın bir zamandır Kürt toplumuna uygulanmaktadır. Bu sürece ilişkin Türk bilim çevrelerinin, basının, aydınların en ufak bir tepkisi olmamıştır. Üstelik bu düşünceleri ve uygulamayı coşkunca desteklemektedirler. Kürtlerden söz edenlere karşı, Kürt toplumu olma özelliklerini ileri sürenlere karşı mücadele yürütmektedirler.

Kaldı ki, Yunanistan'da, Türklerin Türk toplumu olma özellikleri tanınmaktadır. Kağıt üzerinde de olsa. Lozan Antlaşması kaynak yapılarak. Halbuki, Türkiye'de Kürtlerin varlığı inkâr edilmektedir. Bir ulus diliyle, kültürüyle, edebiyatıyla yok sayılmaktadır. Buna rağmen, dili, kültürü, ulusal değerleri gasp edilmekte, Türkleştirilmeye çalışılmaktadır.

Türk bilim çevreleri, Türk basını, yazarlar, aydınlar, Batı Trakya sorunlarına insan haklarını savunmanın, insan olmanın, demokrasinin bir gereği olarak yaklaştıklarını belirtmektedirler.

Halbuki, Batı Trakya'daki Türklerin insan haklarını savunmaları, onlara, "demokrat" bir nitelik vermeye yeterli değildir. Türk bilim çevrelerinin, Türk yazarlarını, basını, de-

mokrat kılacak esas şey, Kürt toplumuna, Çerkes toplumuna, Ermeni toplumuna yapılan baskılara karşı durmalarıdır.

Çünkü, esasen ırkçılık burada ortaya çıkmaktadır. Bir dili, bir kültürü yok etmek, ona, kendi dilini ve kültürünü dayatmak, asimilasyonu temel bir amaç olarak ortaya koymak... ırkçılık budur.

Türkiye'nin Kürt toplumuna uyguladığı politaka ırkçı olmasının dışında, aynı zamanda sömürgecidir de...

Batı Trakya Türklerine, çeşitli ülkelerdeki Türk topluluklarına yapılan baskılara karşı durmak, Türk aydınlarını demokrat kılmak için yeterli bir şey değildir. Türk aydınlarını demokrat yapacak esas şey, Türk hükümetlerinin, Kürtleri, Çerkesleri... Türkleştirmek için giriştiği baskılara karşı durmaktır. Çünkü, insan hakları, sadece, Türklerin hakları olarak yorumlanamaz. İnsan hakları Türklerin hakları demek değildir. İnsan hakları evrensel bir kavramdır. Bütün insanların, bütün ulusların bunu istemeye ve kazanmaya hakkı vardır.

Türkiye'de demokrat olmanın birçok koşulları olabilir. En önemli koşulu ise, Kürdistan sorununa ilişkin yaklaşımda ortaya çıkar. Eğer bir kişi, Kürt sorunu konusunda, demokratik, eşitlikçi yaklaşımlar gösteremiyorsa, hele hele resmi ideolojiyi aynen benimsiyorsa demokrat olamaz. "Demokrat"lık resmi ideolojiye boyun eğmeyi değil, eleştirisini gerektirir.

Türkiye'de, insan haklarını boğmaya, ortadan kaldırma-ya çalışan en önemli güç siyasal iktidarlardır. İnsan hakları, demokrasi, eşitlik gibi kavramlar resmi ideoloji ile çatışmaktadır. Fakat bu süreç, "gerçek demokrasiyi kurmaya çalışıyoruz", "insan haklarını kökleştirmeye çalışıyoruz" gibi sloganlarla yürütülmektedir.

Bu süreç ise, insan haklarını savunan gruplara karşı terör uygulamayı gerektirmektedir.

İnsan hakları anlayışı ile devlet kurumu ve "güçlü siyasal iktidar" kurumu arasında nasıl bir dengenin oluşturulabileceği de henüz araştırılmaktadır.

7. Yargılanmaya çalışılan düşüncelerimden biri de Mustafa Kemal Atatürk ile ilgilidir. Atatürk'ü değerlendirmek

için sadece, söyledikleri ile yetinilmez. Ayrıca eylemlerinin içeriğini de kavramak gerekir. Atatürk'ün Kürt ulusuna yönelik eylemleri için bu geçerlidir.

"Mazlum uluslar" ile ilgili görüşü buna örnek vermek olanaklıdır. "Şimdi güneşin ağarlığını nasıl görüyorsam, gelecekte, Doğu'nun esir uluslarının, birer birer özgürlüklerine ve bağımsızlıklarına kavuşacaklarını da öyle görüyorum. Bütün uluslar özgür ve bağımsız olacak, emperyalizm ve sömürgecilik yeryüzünden silinecektir..." biçimindeki görüş. Bu görüş, Kemalist hareketin antiemperyalist ve antisömürgeci olduğunun en önemli kanıtı olarak görülmektedir. Türk üniversitesi, Türk basını, yazarlar, aydınlar tarafından coşku ile anlatılmaktadır. Bu bilginin doğruluğundan kuşku duyulamaz, eleştirilemez, tartışılmaz, dokunulamaz bir bilgi olduğu söylenmektedir.

Bu anlayış, resmi İdeolojinin, yani resmi gerçeğin önemli bir parçasıdır. Bütün Cumhuriyet tarihi boyunca, gerek üniversite tarafından, gerek basın, TRT gibi kitle haberleşme araçları tarafından coşku ile anlatılmaktadır. Profesörler, yazarlar bu anlatımda birbirleriyle yarış etmektedir.

Siyasal Bilimler Profesörü Dr. Suna Kılı, "**Mazlum Uluslar ve Türkiye**" başlıklı yazısında şöyle diyor:

"Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı ve Türk Devrimi'nin önderi Atatürk'ün sözlüğündeki 'mazlum uluslar', genelde, günümüzün 'Üçüncü Dünya Ülkeleri'ni oluşturmaktadır.

"Atatürk, 'bugün günün ağardığını nasıl görüyorsam, uzaktan bütün Doğu uluslarının da uyanışlarını öyle görüyorum. Bağımsızlık ve özgürlüğüne kavuşacak olan çok ulus vardır' (Atatürk'ün Söylev ve Demecleri, 1906-1938 II, Ankara Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1959, s. 40) derken hem bu ulusların bağımsızlığa kavuşmaları gerektiği, bağımsızlığın onların da hakları olduğu inancını dile getirmiş, hem de bu uluslara Türkler gibi ulusal kurtuluş savaşına girişmeleri, bağımsızlaşmaları, özgürleşmeleri çağrısında bulunmuştur."

"Çünkü, Atatürk, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın yalnız

Türklerin kendi ad ve hesabına girilmiş bir savaş olmadığı inancındadır... Ve bunu açık-seçik olarak, 'çünkü savunduğumuz bütün mazlum ulusların sorunudur ve bunu sona erdirinceye kadar Türkiye, kendisiyle beraber olan Doğu uluslarının, birlikte yürüyeceğine inanmaktadır' (agy s. 40) diyerek belirtmektedir.

Türk Ulusal Kurtuluş, bağımsızlık savaşı, Asya'da, Afrika'da Türklerden çok sonraları özgürlük, bağımsızlık savaşına giren ulusların önderleri için esin kaynağı olmuştur..."

"Örnekleri çoğaltmaya gerek yok, belirtmeye çalıştığım gerçek şu: Atatürk, Türklerden, kendinden sonra bağımsızlık savaşına giren mazlum uluslara, o ulusları bağımsızlık eylemine yönelten önderlere çağrıda bulunan 'başaracaksınız, başarmak zorundasınız' diyen bir büyük insancıl, ulusal olduğu kadar evrensel bir önderdir." (Prof. Dr. Suna Kili, "Mazlum Uluslar ve Türkiye", Milliyet, 3.12.1981)

Halbuki, olgular, yaşam, fiili durum, bu anlayışı çürütmektedir. Bunun en önemli kanıtı da Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Kürt ulusunun bölünmesi ve parçalanmasıdır. Kürdistan'ın bölünmesi ve parçalanmasıdır. Kürtleri, Kürt adını ve Kürdistan adını dillerden ve tarihlerden silme çabalarıdır.

Kemalistler, emperyalist ve sömürgeci bu politikaya, böl yönet politikasına katılmışlardır. İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile birlikte. Bu yüzden Kemalizmin, "mazlum uluslar" ile ilgili görüşü somut gerçeği aksettirmemektedir. Bunu değerlendiren görüşler de bilimsel değildir. Prof. Dr. Suna Kili vb. Ortadoğu'da, Kürt olgusunu ele aldıkları zaman, bu tür görüşleri ileri sürebilirler mi? İstenmeyen, hoşla gilmeyen olguları görmemek, yok saymak, dikkate almamak, bilimsel anlayışla nasıl bağdaşır? Kürt olgusunu görmedikleri ve bilinçlerinden uzak tuttukları zaman, bu olgu fiili olarak, toplumsal yaşamda yok oluyor mu? Bilimin olgusalılığından ne anlamak gerekir? Somut gerçekler bilincimizin ve irademizin dışında objektif olarak vardır ve bizi belirlemeye devam eder, kuralını nasıl değerlendirmemiz gerekir? Hoşumuza gilmeyen, bizi rahatsız eden, somut gerçekleri görmediğimiz za-

man, yok saydığınız zaman o olgu yok olur mu? O olgu yaşamda, toplumsal ve siyasal ilişkilerde, öteki olguları etkilemeye, onlardan etkilenmeye devam etmez mi?

Bunlar, bilimi üretmenin, bilim yönteminin can alıcı noktalarıdır. Bu açılarından bakıldığında zaman, Prof. Dr. Suna Kili vb. görüşleri bilimsel değildir. Bu çok açıktır. Olgularla bağı olmayan hiçbir görüş bilimsel olamaz. Olgular aracılığı ile doğrulanamayan önermeler bilimsel olamaz. Veya, yanlışlığı olgular tarafından ortaya konulmuş bir görüşü, olgular tarafından doğrulanmış gibi sık sık ortaya koymak bilimsel bir tavır değildir.

Prof. Dr. Suna Kili vb. görüşü olgular tarafından yalanlandı için bilimsel değildir.

Bu resmi bir bilgidir. Siyasal güç, bu tür bilgileri yani resmi ideolojiyi bilimsel olarak sunmaktadır. Profesörlerin tartışmasız kabul ettikleri budur. Bu resmi ideolojinin, yani resmi gerçeğin doğruluğundan kuşku duyulamaz. Bu resmi bilgi eleştirilemez.

Üniversite, profesörler, yazarlar, devletin bu politikası doğrultusunda birer araç olarak kullanılmaktadır.

Bunlara rağmen 1981 yılında, Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü dolayısıyla düzenlenen çeşitli toplantılarda, seminerlerde, kongrelerde, gazetelerde ve dergilerde yayınlanan yazılarda, kitaplarda, bu görüşler dile getirilmiştir. Övgü dolu yazılar yazılmıştır. Binlerce kere. Profesörler, yazarlar ve sanatçılar tarafından. Politikacılar ve bürokratlar tarafından.

Bu görüşlerin dile getirilebilmesi için, her türlü maddi ve manevi olanaklar kişilerin ve kurumların önüne serilmiştir. Üniversiteler, özel ve resmi bankalar, TRT, basın gibi kitlesel haberleşme araçları, kamu yönetimi, sendikalar, dernekler... kurumlar, hep bu sürecin içindedirler. Yarışmalar açılmış, ödüller konulmuştur. Profesörlerin, yazarların, sanatçıların... bir kısmı yarışmacı olarak katılmış, bir kısmı da jüri oluşturmuştur.

Bunlar resmi ideolojiyi, resmi gerçeği bilimsel bilgi diye sunma çabalarıdır. Uzun ünvanlı profesörler, yazarlar, sanatçılar, bu resmi politikanın gerçekleştirilmesine aracılık yapmaktadırlar.

Bu kişiler ve kurumlar, Kürt ulusuna, kendi ifadeleriyle "Dağlı Türkler"e, "sizin neye ihtiyacınız var, size en yararlı olan nedir, en iyi biz biliriz" demektedirler. Böylece, Kürt toplumuna kendi değer yargılarını, peşin hükümlerini, ırkçı ve sömürgeci anlayışlarını kabul ettirmeye çalışırlar.

Bu görüşler bilimsel değildir. Çünkü bilimde, doğruluğun temel ölçütü olgulardır. Nicelikler değildir. Bilimin doğruları, bazen çok küçük bir grup, hatta, bir kişi tarafından da savunulmuş olması, o bilginin bilimselliğinden hiçbir şey eksilmez. Binlerce, onbinlerce, yüzbinlerce kişi tarafından savunulmuş bir görüş ise, bilimsel olmayabilir. Bu, ancak, resmi ideolojinin, resmi gerçeğin kişilere, kurumlara, topluma benimsetilmesi olarak açıklanabilir. Bunu eleştiren görüş, yani bilimsel düşünce ise, ceza tehdidi altında bulunmaktadır.

1981 yılında resmi ideolojiyi, yani resmi gerçeği anlatmak, anlattırmak için her türlü olanak sağlanmıştır. Fakat onu eleştiren görüşler soruşturmaya uğramıştır. Cezaevine konmuştur. Bu, 100. yıl için onur verici bir olay değildir. Çünkü, eleştirilen görüş, eleştirilere cevap verebilmelidir. Eleştirilere cevap veremiyor, fakat onları ceza tehdidi altında tutuyor, boğmaya çalışıyorsa, bu onun fıkren çok zayıf olmasındandır. Varlığını, egemenliğini, ancak, terör ile sürdürüyor demektir.

Çünkü, eleştiriden korkanlar bunu ancak, kaba güce sarılarak engellemeye çalışırlar.

Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü, sadece övgülerle, bir çeşit tapınma ile geçmemeliydi. O'nu eleştiren görüşlere de söz hakkı, özgürlük verilmeliydi. Hele "hayatta en hakiki mürşit ilimdir" sözü sık sık tekrarlanırken.

8. Kemalizm, Türk resmi ideolojisidir. En temel özelliklerinden biri antiKürt olmasıdır. Bu açık. Düşünceye yasaklar koymaktadır. Kürt konusu tabudur, tabu olarak kalmalıdır, tartışılmamalıdır. Yüce Türk ulusunun çıkarları bu yöndedir, demektedir.

Kürt toplumu olma özelliklerine baskı yapmaktadır. Kürt ulusunun varlığını inkâr etmektedir. Buna rağmen, bu tutumunun ve davranışının saptanmasına ve açıklanmasına

da karşıdır. "Türkiye'de Kürtler de yaşar. Fakat Kürtlerin ulusal ve demokrasi hakları gasp edilmiştir" demek, suç kabul edilmektedir. Halbuki, bunlar, somut gerçekleri sap-tayan önermelerdir.

Fakat, "Kemalizm, Kürtlerin varlığını inkâr etmektedir. Kürtleri asimile etmek için her türlü baskı yöntemini uygulamaktadır" gibi önermelere de karşı çıkmaktadır. Bunu hakaret olarak değerlendirmektedir. Halbuki, bunlar da somut gerçeği ifade eden bilimsel kategorilerdir.

Yine bunun gibi, Kürtlerin varlığını inkâr eden, Kürt dilini ve kültürünü yok etmeye çalışan, onlara Türk dilini ve kültürünü dayatan uygulama ırkçı bir uygulamadır.

Yapılan budur. Fakat, "Kemalizm, Kürt ulusuna ırkçı ve sömürgeci bir politika uyguluyor" demek, Kemalizmi, küçük düşürücü bir düşünce ve davranış olarak değerlendiriliyor.

Görüldüğü gibi eylemin içeriğine hiçbir şey denmiyor. teşvik ediliyor, alkışlanıyor. Eylem, ırkçı ve sömürgeci çizgi-de sürdürülüyor. Fakat, bunun anlatımına şiddetle karşı çıkılıyor. Çünkü, eylem bir ulusa, ezilen bir ulusa karşı sürdürülüyor. Anlatım ise, onu deşifre ediyor.

Atatürk milliyetçiliğinin, ulusların eşitliğine inandığı vurgulanır. Birleştirici sevgi dolu bir milliyetçilik denir. "Herkes, dil, din, ırk farkı gözetilmeksizin eşittir" denir. Atatürk milliyetçiliği kendini Türk sayan herkesi, Türk kabul eder, denir.

Olgular bunu da yalanlamaktadır.

Kürtler, poliste, sorguya çekilirken "Kürt müsün, Türk müsün?" diye soruluyor. Bu, bilgi almak, durumu öğrenmek için sorulan bir soru değildir. Tam anlamıyla baskıdır. Terördür. "Kürdüm" diye cevap verildiği zaman fiili baskılar başlamaktadır. Bir müddet sonra ikinci kere tekrar sorulmaktadır: "Kürt müsün, Türk müsün?" Cevap yine "Kürdüm yalan söylemem, Öz benliğimi inkâr edemem" olunca, akla hayale gelmez işkenceler sürdürülmektedir. Ölüm kadar varan işkenceler.

Görüldüğü üzere bu soru bilgi almak için sorulmuyor. Baskı ile zor ile "Türk olmak" dayatılmaktadır. "Kendini Türk kabul eden herkes Türk"tür demek, "herkes kendini

Türk kabul etmelidir" demektir. "Eşitlik" ilkesinin temel koşulu da budur. Bu da milliyetçilikten öte ırkçı bir özdür. Sömürge bir uygulamadır.

Atatürk'ün, Cumhuriyet Halk Partisi'nin değişmez Genel Başkanı olarak yaptığı eylemler vardır. Özellikle, dört yılda bir Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yaptığı milletvekilleri tayini. Bu anlatımlara karşı çıkılır. Çünkü bunlar alışılmış değer yargılarını, yerleşmiş kanunları, birbirinin tekrarı olan davranışları yıkmaktadır. Fakat, olgularla daha sıkı bağları olduğu için bilimsel yaklaşım da budur.

Kısaca, Kemalizm, Atatürkçülük, hem Kürtlere baskı yapmaktadır, hem de Kürtlere baskı yapıldığının anlatılmasını istememektedir. Kürtlerin duygularını ifade etmesine kesinkes karşı çıkmaktadır. Buna ambargo koymaktadır. Kendisini eleştiren düşüncelere yasak koymaktadır. Baskı uygulamaktadır. Eşitlik isteyen, insan haklarını savunan, bunun için Türk ırkçılığına karşı duran Kürtleri "ırkçı" olarak değerlendirmektedir. Bu düşünce ve davranışlara da "ırkçılık" demektedir. Böylece Kürtlerin demokratik ve eşitlikçi hareketini küçümseme çabasına girmektedir. Örneğin, TCK. 141/1, 142/3 ile ilgili maddelerdeki değişiklikleri, "ırkçılık cezaları artırıldı" diye vermektedir. Sindirme ve yıpratma, küçümseme ile birlikte yürütülmektedir. (Irkçılık suçlarının cezaları artıyor, Cumhuriyet, 10.1.1982; 141 ile 142'deki ırkçılık suçlarının cezası diğerleriyle eşitlendi, Cumhuriyet, 17.1.1982)

Halbuki, "çağdaş uygarlık düzeyi"ne ulaşmanın en temel iki koşulundan biri, düşünce özgürlüğüdür. Öteki koşul da sanayileşme. Bu iki koşul, "çağdaş uygarlık düzeyi"nin ortaklaşa belirleyicisidirler. Düşünceye baskı yaparak, eleştirileri engelleyerek çağdaş olmak olanaklı değildir. Çünkü düşüncenin gücünü kırmak için, kaba kuvvet kullanılır. Terör kullanılır. Ve bunlar sürekli bir hale gelir. Tek sesli bir toplum yaratarak çağdaş olunamaz. Farklı seslerin değişik düşüncelerin gelişebilmeleri için gerekli ortamın yaratılması, çağdaşlaşmanın en temel, en anlamlı süreçlerindendir. Bu süreç aynı zamanda çağdaşlaşmanın sonuçlarıdır.

Nadir Nadi, Atatürkçülüğün en önemli ilkelerinden birinin vicdan ve fikir özgürlüğünü savunmak olduğunu söyle-

mektedir. Vicdan ve fikir özgürlüğü, doğruyu aramak, doğruya inanmak, inandığımızı savunmaktır. Ve Atatürkçülük, kişilere ve kurumlara bu hakkı vermektedir. "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." Atatürkçülük çağdaş uygarlık demektir. Eğer böyle değilse, Nadir Nadi gibi kişiler Atatürkçü değildir.

"Çağdaş uygarlığa sırt çevirmek Atatürkçülük ise, biz Atatürkçü değiliz. Hayatta en hakiki mürşit ilim değilse, biz Atatürkçü değiliz. Vicdan ve fikir özgürlüğü doğruyu aramak, doğruya inanmak, inandığımızı savunmak hakkını bize vermiyorsa, biz Atatürkçü değiliz..." (Söz eden Uğur Mumcu Kim Atatürkçü? Cumhuriyet 19.3.1982)

Nadir Nadi elbette Atatürkçüdür. Fakat Atatürkçülüğün kişilere ve kurumlara fikir özgürlüğü verdiği, doğruyu aramak, doğruyu savunmak hakkı verdiği doğru değildir. Bunun en önemli kanıtı da, Kürdistan sorunu konusunda geliştirilen düşüncelere yapılan baskılardır. Fakat Nadir Nadi gibi Atatürkçüler, soyut olarak savundukları ilkeleri, Türkiye somutunda hiçbir zaman savunmamışlardır. Madem bilimden yanasınız, insan haklarından yanasınız, Kürt ulusunun insan haklarını da savununuz, denildiği zaman, "... o başka" demektedirler. "O başka" diyerek, Kürt ulusuna uygulanan ırkçı ve sömürgeci politikanın teşvikçileri, alkışçıları olmuşlardır. Bu politikayı meşrulaştırmışlardır. Hatta hatta Nadir Nadi ve benzerleri, Kürt sorunu ile ilgili yayınları jurnallemekten de hiçbir zaman geri kalmamışlardır. Bunu, Atatürkçülüklerinin en doğal gereği saymışlardır.

Zaten somut sorunlar gündeme geldiği zaman, "... o başka" diye sınır çiziyorsanız, soyut ilkeleriniz de zaten yok olur. "O başka" diye düşünceye sınır getirdiğiniz zaman, düşünce özgürlüğü ortada kalır mı? Düşünce özgürlüğü olmadan bilim olur mu? Düşünceye baskı yapılarak, yasaklar konularak, "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" anlayışı gerçekleştirilebilir mi?

İşte bu bakımlardan, Türkiye'de demokrat olmanın temel koşulu, Kürdistan sorunu konusunda demokratik düşünceye ve davranışa sahip olmaktır. "Demokrat" diye bilinen nice profesör, uzun uzun ünvanlı profesör, "ilerici" diye

bilinen nice yazar, "devrimci" denen nice kişi, Kürt sorunu konusunda, jurnalcilikten öte hiçbir şey yapmamıştır.

Kürt sorunu onları deşifre etmiştir.

Türkiye'de Kürt sorunu, kişilerin ve kurumların gerçek niteliklerini ortaya çıkaracak en önemli ayrıçtır.

9. Bu siyasal bir davadır. Yargının sanığı düşünce-dir, bilimdir. Yargının sanığı ben değilim. Kendimi hiçbir zaman suçlu kabul etmiyorum.

Savunma da kendime yönelik değildir.

Bilim savunulmaktadır. Çağımızın evrensel değerleri savunulmaktadır. Çağımıza damgasını vuran evrensel değerler.

Yargılanmaya çalışılan düşünce-dir, bilimdir, ama "Türk demokrasisi" de, bütün kurumlarıyla deşifre olmaktadır. Anayasasıyla, yargı organlarıyla, siyasal partileriyle, kamu yönetimiyle, eşitlik anlayışıyla, profesörleriyle, üniversitesiyle, basını ve televizyonuyla kültürüyle, sanatıyla, bütün kurumlarıyla...

Bunlar, teşvikçi ve alkışçı tavırlarıyla en azından suskun tutumlarıyla, siyasal iktidarların Kürt ulusuna uyguladığı ırkçı ve sömürgeci politikanın ortağıdırlar.

şimdi yargılanmaya çalışılan biziz. Ama, tarih bunları yargılayacaktır. Resmi ideolojiyi, resmi gerçeği, "Bilim" diye sunma başarısını nasıl gösterdiniz? Kürtlerin ulusal hakları bunca gasp edilmişken, demokrasiden, eşitlikten, insan haklarından nasıl söz ettiniz?

Ben, düşünce-lerimden, yazılarımdan hiçbir zaman pişmanlık duymadım. Bundan bir övünç payı da çıkarmıyorum. Fakat onur duyuyorum.

Eğer ceza tertibine gidilirse, bunu "ceza" olarak kabul etmeyeceğim.

10. İzlenen süreç, savunma, devletle inatlaşma olarak değerlendirilemez. Bu çok dar, sığ bir görüş olur. Fakat bilimsel düşünce-nin başka bir seçeneği de yoktur. Bilimsel düşünce-de, "taviz", "uzlaşma" gibi kavramlara yer olamaz.

Öte yandan, Türk aydınları bu tutumlarıyla, Türk toplumunun da dostu değildir. Önemli olan devletin çeşitli konu-

larda, demokratik alternatifler oluşturmasına yardımcı olmaktadır. Toplumsal ve siyasal değişmenin sarsıntısız bir şekilde sũrdũrũlebilmesi için seçenekler oluşturmaadır. Bu da resmi ideolojiyi aynen tekrarlayarak olmaz. Somut gerçekler dikkate alınarak yapılır. Bu bakımdan toplumsal sũre içinde oluşan farklı sesler boğulmamalıdır. Herkesin birbirine benzemesi için çaba sarfedilmemelidir. Değişik seslerin, yani başkalarına benzemeyenlerin gelişmeleri onlenmemelidir.

Tũrk aydınlarının tamamının olumsuz özellikler gösterdiği de söylenemez. Üniversitede, basında, çeşitli kurumlarda demokrat insanlar olabilir. Bilim yönteminin olgusal niteliğini kavrayan ve bunun anlatımında taviz vermeyen kişiler bulunabilir. Fakat bunların sayılarının çok az olduğu ve sessiz dũřunemedikleri de bũyũk bir doğrudur.

TALEP

Tũrkiye'de yargı organlarının bağımsız olduğuna inanmıyorum. Yargılama, inanılır ve gũvenilir değildir. Bu, siyasal yargılamanın kaçınılmaz bir sonucudur.

Kũrt sorunu ile ilgili yargılamalar açık seçik böyledir.

Sıkıyönetim dönemlerinde veya normal dönemlerde, durum aynıdır, değişmez.

Daha nceki davalardan ve yargılamalardan edindiğim tecrũbe budur. Kanun yolları tũkenmektedir. Buna rağmen haklılığımız da bũtũn canlılığıyla ortada durmaktadır. Bu bakımdan mahkũmiyet, hiçbir zaman inandırıcı değildir. Gũven verici değildir. ũnkũ somut gerçeklerin, bunları ışade eden bilimsel nėrmelerin, bilimin doğrularının, mahkeme kararları ile yok edilmesi olanaklı değildir.

Bu bakımdan gũvensizlik, Ceza Mahkemeleri Usulũ Kanunu'nda yer alan, "Hakimlerin reddi" ile ilgili bir durum değildir. Yargılama sũrecine duyulan gũvensizliktir. Yargılamanın siyasal ve idari niteliğidir. Bilimsel dũřũnceye karşı tavrıdır.

Ben, bilimin aydınlık dũřũncesinden yanayım. Bilimin aydınlığını boğmaya çalışan karanlık dũřũnce ve eylemin de karşısındayım.

Tũrkiye'de mahkemelerin bağımsızlığı, devlet ve hũkũ-

met yöneticileri tarafından, savunma amacıyla söylenir. "Türkiye'de mahkemeler bağımsızdır, biz bir şey yapamayız", "olay bağımsız yargıya intikal etmiştir, bir şey diyemem" gibi. Bir de mahkemeler kendilerinin "bağımsız" olduğunu söylemektedirler.

Bu iddiaların ve kabullerin olgular tarafından, yaşam tarafından yalanlandığını daha önceleri çok yaşadık. Bugün de yaşıyoruz. Çok çeşitli olaylarla.

Halbuki, tarafsız, güvenilir, inanılır bir mahkemede yargılanmak, çağımızda suçlanmış kişilerin en önemli hakları olması gerekir.

Savunma hakkının özü de budur.

Bunun için de, sanığın, yargılamanın meşru olduğuna inanması gerekir. En azından, dünyanın algılanmasında ve anlatılmasında, sanık ile mahkeme arasında uzlaşmaz çelişkilerin olmamasını gerektirir.

Ortak yaklaşım, kuşkusuz, bilimin yaklaşımı olmalıdır. A, A'dır; A, B değildir, yaklaşımı.

Fakat, benim, şimdiye kadarki davalarımdan, daha önceki deneylerden edindiğim tecrübe, çıkardığım sonuç, böyle bir mahkemede yargılanmadığım şeklindedir.

Bu hakkı talep ediyorum.

Resmi ideolojiye göre yapılan bir yargılama, bilimsel düşüncenin resmi ideoloji tarafından yargılanması, hukuksal bir yargılama değildir.

Mahkemenizin karara giderken, bunları dikkate alacağını umuyorum.

Saygılar sunuyorum.

23.3.1982

İmza

İsmail Beşikçi

İsmail Beşikçi

Sıkıyönetim Tutukevi

Seymen/KOCAELİ

KARAR DURUŞMASI

Kuruldaki değişiklik sebebiyle eski zabıtlar okundu.

ESAS HAKKINDA MÜTALAASI SORULAN İDDİA MAKAMI:

Sanık İsmail Beşikçi'nin milli duyguları zayıflatıcı mahiyette Kürtçülük propagandası yapmak ve Atatürk'ün hatırasına neşir yoluyla hakarete bulunma suçlarından dolayı İstanbul Toplu Basın Asliye Mahkemesi'nde yargılanarak bu suçlarından dolayı 6.12.1978 gün, 1977/310 esas, 1978/350 sayılı kararla suçları sabit görülerek neticeten iki sene 12 ay hapis cezasına mahkum edildiği, sanığın bu cezasını İstanbul Toptaşı Cezaevi'nde çekmekteyken İsveç, İsviçre ve Norveç Yazarlar Birliği'nin sanığın durumuyla ilgilenmeye başladıkları ve bu meyanda zamanın cumhurbaşkanına anılan kuruluşlarca telgraf çekildiği, sanığın da kendisiyle ilgilenilmesinden duyduğu memnuniyeti belirtmek amacıyla Fransızca olarak kaleme almış olduğu mektubu 14 Ağustos 1980 tarihinde İsviçre Yazarlar Sendikası'na gönderdiği, sanığın daha sonra İstanbul Toptaşı Cezaevi'nden Adapazarı Kapalı Cezaevi'ne nakledildiği, cezaevi görevlileri tarafından sanığın kalmakta olduğu 1. koğuşta yapılan aramada (16.6.1981 tarihinde) sanık tarafından İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanlığı'na gönderilmiş olan mektubun Türkçe, Fransızca ve İngilizce metinlerini ve sanığın eli mahsulü olan diğer belgelerin ele geçirildiği anlaşılmaktadır.

Sanık tarafından kaleme alınan İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanlığı'na hitaben gönderilen ve tercümesi yaptırılan suç konusu mektuplar, "Türkiye'de resmi ideoloji Kürt

diye bilinen bir ulusun Kürtçe diye bilinen bir dilin olmadığını ısrarla ve inatla sürdürmektedir. Kısaca, Kemalizm olarak ifade edebileceğimiz bu ideolojinin en temel özelliklerinden birisi kesinlikle antiKürt olmasıdır. Irkçıdır ve sömürgecidir. Ve bu resmi ideoloji, Türk üniversitelerine, yargı organlarına, Türk siyasal partilerine, basın, radyo-televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına kabul ettirilmiştir. Ve bu süreçte devletin her türlü ideolojik baskı araçları ve zorlayıcı baskı araçları kullanılmıştır, kullanılmaktadır. Bu bakımdan Türk düşüncesi iki standartlı gelişmektedir. Demokrat, hatta komünist olduklarını iddia eden Türk yazarları da iki standartlı düşünürler. Bunlar, Kürdistan'ın herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketine düşmanca tavır alırlar. Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmalar yapan merkezler, insan haklarını koruma ve geliştirme merkezleri vardır. Fakat bunlar şimdiye kadar Kürdistan konusunda ve Kürtlerin insan hakları konusunda hiçbir tavır geliştirmemişlerdir. Kürtlerin lehine olabilecek bir şey söylemekten şiddetle kaçınmaktadırlar. Fakat, resmi ideolojiyi bol bol övmektedirler. Ve bu koşullarda Türk Devleti, Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci baskısını rahatça sürdürmektedir. Bu ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen Türk Devleti, insan haklarına saygı duyduğunu iddia edebilmektedir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle 1919-1923 yılları arasında Kürdistan'ın bölünüp parçalanması, Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanması gibi konular Türk bilim çevrelerinin, Türk düşüncesinin görmemekte, incelememekte özel bir gayret gösterdiği konulardır. Devlet tarafından sürdürülen baskıların düşünceye ve bilimin gelişmesine büyük bir engel olduğu kuşkusuzdur. Üniversite, basın, sendika gibi kurumların duyarsızlığı dolayısıyla, baskıları onaylar halleri ise bu baskıları daha da yoğunlaştırmaktadır. vs." denilmektedir.

Sarıık İsmail Beşikçi, tahkikatın bütün aşamalarında söz konusu mektubun kendisi tarafından kaleme alındığını ve İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanına gönderdiğini açıklıkla ve samimiyetle ikrar etmiştir.

Söz konusu mektup, hiçbir yoruma ihtiyaç bırakmayacak derecede sarih ve açıktır. Bu mektupta, Kemalizm, ağır

ve mesnetsiz bir şekilde kötülenmektedir. Üniversiteler, basın, yargı organları, siyasi partiler, radyo ve televizyon, sendika gibi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni oluşturan yasal müesseseler haksız, tutarsız bir şekilde ve fanatik bir bakış açısıyla eleştirmekte, Türk Devleti'nin insan haklarına saygılı olmadığı iddia edilebilmektedir.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Gerekçesi sonradan yazılacak kararda gösterileceği üzere her ne kadar sanık İsmail Beşikçi, kendisine yükletilen suçu kasden işlemediğini savunmuş ise de, İstanbul Toptaşı Cezaevi'nde hükümlü iken, Fransızca olarak yazmış olduğu suç konusu mektubu İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na gönderdiği, incelendiğinde devletin harıçteki itibar ve nüfuzunu kırarak nitelikte devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalağalı, maksadı mahsusa müstenit havadis, haberler mahiyetinde olduğu, milli menfaatlere zarar verecek nitelikte bulunduğu, halen de aynı fikirleri savunduğu, müsnet suçu kasden işlediği ikrar ve tüm dosya içeriğinden anlaşılmış, mahkemeye de aynı yönde tam ve kesin olarak vicdanî kanaat geldiğinden, savunmalarının reddi ile (kastının olmadığına dair) sabit olan suçundan dolayı ılahında gösterilecek şiddet sebebine binaen takdiren ve teşciden TCK'nun 140. maddesi gereğince sonuç olarak ON SENE MÜDDETLA AĞIR HAPİS CEZASIYLA MAHKUMİYETİNE, TCK 'nın 173/son maddesi gereğince takdiren BEŞ SENE SÜREYLA EDİRNE İL MERKEZİNE İKÂMETLE EMNİYETİ UMUMİYE NEZARETİ ALTINDA BULUNDURULMASINA, TCK'nun 31, 33. maddelerinin tatbikine, emanetteki suç konusu mektubun alınarak, dava dosyasına konulmasına, sanığın tutuk geçen günlerinin cezasından 353 sayılı yasanın 251. ve TCK'nun 40. maddeleri gereğince sayılmasına, TUTUK HALİNİN SÜRDÜRÜLMESİNE, temyizi kabil ve isteğe uygun olmak üzere 23.3.1982 tarihinde oybirliğiyle verilen karar sıkıyönetim askeri savcısı İhsan Erbaş'ın huzurunda sanık ile müdafî avukat Serhat Bucak'ın yüzüne karşı açıkça okunup anlatıldı. 23.3.1982

BAŞKAN D. HAKİMİ (13534), ÜYE HAKİM, KATİP

GEREKÇELİ KARAR

TC GENKUR-BŞK DONANMA VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ GÖLCÜK/KOCAELİ

ESAS NO : 1981/586

KARAR NO: 1982/247

(TUTUKLU)

(KARAR)

BAŞKAN : Şevket KARAGÖZ Dz. Yarbay (60/2888)

D. HAKİMİ : Mülazım SUBAŞIOĞLU Synt. As. Mah. Hakimi
(13534)

ÜYE HAKİM: Çağlar AKSOY Dz. Hakim Kd. Yzb (974/3)

AS. SAVCI : İhsan ERBAŞ Synt. As. Savcı Yrd. (18114)

T.KATİBİ : İbrahim YETKİN Sivil memur (518)

DAVACI : K.H

SANIK : İSMAİL BEŞİKÇİ; Hüsnü oğlu 7.1.1939'da Zahide'den olma. Evli, çocuksuz, okur yazar, sabıkasız, yazar, Türk, İslam, Çorum İli İskilip ilçesi Hacıpırı mahallesi nüfusuna kayıtlı olup, Ankara, Etlik, Aşağı Eğlence Mercimek Sokak, Barış Apt. No: 37/2'de oturur. Halen bu suçtan Gölcük Sıkıyönetim Askeri Cezaevi'nde TUTUKLU.

VEKİLLERİ : İstanbul Barosu avukatlarından Yusuf Serhat Bucak ve Ali Fuat Bucak.

SUÇ : Devletin hariçte nüfuz ve itibarını kırarak şekilde yabancı memlekette neşriyat yapmak ve zararlı faaliyetlerde bulunmak.

SUÇ TARİHİ : 14.8.1980

TEV. TARİHİ : 30.7.1981

KARAR TARİHİ: 23.3.1982

Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 11.9.1981 tarih ve 444-386 sayılı iddianamesi ile sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin İstanbul Toptaşı Cezaevi'nde hükümlü iken Fransızca olarak kaleme alıp, İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanlığı'na göndermiş olduğu 14.8.1980 tarihli mektubunda (Türkiye'de resmi ideoloji Kürt diye bilinen bir ulusun, Kürtçe diye bilinen bir dilin olmadığını ısrarla ve inatla sürdürmektedir. Kısaca Kemalizm olarak ifade edebileceğimiz bu ideolojinin en temel özelliklerinden birisi, kesinlikle anti-Kürt olmasıdır. Irkçıdır ve sömürgecidir. Bu resmi ideoloji Türk üniversitelerine, yargı organlarına. Türk siyasal partilerine, basın, yayın, radyo ve televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına kabul ettirilmiştir. Ve bu süreçte devletin her türlü ideolojik baskı araçları ve zorlayıcı baskı araçları kullanılmıştır. Kullanılmaktadır... Bu bakımdan Türk düşüncesi iki standartlı gelişmektedir. Demokrat hatta komünist oldukları iddia edilen Türk yazarları da iki standartlı düşünürler... Bunlar... Kürdistan'ın herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketine düşmanca tavır alırlar... Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmalar yapan merkezler, insan haklarını koruma ve geliştirme dernekleri vardır. Fakat bunlar, şimdiye kadar Kürdistan konusunda ve Kürtlerin insan hakları konusunda hiçbir tavır geliştirmemişlerdir. Kürtlerin lehine olabilecek bir şey söylemekten şiddetle kaçınılmaktadırlar. Fakat, resmi ideolojiyi bol bol övmektedirler. Ve bu koşullarda Türk Devleti, Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci baskılarını günlük politika haline getirmiştir... Bu ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen Türk Devleti insan haklarına saygılı olduğunu iddia edebilmektedir... Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle 1919-1923 yılları arasın-

da Kürdistan'ın bölünüp parçalanması, Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanması gibi konular, Türk bilim çevrelerinin, Türk düşüncesinin görmemekte, incelememekte özel bir gayret gösterdiği konulardır. Devlet tarafından sürdürülen baskıların düşünceye ve bilimin gelişmesine büyük bir engel olduğu kuşkusuzdur. Üniversite, basın, sendika gibi kurumların duyarsızlığı dolayısıyla, baskıları onaylar halleri ise bu baskıları daha da yoğunlaştırmaktadır...) denilmek suretiyle devletin hariçteki nüfuz ve itibarını kıracak şekilde yabancı memlekette neşriyat yaptığını, milli menfaatlere zarar verecek faaliyetlerde bulunduğu, müsnet suçundan dolayı fiil ve hareketine uyan TCK'nun 140, 173/son, 31, 33. maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesi talebiyle mahkememize açılan kamu davasının yapılan aleni duruşma ve incelemesi sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Her ne kadar yukarıda açık hüviyeti yazılı sanık İsmail BEŞİKÇİ, kendisine yükletilen suç kasten işlemediğini ve suçsuz olduğunu savunmuş ise de; Doğu Anadolu'da oturan ve Türklüklerinden asla şüphe edilmeyen vatandaşlarımızın ayrı bir Kürt ırkına mensup imişlercesine kendi aralarında birlik sağlayacak, Güneydoğu illerimizde Kürdistan devleti kurmak ve ülkeyi bölüp parçalamak ve dolayısıyla zayıf düşürmek amacıyla yabancı dış güçlere uzun zamandan beri gizli ve yıkıcı faaliyetlerin sürdürüldüğü, karakter yapısı itibarıyla buna müsait olan, bir kelime Kürtçe konuşmasını bilmeyen Çorum ili İskilip ilçesi, Merkez Hacıpıri mahallesi nüfusuna kayıtlı sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin temin edildiği, onun yandaşlarına daha faydalı olması düşüncesiyle Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İdari Şube bölümüne girerek, 1961-1962 ders döneminde mezun olup aynı sene gayreti sonucu yedek subay okulunu bitirerek bu görevini özellikle Bitlis ve Hakkâri yörelerinde sürdürdüğü, 1964 yılı sonunda terhis edilince, İçişleri Bakanlığı'na müracaatla Tunceli'nin Hozat ilçesi mayet memurluğuna atanmasını sağladığı, sıfatını güçlendirmek ve daha etkili olmak amacıyla, 1965 senesinde açılan ımtihana girerek Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Asistanlığı'nı kazanarak, eski görevinden

ayrıldığı, genç dimağları kesin olduğu üniversiteye bu şekilde ilk adımını attığı, doktorasını tamamlayarak daha da güçlendiği, yedek subaylık ile maiyet memurluğu görevleri müddeti içerisinde temin ettiği dökümanlardan yararlanarak (Doğu Anadolu'nun Düzeni) adlı kitabını 1971 yılında yazarak piyasaya çıkardığı, bundan dolayı üniversitece hakkında idari tahkikatın yürütülerek vazifesine son verildiği, ayrıca olaya Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nca da el konarak, 22.6.1971'de tutuklandığı, hakkında aynı yer sıkıyönetim askeri mahkemesine kamu davası açıldığı, yapılan duruşmalar sonunda, suçları sabit görülerek 14.8.1972 tarih ve 6/34 sayılı ilamla Kürtçülük ve Komünizm propagandasını neşir yoluyla yapmaktan TCK'nun 142/1, 142/5, 142/6, 80, 59, 74. maddeleri uyarınca neticeden on iki yıl on iki ay yedi gün ağır hapis cezasına mahkûm edildiği, yürürlüğe giren 1803 sayılı af kanunundan faydalanarak 12.7.1974 tarihinde tahliye edildiği, üniversiteden ilişkisinin kesilmesi sonucu Türkiye Yazarlar Birliği'ne kaydını yaptırdığı, aynı yıkıcı çalışmalarına devam ettiği (Türk Tarih Tezi ve Kürt Sorunları) adlı diğer bir kitap çıkararak milli duyguları zayıflatıcı mahiyette Kürtçülük propagandası yapmak ve Atatürk'ün hatırasına neşir yoluyla alenen hakaret etmek suçlarından dolayı İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nin 6.12.1978 tarih ve 1977/310 esas, 1978/350 sayılı kararıyla TCK'nun 142/3-6, 5816 sayılı kanunun 1/1, 2/1, TCK'nun 71. maddeleri uyarınca iki sene on iki ay hapis cezasına çarptırıldığı, Yargıtay'ca onanarak kesinleştiği, 6.9.1979 tarihinde İstanbul Toptaşı Cezaevi'ne alınarak infazına başlandığı, kendisini görevlendiren, her bakımdan maddi ve manevi yardım temin eden dış örgütlerce harekete geçilerek zamanın Devlet Başkanı ile Başbakan ve Dışişleri Bakanlığı'na telgraf ve yazılar gönderilerek, tahliyesini sağlamak amacıyla baskılara girişildiği, daha etkin olmaları ve sonuç alınmasını sağlamak için de bir yıkıcı gizli kuruluş elemanlarından bulunan ve özellikle gayelerine erişmek niyetiyle İsveç'e yerleşen ve Diyarbakır'lı olduğu anlaşılan Mehmet Emin Bozarslan'ın devamlı olarak sanıkla mektuplaşarak Avrupa'da çıkan ve ülkemizi ilgilendiren bültenler ile çeşitli yayınları göndererek ayrıca para yardımlarını da sürdürdüğü, bunun aracılığıyla sanığın Toptaşı Cezaevi'nden

dösyada mevcut 14.8.1980 tarihli İngilizce ve Fransızca yazılı suç konusu mektuplarını İsviçre, Hollanda, İsveç, Norveç Yazarlar Birliği Başkanları'na gönderdiği, içerikleri itibariyle birbirilerine uygun görüldüğü, bakıldığında aynen (Türkiye'de resmi ideoloji Kürt diye bilinen bir ulusun Kürtçe diye bilinen bir dilin olmadığını ısrarla ve inatla sürdürmektedir. Kısaca, Kemalizm olarak ifade edebileceğimiz bu ideolojinin en temel özelliklerinden birisi kesinlikle anti-Kürt olmasıdır. Irkçıdır ve sömürgecidir. Ve bu resmi ideoloji, Türk üniversitelerine, yargı organlarına, Türk siyasal partilerine, basın, radyo-televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına kabul ettirilmiştir. Ve bu süreçte devletin her türlü ideolojik baskı araçları ve zorlayıcı baskı araçları kullanılmıştır, kullanılmaktadır. Bu bakımdan Türk düşüncesi iki standartlı gelişmektedir. Demokrat, hatta komünist olduklarını iddia eden Türk yazarları da iki standartlı düşünürler. Bunlar, Kürdistan'ın herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketine düşmanca tavır alırlar. Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmalar yapan merkezler, insan haklarını koruma ve geliştirme merkezleri vardır. Fakat bunlar şimdiye kadar Kürdistan konusunda ve Kürtlérin insan hakları konusunda hiçbir tavır geliştirmemişlerdir. Kürtlerin lehine olabilecek bir şey söylemekten şiddetle kaçınmaktadırlar. Fakat, resmi ideolojiyi bol bol övmektedirler. Ve bu koşullarda Türk Devleti, Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci baskısını rahatça sürdürmektedir. Bu ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen Türk Devleti, insan haklarına saygı duyduğunu iddia edebilmektedir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle 1919-1923 yılları arasında Kürdistan'ın bölünüp parçalanması, Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanması gibi konular Türk bilim çevrelerinin, Türk düşüncesinin görmemekte, incelememekte özel bir gayret gösterdiği konulardır. Devlet tarafından sürdürülen baskıların düşünceye ve bilimin gelişmesine büyük bir engel olduğu kuşkusuzdur. Üniversite, basın, sendika gibi kurumların duyarsızlığı dolayısıyla, baskıları onaylar halleri ise bu baskıları daha da yoğunlaştırmaktadır] denilmek suretiyle uzun uzun eleştirilerini sürdürerek devletin hariçteki itibar ve nüfuzunu kıracak şekilde devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalağalı ve maksadı mahsusa müstenit havadis ve haberler neşret-

tiği ve milli menfaatlere zarar verecek faaliyetlerde bulundu-
ğu, bilahere, 3.9.1980 tarihinde Adapazarı ve 23.2.1981 gü-
nünde de Kaynarca Cezaevlerine nakledildiği 12.4.1981 tari-
hinde şartla tahliyeden faydalanarak çıktığı, 16.6.1981
gününde Adapazarı Cezaevi'nde yapılan aramada dosyada
ve emanetin 1981/210 sırasında mevcut suç konusu mek-
tupların örnekleriyle diğer kitap ve belgeler gibi maddi ve
hukuki delillerin ele geçtiği, sıkıyönetim görevlilerince işe el
konulduğu, 19.6.1981 günü gözetim altına alındığı, hazırlık-
ta emniyette, 26.6.1981 ve Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nda
28.8.1981 günlerinde alınan ifadeleri ile son tahkikatla
mahkemedeki savunmalarında örnekleri mevcut mektupla-
rın asıllarını yazarak, İsveç, İsviçre, Norveç ve Hollanda Ya-
zarlar Birliği Başkanları'na gönderdiğini açıkça itiraf ettiği
ve müsnet suçu bu şekilde bilerek ve kasten işlediği kesin-
likle anlaşılmış ve mahkemeye de aynı yönde tam ve kesin
olarak oy birliğiyle vicdani kanaat gelmiştir.

Memleketini ve milletini seven münevver bir Türk vatan-
daşının birlik ve beraberliği sağlamak, yıkıcı faaliyetlere kar-
şı gelmesi ve ülkesini gözü kadar sevmesi gerekirken, hiçbir
ilmi kariyeri olmayan Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı bulu-
nan sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin asistanlığını ileri sürerek öğ-
retim görevlisi ile yazarlık sıfatını hakkı olmadığı halde kul-
lanarak, vatandaşların bir kısmına (Sen Türk değil, ayrı
Kürt ırkıdansın, seni sömürüyorlar, aranızda birleşerek ay-
rı Kürdistan Devleti kurunuz) demenin Türk'lükle, memle-
ket severlikle ilim adamlığı ve yazarlıkla hiçbir ilgisinin ol-
madığı, bilakis dış güçlerin emrinde vatanını ve milletini
bölüp düşmanlara teslim etmeyi amaçlayan bir vatandaş ol-
duğunu ortaya koyduğu sonucuna varılmıştır.

İlim adamlığından ve yazarlıktan nasibini almayan sanı-
ğın kendisine devletçe ve üniversitece verilmiş bu yolda res-
mi bir görev olmadığı halde, kendiliğinden incelemeye gire-
rek, büyük bir kısmının kendilerinin özbe öz Türk olduğunu
ve bu memleket için canlarını vermeye hazır bulunduklarını
rahatlıkla söyleyen Güneydoğu illerimizdeki vatandaşların
içerisine bir nevi ajan gibi girerek ve onlarla teker teker ilgi-
lenerek, kitap ve makaleler yazarak (Sen Türk değilsin, ayrı
Kürt ırkıdansın, sömürülüyorsun, müstakil bir Kürt Devle-

li kur, hakkını yedirme, Atatürk'e inanma, sizi Türkleştiriyorlar...) demekle memleketine değil dış düşmanlara menfaat karşılığında açıkça hizmet ettiğini, vatanını onlara sattığını ve emirlerine amade ettiğini açıkça ortaya koyduğundan sanığın samimiyetle bağdaşmayan ve gerçek dışı olan savunmalarının reddi gerekmiştir.

Sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin İngilizce ve Fransızca olarak kaleme alıp yazdığı mektuplarını Avrupa'daki İsviçre, İsveç, Norveç, Hollanda gibi yabancı memleketler Yazarlar Birliği Başkanlarına gönderdiği, onların da kamuoyunu oluşturmak ve Türk Devleti üzerinde baskılarını etkin bir şekilde sürdürmeleri için bunları kendi ülkelerinde neşrettikleri te-reddütsüz anlaşıldığı, ancak buralardaki temsilcilerimizin neşriyatın fazlalığı nedeniyle adım adım takip edemedikleri nedeniyle ellerine geçemediği gibi sonradan yaptıkları soruşturmalar ile de neşredildiklerinin tespiti sağlanamamıştır.

TCK'nun 140. maddesindeki suçun oluşabilmesi için, bir vatandaşın, devletin hariçteki itibar veya nüfuzunu kıracak şekilde, devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalağa veya maksadı mahsusa müstenit havadis ve haberleri neşretme veya milli menfaatlere zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunmasının gerekeceği, dolayısıyla ikisinin bir arada olmasının şart bulunmadığı, birinin mevcudiyetinin yeterli sayıldığı, sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin suç konusu 14.8.1980 tarihli İngilizce ve Fransızca yazdığı mektupları belirtilen ülkelere Yazarlar Birliği Başkanları'na neşredilmek ve lehinde kamuoyu oluşturmak ve bunun sonucu cezaevinden tahliyesini sağlamak amacıyla gönderdiği ve onların da neşrettikleri, dosya içeriği ve mevcut delillerden anlaşılmakla beraber, bir an için neşredildiklerinin kabulü halinde, TCK'nun 140/2 cümlesindeki milli menfaatlere zarar verecek faaliyetler olarak da kabulünün gerektiği, zira Türkiye'de Toptaşı Cezaevi'nde hükümlü iken (Devletin hariçteki itibar ve nüfuzunu kıracak şekilde devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalağalı ve maksadı mahsusaya dayalı havadisleri içeren) mektupları yazıp İsviçre, İsveç, Norveç ve Hollanda gibi yabancı memleketlerdeki Yazarlar Sendikası Başkanları'na göndermekle milli menfaatlere zarar verecek faaliyetler-

de bulunduğunu ortaya koyduğundan, bu bakımdan da sanığa yöneltilen suçun maddi ve manevi unsurunun oluştuğu sonucuna varılmıştır.

Doktor Abdullah Pulat Gözübüyük'ün TCK'nun açıklaması hakkındaki kitabının 2. cildinin s. 56-500'deki izahlarında, bu suçun tamamlanmış veya meydana gelmiş sayılması için devletin itibar veya nüfuzunun kırılmış veya milli menfaatlere zarar verilmesinin şart olmadığı gibi, suçu işleyen vatandaşın o anda memleket içinde veya dışında oturmasının da öneminin bulunmadığını fiilin devletin itibar veya nüfuzunu kıracak veya milli menfaatlere zarar verecek nitelikte olmasının yeterli sayıldığı, olayımızda da bu hallerin tamamıyla mevcut olduğu açıkça anlaşıldığından, sanık müdafinin müvekkilinin mektupları yazarken dış ülkelerde olmadığının ve bunların neşredilmediğinin, suçun oluşmayacağına dair savunmalarının izah edilen nedenlerle sonuçta etkili olmadığından reddi gerekmiştir.

Yukarıda izah edildiği şekilde, aynı kitabın belirtilen sayfalarında açıklandığı üzere, sanığın devletin hayatına ilişkin bozguncu faaliyet ve milli menfaatlere zarar verecek hareketlerde bulunmayı bilerek ve isteyerek yazılı fiilleri icra etmiş olmasıyla, suçun kasıt denilen manevi unsurunun da oluştuğu, artık başka bir delil aramaya lüzum bulunmadan mahkûmiyeti yoluna gidilmesi gerektiği netice ve kanaatine varılmıştır.

Sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin, kendisine yükletilen bu suçu bilerek ve isteyerek işlediği, mektuplarını Avrupa ülkelerinin hemen hemen hepsinin bildiği, beynelmilel lisan olan Fransızca ve İngilizce olarak yazarak, Türkiye üzerinde iktisadi ve siyasi yönden etkinlikleri bulunan ülkelerin yazarlar sendikası başkanlarına göndermiş olmakla açıkça anlaşılmış ve kanaate varılmıştır.

Dosyada bulunan İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Ursula Süs'un 7.7.1980 günlü sanık İsmail BEŞİKÇİ'ye göndermiş olduğu mektubu ile bununla yakinen ilgilendiğini, bundan sonra da suç konusu mektuplardan birisinin buna gönderilmiş olduğu kesinlikle anlaşılmıştır.

Dosyanın (D. 88)deki sanık İsmail BEŞİKÇİ'ye İsviçre'nin Zürih şehrinden 21.8.1981 tarihinde yabancı bir ya-

zar tarafından Fransızca olarak gönderilen mektupta, sanığın, 14.8.1980 tarihli mektubunun alındığını ve kendisi ile yakinen ilgilendiğini bildirmekle suç konusu mektubunun bu şekilde neşredildiğini ve basın yoluyla öğrenildiğini ortaya koymuştur.

Aslen Diyarbakır'lı olup, Güneydoğu illerinde müstakil bir Kürt Devleti kurulmasını amaçlayan ve Avrupa'ya gidecek Kürtçe alfabe çıkaran ve kendi dili üzerinde konferanslar veren Mehmet Emin Bozarslan'ın sanık İsmail BEŞİKÇİ'ye gönderdiği, 3.1.1980-6.2.1980-5.3.1980-25.4.1980-22.5.1980-25.6.1980 ve 25.8.1980 tarihli mektupları incelendiğinde, sanığın faaliyetlerini sürdürmesini ısrarla istediği, kendisine giyim eşyası ile ayrı zamanlarda toplam (350) İsveç Kronu göndererek, cezaevindeki ihtiyaçlarını karşıladığı ve bu şekilde yardımını sürdürdüğü, sanığın da bu maddi ve manevi menfaat karşılığı faaliyetlerinden vazgeçmediği, oradan gelen talimat üzerine hareket ettiğini ortaya koyduğu sonucuna varmıştır.

Sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin esas hakkındaki yazılı savunmasını 239 sayfa olarak hazırlayıp mahkemeye ibraz etmesi, okunduğunda düşünce ve davranışlarından en ufak bir şekilde taviz vermeden sürdüreceğini bildirmekle, memleketi yıkmak için kendisini adadığını açıkça ortaya koymuş ve pışmanlık duymadığını da kanıtlamıştır.

Sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin, cezaevinde iken İsveç, Norveç, Hollanda ve İsviçre Yazarlar Birliği Başkanları'na Fransızca ve İngilizce olmak üzere birçok defa göndermiş olduğu mektuplarında, devletin harıçteki itibar ve nüfuzunu kırarak şekilde devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı ülkelerde asılsız, mübalağalı ve maksadı mahsusaya dayalı havadis ileterek milli menfaatlere zarar verecek faaliyetlerde bulunması, Atatürk ilkelerini hiçe sayması, Türkiye'yi ağır dille eleştirerek küçük düşürmesi, eylemlerini ısrarla sürdürmesi ile hadisenin oluş ve tarzı cereyanı tüm olarak sanık aleyhinde teşdit sebebi sayılmıştır.

HÜKÜM: Sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin devletin harıçteki itibar ve nüfuzunu kırarak şekilde devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı İsveç, Norveç, Hollanda, İsviçre gibi memle-

kellerde, asılsız, mübalağalı, maksadı mahsusaya müstenit havadis ve haberler neşrettiği gibi, millî menfaatlere zarar verecek faaliyette de bulunduğ u ikrar, tüm dosya içeriğ i gibi maddi ve hukuki delillerden anlaşılmış, mahkemeye de aynı yönde tam ve kesin olarak oy birliğ i ile vicdani kanaat geldiğ inden kastının olmadığı na dair savunmalarının reddi ile yukarıda izah edilen ş iddet sebebine binaen fiil ve hareketi- ne uyan TCK'nun 140. maddesi gereğince takdiren ve teşdi- den sonuç olarak sanık İsmail BEŞİKÇİ'nin ON SENE MÜD- DETLE AĞIR HAPİS CEZASIYLA MAHKUMİYETİNE, TCK'nun 173/son maddesi gereğince, takdiren BEŞ SENE SÜREYLE DE EDİRNE İL MERKEZİNDE İKAMETLE EMNİ- YETİ UMUMİYE NEZARETİ ALTINDA BULUNDURULMASI- NA, TCK'nun 59. maddesinin tatbikine yer olmadığı na, TCK'nun 31. maddesi gereğince müebbeden hı tam i amme- den memnuiyetine, TCK'nun 33. maddesi uyarınca bu ceza- sı müddeti zarfında kanuni mahcuriyet altında bulundurul- masına, sanığın daha evvel ayrı suçlardan dolayı toplam 12 sene 12 ay 7 gün ağır hapis cezasına mahkûm edilip 1803 sayılı Af Kanunu'nun ayrı ayrı ş umulüne girdiğ i ve ortadan kaldırıldığı ndan TCK'nun 81. maddesi ile sanığın dava ko- nus u suçu henüz cezaevinde cezasını çektiğ i sırada 14.8.1980 tarihinde işlemiş ve bundan sonra 12.4.1981 ta- rihinde şartla tahliyeden faydalandığı ndan TCK'nun mevki meriyetine dair kanunun 5. maddesinin de tatbikine yer ol- madığı nın, bu suçundan dolayı 19.6.1981 tarihinde gözetim altına alınıp, 30.7.1981 tarihinde tutuklandığı ndan 353 sa- yılı kanunun 251 ve TCK'nun 40. maddeleri gereğince göze- timde ve tutuk geçen günlerinin cezasından sayılmasına ve TUTUK HALİNİN SÜRDÜRÜLMESİNE, sanıkta yakalanan ve emanetin 1981/201 sırasında kayıtlı bulunan mektup ve diğ er belgeler ile kitapların delil niteliğ inde görüldüğü nden da- va dosyası içerisine konulmasına, temyizi kabil ve isteğ e uy- gun olmak üzere 23.3.1982 tarihinde oy birliğ i ile verilen karar Sıkıyönetim Askeri Savcı Yardımcısı İhsan ERBAŞ'ın huzurunda, sanık İsmail BEŞİKÇİ ile müdafil Serhat BU- CAK'ın yüzlerine karşı diğ er müdafinin yokluğ unda açıkça okunup anlatıldı. 23.3.1982

BAŞKAN, D. HAKİMİ(13534), ÜYE HAKİM, KATİP

AVUKATLARIN İTİRAZI

ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞI'NA SUNULMAK ÜZERE GÖLCÜK DONANMA ve SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ'NE

Sanık : İsmail Beşikçi
Gölcük Askeri Cezaevi'nde tutuklu

Müdafileri : Av. Y. Serhat Bucak
Av. Ali Fuad Bucak
Yeşiltulumba Sok. Zafer İşhanı 10/29
Laleli/İstanbul

Esas No : 1981/586

Karar No : 1982/247

Suç Tarihi : 14.8.1980

Karar Tarihi : 23.3.1982

Gerekçeli Karar

Tebellüğ Tarihi : 1.6.1982

Talebin Konusu : Müvekkilimiz İsmail Beşikçi'nin Gölcük Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi tarafından aleyhine verilen hükmün bozulması talebinden ibarettir.

Gölcük Donanına ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 11.9.1981 tarih ve 444/386 sayılı iddianamesi ile müvekkilimiz İsmail Beşikçi, İstanbul Toptaşı Cezae-

vi'nde hükümlü iken İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na yazdığı 14.8.1980 tarihli mektuptan dolayı Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde yargılanmış ve T.C.K. 140 ve 173/Son maddesi gereğince on yıl müddetle ağır hapis cezasına ve beş yıl müddetle Edirne il merkezinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına mahkûm edilmiş. Mahkemece verilen bu karar, gerek usul, gerekse de esas yönünden hukuka aykırıdır. Şöyle ki:

A. USUL YÖNÜNDEN

1. Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, müvekkilimizi yargılama konusunda YETKİSİZDİR. Müvekkilimiz söz konusu mektubu 14.8.1980 tarihinde Toptaş Cezaevi'nde hükümlü iken yazmıştır. Yani suçu işlediği tarihte İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin yetki alanı içerisinde bulunan, İstanbul Toptaş Cezaevi'nde idi ve suç söz konusu yerde işlenmiştir. Ancak deliller Gölcük Sıkıyönetim Komutanlığı'nın yetkili olduğu Adapazarı Cezaevi'nde ele geçirilmiştir. Bu nedenle müvekkilimizi yargılama yetkisi Gölcük Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne değil, İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne aittir.

2. Müvekkilimizin yargılandığı T.C.K. 140. maddeyle ilgili olarak T.C.K. 173/1 "bu maddede yazılı cürümler hakkında takibat yapılması Adliye Vekâleti'nden izin verilmesine bağlıdır" diyerek, böyle bir takibatı Adalet Bakanlığı'nın iznine bağlamışken, bu izin bakanlıktan alınmadan, müvekkilimiz hakkında dava açılmıştır.

B. ESAS YÖNÜNDEN

1. Kanunun ilgili maddesi, devletin harîçteki itibar veya nüfuzunu kırarak şekilde asılsız, mübalağalı veya maksatlı havadis veya haberlerin yayılmasını "neşir" şartına bağlamıştır. Müvekkilimizin İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na yazdığı mektup neşredilmemiştir. Bu durum mahkemenin İsviçre, İsveç, Norveç konsolosluklarına yazdırdığı yazılara gelen cevaplardan da anlaşılmaktadır. Dosyada bu konuda hiçbir delil yoktur. Buna rağmen, sayın mahkeme delil bu-

bulunmadığı halde suçun neşir yoluyla işlendiğini iddia etmektedir. İddiadır, çünkü, ispat edilmemiştir. Suçun neşir yoluyla işlenmesi suçun unsurlarından birini teşkil ettiği, söz konusu olayda ise, neşir olmadığı, bu nedenle de müvekkilimizin 140. maddeden yargılanamayacağı, duruşmalar sırasında mahkemeye defalarca bildirildiği halde, gözönüne alınmamış, kanunun gerekçesi gözardı edilerek, bu konuda Abdullah Gözübüyük'ün yorumlarına istinaden karar verilmiştir.

2. Yine kanun, "milli menfaatlere zarar verecek herhangi bir faaliyette" bulunmaktan bahsetmektedir. Suç tarihinde kendisi hükümlü bulunan ve Toptaşı Cezaevi'nde olan müvekkilimiz bu şartlar altında nasıl faaliyet gösterecektir. Bir şahsa (İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na) yazılan mektup, milli menfaatlere zarar verecek kadar geniş şumullu olan bir faaliyetin alanına girer mi? Şüphesiz girmez. Bu konuda da kanunun gerekçesi açıktır.

"Ceza müeyyidesi altına alınmak istenen devletin egemenlik ve istiklalini ortadan kaldırmaya matuf fiil ve hareketler, esasen bugün yürürlükte olan 125. maddede tekliften çok daha ağır müeyyideler altına alınmış olmakla beraber, bu kabil hareketler, hatta devletin istiklalini tenkis veya sadece milli menfaate zarar verecek mahiyet taşınmak gibi daha hafif şekillerinde dahi 125. ve 161. maddelerde müeyyide altına alınmış olduğundan 140. maddeye bu hususta herhangi bir ilaveye lüzum olmadığı oy birliği ile karar altına alınmıştır." (11.1.1946 tarih ve esas 1/3, karar 3 sayılı Adalet Komisyonu Raporu)

Gerekçenin metninden de açıkça anlaşılacağı gibi müvekkilimizin yazdığı mektup neşir sayılamayacağı gibi kanunun metnindeki geniş şumullu faaliyette bulunmaktan sayılmaz. Bu nedenle de 140. maddeye dayanılarak verilen karar yersizdir.

3. Hukukta varolan çok genel bir kural, işlenen suç ile verilen ceza arasındaki oranın uygun olmasıdır. Aksi takdirde, toplumda adalet duygusu rencide olur ve kamu vicdanı zedelenir. Müvekkilimize verilen on yıl ağır ceza yalnızca başka bir kişiye yazdığı bir mektuptan dolayı verilmiş. 140.

Maddenin asgari ceza sınırı beş yıl olduğu halde, sayın mahkeme bu cezayı, "takdiren ve teşdiden" on yıl'a çıkartmıştır. Cezayı on yıla çıkarmanın aslında hiçbir gerekçesi yoktur. Bir ceza, gerekçesi olmadan arttırılamaz. Hakime verilen takdir hakkı da ancak gerekçeler müvacehesinde geçerlidir. Gerçi, sayın mahkeme gerekçeli kararında beş sayfalık bir "gerekçe" belirtmiştir. Fakat bu gerekçeler, gerekçe olmaktan öte iddia mahiyetindedir. Ve mahkemenin müvekkilimize olan tavrını ortaya çıkarması açısından çok ilginçtir. Şöyle ki:

a) Gerekçeli kararın 2. sayfasında müvekkilimizin dış güçler tarafından "karakter yapısı itibariyle buna müsait olduğu ve temin edildiği, yandaşları tarafından daha faydalı olması düşüncesi ile, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne gönderildiği" belirtilmektedir. Müvekkilimiz 1957 yılında üniversiteye başlamıştır. Dış güçler, Anadolu'nun ücra bir köşesinde (İskilip'te) lise öğrencisi olan bir genci, 1980'de (23 yıl sonra) söz konusu suçu işlemek için nasıl seçmiş, nasıl bulmuşlardır? Ayrıca, bu dış güçler nelerdir? Bütün bunların mantığı kararda açıklanmamıştır. Eğer sayın mahkemenin bu mantığı sürdürülürse, müvekkilimizin ilkokul ve orta öğrenim masraflarının da "dış güçler" tarafından karşılandığı rahatlıkla söylenebilir. Hak ve nisfette karar vermesi gereken sayın mahkemenin, müvekkilimizi suçlu göstermek için bu kadar CONSPIRATİF bir mantık yürütmesinin hukukla bağdaşmayacağı açıktır.

b) Yine sayın mahkeme, kararın 4. sayfasında müvekkilimizden "hiçbir ilmi kariyeri olmayan... öğretim görevlisi ile yazarlık sıfatını hakkı olmadığı halde kullanarak" diyerekten kendisi ile tenakkuza düşmüştür. Çünkü, kararın daha başka yerlerinde müvekkilimizin doktor ve Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi olduğu belirtilmektedir. Bütün bunlar birer gerçekken, doktorluk ünvanı bilimsel kariyerin en önemli göstergesi ve bir kişinin T.Y.S. üyesi olması onun yazarlığının ispatı iken, sayın mahkemenin bu suçlayıcı ifadeleri kullanması müvekkilimiz hakkındaki subjektif görüşlerini açıkça ortaya koymaktadır.

c) Sayın mahkeme, kararın 5. sayfasında, müvekkilimi-

zi ajanlıkla suçlamış, dış düşmanlara menfaat karşılığında açıkça hizmet ettiğini belirtmiştir. Müvekkilimizin düşünceleri ceza kanunlarına göre suç teşkil edebilir. Yazdığı mektup da bir suç konusu olabilir. Fakat bir gerçek vardır ki, müvekkilimiz şerefli bir insandır. Ne ajanlık yapar, ne de menfaat karşılığı dış güçlere hizmet eder. Bu iddiaların ispat vasıtaları nelerdir? Eğer varsa bunlar neden belirtilmemiştir?

d) Sayın mahkeme, mektubun yabancı ülkelerde neşre dildiğinin tereddütsüz anlaşıldığını kararda belirtmektedir. Oysa ki, konsolosluklardan gelen cevaplar açıktır. Dolayısıyla da dosyada bu konuda herhangi bir delil yokken, sayın mahkeme, buna nasıl tereddütsüz karar verebilir?

e) Sayın mahkeme, kararda müvekkilimizin kitap ve makaleler yazarak vatandaşlara "müstakil Kürt Devleti kur" dediğini belirtmektedir. Zabıtlardan da anlaşılabileceği gibi müvekkilimiz mahkemedeki ifadesinde de "kendisinin objektif olarak gördüğü ve doğruluğuna inandığı fikirlerini yazdığını, Kürt Devleti kurulması gibi bir kararın siyasi bir karar olduğu ve böyle bir kararın kendisi tarafından verilemeyeceğini, kendisinin bir bilim adamı olarak tespitlerde bulunduğunu belirtmiştir. Hal böyle iken ve müvekkilin düşündüğü şeyleri mahkemede açıkça savunurken, mahkeme neden müvekkilimizin söylemediği şeyleri söylemiş gibi göstermeye çalışmaktadır.

Aslında kararın metninden yukarıda belirtilenler gibi daha birçok ispata muhtaç iddia çıkarmak mümkündür. Fakat bu gereksizdir. Çünkü, durum açıktır. Sayın mahkeme, müvekkilinin cezasını teşdiden arttırabilmek için bu yola başvurmuştur. Müvekkilimizin yargılandığı suç konusu ile ilgisi olmayan iddialardır. Bu nedenle müvekkilimizin cezasının takdiren ve teşdiden arttırılması gerekçesiz kalmıştır.

Müvekkilimiz savunmasında da belirttiği gibi suç konusu mektup iki kişi arasında bir yazışmadan ibarettir. Böyle bir mektup, metni itibariyle TCK'da varolan fikir suçlarından herhangi birini oluşturabilir. Bu durum metin üzerinde yapılacak analizlerden veya bilirkişi raporları ile ortaya çıkarılabilir. Fakat bir gerçek vardır ki, iki kişi arasında yazılan

mektup, TCK 140. maddenin belirttiği "devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı ÷lkelerde mübalağalı, asırsız ve maksadı mahsusaya müstenit havadis ve haber neşretmek" gibi geniş şumullu bir suçun konusunu oluşturmaz. Bu bakımdan SUÇUN UNSURLARI TEŞEKKÜL ETMEMİŞTİR.

Müvekkilimizin eylemi ile yargılandığı suç arasında bir-bağlantı yoktur.

NETİCE VE TALEP: Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı müvekkilimize verilen ceza gerek usul, gerekse de esas yönünden hukuka ve kanunlara aykırıdır. Bu nedenle Göl-cük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin müvekkilimiz hakkında verdiği kararın bozulmasını, saygılarımla arz ve talep ederiz. 8. 6. 1982

Sanık İsmail BEŞİKÇİ vekili Av. Ali Fuat BUCAK

TEMYİZ LAYİHASI

DONANMA VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ ARACILIĞI İLE ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA

ANKARA

Konu: Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin (Gölcük), 23.3.1982 Tarih ve Esas 1981/586 Karar 1982/247 Sayılı mahkumiyet hükmünün temyizi.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Cezaevindeyken, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı Bayan Mousse Boulanger'e yazdığım bir mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis cezasına mahkûm edildim. 5 yıl da sürgün. Edirne'de.

Bu, özel bir mektuptur. Hüküm mahkemesinin yaptığı soruşturmadan da anlaşıldığı üzere herhangi bir basın organında yayınlanmamıştır.

Bu davada düşünce ve bilim yargılanmıştır.

Davanın saruđı bilim ve dūřunıcedir. Ben deđilim.

Dūřunıce cezalandırılmıştır. Bilim mahkūm edilmiştir. Bu bakımdan yargılama meşru değildir. Bu yargılma, tam anlamıyla idari ve siyasidir fakat hukuksal değildir. Bu çok açık.

Bu yargılamanın, 17. yūzyılda, Galile'yi yargılayan Engizisyon yargılamalarından hiçbir farkı yoktur. Aynı ōz egemendir. Dūřunıceyi bođmak, beyni kōleleřtirmek, kōtūrūmleřtirmek. Somut gerçeklerin ifade edilmesini ōnlemek. Bilimsel dūřunıceyi engellemek, resmi ideolojiyi egemen kılmak.

Emir ve itaat altınā alınmış, birbirini tekrarlayan, tek sesli, kişiliksiz bir toplum yaratmak.

Temel amacı, dūřunıceyi cezalandırmak, sindirmek ve yok etmek olan, bilim aydınlığını karartmak olan bir yargılama meşru olamaz... Resmi ideolojinin uygulayıcılığını yapmak yargı organının gōrevi değildir.

Yargının gōrevi, gerçeği ortaya çıkartmaktır. "Adalet dağıtmak"tır. Adalet duygusunu geliştirmektir. Yūz yıllardan beri adalet deyince akla gelen şeyler bunlardır. Olayımızda ise, yargılamanın gōrevi gerçeği ortaya çıkarmak değildir. Bilakis, gerçeği baskı altında tutmak, yok etmektir. Gerçeđin, insanların bilincine arpınamasını sağlamaktır. Resmi ideolojiye gōre yapılan bir yargılamanın gereği de budur.

Bōyle bir yargılama gūvenilir ve inandırıcı deđildir.

Dūřuncenin ve bilimin yargılandırını ve mahkūm edildiđini sōyledim. Bilimsel dūřunıce ve bilimin dođruları ise, savunulur. Bilimin dođrularından kaçılmaz. Bilimsel dūřunceden, bilimsel bilgilerin açıklanmasından taviz verilmez. Zira, somut gerçeklerin anlatımından kaçmak, onları yalana dōnūřtūrebilir. Bilimin ifadesinden kaçınmak yine ōyle.

Onun için, ben, dūřuncelerimi, bilimin dođrularını ōzgūrce savunuyorum. Ulusların, insanlıđın çıkarları da bu yōndedir.

Daha ōnceki yargılamalarda da, 1971, 1977, 1978 bōyle oldu.

Sayın Bařkan, Sayın Ūyeler,

1. "GERÇEK", "GERÇEĞİ ARAMAK" KAVRAMLARI ÜZERİNE

"Gerçek", "gerçeği aramak", "gerçekleri gözden uzak tutmamak" gibi kavramlar sadece hukuksal kavramlar değildir. Aynı zamanda, sosyolojik kavramlardır. Bu itibarla gerçek kavramı, bilimin en önemli kategorilerinden biridir. Bu kavram üzerinde durmak gerekir.

Kürt ulusu, bilincimizin dışında, istek ve irademizin dışında, objektif olarak vardır. Hoşlansak da vardır, hoşlanmasak da vardır. Varlığı bize bağlı değildir. Bizim dışımızda, bilincimizin dışında bağımsız olarak vardır. Fakat, bizi, bilincimizi, tavır ve davranışlarımızı etkiler, belirler. Bu yönüyle, Kürt ulusal varlığı bir gerçektir. Buna, somut gerçek (gerçek gerçek) deniyor. Böyle bir gerçek, mahkeme kararları ile yok edilemez. Mahkemeler, bu gerçekleri yok etme yetkisine sahip değildir. Gücüne de.

Elle tutulabilen, gözle görülebilen, rengi, kokusu olan her şey. O halde buradaki "gerçek" kavramı bilimin önemli bir kategorisidir.

Bilimsel düşünce, olgulardan hareket eder, derken kastedilen budur. Bir de bilimde, "gerçeği aramak", "gerçekleri dikkatten uzak bulundurmamak" diye bir kavram vardır. "Gerçeği aramak" derken kastedilen nedir?

Örneğin dünyanın, ay, güneş ve öteki yıldızlar ile ilişkileri, aranması, doğa gerçeklerinin ortaya çıkarılması ile ilgili bir süreçtir. Bunun gibi, toplumsal, siyasal, ekonomik, kültürel gerçekler de vardır. Örneğin Ortadoğu'daki Kürt toplumunun durumu.

Kürt ulusunun, bölünüp parçalandığını görüyoruz. Bugün, Kürt ulusu, Türkiye'nin Doğu taraflarında, İran'ın Batı taraflarında, Irak'ın Kuzeyinde, Suriye'nin Kuzeyinde yaşıyor. Yaşadığı topraklar, yani Kürt yurdu, Kürt toprakları da parçalanmış. "İran Kürdistanı", "Irak Kürdistanı", "Suriye Kürdistanı", "Türkiye Kürdistanı" deniyor. Bu devletlerin her birinin birer parça Kürdistan'ı var. Osmanlılardan, İngiliz ve Fransız sömürge yönetimlerine miras kalmış. İngiliz sömürge yönetiminden Irak'a, Fransız sömürge yönetiminden Suriye'ye miras kalmış. İngiliz emperyalizminin işbirlikçisi Irak

Krallığından, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin müttefikleri Arap Sosyalist Baas Partisi Hükümeti'ne kalan en önemli miras. Kaçar Hanedanı'ndan, Pehlevi Hanedanı'na, oradan da Ayetullah Humeyni'nin İran İslam Cumhuriyeti'ne kalan önemli bir miras. Geleneksel Osmanlı İmparatorluğu'ndan, yeni Türkiye Cumhuriyeti'ne devredilmiş.

Yönetimler değişmiş, rejimler değişmiş, devletlerin dahil oldukları bloklar değişmiş, Kürdistan üzerindeki hak iddiaları hiç değişmemiştir. İngiliz emperyalizminin işbirlikçisi Irak Kralığı Kürdistan'ı nasıl yönetiyordu ise, Sovyet müttefikleri Baas Partisi de aynı şekilde yönetmeye çalışmaktadır.

Humeyni'nin yönetimi, en az Şah'ın yönetimi kadar sömürgeci.

Türkiye Cumhuriyeti, Kürdistan'ı yönetmek için Osmanlılardan çok daha yoğun ırkçı ve sömürgeci yöntemler uygulamaktadır.

Bu devletlerin Kürdistan üzerindeki ve Kürt ulusu üzerindeki hak iddiaları hiç değişmemiştir.

Bunlar, bizden, bilincimizden bağımsız olarak var olan olgulardır. Objektif olarak vardır. İstese de vardır, istemesek de vardır. Toplumsal olayların izlenmesi ve gözlenmesi, hem olguları, hem de olgusal süreçleri anlamaya yeterlidir.

Bu devletlerin, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını gasp ettikleri, Kürtleri asimile etmek için her türlü politikayı uyguladıkları da izlenebilen ve gözlenebilen bir süreçtir.

O halde, "gerçeği araştırmak", "gerçeği gün ışığına çıkarmak" ne demektir? Bilim, gerçeği arar, bilinenlerden bilinmeyeni çıkarır, ne demektir? Örneğin, ayın veya yıldızların hareketleri ile med-cezir olayları arasındaki ilişki nedir? Veya Kürt ulusu neden bölünmüş ve parçalanmıştır? Kürdistan üzerinde, neden, emperyalist ve sömürgeci bir bölüşüm politikası uygulanmıştır? Hangi devletler, hangi politikalarını üretebilmek için bu yola başvurmuşlardır? Bu politika ne zaman düşünülmüş, ne zaman uygulanmıştır? Bu düşünce ve uygulamanın zamandaki ve mekândaki boyutları nedir?

İşte, bilimsel bir kategori olarak "gerçeği araştırmak", "gerçeği gün ışığına çıkarmak" denildiği zaman, kastedilen bu tür sorulara cevap aranmasıdır.

Bilimsel bir kategori olarak kullanılan gerçek kavramı yanında, bir de ideolojilerin kullandığı gerçek kavramı vardır.

İdeolojik gerçek nedir?

Tarih boyunca, siyasal iktidarlar, düşünceden, bilimin gelişmesinden, daima korkmuşlardır. Endişe etmişlerdir. Bu düşünce ve korku, onları, bilim ve düşünce üzerine baskı uygulamaya götürmüştür. Nasıl düşünüleceğini, nelerin düşünülüp nelerin düşünülmeyeceğini belirlemek için yasaklar koymuşlardır, buyruklar çıkarmışlardır. Buyruklarla, yasaklarla, topluma egemen olmasını istedikleri görüşü vurgulamışlardır. Bunu çerçeveye koyup, kalıplar halinde kişilere ve topluma sunmuşlardır. Bu çerçeve dışındaki düşünceleri "devletin ve milletin bekası" için tehlikeli saymışlardır. Suç saymışlardır. Bu çerçeve dışındaki düşünceleri yasaklamışlardır.

İşte, siyasal iktidarlar tarafından konulan bu yasakların, emirlerin, fermanların oluşturduğu ilişkilere de "gerçek" deniyor. Bunlar daha çok siyasal niteliklidir. "Gerçeklere göre hareket edelim", "gerçekleri görmezden gelmeyelim". "gerçekleri inkâr etmeyelim" denirken daha çok, özellikle de olayımızda, bunlar kastediliyor.

"Ülkemizin, toplumumuzun gerçeklerine uygun bir anayasa yapıyoruz" denildiği zaman bu yasaklara ve buyruklara dikkat edileceği, bunların dışına çıkılmayacağı anlamına gelmektedir. "Ülkenin gerçeklerine uygun bir plan yapıyoruz", "toplumun gerçeklerine uygun seçim kanunu yapıyoruz" sözleri yine aynı.

Bunlar somut gerçekler değildir. Elle tutulur, gözle görülür gerçekler değildir. Siyasal iktidarlar tarafından konulan "gerçekler"dir. Nasıl düşünülmesine, nasıl hareket edilmesine dair emirlerdir, yasaklardır. Bunlara ideolojik gerçek deniyor. Yani resmi gerçek.

Dünyanın döndüğünün, yuvarlak olduğunun ifade edilmesi yasaklanmışsa, bu ideolojik bir gerçektir. İdeolojik gerçek, dünyanın düz olduğunu ve sabit olduğunu söyler. Aksi-ni söyleyenleri suçlu kabul eder. Yargılar, cezalandırır. İdeolojik gerçek böylece kabul edilince, dünyanın döndüğü ve yuvarlak olduğu biçimindeki bir ifade "gerçek dışı" kalır.

Anlaşıldığı üzere, burada, bilimin objektif doğruları değil, inançlar egemendir. İstekler, arzular egemendir. Somut gerçekler, bu inançlara ve isteklere ters düştüğü için suç sayılmaktadır. "Gerçek dışı" sayılmaktadır. Ayrıca, bu inançlara ve isteklere ters düşen somut gerçeklerin arkasında her zaman bir komplo aramışlardır. Bir çıkar ilişkisi aramaya çalışmışlardır. Bunu siyasal bir yaklaşım olarak değerlendirmişlerdir.

İdeolojik gerçek, devletin çeşitli kurumları seferber edilecek topluma kabul ettirilmeye çalışılır. Siyasal iktidarın istemediği düşüncelerin ve bilimin gelişmesi önlenmeye çalışılır.

Açıkça görüldüğü üzere "ideolojik gerçek"ın temel amacı "somut gerçekler"i baskı altında tutmaktır. Yeni düşüncelerin gelişmesine engel olmaktır. Bilimsel gelişmeyi boğmaktır. Somut gerçeklerin araştırılmasını, ifade edilmesini engellemektir.

Türkiye'de, Kürt varlığı inkâr edilmektedir. Kürtçenin varlığı reddedilmektedir. Herkesin Türk olduğu ve bundan da mutlu olduğu vurgulanmaktadır. Tarihle, Kürdistan olarak bilinen bir coğrafya parçası olmamıştır, denilmektedir. Tek doğru bilginin bu olduğu, bunun eleştirilemeyeceği söylenmektedir. Bu bilginin doğruluğundan kuşku duyulamayacağı, dokunulmaz olduğu belirtilmektedir. Herkesin bunları böylece bilmesi ve buna göre hareket etmesi istenmektedir.

İşte Türkiye'nin resmi gerçeği, yani ideolojik gerçeği budur. Resmi ideoloji budur. Daha doğrusu, bu, resmi ideolojinin, ideolojik gerçeğin, yani resmi gerçeğin önemli bir boyutudur. Resmi gerçeklerin, yani ideolojik gerçeklerin amacı, somut gerçeklerin baskı altında tutulmasını sağlamaktır. Somut gerçeklerin ifade edilmesini önlemektir. Somut gerçeklerin araştırılmasını, incelenmesini engellemektedir. Somut gerçeklerin, bunlarla ilgili süreçlerin, insanların, kurumların bilincine çarpmamalarını sağlamaktır. Bunlarla ilgili düşünceleri ceza tehdidi altında tutmaktır. Bu konular üzerinde düşünenleri yıldırınmak, yıpratmak, sindirmektir.

O halde, Türk resmi ideoloisi yalana dayanmaktadır. Bu yalan, Kürtlerin ulusal varlığının inkârından kaynaklanmaktadır. Buradaki "yalan" kavramı felsefi bir kavramdır.

Aynı zamanda ahlak teorisinin bir kavramıdır. Gerçek-yalan ikileminde kullanılmaktadır.

Bilincimizin dışında, bizden bağımsız olarak, Kürtlerin varlığı somut bir gerçektir. "Kürt diye bir millet yoktur, herkes Türktür" biçimindeki bir önerme ise yalandır. Yukarıda belirtildiği gibi, yalan, resmi gerçek, yani ideolojik gerçek olarak formülleştirilmiştir.

Eğer herhangi bir atlas, Türkiye'de, Kürtlerin yaşadığı topraklara Kürdistan diye yazmışsa, hemen tepki gösterilmektedir. Türkiye haritasında "gerçek dışı ifadelerin yer aldığı" belirtilmektedir. Çünkü, resmi ideoloji, yani resmi gerçek, somut gerçeği yok saymaktadır. İnkâr etmektedir.

Resmi gerçeğe, yani ideolojik gerçeğe göre hareket eden kişi, aslında, siyasal iktidarlar tarafından konulan buyruklara göre hareket ediyor, demektir. "Gerçekler"e göre hareket etmek, buyruklara boyun eğmek demektir. Bu da bilimsel gelişmeyi donduran, düşünce üretimini durduran en önemli etkidir. Çünkü, buradaki "gerçek" ideolojik gerçek, yani resmi gerçektir. Resmi ideolojinin kendisidir.

Bilim ise, somut gerçeklerin araştırılması ile gelişir. Bilim, resmi ideolojiye, resmi gerçeklere karşı mücadele edilerek gelişir. Çünkü, resmi gerçeklerin konulması meşru değildir.

Bütün bunların dışında, resmi ideolojinin toplumdaki işlevi de ayrıca incelenebilir. Resmi ideolojiye boyun eğenlerin, resmi ideolojiyi bilim diye sunanların maddi ve manevi kazancı ne oluyor? Resmi ideolojiyi eleştirenlere karşı uygulanan politika nedir? Resmi gerçekler nasıl üretiliyor, nasıl uygulanıyor? Resmi gerçeklerin kişilere, kurumlara kabul ettirilmesinde ne gibi araçlar uygulanıyor? Örneğin, üniversitelere, profesörlere, resmi ideoloji nasıl kabul ettirilmiştir? Bu konudaki ceza uygulamalarının işlevi nedir?

Resmi ideolojinin üniversitelere, basın, radyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına, sendikalara, kamu yönetimine, eğitim kurumlarına, profesörlere, yazarlara kabul ettirildiği büyük bir doğrudur.

Yargı organları da resmi ideolojiyi aynen kabul etmiştir.

Yargılama resmi ideolojiye göre yapılmaktadır. Resmi ideoloji uygulanmaktadır.

Bu bakımdan, amacı, “gerçeği, yalnızca gerçeği” aramak, adalet dağıtmak, adalet duygusunu geliştirmek olan yargı organları, resmi ideolojinin uygulanmasında araç olma görevi yapmaktadırlar. Somut gerçeği yok etme çabası içindedirler. Bu ise, hukuksal bir görev olamaz. Siyasi ve idari bir görevdir. “Bağımsız yargı” sloganı ile siyasi ve idari görevler yürütülmesi yargı fonksiyonlarını ve adalet duygusunu zedeleyen en önemli süreçlerden biridir. Böyle bir yargının inandırıcılığı yoktur. Güven verici de değildir.

TÜRKİYE’NİN DIŞ İTİBARI NASIL SAĞLANIYOR

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

“Türkiye’de resmi ideoloji Kürtlerin varlığını inkâr etmektedir. Kürt toplumuna karşı ırkçı ve sömürgeci bir politika uygulanmaktadır. Kürtleri asimile etmek, Türkleştirmek için her türlü önlem alınmaktadır, uygulanmaktadır” biçimindeki sözler, milli menfaatlere aykırı faaliyetler olarak değerlendirilmektedir. Bu tür sözlerle; Türk Devleti’nin dahili vaziyeti hakkında, mübalağalı beyanlar, aslı esası olmayan sözler, gerçek dışı fikirler, denmektedir. Bunların, Türk Devleti’nin dış ülkelerdeki itibarını zedelediği ileri sürülmektedir.

Türk Devleti’nin dış ülkelerdeki itibarını hangi süreçlerin zedelediğini iyice düşünmek gerekir. Ön yargılardan, peşin hükümlerden, kalıplaşmış düşüncelerden, sloganlardan sıyrılarak, soğukkanlı bir şekilde.

Türk Devleti’nin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyen nedir? Çağdaş ve demokratik dünyada, Türkiye’yi küçük düşüren esas süreçler hangileri olabilir?

“Türkiye’de 10 milyonu aşkın Kürt yaşamaktadır. Fakat Kürtlerin ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiştir. Kürt toplumu olma özelliklerini yok etmek için her türlü önlem alınmaktadır. Kürtleri Türkleştirmek için her türlü baskı uygulanmaktadır. Gerek ideolojik baskı araçları, gerek zorlayıcı baskı araçları. Kürt toplumuna ırkçı ve sömürgeci bir politika uygulanmaktadır...” gibi sözlerin ifade edilmesi, Türk Devleti’nin itibarını zedelemeyiz, Türklerin ulusal duygularının azalmasına neden olmaz.

Türk Devleti'nin itibarını düşüren esas süreç, Kürt toplumu üzerinde, ırkçı ve sömürgeci bir politikayı ısrarla sürdürmesidir. Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmesidir. Kürtleri asimile etmek, yani Türkleştirmek için her türlü düşünceyi ve uygulamayı mübah saymasıdır. Kürt toplumu olma özelliklerini, Kürt dilini, Kürt kültürünü yok etmeye çalışmasıdır. Bunların yerine, Kürt toplumuna, Türk dilini ve kültürünü dayatmasıdır. Eşitlik ilkesinin yaşama geçirilmesini böylesine bir köleleşme sürecine bağlamasıdır.

Resmi ideolojinin eleştirilmesi, resmi gerçeklerden, ideolojik gerçeklerden kuşku duyulması ceza tehdidi altında tutulmaktadır. Resmi ideolojiyi savunmak, ideolojik gerçeklerin dışında gerçek aramamak, tanımamak en büyük yurtseverliktir. Gerçek bilim adamlığı budur. Resmi ideolojiyi eleştirmek milli menfaatlere aykırıdır. Resmi gerçeklerden, ideolojik gerçeklerden kuşku duymak "fanatizm"dir, "dogmatizm"dir.

Türk Devleti'nin itibarını düşüren bunlar olmalıdır.

Yoksa, toplumda yaşanan süreçlerin anlatılması, devletin itibarını zedelemes. Düşüncelerin özgürce ifade edilmesi, devletin dış itibarını zedeleyen bir etken değildir. Bilakis, devlete itibar kazandıran bir etkendir. Çağdaş ve demokratik dünyada, düşünceden ve eleştiriden korkmayan, onları ceza tehdidi ile boğmayan devletler itibar kazanır. Düşünceden ve eleştiriden korkmayan toplumların itibarı artar. Çünkü, bunların, korkulacak, endişe edilecek, gocunulacak, ayıp sayılacak eylemleri yoktur. Veya gocunulacak ilişkilerini çoktan tasfiye etmişlerdir, demokratik süreçler geliştirmişlerdir.

DÜŞÜNCEYE, BİLİMSEL ÇABALARA NEDEN BASKI YAPILIYOR

İşte burada, sorunun özüne geliyoruz.

Düşünceye, bilimsel çabalara, neden baskı yapılmaktadır?

Toplumsal ve siyasal hayatta, düşünceye yapılan baskının, eleştiriyi boğmaya çalışmanın, bilimsel gelişmeyi engellemenin işlevi nedir? Eleştiri neden engellenmektedir?

Bu soruların cevabı açıktır. Devlet, gelişme yolundaki ülkelerde, insan hakları ve özgürlükler üzerinde yoğun baskı uygulamaktadır. Çağdaş ve demokratik toplumlarda hoş karşılanmayacak süreçleri ısrarla sürdürmektedir. "Çağdaş uygarlık düzeyi" ile hiç uyumlu olmayan süreçleri kararlılıkla yürütme çabası içindedir. Böyledir ama, bu çabaların başkaları tarafından öğrenilmesini de istememektedir. Gizli kalmasını istemektedir. Bu süreçlerin gizli kalmasına özen göstermektedir. Çünkü bunlar bu süreçlerin sahibi olan devletlerin itibarını düşürmektedir.

Çağdaş demokratik dünyada, bir ulusun, diliyle, kültürüyle yok edilmesi, elbette kabul edilebilir, hoşgörü ile karşılanabilir bir şey değildir. O topluma, kendini baskı altında tutan yönetimin dilinin ve kültürünün aşılması ırkçı bir uygulamadır. Bu uygulama ile ilgili düşünceler ırkçıdır, sömürgecidir. Bunların da gizli tutulması, tabu olarak kalması istenmektedir. Çünkü, bunlar çağımızda, uygar, devrimci ve demokratik kamuoyu önünde savunulabilir süreçler değildir. Bu ilişkileri tabu olarak bırakmak, gizli tutmaya çalışmak temel bir devlet politikası olarak belirlemektedir. Resmi ideolojinin önemli bir boyutunun bu ilişkilerin düzenlenmesi ile ilgili olacağı açıktır.

Kaldı ki, Kürt ulusunun ulusal ve demokratik hakları gasp edilirken, Yunanistan'daki Batı Trakya Türkleri'nin Türk toplumu olma hakları her türlü araçla savunulmaktadır. Kıbrıs'taki, Bulgaristan'daki, Yugoslavya ve Romanya'daki, Irak'taki, İran'daki, Suriye'deki, Sovyetler Birliği'ndeki, Çin'deki, Afganistan'daki Türklerin Türk toplumu olma hakları savunulmaktadır. Kaldı ki, bütün bu ülkelerde, Türklerin, Türk toplumu olma hakları tanınmaktadır. Dörtbaşı mamur bir biçimde uygulanıp uygulanmadığı ayrı bir konu. Fakat, kağıt üzerinde de kalsa bu haklar var.

Kürt ulusal özellikleri ise, tümüyle yok edilmek isteniyor. Kürt adı ve Kürdistan adı dillerden ve tarihlerden silinmek isteniyor.

Kürtlerin, duygularını açıklamak için oluşturdukları en küçük bir kıpırtı düşmanlık sayılıyor. Düşman yandaşlığı sayılıyor.

Görüldüğü gibi, ıkd ölçütlü, ıkd yüzlü bir düşünce ve uy-

gulama karşısındayız. Bir taraftan dış ülkelerdeki Türklerin, Türk toplumu olma hakları savunulmaktadır. Türklerin asimilasyonuna karşı çıkılmaktadır. Öte yandan ise, kendi ülkelerindeki Kürt toplumuna karşı en yoğun ırkçı ve sömürgeci politikalar uygulanmaktadır. Kürtleri asimile etmek, Türkleştirmek için her çareye baş vurulmaktadır.

Siyasi iktidarlar bunun için, iki yüzlülüklerini ortaya çıkaran düşünce ve uygulamalara karşı yargı organlarını kullanmaktadırlar. Deşifrasyon olayını engellemek için ceza uygulama yoluna gitmektedirler.

İşte, düşünceye karşı yapılan baskının işlevi budur.

Türkiye'de, siyasal iktidarlar bazı toplumsal süreçlerden, bunların açığa çıkmasından, tartışılmasından, konuşulmasından gocunmaktadır. Bu ilişkilerin açığa çıkmasından endişe etmektedirler. Korkunmaktadırlar. Çünkü gocundukları çok şey vardır. Gocundukları şeylerin, ayıp sayılan şeylerin, ancak baskı yolu ile gün ışığına çıkmasına engel oluyorlar.

Kürt toplumuna karşı uygulanan politika gizli kalması istenen ilişkilerin başında gelmektedir. Türk resmi ideolojisi buna göre düzenlenmiştir. Veya, resmi ideolojinin önemli bir boyutu budur.

Bu ideoloji bütün kişilere ve kurumlara kabul ettirilmiştir. Üniversitelere, basın, radyo-televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına, kamu yönetimine, sendikalara, yazarlara, profesörlere vs.

Buna göre resmi ideoloji, yani resmi gerçek tek gerçektir. Eleştirilemez, dokunulamaz, doğruluğundan kuşku duyulamaz bir bilgidir. Eleştirilmesi cezai yaptırımlara bağlanmıştır.

Sözü edilen kurumlar ve kişiler bu ideolojiyi kabullenince, kendilerini daha emin, daha korunaklı hissediyorlar. Düşüncelerini, bilimsel çabalarını bu ideolojinin sınırları içinde üretiyorlar. Muhalefetlerini bile bu çerçeve içinde sürdürüyorlar. Bu, aslında, sigortalı bir muhalefet oluyor. Çünkü, çok önemli bir konuda, yalana dayalı resmi ideoloji aynen kabul edilmiştir, benimsenmiştir.

Öte yandan, toplumsal olaylara bakışta çifte standart

kullanmak, kaba kuvvetten imdat beklemek anlamına gelmektedir. "Biz haklıyız, çünkü güçlüyüz. Siz haklı olamazsınız, çünkü güçlü değilsiniz" anlayışı...

Yalana dayalı resmi ideolojinin kaba kuvvetten medet umduğu açıktır. Bilimsel düşüncenin gücü ise, olguları doğru algılamadan ve doğru kavramadan gelir. Olgular tarafından doğrulanan önermeler bilimseldir.

Bizim gücümüz ise, bilimsel düşünceden gelmektedir.

İşte, yargı organının buradaki görevi, yalana dayalı resmi ideolojiyi korumak ve kollamaktır. Resmi gerçeklerden, yani ideolojik gerçeklerden kuşku duyulmasına engel olmaktır. Resmi ideolojiyi eleştirenleri ceza tehdidi altında tutmaktır. Resmi gerçeklere inanmayanları yıpratmaktır, sindirmektir. Kısaca, siyasal iktidarların ayıbını gizlemede bir araç olmaktır. Siyasal iktidarların göcündüğü şeylerin gün ışığına çıkmasına engel olmaktır. Dolayısıyla herhangi bir yazı ile bir kitap veya bir mektup ile resmi ideoloji eleştirilmiş ise, resmi gerçeklerin dışındaki gerçekler dile getirilmişse, mahkemenin ceza tertibine gideceği açıktır. Ceza, "gerçeği ortaya çıkarmak", "adaleti tecelli ettirmek" adına verilmektedir. Tek ve değişmez amacı ise, somut gerçekleri yok etmek, bunların ifade edilmesini boğmaktır.

Ceza, resmi gerçekleri eleştirdiği ve eleştirileri kamuoyuna duyurduğu oranda artacaktır. Devletin göcündüğü, gizli kalmasını, tabu olarak kalmasını istediği şey çok kişi tarafından öğrenilirse, ceza yine artacak, az kişi tarafından öğrenilirse azalabilecektir. Eğer kamuoyunda, etkinliği büyük olduğu kabul edilen kişi ve kurumlar tarafından öğrenilirse, ceza yine artacak, herhangi bir kişi tarafından öğrenilirse azalabilecektir.

Siyasal iktidar, bir düşüncüyü neden tehlikeli saymaktadır?

Tehlikeli olan düşünce değildir. Tehlikeli olan, ağır olan, o düşüncelerin ifade ettiği toplumsal ilişkilerdir. Yani, tehlikeli olan o toplumsal ilişkileri sürdürmektir. O toplumsal ilişkiler ne kadar ağır olursa, onları dile getiren düşüncelere de, o derece, "tehlikeli" denmektedir.

İşte, iddianamede, mahkeme kararında, yeralan, "sanık

gerçek dışı beyanlarda bulunmaktadır”, “yazıları, gerçeklere aykırıdır” gibi sözleri, bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir.

“Gerçek dışı beyanlar”ın, “gerçeklere aykırı yazılar”ın, Türk Devleti’nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürdüğü, milli menfaatlara aykırı faaliyetler olduğu söylenmektedir. Ceza verilmektedir. Fakat, beyanların, neden “gerçek dışı” olduğu, yazıların, neden “gerçeklere aykırı” olduğu tartışılmamaktadır. Sadece, ceza verilmektedir. Bu, kuşkusuz keyfiliktir.

Halbuki, şunlar söylenebilir: Mektupta ileri sürülen düşünceler gerçek dışıdır. Çünkü, Türkiye’de Kürtlere baskı yapıldığı doğru değildir. Kürtlerin asimile edildiği, Kürt dilinin ve kültürünün yok edildiği doğru değildir. Kürt toplumuna karşı ırkçı bir politika izlendiği doğru değildir. Kürt dili, Kürt kültürü, çeşitli koşullar altında gelişmektedir. Kürt toplumu olma özelliklerine saygı duyulmaktadır.

Yazılarda ileri sürülen beyanlar gerçek dışıdır. Kürt ulusunun bölünüp parçalandığı, Kürdistan üzerinde, emperyalist ve sömürgeci bir bölüşüm politikası uygulandığı doğru değildir. Tarihsel olgular bu ifadeyi yalanlıyor vs.

Ve basın, radyo televizyon gibi kitle haberleşme araçlarını kullanarak, gösteriler, mitingler düzenleyerek bunları anlatır. Gerek Türk kamuoyu, gerekse, dış ülkelerdeki kamuoylarını aydınlatır. Düşünelim ki, o olanakları en geniş biçimde kullanmak, en başta devletin tekelindedir.

“Ermeni meselesinde karşı propaganda nasıl yoğunlaştırılıyor? Ermeni iddiaları yanlıştır. Çünkü...” deniyor. Radyoda, televizyonda programlar hazırlanıyor. Gazetelerde yorumlar yapılıyor.

Kürt sorununda savunma yapılabilir mi?

Özel bir mektubun, devletin dış ülkelerdeki itibarını düşürdüğü iddia ediliyor. Etkin kitle haberleşme araçlarıyla, bunların yanlışlığı ortaya konulabilir mi?

Hayır. Irkçı ve sömürgeci politika en ağır biçimde sürdürülüyor, uygulanıyor. Siyasal iktidarların bu konuda hiçbir şey söylemeleri olası değildir. Çünkü, Kürtlerin varlığı bile kabul edilmiyor. Bu konuda söyleyeceği her şey, her savunma kendini ele verecektir. Kendi açmazını ortaya koyacaktır.

Bunun için de tartışmadan kaçınıyor.

Terör uyguluyor.

Ceza ise, bu terörün aracı oluyor.

İddia makamı, esas hakkındaki mütalaasının bir yerinde şöyle diyor: "Mektup, herhangi bir kişiye yazılmamıştır. Avrupa kamuoyu üzerinde etkinliği çok büyük olan İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazılmıştır." Bu ne demektir? Demek istenen şey son derece açıktır. Devletimizin hassas olduğu, gizli tutmak için çaba harcadığı, tabu olarak kalmasını istediği, gocunduğu, korktuğu bunca şey, Avrupa kamuoyu üzerinde etkinliği olan bir kişiye duyuruluyor. Bunun için en ağır bir şekilde cezalandırılmasına gidilmeli...

Ceza tertibine giden mahkemenin bu talebi benimsediği kuşkusuzdur.

Böylesine siyasallaşmış, yalana dayalı resmi ideoloji doğrultusunda koşullanmış, koşullandırılmış bir kuruma, yargı kurumu denemez.

Ceza hiçbir sorunu çözmez. Bu sorun, düşünen kişileri cezaevine kapatarak çözümlenemez. Bilakis, devletin, demokratik düşünce ve alternatif geliştirmesi sürecinde çözülür. Çünkü, bu, insanlığın sorunudur. İnsanlık bu tür demokratik süreçleri gerçekleştirmek için mücadele ediyor. Dünyanın her tarafında.

Ben, düşüncelerimi her yerde, her zaman savunabilirim. Bundan onur duyarım. Bunlar, insanlığın asırlardır mücadelesini yaptığı temel değerlerdir. 20. yüzyıla damgasını vuran değerlerdir.

Fakat mahkeme, kararını hiçbir zaman savunamayacaktır. Hele demokratik kamuoyu önünde hiçbir zaman. Çünkü, düşünceyi ve bilimin doğrularını yargılamıştır. Düşünen kişileri sindirmek ve yıpratmak, bilimsel gelişmeyi durdurmak çabası içindedir.

Resmi ideolojiyi kayıtsız şartsız benimsemiştir. Resmi ideolojiye göre yargılama yapmaktadır.

Yargıçlar sanık ile farklı şeyler düşünmektedir. Sanığa, kendi düşüncelerini empoze etmektedir. Sanık, bunu kabul etmeyince de ceza yoluna gitmektedir. "Bağımsız yargı" adına, "adalet dağıtma", "gerçeği aramak" fonksiyonları adına, mahkemeler bunları savunamaz.

Özû siyasal ve idari olan bir eylem hukuk ve yargılama adına savunulamaz.

Çünkü, bu hukuksal bir süreç değildir. Yargıçlardan ve mahkemelerden farklı düşünen kişiyi cezalandırma, ondan intikam alma sürecidir.

Bu tür kararlar ancak, silahların desteği altında savunulabilir.

Bu tür kararlar, ancak, zindanların, ince ve karanlık koridorlar aracılığıyla, mahkeme salonlarına düşen gölgesinde savunulabilir.

Bugün Engizisyon Mahkemeleri savunulabiliyor mu? Sokrat'ı, Bruno'yu, Thomas Moore'yi, Galile'yi yargılayan mahkemeler savunulabiliyor mu? Bu mahkemelerin kararları savunulabiliyor mu?

Fakat, demokrasiye, insan haklarına, adalet duygusunun yüceliğine inanan "çağdaş uygarlık düzeyi"ni, kısaca, 20. yüzyıla damgasını vurmuş temel değerleri savunan kitlelerin önünde asla savunulamaz.

Çünkü, toplumsal ve siyasal değişmelere kelepçe vurulamaz. Kuşkusuz, düşünceye de.

Öyleyse, toplumsal ve siyasal değişmelerin dinamiklerini ve gelişim doğrultusunu kavramak herkesin görevidir. Değişmenin sarsıntısız bir şekilde geçmesi, ancak, buna göre hazırlanmış politikalar sayesinde olanaklı olur.

Mahkemeler hukuk kurallarını bu yönde uygulamalıdır. Devletin antidemokratik uygulamalarına, aracı olmamalıdır. Bilakis, demokratik alternatiflerin oluşturulmasında devlete yardımcı olmalıdırlar. Demokratik düşüncenin gelişmesini teşvik etmelidirler. Kısaca, kararlarını her yerde her zaman savunabilme gücünde ve heyecanında olmalıdırlar.

Hükmün bu yönden bozulması gerekir. Düşünceyi ve bilimin doğrularını yargılayan bir mahkemenin hükmü meşru değildir.

II. YARGILAMADA USULE VE ESASA İLİŞKİN USULSÜZLÜKLER

İddia makamı, esas hakkındaki mütalaasının bir yerin-

de, Kemalist ideolojiyi eleştirdiğim için, beni, fanatik olmakla suçlamaktadır. Üniversiteleri, yargı organlarını, kamu yönetimini, pazarları, profesörleri, sendikaları, basın, TRT gibi kitle haberleşme araçlarını fanatik bir yaklaşımla eleştirdiğimi vurgulamaktadır. Ceza tertibine giden mahkemenin bu görüşü aynen kabul ettiği açıktır.

Fanatizm, düşünce ve davranışla ilgili bir kavramdır. Düşünceye baskı yaptığı için, bilimin gelişmesini engellediği için, tek gerçek, tek doğru, eleştirilemez, dokunulamaz, kuşku duyulamaz bilgi ileri sürdüğü için Türk resmi ideolojisi, yani Kemalizm fanatiktir. Eleştirdiğimiz nokta budur. Bilimi savunan, özgür düşünceyi savunan, eleştiriden yana olan bir görüş fanatik olamaz.

Kaldı ki, fanatizm, yani dogmatizmin çözümü ceza tertibine girmek değildir. Tartışmaktır. Halbuki, ne iddia makamı, ne de mahkeme, değil tartışmak, savunmayı bile dinlemekten kaçınmışlardır. Çünkü görevleri, kutsal saydıkları resmi gerçekleri, yani yalana dayalı resmi ideolojiyi korumaktır.

Resmi ideolojiye yapılan eleştirilere ceza vermektir.

239 sayfalık savunma mahkemece okunmamıştır.

Savunmayı özetleyen konuşmaya fırsat verilmemiştir.

10-12 dakikalık konuşma birkaç kere kesilmiştir. "Daha çok işimiz var, zaman gecikti" gerekçesiyle.

Mahkûmiyet hükmüne savunma okunmadan varılmıştır. Esas hakkındaki mütalaa, savunma, hüküm aynı günde gerçekleştirilmiştir. 239 sayfalık savunma verilmiş. 15-20 dakika sonra da mahkûmiyet hükmü açıklanmıştır. Mahkeme, "usulden olan", "son söz sanığındır" hükmüne bile riayet etmemiştir.

Bütün bunlar, mahkemenin, somut gerçeklerden ne kadar korktuğunu, somut gerçekleri dile getiren savunmadan kaçışını açık seçik ortaya koymaktadır.

Ve bütün bunlar düşüncenin yargılandığını, bilimin yargılandığını göstermektedir. Bunun da, 17. yüzyıldaki Engizisyon duruşmalarından, öz itibarıyla hiçbir farkı yoktur. Mahkeme, kararın bir yerinde, suçun kanıtı olarak, "sanık söz konusu düşünceleri, hâlâ da savunmaktadır. Duruşma-

nın çeşitli safhalarında bu düşünceleri savunmuştur" demektedir.

Bunun aksine bir düşünce, tavır ve davranış geliştirmek suç olamayabilecektir. Örneğin, "Kürt diye bilinen bir millet yoktur. Bunlar dış düşmanların işidir. Kürtlerden söz etmekle hata etmişim, özür dilerim. En doğru bilgi resmi bilgidir. Asimilasyon demokratik bir süreçtir" vs. dense ceza tertibine gıdilmeyebilecektir.

Yargılamanın amacı da budur. Sindirmek, yıpratmak. Tercrit etmek. Sindirilemiyorsa, mahkûm etmek. Düşüncenin gelişmesini, maddi bir güç olmasını, etkinliğini bu yolla engellemek.

Kemalist ideolojiyi ve o ideolojiyi körü körüne savunan yazarları, profesörleri, üniversiteyi, basını, TRT'yi, siyasal partileri, yargı organlarını, sendikaları, kamu yönetimini... eleştirdiğim için bana ceza verildi. Bu kurumların ve kişilerin iki ölçütlü düşünce ve uygulama içinde oldukları yolunda yapılan eleştiriler cezanın önemli bir nedeni olarak ortaya çıkıyor. Şu duruma bir kere daha bakalım:

Yazar Melih Cevdet Anday, bir yazısında şöyle diyor:

"... Atatürk'ü yıkmak isteyenler üç grupta toplanabilir. 1. O'na tapanlar, 2. O'nu kuşa çevirmek isteyenler, 3. O'nda gavurluğu bulanlar. Tapma düşüncesi gerektirmez. Hatta onu yasaklar. Toplumumuzda us'un egemenliğini kurmak için çırpınmış olan Atatürk'ün, bu tür kişileri kendi izleyicilerinden sayamayacağını rahatlıkla söyleyebiliriz..." (Olmak mı, Olmamak mı? Cumhuriyet, 2 Nisan 1982)

Kemalist ideolojinin, düşüncelerin özgürce ifade edilmesine elverişli olduğu, bunu teşvik ettiği biçimindeki görüşü doğru değildir.

Bunun en önemli kanıtı da, Kürdistan sorunudur. Kemalizm, kendisinin eleştirilmesini kesin olarak istememektedir. Bunu yasaklamaktadır. Olgulara dayalı bilgi üretilmesini kesin olarak yasaklamaktadır. Bunu, ceza uygulayarak denetlemektedir. Fakat, "tapma düşüncesi gerektirmez, hatta onu yasaklar" biçimindeki görüş genel planda çok doğrudur. Atatürkçülük söz konusu olduğu zaman yine doğrudur.

Çünkü, Atatürkçülük konusunda yazılanlar da bir tapmadır. Ve Atatürkçülük kendisini eleştiren düşünceyi yasaklamıştır.

Örneğin, "mazlum uluslar" ile ilgili görüş tam anlamıyla bir tapmadır. Dünyada ilk ulusal kurtuluş savaşını biz yaptık. Şark'ın bütün köle uluslarına, esir uluslarına, ulusal kurtuluş bilinci ve heyecanı verdik. Dünyanın bütün mazlum uluslarına örnek olduk, önder olduk... Atatürk der ki, şimdi günün ağardığını nasıl görüyorsam, gelecekte, Doğu'nun esir uluslarının da birer birer özgürlüklerine ve bağımsızlıklarına kavuştuklarını da öyle görüyorum... Bütün esir uluslar özgür ve bağımsız olacak, emperyalizm ve sömürgecilik yeryüzünden silinecektir, şeklinde başlayan ve devam eden görüş tam anlamıyla bir tapmadır. Bu tapma, yıllardır sürüp gelmiştir, 1981 coşku ile sürdürülmüştür.

Bu bir kalıptır. Hiçbir araştırmayı ve incelemeyi gerektirmez. Bu kalıbın dışına çıkan düşünceleri ise yasaklamıştır.

Kürt sorunu ortada dururken, yukarıdaki görüşler tekrarlanabilir mi? Bir taraftan Kürt ulusunu boğazlayıp yok etmeye çalışmak, öte yandan ezilen ulusların bayraktarlığını yapmak olanaklı mıdır? Kuşkusuz değildir. Öyleyse, çözüm, Kürt ulusal varlığını yok saymaktır, görmezden gelmektir. Bunu, insanların bilincinden uzak tutmak için baskı politikaları oluşturmak veya bu politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmaktır.

O halde, olgulardan kopuk olan, olgular tarafından çürütülen bu bilgilerin durmadan tekrar edilmesinin nedeni nedir?

Bu bilgiler, neden, doğru olup olmadığı, hiç soruşturulmadan, aynen kabul ediliyor? Neden, siyasal iktidar tarafından, verildiği biçimde aynen onaylanıyor, tekrar ediliyor?

Bu, tarihin ideolojik bir yorumudur. Yani, tarihin bugünkü toplumsal ve siyasal koşulların gerektirdiği biçimde yorumlanmasıdır. Bu da, olguların, olgusal süreçlerin çarpıtılmasını gerektirir. Bazı olguların yok sayılmasını, yaşanmamış sayılmasını gerektirir. Yaşanmamış bazı süreçlerin olmuş gibi gösterilmesini gerektirir.

Kürt ulusuna karşı rakı ve sömürgeci bir baskı sürdürü-

lürken, "mazlum uluslar"ın bayraktarlığını yapmaya çalışmak bir kompleksten başka bir şey değildir.

Bütün bunlar Türk aydınlarının iki standartlı (iki ölçüt-lü) düşündüğünü gösterir. Fanatizm bu sürecin adıdır. Kürt olgusunu ısrarla görmezden gelmek, resmi ideolojiyi aynen benimsemek. Üniversitelerin, siyasal partilerin, sendikala-rın, kamu yönetiminin, yargı organlarının, basın-yayın or-ganlarının, profesörlerin, yazarların böyle düşündükleri, ta-vır ve davranışlarını buna göre sürdürdükleri de büyük bir doğrudur.

Öyleyse, sorunun çözümü, bu tür düşüncelerin, tavır ve davranışların deşifrasyonuna ceza vermek değildir. Üniversi-telerin, yazarların, profesörlerin, basın-yayın organlarının bu eleştiriler karşısındaki düşüncelerini öğrenmektir. Onlar, resmi ideolojiye yoğun bir övgü düzüyorlar. Bunun, doğrulu-ğundan kuşku duyulamaz tek doğru olduğunu, vurguluyor-lar. Ve bunun için devlet kurumlarından, özel sektör ku-rumlarından yoğun bir teşvik görüyorlar.

Bizim düşüncelerimiz ise, sürekli olarak ceza tehdidi al-tında tutuluyor. Düşüncelere ağır hapis cezaları veriliyor. Bu ise, düşüncenin ve bilimin üretilmesinde bile eşit koşul-ların var olmadığını göstermektedir. Devlet, kuşkusuz resmi ideolojiyi övenden yana tavır koymaktadır. Onlara ödül ver-mektedir. Eleştirenleri cezalandırmaktadır.

Hatta, Türk aydınları, ateşli birer demokrasi hayranı ol-malarına rağmen, 18. yüzyılda, Voltaire isimli bir düşünü-rün yaşadığını da unutulmuş görünüyorlar. "Düşüncelerinize katılmıyorum. Ama düşünce özgürlüğünüzü bütün gücümle savunacağım." Bu Türkiye'de böyle mi? Değil. Türk aydınla-rı, şartsız tercihsiz yalana dayalı resmi ideolojinin yanında. Resmi ideolojinin bayraktarlığını yapıyorlar. Sağda yer alan-lar, solda yer alanlar, hiçbir yerde yer almayanlar... hepsi. İstisnalar kuşkusuz vardır.

Yargı organlarına bu ideolojiyi koruma görevi verilmiştir. Bazı kişilerin ve kurumların dokunulmazlıklarını sürdür-e-bilmeleri için, eleştirilmelerine olanak verilmemektedir.

Bilimsel düşüncenin baskı altında tutulması, yalana da-yalı resmi ideolojinin teşvik edilmesi, yargı organının görev-leri arasında olmamalıdır.

Hüküm bu yönden de bozulmalıdır.

Ceza tehdidi ile yargı organları aracılığı ile yazarların, profesörlerin, basının eleştirilmesine engel olmak, düşüncüyü kötürümleştirici en önemli etkidir. Neyin doğru olduğu, neyin yanlış olduğu tartışmalarla ortaya çıkmalıdır. Yargı organları bu tartışmayı durdurucu, yasaklayıcı bir etken olmamalıdır.

III. MİLLİ MENFAATLERE ZARAR VEREN KİM?

Benim, sözü edilen mektuplarla, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürdüğü iddia edilmektedir. Milli menfaatlere zarar verici bir faaliyette bulunduğum ileri sürülmektedir.

Bu da, tam anlamıyla keyfi bir yorumdur. Düşüncüyü baskı altında tutmanın bilimsel bilginin üretilmesini engellemenin bir bahanesidir.

Türkiye'de Kürtlerin yaşadığını söylemek, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarının gasp edilmiş olduğunu söylemek, devletin itibarını küçük düşürücü bir eylem olarak değerlendirilmektedir. Kürt dili ve kültürü yok ediliyor, Kürtler asimile ediliyor, demek, milli menfaatlere aykırı bir eylem olarak değerlendirilmektedir.

Devletin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyen olaylar neler olabilir? Türk ulusunun onurunu zedeleyen süreçler hangileridir? Milli menfaatlere aykırı eylemler neler olabilir?

Gazete haberlerinden yararlanarak, bunları, birkaç örnekle göstermeye çalışalım:

İstanbul'da Alman Konsolosluğu'nda geçen bir olay. Bir Türk'ün vize alma işlemi sırasında cereyan ediyor.

Konu ile ilgili gazete haberleri şöyle:

1. İstanbul'da, Alman Konsolosluğu'nda çalışan görevli (Alman) "Bütün Türkler domuzdur" dedi. (Günaydın, 4 Mart 1982)

2. İşte "Türkler domuzdur" diyen adam! (Fotoğraf alt yazısı) Türklere ağır hakaret eden Alman, hâlâ görev başında.

Skandal: Alman Başkonsolosu, dün, İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'ı ziyaret ederek, Konsolosluk Vize Büro-su'nun sürekli kapatılacağını söyledi. (Günaydın, 6 Mart 1982)

3. Alman Başkonsolosu, Türkiye'yi sömürge mi sa-nıyor? "Türkler domuzdur" diyen kendi adamını Türk adliyesinin vereceği kararı beklemeden suçsuz ilan et-ti.

Olay Danışma Meclisi'ne getirildi. Doç. Beşir Hami-toğulları, Türklerin onurunun korunmasını istedi.

Bu da yetmiyormuş gibi, Konsolos, Türkiye'ye yapı-lan Alman yardımının kesilmesinin söz konusu olduğu tehdidini savurdu. (Günaydın, 7 Mart 1982)

4. Alman Konsolosluğu olayına sıkıyönetim el koy-du. (Milliyet, 9 Mart 1982); Türklere hakaret olayını sı-kıyönetim incelemeye başladı (Günaydın 9 Mart 1982)

Danışma Meclisi'nde Doç. Beşir Hamitoğulları, İs-tanbul'daki skandal Türk ulusunu üzmemekte ve yarala-maktadır. (Günaydın, 9 Mart 1982)

5. "Bütün Türkler Domuzdur" diyen çirkin Alman ül-kesine iade edildi.

Yaptığından utanması için Türk görevliler Alman'a gayet kibar davrandılar. İstanbul Alman Konsolosluğu görevlisi Ludwig Langebacher, 3 Mart tarihinde, vize işlemi için İstanbul'daki Alman Konsolosluğu'na gelen bir Türk ile evli Angelika Andeas Durgun adındaki Al-man kadına, "Bütün Türkler domuzdur, sen Türklere neden yardım ediyorsun" diyerek hakaret etmişti.

Görevli polisler Ludwig'e çok nazik davranarak O'nu utandırdılar. (Günaydın, 22 Mart 1982)

6. Almanlar, Konsolosluk görevlisini apar-topar ka-çırdılar. (Hürriyet, 22 Mart 1982)

Olay açık. Olay İstanbul'da cereyan ediyor. Alman Kon-solosluğu'nda görevli bir Alman, Türklere hakaret ediyor. "Bütün Türkler domuzdur" diyerek.

Ve bu olay, tirajı çok büyük Türk gazeteleri tarafından,

günlerce, büyük puntolarla, resimlerle, manşetten Türk kamuoyuna duyuruluyor... "Türklerin onuru"nın zedelendiği vurgulanıyor.

Olayın boyutları büyüyor. Danışma Meclisi'nde tartışılıyor. Skandal deniyor, Türk ulusunun haysiyetinin onarılması isteniyor. Türk adliyesi, bu arada sıkıyönetim, olaya el koyuyor. Soruşturma açıyor. Konsolosluk görevlisi ise, bir müddet daha çalıştıktan sonra ülkesine dönüyor.

Şimdi sormak gerekir? Herhangi bir Türk'ün, örneğin sayın savcıların, sayın yargıçların onuru, haysiyeti hangi olay karşısında zedelenmektedir?

Kürtlerin tarihsel gelişmeleri, toplumsal ve ekonomik yapıları ile ilgili düşünceler karşısında mı? yoksa, "Bütün Türkler domuzdur" diye başlayan ve takipsizlikle sonuçlanan bir hareket karşısında mı?

Cereyan eden olaylara bakılırsa, ikinci olayın, yani "Bütün Türkler domuzdur" hakaretinin kimseyi incitmediği anlaşılmaktadır. Çünkü, hakareti yapan kişi takipsiz kalmıştır. Hem adli merciler, hem de sıkıyönetim mercileri tarafından soruşturma açılmış olmasına rağmen. Olayın, hem iç basın, hem de dış basın tarafından, radyolar ve televizyonlar tarafından, Türk ve dünya kamuoyuna duyurulmuş, kamuoyu etkilenmiş ve yönlendirilmiş olmasına rağmen.

Hangi olay, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürmektedir. Türk Devleti ile Kürtler arasındaki ilişkileri belirleyen düşünce açıklamaları mı? Yoksa, "Bütün Türkler domuzdur" diyerek yapılan hakaret mi?

Cereyan eden olaylara bakarsak, ikinci olay devletin dış ülkelerdeki itibarını hiç de küçük düşürmüş sayılmamaktadır. Çünkü hakareti yapan kişi, Türk görevlilerin iltifatları arasında ülkesine dönmüştür.

Türkiye'de Kürtlerin yaşadığını, Kürt toplumu olma özelliklerine baskı yapıldığını ifade eden mektup için, milli menfaatlere aykırı faaliyet denmektedir. "Türkiye'nin iç hayatı ile ilgili mübalağalı haberler, gerçeği aksettirmeyen haberler, gerçek dışı yorumlar" denmektedir. Bunun için ağır cezalar verilmektedir. Peki, "Bütün Türkler domuzdur" ibaresi, Türkiye'nin iç hayatına çok mu uygun düşmektedir? Gerçeği aksettiren bir beyan mıdır?

Günaydın gazetesindeki haber, “Çirkin Alman iade edildi” diyor. Bu da olayın niteliğine uygun bir haber değil. Göz altına alınmamış ki, tutuklanmamış ki, cezalandırılmamış ki, iade edilsin. Almanlar, kendi görevlilerini Almanya'ya göndermişler, o kadar.

Kürtlerin, toplumsal siyasal ve kültürel durumu ile ilgili düşünceleri yargılayan ve cezalandıran bir sistem, Türk ulusuna Almanlardan gelen hakaretler karşısında neden tepkisizdir, suskundur?

Hem de bu tür olaylar, Almanya'da, Avrupa'nın çeşitli yerlerinde yoğun bir şekilde sürdürülürken.

Şu olaylara ve yorumlara bakalım:

1. Feyyaz Toker, 1-5 Mart 1982 tarihleri arasında Milliyet gazetesinde Almanya gezisi ile ilgili anılarını yayınladı. “**Gündem: Türkler**” başlıklı bu izlenimlerin bir yerinde şöyle deniyor:

“... Sahtecilik olayları konusunda maalesef dizi dizi örnekler var. Avrupa'nın sayısı giderek artan ülkeleri Türklerin aldığı otomobillere artık sigorta yapmıyor. Son örneğini bir Alman Avukat'tan dinledim. Büyük bir export mağazasının sahibi Türk müvekkilinin 80 bin marka satın aldığı Mercedes'i için sigorta şirketine müracaat ettiğinde, aldığı yanıt, “Türkler kendi arabalarını kendileri çalar, sonra da sigortadan parasını isterler. Türklere sigorta yapmıyoruz” biçiminde.

2. 4 Mart 1982 tarihli Cumhuriyet gazetesinde “**Almanya'da Türk Sorunu**” başlıklı bir yazı var. Bu yazıda, “Time Dergisi'ne Göre Almanya'da Türk Düşmanlığı Hızla Gelişiyor” denmektedir. Türkler hakkında anlatılan fıkralardan söz edilmektedir. 15 profesör tarafından imzalanan Heidelberg Bildirisi tahlil edilmektedir.

3. Necati Zincirkıran, 6 Mart 1982 tarihli Günaydın gazetesinde, “**Domuz Kım**” başlığı altında bir yazı yayınladı. Bu yazıda, “... Türkiye'de hiçbir zaman, aldığı ülkenin sömürgesi olmadı” denmektedir.

4. Almanya'daki Türk dükkânlarına saldırı. (Hürriyet, 6 Mart 1982)

5. Oktay Ekşi, Almanya Aynı Yolda, Ya Biz? (Hürriyet, 6 Mart 1982)

Bu yazıda, Almanya'da "Türkler defolun" denerek, uzun vadeli bir kampanya sürdürüldüğü belirtilmektedir.

6. Rıfat Akkaya, 7 Mart 1982 tarihli Milliyet Aktualite'de "**Türkler Sorunu**" başlıklı bir yazı yayınladı. Bu yazıda Newsweek Dergisi'nde yayınlanan bir yazı özetlenmektedir. Türkler hakkında anlatılan fıkralara yer verilmektedir.

"Türlere ölüm", "Evinize dönün" dendiğı vurgulanmaktadır.

7. Almanya'daki yabancı düşmanlığının ilk kurbanları Türkler oldu. Bir Türk ölü, iki Türk yaralı olarak bulundu. (Günaydın, 9 Mart 1982)

8. Halk soruyor: "Bütün Türkler domuzdur" diyen bu çirkin Alman'ın hâlâ Türkiye'de ne işi var?

Utanmadan sırılıyor! (Günaydın, 9 Mart 1982)

9. 5 milyon tirajlı Amerikan Newsweek Dergisi'ne göre, Almanya'da Nazi Ruhu Hortluyor!... "Türlere ölüm", "Türkler defolun." (Günaydın, 10 Mart 1982)

10. Almanya, topluma uymayan yabancı işçilerin (Türklerin) ülkelerine dönmeleri için uyardı. (Milliyet, 10 Mart 1982)

11. Türlere saldırılar yoğunlaşıyor.

Krefeld şehrinden sonra, dün de Frankfurt ve Hannover şehirlerinde iki Türk öldürüldü.

Beşir Hamitoğulları, Almanya'da, tezgâhlanan bir oyun ustaca sahneye konuyor dedi.

Türkleri korkutmak, sindirmek, yıpratmak, ekonomik ve sosyal haklarından vazgeçip Türkiye'ye geri göndermek. Alman otoriteleri, Türlere karşı saldırılarda suskun kalıyor.

12. Alman Çalışma Bakanı, Almanya'ya artık bir Türk aile gelmemelidir dedi. (Güneş, 13 Mart 1982)

13. Necati Zincirkıran, "Hortlayan Düşmanlık." (Günaydın, 13 Mart 1982)

14. Alman'ın Türk düşmanlığında yeni oyunu: 120 Türk aile evden atılıyor. (Hürriyet, 14 Mart 1982)

15. İki dünya arasında kalan Türk çocukları. (Milliyet Aktualite, 14 Mart 1982)

Yazıda, Almanya'daki Türk çocuklarının ilgisizlik yüzünden, "kaybolmuş bir nesil" olduğu belirtilmektedir.

16. Örsan Öymen, Almancılar. (Milliyet, 13 Mart 1982)
Bu yazıda, Almanya'da, Türk düşmanlığının, neden gittikçe yoğunlaştığı anlatılmaktadır.

17. Zafer Atay, "Türken, Raus." (Tercüman, 15 Mart 1982)

Bu yazıda, Avrupa'daki iki milyonu aşkın Türk vatandaşı olduğu belirtilmektedir. Hükümet, bunların baskı grubu olmaları için her türlü tedbiri almalıdır, denmektedir.

18. Der Spiegel: Türkler kendilerini, Almanya'da altın kafesteki kuş gibi hissediyor. (Milliyet, 17 Mart 1982)

19. Cumhuriyet gazetesi, 17 Mart 1982 tarihli sayısında, "**Sosyal Demokratlar da Türkleri Boy Hedefi İlan Etti**" başlığı altında şöyle yazmaktadır:

Hessen eyaleti Başbakanı: Sorun yabancılar değil, Türkler.

Federal Almanya'da olağan bir manzara: Hristiyan demokratların sağ kanadı, sayısı hızla artan yabancılara karşı önlemler isteyerek, hükümetin bu duruma seyirci kaldığını ileri sürer. Sosyal demokratlar ise, bu iddiayı yanıtlarken, Bavyera Başbakanı Strauss ve yandaşlarının yine yabancı düşmanlığı yapmaya başladığını söylerler. Oysa bu defa Sosyal Demokratlardan değişik sesler geliyor.

a) Hessen Eyaleti'nin SPD'li Başkanı ve SPD Yönetim Kurulu Üyesi Heolger Borner: Burada yabancılara ilişkin bir tasarı var. Oysa, sorun, yabancılar sorunu değil, Türkler sorunudur.

b) SPD İşgüderi Peter Glotz: Yabancılara karşı izlenen politikada ilerici sözler işe yaramıyor. Gerçekçiliğe dönmelidir.

c) Yönetim Kurulu Üyesi, Hans Jürgen Wischnewsky de bazı çevrelerin tepkisini dile getiriyor: Türkler, banyo leğeni içinde kurbanlar kesiyorlar.

20. Der Spiegel Dergisi'ne göre, Türkler şöyledir: "Almanlar bizi onlar gibi yaşamıyoruz diye sevmiyorlar." (Güneş, 19 Mart 1982)

21. Refik Sönmezsoy, Almanya'daki işçilerimiz, (Tercüman, 19 Mart 1982)

22. İşsiz yabancıların geri dönmelerini sağlamak için Federal Almanya, işsizlere tanıdığı hakları kısıtladı. (Tercüman 19 Mart 1982)

Nürnberg'de bir ilkokul müdürü, başörtülü gelen üç Türk çocuğunu bir hafta müddetle okula almadı.

Federal Almanya'da, giderek artan Türk düşmanlığını yansıtan davranışlara Bavyera Eyaleti'ndeki Nürnberg'de, bir okul müdürü de katıldı.

23. Yabancı düşmanlığı duvar yazılarından eyleme dönüştü. Türkler, sokakta, çevrilip dövülüyor. Almanya'da Türklere ait 4 işyeri yağmalandı.

Westfalya Eyaleti'nde, Nazi Partisi, yabancı çocukların, Alman okullarından çıkartılması için kampanya başlattı. Bazı Türk çocukları uzak okullara sürüldü. (Tercüman, 20 Mart 1982)

24. Belçika'da da Türk düşmanlığı arttı. Almanya'yı örnek aldılar. (Tercüman, 20 Mart 1982)

İşsiz Türklerin sınır dışı edilmeleri isteniyor.

Müslüman yabancılara artık Belçika'da yer yoktur. (Skarbeek Belediye Başkanı Roger Nols)

Toplumumuza uyum sağlamayan yabancılar (Türkler) sınırışı edilmelidir.

25. Can Okanar, Harikalar Diyarında Türklere Ev Yok. (Tercüman, 21 Mart 1982)

Bu haber-yorumda, Fransa'da, Türklerin küçük görüldüğü, Türklere ev kiralanmadığı vurgulanıyor.

26. 22 Mart 1982 tarihli Tercüman gazetesinde yazar Ahmet Kabaklı, "Almanlara İntibak mı?" başlıklı yazısında şöyle diyor:

"... Almanya, Belçika, diğer bazı "çok medenli" Avrupa ülkelerinde, Türk müslüman düşmanlığı gittikçe artıyor.

Bazı halk kesimlerinde çoğalan bu düşmanlığı kimi politikacılar, belediye başkanları ve hatta devlet görevlileri de, kışkırtıcı tavır ve sözlerle, yazık ki arttırıyorlar.

— Türkler dışarı! Buraya Türkler ve ... giremez! Türkler şöyle, Türkler böyle! Ya intibak etsinler, ya de-folsunlar!..

En iz'ansız laf da bu: "Ya intibak sağlasınlar, ya git-sinler!" Bunu devlet adamları ve prof.'ları bile söylüyor. Bizse, 'Almanları incitiriz' düşüncesiyle, bugüne kadar daima yatıştırıcı davrandık, aleyhlerine tek satır yaz-madık. Sahi, 'uyum sağlamak' ne demek?

... Yahudiler kadar, Alman toplumuna intibak eden varmıydı?

1938-1939 öncesi Alman Yahudileri, bizim çocuk-lar gibi fakir, garip, iddiasız, dil bilmez, boynu bükük, Almanların her yaptıklarını sabırla, iyi niyetle savuşturan kişiler de değildi. Büyük konaklarda, zengin ma-hallelerde, üniversite kürsülerinde, devletin göbeğinde oturuyorlardı..."

27. 23 Mart 1982 tarihli Tercüman gazetesinde, yine, yazar Ahmet Kabaklı, **"Asalet Farkı"** başlıklı yazısında şun-ları söylüyor:

"... Almanya'da gittikçe artan Türk-müslüman düş-manlığı var. 20.3.1982 tarihli Tercüman gazetelerinde bir günde yapılanlar var... Bu Almanlara yakışmaz. Biz, Türkiye'deki bir Almanı tokat atsak ne denir?

Dünyaya hakim oldukları zamanlarda bile, Türkler, feth ettikleri yerlerde bile ve kendi vatanlarında ek-meklerini yabancılarla bölüştüler. Asalet farkı bu. Asa-let Türklerdedir.

28. Almanya'daki Türk çocukları arasında, "kekemelik" ve "tırnak yeme" yaygınlaşıyor. "Ziyan olmuş bir nesil." (Gü-neş, 14 Mart 1982)

29. Güneş gazetesi, 24 Mart 1982 tarihli sayısında Le Matin gazetesinde yer alan, aşağıdaki haberleri sıralıyor:

"Türkler efsanevi güçlerini gurbette delicesine çalışarak tüketiyorlar."

“Fransa da, Türkleri dışlamaya çalışıyor. İrkçi uygulamalar. Michel adlı bir Türk.”

“Türkler isimlerini değiştirmelerine rağmen yine küçük görülüyor. Evi olsa da öyle.”

30. Belçikalılar, Türk aleyhtarı Belediye Başkanı'nı mahkemeye verdiler. Belediye Başkanı Türk aleyhtarı idi. İrkçilik yapıyordu. (Tercüman, 14 Mart 1982)

31. Cüneyt Arcayürek'in, “**Akılsız Dostunuz Olacağına**” (Güneş, 26 Mart 1982) başlıklı yazısı şöyle:

“... Federal Almanya'da Hür Demokrat Partisi'nin Meclis Grubu sözcüsü (Genscher'in Partisi) Herr Mül-lerman, ‘... Türkiye NATO'da kalmak istiyorsa, demok-rasiyi yeniden tesis etmelidir’ demiş.

Türkiye ile Almanya ilişkilerini zedelememek, yeni bir sorun yaratıyormuş gibi olmamak için, aylardır su-san Türk kamuoyu, Almanların, artık, politikadan da öteye taşan şımarık eylemleri karşısında hiç söz etme-yecek değildir. Alman makamlarının yaptığı araştırma-lara göre, bugün oralarda hayatını kazanmaya çalışan 500 bin Türkün % 54'ü işsiz kalma korkusu içinde ya-şamaktadır. Her halde Dışişlerine de aynı bilgiler geli-yordur. Türkler, karanlık köşe başlarında sıkıştırılıp, ko-maya sokulurcasına dövülmekte, Türk dükkânları tahrip edilmekte, Türk çocukları otobüslerle sırf Al-manlarla bir arada olmasınlar diye şehrin dışındaki okullara sokulmaktadır.

1933'deki ırkçılık, şimdi de, Türklere karşıdır. Avru-pa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni Almanlara hatırlatmalı-yız.

Eğer Türk işçisini söküp atsalar, inşaatların tamam-lanmayacağından tutun da, sokakların temizlenmeye-ceğine kadar rakam rakam bilgi yaymaktadırlar.”

32. Belçika'da doktorlar, Türkleri, ikinci sınıf vatandaş muamelesine tabi tutuyorlar. (Hürriyet, 27 Mart 1982)

33. Almanlar, cin gibi Türk çocuğunu 6 yıl geri zekalılar arasında okuttu. (Tercüman, 28 Mart 1982)

34. Hasan Pulur, Hürriyet gazetesinde, 27-31 Mart 1982 tarihleri arasında, Almanya'daki Türk işçilerinin sorunlarını inceleyen bir dizi yayınladı. Sorunları hem Almanlar ve Alman Hükümeti, hem de Türkler ve Türk Hükümeti açısından inceliyor.

28 Mart 1982 tarihli yazısında şöyle diyor:

"... Birkaç gündür Almanya'dayız. Burada Türkiye ile ilgili, Türkler ile ilgili birçok fıkra anlatılıyor. Biri şöyle:

Almanya'dan bir kartal havalanmış... Koskoca bir Alman kartalıymış.

Bir kanadı açılınca 2 metre, diğer kanadı da 2 metre imiş... Kartal, Avusturya, Macaristan, Yugoslavya ve Bulgaristan'ı koca kanatlarını çırpıp çırpıp geçmiş. Türkiye üzerine gelince kartal bocalamaya başlamış, tek kanat kalmış...

Acaba niye?

Çünkü, Türkiye öyle kokuyormuş ki, kartal bir kanadı ile burnunu kapatınca, tek kanada düşmüş.

İşte Alman çocuklarının, okulda, sınıfta Türk çocuklarına anlattıkları hikayelerden biri de bu...

Hasan Pulur, aynı dizideki, 31 Mart 1982 tarihli yazısında ise, "Türkler dışarı", "Türkler defolun", "Türlere ölüm" gibi sözlerin söylenmemesi gerektiğini, bunların, Türkleri çok üzdüğünü, çok etkilediğini belirtiyor.

35. Almanya'daki muhalefet, işsiz Türklerin ülkelerine dönmelerini istiyor. (Milliyet, 29 Mart 1982)

36. 3 Nisan 1982 tarihli Tercüman Gazetesi'nde, "**Almanyada'ki İşçilerimiz ve Meseleleri**" konulu bir Açık Oturum yayınlandı. Taylan Sorgun'un yönettiği Açık Oturum'a, Prof. Dr. Nusret Ekin, Prof. Dr. Nuran Akçaylı, Prof. Dr. Ali Sait Yüksel katılıyor.

Konuşmacılar, integrasyon ve asimilasyon politikalarına karşı olduklarını belirtiyorlar. Türk çocuklarının, Türk benliklerini kaybetmemeleri için önlem alınmasını istiyorlar.

Asimilasyonun kabul edilemeyeceğini belirtiyorlar. Özetle şöyle diyorlar: Almanya'daki yabancılar sorunu Türkler

sorunudur. Türk dükkanları yağma edilmektedir. Türklere hakaret edilmektedir. Hakaretlerin yoğunluğu günden güne artmaktadır. Alman hükümetlerinin soruna yaklaşımı da bunları teşvik etmektedir. Alman siyasal partileri Türklere karşı politikalar geliştirmede birbirleriyle yarış etmektedirler. Yabancı işçiler sorununu Türk işçileri sorununa dönüştürmüşlerdir.

Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye olmak Atatürkçü bir yaklaşımdır. Fakat bizi kabul etmek istemiyorlar. Yani moda Türk düşmanlığı, vize sorunu ile ele alındığı zaman ortaya rencide edici ağır bir durum çıkmaktadır. Vize bertaraf edilmelidir. Bonn ile görüşülecek bir durum yoktur. Görüşme yeri Bürüksel'dir. İkili antlaşmalar Roma Antlaşması'na aykırıdır.

Türkiye Alman meselesini AET meselesine dönüştürmelidir.

Türkiye'nin onuru buradadır.

37. 4 Nisan 1982 tarihli Tercüman gazetesinde yayınlanan haber de şu:

"Yabancı işçi meseleleri eski görevlisi Heins Kuhl, geri dönüşü, emeklilik ve çocuk paralarını ödeyerek sağlama tasavvurunun hayal olduğunu söyledi. Alman Hükümeti'nin Türk işçilerine dönüş parasını ödeyebilecek gücü yok.

... Onları biz istediğimiz için getirdik. İşgücüne ihtiyacımız vardı. Çağırdık geldiler. Kültür, din ve sosyal açıdan bize çok yabancı insanlar. İstanbul'dan, Ankara'dan çok uzak Anadolu illerinden geldiler. Bu yüzden, Almanya'da yabancı meselesi, bir Türk meselesi oldu.

Entegrasyon ve tabiiyet değiştirme imkânlarını aramalıyız."

38. Vural Sözer, Almanya'da İstenmeyen Türkler. (Cumhuriyet, 17-18 Nisan 1982)

Yazı, iki Alman yazarı ile yapılan bir konuşmanın ürünüdür. Türklerin, Almanya'da neden istenmediği incelenmektedir.

39. Erhan Akyıldız, 17 Nisan 1982 tarihli Milliyet'te, Almanya'da karşılaştıkları kötü davranışlar yüzünden Türkiye'ye kesin dönüş yapan Türk işçilerinin sayısının arttığını yazmaktadır. Bir işçinin anıları ve izlenimleri şöyle:

"... Almanya'da kesin dönüşlerin artmasının nedeni, bana göre, işsizlik ve af buyurun, Almanların Türklere köpek gibi davranmalarıdır. Ben, eşimi alıp bir Gasthaus'a gitsem (Kafi-lokanta) Alman dışarı çıkıyor. Sanki cüzzamlıyız gibi davranıyorlar, bize. Artık dayanılacak yanı kalmadı, Almanya'nın. Oradaki Türklere Almanların durumu, bir zamanlarda gördüğümüz Amerika'daki, zenci-beyaz düşmanlığına döndü. Amerika'da beyazların barlarında 'köpekler ve zenciler giremez' yazardı. Almanlar da bunu Türklere karşı hareketleriyle uyguluyorlar."

40. Tercüman gazetesi, 17-20 Nisan 1982 tarihleri arasında, "**Gurbet Yolunda Fatihaya Hasret Mezarlar**" başlığı altında bir yazı dizisi yayınladı. E-5 Karayolunun Yugoslavya bölümünde meydana gelen kazalar anlatılmaktadır. Yazı, ölümlere yapılan muameleyi vurgulamaktadır. Resimlerle.

"... Üç çukur kazıldı. Çaputlara sarılmış üç cenaze gömüldü. Üzerlerine haç dikilip isimleri yazıldı. E-5 Karayolu'nun Yugoslavya içinden geçen 500 kilometrelik bölümü, bir 'gurbet mezarlığı' bölümüdür. Geçen yıl bu yolda, bu kabristan gibi asfaltta, tam 100 gurbetçi gördük.

— Kefenlemediler mi? Ne kefeni? Hastaneden gelen kanlı, pis çaputlarla gömdüler. Yıkamadılar bile.

— Peki, karşı camiden bir hoca çağırmadınız mı?

— Karşı cami yıllardır kapalı! Son ezan 50 yıl önce okunmuş... Zagrep'ten hoca getirmek gerekti... Buzhane parası vermeyip cenazeleri kokutanlar, hayır için, dua için hoca mı getirecekler?

Bir resim altında da şunlar yazılı: 'Bir toprak yığını... Üç haç... Kimse ilgilenmediği için yıkanmadan, kefenlenmeden, toprağa gömülüveren üç gurbetçi. Adları dinimize uygun olarak yapılmış mezar taşlarında değil, 'haç'ta yazıyordu."

Tercüman gazetesi, yazı dizisinin sonunda bu "haç"ları, kendi gayretleri ile "mezar taşları"na çevirdiklerini de yazıyor.

41. 21 Nisan 1982 tarihli Günaydın gazetesinin haberi şöyle:

"Almanya'da Türk düşmanlığı bitmek bilmiyor. Sosyolog Martin Neuffer yazdığı kitapta, 'Almanya, artık Türkleri taşıyamaz hale geldi', dedi. Çok doğurgan olan Türk kadınları, Almanya'nın geleceği için en büyük tehlikedir.

Artan Türk düşmanlığı nedeniyle bir kısım Türk işçilerinin, Almanya'yı terketmeye karar verdikleri belirtil-di."

42. 11 Alman profesör, "Türkler Gitsin" dedi. Türk aleyhtarlığı artıyor. (Hürriyet, 22 Nisan 1982)

43. Erhan Akyıldız, 22-27 Nisan 1982 tarihleri arasında, Milliyet gazetesinde, "**İkinci Kuşak Almanlar**"ı yazdı. Yazı dizisinin bir yerinde, "Türkçe konuşmayan Türk çocukları"ndan söz etmektedir. "Şimdi biz Türk müyüz, Alman mıyız" tereddüte düşen çocukları, "horlanan" Türkleri anlatmaktadır.

"... Türkçe bilmeyen Türk çocukları. Hayır, kesinlikle şovenizm değil bu. Duygularını tahlil etmeye çalışıyorum. Biz Nasrettin Hoca'yı kime oynuyoruz, peki?

Normal koşullarda, Türkiye'de büyümüş, Türk eğitimi almış bir çocuğun, yabancı bir ülkede, kendi vatanından gelen bir sanatçı ile konuşmak için can atması, yurt özlemini O'nunla konuşarak gidermesi gerekir. Türkçe bilse de bilmese de böyle olmalı. Ama olmuyor, bu. Türkçe bilmediğinden mi, arkadaşlarından utandığından mı konuşmuyor, bu çocuk?.. İster Türkçe bilmesin, ister utandığı için konuşmasın, acı bir gerçek yatıyor, bu olayın arkasında. Ekmek parası uğruna yaban ellere giden işçilerimizin, 'ana dilini unutan', ya da 'ana dilini konuşmaya utanan', bir kuşak yetiştirdiği gerçeği..."

Alman okullarına devam eden bir çocuk okuldaki anılarını ve izlenimlerini anlatırken şöyle demektedir:

“... Alman okullarının en sessiz çocukları Türklerdir. Hep küçük görürler bizi. Bir defasında okulda resim dersindeydik. Öğretmenimiz, bir Türk ile bir Alman'ın resmini yapmamızı istedi. Resime başlamadan önce aradaki farklılıkları söylememizi istedi. Biz Türklere, oradaki şekil farklılıklarını istiyor, sanmıştık. Bir Alman öğrenci kalkıp, “Türklere pistir, küçük evlerde pislik içinde yaşarlar, toplu halde yatarlar” dedi. Öğretmenimizin bu sözlerle karşı çıkmasını bekliyorduk, çıkmadı. Oysa, verilecek cevap, ‘Almanlar sarıdır, Türklere esmerdir, ya da uzun boyludur, kısa boyludur’ olmalıydı. Ama azınlıktaydık sınıfta, öğretmenden çekindiğimiz için bunları söyleyemedik.

Dinimize gelinceye kadar bizimle alay ediyorlar. Sokakta yalnız bir Türk çocuk gördüler mi, ‘Allahuekber’ gibi sözler söyleyerek güler ve alay ederler. Sonra Türk çocuğu kalkıp Alman'ı döver bu kez de ‘barbar’ derler...”

44. The Herald Tribune gazetesi, Almanya'daki yabancılar konusunu enine boyuna inceledi.

Yabancı işçiler olmazsa, Alman sanayi yıkılır. (Tercüman, 23 Nisan 1982)

Almanya'daki duvarların “Yabancı Evine Dön” yazılarıyla dolu bulunmasına rağmen, ekonominin ayakta durmasının, hâlâ, yabancı işçilerle mümkün olduğunu belirten gazete, bu gerçeği gören Federal hükümetin yabancıları (Türkleri) ülkeden çıkarmak niyetinde olmadığını yazıyor.

45. Hasan Pulur, Almanya'dan Birdenbire Dönüp Gelirlerse. (Hürriyet, 24 Nisan 1982)

46. Almanya'daki Türklere ait mağazalar bombalandı. (Günaydın, 25 Nisan 1982)

47. Almanya'da okullara devam eden Türk çocuklarının % 60'ı başarısız. (Güneş, 26 Nisan 1982)

Her gün her yerde cereyan eden bu olayları daha da çoğaltmak olanaklıdır. Açıkça görünen odur ki, Türklere, Almanya'da, Belçika'da, Fransa'da, Avrupa'nın öteki ülkelerinde istenmiyor. Buna karşılık, Türk hükümetleri, Türk

işçilerini, Türkiye'ye getirmenin onurlu yollarını aramamaktadır!..

Türk işçilerine karşı girişilen bu tür olaylar, acaba, Türk Devleti'nin, dışındaki itibarını küçük düşürüyor mu?

Kürtlerle ilgili görüşlerin açıklanmasının, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını sarstığı ileri sürülmektedir. Buna rağmen, "Bütün Türkler domuzdur" hakareti takipsiz kalmaktadır. Avrupa'da, Türklere karşı girişilen bunca hakaret, hor görme, aşağılama karşısında sessiz kalınmaktadır.

Kürtlerle ilgili görüşlerin açıklandığı bir mektup milli menfaatlere aykırı bir eylem olarak değerlendirilmektedir. Buna rağmen, Almanya'daki, Belçika'daki, Fransa'daki iki milyonu aşkın Türk'ün itelenmesi, kakalanması ve bunun sürüp gitmesi Türk ulusunun onuru ile ilgili görülmemektedir.

Bu dramatik çelişkinin nedeni nedir?

"Bütün Türkler domuzdur" hakaretinin takipsiz kalması, Avrupa'daki Türklerin itelenmesi, kakalanması, horlanması karşısında sessiz kalınması ve bunların sürüp gitmesi ile, Kürt toplumu ile ilgili düşüncelere ağır cezalar verilmesi arasında diyalektik bir ilişki var mı?

Onuru ve itibarını ancak, düşünceye baskı yaparak, yapıp ettiklerini ve ayıbını gizleyerek korumaya çalışan bir devlet, itibarını gerçekten koruyor mu?

Bunun için şu örneklerle bir göz atalım.

23 Mart 1982 tarihli Tercüman gazetesinde şu haber var: "Alman Bild Gazetesi Yabancılarla Dostluk Kampanyası Açtı."

"... Öte yandan Bremen'de Ubersec Müzesi'nide Ressam Erol Akyavaş'ın sergisinin açılışında, Müze Müdürü Dr. Helbert Genslamayer'in Türkiye'deki yönetimi eleştirerek insan haklarının bulunmadığını ileri sürmesi Hannover Başkonsolosumuz Vedat Erkul tarafından, anında, sert tepki ile cevaplandırılmıştır.

Başkonsolos Erkul, 'Türkiye'de insan haklarının çiğnendiğinden söz eden konuşmacılar, bir dizi tedbirlerle, Türk ailelerine Almanya'da hayatı çekilmez hale

getirenlerden, evladını yanına aldırmayan babanın, kızının düğününde bulunamayan annelerin durumundan hiç söz etmiyorlar. Bu tutumun insan haklarına aykırı olduğunu görmemezlikten geliyorlar. Türk ailelerine hayatı çekilmez hale getirenler insan haklarından söz edemezler."

Görüldüğü gibi, Almanya'daki Türklerin durumu hiç iyi değil. Bunu, Hannover Başkonsolosu ifade ediyor. Alman Hükümeti, Türk ailelerine hayatı çekilmez hale getiriyormuş. Evladını yanına aldıramayan babanın, kızının düğününde bulunamayan annenin ızdırabını kavramıyormuş. Bunların, insan haklarından söz etmeleri aldatmaymış, falan...

Türk ulusunun onuru, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarı böyle mi korunur? Madem Türkler, Almanya'da artık istenmiyor, neden geriye dönüşün onurlu yolları aranmıyor?

İstenilmeyen yerde, "ille de kalacağım" denerek, yalvararak, yakararak Türk ulusunun itibarı korunabilir mi? Devletin, dış ülkelerdeki itibarı korunabilir mi?

Sorunların kaynağını Almanlarda aramak, devlete itibar sağlayıcı, onurlu bir yol mudur?

9 Nisan 1982 tarihli Tercüman gazetesindeki haber şöyle: Almanya'dan tek taraflı kararlar almamasını istedik.

Büyükelçi Vahit Halefoğlu, geriye dönüşü zorlama, yabancı düşmanlığı ve yabancı işçi ve ailelerine getirilmesi düşünülen yeni kısıtlamalar konularında Türkiye'nin görüşünü açıkladı.

Son zamanlarda, özellikle vatandaşlarımıza yönelik tutum ve eleştirileri milli benliğimizi rencide edecek boyutlara ulaşmıştır. Türk işçilerinin mevcudiyetleri, Alman vatandaşlarının iş bulma imkânlarını azaltmıyor.

Almanlar belirli bir refah seviyesine ulaşmışlardır. Vatandaşlarımızın üstlenmiş olduğu işleri yapmazlar. (Sokakları temizlemek, kanalizasyon temizliği yapmak, madenlerde çalışmak, bulaşıkçılık yapmak vb.)

Halefoğlu, bunları hatırlatarak, 'haksız uygulamaları' eleştirdi.

Geri dönüşün koşulları: 1. İsteğe bağlı. 2. Ekonomik geleceklerini garanti altına alacak yeterli maddi olanaklar. Vatandaşlarımız bunları garanti altına almadan geri dönüş olmaz.”

Türkiye'nin Almanya Büyükelçisi Vahit Halefoğlu, Türklerin durumunu anlatıyor. Türklere karşı yöneltilen hücum ve eleştirilerin Türk milli benliğini rencide edecek boyutlara ulaştığını vurguluyor.

Buna rağmen, Türk ulusunun onurunu koruyacak, Türk Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını koruyacak, onurlu bir öneri ileri sürüyüyor mu? Almanlara kendi çıkarlarının nerede olduğunu anlatmaya çalışıyor. Kısaca, şunu söylüyor: “Siz belirli bir refah seviyesine ulaşmışsınız. Ağır, pis işlerde çalışmazsınız. Sokakları temizlemek, bulaşıkçılık yapmak, maden ocaklarında çalışmak, kanalizasyonlarda çalışmak, Almanlara göre işler değil. Bu bakımdan ‘Türkler defolun’, ‘Türklere ölüm’ gibi sözler etmeyin. Bu işleri ancak Türk işçileri yapabilir.

Biz bunca yıl Alman ekonomisine hizmet ettik!

Türk işçileri, ucuz emeklerini Alman ekonomisinin gelişmesi için harcadılar.’

Almanya'nın kalkınmasında, Türk emeğinin payı büyüktür.

Bu ne vefasızlık!

Türken raus, demek, tarihsel Türk-Alman dostluğuna yakışır mı?

Bizim dedelerimiz, babalarımız, Birinci Dünya Savaşı'nda, Almanlarla silah arkadaşı değil miydi?”

Kürtler konusu ile ilgili düşüncelere ağır cezalar verilirken, “Bütün Türkler domuzdur” hakaretinin takipsiz kalmasının nedeni nedir? Kürtler ile ilgili düşüncelere, devletin dış ülkelerdeki itibarını korumak gerekçesiyle ceza verilmektedir. İstenilmeyen bir yerde kalmak için direnmek, yalvarıp-yakarmak, onları kendi çıkarlarını anımsatmaya çalışmak, Türk Devleti'nin itibarını korur mu?

Neden, Türkiye'nin ekonomik bağımlılığıdır. Ve güçlüler karışısında boyun eğmedir. Şurası açık ki, 20 yıldan beri Türkiye'yi yönetenler, dış ülkelerdeki Türk işçilerini birer

“döviz makinası” olarak görmüşlerdir. “Döviz gelsin de nasıl gelirse gelsin” anlayışı egemendir. Böyle olunca 2 gün daha fazla kalmak ikibuçuk kuruş daha fazla döviz kazanmak için her türlü taviz verilmektedir.

Bu ekonomik bağımlılığın nedeni ile, “bütün Türkler domuzdur” biçimindeki bir hakaret takipsiz kalmaktadır. İstenilmeyen bir yerde, “ille de kalacağım” diye ısrar edilmektedir. Yalvarıp yakarılmaktadır. Kürtler konusu ile ilgili düşünceye ise, olağanüstü bir baskı vardır.

Fakat düşünceye baskı yapmak, böyle bir bağımlılığı gizleyemez. Kürtlere baskı yapmak, ırkçı ve sömürgeci politikaları sürdürmek, Türk ulusuna onur vermez. Türk Devleti'ne itibar sağlamaz.

IMF ile ilişkiler, devletin egemen ekonomilere bağımlılığını bütün açıklığı ile göstermesi bakımından önemlidir.

17 Şubat 1982 tarihli Milliyet gazetesinde Maliye Bakanı Kaya Erdem'in IMF'ye gönderdiği mektup yayınlanmıştır.

Gazeteci Emin Çölaşan, mektubun, Maliye Bakanı Kaya Erdem tarafından, IMF'ye, 27 Ocak 1982 tarihinde gönderildiğini belirtmektedir. Haberin bir bölümü şöyle:

“... Kaya Erdem'in bu mektubu, IMF'ye yazılan, 1982 yılı içinde uygulanacak olan ekonomik politikaları belirleyen bir niyet mektubudur.

Söz konusu belgede yer alan hususlar, Türk Hükümeti ile IMF yetkilileri arasında, daha önce ayrıntılı biçimde görüşülmüş ve üzerinde görüş birliğine varılmıştır. Mektup daha sonra IMF'de yazılmış, imzalanması için Maliye Bakanı'na gönderilmiştir.

Mektupta, uygulanacağı vaad edilen ekonomik politika ise özetle şöyle:

- a)- İşçi ücretleri frenlenecek.
- b)- İşgücü sıkı bir denetim altına alınacak.
- c)- Tarımda, taban fiyatındaki artışlar belirli ölçülere göre hesaplanıp dondurulacak.
- d)- Sürekli zam ve sürekli devalüasyon kuralı uygulanacak.
- e)- Satın alma gücü düşürülecek.

- f)- Özel sektör politikası benimsenecek. Devletçi uygulamalardan vazgeçilecek.
- g)- Önemli yatırımlardan vaz geçilecek. İktisadi büyüme önlenecek.

Görüldüğü üzere, IMF'nin kredileri tam anlamıyla siyasal koşullardır.

Bir devletin Maliye Bakanı, uluslararası bir finans kuruluşuna mektup yazıyor. Bu mektupta, Türkiye'nin nasıl bir ekonomik politika yürüteceğine dair vaadde bulunuyor.

Fakat bu mektubu IMF yazıyor. Kuşkusuz, IMF'nin çıkarları söz konusu. İmzalanması için Türk Maliye Bakanı'na gönderiliyor. Türk Maliye Bakanı bunu değiştirmek yetkisine sahip değil. Görevi sadece imzalamak. Aynen imzalamak.

Bağımsızlık daha nasıl olur? Bu da kapitülasyonların başka bir biçimi değil midir?

Nitekim Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Hürriyet gazetesi muhabiri Celalettin Çetin'e Sarıkamış'ta verdiği demeçte şöyle diyor:

“Bana göre günümüzde, her ülke, ister istemez bir yere bağımlı olacaktır. Öbür türlü yaşayamazsın. Ama bunu yaparken, ülke bütünlüğünü korumak ve ülke'yi ilgilendiren sorunların hiçbirinden hiç kimseye taviz vermemek gerekir.” (Hürriyet, 11 Şubat 1982)

Orgeneral Evren, bağımlılığı aynen kabul ediyor. “Ülkeyi ilgilendiren sorunların hiçbirinden taviz verilemeyeceği” söyleniyor, ama, IMF mektubunda ileri sürülen vaadler tavizden başka bir şey değildir.

Çünkü, IMF yardımları tam anlamıyla siyasal koşulludur.

Bir devlet kurumu, imzaladığı mektubu kendisi yazamıyorsa, ancak, başkaları tarafından yazılan mektubu imza ediyorsa, olayın adı tavizden başka bir şey değildir.

12 Eylül 1980'den sonra, onbinlerce genci, dış mihraklar tarafından kışkırtılıyor, diye yargılayanların “ister istemez bir yerlere bağımlı olmaları” günümüzün en dramatik çelişkilerinden biridir.

Öte yandan, Türk yöneticilerine, Batı'nın demokratik kurumlarından birtakım eleştiriler gelmektedir. İnsan haklarının ihlali, işkence iddiaları, çok partili siyasal düzen, demokratik anayasa... konularında. Avrupa Konseyi gibi demokratik kurumlar çerçevesinde bu eleştiriler hak olduğu kadar görev. Çünkü, Türkiye, Konsey'e girerken bu koşulları kabul etmiş. İstedığı zaman bu kurumlardan çıkabilir. Kendisini kalması için zorlayan bir güç yok. Fakat bu kurumlarda kaldığı sürece, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin kurallarına uymasının istenmesi de doğal.

Türk yönetimi, bu tür kurumlara karşı bağımsız olduğunu söylemektedir. Eleştirileri ve bu kurumlarla görüşmeleri kabul etmediğini, Türk Devleti'nin bağımsızlığını koruduğunu söylemektedir. Halbuki, buna hiç gerek yok. Çünkü, bu kurumlarla her an ilişkisini kesebilir. Aksi halde, bu eleştirilere muhatap olması da doğaldır. Hem "Batılı görüneyim" diye Batı'nın kurumlarına girmek, hem de o kurumların temel ilkelerine yan çizmek olası değildir.

Fakat bu kurumlara karşı "Bağımsızlık" gösterisi yapanların, IMF gibi emperyalist finans kuruluşlarına gönderdikleri mektubu dahi kendilerinin yazmamaları ilginçtir. Türk Maliye Bakanı tarafından IMF'ye yazılan, fakat IMF tarafından yazılıp imzalanması için Türk Maliye Bakanı'na gönderilen mektup.

Hangi olay Türk Devleti'nin siyasal ve ekonomik itibarı ile ilgilidir?

Düşünceye ağır baskılar yapılması, düşüncenin boğulması için olağanüstü gayret gösterilmesi bu durumları gizleyemez.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Kürtlerle ilgili düşünceleri açıklayan bir mektup milli menfaatlere aykırı sayılmaktadır. Bu mektubun, devletin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürdüğü ileri sürülmektedir.

Bir de şu habere bakalım:

"Şark kurnazlığı yolu ile TIR istemek Türkiye'ye zarar veriyor." (Güneş, 18 Nisan 1982)

"Bağdat Büyükelçiliğimiz Ticaret Müşavirliği, Adana Ticaret Odası'na bir mektup göndererek Türk TIR

firmalarında son günlerde görülen olumsuz gelişmelere dikkati çekti. Mektup özetle şöyle: Türk firmalarının bir birlerini kötülemeleri, maliyetin altında fiyat vermeleri ve mukavele imzalandıktan sonra, eksik mal göndermeleri ihracatımızı olumsuz yönde etkilemektedir.

Eksik ve bozuk mal getiren komyon ve TIR şoförleri araçlardaki eksik malların bedelini ödeyemediklerinden araçlarını Abu Ehraib Gümrüğü'ne bırakıp Türkiye'ye geri dönmektedirler. Bu durum karşısında, Türk ihracatçı ve sanayicilerine karşı güven süratle azalmıştır. Bazı firmaların bu durumu ülkemizde alınmış olan istikrar tedbirlerini de baltalamaktadır."

Bu durumda yine sormak gerekir: Herhangi bir Türk'ün, örneğin sayın yargıçların, sayın savcıların milli duyguları, hangi olay karşısında rencide olmaktadır. Kürtlerle ilgili düşünceleri ifade eden bir mektup karşısında mı? Yoksa, anlaşma hükümlerine aykırı olarak eksik mal gönderilmesinde, yani hırsızlık yapılması ve bunun da deşifre olması olayı karşısında mı?

Kürtlere ırkçı ve sömürgeci bir politika uygulamak, Türk ulusunun mutluluğunun ve çıkarlarının bir gereği değildir. Türk ulusunun mutluluğu, Kürtleri köle düzeyinde ve kişisiz bırakmak koşuluna bağlanamaz. Fakat uluslararası ticarete "üç kağıtçılık" yapmak Türk ulusunun çıkarları aleyhinedir. Aynı zamanda rencide edicidir.

Düşüncenin boğulmaya çalışılması bu tür "üç kağıtçılık"ları örtebilir mi?

TÜRK YAZARLARININ, PROFESÖRLERİN, GAZETECİLERİN ÇİFTE STANDARDI

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazılan mektupta Türk yazarlarının, profesörlerinin, gazetecilerinin iki standartlı (iki ölçütlü) düşündüğünü yazmıştım. Savunmada da bu tutuma ilişkin örnekler vermiştim. Türk aydınları, çeşitli ülkelerdeki Türklerin Türk toplumu olma hakları konusunda çok hassas idi. Fakat, Türkiye'de Kürt toplumu olma haklarına karşı girilen ırkçı ve sömürgeci politikaların ve uygulamaların da en uygun destekçisi idi.

Bu durumu birkaç örnekle daha gösterelim.

1. Özer Yelçe, 22-25 Ocak 1982 tarihleri arasında milliyet gazetesinde bir dizi yayınladı. **"Balkanların Kaynayan Bölgesi Kosova'dan Geliyor"** başlığı altında.

Bu yazı dizisinde, Yugoslavya'daki Türklerin, ulusal benliklerini koruduğu, Türkçe yayın yapan gazeteleri ve radyoları olduğu belirtilmektedir.

Yugoslav Hükümeti övülmektedir.

2. Nur Batur, 22-24 Ocak 1982 tarihleri arasında Tercüman gazetesinde **"Yugoslavya ve Yaşayan Tito"** başlıklı bir yazı yayınladı. Bu yazıda "eşitlik" prensibinin Yugoslavya'da nasıl uygulandığı belirtilmekte.

"... Yugoslavya milletler mozaiki.

Yugoslavya'da her millet din ve dil özgürlüğüne sahip. Neydi bu kadar ayrı, dil, kültür, din ve geleneğe sahip olan milletleri bir arada tutan unsur:

Bu soruya tek bir cevap almak mümkün Yugoslavya'da; Eşitlik."

Gazeteci-yazarlar, Yugoslav Hükümeti'nin ulusal topluluklara uyguladığı politikayı övmektedir. Türkiye'de uygulanan ırkçı politikaları tartışmaktan ise kaçınmaktadır.

3. Bulgaristan'da Türklere uygulanan asimilasyon politikasına tepki gösterilmektedir. 12 Mart 1982 tarihli Güneş gazetesinin bu konudaki haberleri şöyle:

"Önce şampiyon sonra Bulgar oldular. Madalya kazanan ismini kaybediyor. Dünya ikincisi, Avrupa Gençler şampiyonu Reşit'e 'Reško', Balkan şampiyonu, Avrupa Gençler ikincisi Ahmet'e 'Aleksandr', Balkan şampiyonu Orhan'a 'Herisko' adları verildi.

Baba adı : Hüseyin

Ana adı : Arife

Doğum yılı ve yeri : Filibe 1961

Adı soyadı : Reško Lamski

İşte önce şampiyon sonra Bulgar olan bir Türk'ün nüfus hüviyet kaydı Avrupa Gençler şampiyonu, dünya ikincisi Reşit, Türk ırkının başarısından rahatsız

olan Bulgarlar tarafından Reşko yapılmış. Ve kendi için düzenlenen yeni hüviyet cüzdanında da ismi gibi ırkının da Bulgarlaştığı yazılmış.

Küçük sporcular için de bu usul uygulanıyor."

Yazar, Türk çocuklarının isminin değiştirilmesine, Bulgarlaştırma sürecine tepki göstermektedir. Türklerin başarısının Bulgarlara aitmiş gibi gösterilmesini sindirememektedir.

Türkiye'de Kürtlere karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci politika ise, hiç kimsenin tepkisini çekmemektedir. Kaldı ki, bu çok daha ağırdır. Kürt ulusu diliyle, tarihiyle, maddi ve manevi zenginlikleriyle yok edilmek istenmektedir. Kültürel değerleri gasp edilmekte, Türkleştirilmekte, Türkçeleştirilmektedir. Türk kültür unsurları olarak sunulmaktadır.

4. Zafer Altay, 15-17 Mart 1982 tarihleri arasında Ter-cüman gazetesinde, "Romanya'dan Çizgiler" başlıklı bir di-zi yayımlandı.

Dizide, Romanya'da 50 bin civarında Türk olduğu belir-tilmekte. Fakat bunların Türk benliklerini kaybettikleri vur-gulanmaktadır. Bu durumdan yakınılmaktadır:

"... Romanya'da bir de bizden kalan ve unutulma-yan terk ettiğimiz insanlar var. Karadeniz kıyısında Köstence'de ve Dobruca'da yaşayan Türkler... Türk asıllı Tatarlar, Hırisitiyan Türkler, Gagavuslar... Sayıları resmi rakamlara göre 50 bin. Bazı tahminlere göre 100 binin üzerindedir. Okulları yoktur, gazeteleri yok-tur. Yavaş yavaş ana toplum içinde erimektedirler. Uzun süreden beri anayurda dönüş yolları da kapan-mıştır.

Romanyalı yetkililer azınlıklar konusunda çok has-sastırlar. Türkiye ile sürdürdükleri bütün dostça ilişkilere rağmen Türk azınlığı konusunun açılmasına bile izin vermemektedirler. Romanya'da Türkler, diğer Balkan ülkelerindeki yurttaşları gibi ezilmemektedirler. Ayrı bir ırk ve dinden geldikleri için en azından görünür bir baskıya uğramamaktadırlar. Ama, yavaş yavaş eriyip kaybolmaktadırlar."

Romanya'daki Türklerin, Balkan ülkelerindeki Türkler gibi ezilmediği belirtiliyor. Bunun nedeni, Türk benliklerini kaybetmeleridir. Türk toplumu olma hakları ileri sürmemeleridir, deniyor. Türk toplumu olma hakları ileri sürmüyorlar. Romenleşiyorlar. Romen olarak "eşit" haklara sahip oluyorlar. Öteki Balkan ülkelerinde ise, Türk toplumu olma hakları ileri sürdükleri için başka altında tutuluyorlar.

5. Pınar Türenç, 21-28 Mart 1982 tarihleri arasında milliyet gazetesinde Türk soylu Afgan mültecileriyle ilgili yazılar yayınladı. Bu yazı dizisinde bazı ara başlıklar şöyle:

— Mücahitler: Göçmek savaşmak istiyoruz.

— Türk soylu Afgan mültecilerinin evlerini Atatürk ve Evren fotoğraları süslüyor.

— Türkmenler, Türklüklerini unutmamak için göç etmek istiyorlar. Çocukları okul yaşına gelmiş, Türkçeden başka dil bilmeyen aileler Türkiye'ye gitmek için şimdiden hazırlığa başlamışlar.

— Swabi Kampında 12 yaşında mücahit çocuklar var.

— Afgan mültecileri kamplarındaki Türkmenler sevgi ile ilgi ile karşıladılar bizi. Türk soylu, Türkçe konuşan çocuklar koştı peşimizden. Tozun, toprağın içinde büyüyen, hastalığa göğüs geren, tipik Türkmen çocuklarıdır, bunlar.

— Türk soylu Afgan mültecilerinin kadınları. Kocasız kadınlar, Ravalpindi'den iki saatlik uzaklıktaki bir kasabada kalıyor.

— Türk soylu Afgan mültecileri arasında, Kırgız, Özbek, Uygur, Türkmen boylarından Türkler var."

6. Afganistanlı Türk ailelerinden 200'ü Erzurum'a yerleştirilecek. Geriye kalanlar Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya (Tercüman, 23 Mart 1982)

7. 4500 Afganlının getirilmesi için çalışmalar sürüyor. Türk soylular 625 aile, Özbek, Türkmen, Kırgız ve Uygur Türkleri arasından seçilmiş. (Cumhuriyet 24 Mayıs 1982)

8. Dışişleri Bakanlığı Türk soylu Afgan mültecilerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi ile ilgili bir açıklama yaptı. (TRT 23

"Afganistan'daki olaylar nedeni ile Pakistan İslam Cumhuriyeti'ne sığınmış Türk soylu Afgan ailelerden yaklaşık 4500 kişilik bir grup Türkiye'ye getirilerek iskân edilecektir."

9. Afganlıların ilk bölümü İskenderun ve Hatay'a yerleştirilecek. (Cumhuriyet, 27 Mart 1982)

10. "Esir Türkler" Derneği başkanı İsa Yusuf Alptekin, "Dış Türkler, Türkiye için manevi bir zenginliktir" dedi. (Tercüman, 12 Mart 1982)

11. Futbol elçimiz Erdal Keser, Bild gazetesine en büyük korkusunu anlattı: "Türklüğümü unutmak istemiyorum!" (Tercüman, 18 Mart 1982)

12. Ahmet Kabaklı, 14-15 Nisan 1982 tarihli Tercüman gazetesinde, "Dış Türkler"ın Öğüt ve İbret Dolu Teşekkürleri başlığı altında bir yazı yayınladı.

"... Sovyet istilasının Pakistan'a kaçırdığı Türk soylu Afganlıların anayurda getirilerek ve falan filan bölgelerimize 'yerleştirildiklerinin' TRT tarafından açıkça ilan edilmesi, 12 eylül yönetiminin tarih boyunca, gururla yadedilecek icraatıdır.

Yunanlılar, 'Türk yok, müslüman var!' cürretine kadar gidiyorlar. Bulgarlar ve sözde müslüman bazı komşular soydaşlarımızın Türk ismi almalarını bile yasaklıyorlar. Ruslar bir tek Türk milletinden, alfabesi, şivesi başka başka 'on ulus' çıkarmaya kalkışıyorlar. Dost Romanya'da bile Türk adı unutulmak üzeredir."

İnsanların, mültecilerin sorunlarına karşı ilgi duyması çok doğal. Bu arada kendi soyundan olan, büyük zorluklar içinde olan kitlelerin sorunlarına ilgi duyması da doğaldır. Doğal olmayan Irak'taki ve İran'daki ırkçı ve sömürgeci hükümetlere karşı, insan hakları ve özgürlük mücadeleleri veren Kürtler ile ilgili tutum ve davranışlardır.

1975'te Irak tanklarının önünde, bombardıman uçaklarının altında sınıra kadar gelmişlerdi. Silahsız savunmasız çoluk, çocuk, hem de kış aylarında. Türk hükümeti, bu Kürtlerin iltica isteklerini reddetmişti. Türk basını, bu olayı,

“Türk ulusunun çıkarları bu yöndedir, elbette kabul edilemez” diyerek alkışlarla karşılamıştı.

Pakistan'daki Türk soylu Afgan mültecilerine ve Kürtlere karşı sürdürülen politikalar dramatik bir çelişki ortaya koymaktadır.

Kişilerin, toplumların, ulusal benliklerini sürdürebilmeleri, bunun için direnme göstermeleri, asimilasyonu reddetmeleri, en doğal hakları olması gerekir.

Fakat bu hak, sadece Türklere ait bir hak değildir. Bütün ezilen ulusların, esir ulusların hakkıdır. Irkçı ve sömürgeci baskılar altında olan bütün ulusların hakkıdır. Kürtlerin de.

Kürt ulusuna karşı, dünyada eşi menendi bulunmayan bir ırkçı ve sömürgeci politika sürdürüldüğü halde, Türkiye'nin insan haklarına riayetkâr olduğu, vatandaşları arasında fark gözetmediği, “eşitlik” prensibini uyguladığı ileri sürülebilmektedir.

Bunlar da iki ölçütlü düşünceden başka bir şey değildir.

Sayın Yargıçlar,

Türk düşüncesinin iki ölçüt kullandığını belirtmiştim. İki ölçütlü düşünce, güdümlü bir düşüncedir. Siyasal iktidarlar bazı şeylerin hiç yazılmamasını, bazı şeylerin ise, sürekli yazılmasını istiyorlar. Aslında, her zaman bu tür direktiflere de gerek yoktur. Zira, yazarlar, basın, profesörler, siyasal iktidarların yazılmasını istediği konuları bilirler. Yazılması hoş karşılanmayan, tepki doğuracak konuları da bilirler.

Örneğin, Kıbrıs sorunu. Kıbrıs'taki, Türk toplumu olma özelliklerine yapılan baskılar. “Makarios'un zalimliği”, “Yunanistan'ın Enosis planları”, “Türk ordusunun, Kıbrıs'ta esaret altında tutulan Türkleri kurtarmaya gidişi”, Birleşmiş Milletler prensiplerini insan haklarını koruması, Yunan hükümetlerinin ırkçılığı, şövenliği vs. “Mazlum uluslar” konusu da böyledir. “Bütün ezilen uluslara örnek olduk. Önder olduk. Atatürk der ki...” falan...

Son zamanlarda ortaya çıkan, “Batı Trakya Türkleri” konusu da böyle bir konudur. Bu konuda, basında, TRT'de sık sık haber yayınlanmaktadır. Yorum yapılmaktadır.

Bu yazıların bazıları şöyle:

1. 4 Mart 1982 Tarihli Güneş gazetesinde Cüneyt Arca-yürek tarafından yayınlanan yazı aynen şöyle:

“Yunan Dışışleri Bakanlığının çok gizli belgelerini açkılıyoruz.

Yunan Gizli servisi “KİP”in gözetiminde kurulan bir özel akademi Türklüğü ve müslümanlığı silmek için sistemli biçimde çalışıyor.

Belgede ne var?

— On yıldır faaliyette bulunan Selanik Özel Pedagoji Akademisi, Batı Trakya Türkleri için özel eğitim programı uyguluyor.

— Azınlık eğitimini, azınlık politikası doğrultusunda aşamalı olarak Özel Akademi üstleniyor.

Akademiye müslümanların düşünce yapısını Yunan çıkarlarınca örtülü olarak yönlendirecek eğilimler yerleştiriliyor.

— Son aşamada Batı Trakya Türklerinin “Yunanlılaştırılması” öngörölüyor. “... Müslüman azınlığın 8-10 yıllık gelecek dönemin içinde eritilmesi amacını taşıyan cesaret verici sonuçlarla 10 yıldır faaliyette bulunan, Selanik Özel Pedagoji Akademisi'nin uygun personelle donatılması, müslüman azınlığın karşısında güdülen politikanın temel taşıını oluşturmaktadır.” Belgeden çıkan sonuçlara göre Yunanistan, gelecekteki 8-10 yıl içinde Batı Trakya Türklerinin “eritilmesini” plana bağladı. 1966'da kurulan, kısa adı SOPA, Selanik Özel Pedagoji Akademisi bu planını uygulama amacı ve soydaşlarımızı yok etmek, bünyesinde Yunanlılaştırmak, eritmek için kurduğu bu akademiye, Yunan Gizli Servisi KİP eli ile yönetiyordu. Başta eğitimci gruplar olmak üzere, gizli servisin seçip yetiştirdiği elemanlar, Yunanistan'ın “kendi çıkarları lehine örtülü olarak” faaliyet gösteriyordu. Gizli belgenin ikinci pragrafı bu amacı açık seçik ortaya koyuyor ve şöyle diyor: Batı Trakya okullarında azınlık eğitimini aşamalı bir biçimde üstlenecek ve azınlık politikasını uygulamaya hazır, Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunu, azın-

lık mensubu eğitim personelinin oluşturulması, eğitim politikamızın felsefesini kavramış, müslümanların düşünce yapısını temelden kavramış ve kendi çıkarlarımız lehine örtülü olarak ve SOPA eğitim programının yardımı ile yönlendirilecek Yunanlı eğitimcilerin SOPA'ya yerleştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Ve belgenin üçüncü pragrafı.

'... Bu duruma uyan müslüman unsurlara yakınlık tecrübesi ve onların düşüncesini yakından tanıyan ve ulusal ideaya bağlı eğitim elemanlarının kullanılmasını gerektirmektedir...'

Nihayet resmi Yunan davranışının Yunan Gizli Servisi ile işbirliğini gösterir şu cümle:

'... Eğitim mensuplarının seçimi KİP aracılığı ile yapılmıştır.' Daha sonraki satırlarda, Yunan Dışişleri Bakanlığı, SOPA'nın, '... Bugüne kadar aldığı sonuçların Gizli Servis KİP tarafından memnuniyet verici olarak değerlendirildiğini' açıkça yazıyordu.

Gizli belgenin daha sonraki bölümlerinde ise, Batı Trakya Türklerini yok etme, Yunan bünyesindeki eritmeye yönelik faaliyetlerin üzerinde duruluyordu.

Amaç şu idi: Her şeyden önce, bir yandan, Yunan toplumu içinde mevki sahibi olabilecek, öte yandan da Türk azınlığın anlaşmalarla tanınmış olan haklarını savunabilecek kişilerin yetişmesini engellemek. Bu akademiden çıkanlar Yunan makamlarına çeşitli zorlamalarla Türk azınlık okullarına yerleştiriliyordu. Oradaki soydaşlarımızın büyük tepki ve direnmelerine rağmen Yunan eğitim müfettişlerince yapılan maddi ve manevi baskılarla akademiye -SOPA- öğretmenler, zorla Türk köylerine gönderiliyor, her öğrenim döneminde, sayıları, zorla, bir miktar daha artıyordu.

İşte, Papandreu'nun Yunanistan'ı Lozan Antlaşması'na rağmen Türklere karşı 'gizli' uygulamaları buydu ve insancıl duygularla dolu olduğu da herhalde söylemezdi.

Baskının bütün unsurları.

Elimizdeki belgelere dayanarak Yunanlıları Batı Trakya Türklerine karşı mahalli makamları kanalıyla

yürüttüğü baskı hareketlerinden bazılarını sıralayabiliriz:

İstanbul Rumlarına Türkiye tarafından baskı yapılıyor, propagandası geliştirilerek Yunan Kamuoyu Batı Trakya Türkleri aleyhine bilinçlendiriliyor.

Resmi dairedeki personel, Türkleri, size burada hayat yok, Yunanistan'ı terk ediniz, diye açıkça tehdit ediyorlar.

Türklerin taşıt araçları trafikten men ediliyor. Zorla el konuluyor, araçlarıyla beraber iş yerleri tahrip ediliyor.

Yunanlı toptancılar, Türk esnafa mal vermiyor.

İlgili bakanlıklar, Türk köylerine tarım kredisi vermedikleri gibi, Türklere ait işyerlerine yeni ve ağır vergiler konuyor.

Türk'ün Türk'e gayri menkul satışı veya devri önleniyor. Türk'ün Yunanlıya gayri menkul satışında kolaylık sağlanıyor.

Türklere ait araziden yol geçiriliyor.

Türk öğretmenlere baskı yapılıyor.

Üniversite okuyan Türklerin öğrenimleri baltalanıyor.

Türk okullarının Türkçe isimleri değiştiriliyor. Türkçe ders saatleri azaltılıyor.

Türklerin sosyal yönlü örgütlenmeleri yasak.

Türk TRT ve TV'sinin izlenmesi engelleniyor.

Türkçe plaklar yasak.

Türklere yeni yapı ve onarım izni verilmiyor.

Bunlara karşı Yunanistan, Batı Trakya Türklerine bakınız, hangi kolaylıkları sağlıyor?

Yunanistan dışına çıkacak Türklere süratle pasaport veriliyor. Az ücret, sınıra kadar taşıma kolaylığı. Almanya'ya işçi olarak gitmeleri öneriliyor. Benzeri baskı metodları sürüp gitmekte.

Acaba Yunanistan'ın ve nutuklarında insancılığı övünç kaynağı sayan Papandreu'nun, bizzat Yunan belgelerine dayanan gerçeklere karşı söyleyecek sözü var mıdır?"

Bu yazıda Batı Trakya Türklerinin Yunanlılaştırılması, Yunan toplumu içinde eritilmesi politikalarına karşı çıkılıyor. Bunun için de Yunan Dışişleri Bakanlığı'na ait bir belge açıklanıyor. (İkinci Siyasi İşler Dairesi, çok gizli özel, 2 DF 1103. 3/2-25)

Batı Trakya Türklerinin eritilmesi, politikalarına karşı çıkmak, bu politikalara tepki göstermek, insan haklarını savunmanın doğal gereğidir. Fakat bu tutum, Türkiye'de Kürtlere karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci politikalara karşı çıkıldığı zaman bütünlük kazanır. İnandırıcı olur. Halbuki, Kürtlere karşı uygulanan politikanın alkışlandığını görüyoruz. Hatta bu politikanın insan hakları anlayışının bir gereği olarak savunulduğunu görüyoruz.

Türkçe okul isimlerinin değiştirildiği, Yunanca isimler konulduğu vurgulanıyor. Ve bu ırkçılık olarak değerlendiriliyor. Daha 1960'ta, Kürdistan'daki bütün köy isimlerinin değiştirildiği, Kürtçe isimler yerine Türkçe isimler konulduğu bilinen bir gerçektir. 27 Mayıs'tan sonra. O zaman, Türk yazarları, basın, profesörler, bu olayı "devrimcilik" olarak değerlendiriyordu. Olay "ağalıkla, aşiretle, aşiret reisliğiyle, şeyhlik ile mücadelenin bir parçası" olarak sunuluyordu. Aslında, temel amaç, Kürt adını ve Kürdistan adını dillerden ve tarihlerden silmek idi.

Öte yandan, açıklanan belgeye göre, Batı Trakya Türklerine şu da söyleniyor: Eğer Yunanlılaşırsanız, Türk toplumu olma hakları ileri sürmezseniz, her tür haklardan faydalanırsınız. Eşit Yunan vatandaşları olursunuz.

2. 4 Mart 1982 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Oktay Akbal'ın, "Batı Trakya Dikkat" başlıklı bir yazısı var. Gümölcine'de Türkçe olarak yayınlanan İleri gazetesindeki bir yazıdan söz ediyor.

İleri gazetesinde yayınlanan yazının başlığı, "Biz de araştırma istiyoruz." Avrupa Konseyi üyelerinin, Batı Trakya'ya gelerek, araştırma ve inceleme yapmaları isteniyor.

"Gümölcine'deki İleri gazetesi yazıyor. 'Biz de araştırma istiyoruz.' Avrupa Konseyi üyelerinin Batı Trakya'ya gelerek araştırma yapmaları isteniyor.

İnsan hak ve özgürlüklerinin savunuculuk görevini,

yalnızca askeri yönetimlerin hüküm sürdüğü ülkelerde mi üstleniyorsunuz? Sizce yönetim biçimi 'demokrasi' denilen bir ülkede insan hak ve özgürlükleri kısıtlanamaz mı? Türkiye'deki Türk Ermenileri ve Musevileri sizleri yalanladılar. Burada ise sizleri hiç kimse yalanlamaz. Çünkü, Batı Trakya'da halkın gerçek temsilcisi olan hiçbir fert ya da kuruluş, 'azınlık insanına yönetim tarafından haksızlık yapılmıyor' diyemez.

Sözde Sosyalist Başbakan Papandreu ve Avrupa Konseyi, bakalım, bu çağrıya ne diyecek..."

Oktay Akbal, Yunan Başbakanı'nı "sözde sosyalist Başbakan Papandreu" diye eleştirmektedir. Avrupa Konseyi'nin Batı Trakya Türklerinin bu çağrısına ne diyeceğini de merak etmektedir.

Burada çok ilginç bir durum var. Batı Trakya Türkleri duygularını, düşüncelerini ifade edebiliyorlar. Gösteri ile, miting ile, direnme ile yönetimi protesto edebiliyorlar. Avrupa Konseyi'ne çağrı yapabiliyorlar. Oktay Akbal, Batı Trakya Türklerinin bu çağrısını, duygularını ve düşüncelerini Türk kamuoyuna duyuruyor. Bunları savunmak, demokrat olmanın, çağdaş demokratik toplumun üyesi olmanın asgari gerekleri. Fakat bunlar, Türkiye somutunda, kişilerin ve kurumların "demokrat" olmaları için yeterli bir koşul değildir. Türkiye'de "demokrat" olmanın temel koşulu, Kürt ulusuna karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci politikaya karşı durmaktır. Bu politikayı eleştirmektir. Onaylamamaktır. Durmadan, Batı Trakya Türkleri sorununu yazmak, Türk aydınlarını, yazarları, profesörleri, "demokrat" yapmaya yetmez. Türk yazarları, profesörler, aydınlar, ancak, Kürtlere, Çerkeslere, Ermenilere yapılan baskıları eleştirdikleri zaman demokrat olurlar. Bu görevleri görmezden gelip, sürekli olarak Batı Trakya Türklerinin insan haklarını savunmak, resmi ideolojiyi tekrarlamaktan başka bir şey değildir.

Kaldı ki, Türkiye'deki Kürtlerin duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri de yasaktır. Kürt olduklarını ileri sürdükleri, Kürt toplumu olma haklarını savundukları için on binlercesi, halen, zindanlarda değil mi?

İki ölçütlü düşünce budur. İki ölçütlü düşünce, siyasal iktidar tarafından koşullandırılmış bir düşüncedir.

3. Ahmet Kabaklı, çeşitli yazılarında, Papandreu Hükümeti'nin Batı Trakya Türklerine karşı uyguladığı politikayı eleştirmektedir. Bu politikayı ırkçı olarak değerlendirmektedir. "Pan-Elenist" ve "Sosyalist" niteliklerinin çeliştiğini söyler. Bunların insan hakları anlayışına aykırı olduğunu belirtir. Halbuki Türk yönetimleri insan haklarının koruyucusudur, ırkçılığı reddeder, herkese eşit muamele yapar, der. Böylesine ırkçı bir yönetimin Avrupa uygarlığına temel oluşturmayaacağını vurgular.

"... Papandreu, şimdiye kadarki Yunan birikintilerinin üzerine tüy gibi bitti. Bir suratı Pan-Elenist, bir suratı sosyalist, Mitterand'a akıl verir, Brejnev'e harp kundakçılığı yapar, Kaddafi'ye Elenizm'i ikram eder... Sözüm ona devlet olarak, 'insan hakları' ile ilgili her bildiride imzaları vardır." (Aman Ne Beşik!, 7 Nisan 1982)

"... Türkiyemiz, elbette insan haklarına, sosyal adalete saygılı, vatandaşları arasında fark gözetmeyen, milli cumhuriyet ideolojisi ile kendini yüceltmek azminde. Batı, aslında, kudretli bir Türkiye'ye katlanamadığı için, bizim, İslam alemine açılmak gibi hamlelerimize karşı çıkacaktır..." (Dış Türkler'in Öğüt ve ibret Dolu Teşekkürleri, Tercüman, 15 Nisan 1982)

"... İslam Türk tarihinde ırkçılık vakası yok. Bunu hem dinimiz, hem töremiz yasaklıyor.

Her soy ve dinden insanlarla (Süryaniler, Moğollar, Ermeniler, Rumlar, Bulgarlar, Sırlar) bir arada yaşamışız. Ekmeğimizi, çarşımızı, mahallemizi, toprağımızı, hatta devlet makamlarımızı onlarla paylaşmışız.

Rumları, Ermenileri, Musevileri askere almamışız. Selanik, İzmir, İstanbul gibi şehirlere yerleştirmişiz. Ticaret yapmışlar.

Türk çocukları ise cephelerde ölmüş... " (Milletlerde Asalet, Tercüman, 26 Mart 1982)

4. Rauf Tamer, Yunanistan Başbakanı Papandreu'yu eleştirmektedir. Batı Trakya Türkleri politikası hakkında şunları yazmaktadır.

"Papandreu'ya yaylım ateşi açarken bir taraftan da

hayretle soruyoruz: Hem enternasyonalist, hem nas-
yonalist... nasıl olur?

Hem Pan-elenist, koyu bir milliyetçi ve ırkçı, hem
sosyalist... nasıl olur?

(İki Nokta, Tercüman, 24 Nisan 1982)

Rauf Tamer, Pakistan'daki Türk soylu Afgan mültecileri
hakkında ise, şöyle diyor:

"Bunlar Türk asıllı mülteciler.

Hepsi de Rus mezalimi görmüş ve çekmiş insan-
lar.

Şimdi Türkiye'ye geliyorlar.

Soydaşlarına kavuşuyorlar.

Ve hürriyetle kucaklaşıyorlar.

...

4500 anti-komünist. Üstelik Türk. (4500 Afganis-
tanlı, Tercüman, 1 Nisan 1982)

5. Uğur Mumcu, Batı Trakya Türklerine karşı sürdürü-
len politikanın "şovenist" ve "ırkçı" olduğunu yazmaktadır.
Bu politikanın insan hakları anlayışına aykırı olduğunu söy-
lemektedir. "Pan-Elenist" ve "sosyalist" boyutların çeliştiğini
vurgulamaktadır.

"Yunan Hükümeti'nin Batı Trakya'da yaşayan Türk
kökenli müslüman azınlık üzerinde yoğunlaştırdığı
baskılar, tapulu mallara el koymaya kadar dayandı.
Yunanistan'ın 'şovenist' ve de 'sosyalist' etiketli iktidar
partisi hem Lozan Antlaşması'na, hem de seçim bildir-
gelerine aykırı olarak 'ırkçı' bir baskı politikasının kısır
döngüsüne girmiştir.

... 20. yüzyılın dördüncü çeyreğinde bütün uygar in-
sanların gözleri önünde, böylesine 'ırkçı politikalara'
nasıl izin verilebilir? 'Sosyalist' etiketli bir iktidar partisi,
bütün dünyanın gözü önünde böylesine ırkçı bir politi-
kayı nasıl uygular? Ve nasıl göğsünü gere gere 'ben
sosyalistim' der?

... Türkiye'de, Rumların, Yahudilerin, Ermenilerin
hiçbirinin kazanç kapıları kapanmamıştır. 'İnsan hakla-

rına saygının, uygarlığın ve insanlığın gereği de budur. Türkiye oldum olası bu saygıyı bilinçle ayakta tutmaktadır. Türkiye, bu açıdan, Ermeni, Rum ve Yahudi azınlığın baskı görmediği sayılı ülkelerden biridir.

Hangi Ermeni kökenli, hangi Rum kökenli, hangi Yahudi kökenli işadamaı, 'benim ticaret özgürlüğüm kısıtlanmıştır' diyebilir?..” (Azınlık Hukuku, Cumhuriyet 18 Nisan 1982)

6. Mehmet Barlas, “Papandreu'nun Suçu” başlıklı yazısında, yine, “Batı Trakya'daki Ezilen Türkleri” anlatmaktadır. (Milliyet, 8 Mart 1982)

7. Oktay Ekşi, “Herkes Anlayacağı Dilde Konuşulmalıdır” demektedir. (Hürriyet, 7 Nisan 1981)

8. Prof. Dr. Haluk Ülman'ın “**Uygarlığa Yakışmıyor**”, başlıklı yazısı şöyle:

“Yunanistan sınırları içinde bulunan Batı Trakya'daki İskeçe'nin İnhanlı köyünde yaşayan müslüman Türk azınlığı yüz yılı aşkın bir süredir ekip biçtikleri toprakların, hem de mahkeme kararıyla elinden alınmak istenmesi, Türk kamuoyunun dikkatini bir kez daha Batı Trakya'nın ve orada yaşayan Türklerin üstüne çekti.

... Sorun hukuki değil, siyasaldır.

Yunan hükümetleri Batı Trakya'daki soydaşlarımıza dostça yaklaşımda bulunmadı.” (Hürriyet, 13 Nisan 1982)

Yazarlar, Yunan Hükümeti'nin Batı Trakya'da yaşayan Türklere baskı yaptığını, dolayısıyla insan haklarını ihlal ettiğini belirtiyorlar. Türkiye'nin ise, insan haklarına her zaman riayetkâr olduğunu vurguluyorlar. Halbuki, Türkiye, Kürt ulusuna karşı çok daha ağır bir ırkçı ve sömürgeci politika uygulamaktadır. Bu politikanın dünyada bir eşi ve benzeri yoktur. Çünkü, Kürtlerin varlığı kabul edilmemektedir. “Eşitlik” ilkesi de Kürt benliklerini inkâr etmeleri, köleleşmeleri koşuluna bağlanmışır. Yazarlar bu durumu kuşkusuz biliyorlar. Fakat, iki ölçütlü düşünce, güdümlü bir düşüncedir. Neyin nasıl yazılacağına, neyin, neden yazıla-

mayacağına siyasal iktidar karar verir. Siyasal iktidar Papandreu'nun eleştirilmesini istemektedir. Batı Trakya Türkleri konusu ise, önemli bir nedendir.

Yazarların hepsi de Kürdistan'da uygulanan ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen, Türk hükümetlerinin insan haklarına, eşitlik prensibine riayetkâr olduğunu söylemektedir. Kürdistan konusuna yaklaşımda, bu yazarlar arasında en ufak bir fark yoktur. Hepsi de antiKürttürler. Atatürkçüdürler. Yalana dayalı resmi ideolojinin coşkulu savunucusudurlar.

Öte yandan, yazarların, 6-7 Eylül olaylarını, 1964 sonunda, İstanbul Rumlarının göçe zorlanmasını hatırlamıyor olmaları yine ilginçtir.

Türkiye'de 10 milyonu aşkın Kürt varlığının inkâr edilmesine hiç ses çıkarmayan Türk yazarları, Yunan Hükümeti'nin Batı Trakya'daki Türk varlığını inkâr etmesine şiddetle tepki göstermektedir. Şöyle:

Yukarıda sözü edilen Yunan Dışişleri Bakanlığına ait "Gizli belge" deşifre edildikten sonra, Türk basınındaki eleştiriler daha da yoğunlaştı. Yunan politikası, haberle, yorumlarla, sert demeçlerle kınandı. Papandreu Yönetimi'nin "Pan-Helenist" ve "sosyalist" boyutları arasındaki çelişkiler dile getirildi. Türk Hükümeti, "Batı Trakya Türkleri'nin sorunları ile ilgili olarak Yunan Hükümeti'ne bir nota verdi...

Yunan Hükümeti, Türk notasına karşı yaptığı ön açıklamada Batı Trakya'da Türk unsuru bulunmadığını bildirmektedir. Batı Trakya'da "müslüman azınlık" vardır, demektedir. 9 Nisan 1982 tarihli Milliyet gazetesinde, bu konu ile ilgili olarak yayınlanan haber şöyle:

"Soydaşlarımızı inkâr ediyorlar.

Batı Trakya'da İskeçe İnhanlı köylülerinin kent merkezinde sürdürdüğü oturma direnişi, 7. gününü tamamlarken, Yunan Hükümet sözcüsü de dün Türk Hükümeti'nin Ankara'daki Yunan Büyükelçiliği aracılığı ile verdiği notaya karşılık bir açıklama yapmıştır:

Batı Trakya'da ne Türk azınlığı, ne de Türk nüfusu bulunmaktadır, yalnızca eşit hakları bulunan Yunan vatandaşları vardır.

Bölgede yalnızca, uluslararası antlaşmalarla değil, aynı zamanda Yunan müslümanlarının haklarının ihlal edildiğine ilişkin sözler söylenmesi düşünülemez.

Bağımsız Yunan adaletinin bakmakta olduğu bir davaya, hükümet müdahaleyi ne ister, ne de yapabilir.

İstanbul, Bozcaada ve İmroz'da bulunan Hristiyan azınlıklarla şimdiye kadar yapılan ve şu anda yapıldığı tüm uluslararası toplumlarca bilindiği halde her kim olursa olsun, Yunanistan'da baskı ve ihlalden söz etmesi karşısında en azından kötümser ve gerçekleri izin verilmez bir biçimde saptırılmasıdır, denebilir.

Görüldüğü gibi bu açıklamada, Yunan Hükümeti'ni Batı Trakya'daki Türk unsurunun varlığını inkâr ediyor. Bu haber 9 Nisan 1982 tarihli Tercüman gazetesinde ise, şöyle yayınlanmıştır: "Yunanistan'ın Türk uyarısına cevabı: Batı Trakya'da Türk yok müslüman var."

Birkaç gün sonra, Türk notasına verilen yanıt açıklanmıştır. Yanıtta, ön açıklamadaki içerik aynen vardır. (14 Nisan 1982 TRT Haber Bülteni; 15 Nisan 1982 tarihli Milliyet gazetesi)

Bu yanıt, Türk basını tarafından tepki ile karşılanmıştır.

Oktay Ekşi, "Onların elindeki antlaşma metni başka mı?" diyerek tepkisini dile getirmektedir. (Hürriyet, 10 Nisan 1982)

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Başkanı Ahmet Aydın, "Batı Trakya'daki Türk unsurunun dini bir topluluk sayılması komedidir" dedi. (Tercüman, 11 Nisan 1982)

Ahmet Kabaklı, Batı Trakya'daki Türk varlığının inkâr edilmesini, "Yunanlılar, Türk yok müslüman var" cürretine kadar gidiyorlar" biçiminde değerlendirdi. (Tercüman, 14 Nisan 1982)

Güneş gazetesi, "Türk yok, müslüman vardır" diyenlere cevap başlığı altında şunları yazdı. Fotoğraf kullanarak.

"İşte Batı Trakya'daki müslüman Türkler.

Batı Trakya'da Türk olup olmadığının canlı ispatı... İskeçe Türk ilkokulu. Batı Trakya'da resmi belgelerle müslüman azınlıktan Türk diye söz ediliyor.

İskeçe'deki Türklerin tapulu arazilerini gasp edebilmek için çeşitli oyunlar sergileyen Yunanlılar, 'Batı Trakya'da Türk yoktur, müslüman vardır', şeklinde propaganda ile çirkin girişimlerini kapatmaya çalışıyorlar.

Yunan küstahlığı.

Konuya ilişkin bir açıklama yapan Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Başkanı Ahmet Aydın, 'Batı Trakya Türklerine hayvanlara bile tanınan haklar verilmemeye çalışılmaktadır' dedi. Yunan Dışişleri Bakanlığının 'Türk yoktur, müslüman vardır' şeklindeki iddiasını eleştiren Aydın şunları söyledi:

Zulmün, baskının ve çok yönlü mezalimin karşısında susuldukça, Yunan hükümet yöneticileri küstahlaşmıştır. Yunanistan Dışişleri Bakanlığının 'Batı Trakya'da Türk yoktur, müslüman vardır' şeklindeki açık ifade tarzı 'PASOK' Hükümetinin ne nisbette 'ırkçı' olduğunu göstermektedir.

Böyle iddia gerçekle bağdaşmamaktadır. Batı Trakya'da müslüman Türkler vardır. Bunu belgelerle ispatlamak kolaydır. Bu belgeleri ortadan kaldırmak mümkün değildir.

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Başkanı Ahmet Aydın, Batı Trakya Türklerinin yıllardır hedef oldukları kanunsuz icraatleri Avrupa'da kamuoyuna duyurmak için, 24 Nisan'daki Frankfurt'ta 'Yunan başbakanını Lozan Antlaşması ile Yunan Anayasasına sadakat göstermeye davet' adı altında miting ve yürüyüş tertip edileceğini de açıkladı." (Güneş, 19 Nisan 1982)

Batı Trakya Türkleri, Almanya'nın Frankfurt kentinde gösteri yaparak Türk olduklarını dile getirdiler. Yunan Hükümeti'nin, Batı Trakya'daki Türklerin, Türk toplumu olma haklarına baskı yaptığını anlattılar. "Türkçe eğitim istiyoruz", "dilimizi unutmak istemiyoruz", "Yunan Hükümeti'ni, Birleşmiş Milletler prensiplerine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uymaya çağırıyoruz" ibareleri bulunan pankartlar taşıdılar. Rumca, Türkçe, Almanca dillerinde bildiriler dağıtıldılar. (TRT 20.30 Haber Bülteni, 24 Nisan 1982)

Açıkça görüldüğü üzere, basın, radyo-televizyon gibi kit-
le haberleşme araçlarıyla, seminer ve konferanslarla, gösteri
ve mitinglerle, Batı Trakya Türkleri ile ilgili olarak, yoğun bir
kamuoyu yaratılmak istenmektedir. Yaratılan kamuoyunu
canlı tutma çabası da vardır. Uluslararası ilişkiler uzmanı
Dr. Baskın Oran, **Batı Trakya'daki Uyanış** başlıklı yazısın-
da (Milliyet, 26 Mart 1982) bu süreci şöyle açıklıyor:

"... İç politikadan çok, asıl, uluslararası politikada
olan ile olması gereken epey farklıdır. Bu kural Batı
Trakya Türkleri için gün geçtikçe doğru çıkmaya baş-
ladı. Batı Trakya Türklerine çeşitli antlaşmalarla tanı-
nan güvenceler gün geçtikçe kağıt üzerinde kaldı ve
Yunan politikası tarafından birer birer yok edildi. Irk
ayırımı kapsamına girecek uygulamalar bile görölme-
ye başlandı... Türkiye kendi azınlığının uluslararası
haklarına sahip çıkarsa görülecektir ki, hem iki ülke
arasındaki karşılıklı azınlıklar konusu, bu ülkeleri kav-
gaya değil, ister istemez dost geçinmeye zorlayan in-
sani bir konudur.

Ata arpa, yiğide arka gerekmiş. Bugün Batı Trakya
azınlığı, biraz da şimdiye kadar Türkiye'nin yetersizce
arka çıkmamasından kaynaklanan pasifliğini üzerin-
den ilk kez atmış gözüküyor. Eğer Türkiye uluslararası
haklarına sahip çıkarsa, insan haklarına çok önem ve-
ren Batılı dostlarına söyleyecek şey bırakmayacağı gi-
bi, dünyadaki müslüman azınlıkların hakları üzerinde
titreyen İslam toplumunun da zorunlu desteğini kaza-
nabilecektir... Batı Trakyalılar, Yunan vatandaşı, ama
Türk soydaşıdır... Vakıflarının 'Elenleştirilmesine'
izin verilmemelidir."

TÜRKİYE BATI TRAKYA TÜRKLERİ SORUNUNU HER ZAMAN GÜNDEMDE TUTMA ÇABASI İÇİNDEDİR

Türkiye'nin devlet politikası olarak, Batı Trakya Türkleri
konusu ile yakından ilgilenmesi gerektiği vurgulanıyor. Ya-
zar, Batı Trakya Türkleri, kendi haklarına sahip çıkmak isti-
yor. Fakat Türk Devleti'nin desteğini ve teşvikini de görürler-
se, mücadelelerini daha etkin bir biçimde yürütebilirler.

Türkiye, Batı Trakya Türklerine sahip çıkmalıdır. İnsan haklarının gereği de budur. Zira "Ata arpa, yiğide arka gerekir." Türkiye'nin desteği olmazsa, Batı Trakya Türkleri Yunanlılar tarafından kolayca asimile edilebilir. Yıldırılabilir, sindirilebilir. Türkiye, müslüman Türklerin sorunlarına gösterdiği ilgi-den dolayı, İslam ülkelerinin de desteğini sağlayabilir, diyor

"Çapraşık Bir Sorun: Azınlıklar" başlıklı yazısında, Prof. Dr. Reşat Tesal da sorunun başka boyutlarını dile getirmektedir.

Türk hükümetleri bu durumun bilincindedir.

Başbakan Bülent Ulusu, 13 Mart 1982 tarihinde yaptığı basın toplantısında, Batı Trakya'da uyguladığı politikadan dolayı Yunan Hükümeti'ni ırkçılıkla suçlamıştır. Basın toplantısı, gerek radyo ve televizyonda, gerekse basında en geniş biçimde verilmiştir. Yorumlar yapılmıştır. Başbakan Bülent Ulusu'nun sözleri de kaynak gösterilerek Yunan Hükümeti'nin ırkçı uygulamaları dile getirilmiştir.

Frankfurt'ta, Yunan Hükümeti'nin politikasını eleştiren, protesto eden Batı Trakya Türklerinin, "Paşam, bizi unutma!" diye slogan atmaları yine ilginçtir... (Tercüman, 25 Nisan 1982)

Batı Trakya'daki Türklere yapılan baskıları yoğun bir şekilde dile getirenler, Kürt ulusuna karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci uygulamaları görmezden geliyorlar. Türkiye'de Kürtlere karşı uygulanan politikanın adı nedir? Profesörler, yazarlar... bu konuda ne diyor?

"Türkiye'de Kürtler yoktur" demek, bu soruya cevap olabilir mi? "Kürt sorunu" diye bir sorunumuz yoktur, demek inandırıcı mıdır? "İç düşmanlar", "dış düşmanlar" kardeşliği-mizi bozmak istiyorlar, demek kimni kandırır? Kürt toplumu olma haklarını gasp etmek, ırkçı ve sömürgeci politika uygulamak, kardeşlik gereği midir? Farklı dil ve kültür özellikleri olan uluslar kardeş olamaz mı? "Türk-Arap kardeşliği", "Türk-Ermeni kardeşliği", "Türk-Bulgar kardeşliği"... denildiği gibi "Türk-Kürt kardeşliği" denemez mi?

Unutmayalım ki, Yunanistan'da, kağıt üzerinde de kal-sa, Türklerin bazı hakları ve özgürlükleri var. Türk toplumu olma hakları var. Yunan hükümetlerine, dörtbaşı mamur bir

biçimde, yaşama geçirilmesine engel olduğu için "ırkçı" deniyor. Türkiye'de ise, Kürtlerin varlığı bile kabul edilmiyor. Örneğin, Yunanistan'da, Türkler, Türk benliklerini inkâr etseleler, Yunanlaşsalar, hiçbir sorunları kalmayacak.

Burada, sorunun, önemli bir boyutu daha ortaya çıkıyor. Bu da sorunun ahlaki boyutu. Türkiye, Batı Trakya Türklerine yapılan baskılara karşı duruyor. İstanbul civarında Rumlara karşı bir baskı olursa Yunanistan karşı çıkıyor.

"Her yiğidin bir arkası var."

Türk hükümetlerinin Kürdistan üzerindeki ırkçı ve sömürgeci baskıları, artık daha iyi anlaşılmaktadır. Türk hükümetleri diyorlar ki, Kürtlerin bir "arka"sı, arka çıkanı yoktur. "Arka"sı olmadığı gibi, Kürdistan uluslararası bir sömürgeci. Bölünmüş ve parçalanmıştır. Kürtleri ezmeye, yok etmeye çalışan başka devletler de vardır.

İşte demokrat olmanın, çağdaş olmanın, aydın olmanın esas sorumluluğu burada ortaya çıkmaktadır.

Türk basını, yazarlar, profesörler, resmi ideoloji ve hükümet politikaları doğrultusunda koşullanıp, Batı Trakya Türkleri, Kıbrıs Türkleri, Türk soylu Afgan mültecileri gibi konuları dinamik ve canlı tutmaya çalışıyorlar. Fakat, yine, resmi ideoloji ve hükümet politikaları doğrultusunda koşullanarak, Kürt sorununu yok sayıyorlar. Bu ise, iki ölçütlü düşünce ve davranıştan başka bir şey değildir.

Böyle bir düşünce süreci bilime aykırıdır. Demokratik düşünceye de.

"Ata arpa, yiğide arka gerekir" kaidesi uyarınca, Türk hükümetleri Batı Trakya Türkleri ile yoğun bir şekilde ilgilenmektedir. Türk basını da bu ilgiyi sürekli kılmaktadır. Canlı tutmaktadır.

Türk basınında, son aylarda, yer alan haber başlıkları özetle şöyle, yukarıda yer alan haberlerden ayrı olarak.

1. Bir Yunan gazetesinin itirafı: "Müslüman azınlık okulundaki koşullar sefalettir." (Milliyet, 4 Mart 1982)

2. İstanbul Gazeteciler Cemiyeti, "Atatürk ve Batı Trakya Türkleri" konulu bir konferans düzenledi. (Kocaeli gazetesi, 8 Ocak 1982)

3. "Atatürk ve Batı Trakya Türkleri" konferansı bugün Bursa'da." (Cumhuriyet, 20 Mart 1982)

4. Batı Trakya Türklerinin Dramı. (Bulvar, 8 Mart 1982)

5. Batı Trakya'da, toprakları alınmak istenen Türkler olayı protesto etti. İskeçe'de 100 Türk açlık grevi yapıyor. (Milliyet, 18 Mart 1982)

6. İskeçe'de Türkler direnişe ara verdi. (Milliyet, 19 Mart 1982)

7. Batı Trakya Türklerinin açlık grevini Yunan televizyonu gizlemeye çalışıyor. (Hürriyet, 19 Mart 1982)

8. Almanya'daki Batı Trakya Türklerine Yunanistan, "gelmeyin", Almanya, "gidin" diyor. 15 bin Batı Trakya Türkleri Almanya'da izleniyor ve Atina'ya jurnal ediliyor. (Hürriyet, 19 Mart 1982)

9. Toprakları alınmak istenen Batı Trakya Türkleri hapis cezası ile karşı karşıya. (Güneş, 20 Mart 1982)

10. İskeçe olayları üzerine Atina'ya nota verdik. Türkiye Yunan hükümetine verdiği nota ile Batı Trakya'nın İskeçe bölgesindeki Türklerin resmi tapulu arazilerinin kamulaştırılması kararı konusunda Atina'dan gerekçeli bilgi istemiştir.

El koyma olayı hakkında Ankara'ya gelen bilgiler, Yunan idari ve istihbarat makamlarının, Batı Trakya Türklerini göçe zorlamak veya "Elenleştirmek" amacıyla gizli plan hazırladıklarına dair basında çıkan yayınların doğru olduğunu, bu planın uygulama aşamalarından birinin de tarımsal faaliyette bulunan Türklerin, ellerinden topraklarını şu veya bu bahane ile alıp göç durumunda bırakılmalarını öngördüğüne işaret etmektedir. (Milliyet, 20 Mart 1982)

11. Yunan mahkemeleri savunma hakkını engelliyor. (Güneş, 21 Mart 1982)

12. Bu insanlar için kader günü. (Hürriyet, 22 Mart 1982)

13. İskeçe'de dava sonuçlandı. Karar sonra açıklanacak. Yunan jandarması Türklerin evini bastı. (Hürriyet, 22 Mart 1982)

14. Atina'nın ırkçı politikası sürüyor. Batı Trakya'da yaşayan Türklerin sayısı azalıyor. (Cumhuriyet, 26 Mart 1982)

15. Cem Başar, "Atina'dan Geliyorum." (Hürriyet, 15-18 Mart 1982) Bu yazı dizisinde, Hürriyet gazetesinin Atina muhabiri Cem Başar, bazı anılarını anlatmaktadır. Yunanistan tarafından, neden "istenmeyen adam" ilan edildiğini, "Atina'daki sinsî savaşı" falan.

16. Yunanlıların Batı Trakya'daki yeni oyunu. Türklerle ait tapuları iptal ediyorlar. (Hürriyet, 26 Mart 1982)

17. Batı Trakya Türkleri direnişe hazırlanıyor. (Güneş, 27 Mart 1982)

18. Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Başkanı Ahmet Aydın: Batı Trakya Türklerinin mülkiyet haklarına sadakat gösterilmelidir. (Milliyet, 27 Mart 1982)

19. Türkiye'de Rum azınlığın mallarına el konulabilecek. (Cumhuriyet, 27 Mart 1982)

20. Atina'ya karşılık. (Cumhuriyet, 28 Mart 1982)

Atina Türk toplumuna ne yaparsa, biz de İstanbul'daki Rumlara aynı şeyi yapalım.

21. Batı Trakya Türklerinin yakınması. (Cumhuriyet, 29 Mart 1982)

22. Ankara Atina'yı Batı Trakya için uyardı.

Dışişleri açıkladı: Olumsuz çabalar sürerse, Rum azınlığın mallarına el konabilecek. (Cumhuriyet, 31 Mart 1982)

23. Türkmen'in özel demeci: Atina'ya aynen karşılık veririz. (Hürriyet, 31 Mart 1982)

24. Yunanistan yine azıttı. Türkiye'ye yakınlarını ziyarette gelen Batı Trakyalı Türkleri vatandaşlıktan çıkarıyorlar. (Hürriyet, 31 Mart 1982)

25. Batı Trakya Türkleri sorunu nasıl ortaya çıktı? Nasıl gelişti? (Güneş, 31 Mart 1982)

26. İskeçe'de Türkler aleyhine açılan davayı mahkeme reddetti. Savcılık, İlhanlı köylülerinin kamu topraklarını işgal ettiklerini ileri sürerek dava açmıştı. (Milliyet, 2 Nisan 1982)

27. Yunanistan mahkemesi karar verdi. İskeçe'de Türk arazileri devlet malı sayıldı. (Cumhuriyet, 3 Nisan 1982)

28. İskeçe Türkleri direnişte. (Cumhuriyet, 4 Nisan 1982)

29. Batı Trakya Türklerinin direnişi yayılıyor. (Tercüman, 4 Nisan 1982)

30. Dışişleri Bakanlığı Batı Trakya'daki uygulama hakkında açıklama yaptı. (Hürriyet, 4 Nisan 1982)

31. Yunanistan, Gümölcine müftüsünün Türkiye'de ameliyatına izin vermedi. (Milliyet, 4 Nisan 1982)

32. Batı Trakya'da Türklere karşı baskı artıyor. (Güneş, 5 Nisan 1982)

33. İskeçe direnişi üçüncü günde. (Cumhuriyet, 5 Nisan 1982)

34. Batı Trakya'da soydaşlarımız direnişi sürdürüyor. (Hürriyet, 6 Nisan 1982)

35. Yunanistan'a misilleme tasarısı Danışma Meclisi'nde. Rum mallarına el konulabilecek. (Hürriyet, 6 Nisan 1982)

36. Batı Trakya Türkleri 6 gündür direniyor. (Tercüman, 7 Nisan 1982)

37. Yunanlılar Türk arazilerini mahvetti. (Hürriyet, 7 Nisan 1982)

38. Gaspçı Yunanistan. (Hürriyet, 8 Nisan 1982)

39. Yunan adaleti ırkçı politikanın aleti oldu. Batı Trakya'da dayanışma günü. (Tercüman, 8 Nisan 1982)

- 40.** Direniş sürüyor. (Hürriyet, 9 Nisan 1982)
- 41.** Soydaşlarımızı inkâr ediyorlar. (Milliyet, 9 Nisan 1982)
- 42.** Yunanistan'ın Türk uyarısına cevabı. (Tercüman, 9 Nisan 1982)
- 43.** "Batı Trakya'da Türk azınlığı yok." (Güneş, 9 Nisan 1982)
- 44.** Batı Trakya'da cesur Türklerin direnişi sürüyor. 9 gündür burada yatıyorlar. (Hürriyet, 11 Nisan 1982)
- 45.** Gözaltına alındılar. Şahir, Kozluca ve Sinikova köylerinden gelen ve İskeçe Türklerinin direnişine katılmak isteyen Türk kadınlarının yolları, güvenlik kuvvetlerince kesildi. (Güneş, 11 Nisan 1982)
- 46.** İskeçe'de direnişçiler için 1.8 milyon lira yardım toplandı. (Milliyet, 12 Nisan 1982)
- 47.** Direniş onuncu gününde. İlhanlı köylülerine bağış yağıyor. (Cumhuriyet, 12 Nisan 1982)
- 48.** Papandreu'nun iddiası: "Türkiye Ege'den sonra Batı Trakya'yı tehdit ediyor." (Güneş, 13 Nisan 1982)
- 49.** İlhanlı köylüleri direnişi, ellerinden alınan evlerinde sürdürecektir. (Milliyet, 13 Nisan 1982)
- 50.** Batı Trakya'da, "Hürriyet yasaklandı." (Hürriyet, 14 Nisan 1982)
- 51.** Yunan basını bir "yavuz hırsız" örneği daha verdi. Yunanistan'da yayınlanan Katimerini gazetesi, Yunan Dışişleri Bakanlığı'nın "gizli belge"sini yayınlamakla Batı Trakya'daki olayları "Güneş"i başlattığını öne sürdü. (Güneş, 14 Nisan 1982)
- 52.** İlhanlı köylülerinin topraklarından çıkarılması yüksek mahkeme kararına kadar ertelendi. (Milliyet, 15 Nisan 1982)
- 53.** Prof. Dr. Fahir Armaoğlu, Kıbrıs meselesi. (Tercüman, 29 Mart-1 Nisan 1982)
- 54.** Batı Trakya'daki hadise ve Lozan. (Açık oturum, Tercüman, 17 Nisan 1982)

Yöneten: Taylan Sorgun, Konuşmacılar: Prof. Dr. Haluk Ülman, Muharrem Nuri Bilgi, Celal Yardımcı.

55. Sedat Sertoğlu, Papandreu olayı. (Tercüman, 26-28 Mart 1982)

56. Kurtul Altuğ, Yunanistan'daki "umut." (Tercüman, 28 Nisan-5 Mayıs 1982)

57. Ulvi Yanardağ, Batı Trakya'da 120.000 Türk "eritiliyor." (Güneş, 29-30 Nisan 1982)

Bu somut örneklerden açıkça görülmektedir ki, Türk basını, Batı Trakya Türkleri konusunu canlı tutma çabası içindedir. Bu da, hükümetin, kamuoyunun dikkatini dış odaklara çekme çabası ile ilgilidir. İç politikanın bir gereğidir.

Kürdistan sorunu karşısında ise, inkâr politikası izlenmektedir. Görmezden, duymazdan gelme, yok sayma. Ve bu politika bilinçli bir şekilde sürdürülmektedir. Bu ise, Türk düşüncesini iki ölçütlü yapmaktadır. Türk üniversitesi, Türk basını, yazarlar, profesörler, sanatçılar... iki ölçütlüdür.

İki ölçütlü düşünce, bilimi inkâr eder. Resmi ideolojinin hizmetindedir. Bilimin dinamik, aydınlık yöntemi karşısında ideolojilerin katılgını, durağanlığını ve körü körüne ilaat unsurunu benimser. "Kuvvetli olan haklıdır" anlayışını savunur. Düşüncenin yerine kaba kuvveti koyar. Bilimde doğrunun tek ölçütü olgulardır. İki ölçütlü düşünce ise, "güçlüyüz, öyle ise haklıyız" der. Olguların yerine kaba kuvveti koyar.

İki ölçütlülük, Türk siyasal ve toplumsal yaşantısının ana süreçlerinden biridir. Görülmemesi, kavranılmaması olanaksızdır. Bu bakımdan, bunlar, "gerçek dışı" bilgiler değildir. Böylesine bir toplumsal gerçeğin ifade edilmesi suç olamaz.

Bu tutum, toplumsal ve siyasal sorunları çözümleyici değildir.

Öyle ise, önce, düşünceyi, siyasal ve toplumsal yaşantıyı iki ölçütlü kılan ortamın tasfiyesi için çaba gösterilmelidir.

Düşünce ve bilim hayatının sağlığa kavuşturulmasının,

en başta gelen koşulu budur. Bunun gereklerini yapmak yerine, bu ana süreci ifade eden düşünceye ağır cezalar verilmesi sorunu hiçbir zaman çözemez.

Siyasal ve toplumsal bir sorunun mahkemeler aracılığı ile çözdürülmesi çabası ise, adalet duygusunu yok eder. Hukuka olan inancı zedeler.

Hükümün bu yönden de bozulması gerekir.

IV. TÜRK ÜNİVERSİTELERİNİN DURUMU

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Bilim, doğayı, tarihi, toplumu ve insanı kavramanın en önemli yöntemidir. İnsan düşüncesi günümüze kadar doğayı, tarihi, toplumu ve insanı kavramada, çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Mitoloji, din, felsefe, metafizik, sanat, edebiyat bu yöntemler arasında sayılabilir. Günümüzde genel olarak ideolojilerin, özel olarak da resmi ideolojilerin, tarihin ve toplumun kavranmasında önemli bir araç olarak kullanıldığını görmekteyiz.

Fakat sözü edilen bu yöntemlerle elde edilen bilgiler, her zaman geçerliliği olan, kalıcı bilgiler değildir.

Kalıcı bilgiler, geçerli bilgiler, bilim yöntemi ile elde edilen bilgilerdir. Çünkü, bilim olgusaldır. Olgusal içeriklidir. Bilimde, doğrunun veya yanlışın ölçütü olgulardır. Herhangi bir önerme, olgular tarafından doğrulanıyorsa doğrudur. Bilimin önermeleri dokunulamaz, eleştirilemez, doğruluğundan kuşku duyulamaz bilgiler içermez. Bilimde "tek doğru", "mutlak doğru" anlayışı yoktur. Bilim, dinamik bir düşünce sistemidir. Kendisini her zaman yenileyebilir, düzeltebilir.

Bu özellikler; bilimin, günden güne gelişmesini sağlayan önemli etkenlerdir. Din, metafizik, felsefe; ideoloji gibi kategoriler ise, bu özelliklere sahip değildir. Bunlar katı sistemlerdir. Donmuş sistemlerdir. Burada, yeni bir şey söylenmez. Araştırmaya ve incelemeye gerek yoktur. Daha önce söylenmiş olanlar, aynen tekrarlanır. Bunlar, "tek doğru", "mutlak doğru" olduğu söylenir. Bunların dışında "doğru" olamayacağı vurgulanır. Bu çerçevenin dışındaki bilgilerin topluma düşman olduğu, yasaklanması ve cezalandırılması gerektiği belirtilir. Bu süreç içinde düşünce katılaşır, kötü-

rümleşir. Köleleşir. Bu bakımdan, din, ideoloji, metafizik gibi yöntemler doğayı ve toplumu kavramada geçerli, kalıcı bilgiler üretemez.

Bilimin ürettiği doğrular, evrensel doğrulardır. Dünyanın her yerinde geçerli doğrulardır.

Bilgi üretiminin en önemli merkezleri ise, adı üstünde üniversitelerdir.

Bu yönü ile, Türk üniversitesinin incelenmesi gerekir.

Toplumsal bilimler alanında (Tarih, siyaset, iktisat, sosyoloji, hukuk vs. alanında) edebiyatta, Türk üniversitesi bilgi üreten bir merkez midir? Yoksa, resmi ideolojiyi tekrarlayan, onu koruyup kollayan bir çabayı mı esas almaktadır? Bu, Türkiye'nin düşünce ve bilim hayatı yönünden, üzerinde ciddiyle durulması gereken bir sorundur.

Türk üniversitesinin bilimi ürettiği kanısında değilim. Türk üniversitesi resmi ideolojiyi tekerarlamaktadır. Onu korumakta ve kollamaktadır.

Zaten, Türk üniversitesinin kuruluş amacı budur: Hesaplanmış kitaplanmış resmi gerçeklerin dışında, gerçek olmadığını vurgulamak. En doğru bilgilerin resmi gerçekler olduğunu belirtmek. Amaç, ülkenin somut gerçeklerini araştırmak, incelemek değil, yok saymaktır. Onları gözlerden, dikkatlerden uzak tutmaktır. Onların, kişilerin, toplumun bilincine çarpmasına engel olmaktır. Bunun yerine, resmi gerçeklere meşruiyet kazandırmaktır. "En bilimsel" bilgilerin bunlar olduğunu söylemektir.

Türk üniversitesinin bilim dediği süreç budur. Bunun dışındaki çabaların, devlet düşmanlığı, düşman yandaşlığı olduğu belirtilmektedir.

Türk üniversitesinin bu işlevinin en çarpıcı örneğini Kürdistan sorununda görüyoruz.

Örnek 1. UNESCO, Paris'te, Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü dolayısıyla bir seminer düzenlemiştir. Seminerin konusu şu: "Toplumsal Değişme ve Çağdaşlaşma. Felsefe ve Yönetim Olarak Kemalizm Bugün Neyi Temsil Ediyor?"

Ord. Prof. Enver Ziya Karal, bu seminerde Atatürk milliyetçiliği ile ilgili bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmada, Atatürk milliyetçiliğinin başka uluslara üstünlük iddiası

üzerine değil, "eşitlik" temeli üzerine oluşturulduğu vurgulanmaktadır. (Bk. Yankı, sayı 562, 4-10 Ocak 1982, s. 7, Paris'te Atatürk Semineri)

Ord. Prof. Enver Ziya Karal'ın, ileri sürdüğü bu önerme bilimsel değildir. Resmi ideolojinin tekrarıdır. Yalana dayalı resmi ideolojinin. Çünkü, olgular tarafından çürütülmektedir.

Hemen belirtelim ki, bu, Türk üniversitesinin, basının, profesörlerin, yazarların, politikacıların, devlet yönetiminde görev alanların, ortaklaşa, tekrarlayıp durdukları bir slogandır. Örneğin, aynı seminerde konuşan Doç. Dr. Ahmet Taner Kışlalı da Atatürk milliyetçiliğinin, "insanların ve ulusların eşitliği anlayışına dayalı bir dünya görüşü" olduğunu söylemektedir. (Yankı, sayı 562, s. 8-9, 100. Yıl Sona Eerken)

Kürt ulusuna karşı ezme, yok etme, asimilasyon politikası sürdürüldüğü halde, Atatürk milliyetçiliğinin, "insanların ve ulusların eşitliği anlayışına dayalı bir dünya görüşü" olduğu nasıl söylenebilir? Kürt dilinin ve kültürünün baskı altında tutulması, Türk dilinin ve kültürünün dayatılması, açıkça ortada dururken başka uluslara üstünlük iddiası olmadığı nasıl ileri sürülebilir? "O konu başka", "o konu hariç" demek resmi ideolojiyi aynen tekrarlamak değil midir? Ona boyun eğmek, onu benimsemek değil midir?

Bazı olguları görmezden gelme, bilim yöntemine uygun bir davranış olabilir mi?

Eski diplomatlardan ve Milli Savunma Bakanlarından Hasan Esat Işık da aynı şeyi söylemektedir. Hasan Esat Işık, Ali Sirmen ile yaptığı konuşmada şöyle diyor:

"... Atatürk ulusların benliklerini ve özelliklerini koruyarak aralarında, eşit koşullar altında işbirliği yapabilecekleri bir dünya düzeni öngörür. Ve bu düzeni uygarlığın pekiştireceğine inanır. Atatürk milliyetçiliği başka uluslar üzerinde egemenlik kurma amacı değil, kendini sömürtmeme aracıdır." (Cumhuriyet, 23 Kasım 1981, Atatürk'e Nasıl Bakmalıyız? Ali Sirmen-Hasan Esat Işık)

Yüksek bir bürokrat ve politikacı ile üniversite öğretimi üyelerinin aynı şeyi söylemeleri, bu önermenin bilimsel ol-

duğunu mu gösterir? Yoksa, yalana dayalı resmi ideolojinin Türk üniversitesi tarafından, profesörler ve yazarlar tarafından aynen kabul edildiğini mi?

Olgulardan kopuk bir bilimsel önerme olabilir mi? Olgular tarafından doğrulanmayan veya yanlışlanan bir önerme bilimsel olabilir mi? Bilimde doğruluğun veya yanlışlığın temel ölçütü olgular değil midir? Öyleyse, bu slogan neden, tekrarlanıp durmaktadır? Doğruluğundan kuşku duyulamaz, eleştirilemez, tartışılmaz bir biçimde?

Biz yine, Ord. Prof. Enver Ziya Karal'a dönelim. Karal'ın, Atatürk milliyetçiliği ile ilgili görüşlerini yukarıda belirtmiştik. Bu görüşlerin çeşitli kitaplarında, makalelerinde tekrarlandığı da kuşkusuzdur.

Ord. Prof. Enver Ziya Karal, 19 Ocak 1982 günü hayata gözlerini yumdu. Ölümünden sonra, arkasından, pek çok yazı yayınlandı. Bu yazılar konumuz bakımından çok önemli. Bilim, bilim adamı, üniversite, resmi ideoloji ilişkilerinin değerlendirilmesi bakımından, bu yazıların incelenmesinde yarar var.

Yazıların bazıları şöyle:

1. "... Tarihe bilimsel olarak yaklaşılması gerektiğini ortaya koyan bir insandı. Özellikle ulusal tarihimize bakışta bilimsel bir içerik getiren bir kişidir." (Prof. Dr. Suna Kili, Esmer ve Karal'ın Ardından Soruşturmasına Verilen Yanıt, Cumhuriyet, 22 Ocak 1982)

2. "... Bizim kuşağımız, olayları, kökenlerindeki felsefesal özleri ve nedensellik, 'illiyet' bağlarındaki sosyolojik öğeleri ile algılama yeteneğini kazanmasında Karal Hoca'nın yapıtları çok etkili olmuştur..." (Prof. Bahri Savcı, yukarıda sözü edilen soruşturmaya verilen yanıt)

3. "Enver Ziya Karal, bizim için hocaların hocasıydı."

"O ılımlı, ama kararlı üslubu ile bilim alanında bile ırkçı ve şoven tutkuların kelepçesinden kurtulamayanlara, tarihin neresinde olduğumuzu, anlattı durdu. Bıkmadan usanmadan..." (Prof. Dr. Tarık Zafer Tunaya, yukarıda sözü edilen soruşturmaya verilen cevap. Ayrıca Bk. Hocaların Hocası, Cumhuriyet, 28 Ocak 1982)

4. "... Karal, tarih bilimini, özellikle son 200 yıllık Türk tarihini derinlemesine incelemişti. Türkiye'de anayasaların gelişimi konusunda deneyim sahibi idi..." (Ord. Prof. Dr. Hıfısı Veldet Velidedeoğlu, Enver Ziya'nın Ardından, Cumhuriyet, 31 Ocak 1982, Devrimci Kurumlar ve Karal, Cumhuriyet, 7 Şubat 1982)

5. "... Mesleğinin doruğuna erişmiş seçkin bir bilim adamı idi." (Doç. Bilal Şimşir, Büyük Bir Atatürkçüyü Yitirdik, Cumhuriyet, 25 Ocak 1982)

6. "... O'nun yaşamını kaplayan bir imparatorluğun çöküşü ve yeni Türkiye'nin yükselişi, uğraş alanının sınırlarını da belirlemişti.

Bir 'çığır' açmaktan çok, kendine özgü bir çığır olan Karal'ın, bilim ve kültür yaşamına katkıları unutulmayacaktır..." (Prof. Dr. Şerafettin Turan, yukarıda sözü edilen soruşturmaya verilen yanıt)

7. "... Prof. Karal, yakınçağ tarihimize, Tanzimat Dönemi'ne ve Atatürkçülüğe ait bilimsel yapıtları ortaya koymuştur." (Ord. Prof. Reşat Kaynar, Prof. Karal ve Atatürkçülüğe Hizmetleri, Milliyet, 26 Ocak 1982)

8. "... Geride bilimsel anıtlar ve anıtsal davranışlar bırakmıştır." (Prof. Dr. Mümtaz Soysal, İki Adam, Milliyet, 28 Ocak 1982, ayrıca bk. Cumhuriyet'in yukarıda sözü edilen soruşturmasına verilen yanıt)

9. "... Büyük bir bilim adamı, büyük bir ödün vermeyen Atatürkçü, hümanist, alçak gönüllü, müstesna bir insandı." (Uluğ İğdemir, Cumhuriyet'in soruşturmasına verilen yanıt)

10. "... Seçkin bir bilim adamı idi." (Ömer Asım Aksoy, Cumhuriyet'in soruşturmasına verilen yanıt)

11. "Bilim adamı, düşünür, öğretici idi." (Doç. Dr. Seçil Akgün, Cumhuriyet'in soruşturmasına verilen yanıt)

12. "... Onun bilimsel kişiliğini, dersleri, yazıları, kitapları dışında özellikle tarih kurumunun düzenlediği yıllık Atatürk konferanslarında, konferanslardan bir ço-

ğunun sonunda yaptığı açıklamalar, katkılar gösterirdi. Tarih alanındaki bilgisi ve ekini yanında geniş genel ekini (kültürü) ve çok biçimli üsluplu özlü konuşmaları onun özelliklerini ve özgünlüğünü yansıtır. Cumhuriyet tarihi ve Atatürk konusunda yeri doldurulamayacak kadar büyük, çok büyük bir bilim adamı... yitirdik." (Rauf Inan, Cumhuriyet'in soruşturmasına verilen yanıt)

13. "... Prof. Enver Ziya Karal, üniversitelerimizin kuruluş yıllarından başlayarak bilim yaşamımızda, Türk Dil ve Tarih Kurumlarının yarım yüz yıllık çalışmalarında, bunların da üstünde, Cumhuriyet yönetiminin bilimsel oluşturulmasında çok özel etkinliği olan bir büyük kişidir.

Prof. Karal, üniversitenin kuruluş yıllarında genç bir doçentken, gerek kişiliği ve üstün zekalığı ve gerekse, derslerinde uyguladığı bilimsel yöntemle büyük etkinlik göstermiş ve daha sonraki yıllarda bu yararlı niteliklerini Ankara Üniversitesi'nin kuruluşunda sürdürmüştür.

Sayın Karal'ın yaşamını Cumhuriyet tarihiyle koşut tutmak, kanımca hiç de yanlış bir değerlendirme olmaz. Bu niteliği dolayısıyla rejim sorununun her ortaya çıkışında Prof. Karal, yaratıcı çalışmalarda olumlu görev almış ve ulusuna hizmet etmiştir." (Cahit Külebi, Cumhuriyet'in soruşturmasına verilen yanıt)

14. "... Bilge insan dört dörtlük bilim adamı. Önce 'bir bilim adamı idi.' Tarih, Türkiye'nin toplumsal sorunlarında bilimi, bilim adamı titizliğini düstur edinmiş. Objektif, ağır başlı ve şaşmaz bir metod zihniyeti.

Tarafsızlığına, bilimsel gerçeğe saygısı büyük.

Atatürkçü! 'hayatta en hakiki mürşit ilimdir' dediği için.

Bilime, bilim adamlarına, bilim ve üniversite özgürlüğüne karşı her müdahaleye tam bir bilim adamına yakışan medeni cesaretle karşı koydu." (Haldun Tanner, Enver Ziya Karal, Milliyet, 7 Şubat 1982)

Görüldüğü gibi, Ord. Prof. Enver Ziya Karal, "Büyük bir bilim adamı", "Titiz bir bilim adamı", "Bilimsel gerçeğe saygılı", "Hocaların hocası", "Anıt nitelikte bilimsel eserlerin sahi-

bi", "Mesleğinin doruğuna çıkmış seçkin bir bilim adamı" gibi sıfatlarla anlatılmaktadır. Halbuki, Ord. Prof. Enver Ziya Karal resmi ideolojiyi tekrarlamaktadır. Olguları inkâr etmektedir. Bazı toplumsal ve siyasal süreçleri görmezden gelmektedir. Yok saymaktadır. Yaşanmamış saymaktadır. Atatürkçülükle ilgili olarak, Türkiye'nin yakınçağı ile ilgili olarak yazdıklarının özü budur. Yukarıdaki örnek, bunu belirgin olarak göstermektedir.

Profesörlerin, yazarların en çok kullandıkları kavram bilimdir.

Bilim nedir? Bilim bir sır mıdır? Büyü müdür? Herkes tarafından öğrenilemez mi? Öğretilemez mi?

Bilim bir sır değildir. Öğrenilemez, öğretilemez bir şey değildir. Bilimi kendisinden önceki din, metafizik, felsefe gibi yöntemlere üstün kılan bu özelliğidir.

Bilimin tarifinde çeşitlilik olabilir. Fakat bilimin olgusal olduğu konusunda hiçbir tartışma yoktur. Bilim olgusaldır. Olgulardan hareket etmeyen, olgusal içerikte olmayan hiçbir önerme bilimsel değildir. Bilimde doğruluğun veya yanlışlığın ölçütü olgulardır. Olgular tarafından doğrulanmayan hiçbir önerme bilimsel olamaz.

Bilimde, "tarafsızlık" elbette esastır. Fakat "mutlak tarafsızlık" diye bir olay söz konusu olamaz. Çünkü, tarafsızlık bir dereceye kadar kontrolümüzün dışında kalır. Bunun sakıncalarını giderecek en önemli süreç de, toplum hakkındaki bilgilerimizin kaynağı konusundaki soruşturmayı durmadan sürdürmektir. Bilgilerimizin tarafsızlığının kaynaklarını araştırmaktır.

Halbuki, "çok titiz bir bilim adamı", "seçkin, üstün bir bilim adamı", "bilimsel gerçeğe saygılı"... olduğu söylenen Enver Ziya Karal olguları inkâr etmektedir. Karal için, konuşanlar da.

Neden böyle olmaktadır?

Çok açık, çünkü düşüncenin yöntemi bilim değildir. Resmi ideolojidir. Yalana dayalı resmi ideoloji. Bilimsel düşünce, kuşkusuz, olguları inkâr etmez. Hoşuna gitmeyen olguları inkâr eden bir görüş, bazı olguları görmezden gelen, yok sayan, bazı olguları mübalağalı bir biçimde öne çıkaran ideolojidir.

Türk üniversitesinin profesörlerin, yazarların, bilim dediği, işte budur. Gerçek dedikleri şey, toplumun somut gerçekleri değildir. Resmi gerçeklerdir. "Bilimsel gerçeklere saygılı idi" demek, "resmi gerçeklerin en önemli savunucusu idi" demektir. Yani, Kürtlerin varlığını kesinlikle inkâr ediyordu, resmi ideolojiyi şaşmaz bir biçimde savunuyordu demektir. Somut gerçeği kabul etmiyordu, resmi gerçeği savunuyordu demektir. Bu, Türk üniversitesinin, yazarların, profesörlerin genel tavrıdır.

İşte burada, sorunun özüne geliyoruz.

Üniversitelerin kuruluş amacı nedir? Türk üniversitelerinin kuruluş amacı nedir?

Üniversitenin amacı, doğayı, tarihi, toplumu, insanı bütün yönleriyle anlamaya çalışmaktır. Amaç, doğa gerçeklerini, toplumun somut gerçeklerini, toplumsal süreçleri anlamak, anlatmaktır.

Türkiye'de ise, üniversiteler, toplumun somut gerçeklerini araştırmak ve incelemek için kurulmamıştır. Amaç, toplumun somut gerçeklerini kavramak, anlatmak değildir. Temel amaç, resmi ideolojiyi benimsetmek, meşru göstermektir. O çerçeve içinde bilgi üretmektir. Yani Türk üniversitesi, resmi gerçekleri saptayan, resmi gerçekleri yeniden üreten bir kurum olarak görev yapmaktadır. Kuruluş nedeni budur.

Burada, toplumsal bilimlerin iki boyutu üzerinde durmak gerekir. Birincisi şu: Olguları ve olgular arasındaki ilişkileri anlamaya çalışmak. Olguların ve olgusal ilişkilerin zamandaki ve mekândaki gelişmelerini incelemek. Olguların iç dinamiklerini, dış etkenleri, çelişmelerini ve değişmelerini anlamak. Böylece, toplum hakkında bilgi sahibi olmak.

İkincisi ise, toplumsal politikaların oluşturulmasında ve uygulanmasında yardımcı olmaktır. Toplumsal sorunların çözülmesi için öneriler hazırlamaktır.

Türkiye'de, daha çok, toplumsal bilimlerin ikinci boyutu ele alınmıştır. Ülke sorunlarının çözülmesi konusunda öneriler hazırlamak. Bunların uygulanmasına yardımcı olmak.

Fakat, nasıl bir toplum yaratılacağı, toplumsal ilişkilerin

nasıl sürdürüleceği önceden saptanmıştır. Örneğin Türk Devleti tek ulusludur, denmiştir. Türkiye'de Türklerden başka bir ulusun yaşamadığı vurgulanmıştır. Sunulan öneriler yani reçeteler de tek ulus yaşatmaya yöneliktir. Böyle olunca, Türkten başka ulusların varlığı yok sayılmıştır. İnkâr edilmiştir. Başka bir deyişle toplumun somut yapısı bu önerilerle özdeşleştirilmeye çalışılmıştır.

“Bilimsel araştırma ve inceleme” denen süreç böyle bir kabûlden sonra başlamaktadır. Dolayısıyla, herkesi Türk sayan, Kürtlerin varlığını inkâr eden bir anlayıştan hareket etmektedir. Bu ise, bilim yöntemi anlayışına son derece ters bir süreçtir. Çünkü bilimde, bazı olguların yok sayılabileceği, inkâr edilebileceği gibi bir kavram yoktur. Çünkü, her yapı, her ilişki, toplumun bir parçasıdır. Bir olgu başka olguları etkilediği gibi onlardan etkilenir de.

İşte Türk üniversitesinin temel amacı, resmi gerçekleri tekrarlamak, onları meşru göstermektir. Yazarlar, profesörler, bunu aynen kabul etmişlerdir. En ufak bir eleştiri söz konusu değildir. Herkes kralı övmektedir: “Ne güzel elbiselelerin var. Böyle bir elbisenin dünyada bir eşi daha yoktur. Dikişi de çok güzel, fevkalade...” Halbuki, kral çıplaktır. Etrafındakiler kralın çıplak olduğunu dile getirememektedirler. Fakat onu övmektedirler. Çünkü hepsi de krala yakın olmayı amaçlamıştır. Bunun yolu da övgüdür.

Devletten, resmi ideolojiden yana tavır koymak daha güvenli bir yoldur. Resmi ideoloji ile bütünleşmek, daha emin bir yoldur. Kazasız, belasız.

Üniversite, yazarlar, profesörler sorumluluklarından kaçıyorlar. Kaçmakla kalmıyorlar, kendilerini eleştirenlere, görevlerini hatırlatanlara karşı düşman kesiliyorlar.

Sivil toplumun gelişmediği, sivil-asker bürokrat ideolojisinin egemen olduğu Osmanlı döneminde bu açıkça böyledir. Tanzimat'ta, Birinci Meşrutiyet'te, İkinci Meşrutiyet'te, Cumhuriyet'in Tek Parti döneminde bu özellikleri görmek kolaydır. Günümüze kadar uzanmıştır. Resmi ideoloji ile bütünleşme olgusu, devletin yüce katlarına yükselebilmek, yaranına olgusu, güçlülüklerden yana tavır koyma olgusu.

Böyle olunca, profesörlerin, yazarların Kürt konusu ile ilgilenmemeleri doğaldır. Çünkü bu “güvenli bir yol seçimi” değildir.

Türkiye'de, toplumsal bilimin gelişimini engelleyen en önemli etken budur. Bilim, ancak, "kralın çıplak olduğu-nun" söylenmesinden sonra gelişme yoluna girebilecektir. Bu, tabuların yıkılmasıdır. Sivil toplum kurumlarının, de-mokراسi ve cumhuriyetçilik anlayışının toplum içinde kök salması, ancak, böyle bir olgudan sonra oluşabilir.

Prof. Dr. Tarık Zafer Tunaya, "O ılımlı ama kararlı üslu-bu ile bilim alanında bile ırkçı ve şoven tutkuların kelepçe-sinden kurtulamayanlara, tarihin neresinde olduğumuzu anlattı, durdu. Bıkmadan, usanmadan..." demektedir.

Halbuki dünyada, "İrkçı ve şoven tutkuların kelepçesin-den kurtulamayanlar" söz konusu edildiği zaman Türk pro-fesörlerinin, Türk yazarlarının sayılması gerekir. Örnek ga-yet açık ve ortada. Bütün profesörler, bütün yazarlar Kürtlerin varlığını inkâr etmiyorlar mı? Kürt dilini, Kürt kül-türünü yok saymıyorlar mı? Türk tarihini yazarken, özellikle cumhuriyet tarihi yazılırken buna özen göstermiyorlar mı?

"Bilimde" ırkçılık ve şovenlik daha nasıl olur?

Kürtlerin etnik durumunu ve kültür bağlarını inkâr et-medeyazılmış bir kitap var mı?

Kürtlerin ulusal varlığını ve kültür bağlarını inkâr eden bir yaklaşım, kuşkusuz başka konularda da sağlıklı bilgiler üretmez. Örneğin, Ermeni sorunu ile ilgili olarak üretilen bilgilerin bilimsel değeri olmayacaktır. Resmi ideolojiyi doğ-rulama, meşru gösterme amacı taşıyacaktır.

Öte yandan, Türk profesörleri, yazarları, dış ülkelerdeki Türklerin hakları söz konusu olduğu zaman çok hassaslar-lar. Bu haklara karşı bir baskı olduğu zaman hemen karşı çıkıyorlar. Türk toplumu olma haklarını savunuyorlar. Asi-milasyona karşı çıkıyorlar. İnsan olmanın, insan hakları an-layışının gereği budur, diyorlar.

Örneğin, Prof. Dr. Mümtaz Soysal, Milliyet gazetesindeki köşesinde Kıbrıs Türklerinin ve Batı Trakya Türklerinin so-runlarını sık sık dile getiriyor. (Yavuzluk, 11 Kasım 1981; Akıllı Çılgınlık, 8 Ocak 1982; Üzgünlük, 30 Ocak 1982; Kıpırdanma, 23 Şubat 1982; Jeriço'nun Duvarları, 27 Mart 1982; Mr. Atilla, 28 Nisan 1982; Çıkar Yol, 3 Mayıs 1982; İhsan, 12 Mayıs 1982)

Kürtlere karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci baskılar söz konusu olduğu zaman ise, büyük bir suskunluk vardır. Fakat Kürtlerden gelen ulusal isteklere karşı yoğun bir tepki vardır. Emperyalizm, yine bir şeyler mi tezgâhlıyor diye.

Örnek 2. Prof. Dr. Cahit Talas, **Suskun ve Tek Düze Üniversiteye Doğru**, başlıklı bir yazı yayınladı. (Cumhuriyet, 6 Mayıs 1982)

“... Üniversite öğretim üyeleri bilimsel çalışmaları ve araştırmaları sonunda, kimi yasaların düzenlemelerine ve ilkelerine uymayan bir gerçeğe ulaşmışlarsa, bu gerçeği açıklamaktan ve savunmaktan vaz geçmezler. Vaz geçerlerse, bilim adamı olma niteliğinden uzaklaşır. Ve bilim üretmek yerine, demokrasilerde söz konusu olmaması gereken resmi öğretinin (Doktrin) sade bir çarkı olmak durumu ile karşı karşıya gelirler...”

Burada, bilim, bilim adamı ve üniversite ilişkilerinde genel doğrular vurgulanmaktadır. Fakat Türkiye somutunda durum böyle değildir. Hangi üniversite mensubu Kürt gerçeğini yazmıştır. Veya Kürtlerin ulusal varlığını ve kültür varlığını inkâr etmeden, yok saymadan, herhangi bir konuyu yazabilmiştir. Türk profesörleri, “gerçeği açıklamak”, “gerçeği savunmak” konularında ısrar etmek şöyle dursun, somut gerçeği ta başta yok saymıştır. İnkâr etmiştir.

Hukuk, anayasa, siyasal bilimler vs. gibi alanlarda öğrenime başlayan bir öğrenciye, ilk olarak anayasa, kanun, tüzük gibi hukuk kategorileri öğretilir. Bu sırada, yasalarla verilmeyen yetkilerin tüzüklerle verilemeyeceği söylenir. Tüzüklerin yasalarla verilmeyen yetkileri düzenlemeyeceği vurgulanır. Halbuki, Tek Parti döneminde Cumhuriyet Halk Partisi'nin tüzüğü (1927) 1924 Anayasası'nın bile üzerinde bir kurumdur. Değil yasalardan yetki alması, anayasal kurumları belirleyen en yetkili kurumdur.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Genel Başkanı Gazi Mustafa Kemal, bu tüzük gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tüm üyelerini atamaktadır. Bir çırpıda. Daha sonra, atanan bu milletvekilleri yeni meclisin ilk oturumunda Atatürk'ü Cumhurbaşkanı seçmektedirler.

Cumhuriyet Halk Partisi tüzüğünün başka bir maddesi gereğince, Atatürk, partinin “değişmez Genel Başkanı”dır. Dolayısıyla, değişmez Cumhurbaşkanı, ömür boyu Cumhurbaşkanı. İşte, “Atatürk demokrasisi” böyle bir demokrasidir. Bu totalitarist eğilimler, 1930’lu yılların ortalarında daha da yoğunlaşıyor. O zaman, Cumhuriyet Halk Partisi’nin Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı; Genel Başkan Yardımcısı da, Başbakan oluyor. Partinin Genel Sekreteri, İçişleri Bakanı, il başkanları da vali oluyor.

Bu kuşkusuz, hukuksal bir konu değildir. Sosyolojiktir.

Bu da tabu olarak tutulmak istenen konulardan biridir.

Bilimin gereği elbette özgür düşüncedir. Bilim, tabulara karşı mücadele eder. Fakat, Türkiye somutunda biz bunu göremiyoruz. Örneğin bazı konuların tartışılması engellenmektedir. Fakat üniversite suskun kalmaktadır. O konuları tartışmamaktadır. Önemli bazı konular için araştırma yapılması yasaklanmaktadır. Üniversite de o konularda araştırma yapmamaktadır. Yasağa boyun eğmektedir.

Bunlara rağmen, Türk üniversitesi, karşıt sesleri susturmakta beceri sahibidir. “Özerk kurullar”ı ile ve “özerkçe” aldığı kararlarla, resmi ideoloji dışında düşünenleri bünyesinden hemen uzaklaştırır. Daha, savcılığın müdahalesine gerek kalmadan.

Türkiye somutunda durum açıkça böyledir. Buna rağmen, bilimin, üniversitenin savunulduğu, savunulması gerektiği söylenmektedir.

Tabulara karşı mücadele etmeden bilim savunulabilir mi? Özgür düşünce olmadan bilimsel faaliyet yürütülebilir mi?

Yoksa, üniversite somut sorunların bilincinde değil mi?

Bazı olgulara bakışta, üniversitenin tavrı ile yürütme organının tavrı arasında bir fark yoktur.

Başbakan Bülent Ulusu, “psikolojik savunma” ile ilgili olarak kamu kuruluşlarına gönderdiği genelgede nasıl düşünülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Düşüncenin sınırlarını çizmiştir. Genelgede kısaca şu söyleniyor: Türkiye’de her şey düşünülebilir. Düşünce ve kanaat hürriyeti anayasanın teminatı altındadır. Fakat Türkiye’de Türklerden başka bir

ulusun yaşadığı söylenemez. Türk dilinden başka bir dilin, Türk kültüründen başka bir kültürün var olduğu, söylenemez. Bu konuda hürriyet yoktur. (Milliyet, 14 Şubat 1982, Nilgün Türkan'a verilen demeç, yıkıcı ve bölücü faaliyetler hakkında)

Bu kamu kuruluşlarına yayınlanan bir genelge. Üniversitenin, profesörlerin, yazarların da, bu buyruğa boyun eğdikleri açık bir gerçek.

Üniversitenin, profesörlerin, yazarların eleştirilmesi karşısındaki tavır cezalandırma yönünde olmamalıdır. Eleştirileri boğmak olmamalıdır.

Tek sesli toplumu yaratmak, çağdaş demokrasiye aykırı bir süreçtir.

İki ölçütlü düşünceye toplum hayatının her kesiminde rastlamak olanaklıdır. Örneğin Danışma Meclisi üyelerinden Halit Zarbun, yeni anayasa yapılmadan önce ülke gerçeklerinin saptanmasını istemektedir. "Ülke gerçekleri" bilimsel yollarla araştırılmalıdır, demektedir. "... Türk toplumunun sosyal yapısı ve bu yapının unsurları ülkenin jeopolitik mevki ve ihtiyaçları, bu ülke insanların yaşayışları, inançları, örf ve adetleri nasıldır?" vs.

Toplumsal yapı, bilimsel yollarla, sağlıklı bir şekilde ortaya konmalıdır, dendidikten sonra, Türkiye'de yaşayan herkesin Türk olduğu, aksinin kesinlikle söylenemeyeceği belirtilmektedir. Bu hususun anayasada kesin ve açık belirtilmesi istenmektedir. (Yeni Anayasa Hakkında Görüşler, Milliyet, 30 Nisan 1982, 1 Mayıs 1982)

"Kemalizm" Konusu;

Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, 17 Nisan 1982, Balıkesir'de halka hitaben bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmada gençlere şöyle seslenmektedir.

"... Türkiye tarihini, gözlerinize tarafsız bir gözlük takarak iyi okuyunuz ve çok iyi değerlendiriniz. Türk toprakları ve Türk milletleri üzerinde ne oyunlar oynanmıştır... Bunları iyi biliniz ki, bundan sonra oynanacak oyunları tahmin edebilirsiniz. Çok tatlı ve kandırıcı vaatler (sizleri) aldatmasın..."

“... Yeteri kadar tarih bilmeyen ve bundan ‘sonuçlar’ çıkaramayan insan, hiçbir zaman bir münevver olamaz... Bu asla mümkün değildir...”

Türkiye’de cumhurbaşkanları, 23 Nisan, 19 Mayıs, 29 Ekim Bayramlarının yıldönümlerinde, hep böyle konuşmalar yaparlar. Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşünün ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunun gençler tarafından dikkatle okunmasını ve incelenmesini isterler.

Ben, başkaları istiyor diye değil, fakat kendi isteğimle, kendi kendimizi tanımak için uyanan merak sonunda, bu dönemi incelemeye çalıştım. Kürdistan sorunu bu süreçte ortaya çıkıyor. Olaylara tarafsız bir gözle, her türlü ideolojik bağlantılardan sıyrılmış olarak bakan bir kimsenin bu süreci görmemesi olanaksızdır.

Dikkat edilirse, Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, tarafsız bir göz demiyor. “Tarafsız bir gözlük” diyor. Göz insanı yanıltabilir. Gözlük ise, objektifliği sağlamada daha etkin olabilir. Buna rağmen ulaşılan sonuçların açıklanmasına tahammül edilemediği açık. Bu da ceza tehdidi altında tutuluyor. Bir taraftan tarafsız olarak okuyunuz, inceleyiniz, deniyor, öte yandan ulaşılan sonuçların açıklanması engelleniyor. Bu ise, tarihin “Tarafsız bir gözlük” ile okunması olmuyor. 1980’lerin koşullarına göre tarihin yeniden yazılması oluyor.

Bu araştırmalara, incelemelere karşı gösterilen tavır ceza olmamalıdır. Özgür düşüncenin yetiştirilmesi olmalıdır. Eğer düşünce, ceza tehdidi altında tutulursa, tarihin “Tarafsız bir gözlük” ile değerlendirilmesi olanağı kalmaz. Tarihe resmi ideolojinin gözlüğü ile bakmaktan başka bir tercih kalmaz.

Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, 23 Nisan 1982 “Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” dolayısıyla yaptığı konuşmada, benzer düşüncelerini tekrarlamıştır. 1919’dan sonraki mücadelenin amacı “Türk Devleti’nin ülkesi ve milletiyle bütünlük ve bölünmezliğini sağlamaktır” demektedir.

Bu kavram üzerinde durmak gerekir. 1919’larda vatan neresidir? 1919’lardaki devletin, Osmanlı Devleti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği ne demektir? Osmanlı Devleti sı-

nırları içinde olan Araplar, Kürtler, öteki unsurlar hakkında hangi politikalar izlenmiştir? Osmanlı Devleti sınırları içinde Kürdistan neden parçalanmıştır? Misak-ı Milli nereleri kapsamaktadır? Neden oraları kapsamaktadır? İşte bu tür sorulara cevap aramak gerekmektedir. Tarihin objektif olarak incelenmesinin gerekçesi budur. Bu incelemelerde Kürdistan sorunu önemli bir odak noktası olarak belirlemektedir. Fakat bu tür düşüncelere, "devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü"ne aykırı olduğu gerekçesiyle ağır cezalar verilmektedir.

Halbuki, 1919-1920 koşullarında, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü kavramının mekân boyutları hiç belli değildir. Öyle ise, bu, tarihin teolojik bir yorumudur. Yani tarihi, geçmişteki olayları bugünkü toplumsal ve siyasal koşulları haklı çıkaracak biçimde yorumlamaktır. Bu, tarihsel olayların çarpıtılmasını gerektirir. Bazı olguların inkârını, yok sayılmasını, bazılarının da mübalağalı bir biçimde öne çıkarılmasını gerektirir.

Doç. Dr. Mukbil Özyörük, Devlet Başkanı'nın tarihe ilişkin konuşması ile ilgili iki yazı yayınlamıştır. ("Tarihin İyi Değerlendirilmesi", Tercüman, 22 Nisan 1982; "Tarafsız Bir Tarih Gözlüğü", 23 Nisan 1982)

Mukbil Özyörük, bu yazılarda görüşlere aynen katıldığını belirtmektedir. Devlet Başkanı'nı övmektedir.

Tarihin, "tarafsız bir gözlük" ile okunması, değerlendirilmesi genel doğruları ifade etmektedir. Bu görüşe katılmamak olanaksızdır. Fakat, Türkiye somutunda bu istemin gereklerinin yerine getirilmesi de gerekir. Bunun ise, ceza tehdidi altında tutulduğu açıktır. Bu bakımdan, genel doğruların, Türkiye somutunda gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin de araştırılması gerekir. Toplum bilinci ve tarih bilinci bunu gerektirir.

O halde, tarihi, "tarafsız bir gözlük" aracılığı ile okuyunuz, değerlendiriniz, deniyorsa da, bunun, resmi gerçekler çerçevesi içinde yapılması, temel koşul oluyor. Fakat, burada, yine de, derin bir çelişkiyi görmek kaçınılmazdır. Resmi gerçekler çerçevesi içinde kalmak ise, bilimsel düşüncüyü hiç gerekli kılmaz. "Tarafsız bir gözlük"ü de. İnanmayı, körü kö-rüne bağlanmayı, fakat, bu bilgilerden kuşku duymamayı gerektirir.

Resmi gerçekler, araştırmayı, yeni bilgiler üretilmesini istemez. Çünkü, resmi gerçekler, değişmez gerçeklerdir.

26 Şubat 1981'de kurulan Kemalist Atılım Birliği'nin kuruluşunun en önemli amacı budur. "Kemalizmin üstünlüğünü, Türk devriminin niteliğini ve Atatürk sevgisini her şeyden önce toplumda derin ve sağlam bir köklülüğe sahip kılma, bunun için de Kemalizm ilkelerini açık ve kesin gerçekler halinde ortaya koyma." (Kemalist Atılım Birliği Başkanı Baha Vefa Karatay'ın konuşması, Cumhuriyet, 12 Nisan 1982)

"Kesin gerçekler"den söz ediliyor. Bu bilimin bir kavramı değildir. "Kesin gerçekler", "mutlak gerçek" bilimin kavramı olamaz.

Milli Güvenlik Konseyi tarafından oluşturulan "Gençlik Sorunları Komisyonu"nda da konular benzer biçimde ele alınıyor... Komisyon, "gençlik sorunları bilinçlendirme konseyi" kurulmasını istiyor. Hazırladığı raporda, bunun için temel ilkeler saptanmalı ve bunların gençliğe inandırılması için her şey yapılmalıdır, diyor. Temel ilkelerin sulandırılması, bu ilkeler üzerinde tartışma kabul edilmemesi de isteniyor. (Hasan Uysal, Tüm Gençlik Örgütleri Tekrar Kuruluyor, Cumhuriyet 11 Nisan 1982, 13 Nisan 1982, 15 Nisan 1982)

Değişmez gerçek, doğruluğundan kuşku duyulmaz bilgi, tartışma kabul etmez ilkeler. Bunlar bilim değil, ideolojilerin kavramlarıdır. Bilim tartışmayı gerektirir. Din, ideoloji gibi kategoriler ise, inanmayı, sorunlar üzerinde çözümleyici düşünceye girmemeyi gerektirir. Örneğin, din olgusunda temel bir değişmezlik vardır. Çünkü, dinde, tannsal ilkelere inanmak gerekmektedir. Peygamber'in söylediklerine ve yapılmasını istediklerine kesin olarak uyulmalıdır. Bu ilkelerin doğruluğundan kuşku duyulmaz. Bu ilkeler tartışılmaz. Bu ilkelerin doğruluk değeri araştırılmaz.

Bunların, gençlik sorunlarına sağlıklı bir yaklaşım olmadıkları açıktır. Nitekim, Türkiye, Avrupa Konseyi çerçevesinde düzenlenen Gençlik Örgütleri Semineri'nin hiçbirine katılmamıştır.

14 Nisan 1982 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde bu konu ile ilgili olarak yazılan haber şöyle:

"Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 22 Avrupa ülkesinin üye olduğu Avrupa Konseyi Gençlik Örgütü'nün her yıl düzenlediği ortalama 20 seminere şimdiye kadar, yalnızca Türkiye'nin katılmadığı öğrenildi. Türkiye dışında kalan 21 ülkenin, ülkelerindeki gençlik sorunları, gençlik hareketleri, gençliğin istihdamı ve gelişmesi konularında hazırladıkları ve Avrupa Konseyi Gençlik Örgütü'ne sundukları üç bine yakın rapor ve araştırmaların arasında, sadece, Türkiye'ye ilişkin tek rapor ve araştırmaya raslanmadığı belirtildi.

Avrupa Konseyi Gençlik Örgütü tarafından yayınlanan iki aylık bültenlerde, araştırmaları yapan ülkelerin adları, araştırma sayıları ve araştırma konuları da veriliyor. Bültenlerde yer alan 3 bine yakın araştırma ve rapor arasında, Türkiye'nin 10 yıldır gençlik ile ilgili tek bir araştırma ve raporunun bulunmadığına da yer veriliyor.

Aynı bültende, Gençlik Örgütü'nün çalışmalarına da değiniliyor. 10 yıldır, her yıl ortalama üç kez çeşitli konularda "gençlik seminerleri" düzenlendiği, bu bir haftalık seminerlere üye ülkelerden çok çeşitli görüşteki ve çok sayıda gencin katıldığı belirtilerek, bu gençlik seminerlerine Türkiye dışında kalan 21 ülkenin gençlik temsilcilerinin katıldıkları belirtiliyor."

Avrupa Konseyi Gençlik Seminerleri'ne Türkiye'nin katılmaması ilginç olmalı. Gençliğin dinamizminden korkan, onları, zindanlara dolduran, ezmeye, tüketmeye çalışan bir yönetimin demokratik kurumlarda temsil edilmemesi doğaldır. Veya demokratik kurumların dinamizminden çekinmesi doğaldır.

"Gençlik İçin Bilinçlendirme Konseyi" raporunun bir yerinde şöyle deniyor:

"... Taslakta, dıştan gelen tehlikeler ve tehditlerin gençlere somut biçimde tanıtılması gerekir. Tehdit ve tehlikelerin niteliğinde fikir ve görüş birliği sağlanmalıdır.

Ulusların yok oluşu, yok edilişı, vatanından göçe zorlanan topluluklar, tutsak ya da uşak muamelesi gö-

ren toplumlar, parçalanmış uluslar, yakılıp yıkılan, yağmalanan ülkeler, kamplara kapatılan, ürünleri çalınan, asılan, kesilen, sürülen, kitle halinde kurşunlanan, ırzına geçilen insanlar, düşman çizmesi, yabancı bayraklar, tüm açıklığı ile gösterilmeli ve öğretilmelidir.”

Ulusların yok oluşundan, yok edilişinden, tutsak edilişinden, parçalanmasından, bölünmesinden söz ediliyor. Mayın tarlaları ile, kulelerle, süngülerle, dikenli tellerle, birbirlerinden tecrit edilmesinden söz ediliyor. Bu ise, Ortadoğu'nun ortasında bölünmüş ve parçalanmış her türlü ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiş, maddi ve manevi zenginlikleri yağmalanmış, namusuna haciz konmuş, Kürt ulusunu, daha güzel anlatıyor.

Bu sözler uluslararası sömürge durumuna getirilmiş Kürdistan'ı daha iyi betimliyor.

Prof. Dr. Haluk Ülman, **“Atatürkçü Dış Politika”** (Hürriyet, 10 Kasım 1981) başlıklı makalesinde şunları yazıyor:

“... Atatürk'ün dış politika ilkeleri ve uygulamalarını bir sıralamak gerekirse, bunların dışında, ‘sömürgecilik karşıtlığı’ geldiğini söyleyebiliriz. Gerçekten de kendisi Türk Kurtuluş Savaşı'nı yalnız bir avuç Türk'ün değil, bütün esir ulusların kurtuluş savaşı olarak değerlendirilmektedir. Atatürk'e göre, Türkiye'nin ulusal mücadele sırasında savunduğu dava, yalnız Türkiye'nin değil, bütün Doğu uluslarının davasıdır. Gün gelecek Asya ve Afrika'nın insanları ergeç milli benliklerini duyacaklar ve bağımsızlıklarını kazanacaklardır. İşte o gün Türkiye, bu amaca ulaşan uluslar arasındaki önceliğiyle övünecektir. (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Ankara, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, 1952, s. 24, 40)

Görüldüğü üzere, Şark'ın esir uluslarının, hep, Mustafa Kemal'i örnek aldıkları vurgulanıyor.

Bir de şu olaylara bakalım:

24 Mart 1982'de Bengladeş'de askeri darbe oldu. Hürriyet Gazetesi muhabiri Bülent Erandaş, başkent Dakka'dan şu haberleri bildiriyor:

Bengladeş'te fırtına öncesi sesizlik var. Darbeci ge-

neral Erşat, özel mahkemeler kurdu. (Hürriyet, 26 Mart 1982)

Bengladeş'te dedi kodu yapan idam edilecek... (Hürriyet, 27 Mart 1982)

Bengladeş'te Atatürk hayranı bir lider var.

Erşat: gençliğimizden beri Atatürk'ü ve O'nun yaptıklarını okudum, inceledim. (Hürriyet, 28 Mart 1982)

Bengladeş'te "Türk modeli" uygulanacak. (Hürriyet 29 Mart 1982)

Bengladeş'in yeni lideri ekonomiyi nasıl düzelteceğini bilemiyor. General H. Muhemmed Erşat, 90 milyon nüfuslu ülkesinin, kişi başına 100 dolar geliri ile, dünyanın en fakir ülkelerinden biri olduğunu söyledi. General Erşat, ekonomiyi düzeltmek için işe nereden başlayacaklarını açıkladı. (Herald Tribüne'den naklen, Günaydın, 14 Nisan 1982)

Şimdi sormak gerekir: Acaba Bengladeş lideri General Erşat'ın Mustafa Kemal'den öğrendiği, ilham aldığı nedir?

Bir de şu haberlere bakalım. Bunlar da Pakistan Devlet Başkanı Ziya-ül Hak ile ilgili.

Ziya-ül Hak: Allah istediği sürece başkan kalacağım. Seçim gereksiz. Ben buraya seçimle gelmedim. (Günaydın, 17 Ocak 1982)

"... Pakistan'da İslami değerleri yeniden canlandırmaya çalışıyoruz. İslam, bir ülkede veya iki ülkede müslümanların bir biri ile kavga etmesini istemez. Siyasi partiler teorisi İslam Ülkeleri'ne tamamen aykırı, kaos ortamı ayartmayı öngörüyor. Bir partiye oy sağlamak, propaganda, reklam, çekişmek gerekiyor. Bunlar bana göre, İslam ruhuna da aykırıdır. İslam değerlerine göre vazgeçilmez olan Pakistan da yaratacağız...

Bana göre demokrasi bir yönetim aracıdır... Birisine samimiyetle sorunuz: Hangi felsefe bir meselenin halinde kafaları sayalım der? Eğer dışarıdan 20 kişi, size, 'gece değil, şimdi gündüz' derse, '20 kişinin dediğine göre, dışarıda gündüz yok gece var', der misiniz?

Bunlar hiçbir insan felsefesine, anlayışına uygun değildir. Benim kişisel anlayışım o ki, Batı'nın verdiği vaaz, yaptığı teşhisler, eğer halkın daha çok siyasetle ilgilenmesini sağlayacaksa, takdir edilebilir. Fakat onlar, demokrasi dedikleri zaman, ilgilenenleri, oy verenleri, karar vermek için yeterli kişiler sayıyorlar..." (Hürriyet, 11 Kasım 1981)

Pakistan Devlet Başkanı Ziya-ül Hak'ın Devlet Başkanlığı ile, siyasal partilerle, demokrasi ile ilgili görüşleri bunlar. Ziya-ül Hak da koyu bir Atatürkçü.

Mustafa Kemal, Pakistan liderine acaba, nasıl örnek olmuş olabilir?

Bir de şu var: 1971 yılı yaz aylarına kadar Pakistan'ın başında Yahya Han vardı. O zaman, Doğu Pakistan henüz bağımsızlığına kavuşmamıştı. Yahya Han'ın da koyu bir Atatürk hayranı olduğu söylenirdi.

Doğu Pakistan, Pakistan'ın bir sömürgesi idi. 1971 yılı yaz aylarında, Mücibül Rahman yönetiminde Pakistan'a karşı ulusal kurtuluş mücadelesi başladı.

O sırada Türkiye Yahya Han yöntemini destekliyordu. Şartsız, tercihsiz.

Doğu Pakistan'daki ulusal kurtuluş hareketine, Mücibül Rahman'a kesinlikle karşı idi.

Acaba Mustafa Kemal, kime örneklik ediyordu? Kime ilham veriyordu? General Yahya Han'a mı? Mücibül Rahman'a mı? Yoksa her ikisine mi?

Ulusal kurtuluş hareketi başarıya ulaştı. Doğu Pakistan ayrıldı. Bengladeş kuruldu. Türkiye mücadelesine karşı çıkmasına rağmen bu devleti hemen tanıdı. İlişki kurdu.

Bengladeş Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni kime karşı yürüttü?

Bu açıkça görülmektedir. "Bütün ezilen uluslara önder olduk, örnek olduk" düşüncesi, olgusal temellerden yoksundur. Hele, Pakistan-Doğu Pakistan (Bengladeş) ve Türkiye'nin bunlara karşı tavırları söz konusu edildiği zaman.

Düşünelim ki, Doğu Pakistan'ı sömürge olarak yönetmekte ısrar eden Yahya Han'ın da, Yahya Han yönetimine karşı ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten Mücibül 'Rah-

man'ın da Atatürk hayranı oldukları söyleniyor. Bu durum derin bir çelişkiyi içermiyor mu?

Türk basını, son günlerde, yoğun bir şekilde, Yunan hükümetlerinin, Batı Trakya'daki Türk varlığını inkâr ettiğini yazıyor, tepki gösteriyor.

Yunanlılar, bir ulusun varlığını inkâr etmeyi kimden öğrendiler acaba?

İsrail, 14 yılı aşkın bir zamandır, işgal altında tuttuğu yerlerde askeri yönetimlere son verip, sivil yönetimler kuruyor. Ve ilhak edilen toprakların İbranilere ait olduğunu vurguluyor.

Bu yerlere medeniyet götürdüğünü, uygarlık götürdüğünü ayrıca vurguluyor. İsrail hangi mekanizma ile Filistin topraklarına ve Arap topraklarına İbrani toprağı diyor? Buralara medeniyet ve uygarlık götürdüğünü iddia ediyor?

Şu haberlere bakalım:

1. "Bu kadar gaflet olmaz.

Türkiyeyi tanıttığımız haritada Ermenilerle Kürtlere toprak verdik! Türk sanayini dünyaya tanıtmak için Türkiye'de hazırlanan kılavuz kitapta yer alan haritada, Anadolu'nun Doğu'su 'Ermenistan', Güneydoğu'su 'Kürdistan' olarak gösteriliyor. İstanbul'un adı Konstantinople oldu. 'Türkiye İnşaat Klavuzu' isimli kitap, Türkçe, İngilizce, Arapça olarak hazırlandı. (Nazmi Bilgin'in haberi, Tercüman, 13 Mart 1982)

2. 'Türkiye İnşaat Klavuzu' isimli kitap hakkında sıkıyönetim soruşturma açtı.

Türk topraklarının bir kısmının 'Kürdistan' ve 'Ermenistan' olarak gösterilmesine çok büyük tepkiler gelişti. (Tercüman, Cumhuriyet, 13 Mart 1982)

3. Türkiye haritasında Kürdistan ve Ermenistan'a yer veren firma sahibi tutuklandı. (Güneş, 17 Mart 1982)

4. Bu da dost azizliği!

Dünyanın sayılı atlaslarında topraklarımız parça parça ediliyor, önüne gelen Türkiye'de hayali bölgeler

kuruyor. İngiltere'de 1977'de hazırlanan bir turizm haritasında, Türkiye sınırları içinde 'Kürdistan'a yer veriliyor. Yabancıların hazırladığı Türkiye haritalarında çirkin tarifler yapılıyor. Özellikle Amerika ve İngiltere'de basılan atlaslarda Türkiye'nin Doğu, Güneydoğu ve Kuzeydoğu bölgeleri (Ermenistan), (Kürdistan) ve (Pontus) olarak gösteriliyor. (Nazmi Bilgin'in haberi, Tercüman, 21 Mart 1982)

5. Amerikan atlaslarındaki Türkiye haritası düzeltil-di. Türkiye haritasında yer alan gerçek dışı ifadeler konusunda, Dışişleri Bakanlığı ABD Büyükelçiliği nezdinde girişimlerde bulundu.

Atlaslar Amerikan kütüphanesinde yer aldığı bölümden kaldırıldı.

Atlaslarda, Türk topraklarının bir kısmı Ermenilere ve Kürtlere aitmiş gibi gösteriliyordu. (Cumhuriyet, 30 Mart 1982)

6. Türk İnşaat Klavuzu Sorumlusu tutuklandı." (Cumhuriyet, 30 Mart 1982)

Görüldüğü üzere, Türkiye, Kürtlerin yaşadığı toprakların çok büyük bir kısmını kontrol ettiği halde, Kürdistan sözünün geçmesine tepki gösteriyor. Kürt ulusunu dili ile tarihi ile haritadan silmek istiyor. Kürtlerle ilgili her yazıya, her görüşe, her önermeye "gerçek dışı" diyor.

Eski büyükelçilerden Nuri Eren, Günaydın'da yayınladığı bir yazısında, Kürt ulusal hareketinin, Türkiye'nin, İran'ın, Irak'ın ortak bir sorunu olduğunu söylüyor. Bu konuda, Türkiye, İran ve Irak çok sıkı işbirliği yapmalıdır, diyor. Sorunun ortak politikalarla yok edilmesi gerektiğini vurguluyor.

Sadabat Paketi'nin (1937), Bağdat Paketi'nin (1955) kuruluşunun temel nedeni bu ortak sorunu ortadan kaldırmaktır, baskı altında tutmaktır, diyor. Kürtlerin gözünün açılmaması için her türlü önlem, ortaklaşa alınmalıdır, diyor. (Nuri Eren, Hint Okyanusu'nda Çıkar Çatışması, Rusya Amacına Varmak İçin Azınlıkları Kullanıyor, Günaydın, 9 Mayıs 1982; Ayrıca bk. Emekli Büyükelçi Nuri Eren'in Ortadoğu'da Nüfus Savaşı konulu açık oturumda yaptığı konuş-

ma, Tercüman, 1 Mayıs 1982, Taylan Sorgun'un yönettiği bu açık oturumun öteki konuşmacıları eski Milli Savunma Bakanlarından Hasan Esat Işık ve eski Dışişleri Bakanlarından Hayrettin Ermen'dir.)

Eski Büyükelçilerden ve Milli Savunma Bakanlarından Hasan Esat Işık ise, Sadabat Paketi'nı ezilen ulusların mücadelesine katkı olarak değerlendirmektedir. Hasan Esat Işık, Ali Sirmen'le yaptığı konuşmada, "Mustafa Kemal, ezilen ulusların davasını benimsemişti. Sadabat Paketi'nı da bunun için kurmuştu" demektedir. Kuşkusuz, Ali Sirmen de "Ya Kürtler?" diye bir soru sormamaktadır. (Atatürk'e Nasıl Bakmalıyız? Ali Sirmen Sordu, Hasan Esat Işık Cevaplandırdı, Cumhuriyet, 23 Kasım 1981)

Böylece Sadabad Paketi okuyucuya iletilmiş olmaktadır. Okuyucu bilinçlendirilmiş olmaktadır. Türkiye'de yüksek bürokratlar, yazarlar arasında Kürt sorunu konusunda herhangi bir farkın olmadığını belirtmiştik.

Kemalist hareketin, Batı Trakya Türklerinin inkâr edilmesine, İsrail'in ilhak eylemlerine örnek olması daha doğal bir şey. Irak'taki, İran'daki, Suriye'deki kitleler halinde sürgünlere örneklik etmesi daha doğal. Cumhuriyetten sonra, Kürtlerin ulusal talepleri ve bu taleplerin kanla bastırılması. "Uygarlık ve medeniyet" götürdüğünü iddia eden askeri hareket. Kanlı "uygarlaştırma" hareketi. İsyanlar, kitleler halinde sürgünler, genel müfettişler, devamlı sıkıyönetim, ilhak, sömürge ilişkilerinin perçinlenmesi...

Not: Tercüman gazetesi, 24 Nisan 1982 tarihinden itibaren, "İmparatorluğa Veda" isimli tarihsel bir inceleme yayınlamaya başladı. İncelemeyi İlhan Bardakçı hazırlamış.

İncelemenin yayına başladığı gün, yani, 24 Nisan 1982'de bir harita yayınlandı. Harita, **"72 Yıl Önce, 1910'da Devletimiz"** başlığını taşıyor.

Harita yabancılar tarafından yapılmış. Üzerinde "Empire Turan" yazısı var. İşin ilginç tarafı, İlhan Bardakçı tarafından seçilen ve Tercüman gazetesi tarafından yayına konulan bu haritada Kürdistan sözü geçiyor. Bu haritada Türkiye, İran, Irak, Suriye topraklarının bir kısmı üzerine Kürdistan yazılmış.

Tercüman gazetesinin yukarıda belirtilen iki önemli tepkisinden sonra bu olay cereyan ediyor.

Bu 'artık, ne "iç düşmanlar"ın işi, ne de "dış düşmanlar"ın.

Tercüman gazetesinin kendi iradesi söz konusu.

Demek ki, insanlar, kurumlar, bazı doğrulardan, gerçek somutlardan kaçamıyorlar. Ondan ne kadar kaçmak isteseler de, kurtulmak isteseler de.

Tercüman gazetesinin bu haritasına, hiçbir yerden hiçbir tepki gelmedi.

Sayın Yargıçlar,

Türk üniversitesinin, yazarların, profesörlerin, iki ölçüt-lü düşüncenin eleştirilmesi ceza yaptırımları ile karşılaşmamalı. Eleştiri süreci ceza tehdidi altında tutulmamalı.

Düşünce özgürlüğü ne için gereklidir? Dalkavukluk için mi?

Tek sesli toplum yaratmak, Türkiye'nin çıkarına değildir. Suskun bir toplum, susturulmuş bir üniversite, Türkiye'nin geleceği için büyük bir tehlikedir. Hergün siyasal yöneticilere minnet duygularını tekrarlayan bir basın toplumsal dinamizmi söndürür, yok eder.

Siyasal iktidarlara hoşgörünmek için, gerçekleri saptıran, yanlış yorumlar yapan, profesörler, yazarlar, basın, Türkiye'ye hizmet ediyor sayılmaz. Köleleşmiş düşünce, kötürümleşmiş beyin, Türkiye'ye itibar sağlamaz.

Üstünkörü yakıştırmaları bilim diye sunan üniversite, yarım asırlık dogmalara, tabulara dokunmayan basın, kalıplaşmış düşünceleri tekrarlayan eğitim sistemi, toplumsal ilişkileri katılaştırır, dondurur.

Belirli konularda, belirli kişileri durmadan tekrarlayan, eğilen, bükülen, mum gibi bir üniversite, mum gibi profesörler, yazarlar, basın, Türkiye'ye itibar sağlayamaz. Ne içte, ne dışta. Bunlar, Türkiye'nin geleceği için istenen şeyler olmaz.

Hükümün bu yönden de bozulması gerekir.

V. TÜRKİYE'NİN DIŞ İTİBARI YANLIŞ YERLERDE ARANIYOR

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na gönderdiğim mektup ile devletin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürdüğüm iddia edilmektedir. Bunun milli menfaatlere aykırı bir faaliyet olduğu söylenmektedir.

Bu iddianın doğru olmadığını açıklamaya çalıştım.

Türkiye'nin, Türk ulusunun itibarını hangi süreçlerin kırabileceğini de.

Türkiye'nin nüfuz ve itibarı yanlış yerlerde aranmaktadır.

Burada bir olay üzerinde özellikle durmak istiyorum. Olay İstanbul'da cereyan ediyor. 5 Mayıs 1982'de. Spor ve Sergi Sarayı'nda. Balkan basketbol şampiyonası karşılaşmalarında.

5 Mayıs 1982'de Türkiye'nin Yunanistan ile maçı var. Bu karşılaşmayı TRT Televizyonu naklen yayınladı. Türk seyirciler bir saat müddetle şu sloganları bağırarak salonu çınlattılar.

"Seeer-gi Yu-na-na Me-zar o-la-cak!"

"Fincanı taştan oyarlar, Yunan'a böyle koyarlar!"

Bu sloganlar devlet televizyonunda bir saat müddetle bağırılmıştır. Coşkunlukla, çılgınca... Ya spikerin ve yöneticinin tavrı?

Bu olay uluslararası bir spor karşılaşmasında cereyan ediyor. Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Yunanistan gibi Balkan ülkelerinden ve başka ülkelerden gelen, basın, radyo ve televizyon mensupları tarafından izleniyor. Filmleri çekiliyor, banda alınıyor. Bu sloganların ne kadar ırkçı ve şoven bir içeriğe sahip olduğu açık bir gerçek. Türk Devleti'nin, Türk ulusunun, dış ülkelerdeki itibarını zedeleyecek etkin bir olaydır bu. Ve bu ve ırkçılık şovenizm gösterisinde, araç olarak devlet televizyonu kullanılmıştır.

Böyle bir ırkçılık ve şovenizm gösterisi Türk halkına onur vermez. Türk Devleti'ne de.

İşin daha ilginç yönü, hiçbir yazarın, böylesine ırkçı, çirkin bir gösteriyi, ertesi gün sütunlarında protesto etmemiş olmasıdır. Devlet televizyonunda, bir saat süre ile sürdürülen bu ırkçılığın Türk halkının normal davranışları olmadığını yazmamış olmasıdır. Türk halkının temel değerlerine, spor anlayışına, konukseverlik anlayışına aykırı olduğunu belirtmemiş olmasıdır.

Daha önce örnekleri gösterildi. Türk yazarları, profesörler, Papandreu yönetimini, Batı Trakya Türklerine uygulanan politikadan dolayı şiddetle eleştiriyorlardı. "İrkçı, şovenist, Pan-helenist ve de sosyalist" diyerek. Yunanistan'ı eleştiren yazarlar, kendi ülkelerindeki ırkçı politikaya neden karşı çıkamıyorlar? Hem de ırkçılık ve şovenizm gösterisi uluslararası bir spor karşılaşmasında cereyan ediyor. Hem de devlet televizyonu aracılığı ile bu gösterinin geniş kitlelere ulaşmasına çaba harcanıyor.

Papandreu yönetimini iki ölçüt kullanmakla "ırkçı-şovenist, Pan-helenist ve de sosyalist" olmakla suçlayan bu yazarlar, profesörler... daha âlâsını yapmıyorlar mı?

Daha önce yazılarından çeşitli örnekler verdiğimiz yazarlar, Mehmet Barlas, Uğur Mumcu, Rauf Tamer, Ahmet Kabaklı, Oktay Akbal vs...

Türk yazarları, profesörleri, iki ölçütlüdür, deniyorsa, işte nedenleri bunlardır. Bu arada, Teoman Erel'in olayı yorumsuz olarak yazdığını belirtelim. (Üslubu Talep Belirliyor, Milliyet, 8 Mayıs 1982)

Bir yazarın ne yazacağı, nasıl yazacağı kuşkusuz, kendi sorunu. Kendi bileceği bir şey. Fakat en küçük bir fırsatta, Yunan yönetimini "ırkçı-şoven, Pan-helenist ve de sosyalist" diye eleştirilen, Türk kamuoyunu bu yönde koşullandıran yazarların, kendi hükümetlerinin ırkçı politikaları karşısında sus-pus olmaları, görmezden gelinecek bir davranış değildir. İşte bunun adı, Türk basınının, yazarların, profesörlerin, hükümet politikaları yönünde araç olarak kullanılmasıdır. İrkçılığa karşı çıkmak olsaydı, bunun her yerde, her koşulda gösterilmesi gerekirdi.

Olayın bir tarafı bu.

İkinci tarafı, 1981 yılı Balkan Basketbol Şampiyonası ile

ilgili. Sofya'da yapılan karşılaşmalar sonunda, Türkiye şampiyon oldu. 6 Aralık 1981. Türkiye, final maçını Yunanistan ile yapmıştı. Yunan televizyonunun basketbol spikeri Theodoris Kostonodis'in maç ile ilgili yorum şöyle:

“Türkiye'yi candan kutlarım. Şampiyonluk gerçekten ay-yıldızlı basketbol takımının hakkıydı. Hakkı olan bu altın madalyanın sahibi oldu. Türk Milli Basketbol Takımı'nı bu yıl üç defa seyrettim. İstanbul'daki Çalenç Turu'nda olsun, Çekoslovakya'daki Avrupa Şampiyonası'nda olsun, Türkiye dışı bir ekip olduğunu hep hissettirmiştir. Nitekim, Türkiye, sonunda istediğini elde etti. Hem de bizim takımı eze eze yenerek.

Şampiyonluk, Türkiye'ye tekrar kutlu olsun.” (Söz eden Teoman Erel, Basketbol ve Televizyon, Milliyet, 7 Aralık 1981)

Yunan televizyonunda, basında ve radyoda, bu tür konuşmalar, yorumlar yapılırken, 5 Mayıs 1982 günü İstanbul'da, Spor ve Sergi Sarayı'nda cereyan eden olayı hangi kavramlarla açıklayabiliriz? Irkçılık, şovenizm, aşağılık kompleksi gibi kavramların dışında?

Bir de şu var:

1981 Balkan Basketbol Şampiyonası'ndan sonra, Türk takımı, doğrudan İstanbul'a gelmedi. Yunanistan'a uğradı. Orada, bir gün kaldıktan sonra Türkiye'ye döndü. Türk takımının Yunanistan'da karşılanması ile ilgili haberler, yorumlar ve fotoğraflar da doğal. Fotoğraflar, Türk takımının, Yunan halkı tarafından sevgiyle karşılandığını gösteriyor. 7,8,9 Aralık 1981 tarihli gazetelerde bunu izlemek olanaklıdır.

Başka bir olay daha var. 1982 Balkan Kros Şampiyonası ile ilgili. Mehmet Yurdadön, 14 Mart 1982'de, Atina'da yapılan yarışmalarda, birinci oldu. Gazetelerde yayınlanan fotoğraflarda, yol boyunca, Mehmet Yurdadön'ün Yunan halkı tarafından nasıl alkışlandığını görüyoruz. Mehmet Yurdadön'ün kendisine verilen ziyafette, Yunanlılarla kol kola pirtaki yaptığını okuyoruz. (Milliyet, 16 Mart 1982 ve o günlerde yayınlanan öteki gazeteler.)

Sporda, hele güreş gibi, boks gibi dallarda, ırkçı duygular, sık sık sergilenmektedir. “Güreşçimiz Yunanlıyı eze eze

yendi, çiğnedi geçti", "Güreşçimizin ayak izleri Yunanlının sırtında kaldı", "Öyle bir yumruk vurdu ki, Avrupalılara, 'Türk gibi kuvvetli' sözünü bir kere daha hatırlattılar." (Örneğin bk. 23, 24 Nisan 1982 tarihli Tercüman, Hürriyet, Güneş gazeteleri.)

Vurgulanması gereken, bu sporcuların, ertesi günü, başkalarına yenilip elenmesi değildir. Türk kamuoyunun bu sloganlar yönünde koşullandırılmasıdır.

Durum açıkça ortada dururken, Türk hükümeti, bizleri ırkçılık yapmakla suçlamaktadır. Kürtlerin, "Kürt kişiliği"ni ve "Kürdistan kişiliği"ni savunmaya başlamaları, "ırkçılık" olarak değerlendirilmektedir.

Başbakan Bülent Ulusu'nun, "psikolojik savunma" ile ilgili genelgesinde bu durum açıkça görülmektedir. Kamu kuruluşlarına gönderilen genelgede, bunların savunulması, "azınlık ırkçılığı" olarak değerlendiriliyor. (Milliyet, 14 Şubat 1982, Nilgün Tarkan'a verilen cevap.)

Halbuki, biz, hiçbir ulusu, hiçbir kimseyi ezmeyi, yok etmeyi düşünmüyoruz. Hiçbir kimseyi veya ulusu, mezarlara doldurmayı amaçlamıyoruz.

Hiçbir ulusu asimile etmek, kişiliksiz bırakmak ve köleleştirmek de amaç değildir.

"Ne mutlu Kürdüm diyene!" denmiyor.

"Bir Kürt dünyaya bedeldir!" denmiyor.

Kürtlerin mücadelesi, ezme ve yok etme, asimilasyon süreçlerine karşı direnmeden başka bir şey değildir. Kürt kişiliğini kaybetmeden, yok olmadan, köleleşmeden, öteki uluslarla birlikte eşit koşullar içinde yaşamak.

Burada, Türk hükümetinin derin çelişkisini bir kere daha görmek olanaklıdır. Bir taraftan herkesin Türk olduğunu, "Kürt" denenlerin Türklüğünden şüphe edilemeyeceğini ispata çalışıyor. Bir taraftan da, "Azınlık ırkçılığı"na karşı genelgeler yayınlıyor.

Dilini, kültürünü, kişiliğini korumak, yok olmamak, tarih sahnesinden silinmemek, her ulusun en doğal hakkı olması gerekir. Bu konuda kendisine yapılan baskılara, ırkçı ve sömürgeci uygulamalara karşı direnme de.

Bunlar insanlığın evrensel değerleridir.

İşte, Türk hükümetleri, Kürt ulusuna karşı ne yaman bir ırkçı ve sömürgeci politika yürüttüklerini gizlemek için, "Azınlık ırkçılığı" gibi kavramlarla, Kürtlerin isteklerini küçük düşürmeye çalışmaktadır.

Bir de şu olaya bakalım:

22 Ocak 1982 günü, Fransa'nın, Aix En Province şehrinde bir dava görülmüyordu. Ermeni Kılımcıyan davası. Kılımcıyan, Bern Büyükelçisi Doğan Türkmen'e suikast girişiminden yargılanıyordu.

Bu davayı izlemek için, Türkiye'den Fransa'ya 10 Türk gazetecisi gitti.

Marsilya'da Aix En Province'de, Ermeniler yoğun gösteriler yapıyorlardı.

Marsilya polisi, Marsilya Türk Konsoloslugu'na telefon ederek, Türk gazetecilerinin güvenliklerini sağlayamayacağını bildiriyor. Polis, Aix En Province'deki otel rezervasyonlarının iptal edildiğini söylüyor.

Türk gazeteciler, ağır ceza mahkemesinin önündeki göstericiler arasından, sivil polisler refakatinde mahkeme salonuna gizlice sokuluyorlar.

Türk gazetecileri toplu bir şekilde ve zırhlı bir araç ile getirilip duruşma salonuna arka kapıdan alınıyorlar. Olayı izleyen Türk gazetecileri, "duruşma salonuna suçlu gibi yan kapıdan gizlice sokuluyorduk" diyorlar. (Bk. Mehmet Ali Birant'ın haber ve yorumları, Milliyet, 23-25 Ocak 1982; Altan Öymen'in haber ve yorumları, Cumhuriyet, 23 Ocak 1982; Fahir Erşin ve Yaman Baykut'un haber ve yorumları, Tercüman, 23 Ocak 1982)

Bir devlet, "iç düşmanlar", "dış düşmanlar" sloganları ile, sorunlarını baskı altında tutarak, gizleyerek, itibar sahibi olamaz. Bunlar, devlete itibar kazandırmaz.

Bazı tarihsel olguları inkâr ederek, kaydını değiştirerek hiçbir yere varılamaz. Bu olguların, kişilerin ve toplumun bilincine çarpması engellenemez.

Bugün, Türkiye'de, üniversite, basın, profesörler, yazarlar, "Ermeni katliamı" diye bir olay yoktur diyor. Bunu kanıtlamak için birbirleriyle yarışa giriyor. Halbuki Halide Edip Adıvar, "Türkün Ateşle İmtihanı" (Kurtuluş Savaşı

Anıları) isimli kitabında, "Ermeni göçürmelerinden ve toplu öldürmelerinden" söz etmektedir. (s. 14) "Toplu öldürmelerin ve toplu göçürmelerin Abdülhamit devrinden beri sürdürüldüğünü" yazmaktadır. Açıkça. (Atlas Kitabevi, 5. baskı, İstanbul 1979)

Düşünelim ki, bu kitap 1928'de yayınlanmış. İngilizce olarak. Daha sonra Türkçeye çevrilmiş. Çeşitli yayınevleri tarafından birçok baskı yapılmış. Ve Halide Edip Adıvar, Osmanlı Devleti'nin çöküş döneminin 1919-1922 arasındaki, Türk-Yunan ve Türk-Ermeni savaşlarının en iyi gözlemcilerinden biri.

Halide Edip Adıvar'ın "Ermeni Katliamı"nı açıkça yazmasına karşılık, bugünkü Türk yazarlarının, inkârda birbirleriyle yarışa girmelerinin nedeni nedir?

Devletin dış ülkelerdeki itibarını korumayı yanlış süreçlerde aramamak gerekir.

Öte yandan, "Azınlık ırkçılığı" gibi kavramlara sığınıp, Kürtlerin evrensel isteklerini küçük düşürmek mümkün değildir.

Devlet televizyonunda ırkçılığını sergileyen, vatandaşlarını bu yönde koşullandıran, basını, yazarlarını, bu amaç doğrultusunda kullanan bir yönetim, Kürtlerin evrensel değeri olan isteklerini "Azınlık ırkçılığı" olarak suçlayamaz. Bu suçlama, Kürtlerin insanlığın ortak değeri olan isteklerini küçültemez. Yönetimin, ırkçı ve sömürgeci düşünce ve davranışlarını gizleyemez.

Bunların hiçbir olanağı yoktur.

Bir yönetim kendisini eleştiren düşünceye, baskı yaparak, ona ceza vererek itibar sahibi olamaz. İtibarını korumanın yolu bu değildir.

Uluslararası planda, çağdaş dünyada itibarlı olmanın yolu, ırkçı-şoven düşüncelerden, sömürgeci eylemlerden vazgeçmektir.

Türk yönetimi ise, bu uygulamaları yoğun biçimde sürdürmektedir. Bu uygulamaları eleştiren düşünceye ise, ağır cezalar vererek ayıplarının gizli kalmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu konuların, kişilerin ve toplumun bilincine çarpmaması için önlemler almaktadır.

Yargı organları da bu yönde bir araç olarak kullanılmaktadır.

Bütün bunlar, devletin dış ülkelerdeki itibarını korumanın yanlış yerlerde arandığını gösterir.

Hüküm bu yönden de bozulmalıdır.

VI. ADALET KURUMLARI HAKSIZLIĞA ALET OLMAMALIDIR.

USULE ve ESASA İLİŞKİN BAZI YANLIŞLAR

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

İnsanlık tarihinin gelişim çizgisini izlediğimiz zaman şunu görüyoruz: Çeşitli zamanlarda ve çeşitli mekânlarda, bazı toplumlara ve bazı insanlara karşı çok büyük haksızlıklar yapılmıştır.

Haksızlıkların en korkuncu ise, adalet kurumları aracılığı ile yapılan haksızlıklardır. Olayımızda da adalet kurumu kullanılarak, adalet kurumu aracılığı ile çok büyük haksızlık yapılmaktadır. Mahkemenin gerekçeli kararının bu yönden incelenmesinde yarar var.

1. Mahkeme, "... Doğu Anadolu'da oturan ve Türklüklerinden şüphe edilmeyen vatandaşlarımız..." (s. 2) "... Büyük bir kısmının, kendilerinin özbe öz Türk olduğunu rahatlıkla söyleyen vatandaşlar..." (s. 5) Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmektedir.

Yargı organlarının, toplumun somut gerçeklerini yok etmek, inkâr etmek gibi bir görevi yoktur. Olamaz. Buna gücü de yetmez.

Bu ideolojik bir gerçektir. Resmi gerçektir. Amacı, somut gerçekleri yok saymaktır. Somut gerçeklerin kişilerin ve toplumun bilincine çarpmamasını sağlamaktır.

Bu bakımdan yargılama, hukuksal bir eylem değildir. Siyasal bir eylemdir. İdeolojiktir.

Kaldiki, Kürtlerin varlığını inkâr eden mahkeme, kendi ifadelerini yalanlayan, çürüten ifadeler de kullanmaktadır.

"... Bir kelime bile Kürtçe konuşmasını bilmeyen... sanık" (s. 2); "Kürtçe alfabe çıkaran ve kendi dili üzerinde konferanslar veren..." (s. 6)

Mahkemenin “Kürtçe” dediği, “kendi dili” dediği Kürt ulusunun dilidir. Yani mahkemenin varlığını inkâr ettiği Kürt ulusunun dili. Mahkeme, bir yandan Kürt ulusunun varlığını inkâr ediyor, bir yandan da, inkâr ettiği ulusun dilinden, alfabesinden söz ediyor.

“... Büyük bir kısmı kendilerinin özbe öz Türk olduğunu... biliyor” denmektedir. Peki, geriye kalanlar nedir?

Öte yandan, benim, “bir kelime bile Kürtçe konuşmasını” bilmediğim vurgulanıyor. (s. 2)

Mahkeme bu yargıya nereden varmaktadır? Bir kelime bile Kürtçe konuşmasını bilmediğimi nereden çıkarmaktadır?

Farzedelim ki biliyorum. Yargılama ile ne ilişkisi var? Kürtçe bilseydim veya Kürt olsaydım, bu konuda düşünebilirdi mi? demek isteniyor.

2. Mahkeme, benim için, “... hiçbir ilmi kariyeri olmayan...” (s. 4); “... öğretim görevlisi ve yazarlık sıfatını hakkı olmadığı halde kullanarak...” (s. 4); “... ilim adamı ve yazarlık ile hiçbir ilgisi olmayan... bir vatandaş.” (s. 4); “... İlim adamı ve yazarlıktan nasibini almayan sanık...” (s. 4) gibi ifadeler kullanmaktadır.

Bu ifadeler beni şaşırtmıştır. Şaşırtıcı olan, mahkemenin bunu vurgulamaya özen göstermesidir.

Yargılamanın konusu, benim, iyi bir “bilim adamı” olup olmadığıdır mıdır? Ben, “yazarım” diyerek milleti mi kandırıyor muşum?

Yargılama başka bir şeydir, sanığı hor görme, küçük görme başka bir şeydir. Acaba böyle sübjektif etkenlerle ağır ceza hükümlerine varılması, “bağımsız Türk adaleti”ne ne kazandırıyor?

Yazar olmak, herhangi bir konuda düşünmek, bilimsel düşünmek, herhangi bir kişinin veya grubun tekelinde değildir. Bunlar için icazet alınmaz. İcazete gerek yoktur.

Herhangi bir kişinin doğa hakkında, toplum hakkında söyleyecekleri varsa, bunları söylemelidir. Yazarlık kısaca budur. Yalnız şurası açık: Yazarlık ve dalkavukluk farklı farklı kategorilerdir.

Yazar, yazdıkları ile insanların kendi kendilerini tanıma-

lanına yardımcı olur. İnsanların, içinde yaşadıkları toplumu, başka toplumları, dünyayı, bilmelerine, öğrenmelerine yardımcı olur. Dünya ve öteki toplumlar içinde kendi kendilerinin bilincine varmaları sürecine katkı sağlar. Dünyada ve öteki toplumlar içinde kendi toplumlarının siyasal ve toplumsal statüsünün araştırılmasına yardımcı olabilir. Bu konularda, soruşturma yapılmasını başlatabilir.

Kendimi kanıtlamayı gereksiz sayıyorum.

Böyle bir sorunum yok ki!!.

Fakat, sanık olarak, mahkemenin bu tavrını değerlendirmek de bir görevdir. Sadece bu tavır bile mahkemenin, hukukusal bir görev yapmadığını ortaya koymaktadır. Yalana dayalı resmi ideolojinin uygulanmasında araç olarak kullanılması bir tarafa.

Benim ilmi kariyerimin olup olmadığını, yazarlıktan nasıbımı alıp almadığımı araştırmak mahkemenin görevi değildir. Fakat mahkeme, kendisinin bir yargı kurumu olduğunu hukuksal bir çaba sürdürdüğünü kanıtlamalıydı. Tutum ve davranışlarıyla, yargı mantığıyla, delillerin değerlendirilmesiyle, savunmaya olan saygı ile, sanığı adam yerine koyan anlayışıyla.

3. Bilimsel faaliyet ile propaganda, çok farklı şeylerdir. Kürt toplumunun toplumsal ve ekonomik yapısı, tarihsel geçmişi, kültürel değerleri incelenabilir. Kürdistan'ın dünyadaki ve Ortadoğu'daki statüsü, bölünmesi ve parçalanması, emperyalist ve sömürgeci böl yönet politikasının uygulanması, bunların nedenleri, sonuçları... konularında bilimsel çalışmalar yapılabilir.

Böyle bir çalışmayı yapmak başka şeydir, "sen Türk değilsin, ayrı Kürt ırkıdansın. Seni sömürüyorlar. Aranızda birleşerek ayrı bir Kürdistan devleti kurunuz" (s. 5) demek başka şeydir.

Benim çalışmalarım bilimseldir. Halbuki, mahkemenin, bana atmış gibi gösterdiği şey propagandadır. Fakat bu propaganda bana ait değil, mahkemenin kurgusu.

Türkiye'de Kürt dilinin ve kültürünün neden baskı altında tutulduğu araştırılabilir. Kürt toplumuna karşı sürdürülen asimilasyonun nedenleri, sonuçları, bilimsel yöntemle

incelenebilir. Bu başka şeydir. "Vatandaşların arasına bir nevi ajan gibi girerek ve onlarla teker teker ilgilenerek", "Sen Türk değilsin, ayrı Kürt ırkındansın, sömürülüyorsun, müstakıl bir Kürt devleti kur, hakkını yedirme, Atatürk'e inanma, sızı Türkleştiriyorlar" (s. 5) demek başka bir şeydir. Fakat parantez içindeki bu sözler bana alt değildir. Mahkemenin benim hakkımda kurduğu bir mizansendir. Dosyada bu tür propagandalara ilişkin bir belgenin olması da mümkün değildir. Olamaz.

Bunlar, mahkemenin hayal gücünün çok geniş olduğunu gösteriyor.

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na gönderilen ve içeriği gayet açık olan bir mektuptan böyle bir kurgu nasıl üretilebilir? Yoksa, "onu yazan, bunları da yapar" mantığı mı egemen?

Bunlar, mahkemenin peşin hükmünü ve önyargısını gösterir. Fakat burada, mahkemenin kurduğu mizansenin çok çirkin ve kaba olduğunu belirtmeliyim.

Yargılamaya konu olan maddi şey, bir mektup. Gerekçeli kararın birinci sayfasında bu mektuptan bir kısım alınmış. Bu kısım, ikinci sayfanın ilk paragrafında da devam ediyor.

Mektuptan alınan bu kısım, yani aynı kısım, üçüncü ve dördüncü sayfalarda da aynen tekrar edilmiş. Bunlar parantez içinde veriliyor.

Yukarıda belirtildiği gibi gerekçeli kararda, parantez içinde belirtilen iki kısım daha var. Aynı cümleler burada da tekrar edilmiş. Dördüncü ve beşinci sayfalarda, "sen Türk değilsin..." diye başlayan ve devam eden kısım.

Bunlar mahkemenin kurgusu.

Mahkeme bu mizansenin ile bu yazıların da mektuptan alındığı izlenimini yaratıyor.

Ve yarattığı mizansene dayanarak, ceza tertibine gidiyor. Mahkeme ceza tertibine gitmek için, neden, böyle bir mizansene tevessül etmek gereği duyuyor. Böylesine sübjektif bir noktadan hareket ederek, ağır cezalara gitmek yargı ciddiyeti ile bağdaşmaz. Bunun adı, peşin hükümdür, ön yargıdır, öç almadır.

Mahkeme kendi düşüncelerini benimsemeyen, kendisi gibi düşünmeyen sanığı cezalandırmaktadır.

Nitekim, sık sık "sanık tarafından İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na gönderilen mektubun yayınlandığına inanıyoruz. Bu konuda hiçbir tereddütümüz yoktur. Fakat dış temsilciliklerden soruşturmalarımıza rağmen bunu saptayamadık" diyor. (s. 5)

Ceza vermek, temel bir araç olarak belirlenince, her türlü mizansenî düzenlemek artık mübah sayılır.

Ben, yazdığım mektubu elbette kabul ediyorum. Ve bundan onur duyuyorum. Yazdıklarımı her zaman, her yerde savunurum. Onurla. Fakat, propaganda niteliği ağır basan ajitasyon unsuruna önem veren sözlerin bana ait olmadığını, bunun, mahkemenin bir mizansenî olduğunu vurguluyorum.

Delillerin dürüstçe değerlendirilmediğini söylüyorum.

Halbuki, beni yargılayan mahkeme en az benim kadar dürüst olmalıdır. Bunu istemek en doğal hakkımdır.

4. Mahkeme, Kürt toplumu ile ilgili görüşlere, "komplo teorisi" ile yaklaşıyor. "İç düşmanlar", "dış düşmanlar" zihniyeti ile yaklaşıyor. Mahkemeye göre toplumun iç dinamikleri olamaz. Özgür insanlar olamaz. Olaylar karşısında özerkçe davranan, kendi davranış kurallarını kendisi koyan insanlar olamaz.

Mahkeme her şeyi "iç düşmanlar", "dış düşmanlar" kavramları aracılığı ile açıklıyor. Mahkemeye göre ben de, "dış düşmanlar"ın Türkiye içindeki temin ettikleri bir kişiyim. (s. 2) Hem de, "dış düşmanlar"ın kendi amaçlarına ulaşamadıkları için beni "temin temelleri" 1958 yılına kadar gidiyor. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne, beni, özel olarak koymuşlar. Mahkeme, bu saptamayı yapmış! (s. 2)

Mahkemeye göre, Kürtler konusunda araştırma yapmak için görevlendirilmişim. "Dış düşmanlar" tarafından. Mahkeme bunu da saptamış! (s. 2)

Ve bunlar için, bana, devamlı para yardımı yapılmış. (s. 3)

Ve bütün bunlar karşılığında, ben, "vatanı ve milleti bölüp düşmanlara teslim etmeyi" amaçlamışım. (s. 4); "Dış

düşmanlar"a, "menfaat karşılığında açıkça hizmet etmişim" (s. 5); memleketi yıkmak için kendimi adamışım. (s. 6)

Bunlar mahkemenin sübjektif görüşleridir. Hiçbir ciddi tarafı olmayan beyanlardır.

Mahkeme, bu yargılara nasıl varıyor?

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım mektuptan, mahkemenin "dış düşmanlar" dediği bunlar. Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki yazar örgütleri. Demokratik kişiler ve kurumlar. Bir de, arkadaşım Mehmet Emin Bozarslan'ın bana gönderdiği mektuplardan, toplam 350 İsveç Kronundan, bir yün kazaktan.

(Hemen belirteyim ki, bu mektuplarla birlikte, kazak da benim elimden çıktı. Cezaevinde koğuş aramaları her zaman sakın, sessiz bir şekilde yapılmıyor. Bazan şiddetli operasyonlara gidiliyor. O sırada da arama yapılıyor. O zaman herkesin eşyası bir birine karışıyor. O hengamede bir de sevk yapılıyorsa, çok şey kaybolabiliyor. İşte, Mehmet Emin'in bana gönderdiği ve mahkeme kararlarına da geçen kazak böyle bir koğuş araması sırasında kayboldu.)

Mahkemenin kara mantığının ne kadar sübjektif olduğu açıkça ortada durmaktadır.

İnsanlar toplu halde yaşamaya başlamalarından itibaren yardımlaşma diye bir kurum ortaya çıkmıştır. İnsanlar, birbirlerine hediye verirler. Mahkeme, bunları bile sorun yapıyor. Toplam 350 İsveç Kronu, bir de yün kazak.

Mahkeme, 1980 yılı ortalarında, 1 kronun, 10 TL olduğunu araştırmadı mı acaba?

Mahkemenin 350 kronu, bir de yün kazağı vurgulaması, bana Mehmet Emin'in içtenliğini, aynı zamanda, yoksulluğunu hatırlatır.

Mahkeme, bu "menfaatler" karşılığında, Mehmet Emin'in bana talimat verdiğini de vurguluyor. (s. 6)

Bunlar, mahkemenin sübjektiflikte ne kadar ileri gittiğinin örnekleridir. Mehmet Emin Bozarslan, değerli bir dilci-dir, düşünürdür, bilim adamıdır. Arapça, Farsça, Kürtçe, Türkçe gibi dillerde uzmandır.

“Talimat verme” olayını, Mehmet Emin adına reddediyorum. Bilim yöntemini özümlemiş bir kişi, başkalarına, “şunu yaz”, “şöyle yaz” diye talimat vermez.

Mehmet Emin'in mektuplarından, böyle bir sonuç çıkarılsa, bu, mahkemenin yetersizliğidir. Önyargısıdır, peşin hükümüdür.

23 Mart 1982 tarihli ve aynı tarihte mahkemeye sunulmuş 239 sayfalık savunmanın giriş kısmında bilimsel bilginin nasıl üretildiği konusunda bilgi verilmişti. Bilim-ideolojiresmî ideoloji üzerinde durulmuştu.

Bir de şu var:

Cezaevindeki herhangi bir hükümlüye, posta ile gönderilen mektuplar nasıl gelir? Havaleler, eşyalar nasıl gelir? Kuşkusuz, cezaevi yönetimi aracılığı ile gelir. Kontrol edildikten sonra hükümlüye verilir. Fakat, mahkeme, bunları, kolay kolay ele geçmez belgelerin, bir sırtın, gizli bir ilişkinin deşifrasyonu gibi sunuyor. “Toplam 350 kron”, 350 milyon heyecanı, 350 milyon ajitasyonu içinde anlatıyor.

Bütün bunlar, mahkemenin ciddiye alınmaması gereken bir mantık izlediğini ortaya koymaktadır.

Ne çare ki, mahkemedir. Ciddiye alınması gerekir. Çünkü, kendisine “Türk milleti adına” yargı yetkisi verilmiştir.

Halbuki, ağır ceza tertibine giden bir mahkemenin sübjektif kriterlerle değil, objektif delillerle hareket etmesi gerekir. Çok ciddi olması gerekir.

“Vatanı ve milleti bölüp, dış düşmanlara teslim etmek”, “vatanı parça parça edip, satmak, emirlere amade kılmak” gibi iddiaların ileri sürülebilmesi için daha ciddi delillerin, çok ciddi delillerin olması gerekir.

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na gönderilen ve Türk üniversitesini, Türk yazarlarını, profesörleri, basını, mahkemeleri eleştiren özel bir mektup, 350 İsveç Kronu, bir yün kazak; bu iddialar karşısında çok gülünç kalmaktadır.

Bu delillerin, dürüst bir şekilde değerlendirilmesi değildir. Keyfiliktir.

Adalet duygusunu zedeleyen en önemli olgu da budur: Keyfilik.

5. Mahkeme, gerekçeli kararının bir yerinde şöyle demektedir:

“... Sanık İsmail Beşikçi'nin kendisine yükletilen bu suçu bilerek ve isteyerek işlediği, mektuplarını Avrupa ülkelerinin hemen hemen hepsinin bildiği, beynelmilel lisan olan Fransızca ve İngilizce yazarak, Türkiye üzerinde iktisadi ve siyasi yönden etkinlikleri bulunan ülkelerin yazarlar sendikası başkanlarına göndermiş olmakla açıkça anlaşılmış ve kanaate varılmıştır...” (s. 6)

Görüldüğü üzere, mektubun, “Türkiye üzerinde iktisadi ve siyasi yönden etkinlikleri bulunan ülkelerin Yazarlar Sendikası Başkanlarına” gönderilmiş olmasından gocunuluyor. Peki, Türk hükümeti, bu iddiaları neden fikri düzeyde karşılamıyor? Neden düşüncelere kelepçe vurmaya çalışıyor?

Bu bir özel mektuptur. Bir kişi tarafından okunan.

Halbuki, devletin olanakları geniştir. Milyonlarca kitap, dergi, broşür bastırabilir, dağıtabilir. Radyo, basın, televizyon kendi tekelinde. Seminer, konferans düzenleyebilir. Büyükelçisi var, konsolosları var. Tanıtma Vakıfları var. vs. Bunlar aracılığı ile kendi görüşlerini savunabilir.

“Ermeni Sorunu”nda yaptığı gibi.

Halbuki, Kürt sorununda, Türkiye'nin diyeceği hiçbir söz yoktur. Çünkü Kürt ulusunun varlığını inkâr etmektedir. Bu, Türkiye'nin ayıbıdır. Bu ayıbını gizlemek için, bu sorun üzerinde düşünenlere baskı uygulamaktadır.

Durmadan, Türk ulusunun bölünmesinden, Türk vatanının parçalanmasından söz edilmektedir. Halbuki, bölünen Kürdistan'dır. Parçalanan Kürt ulusudur. Lokma lokma yutulmak istenen Kürt vatanıdır. Yok edilmek ve tarih sahnesinden silinmek istenen ulus, Kürt ulusudur.

Kemalistler de, İngiliz ve Fransız emperyalizminin böylesine bir böl yönet politikasının ortağıdır.

Hükümet, bu sorunu, demokratik yöntemlerle çözümleneceği yerde, baskı uygulamaktadır. Terör uygulamaktadır. Çünkü, düşünceden korkanlar, daima kaba kuvvet kullanırlar. Terör uygulurlar.

Mahkeme, devlet terörünün bir aracı oluyor, polis gibi.

23 Mart 1982 tarihli savunmanın 178-181 sayfaları ara-

sında, bir cezaevi gardiyanının düşüncelerinden söz etmiştim. Orada kullanılan mantık ile, mahkemenin düşünce sistemi arasında, nitelik olarak önemli bir fark yoktur.

6. Gerekçeli kararın bir yerinde de şu söyleniyor:

“... Sanık İsmail Beşikçi'nin esas hakkındaki yazılı savunmasını 239 sayfa olarak hazırlayıp mahkemeye ibraz etmesi, okunduğunda, düşünce ve davranışlarında en ufak bir şekilde taviz vermeden sürdüreceğini bildirmekle, memleketi yıkmak için kendisini adadığını açıkça ortaya koymuş ve pişmanlık duymadığını da kanıtlamıştır.” (s.6)

Mahkeme, düşüncelerimden taviz vermediğim için, pişmanlık duymadığım için, ceza verildiğini vurguluyor.

Düşüncelerden taviz verilse, pişmanlık duyulsa, düşünceler inkâr edilse, ceza verilmeyebilecektir. Örneğin (Kürt diye bir millet yoktur. Onlar Türktür. Türklüklerinden kuşku duyulamaz. Asimilasyon en doğru, en yurtsever görevdir. Şimdiye kadarki düşüncelerimden, yazdıklarımın pişmanım, özür dilerim...) dense, ceza yoluna gidilmeyecektir.

Halbuki, bilimin doğrularından, bunların açıklanmasından taviz verilmemelidir. Bilimin doğrularından kaçılmamalıdır.

Bilimin kavramları objektiftir. Halbuki, “memleketseverlik”, “ülkeyi gözü kadar sevmek”, “milli birlik ve beraberlik sağlamak”, “yıkıcı faaliyetlere karşı gelmek” gibi kavramlar sübjektif kavramlardır. Kişilerin memleketlerini mi sevdiği, kişisel çıkarlarını mı koruduğu pek belli olmaz. Çünkü, bunlar sübjektif değerlerdir. Bunları ölçecek bir yöntem de yoktur.

Bilimsel faaliyetlerin böylesine sübjektif kavramlara bağlanması çok sakıncalıdır.

Siyasal yöneticilere hoş görünmek için, gerçek somutları görmezden gelmek “memleketseverlikle” bağdaşmaz. Siyasal yöneticilere yaranmak için tarihsel olguları çarpıtmak, “memleketi gözü kadar sevmek”nin bir gereği olamaz. Dalkavukluk yapılarak, “milli birlik ve beraberlik” kurulamaz.

Fakat mahkemenin işlediği iyi insan, memleketsever de-

diği, işte böyle, dalkavuk bir kişidir. Resmi gerçeklere, ideolojik gerçeklere boyun eğen, onları, "bilim" diye sunan kişi.

Halbuki, çağdaşlığa doğru ilerlemeyi hedef aldığı belirtilen bir toplumda, böylesine bir süreç kabul edilemez. Çağdaş toplum, zgr iradeli bireylerden oluşur.

Mahkemeler, böyle bir insan tipinin gelişimini teşvik etmelidir. Bunun için devlete, demokratik çözümlere ulaşmasında, alternatifler oluşturmasında yardımcı olmalıdır.

Halbuki, olayımızda mahkeme, düşüncenin kleleşmesini teşvik etmektedir.

Bu da, devlete, itibar sağlayan bir süreç olamaz.

Hüküm, incelemeye çalıştığın yönlerden yine bozulmalıdır.

TALEP

Sayın Başkan, Sayın yeler,

Adalet arama, hak arama, suçlanmış kişilerin en önemli hakkı olması gerekir. Söz söyleme hakkı, kişinin kendisini savunması vazgeçilemeyecek olan haklardır.

Sanık bakımından yargının en önemli güvencesi şudur: Mahkemelerin, inanılır, güvenilir olduğuna inanması. Halbuki, ben, mahkemeleri inanılır ve güvenilir bulmuyorum. Bu durumu, mahkemeye sunduğum savunmada, öteki duruşmalarımın da örnekler vererek açıklamaya çalıştım. (s.42-70; 80-81; 237-239)

Bu davanın sanığı düşüncedir, bilimdir.

Düşünce ve bilim yargılanmaktadır. Yargının kullandığı en temel ölçüt ise, resmi gerçeklerdir. İdeolojik gerçeklerdir.

Bilimin gerçekleri, yalana dayalı resmi ideoloji tarafından suçlanmakta ve mahkm edilmektedir.

Mahkemenin "gerçek dışı" dediği şey (s.5) aslında, toplumun somut gerçekleridir. "Gerçek" dediği ise, ideolojik gerçeklerdir. Resmi gerçeklerdir.

Böyle olunca, toplumun somut gerçeklerini ve bilimin doğrularını ifade eden savunmalarımız için, "sanığın samimiyetle bağdaşmayan ve gerçek dışı olan savunmalarının reddi gerekmiştir" demektedir. (s. 5)

Yargının buradaki görevi, sanığa, resmi ideolojiyi empoze etmektir. Sanığı yıldırınmak, sindirmek, resmi ideolojiyi, ideolojik gerçekleri kabule zorlamaktır. Eğer sindirilemiyorsa, yıldırılmıyorsa, ağır cezalara mahkûm etmektir. Böylece ondan öç almaktır.

Çünkü, sanık, mahkeme gibi düşünmemektedir.

Ve mahkeme, kendisi gibi düşünmediği için sanığı cezalandırmaktadır. Böylece, sanığı, toplumdan tecrit etmekte, düşüncesinin toplum üzerindeki etkinliğini kırmaya çalışmaktadır.

Bu ise, hukuksal bir süreç değildir. Siyasal ve ideolojik bir süreçtir. Önyargılar egemendir. Peşin hükümler egemendir. Mahkemenin gerekçeli kararında bunlar açıkça görülmektedir.

Kısaca, yargı organları, resmi ideolojinin uygulanmasında bir araç olarak kullanılmaktadır. Böyle bir yargının inanırlığı ve güvenilirliği olamaz.

Sayın Yargıçlar,

Ben, 1971 yılında da yargılandım. Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde. Yazdığım kitap ve makalelerden ve sosyoloji asistanı iken üniversitede anlattığım derslerden.

14.8.1972 tarih ve 1972/6 esas, 1972/34 karar sayılı ilamla bu davada da hüküm aldım.

Bu hüküm, 8.3.1973'de Askeri Yargıtay tarafından onaylandı.

Bütün kanun yollarının kullanılmış olmasına rağmen, bu hükümü meşru bulmuyorum. İnanılır ve güvenilir bulmuyorum.

Çünkü, yargının bu konudaki eylemi siyasaldır. Fakat hukuksal değildir. Bilimin doğruların, resmi gerçeklere, ideolojik gerçeklere göre yargılamak hukuksal bir süreç olamaz.

Yargının buradaki amacı, somut gerçekleri yok etmektir. Bunların, insanların, toplumların bilincine çarpmamasını sağlamaktır.

Ben, yazılarımı, düşüncelerimi, her yerde, her zaman

savunabilirim. Bundan onur duyarım. 1970'lerde nasıl savunuyorsam, 1980'lerde de öyle savunurum. Çünkü, ben, bilimi savunuyorum. 20. yüzyıla damgasını vuran temel değerleri. Mahkeme, hükümet ise, kararını hiçbir yerde savunamaz. Çünkü, düşünceyi yargılamıştır. Bilimin doğrularını mahkûm etmeye çalışmıştır. Ve böylece devletin ayıbının gizlenmesine araç olma rolü oynamıştır. Ayıp, Kürt ulusunun yok sayılmasıdır. İnkâr edilmesidir. Bunun, eleştirilemez, doğruluğundan kuşku duyulamaz bir bilgi olarak sunulmasıdır. Bu eleştirilemez, tartışılmaz, tabu olarak tutulması gerekli bir şeydir.

Resmi gerçeklerin, ideolojik gerçeklerin dışındaki her şey "gerçek dışı" sayılmaktadır. Cezalandırılmaktadır.

Mahkemeler, resmi ideoloji doğrultusundaki bu antidemokratik düşünce ve uygulamaların aracı olmamalıdır.

Bu, toplumun adalete olan inancını, adalet duygusunu zedeler, yok eder.

Haksızlıkların en korkuncu da adalet kurumları aracılığı ile yapılanıdır. Bütün bunlara rağmen, adalet arama, hak arama, en kutsal bir haktır. Bu hakkı talep ediyorum. Düşüncenin açıklanmasından, bilimin doğrularından kaçılmaz. Yönetim, dolayısıyla yargı ise, düşünceyi, bilimi, suç sayıyor.

Türk yargısı ve yönetim ile aramda uzlaşmaz bir görüş ayrılığı, çelişki vardır. Benim somut gerçek dediğim şeylere, Türk yargısı ve yönetimi "gerçek dışı" diyor. Kendilerinin "gerçek" dediği şey ise, yalana dayalı resmi ideolojinin kendisi. Bu derin bir görüş ayrılığıdır. Bilimin doğruları böylesine bir ideoloji tarafından yargılanıyor, cezalandırılıyor. Haksız ve inkârcı olduğu için tartışmıyor. Sadece, kendi görüşlerini dayatıyor.

Bilimsel görüşlerden dolayı pişmanlık duyulduğunun açıklanması isteniyor. Bilimsel görüşlerin açıklanmasından pişmanlık duyulur mu? Bilimin doğrularından kaçılır mı?

Bütün kanun yolları kullanılıyor, fakat bu durum değişmiyor. Buna rağmen, adalet aradığımı, hak aradığımı vurgulamak istiyorum.

Dış ülkelerdeki herhangi bir kişiye veya kuruma yazılan

bir mektubun, milli menfaatlere aykırı bir faaliyet olarak devletin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyici bir faaliyet olarak değerlendirilmemesi gerekir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950), insan haklarını korumak ve teminat altına almak için iki organ kurmuş. Bir, İnsan Hakları Komisyonu, öteki, İnsan Hakları Mahkemesi.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin, insan haklarının teminat altına alınması bakımından getirdiği hüküm şu: Üye ülke vatandaşlarına, kendi devletlerinin mahkeme kararlarına itiraz hakkı, yani kendi devletlerini şikayet hakkı.

İç hukuktaki kanun yolları tüketildikten sonra, ilgili kişi, karar karşısında hâlâ mağdur olduğuna inanıyorsa, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvurabilir. Kararın, İnsan Hakları Komisyonu'nda yeniden incelenmesini isteyebilir. Komisyon da, başvuruyu ciddi bulursa, dosyayı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gönderiyor. Dava burada görülüyor.

Buna, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na Bireysel Başvuru Hakkı deniyor. Yalnız, bu hakkın kullanılabilmesi için, ilgili devletin, vatandaşlarına bu hakkı tanıdığını bildirmesi gerekiyor. Sözleşmenin 25. maddesi bunu gerekli kılıyor.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni 22 devlet imzalamış. Başka bir deyişle Avrupa Konseyi'ne üye devletlerin sayısı 22.

Bu devletlerden 18 tanesi vatandaşlarına bireysel başvuru hakkını tanımış. Bu 18 devlette iç hukuktaki kanun yolları tükendikten sonra, karar aleyhine, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvuran pek çok kişi var.

4 devlet ise, vatandaşlarına bu hakkı tanımamış.

Bu dört devletten biri Türkiye. Ötekiler ise, Yunanistan, Kıbrıs ve Malta.

O halde, Türkiye'deki yönetimi, üniversiteyi, yazarları, profesörleri eleştiren düşüncelere, milli menfaatlere aykırı bir eylem olarak bakmamak gerekir. Bu tür eleştirilerin amacının, devletin, dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürmek olduğu söylenmemelidir. Görüldüğü gibi, bunlar, Avrupa Konseyi çerçevesinde doğal bir süreç. Kanun yollarının

bir devamı. Ve etkin bir biçimde kullanılıyor.

18 devlet, vatandaşlarına neden, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvuru hakkını tanıyor? Şöyle düşünebiliriz. Çünkü, gocunacak şeyleri yok da ondan. Fakat bu süreç onları itibarlı kılıyor.

Türkiye, vatandaşlarına bu hakkı tanımıyor. Bununla kalmıyor, eleştirileri düşmanca faaliyetler sayıyor. Düşman yandaşlığı sayıyor. Ağır cezalar veriyor. Böylece, ayıbını gizlemeye çalışıyor. Yargı organlarını da bu süreçte araç olarak kullanıyor.

Ayıbı, Kürt toplumu olma özelliklerini, Çerkes toplumu olma özelliklerini, yok etmeye çalışmasıdır.

Türkiye, bu ayıbından kurtulmalıdır.

Düşünceye ve bilimsel gelişmeye baskı yaparak, eleştirileri boğarak, itibar sağlanmaz. "İtibarlı bir devletim" görüntüsü de sürekli olmaz.

Önemli olan antidemokratik ilişkileri tasfiye etmektir. İrkçi ve sömürgeci ilişkileri tasviye etmektir. İki ölçütlü düşüncelerden ve uygulamalardan kurtulmaktır. Türkiye, ancak, böyle bir süreç içinde çağdaşlaşabilir. "Çağdaş uygarlık düzeyine" ulaşabilir.

İtibarı yanlış yerlerde aramamak gerekir.

Türkiye, ırkçı ve sömürgeci ilişkileri tasfiye edeceği yerde, yoğun bir biçimde sürdürüyor. Fakat, bunların ifade edilmemesi için yasaklar koyuyor. Gizli kalmaları için çaba gösteriyor. Konuşulmasını önlemeye çalışıyor.

Bu ise, itibarını yanlış yerlerde aramaktan başka bir şey değildir.

Yargı organları, bu antidemokratik uygulamaların araçları olmamalıdır. Bilakis, devletin, demokratikleşmesine, toplumun çağdaşlaşmasına yardımcı olmalıdırlar. Demokratik alternatiflerin oluşturulmasına katkıda bulunmalıdırlar. Bu, kuşkusuz, hukukun dinamik bir yorumudur. Hukuk ile toplumsal yapı arasında bağ kurmaya çalışan bir anlayıştır.

Mahkemenin ise, dogmatik bir yaklaşımı vardır. Mekanık, katı bir düşünce ve uygulama içindedir. Önyargılı ve peşin hükümlüdür.

Yazdığım bir mektup ile, devletin, dış ülkelerdeki itibarı-

nı kırıdığım iddia edilmektedir. Halbuki, Türk Devleti'nin itibarını kıran esas süreç bu yargılamanın bizzat kendisidir.

Bu bakımdan, bu davanın tümünden reddedilmesi gerekir.

Galile'yi yargılayan Ortaçağ Engizisyon Mahkemeleri'nin niteliği asırlar sonra konuşulmaya başlanmıştır, anlaşılmıştır. Bu yargılamaların niteliğinin anlaşılması için, aylara, haftalara bile gerek yoktur. Çoktan anlaşılmıştır.

Kitle haberleşme araçları o kadar etkin ki! Dünya o kadar küçüldü ki!

Ve Türkiye'de 10 milyonu aşkın Kürt yaşadığı, fakat Kürt toplumu olma özelliklerinin baskı altında tutulduğu dünyanın sırrı değildir.

Ben, düşüncelerimi her yerde savunabilirim. Bundan onur duyarım. Bunu, "sanığın kendisini vatan yıkıcılığına adanması" (Gerekçeli Karar s. 6) olarak değerlendirmek mümkün değildir. Ciddi de değildir. Fakat, mahkemeler, hükümet, bu kararlarını savunamazlar. Düşünceye baskı kolay kolay savunulamaz.

Sorunları yok sayma, baskı altında tutma çözüm değildir.

Hükümet, baskı önlemlerini, polis ve cezaevi önlemlerini artıracığı yerde, demokratik çözümler üretmeye çalışmalıdır.

Yargı organları da kararlarıyla bu sürece katkı sağlamalıdır.

O bakımdan bu davanın tümünden reddi gerekir.

Veya hükümet, yargı organları, kararlarını pek demokratik buluyorlarsa, eylemlerini savunuyorlarsa, vatandaşlarına, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvurma hakkı tanınmalıdır.

Kendisini o platformlarda savunabilmelidir.

Temyiz nedenlerinin incelenmesini ve talebimin dikkate alınmasını saygı ile diliyorum.

24 Mayıs 1982

İsmail Beşikçi

imza

Sıkıyönetim Tutukevi

Seymen/Kocaeli

NOT:

Bu dilekçe, 147 sayfadır.

Başlıca 6 bozma nedeni ileri sürülmüştür. Bir de talep maddesi.

TEMYİZ DİLEKÇESİ

**ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA
SUNULMAK ÜZERE İSTANBUL SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI 2 NUMARALI ASKERİ
MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
SELİMİYE/İSTANBUL**

Özü : 6.9.1982 tarih ve Esas No: 980/
480 Karar No: 982/ 509 Sayılı
mahkumiyet hükmünün temyizi

Temyiz eden : Sıkıyönetim Tutukevi Seymen/
Kocaeli'nde tutuklu İsmail Beşik-
çi

Kararın tebellüğ tarihi : 5 Ekim 1982

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

1. 1977 yılında, “**Bilim Yöntemi, Türkiyede'ki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İskânı**” (Komal Yayınevi, İstanbul 1977) isimli kitabımdan dolayı İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi tarafından bir dava görülmeye başlandı.

2. 1978 yılında, yine İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi tarafından başka bir kitabım ile ilgili bir dava-
nın görülmeye başladı. Bu kitabın adı, “**Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu**” (Komal Yayınevi, Ankara 1978) idi.

3. Bu yargılamalar mahkûmiyetle sonuçlandı. Birincisi

1 yıl 6 ay. Halen Yargıtay'da görüşülmektedir. İkincisi ise 2 yıl 12 ay. Bu hüküm kesinleşmiş olup infaz edilmiştir.

4. Bu davaların görülmesi sırasında çeşitli savunmaların oldu. Bunlar bilimin ve düşüncenin savunulmasıdır. Demokrasinin, özgürlüklerin ve çağdaşlığın savunulmasıdır. Zira ben, kitaplarımı, yazılarımı, yani bilimi ve düşüncelerimi savunmaktan yargılanıyorum. Düşüncenin ve bilgi üretmenin, en sağlıklı, en geçerli ve en kalıcı yönteminin bilim olduğunu söylediğim ve bunun gereklerini de yerine getirdiğim için yargılanıyorum.

Bilimsel düşünmek, bilimi üretmek bir sır falan değildir. Bilimselliğin göstergesi, gelenekçi, resmiyetçi ve bürokratik ilişkiler çerçevesinde, kurum içi kararlarla kazanılmış ünvanlar olamaz. Bilim dinamik bir sistemdir. Gelenekçi, resmiyetçi ve bürokratik kurumsal çerçeveler ise bilimin üretilmesine engel olur.

Bilimsel düşünmek, bilimi üretmek sır falan değildir. Bilim, herkesin kavrayıp uygulayabileceği bir yöntemdir. Düşüncenin en sağlıklı yöntemidir. Bilimsel bilgi, en geçerli, en kalıcı bilgidir.

Bilimi, düşüncenin öteki yöntemlerinden ayıran en önemli özellik olgusal oluşudur. Olgulardan hareket etmeyen ve olgular tarafından desteklenmeyen hiçbir önerme bilimsel olamaz.

Eğer toplumun yapısında Kürt varsa, bilim bunu ifade eder. Kürt toplumunun içinde bulunduğu ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları anlamaya çalışır. Öteki toplumlar karşısındaki durumunu araştırır.

Bu görüşler resmi ideoloji ile çatışmaktadır. Çünkü resmi ideoloji Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmektedir. Kürt, Kürt toplumu, Kürt ulusu, Kürtçe, Kürt dili, Kürdistan gibi sözcükleri yasaklamıştır. Türkiye'de, Kürtlerin varlığından söz edenleri, Kürt toplumu olma haklarını savunanları, "vatan hainliği" ile suçlamaktadır. Ağır bir baskı ve terör ile sık sık kullandığı ceza ve hapisane yolu ile kişilere, kendi görüşlerini empoze etmeye, yani, Kürtlerin varlığını inkâr etmeye çalışmaktadır.

Bu bakımdan Türk resmi ideolojisi yalana dayalı ve in-

kâra dayalı bir ideolojidir. Çünkü Kürt ulusunun varlığını yok saymaktadır. İnkâr etmektedir. Toplumsal gerçekler yerine, yani gerçek gerçekler yerine, yalana ve inkâra dayalı ideolojik gerçekleri koymaktadır. Herkesin bunu benimsemesini ve bundan başka bir gerçek kabul etmemesini, araştırmamasını istemektedir. Basın, radyo, televizyon, eğitim kurumları gibi araçları ile tek yanlı olarak, bu görüşlerin propagandasını yapmaktadır.

Ortaçağda, Batı'da, dünyanın yuvarlak olduğunu söyleyenler ağır işkencelere tabi tutulurlardı. Dünyanın dönmediğini söylemeye zorlanırlardı. Türkiye'de, günümüzde, Kürtler ve Kürdistan konusundaki yargılamaların, ortaçağdaki yargılamalarla nitelik bakımından önemli farklar yoktur. Yargılamalara aynı öz egemendir. Devlet, yoğun baskı ve terör ile bilimsel düşünceyi yok etmeye, yalana ve inkâra dayalı resmi ideolojiyi egemen kılmaya çalışmaktadır.

5. Yargı, yalana dayalı resmi ideolojinin hayata geçirilmesi için sık sık kullanılan bir araçtır. Olguların anlatımından taviz vermeyen, bilimin üretiminden taviz vermeyen, yalana dayalı resmi ideolojiyi benimsemeyen kişilere ceza vermek, hapishaneye koymak. Yargıya yüklenen görev bu olmuştur.

Yargının bu görevi hukuksal değildir. Siyasaldır ve idari- dir. Bu idari ve siyasal görev yasaklarla ve cezalarla sürdürülmektedir. Yasaklarla sürdürülen bu sürecin tartışmaya en ufak bir tahammülü yoktur. Yasaklar, ağır cezaî müeyyidelere bağlanmıştır.

Şurası açıktır ki, ben, beni yargılayan yargıçlar gibi, mahkeme heyeti gibi düşünmemekteyim. Yargıçlarla, mahkeme heyeti ile aramızda uzlaşmaz bir çelişki vardır. Uzlaşmaz görüş ayrılıkları vardır. Fakat bu düşünce ayrılıkları, devamlı olarak benim cezalandırılmam ile sonuçlanmaktadır. Mahkemeler, gerekçeli kararlarında, "düşüncelerini hâlâ da savunmaktadır", "savunduğu görüşlerden taviz vermemektedir" "düşüncelerinde ısrar etmektedir" diyerek, bunları en önemli suç delili diye ortaya koymaktadırlar. Bunların doğru ya da yanlış olduğunu hiç tartışmamaktadır. Sadece, bu düşüncelerin yasak olduğunu, bunları açıklamamanın cezası gerektirdiğini vurgulamaktadırlar.

Ben bilimi savunmaktayım. Doğa, tarih, toplum ve insan hakkında en sağlıklı bilgi üretme yolunun bilim olduğunu söylemekteyim. Yalana dayalı resmi ideolojinin toplumsal gerçeklerin, gerçek gerçeklerin anlatımını engellememesi gerektiğini vurguluyorum. Yargıçlar, mahkemeler ise, Kürtlerin varlığını inkâr etmektedirler. Kürtlerden söz edeni suçlu saymaktadırlar. Ceza vermektedirler. Bu ise hukuksal bir görev değildir. Siyasal bir görevdir. Mahkemelerin böylesine siyasal bir görevin gerçekleştirilmesinde, böylesine bilim karşıtı ve antidemokratik eylemlerin meşrulaştırılmasında araç olarak kullanılmaları, adalet duygusunu zedeleyen etkenlerin başında gelir. Adaleti yıpratır. Bu süreç içinde adalet inandırıcılığını ve güven vericiliğini kaybeder.

“Bağımsız yargı” adı altında, bu tür siyasal görevleri yürüten yargıçlara ve mahkemelere ise güven duyulmaz. Benim güvenim yoktur. Uzun zamandan beri.

Gerçeklerin söylenmesini ceza tehdidi altında tutan, sanıkları yalan söylemeye, kişiliklerini inkâr ettirmeye zorlayan kurumlara adalet kurumları denemez. Bunlar idari ve siyasi fonksiyonlardır ve yargı fonksiyonları ile özünden çelişir.

Yargıçlarla, mahkeme heyeti ile sanık arasındaki görüş ayrılıkları sanığı cezalandırma ile sonuçlanmamalıdır. Demokratik toplumlarda kişiler devlet gibi düşünmek zorunda değildirler. Resmi ideolojiye uygun kategoriler içinde, ideolojik kalıplara uygun bir biçimde düşünmek zorunda değildirler. Demokratik toplumlarda kişiler, devlete karşı eylemlerinden yargılanırlar. Düşüncelerinden değil. Kaldı ki, benim düşüncemin yöntemi bilimdir. Ağır ceza uygulamaları ile ve terörle bilimsel düşünceyi yok etmenin, onun yerine resmi ideolojiyi egemen kılmanın, demokrasi kavramı ile en küçük bir ilişkisi olamaz. Bunlar çoğulcu demokratik sistemi özünden zedeler. Yok eder.

6. Hüküm mahkemesinin gerekçeli kararında sözü edilen ve suçun delili diye gösterilen 6.6.1979 ve 8.1.1980 tarihli dilekçeler, belirttiğim kitaplara ilişkin davalarda yapılan savunmalardır.

Bu savunmalardan da cezaya gidilmesi adalet adına düşündürücüdür. Bu zihniyetle gidilirse, örneğin bu temyiz di-

lekçesinden dolayı da soruşturma açılabilir ve cezaya gıdilebilir. Ve bu zincirleme olarak sürer. Bu ise adaletin iflasından başka bir şey getirmez.

Çünkü bilimin üretiminden taviz verilemez. Mahkemele-rin meşrulaştırmaya çalıştıkları idari ve siyasi yasakların ise hiçbir meşru temeli yoktur. Mahkemeler, "bilimsel düşün-meyeceksin, bazı olguları görmezden geleceksin, yalana ve inkâra dayalı resmi ideolojiye aynen itibar edeceksin, yalan söylemeye mecbursun" diyemezler. Derler, fakat kabul edile-mez. Çünkü meşru değildir. Hiçbir zorbalık mahkemelerin hoşgörüsü ile meşruluk kazanamaz.

Yukarıda sözü edilen savunma dilekçeleri ile ilgili ola-rak, hüküm mahkemesinin kararında şu cezalar sayılmak-tadır:

a) Kürtçülük propagandası yapmaktan, milli duyguları zayıflatmaktan 1 yıl 2 ay hapis,

b) Adliyenin manevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif-ten 1 yıl 2 ay ağır hapis, 4 ay 20 gün sürgün,

c) Devletin ve Cumhuriyetin manevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyiften 1 yıl ağır hapis, 4 ay sürgün.

a) Benim Kürtler ve Kürdistan konusundaki görüşlerim bilimsel saptamalardır. Kürdistan'da ırkçı ve sömürgeci bir baskı uygulandığını söylüyorum. Kürt toplumunu zaman ve mekân boyutları içinde kavramaya çalışıyorum. Kürdistan'ın uluslararası bir sömürge olduğunu söylüyorum. Kürdis-tan'ın bölünmesinin ve parçalanmasının, Kürt ulusuna böl yönet politikası uygulanmasının nedenlerini araştırıyorum. Bir ulusu diliyle, tarihiyle, kültürüyle, adıyla, sanıyla yok et-menin, tarihten silmenin, dünyada bir eşi daha bulunma-yan ırkçılık ve sömürgecilik olduğunu söylüyorum.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Yukarıda ileri sürülen görüşler böyledir veya değildir. Bunun yolu tartışmaktır. Bunları ileri sürenlere ceza ver-mek değildir. Fakat, bilimin aydınlığına tahammül edeme-yenler, bilimin önermeleri yerine yalana dayalı resmi ideolo-jiyi egemen kılmaya çalışanlar böyle bir konuyu kuşkusuz tartışamazlar. Yasaklarla, cezalarla baskı sürdürmenin ko-laycılığını seçerler.

Hiçbir mahkeme kararı toplumsal gerçekleri yok edemez. Değiştiremez. Mahkemelerin ne böyle bir görevi vardır, ne de yetkisi.

Bilimin önermelerinin propaganda olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Kaldı ki, ben, Türk yargılarına, Türk yargısına güvenimin olmadığını çoktan beri vurguluyorum. Yalana dayalı resmi ideolojiyi uygulayan, kişileri yalan söylemeye teşvik eden ve zorlayan bir kuruma güven duyulamayacağını belirtiyorum. Böyle bir kuruma, bu kurumun üyelerine ise propaganda yapılması düşünülemez.

Kaldı ki, suç diye, suçun delili diye ileri sürülen şeyler mahkemeye sunulmuş savunma dilekçeleridir. Elbette kitaplarımı, yazılarımı savunacağım, düşüncelerimi, bilimi savunacağım. Bundan daha doğal ne olabilir? Mahkemeler ise, hem kitaplara ceza veriyor, hem de kitapları savunan savunmaya. Aynı maddelerden. Cezanın çeşidini ve miktarını da artırarak.

Mahkemenin Ağır Değerlendirme Hatası

Mahkeme, suçun oluştuğunu ispat edebilmek için, dilekçenin cezaevi müdürlüğü aracılığı ile gönderildiğini, dilekçenin cezaevinde okunduğunu, suçun alenen teşekkül ettiğini bildirmektedir. Halbuki, her iki dilekçe de cezaevi müdürlüğü aracılığı ile gönderilmemiştir. Çünkü ben o zaman tutuklu değildim. Dilekçeler incelendiği zaman bu husus hemen anlaşılabilir.

Görüldüğü gibi mahkeme dosyaya hakim olmadan, kesin bir önyargı ile cezaya gitmiştir. Bir mizansen uydurarak. Ve bu mizansenin kendisini zor durumlara düşüreceğini hiç düşünmeden.

Bütün bunların ötesinde, bir kişi tutuklu olduğu zaman, cezaevi müdürlüğü aracılığı ile de dilekçe gönderebilir. Bu aleniyetin oluştuğunu göstermez. Çünkü mecburi bir yoldur.

b) Savunma dilekçeleriyle, mahkemenin manevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif ettiğim iddiası hiç doğru değildir.

Mahkemelerin, yargıçların, Kürtlerin varlığını inkâr ettikleri, Kürtlerin varlığını ileri sürenleri suçlu saydıkları açık

bir olgudur. Kürtlerin ulusal varlığının inkârı ise, Kürt toplumuna karşı uygulanan ırkçı ve sömürgeci politikanın bir parçasıdır. Mahkemeler, böyle bir politikayı meşrulaştırıcı bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu ise hukuksal bir görev değildir. İdari ve siyasal bir görevdir. Sık sık yaşadığımız, bu açık seçik olguların saptanması, mahkemeleri alenen tahkir ve tezyif olarak değerlendirilemez.

Eğer bunlar tahkir ve tezyif olarak değerlendirilirse, Kürtleri yok sayan mahkemelerin yaptığına ne ad verilebilir? “Kürt yoktur, herkes Türktür ve mutludur” diye gerekçeli kararlar yazan mahkemelerin yaptığına ne ad verilebilir? Mahkeme kararları ile Kürt ulus varlığını yok etmeye çabalamanın ve böyle bir çabaya meşruluk kazandırmanın adı nedir? Doğru söyleyeni ve bilimi cezalandıran, sanığı yalana dayalı resmi ideolojiyi kabule zorlayan mahkemelerin yaptığına ne ad verilebilir? Bunlar, adaletin, hukukun, insan haklarının, demokrasinin, bilimin neresinde yazılıdır? Bilim, insan hakları, demokrasi, adalet, hukuk, evrensel kavramlardır. Türk hukuku, Türk siyasetine uygun bir hak, hukuk, demokrasi, insan hakları, eşitlik, bilim... kavramları yarata-maz. Yaratır, fakat bu konudaki çabalar ciddiye alınamaz.

c) Yazılı savunmalardan, devletin ve cumhuriyetin manevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif sonucu da çıkarı-lamaz.

Türk Devleti, Kürtlerin varlığını yok saymaktadır. İnkâr etmektedir. Kürdistan olarak bilinen bir coğrafya parçasını, Kürt dili, Kürtçe olarak bilinen kategorileri kabul etmemek-tedir. Kürt dilini ve kültürünü yok etmeyi, Kürt varlığını tarihten silmeyi temel bir devlet politikası olarak belirlemiştir.

Eşitlik ilkesi, böylesine bir köleleşme sürecine bağlan-mıştır. Kürtlüğünü inkâr eden, öz benliğini inkâr eden, Türkleşen, Türkleştiğini yüksek sesle ifade eden kişiler her türlü kamu haklarından yararlanmaktadır. Fakat, Kürtlüğünü koruyarak, Kürt toplumu olma özelliklerini savunarak en ufak bir hakkın sahibi olamamaktadır. Değil hak sahibi olmak zulüm ve zindandan başka bir şey görememektedir. Eşitlik ilkesinin böylesine bir köleleşme sürecine bağlanma-sı, eşitlik ilkesinin inkârından başka bir şey değildir.

Bu, Türk siyasetine uygun eşitlik, demokrasi, insan

hakları, bilim... kavramları oluşturma çabalarının bir ürünüdür. Amacı da, ırkçı ve sömürgeci politikayı gizleme, "demokratik" ve "bilimsel" görünmedir.

Resmi ideolojinin yasaklarla, ceza tehdidi ile yurttaşlara empoze edilmeye çalışılması Cumhuriyetçilik kavramına da aykırıdır. Cumhuriyet anlayışı, özgür düşünceli yurttaşları gerekli kılar. Başka bir deyişle cumhuriyetin yurttaşı, resmi otorite karşısında hiçbir hakka sahip olmayan "teba" değildir. Özgür kişilerdir. Öyle olması gerekir. Yalana dayalı resmi ideolojiyi kabul etmeyen kişilerin cumhuriyete karşı oldukları iddiası ciddiye alınamaz.

Türkiye'de Kürt sorunu karşısında uygulanan politika, açıkça ortada durmaktadır. Bu bir sır değildir. Bütün dünya tarafından bilinmektedir. Dünya toplumları bu konuda, gün geçtikçe daha çok bilinçlenmektedir. Bunların saptanması, anlatılması, devletin ve cumhuriyetin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif olarak değerlendirilemez.

Sakınılması gereken bu politikanın eleştirilmesi değildir. Irkçı ve sömürgeci politikalarından uzak durmak, demokratik politikalar geliştirmekdir.

Eğer bunlar devleti tahkir ve tezyif olarak değerlendirilirse, Kürt toplumunu yok etme amacı güden politikanın adı ne olabilir? Bir toplumu diliyle, kültürüyle, tarihiyle, adıyla, sanıyla yok etmenin, tarihten silmenin adı ne olabilir? Böyle bir süreç çağdaş demokratik dünyanın neresinde görülmektedir? "Türkiye'de böyle şeyler yoktur, olamaz" diye inkâra sapıp, bunları ileri sürenleri de cezaevine koymak, asla, bu sorunların çözümü olamaz. İnkâra, yalana dayalı resmi ideolojinin ve onu koruyan, meşrulaştırmaya çalışan hukukun iflasından başka bir şeyi göstermez.

7. Bir ulusu, diliyle, kültürüyle, tarihiyle, adıyla, sanıyla yok etmek, tarihten silmek, çağdaş bir tutum, demokratik bir tutum olamaz. Bu, demokrasiye, insan haklarına, ulusların eşitliği anlayışına aykırıdır. Bu bakımdan ırkçı ve sömürgeci politikaların bir parçasıdır. Çağdaş, demokratik bir toplum olma ideali ile insanlık ideali ile bağdaşmaz.

20-23 Eylül 1982 tarihleri arasında, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı Or-

general Kenan Evren, Yugoslavya'ya resmi bir ziyarette bulundu. Orgeneral Evren, Yugoslavya'daki Türk toplumunun sahip olduğu haklardan övgü ile söz etmektedir. Türk toplumunun, Türk toplumu olma haklarını kullanabilmelerinden duyduğu memnuniyeti belirtmektedir. 23 Eylül 1982 günü, gerek Yugoslavya'da yaptığı konuşmalarda, gerek aynı gün Türkiye'ye dönüşte Esenboğa Havaalanı'nda yaptığı konuşmada bu hususları önemle vurgulamaktadır. Televizyon bu konuşmaları aynen vermiştir.

Fakat, insan hakları, sadece Türklerin hakları olarak yorumlanamaz. Ulusların eşitliği, sadece, Türk toplumunun hakları söz konusu olduğu zaman ileri sürülemez. Bütün bu haklar ve kategoriler, sadece Türkler için değil, herkes için savunulduğu zaman değerli ve anlamlı olur. Başka ülkelerdeki Türklerin, Türk toplumu olma haklarını savunurken, Türkiye'deki Kürt ulusal varlığını yok etmeye çalışmak derin bir çelişkidir.

TALEP

Ben düşüncelerimi ve görüşlerimi, kitaplarımı, yazılarımı savunmaktan yargılanıyorum. Toplumsal olguların anlamından taviz verilmemelidir, yani, bilim yönteminin gereklerine uyulmalıdır, dediğim için ve uyduğum için yargılanıyorum. Yalana dayalı resmi ideolojiye itibar etmediğim için yargılanıyorum.

Beni yargılayan yargıçlarla ve mahkeme heyeti ile aynı görüşte ve düşüncede değilim.

Yargıçlar, Kürt diye bilinen bir unsur olmadığını, herkesin Türk olduğunu vurguluyor. Kürtlerin varlığını ileri sürerleri suçlu ilan ediyor. Bu tür kişilerin "dış düşmanlar"la işbirliği yaptıklarını söylüyor. Bu yalanların kabul edilemeyeceğini, bilimin aydınlık ve ışıklı yolundan taviz verilemeyeceğini belirtiyorum. Yargıçlar gibi, mahkeme heyeti gibi düşünmediğim için de ağır cezalara çarptırılıyorum.

Aslında, bunların ceza olma vasıfları da kalmamıştır. Ceza, tam anlamıyla zulüm ve işkence haline gelmiştir. Öyle kullanılmaktadır. Çünkü kişilere, özgür kişilere, ceza tehdidi ile zulüm ve işkence ile bilimsel düşünceye zıt yöntemler kabul ettirmek olanaklı değildir.

Ortaçağda bile, bilim adamlarını, dünyanın dönmediğine inandırmak mümkün olmamıştır. Demokrasi ve insanlık idealinin geliştiği, bilimin en sağlıklı düşünce biçimi olduğu günümüzde, insanların yalana inandırılmaları hiç mümkün olamaz.

Bütün bunlardan dolayı bu hüküm bozulmalı, dava tamamen ortadan kaldırılmalıdır. Böyle bir hüküm ne Türk Devleti'ne ne de Türk adaletine onur kazandırmaz. Fakat, adaletin, adalet duygusunun iflasını getirir. Zira, bizim haklılığımız tarihseldir. Ve bilimin verilerinden kaynaklanmaktadır. Zor ve baskının ise, bilim karşıtı tutumları ve haksızlıkları uzun müddet gizlemesi olanağı yoktur. Dünyanın gittikçe küçüldüğü, kitle haberleşme araçlarının etkinliğini gittikçe artırdığı, insan hakları anlayışının gittikçe güç kazandığı günümüzde baskı ve zor hiçbir sorunun çözümü değildir. Çözüm demokratik ve bilime dayalı alternatiflerin geliştirilmesinde yatar.

Hüküm bu bakımlardan bozulmalıdır.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Bu, benim, Askeri Yargıtay'a gelen ilk davam değildir. Daha bir ay gibi kısa bir süre önce, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım bir mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün cezasına çarptırıldım. Ve bu ceza Askeri Yargıtay tarafından onaylandı. Halbuki hüküm mahkemesinin soruşturmalarna rağmen, mektubun bir basın organında yayınlandığı saptanamamıştı. Buna rağmen ceza onaylandı.

10 yıl önce de, üniversitede anlattığım derslerden ve yayınladığım kitap ve makalelerden dolayı 8 yıl 4 ay ağır hapis, 4 yıl 8 ay 7 gün hapis cezasına çarptırılmışım.

Bütün bunlardan dolayı, Kürt sorunu ile ilgili Türk yargısının tamamen önyargılı olduğunu, bu yargıya güvenimin olmadığını söylüyorum. Bu saptamadan adliyenin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif, devletin ve cumhuriyetin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif sonucu çıkarılamaz. Saygın bir adalet kurumu bu işleri yapmamalıdır. Çünkü bunlar hukuksal sorunlar değildir. İdari ve siyasi sorunlardır. İdari ve siyasi sorunların çözümünde bir araç olarak kullanılan yargı kurumlarının zaten güven vericiliği ve saygınlığı kalmaz.

Bir ulusun, diliyle, kültürüyle, tarihiyle, adıyla, sanıyla tamamen tarihten silinmesi, bunun için her türlü yolun denenmesi ise o devlete saygınlık kazandırmaz. Çünkü bu ırkçı ve sömürgeci politikaların bir parçasıdır.

Ayrıca, bu duruşmaların aleni olarak yürütüldüğü de doğru değildir. 26.5.1982 tarihinde Kocaeli Adliyesi'nde, Ağır Ceza Klemi'nde bana sorular soran hakim bile değildi. Daktilo yazan biri idi. Bileklerindeki kelepçeleri çözmek gereği bile duyulmadı. Böylesine usulsüz ve kanunsuz bir ifadeden sonra böyle cezalara varılması adalet kurumunun ciddiliğı ile bağdaşmaz.

Yargıçlar, adalet duygusunun, adaletin özünün yıpratılmasına hiç aldırmış etmemektedirler. Böyle bir yargının, sanığın kelepçelerinin bile çözülmeden ifadesinin alınması, hakim huzurunda bile dinlenilmemesi, daktilo sekreterlerin kullanılması gibi, şekil sayılabilecek unsurlara hiç önem vermeyeceğı açıktır. Zira bu işlerin nasıl kotarıldığının, usulüne nasıl uydurulduğunun yolu yordamı bellidir.

Bütün bunlardan dolayı, benim Türk yargısına, Türk yargıçlarına güvenim yoktur. Bilimi inkâr eden, onun yerine, yalana dayalı resmi ideolojiyi koymaya çalışan bir kuruma güven duyulamaz. Yargıladığı kişiye kendi görüşünü ve düşüncesini empoze eden, bilime inanmayan bir kurum güven vermez.

Savunmayı tartışmayan, sadece reddeden, fakat gerekçesiz reddeden bir kurum saygın ve güven verici olamaz.

Fakat suçlanmış kişilerin kendilerini savunmaları, kendilerini dinleyecek, adam yerine konulacak bir makam aramaları en doğal haklarıdır. Bu bakımdan, dosyalarımın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne intikal ettirilmesini talep ediyorum. Türk yargısı, şimdiye kadarki kararların çok adil olduğuna, uluslararası hukuka uygun olduğuna inanıyorsa bundan çekinmemelidir.

Saygı ile dilerim.

11 Ekim 1982

İsmail Beşikçi

Sıkıyönetim Tutukevi

Seymen/Kocaeli

KARAR DÜZELTME İSTEMİ

ÇANAKKALE KAPALI CEZAEVİ MÜDÜRLÜĞÜ ARACILIĞI İLE ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA ANKARA

Özü

: Kararın düzeltilmesi istemi

Rüşvet alarak yüz kızartıcı suç işleyen ve bunu şebeke olarak sürdüren yargıçların verdiği mahkûmiyet hükmü meşru, yasal ve hukuksal olamaz.

Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi (Gölcük/Kocaeli)'nin 23.3.1982 tarih ve Esas No. 1981/586 Karar No. 1982/247 sayılı mahkûmiyet hükmü.

Bu hüküm Ağustos 1982'de Askeri Yargıtay tarafından onaylanmıştır. Fakat onama kararı bana bildirilmemiştir.

Kararın Düzeltilmesi

İsteminde Bulunan

: İsmail Beşikçi, Çanakkale Cezaevi'nde hükümlü

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

I. OLAY

1. İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım bir özel mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün cezasına çarptırıldım.

Sözü edilen mektup Toptaşı Cezaevi'nde (İstanbul) kaldığım sırada yazılmıştır. O sıralarda, **“Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu”** isimli kitabımdan dolayı, İstanbul Toplu Basın Asliye Mahkemesi tarafından verilen cezanın infazı yapılıyordu.

2. Hüküm, Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi (Gölcük/Kocaeli) tarafından verildi. 23.3.1982 tarih ve Esas No. 1981/586, Karar No. 1982/247 sayılı mahkumiyet hükmü.

Hüküm mahkemesi kararında “... mektubun yabancı ülkelerde neşredildiği **“tereddütsüz”** anlaşılmıştır. Ancak, buradaki temsilcilerimizin neşriyatın fazlalığı nedeni ile adım adım takip edemedikleri içindir ki, ellerine geçemediği gibi, sonradan yaptıkları soruşturmalar ile de neşredildiklerinin tesbiti yapılamamıştır” demektedir. (s. 5)

3. Mahkûmiyet kararının bozulması için 24.5.1982 tarihli 147 sayfalık bir dilekçe ile Askeri Yargıtay'a başvur-dum. Fakat Askeri Yargıtay, temyiz taleplerinin hiçbirisini dikkate almadan, tamamen keyfi bir şekilde hüküm mahkemesinin kararını onayladı.

II. RÜŞVET OLAYI

1. 3 Kasım 1982 tarihinde İngiliz Yayın İstasyonu BBC Türkiye ile ilgili olarak özetle şu haberi verdi: Gölcük Sıkıyönetim Mahkemesi hakimlerinden Deniz Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş ve Deniz Hakim Yüzbaşı Çağlar Aksoy yargıladıkları sanıkların yakınlarından 4 milyon lira rüşvet alırken suçüstü yakalandılar. Ve tutuklandılar. Deniz Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş Türk Adalet Bakanı ve Yargıtay Eski Başkanlarından Cevdet Menteş'in yeğenidir.

Aynı tarihlerde, daha başka yabancı radyolar da, hem kendi kamuoylarına, hem Türk kamuoyuna, hem de dünya kamuoyuna bu olayı duyurdular.

Not: Sıkıyönetim Tutukevlerine ve siyasi tutuklu ve hükümlülerin hapsedildiği özel cezaevlerine radyo sokulmuyor. Fakat, adli tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu cezaevlerine radyonun girmesinde bir sakınca görülüyor.

Hüküm kesinleştikten sonra Seymen'den (Sıkıyönetim Tutukevi) alınarak İzmit Kapalı Cezaevine sevkedildim. Çanakkale Özel Tip Cezaevi'ne getirilmeden önce bir müddet orada tutuldum. İzmit Kapalı Cezaevi'nde adli tutuklu ve hükümlüler kalıyordu ve koşullarda radyo vardı. Bu haberi orada duydum. BBC'nin bu haberini, daha sonra, Sıkıyönetim Mahkemesi'nde duruşması olan İzmit Barosu'na bağlı avukatlar da doğruladılar.

Bu olayın Türkiye'de, Türk basını tarafından ve TRT tarafından yayınlanması engellenmiştir. Bu habere yayın yasası konulmuştur.

2. Olay, 1.5 ay kadar sonra, Türkiye'de Hürriyet gazetesi ile Türk kamuoyuna da duyurulmuştur. Hürriyet gazetesi 12 Aralık 1982 tarihli sayısında "Rüşvetçi hakimler yargıç önünde" biçiminde bir haber vermiş ve yargıçların fotoğraflarını basmıştır. Gazete, daha sonra haberine şöyle devam etmektedir: "... Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Gölçük Askeri Mahkemesi'nde görevli iki hakim yüzbaşı, idam istemiyle yargılanan 4 teröristin yakınlarından, cezayı hafifletmek için rüşvet aldıkları iddiasıyla mahkemeye çıkarılıyor. 1 milyon 250 bin liraya anlaşıp yarısını peşin aldıkları öne sürülen iki hakim tutuklu..."

Gazete, daha sonra haberinde, Deniz Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş'in, Adalet Bakanı Cevdet Menteş'in yeğeni olduğunu vurgulamaktadır. Olayın gelişimini anlatmaktadır. Rüşvet için gizli buluşmalar, pazarlıklar, fiyat üzerinde anlaşmalar vs. Yargıçların suçüstü yakalanmaları, rüşvet parasının numaralarının alınması, 625 bin liralık kağıt para destelerinin, sanık yargıçlar tarafından, mahkemede işi olan herkesin izleyici bakışları önünde, mahkemenin giriş kapısının duvarının dibine atılması... özel olarak belirtilmektedir.

12 Aralık 1982 tarihli Hürriyet gazetesinde bu haber yayınlanmaktadır. Buna karşılık aynı tarihli Cumhuriyet ve Tercüman gazetelerinde başka bir haber yer almaktadır. Buna göre Deniz Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş, Harp Filo Komutanlığı disiplin subaylığına, Deniz Hakim Yüzbaşı Çağlar Aksoy Gölçük Denizaltı Filo Komutanlığı disiplin subaylığına

atanmışlardır. Sıkıyönetim Mahkemelerinde görevli 14 subayın yerlerinin değiştiği bildirilmekte, listede, bu iki sanık yargıcın da adı bulunmaktadır.

3. Bu haberi verdiği için, Hürriyet gazetesinin basımı ve dağıtımı, Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı sorumluluk bölgelerinde süresiz yasaklanmıştır. (Hürriyet, 13.12.1982) Bir hafta kadar sonra dağıtımına tekrar izin verilmiştir.

4. Duruşma hakkında bilgiler bazı gazetelerde de yer almıştır. Günaydın gazetesi, 14.12.1982 tarihli sayısında Askeri Savcı'nın iddianamesini özetlemektedir. Askeri Savcı İddianamesinde, olay günü, sanıklardan Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş'in çantasından 2 milyon 900 bin liralık (iki milyon dokuzyüz bin lira) mevduat sertifikası ile 2 bin Alman markının (yaklaşık 152 bin lira) ele geçirildiğini vurgulamaktadır. Bundan dolayı, Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş hakkında döviz kaçakçılığından dolayı da ceza verilmesi istenmektedir.

5. Bu duruşma sonunda Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş 8 yıl 2 ay; Hakim Yüzbaşı Çağlar Aksoy ise 6 yıl 9 ay 20 gün ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Hüküm mahkemesi kararında, Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş'in cezasını, "suçun birden çok kişiye aynı kasıtle işlenmesi nedeniyle altıda bir oranında artırıldığını da belirtmektedir. (Cumhuriyet, 31.12.1982)

III. RÜŞVET OLAYININ DAVAMIZ AÇISINDAN ÖNEMİ

Sözü edilen rüşvetçi yargıçlar, Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş ve Hakim Yüzbaşı Çağlar Aksoy benim duruşmamın yargıçlarıdır. Duruşma 19 Ekim 1982 günü başlamıştır. Bu sanıklardan Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş duruşmaların hemen hemen hepsinde üye hakim olarak hazır bulunmuştur. 8 Mart 1982 tarihli duruşmada ise heyette duruşma hakimi olarak görev almıştır. Karar duruşmasında, yani 23 Mart 1982 tarihli duruşmada heyette yer almamıştır.

Hakim Yüzbaşı Çağlar Aksoy ise sadece karar duruşmasında üye hakim olarak yer almıştır. Hakim Yüzbaşı Çağlar Aksoy, o günlerde, İstanbul'dan Gölcük'e yeni tayin edilmiş-

tir. Dosyayı incelemeye bile fırsat bulamadan karar mahkemesine katılmış, bir özel mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün cezasına imzasını atmıştır.

IV. ASKERİ YARGITAY'IN ONAMA KARARININ ANLAMI NEDİR?

Yukarıda ana hatları ile sözü edilen rüşvet olayı benim için sürpriz olmamıştır. Çünkü rüşvet, olağanüstü siyasal durumların en olağan olaylarından biridir. Çünkü bu tür dönemlerde en ufak bir eleştiriye olanak verilmez. Eleştiri ceza tehdidi altında tutulur. Zaten resmi ideolojinin kayıtsız şartsız sözcüsü olan basın, iyice köleleştirilir. Bu dönemlerde, basına, öteki kitle haberleşme araçlarına verilen temel görev siyasal bakımdan güçlü kişilerin övülmesi olur. Bunlar, silahlı kuvvetlerden aldıkları güç ile siyaset yapmayı tamamen kendi tekellerine almış, başkalarının siyaset yapmasını engellemişlerdir. Basından ve öteki kitle haberleşme araçlarından her gün minnet duygularının tekrarlanması istenir. "... 12 Eylül'den önce kara günler yaşıyorduk. İyi ki askerler geldi, bizi kurtardı..." gibi...

Mademki siyasal iktidara el koyan yöneticiler eleştirilemeyecektir, öyleyse, baştan aşağı kamu yönetimi de eleştirilemeyecektir. Kamu yönetiminin eylemleri hakkında konuşulmayacaktır. Yolsuzluklar görülmeyecek, duyulmayacaktır. Görmezden, duymazdan gelinecektir. Bu durum, en azından, "bu işe karışmayayım, benden uzak olsun" anlayışını geliştirecek, kökleştirecektir. Basının, kitle haberleşme araçlarının susturulduğu, köleleştirildiği ortam ise, rüşvet için en elverişli bir ortamdır. Mademki her şey gizli, kapaklı kalacaktır, kimse kamu yönetimini eleştirmeye cesaret edemeyecektir, madem her şey yapanın yanına kâr kalacaktır, bu durum rüşvetten medet umanlar için bulunmaz fırsatlardır.

Öte yandan rüşvet alanlar resmi ideolojiyi, o gün için itibarda olan siyasal görüşleri aynen benimsemişlerdir. O günün yöneticileri ile kudret sahipleri ile en ufak bir görüş ayrılıkları yoktur. Resmi ideolojinin kayıtsız şartsız uygulayıcısıdır. Bu ise rüşvet alanların o günkü ve gele-

cekteki durumları için önemli bir sigortadır. Resmi ideolojiyi kayıtsız benimsemeleri ve uygulamaları, onları, bulundukları makamalarda güçlü kişiler haline getirmektedir. Kendilerine muhakkak daruşılması ve kendilerinden akıl alınması gereken zorunlu kişiler olmaktadır. Böylece, hukuk dışı işler, ahlaki olmayan fiiller daha bir rahatlıkla sürdürülebilmektedir. Rüşvet alan üst düzey kamu yöneticilerinin, iri kıyım bürokratların siyasal görüşlerine bakıldığı zaman, bunların resmi ideolojinin kayıtsız şartsız savunucuları ve uygulayıcıları olduğu açıkça görülür. Resmi ideolojiye böylesine bir yakınlık olmadan rüşvet olayının sürdürülmesi olanaksızdır. Kimse, o günkü siyasal anlayışa muhalif olan, bunun için de, devlet bürokrasisi içinde, yöneticiler yanında, fazla itibarı olmayan, itelenen, kakalanan bir memura rüşvet teklif etmez. Çünkü bu tür memurlar iş bitiremez. Bütün bürokratların rüşvet almaları elbette söz konusu değildir. Fakat rüşvet için en elverişli ortamlardan biri budur.

Olağanüstü yönetimler, genel olarak rüşvetle mücadele için bayrak açtıklarını söylerler. Fakat, rüşvetle mücadelenin, yolsuzluklarla uğraşmanın temel koşulu özgür basındır. Her türlü yolsuzluğun, rüşvetin anında yazılması, bunları yapanların deşifre edilmesidir. Özgürlükleri kısıtlayan, basını köleleştiren, kamu yönetimini eleştirilemez kılan hiçbir yönetim rüşvetle mücadele edemez. Rüşvetle mücadele ettiğini vurgular. Fakat bu sadece lafta kalır.

Nitekim, bu olayda da, takibat, ancak rüşvet iddiaları, fısıltıları aşır her şey ayyuka çıktığı zaman açılabilmiştir. Olayın gizli kalması istenmiştir. Batı'nın bütün haber ajansları, olayı, gümbür gümbür kendi kamuoylarına ve dünya kamuoyuna duyurdukları halde, Türkiye'de uzun müddet yayın yasağı konmuştur. Kaldı ki, buradaki olayın, kamu yönetiminde görülen öteki rüşvet olaylarından çok değişik bir özelliği vardır. Bu olayda rüşvet alanlar yargıçtır. Türk milleti adına, kişileri cezalandırma ve zindana atma yetkisine sahip bir kurumda çalışmaktadırlar. Halbuki rüşvet de Türk Ceza Kanunu'na göre bir suçtur, yüz kızartıcı bir suç. Böylesine yüz kızartıcı suçları işleyen, ceza yasasını ihlal eden yargıçların, ceza yasasını uygulama yetkisi kabul edilemez. Bu yargıçların verdiği cezalar meşru olamaz. Bu yargıç-

ların da yer aldığı heyetlerin verdiği cezaların hukuksal niteliği yoktur.

1. Türkiye'nin Dış Ülkelerdeki İtibarı Sorunu

Ben İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım özel bir mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün cezasına çarptırıldım. Gerekçe, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını neşir yolu ile küçük düşürmek, Türkiye'nin dış itibarını zayıflatmak. Benim, Kürtlerin varlığından söz etmem, Kürtlerin ulusal varlığının inkâr edildiğini, Kürt ulusal özelliklerinin, Kürt dilinin ve kültürünün yok edilmeye çalışıldığını, böylece, Kürt ulusuna ırkçı ve sömürgeci bir politika uygulandığını yazmam, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını küçültmek olarak değerlendirilmektedir.

Gerek 23 Mart 1982 tarihli karar duruşmasında mahkemeye sunduğum 239 sayfalık savunma dilekçesinde, gerek Askeri Yargıtay'a gönderdiğim, 24 Mayıs 1982 tarihli temyiz dilekçesinde belirttiğim gibi, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarı bu tür eleştirilerle zedelenmez. Fakat bu eleştirilerin yasaklanması, engellenmesi, ceza tehdidi altında tutulması, eleştiri sahibi yazarların hapse atılması Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedeler. Çünkü yasaklamalar, ceza tehditleri ve hapisler, ülkenin ayıbını gizlemeye çalıştığı biçiminde değerlendirilir. Yoksa eleştirilerin yanlış olduğu söylenir, gerekirse çürütülürdü, denir.

Vurgulamak istediğim konu ise bana ceza veren yargıçların rüşvet olgusudur.

Dünyanın ileri gelen bütün radyo televizyon istasyonları, rüşvet olgusunu hem kendi kamuoylarına hem de dünya kamuoyuna duyurmuşlardır. Sıkıyönetim Mahkemesi'nde görevli olan ve birisi Adalet Bakanı'nın yeğeni olan iki yargıç milyonluk rüşvetler alırlarken suçüstü yakalandılar. İşte, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyen süreçlerden biri bu olgunun bizzat kendisidir. Türk milleti adına yargılamak yapan yargıçlar rüşvet alıyorlar. Peki, bu haberi yayınladılar diye, bu haber istasyonlarına karşı, Türk hükümeti ne yapabilmıştır? Bir şey yapabilir mi? Bu haber istasyonlarının Türkiye'deki muhabirleri için herhangi bir yaptırım ola-

bilir mi? Türk hükümetinin ne bu haber istasyonlarına karşı, ne de haber ajanslarının Türkiye'deki muhabirlerine karşı hiçbir şey uygulamadığı, uygulayamadığı kuşkusuzdur.

Rüşvet olgusu, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedelediği gibi, yabancı ülkelerde yaşayan Türklerin, öteki ülke insanları karşısında ezilip büzülmelerine de neden olur. Ayrıca yüz kızartıcı bu eylem kesin olarak savunulamaz. Bu yüz kızartıcı suçun yargıçlar tarafından işlenmesi, bu yargıçların olağanüstü dönemin yargıçları yani sıkıyönetim yargıçları olması, Türk hukukunun uygulayıcıları hakkında ipuçları vermektedir.

Halbuki ben, düşüncelerimi, onurla, kıvançla savunurum. Her yerde, her zaman. Çünkü, bilim, insanlığın geliştirdiği en önemli düşünce biçimidir. Irkçılığa ve sömürgeciliğe karşı olmak, eşitliği, ulusların eşitliğini savunmak, özgürlükleri, demokrasiyi, bilimi savunmak çağdaş demokratik toplumun en önemli süreçlerinden biridir. Bütün bunlara rağmen, bunları savunuyorum diye, ben cezalandırılıyorum. Fakat Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını kökten zedeleyen bir sürece karşı bir şey yapılamıyor. Rüşvet olayı kamuoyundan gizlenmeye çalışılıyor. Fakat yabancı radyolardan duyurulması karşısında hiçbir şey yapılamıyor.

Öyleyse, benim yargılanmam, hukuka göre değil, iç politika gereklerine göre yapılmıştır. Siyasal ve ideolojik karar ve tutumlara yargı organı kullanılarak meşruluk ve hukuk-sallık verilmiştir.

Burada, dramatik bir çelişki vardır. Bu dramatik çelişkiyi tarih, ilerde, şöyle belirleyecektir: "1982 senesinde, bir Sıkıyönetim Mahkemesi, bir yazarı, yabancı bir ülkenin yazarlar birliği başkanına yazdığı özel bir mektuptan dolayı, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürdüğü iddiası ile 10 yıl ağır hapis 5 yıl sürgün cezasına çarptırdı. Bu ceza Askeri Yargıtay tarafından kısa bir süre içinde onaylandı. Ceza kesinleşti.

Fakat, bu davanın görülmesinde görev alan yargıçlardan ikisi, bu karardan 7 ay kadar sonra, yargıladıkları başka sanıkların yakınlarından, cezada indirim karşılığı rüşvet alırlarken suçüstü yakalandılar.

Ben, rüşvet yedikleri açıkça ortada duran bu yargıç-

ların da görev aldığı heyetin verdiği mahkumiyet hükmünün hukuksal olmadığını, meşru olmadığını söylüyorum.

Bu bakımdan dosyanın yeniden ele alınmasını ve incelenmesini talep ediyorum.

“Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarı” kavramı üzerinde de dikkatle durmak gerekir. Örneğin, Türkiye'de Kürtler de yaşamaktadır. Fakat Türk hükümetleri, Kürt dili ve kültürü üzerine ağır baskı yapmaktadırlar. Kürt ulusal özelliklerini yok etmek için, asimilasyon, yani Türkleştirme sürecini hızlandırmak için her türlü önlem alınmaktadır... Bunlar her gün yaşadığımız olgulardır. Sistematik izlem ve gözlem verileri ile doğrulanmaktadır. Somut olgulardır.

İşte, Türkiye'nin dış itibarını küçülten bu ırkçı ve sömürgeci politikanın bizzat kendisidir. Yoksa bu politikaya karşı çıkılması, bu politikanın eleştirilmesi değil. Çünkü ulusal özelliklerini, ana dillerini ve kültürlerini korumak ve geliştirmek, bütün ulusların en doğal haklarıdır. O halde, bu konudaki haber ve incelemelerin baskı altında ve ceza tehdidi altında tutulmasının tek bir nedeni vardır: Devletin ayıbını gizlemek. Sürdürülen ırkçı ve sömürgeci politikanın dünya kamuoyunun bilincine çarpmasını önlemek.

Rüşvet olayında ise, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyen olgu rüşvetin bizzat kendisidir. Olağanüstü bir dönemde, olağanüstü mahkemelerde görev yapan asker yargıçların, rüşveti yaşamlarının bir parçası haline getirmeleridir. Yoksa rüşvet ilişkilerinin eleştirilmesi, bu ilişkilere karşı çıkılması değildir.

Türkiye'de ise, bu konuda ters bir politika sürdürülmektedir. Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyen olguların düzeltilmesine çalışılmamaktadır. Fakat, bu politikanın eleştirilmesi ceza tehdidi altında tutulmaktadır. Örneğin, ırkçı ve sömürgeci politikalara son verilmemekte, bu politikalar ısrarla, bilinçle sürdürülmekte, fakat bunları eleştirenler hapse konulmaktadır. Yazarların bu yüzden hapsedilmeleri ise, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedeleyen yeni bir olgu olmaktadır. Irkçı ve sömürgeci politika bilinçle sürdürüldüğü halde, inkâr yoluna da sapılmaktadır. “Böyle sorunlar yoktur, biz insan haklarına uyuyoruz” denmektedir.

Bir taraftan Kürt ulusal özellikleri tümüyle yok edilmeye çalışılmakta, bir taraftan da, insan haklarına saygıdan söz edilmektedir. Bu iki yüzlü politikayı eleştirenlere ise ceza verilmektedir.

Hatayı veya yanlış düzeltmek gerekir. Yanlışın sürdürülmesinde ısrar etmek, fakat bunu gizleme gayretine girmek yeni yeni yanlışların yapılmasını da zorunlu kılacaktır. Ve bu zincirleme olarak sürüp gidecektir. Bu ise, bu politikanın iflasından başka bir şey getirmeyecektir.

2. Yargıçlar, En Az Yargıladıkları Sanıklar Kadar Dürüst Olmalıdırlar

Yukarıda sözünü ettiğim gerek 239 sayfalık dilekçede, gerek 147 sayfalık dilekçede, şu hususu ısrarla vurguladım: Beni yargılayan yargıçlar, en az benim kadar dürüst olmalıdır.

Halbuki, gerek delillerin değerlendirilmesinde, gerek usul hükümlerinin uygulanmasında, gerek savunma hakkına saygı konusunda yargıçlar dürüst davranmamışlardır. Halbuki, dürüst yargıçlardan kurulu bir heyette yargılanmak sanığın en doğal hakkı olmalıdır. Heyette görev alan yargıçlardan ikisinin yüz kızartıcı bir suç işlemeleri ve bunu sürekli yapmaları bu talebin ne kadar haklı olduğunu göstermektedir.

3. Mahkemenin Gerekçeli Kararının Hukuksal Özü Yoktur

Karar Baştan Aşağı Bir Polemikten İbarettir

Hüküm mahkemesi, kararının bir yerinde, bir arkadaşım tarafından cezaevine, İsveç'ten gönderilen kazak ve toplam 350 İsveç kronu uzun uzun söz konusu etmektedir. Benim "dış düşmanlar"ın emrinde olduğumu, onların istek ve iradesi doğrultusunda yazı yazdığımı iddia etmektedir.

Mahkemenin "dış düşmanlar" dediği, İsveçre, İsveç, Norveç, Hollanda gibi ülkelerin yazar örgütleridir. Bazı Kürt yazarlarıdır. "Toplam 350 kron" denerek abartılan para da 3500 TL'dir. (1980 yılında bir İsveç kronunun karşılığı 10

TL'dir.) Kaldığı gerek kazak, gerek "toplam 350 kron" cezaevi muhasebesi aracılığı ile yanı posta ile gelmiştir. O halde, mahkeme, gerekçeli kararında "kazak ve toplam 350 kron"u neden büyötmektedir? Gayet açık. Yargıçlar milyonluk rüşvetlerin pazarlığını yapmaktadırlar. Ahlak dışı olan, hukukça da kesinlikle yasaklanan bu eylemlerini gizlemek için bir yazara, arkadaşından gelen bir hediyeı mübalağalı bir şekilde büyötmektedirler. Sorun yapmaktadırlar. Yüz kızartıcı suçlar işleyenlerin bu tür yollara başvurmaları da doğaldır. Başkalarını suçlayarak kendi suçlarını gizlemeye çalışmak.

142 sayfalık temyiz dilekçemde, mahkemenin gerekçeli kararının hukuk dışı özünü gizlemek havasını, sanığı küçük düşörmeye çalışan, sanığın onurunu zedeleme gayreti içinde olan yapısını belirtmeye çalışmışım. Bunun bir yargı kararı olamayacağını vurgulamışım.

Buna rağmen, Askeri Yargıtay bu hükmü onaylamakta hiçbir sakınca görmemiştir. Şimdi ise her şey açıkça ortada durmaktadır. Milyonluk rüşvete bulaşan yargıçlar, kendi yüz kızartıcı suçlarını örtebilmek için, bu ahlak dışı işlerini kamunun bilincine çarptırmamak için, bir yazara arkadaşı tarafından gönderilen kazağı, "toplam 350 kron"u büyötmeye çabası içine girmektedirler.

Bu yargıçlardan, Deniz Hakim Yüzbaşı Eyüp Menteş'in çantasında, suçüstü yakalandığı gün 2 milyon 900 bin liralık mevduat sertifikası, 2000 Alman Markı da bulunmuştur.

Bu yargıç banker midir? Yoksa yargıç mıdır? Tüccarlık mı yapmaktadır, yoksa yargıçlık mı? Yargıçların tüccarlık yaptıkları, bankerlik yaptıkları dünyanın neresinde görölmüştür? Ya o dövizler? Bir yargıç döviz kaçakçılığı yapabilir mi? Bu tür işleri pişiren, kotaran bir yargıcın, "döviz kaçakçılığı yaptığı sonucuna varılmıştır" diye başkalarına ceza vermesi inandırıcı mıdır?

Hukuk, bu tür süreçlere hoşgörü ile bakamaz. Halbuki, Askeri Yargıtay'ın onama kararı, bu ilişkilere hoşgörü ile bakmak, bu ilişkileri meşrulaştırmak, yasallaştırmak olarak değeriendirilebilir.

Dosyanın bu bakımdan da yeniden ele alınması ve düzeltilmesi gerekir.

4. Duruşma Gizli Yapılmıştır

Temyiz dilekçemde ileri sürdüğüm konulardan birisi de duruşmanın gizliliği idi.

23 Mart 1982 tarihli duruşma. O günkü duruşmada, hem savcının esas hakkındaki mütalaasını okuması istenmiş, hem de savunma yapılması istenmiştir. Fakat yazılı olarak hazırladığım 239 sayfalık dilekçenin okunmasına izin verilmemiştir. Dilekçenin yeterli olduğu, ancak, çok kısa konuşulabileceği söylenmiştir. Ve hüküm aynı duruşmada açıklanmıştır.

Yazılı savunmanın yeterli olduğu söylenmiş, fakat mahkeme heyeti yazılı savunmayı da okumamıştır. Savcının esas hakkındaki mütalaasını okuması, "savunmanı yap" denmesi, 239 sayfalık dilekçenin alınıp dosyaya konulması, ara verilmesi, hükmün açıklanması 30-40 dakika içinde olup bitmiştir. Burada şekli bir kuralın yerine getirilmesine bile özen gösterilmemiştir.

Bu ise tam anlamıyla keyfiliktir. Duruşmanın gizliliğidir. Mahkeme, hem sözlü savunma için izin vermemiş, savunmayı dinlememiş, savunmayı hemen kesmiş, hem de yazılı savunmayı okumamıştır. Yazılı savunmayı da okumadan hükmü varmıştır.

Elbette, "duruşma gizli yapılacaktır" diye alınmış bir mahkeme kararı yoktur. Fakat, duruşma, fiilen gizli yapılmıştır. Sözlü savunmayı dinlemeyen, bunun için yeterli süreyi sanığa vermeyen, yazılı savunmayı da okumayan bir mahkemenin açık duruşma yaptığı ileri sürülemez. Gizli duruşma ise keyfiliğin, hukuk dışı olmanın en önemli aracıdır.

Bunları temyiz dilekçemde önemle vurguladığım halde Askeri Yargıtay bu talepleri hiç incelememiştir. Görmezden gelmiştir. Bu ise, hukuk dışı tutumlara, keyfi tutumlara meşruluk ve yasallık vermekten başka bir şey değildir.

Duruşmada, konuşmak istediğimiz zaman, mahkeme, "kısa kes, vaktimiz dar, sırada daha çok duruşma var", "konuşman gerekli değil, her şey anlaşılmıştır" vs. diyordu. Konuşmayı yarıda kesiyordu. Sanıkları azarlıyor, konuşmak için direnenleri dışarı attırıyordu.

Rüşvet olayından sonra anlıyoruz ki, sanığı dinlemek

için vakit bulamayan, yazılı savunmayı da okumayan, fakat mahkumiyet hükünü veren bazı yargıçlar rüşvet pazarlıkları için bol bol vakit bulmuşlar. Sarık yakınları ile, تنها yerlerde, gizli gizli buluşup pazarlık yapmışlar.

Bunlar, hukuken, tasvip edilemez olgulardır. Fakat gerçektir. Dosyanın bu bakımdan da yeniden ele alınması gerekir. Bu taleplerin görmezden gelinmesi, dikkate alınmaması, bu süreçlerin hoşgörü ile karşılandığı, meşrulaştırılmaya ve yasallaştırılmaya çalışıldığı biçiminde yorumlanabilir.

5. Yargıçlarla Aynı Düşüncede Olmak Zorunluluğu Yoktur

Ben, beni yargılayan yargıçlarla aynı düşüncede, aynı görüşte değilim. Aramızda uzlaşmaz görüş ayrılıkları var. Onlar bilimsel düşünceye karşı çıkıyorlar. Toplumsal gerçeklerin konuşulmasını, ifade edilmesini istemiyorlar. Yalana dayalı resmi ideolojiyi kayıtsız şartsız benimsemişler. Bunu uyguluyorlar. Herkesin Türk olduğunu, Kürt diye bir ulusun olmadığını vurguluyorlar. Kürtçe diye bir dilin olmadığını söylüyorlar. Aksini söyleyenleri cezalandırıyorlar. Zindana atıyorlar. Ben ise, doğa, tarih ve toplum hakkında en geçerli bilginin bilimsel bilgi olduğunu söylüyorum. Bilimsel bilgi üretiminin temelinde olguların yattığını, olguların anlatımından taviz verilemeyeceğini söylüyorum. Bu bilimsel tutum ve davranış ise, yalana dayanan, yani Kürtlerin varlığını inkâr eden resmi ideolojiye çok ters geliyor. Dolayısıyla resmi ideolojinin kayıtsız şartsız uygulayıcısı olan yargıçlar, bu düşüncelere ceza veriyorlar. Fakat bu düşüncelerin doğru olup olmadığı tartışmasına kati surette girmiyorlar. Sadece ceza veriyorlar. Kendilerine verilen görev bu. Duruşmayı gizli yürütmek, bu antidemokratik ve hukuk dışı uygulamanın bir vasıtası oluyor.

Bütün bunlardan dolayı, benim, beni yargılayan yargıçlar gibi düşünmem olanaksızdır. Bu yargıçlar gibi düşünmediğim, bilimsel düşünceye sahip çıktığım, çağdaş demokratik toplumun tüm değerlerini, insanlığın şeref ve haysiyetini savunduğum için de onur duyarım. Kaldı ki, bana ceza veren yargıçlardan bazıları, en az ikisi, yüz kızartıcı suçlarını

da sahibidirler. Milyonlarca lira rüşvet alırken suçüstü yakalanmışlardır.

Bu yargıçlar, kendilerini tayin eden siyasal otoritenin istek ve iradesi doğrultusunda resmi ideolojiyi eleştirenlere en ağır cezaları vermektedirler. Bunun için dosyayı tetkik etmeleri, dosyaya egemen olmaları falan gerekmiyor. Siyasal otoritelerin emirlerine kesinlikle boyun eğen, resmi ideolojinin kayıtsız şartsız uygulayıcısı olan bazı yargıçlar, rüşvet almak gibi hukuk dışı işlere de bulaşabiliyorlar. Rüşveti yaşamlarının bir parçası haline getirebiliyorlar.

Benim, beni yargılayan yargıçlar gibi düşünmem, onlar gibi davranış göstermem kuşkusuz olanaksızdır. Düşünceyi ağır bir biçimde cezalandıran, bilime düşmanca tavır takınan, savunmayı dinlemeyen, sanığın söz hakkını kısıtlayan, sanığı adam yerine koymayan, küçümseyen, buna karşılık, rüşveti hayatının bir parçası haline getiren yargıçlarla, elbette düşünce ve davranış olarak uyuşamam.

Bunlar, “yargıçların manevi şahsiyetini küçük düşürmek”, “adaletin manevi şahsiyetini küçük düşürmek” olarak da değerlendirilemez. Benim böyle bir niyetim yoktur. Hiçbir zaman olmamıştır. Fakat bu kavramlar, hukuk dışı ve ahlak dışı birtakım olguların eleştirilmesinin engellenmesi yönünde de kullanılamaz. Örneğin, rüşvet olayını ele alalım: Bu olay beni çok yakından ilgilendirmektedir. Çünkü rüşveti alan yargıçlar, bana haksız ve usulsüz bir cezanın verilmesinde görev almışlardır. Rüşvet ve ceza ilişkilerini eleştirmek, benim, hem hakkım, hem de görevimdir.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Türkiye’de, Kürtlerin varlığını ileri süren görüşler yasaklanmaktadır. Cezalandırılmaktadır. Bilimsel düşünce yerine resmi ideoloji konulmaktadır. Bilimsel düşünce zindana kapatılmakta, fakat, ırkçı ve sömürgeci düşünceye olağanüstü bir serbestlik verilmektedir. Irkçı ve sömürgeci düşünce, devlet politikası olarak teşvik edilmektedir. Atatürk’ün 100. Doğum Yıldönümü dolayısıyla Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından yayınlanan kitaplar bu ırkçı ve sömürgeci düşüncenin en belirgin örnekleridir. Bu kitaplardan bazıları şunlardır:

Kadri Kemal Kop (Sevengil) **Araştırma ve Düşüncelerim** (Doğu ve Güneydoğu Anadolu Türkçesini Etkileyen Faktörler) İkinci bs. yayına hazırlayan Gürsan Güner, Ankara 1982. (ilk baskısı 1938)

Mehmet Şerif Fırat, **Doğu İlleri ve Varto Tarihi**, 4. bs., Ankara 1981.

Mehmet Sekban, **Kürt Sorunu**, 4. bs., Ankara 1981.

Şükrü Kaya Seferoğlu, **Anadolu'nun İlk Türk Sakinleri: Kürtler**, Ankara 1982.

Şükrü Kaya Seferoğlu-H. Kemal Türközü, **100 Soruda Türklerin Kürt Boyu**, Ankara 1982.

Nazmi Sevgen, **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türk Beylikleri-Osmanlı Belgeleri ile Kürt Türkleri Tarihi**, Ankara 1982.

Bu kitaplarda, Kürtlerin aslının Türk olduğu, Kürt dilinin yani Kürtçenin de Türkçenin bir şubesi olduğu iddia edilmektedir. 239 sayfalık savunma dilekçesinde bir yargıcın da aynı görüşü savunarak benimle tartıştığını söylemiştim. İzmit Adliyesi'nde, **"Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İskanı"** kitabımdan dolayı ifademini alan yargıç da aynı şeyleri söylüyordu. Bu tür görüşlere katılmadığımı, onları bilimsel bulmadığımı söylemiştim. Yargıç, tavırlarıyla, beni ceza ile tehdit etmişti. Nitekim, sözü edilen bu kitaptan dolayı da bana ceza verildi.

Görüldüğü gibi, baskı ile zor ile devletin zorlayıcı baskı araçları yolu ile benim yalanı kabul etmem istenmektedir. Tek gerçek olarak yalana dayalı resmi ideolojiyi benimsemem, aksi halde cezalandırılacağım, söylenmektedir.

Ben, bu görüşleri benimsemiyorum. Ve bunları eleştiriyorum. Örneğin yukarıda ismi geçen kitaplar. Önceden, "Dağlı Türkler" deniyordu. Bu kitaplarda yeni bir deyim daha uydurulmuş, "Kürt Türkleri." Bu, Türk hükümetlerinin Kürt ulusuna karşı yürüttüğü ırkçılığı ve sömürgeciliği kökleştirmek için, ne kadar olağanüstü gayretler içinde olduklarının belirgin delilidir. Kürtlerin ulusal varlığını yok sayabilmek, inkâr edebilmek, asimilasyonu hızlandırabilmek için her türlü tedbir alınıyor. Kıbrıs Türkleri gibi, Rumeli Türkle-

rı gibi, Afgan Türkleri, Azerbaycan Türkleri gibi, bir de “Kürt Türkleri” varmış.

Ve bu kitaplar Adalet Bakanlığı eliyle bütün cezaevlerine dağıtılıyor. Özellikle, siyasal hükümlü ve tutukluların bulunduğu özel tip cezaevlerine.

Bilimsel kitapların cezaevlerine girmesi engelleniyor, fakat kargaları bile güldüren görüşleri içeren kitapların okunması, öğretilmesi teşvik ediliyor. Devlet eliyle. Bilimsel görüş yasaklanıyor, cezalandırılıyor, bilim aydınlığını karartmak için her türlü yol deneniyor. Fakat bu saçma sapan, vıcık vıcık ırkçılık ve sömürgecilik kokan görüşler “bilim” diye sunuluyor.

Bu tutumu eleştiriyorum. Çünkü ben de cezaevindeki mahkumlardan biriyim. Ve bu kitaplarla sık sık karşılaşıyorum.

Türkiye’de, askeri müdahale dönemlerinin en önemli özelliklerinden birisi de budur. “Kürt diye bir ulus yoktur. Kürtler Türktür” kampanyasını hızlandırmak. Bu konuda kitaplar, broşürler yayınlamak, dağıtmak. 27 Mayıs’tan ve 12 Mart’tan sonra bu kampanyalar hızlandırılmıştır. Bu kampanya 12 Eylül’den sonra da canlandırılmaya çalışılmıştır. Bu dönemlerde, “toprak reformu” kavramı, hep bu sorunla ilintili olarak gündeme getirilmiştir.

Siyasal iktidar, “tek tip elbise” giydirerek şeklen de olsa mahkumları birbirine benzetebilir. Fakat tek bir düşünce yaratmanın hiçbir olanağı yoktur. Hele, siyasal hükümlüleri yalana dayalı resmi ideoloji içinde eritmek hiç olanaklı değildir.

Ufak bir soru: Mademki Kürtler de Türklerin bir parçasıdır, o halde, bu “Kürt Türkleri”nin ulusal kurtuluş mücadelelerine neden yardım etmiyorsunuz, bilakis düşmanca tavır takınıyorsunuz? Irak’ta Araplar tarafından, İran’da Farslar tarafından ezilmelerine, yok edilmelerine seyirci kalıyorsunuz? Hatta, bu “Kürt Türkleri”ni ezen yönetimlerle işbirliği yapıyorsunuz? Kıbrıs Türklerine karşı, yoğun, sıcak bir ilişki içindeyken, “Kürt Türkleri”ne karşı bu düşmanlığın nedeni nedir? Afgan Türkleri’ni ta Afganistan’dan Türkiye’ye taşıırken, “Irak’taki Kürt Türkleri”nin ilticalarını neden kabul etmemiştiniz? Hem de bu “Kürt Türkleri” ırkçı ve sömürgeci

Arap Baas yönetiminin hava ve kara kuvvetleri tarafından kovalanırken, bombalanırken... Kışta, kıyamette. Çoluk, çocuk, kadın, ihtiyar...

Kürt ulusuna karşı ırkçı ve sömürgeci bir politika sürdürüldüğü halde, "... emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ilk ulusal kurtuluş savaşını verenler Türklerdir. Şark'ın bütün ezilen uluslarına biz önder ve örnek olduk. Herkes ulusal kurtuluş mücadelesini bizden aldıkları ilham ile başlattı" denilmek de ihmal edilmemektedir. Bu propagandaya karşı da şu soru sorulabilir. Şarkın bütün ezilen uluslarına ışık tuttuğunuzu iddia ediyorsunuz, öyleyse, Kürt ulusunu neden yok etmeye, tarihten silmeye çalışıyorsunuz? Kürt ulusunu ve Kürdistan'ı bölmek için, parçalamak için neden İngiliz emperyalizmi ile işbirliği yaptınız? Bir taraftan bütün ulusal kurtuluş hareketlerinin bayraktarlığını yapıyorsunuz, bir taraftan da Kürtlere karşı ırkçı ve sömürgeci bir politika uyguluyorsunuz. Bu bir çelişki, iki yüzlülük değil mi? vs.

Irkçı ve sömürgeci anlayış, bunlara elbette cevap veremez. Çünkü verecek cevabı yoktur. Acizdir. Ret, inkâr cevap değildir. Acizliğini, ırkçı ve sömürgeci yüzünü, iki yüzlülüğünü de, ancak ağır cezalarla gizlemeye çalışır. Ben bunun meşru ve yasal olamayacağını söylüyorum. Çünkü ben haklıyım. Haklılığım bilimden kaynaklanmaktadır. Haklılığının çok güçlü tarihsel ve toplumsal temelleri vardır.

Öte yandan ben, savunma hakkı talep ediyorum. Dürüst yargıçlar karşısında, yüz kızartıcı suçlar işlemeyen yargıçlar karşısında yargılarına hakkı istiyorum. Bu, benim en doğal hakkımdır. Bunlar suçlanmış kişilerin en doğal haklarıdır. Çünkü ben suçsuz olduğumu söylüyorum. Bilimsel düşünmenin suç olamayacağını, bilimin cezalandırılmayacağını söylüyorum. Toplumda var olan, hergün yaşanan olguların, süreçlerin engellenmemesi gerektiğini, bilimin üretiminin durdurulamayacağını vurguluyorum.

Mahkeme kararları ile toplumun temel gerçekleri, olgular yok edilemez. Temel toplumsal gerçekleri yok sayma, görmezden gelme... mahkemelerin böyle bir görevi olamaz. Yetkisi de yoktur. Mahkeme kararları, toplumsal gerçekleri yok etme gücüne sahip değildir. Ülkede, Kürt diye bilinen bir ulusal toplum var ise, Kürtçe diye bilinen bir dil var ise,

bunlar varlıklarını sürdürür. Çünkü bunlar, istek ve irade-
mizin dışında somut gerçeklerdir.

Hukuk evrensel bir yapıya sahip olmalıdır. Halbuki, Türkiye'de, hukuk, resmi ideolojiyi, egemen siyasal süreçleri meşrulaştırıcı, yasallaştırıcı bir araç olarak kullanılmaktadır.

Türkiye'de siyasal bir kararla, Kürtlerin varlığı devlet politikası olarak inkâr edilmiştir, reddedilmiştir. Hukukun, bu inkârı ve ret sürecini yasallaştırması, meşrulaştırması istenmektedir. Hukuka böyle bir görev verilmiştir. Anayasalarla, çeşitli kanunlarla bu durum pekiştirilmeye çalışılmıştır. Bu, hukukun, iç politikadaki egemen süreçlere göre düzenlendiğini göstermektedir.

“Türkiye'de Kürtlerin varlığından söz edenler cezalandırılır” biçiminde yasalar yapılabilir. “Kürt dili ve kültürü üzerindeki ırkçı ve sömürgeci baskılar kaldırılmalıdır diyenler cezalandırılmalıdır” diyen yasalar yapılabilir. “Türkiye'de Türk dilinden ayrı bir dil, Türk kültüründen ayrı bir kültür vardır. Bunların da gelişme hakları vardır diyenler cezalandırılır” diye anayasa hükümleri, yasa hükümleri ortaya konabilir. “Üniversitelerin, siyasal partilerin, basının, sendikaların bu konuları incelemeleri, araştırmaları yasaktır. Aksi halde hapis cezası söz konusudur” denebilir. Fakat bütün bunlar çağdaş demokratik toplum ilkelerine aykırıdır. İnsanlığın şimdiye kadar geliştirdiği, eşitlik, özgürlük, demokrasi, ulusların eşitliği, bilim gibi evrensel değerlere aykırıdır. Bunlar, ancak, “Türk'e göre bilim”, “Türk'e göre demokrasi”, “Türk'e göre özgürlük”, “Türk'e göre barış”, “Türk'e göre hukuk, adalet” olur ki, bu anlayışlar, bilimi, demokrasiyi, özgürlükleri, eşitliği, barışı... özünden yok eder.

Hukuk ve adalet kurumlarının, yalana dayalı resmi ideolojiyi, ırkçı ve sömürgeci ilişkileri korumak için kullanılması, hukukun ve adaletin iflasından başka bir şey değildir. Özgürlükleri kısıtlayan, bilimsel gelişmeyi yasaklayan, “tek gerçek” olarak resmi ideolojiyi ileri süren, sanığı yalan söylemeye, yalana inanmaya zorlayan “hukuk kaidesi” inandırıcı değildir. “Kürt yoktur, herkes Türktür” biçiminde bir mahkeme kararı inandırıcı olamaz. Meşru da değildir. Bu bakımdan, hüküm mahkemesinin malhûmiyet kararına rağmen

239 sayfalık savunmam dımdık ayaktaadır. Mahkeme onu görmezden gelerek, tartışmadan, gerekçeleri ile reddetmeden hükme varmıştır. Duruşmada okunmasına engel olduğu gibi konuşulmasına da engel olmuştur. Fiilen gizli duruşma yaparak hükme varmıştır. Hüküm, hukuken, savunmanın reddedildiği anlamına gelir. Fakat savunma tartışılmalıdır ve delilleriyle reddedilmelidir. Duruşmamda ise bu kesinlikle böyle değildir. Fakat, kayıtsız şartsız yalana dayalı resmi ideolojiyi benimseyen ve uygulayan yargıçlar, bunu tartışmaya cesaret edemezler. Çünkü karşı oldukları şey bilimsel düşüncedir, bilimin aydınlığıdır. Bu bakımdan söz edilen savunmam bütün diriliğiyle sapasağlam ayakta durmaktadır. Çünkü bilimsel düşünceden hareket etmektedir. Bilimi savunmaktadır. Bilimsel düşüncüyü dondurmaya çalışan resmi ideolojiyi eleştirmektedir. Çağdaş demokratik toplumun siyasal, toplumsal ve kültürel değerlerini savunmaktadır.

24 Mayıs 1982 tarihli ve 147 sayfalık temyiz dilekçesi için de aynı şeyi söyleyebilirim. Askeri Yargıtay temyiz taleplerinin hiçbirisini incelemeyen, tartışmadan cezayı onaylama yoluna gitmiştir. Sadece, sanığın savunmasında, iddia edilen suçları işlediğine dair belirtiler vardır, demektir. Bu ise keyfi bir tutumdur. Fakat hukuksal değildir. Ben, elbette düşüncelerimi savunacağım. Bundan doğal ne olabilir? Onama ise, hüküm mahkemesinin keyfi tutumunu meşrulaştırma ve yasallaştırma amacını gütmektedir. Bu bakımdan, 147 sayfalık temyiz talepleri de bütün canlılığıyla ayakta durmaktadır. Askeri Yargıtay'ın hükmü onaması ileri sürülen temyiz taleplerinin saygınlığını, hukuksallığını ortadan kaldıramaz.

Öte yandan "hukuk" bir sır değildir. Herkes hukuku anlayabilir, kavrayabilir. Neyin hukuka uygun olduğu, neyin aykırı olduğu herkes tarafından anlaşılabilir. Siyasal nitelikteki davalarda bu açıkça böyledir. İlle de "hakim" olmaya gerek yoktur. Hele hele "hukuk profesörlüğü" ünvanının siyasal güç odaklarına gayet kolaylıkla sunulabildiği bu ülkede "hukuk" kavramını sır olarak göstermek yersizdir. Hukuk ancak bazı kişilerin anlayabileceği, kavrayabileceği bir kavram değildir.

V. TALEP

1. Olgular-Cezalar ve Bilim ilişkileri

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Ben düşüncelerimden dolayı, bilimsel çabalarımın dolayısı ceza tehdidi altında tutulan bir kişiyim. Sadece, ceza tehdidi altında tutulmayan, aynı zamanda ağır cezalara da çarptırılmış bir kişiyim. Son yıllarda bu konuda verilen cezalar şunlar:

1. Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İskanı kitabından dolayı 1 yıl 6 ay hapis. Bu dosya henüz yargıta yatar.

2. Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Türk Tarihi Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu kitabından dolayı 2 yıl 12 ay hapis. Bu hüküm kesinleşmiş olup infaz edilmiştir.

3. Yukarıda sözü edilen cezanın infazı sırasında İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazılan özel bir mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis 5 yıl sürgün. Bu hüküm kesinleşmiş olup infaz edilmektedir.

4. Yukarıda, birinci ve ikinci paragraflarda belirtilen kitaplar ile ilgili yargılamalar sırasında yapılan savunmalardan dolayı 3 yıl 4 ay ağır hapis ve hapis, 8 ay 20 gün sürgün. Bu dosya henüz Askeri Yargıta yatar.

5. Bütün bunlardan başka, üniversitede anlattığım derslerden ve Doğu Anadolu'nun Düzeni Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller isimli kitaptan dolayı, 1971 yılında yapılan yargılama sonunda 13 yıl 7 gün ağır hapis ve hapis, 4 yıl sürgün. Bu hüküm de kesinleşmiş olup 1974 yılı genel affına kadar infaz edilmiştir.

Bu ağır cezalara rağmen, ben hiçbir zaman suçlu olduğumu kabul etmedim. Zira bilimi üretmek, hiçbir zaman suç olamaz. Doğaya, tarihe ve topluma bilim yöntemi ile yaklaşmak suç olamaz. Fakat, Türkiye'de bilimsel düşünce yasaklanmakta, onun yerine yalana dayalı resmi ideoloji egemen kılınmaya çalışılmaktadır. Bilimsel gelişmeyi yok eden, üniversiteyi, basını, siyasal partileri köleleştiren, beyni kötü-rümleştiren bu sürece kökten karşıyım. Yalana ve inkâra

dayalı resmi ideolojiyi benimsemediğim, bilimi savunduğum için de cezalandırılıyorum. Böyle bir cezalandırma meşru değildir. Hukuksal değildir. Siyasaldır ve ideolojiktir.

Bilimsel düşünce, elbette, olgulardan hareket eder. Olgulardan hareket etmeyen ve olgular tarafından desteklenmeyen hiçbir önerme bilimsel olamaz. Kürt olgusu, Türkiye'nin sosyoekonomik ve sosyopolitik yapısı içinde önemli bir olgudur. Elbette, araştırmalara, incelemelere konu olacaktır. Bu olgunun araştırılması, incelenmesi suç olamaz. Kürt olgusunu yok sayan, inkâr eden, yalana ve inkâra dayalı resmi ideolojinin eleştirilmesi suç olmamalıdır. Suç olan şey, bu olgunun araştırılmasını, incelenmesini yasaklamaktır. Ceza uygulamaktır. Herkesi yalana ve inkâra dayalı resmi ideolojiye inanmaya zorlamaktır. Bunun ise, bilimi üreten ve yayan kurumları köleleştireceği kuşkusuzdur. Üniversite gibi, basın gibi...

Bu, devletin en büyük ayıplarından biridir. Öyleyse, devlet, bilimi üretiyor, yalana ve inkâra dayalı resmi ideolojiye inanmıyor diye, vatandaşlarını cezalandıracağı yerde, bu ayıbından kurtulmanın yollarını aramalıdır. **Bu bir.**

İkinci olarak: Türkiye'de Kürtlere, Kürt toplumu olma özelliklerine baskı yapıldığı büyük bir gerçektir. Kürt dilini ve kültürünü yok etmek için her türlü önlem alınmaktadır. Asimilasyonu hızlandırmak için her yol mübah sayılmaktadır. Türkleşmek istemeyenlere, Kürt ulusal özelliklerini korumak ve geliştirmek isteyenlere her türlü ceza uygulanmaktadır. Bunlar Türkiye'de her gün, her an yaşanan olgulardır. Sistematik izlem ve gözlem verileri ile her zaman doğrulanabilir.

Fakat Türkiye'de bu ırkçı ve sömürgeci politikanın eleştirilmesi suç kabul edilmiştir. Bu politikayı görmezden, duymazdan gelmeyenler, eleştirenler ağır cezalara çarptırılmaktadır. Baskı politikası, ceza politikası ısrarla, bilinçle sürdürülmektedir. Bu politikayı eleştirenlere, devletin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürüyor, devletin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif ediyor gerekçeleri ile ceza veriliyor.

İsrarla, bilinçle sürdürülen bir politikanın eleştirilmesi de suç olmamalıdır. Suç olan, bilakis, bu politikayı ısrarla ve bilinçle sürdürmektir. Kürt ulusal özelliklerini yok etmek

için her türlü ırkçı ve sömürgeci baskıyı uygulamaktır. Bu da devletin ayıplarından biridir. Baskı ve ceza uygulamalarının da tek bir nedeni olabilir. Devletin, ayıbını gizleme çabası. Ceza ve baskı önlemleriyle bir ayıbın gizlenmeye çalışılması. Öyleyse, devlet bu ayıbı işlemekten de vazgeçmelidir. Irkçı ve sömürgeci politika eleştiriliyor diye vatandaşlarına ceza vermek yerine, kendisi bu politikayı sürdürmemelidir. Eleştiri konusu olan hususları düzeltmeye çalışmalıdır. Demokratik alternatifler geliştirmeye çalışmalıdır. İnsan haklarına saygılı olmalıdır. "Türkiye insan haklarına saygılı biri ülkedir" demek, insan haklarına saygının bir kanıtı olarak kullanılamaz. Kürt ulusu üzerine ırkçı ve sömürgeci baskı uygulayan bir yönetimin, insan haklarına saygılı olduğu öne sürülemez.

Mademki, bu politikaların eleştirilmesi, Türkiye'nin dış itibarını zedeliyor, anlayışı vardır, o halde, eleştiriye konu olan hususlar ortadan kaldırılmalıdır. Zira, suç olan eleştiri değildir. Eleştiriye konu olan hususları ısrarla ve bilinçle sürdürmektir. Bu politika sürdürüldüğü sürece eleştiri kuşkusuz olacaktır. Baskı, zor, zindan eleştiriye boğamaz, engelleyemez. Öte yandan kitle haberleşme araçlarının gelişmesi ve yaygınlaşması, dünyayı o kadar küçültmüştür ki, dünyanın herhangi bir yerinde olupbiten her şey, anında her yere ulaştırılmaktadır. O halde devlet bu ayıbından da vazgeçmelidir. Hiçbir şey gizli kalmamaktadır. Bu, ayıbını gizlemekten, böyle bir sorunun varlığını kamuoyunun bilincine çarptırmamak için ceza vermekten, başka önlemler almaktan daha kolay bir yoldur.

Bu daha demokratik ve sağlıklı bir yoldur. **Bu da iki.**

Bu konuyu, Askeri Yargıtay'a 11 Ekim 1982 tarihinde gönderdiğim 14 sayfalık temyiz dilekçesinde de belirtmiştim. Bu dilekçe, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 6.9.1982 tarih ve Esas 1980/480, Karar 1982/509 sayılı mahkumiyet hükmü dolayısıyla verilmiştir. Toplam 3 yıl 4 ay hapis, 8 ay 20 gün sürgün. Bu ceza, daha yukarıda sözünü ettiğim kitaplar dolayısıyla, İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan savunmalar ile ilgili idi. Savunmalarda suç işlendiği iddia ediliyordu.

Türkiye'de hükümetler, Kürtlere karşı hem ırkçı ve sömürgeci bir politika uygulamakta, hem de, "Türkiye, insan haklarına riayet eden bir ülkedir" demektedir. Irkçı ve sömürgeci politikayı inkâr etmektedir. Irkçılık, bir ulusun, tüm ulusal değerleriyle tamamen yok edilmesi, elbette kötü bir şeydir. Böyle bir politikaya kimse sahip olmak istemez. İnkârı anlamak mümkündür. Fakat lafız olarak inkâr edilen ırkçılığın ve sömürgeciliğin fiilen sürdürüldüğü de açık bir gerçektir. Bir politikayı, ısrarla, bilinçle sürdürmek, fakat, onu savunamamak, inkâr etmek, kuşkusuz, dramatik bir çelişkidir.

Bizim, mahkûmlar ve tutuklular olarak, cezaevinde yaşadığımız bir olay var: Adalet Bakanlığı'nın emirleriyle mahkûmlara ve tutuklulara kuru çay verilmemektedir. Ziyaretçilerin getirdiği kuru çay alınmamaktadır. Mahkûmların kendi çaylarını kendilerinin yapması yasaktır. Çay ocağı cezaevi yönetimi tarafından işletilmekte, koğuşlara çay, bu yolla dağıtılmaktadır. Demlik demlik, bazen, bardak bardak. Fakat çay fiyatları son derece yüksektir. Aşırı derecede yüksektir.

Çay, cezaevlerinde, mahkûmların en fazla gereksinim duydukları bir maddedir. Mahkûmlar için stratejik bir maddedir, denebilir. Çaysız, mahkûm düşünülemez. Adalet Bakanlığı bu saptamayı yapmış. Mahkûmların çay içmeden duramayacaklarını biliyor. Fiyatı ne olursa olsun, ne kadar yüksek olursa olsun, çay içeceklerini biliyor. Ve çok yüksek fiyata, aşırı derecede yüksek fiyata mahkûma çay satıyor. Ve mahkûmun sırtından para kazanıyor. Bu kazanç da meşru değildir. Dolayısıyla, mahkûma çay verilmemesi güvenlik sorunları ile de hiç ilgili değildir.

Cezaevi kantinini işletmek de aşağı yukarı böyledir. Dışarıdan eşya getirilmesi engellenmektedir. Kantinde de yüksek fiyata ve kalitesiz şeyler satılmaktadır. Çürük, çarık, bozuk şeyler. Bunlar her gün, her zaman yaşadığımız olaylardır. Bütün hükümlülerin ve tutukluların yaşadığı olaylar. Devlet tüccarlık yapmaktadır. Fakat kötü bir tüccardır. Pazarı ise mahkûmlardır. Bu pazar üzerinde tekel kurmuştur. Ziyaretçilerin eşya getirmelerini yasaklamıştır. Güvenlik sorunlarını da gerekçe diye ileri sürmektedir.

Vurgulamak istediğim şey şu: Bu eleştirileri yapmak, “devletin manevi şahsiyetini tahkir, tezyif” olarak değerlendirilemez. Devletin görevi eleştirileri boğmak, eleştiri sahiplerini hapse atmak, bir kere, bir kere daha cezalandırmak değil, eleştiri konusu olan şeyleri düzeltmektir. Zira, devletin itibarını zayıflatan esas olgu bunlardır.

Üçüncü olarak, yalana ve inkâra dayalı resmi ideolojinin uygulanması konusunda, yargı organlarına yapılan eleştiriler de cezalandırılmaktadır. Mahkemelerin bu konudaki yargılamalarının hiçbir hukuksal özü yoktur. Yargılamalar siya-saldır ve ideolojiktir. Ve yargı organları sanığa, yalanı empoze etmektedirler. Sanığı yalan söylemeye, yalanı benimsemeye, Kürt yoktur, herkes Türktür demeye zorlamaktadırlar. Bu ise, “adalet” dağıtan kurumların varlık nedenlerini özünden zedeler. Zira, yalan söylenmesini teşvik eden, doğruyu cezalandıran bir kurum “adalet dağıtan” bir kurum olamaz. Bu tutum yargı fonksiyonlarını, idari, siyasi ve ideolojik bir fonksiyon haline getirmiştir. Siyasal odakların istek ve iradeleri yargı organları için temel direktifler oluşturmaktadır.

Fakat Türkiye’de bu tür savunmalara, eleştirilere de ceza verilmektedir. Adaletin, yargıçların, manevi şahsiyetlerinin tahkiri, tezyifi... denilerek. Halbuki bu eleştiriler, mahkemede yapılan savunmalar suç değildir. Yargı organı için esas tehlike, idarenin, siyasal odakların istek ve iradesi doğrultusuna girmektir. Siyasal bakımdan kudret sahiplerinin “Türkiye’de yargı bağımsızdır, işine kimse karışamaz” demeleri yargının bağımsız olduğunun delili olamaz. Dikkat edilirse, yargı organlarından, siyasal kovuşturmalardan şikayetlerin en çok arttığı dönemlerde, bu sözü, sadece, siyasal güç odakları tekrarlamaktadır. Sık sık. Fakat sadece onlar.

Yargı organları, savunmalarından dolayı, bu eleştirilerden dolayı vatandaşları cezalandıracağı yerde, saygın bir kurum yaratmaya çalışmalıdır. Yargıçlar, en az yargıladıkları kişiler kadar dürüst olmalıdır. Yalan söylemeyi teşvik etmeyen, sanığı yalan söylemeye, yalanı benimsemeye zorlamayan, rüşvete benzer yüz kızartıcı suçlara bulaşmamış bir yargı olmalıdır. **Bu da üç.** Bu konuyu, yukarıda sözünü ettiğim, 11 Ekim 1982 tarihli ve 14 sayfalık temyiz dilekçesinde de belirtmiştim.

Görüldüğü gibi, ben suçlu olmadığımı söylüyorum. Suçlu olduğumu hiçbir zaman kabul etmiyorum. İrkçi ve sömürgeci politikaların gizlenmesi, deşifre edilmesinin önlenmesi için cezalandırılıyorum. Hem de düşüncelerimden dolayı çok ağır cezalara çarptırılıyorum.

2. Ceza Adaleti!

Örneğin özel bir mektup için 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün cezasına çarptırılıyorum. Halbuki beni yargılayan, milyonlarca lira rüşvete bulaşmış olan, rüşvet almayı hayatının bir parçası haline getiren, Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını, özellikle, yargı organının, yargıçların itibarını zedeleyen yargıçlar, çok daha küçük cezalara çarptırılıyorlar. Bu da Türkiye'deki ceza adaleti anlayışının ne kadar sakat olduğunun açık kanıtıdır.

3. Demokratik Ülkeler Eleştiriden Korkmaz

Şu günlerde Türkiye'de önemli bir olgu yaşanmaktadır.

1983 yılı Ocak ayının başında, Gerhard Kronschröder isimli bir Alman gazeteci Türkiye'ye geldi. Stern dergisinin muhabiri. Almanya'da Türk işçisi kılığına girmiş ve Türk işçilerine karşı sürdürülen muameleleri saptamış. Türklerin, Almanların devam ettiği kahvehanelerden, otellerden nasıl kovulduğunu, Alman toplumunun dışına itildiklerini, böylece, bizzat kendisi görmüş, yaşamış.

Gazeteci, Almanya'da, Türklere karşı ırkçı bir politika uygulandığını vurguluyor. Alman hükümetlerini ve Alman kamuoyunu, bu politikaya karşı etkin önlemler almadıkları için suçluyor.

Alman gazetecinin bu tavrı, Almanya'da, gerek Alman kamuoyunda, gerek Türk kamuoyunda büyük etkiler yaratmıştır. Türk kamuoyu hayranlığını ifade etmiştir. Bu gazeteci Alman hükümetini, Türk işçilerine karşı ırkçı politika uygulamakla, ırkçı politikalara karşı önlem almamakla suçluyor. Fakat bu gazeteci, "Almanya'nın dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürüyorsun" denerek ceza tehdidi altında tutulmuyor. Hakkında soruşturma açılmıyor. Düşüncelerini özgürce söylüyor. Hükümet bu eleştirileri kuşkusuz dikkate

alıyor. Türk işçilerine karşı uygulanan ırkçı politikayı düzeltmeye çalışıyor. Çünkü Almanya demokratik bir ülkedir. Demokratik ülkelerde hükümetlerin ve devlet politikasının eleştirilmesi normaldir. Bu gazetecinin tavrı, Türk kamuoyunda, Türk basınında çok büyük etki yarattı. Hayranlıkla karşılandı. Gazeteci Türkiye'ye davet edildi. Çeşitli kişilerle, kuruluşlarla konuştu. Dışişleri Bakanı ile de görüştü. Gazeteci, Alman hükümetinin Türk işçilerine karşı uyguladığı politikayı eleştirmeye Türkiye'de de devam etti. Türk basını, Alman gazetecinin, Türk işçisi kılığına girip, Türk işçilerinin sorunlarını incelemesini, Alman hükümetlerini ırkçı politika uygulamakla suçlamasını günlerce anlattı. Öve öve bitiremedi.

Burada, Türk basınının iki standartlı düşünce ve davranışı bütün açıklığı ile ortada durmaktadır. Türk basını kendi hükümetinin Kürtlere karşı sürdürdüğü ırkçı ve sömürgeci politikaya hiç ses çıkarmamaktadır. Hatta bu politikayı alkışlamaktadır, teşvik etmektedir. Fakat, Almanya'da Türk işçilerine karşı uygulanan ırkçı politikayı eleştiren bir Alman gazeteciyi, göklere çıkarmaktadır. Modern ırkçılığa karşı çıkma iyi bir şeydir, kendi hükümetlerinin ırkçı politikalarına karşı çıkmaları da gerekmez mi?

Bu konu ile ilgili başka bir örnek İsrail'den verilebilir.

1982 yılı yaz aylarında İsrail, Lübnan'a saldırdı. İsrail ordusu, Filistin Kurtuluş Örgütü'ne karşı, katliama varan operasyonlar gerçekleştirdi. Fakat İsrail ordusunun ve İsrail hükümetinin bütün eylemleri İsrail kamuoyu tarafından eleştirildi. Gerek ordu mensupları, gerek siyasal parti üyeleri, özellikle İsrail Komünist Partisi üyeleri, basın... İsrail'in saldırgan politikasını eleştirdi. Bu politikaya karşı çıktı. Hükümetin savaş taraftarı politikası aleyhine, Tel-Aviv, Kudüs gibi şehirlerde 400 bin kişinin katıldığı gösteriler yapıldı. İsrail Komünist Partisi üyeleri, gazetecilerin bir kısmı, Beyrut'ta, Filistin Kurtuluş Örgütü temsilcileri ile görüştüler. Bu görüşmelerde İsrail'in saldırgan politikasını eleştirdiler. Fakat bunların hiçbiri, "İsrail Devleti'nin dış ülkelerdeki itibarını zedelemek" olarak değerlendirilmedi. Vatan hainliği ile değerlendirilmedi. Yazarlar, basın mensupları, siyasal parti üyeleri ceza ile tehdit edilmediler. Görevlerini serbestçe

yaptılar. Hükümet de onlara baskı uygulamayı aklına getirmedi.

Çünkü demokratik toplumlar eleştiriden korkmazlar. Çekinmezler. Eleştirileri boğmaya, yok etmeye, ceza tehdidi altında tutmaya çalışmazlar. İsrail de iç dengeleri sağlam kurulmuş demokratik bir toplumdur. Dış politika ilişkilerinin incelenmesi ayrı bir konu.

Üçüncü bir örnek Folkland savaşında, BBC'nin izlediği tutumdur. 1982 yılı yaz aylarında İngiltere ile Arjantin arasında yapılan bu savaşta, BBC örnek bir tutum sergilemiştir. Savaş sırasında, İngiltere'de savaş aleyhtarı gösteriler yapılmıştır. Ordunun ve donanmanın Folkland'a gönderilmesi kararını alan hükümet eleştirilmiştir. BBC bu gösterileri ve savaşa karşı çıkan kişi ve kurumların demeçlerini de yayınlamıştır. Folkland'la ilgili haberlerinde "... taraflar savaşla ilgili olarak birbirleriyle çelişkili haberler vermeye devam ediyorlar" gibi ibareler de sık sık yer almıştır. Fakat ne gösteri yapan, görüş bildiren İngilizler, ne de bunları yayınlayan BBC vatana ihanet ile suçlanmamıştır. Bu eleştiriler, bu tavır ve davranışlar, "İngiltere'nin dış ülkelerdeki itibarını küçük düşürüyorlar" iddiasıyla boğulmaya çalışılmamış, soğurturmaya uğratılmamıştır. Hükümet, BBC'ye, baskı uygulamayı aklına bile getirmemiştir. Kimse BBC'nin yurtseverliğinden kuşku duymamaktadır.

4. Türk Yargısına Güvenim Yoktur Türk Yargısı Hukuksal Bir Fonksiyon Sürdürmemektedir. Türk Yargısının Hukuksallık Görüntüsü Altında Politik ve İdeolojik Bir İşlevi Vardır

Yukarıda ana hatları ile belirttiğim gibi düşüncelerimden dolayı ağır cezalara çarptırılmaktayım. Kitaplarım birer birer cezalandırıldığı gibi, bu kitaplarla ilgili savunmalarım da ayrıca cezalandırılmaktadır. Ben, bu cezaların meşru olmadığını söylüyorum. Bu cezaların hukuksal temeli yoktur. Cezanın temel amacı, Kürt ulusuna karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci politikayı meşru göstermektir. Bu politikayı, uygulamaları gizlemeye çalışmaktır. Bunun için sözlü sa-

vunmaya kat'i surette izin verilmemektedir. Yazılı savunmalar okunmamaktadır. Buna rağmen gayet rahat bir şekilde en ağır cezalar verilmektedir. Özel bir mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün. Ve bu cezalar Yargıtay veya Askeri Yargıtay tarafından hemen onaylanmaktadır. Temyiz talepleri hiç dikkate alınmadan, incelenmeden... sadece, temyiz talepleri yerinde görülmemiştir, biçiminde çok yuvarlak bir ifade ile. Halbuki mektupta yazılanlar doğru şeylerdir, gerçeklerdir.

Ben, bu yargılama sürecinin keyfi olduğunu, hiçbir inandırıcı, güvenilir tarafının olmadığını vurguluyorum. Dolayısıyla Türk yargısına güvenmediğimi vurguluyorum. Kürdistan sorunuyla ilgili Türk yargısının keyfi ve adaletten çok çok uzak olduğunu söylüyorum. Bunun, tamamen, politik ve ideolojik bir faaliyet olduğunu belirtiyorum.

Çünkü, bu suçların tarifi bile yapılmamıştır. Kürtlerden söz etmek, neden, Türklerin milli duygularını zedelesin. Araplardan, Farslardan, Almanlardan vs. söz etmek Türklerin milli duygularını zedeliyor mu? Bu suçun tarifi yapılmış mıdır? Maddi, manevi unsurları gösterilmiş midir? Rüşveti hayatının bir parçası haline getiren yargıçların eylemleri bir yargıcın rüşvet yemesi, Türk milli duygularını zedeleyebilir. Hele bu yargıçlar, henüz, 10 yaş çağlarını, 20 yaş çağlarını yaşayan genç kuşaklara, "... Anayasayı tebdil, tadil ve ilga-ya..." diyerek birbiri ardına ağır cezalar vermişse, bu yargıçların yüz kızartıcı suçlar işlemeleri kamu vicdanını daha çok rencide edebilir. Fakat Kürtlerden, Kürt ulusal haklarından söz etmek hiçbir Türkün milli duygusunu zedelemes. Eğer o Türk ırkçı ve sömürgeci değilse...

5. Bu Davaya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Bakmalıdır

Bütün bunlara rağmen, suçsuz olduğumu da ısrarla vurguluyorum. Suçlanmış kişilerin savunma yapabilecekleri suçsuzluklarını ortaya koyabilecekleri bir makam aramaları en doğal haklarıdır. Ben, böyle bir makam arıyorum. Bunun için dosyamın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne intikal ettirilmesini talep ediyorum.

Son bir yıl içerisinde, bu benim dördüncü talebidir. Birinci olarak, 23 Mart 1982 tarihli ve 239 sayfalık dilekçe- de böyle bir talepte bulundum. İkinci olarak 24 Mayıs 1982 tarihli ve 147 sayfalık temyiz dilekçesinde bu talebimi tekrarlardım. Üçüncü olarak 11 Ekim 1982 tarihli ve 14 sayfa- dan ibaret, başka bir dosya ile ilgili olarak, yine Askeri Yar- gıtay'a gönderilen temyiz dilekçesinde bu talebimi tekrar ettim. Bu dördüncüsü.

Fakat, gerek hüküm mahkemesinin, gerek Askeri Yargı- tay'ın bu taleplerle ilgili hiçbir kararı yoktur. Bu talepler dik- kate alınmamış, incelenmemiştir. Talepler hakkında karar alınmamıştır. Bu talepler görmezden, duymazdan gelinmiş- tir. Bense ısrarla bunu talep ediyorum. Çünkü tamamen si- yasallaşmış olan Türk yargısının hukuksal olamayacağı, ar- tık, iyice anlaşılmıştır. Bu talepler de, "sanık devletin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif ediyor", "sanık mahkeme- nin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif ediyor", "sanık propa- ganda yapıyor" vs. biçiminde değerlendirilemez. Böyle bir ni- yetim yoktur. Hiçbir zaman olmamıştır. Fakat suçsuz olduğumu kanıtlamak da benim en doğal hakkımdır.

Ben, dünyadaki bütün demokratik kurumlarda, her yer- de ve her zaman düşüncelerimi savunabilirim. Bunları sa- vunmaktan onur duyarım. Çünkü bilimi savunuyorum. Bi- limsel bilgi üretme çabası içindeyim. İnsanlığın, binbir türlü mücadele sonucu geliştirip kökleştirdiği çağdaş değerleri sa- vunuyorum. Haklıyım. Haklılığımın, bilimsel, tarihsel ve top- lumsal temelleri vardır.

Yargı organları ve hükümet, kendi kararlarının ve politi- kalarının haklı, hukuksal ve meşru olduğunu düşünüyor, uluslararası saygınlığı olan biri mahkemenin önünde kendi- sini savunmaktan hiç çekinmemelidir. Yargı organları, hü- kümet sanığa durmadan ceza vererek haklılığını kanıtlaya- maz. Ceza tekrar edilerek, yeni yeni soruşturmalar açılarak haklılık kanıtlanamaz.

Herhangi bir yazı veya düşünceyi cezalandıran, bu yazı veya düşüncelerle ilgili savunmayı da ayrıca cezalandıran ve bunu zincirleme olarak sürdüren bir anlayış çözüm değildir. Haklılık böyle kanıtlanamaz. Uluslararası saygınlığı olan bir kurumun yargısı kabul edilir ve haklılık orada ortaya konur. Orada savunulur.

Ben, düşüncelerimden ve yazdığım bir kitaptan dolayı üniversitedeki görevine son verilmiş bir kişiyim. İçinde yaşadığımız toplum ve dünya ile ilgili bazı düşüncelerim var. Bunları açıklıyorum. Bu benim hem hakkım, hem de görevim. Bu bakımdan bir yazarım. Kuşkusuz ki, yazarların kalemlelerinden başka güçleri yoktur. Bunun için yazarları, "düşünceleri suçtur, zararlıdır, hapse koyalım; bir soruşturma daha açalım; bir ceza daha verelim; cezayı, miktarını artırarak verelim; zindanlarda çürütelim" diyerek baskı altında tutmak çözüm değildir. Devletin daha ağır yaptırımları da olabilir. Fakat bunları sık sık gündeme getirmek marifet değildir. Çünkü yazarın, bunlara katlanmaktan, fakat, her hal ve şart altında düşüncelerini savunmaktan başka yapabileceği bir şey yoktur.

Önemli olan, yazarın söyledikleridir. Söylediklerinin doğru olup olmadığıdır. Haklılık temeli olup olmadığıdır. Marifet bunları gerçekleştirmektir. Bunları tartışamayan, sırf ceza veren ve sanığı yıldırmaya çalışan bir yargı sürecinin hukuksal niteliği yoktur. Yargı politik ve ideolojik bir görev yapıyor, demektir. Bir kurum, düşünce ve eylemlerini savunmıyorsa, sadece ceza veriyorsa, hukuksal bir çizgide değil demektir.

Bu bakımdan, Türk yargısına güvenmiyorum. Kürdistan sorunu ile ilgili Türk yargısı, inanılır, güvenilir değildir. Bütün bunlardan dolayı, dosyamın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne intikal ettirilmesini talep ediyorum.

Türkiye'nin kendi vatandaşlarına Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkı tanımadığını biliyorum. Ve Türkiye 21 üyeli Avrupa Konseyi içinde, Kıbrıs, Malta ve Yunanistan ile birlikte, kendi vatandaşlarına bu hakkı tanımayan dört ülkeden biridir. Öteki devletler, kendi vatandaşlarına bu hakkı tanımışlardır. Yani vatandaşlarına, kendilerini şikayet etme hakkını tanımışlardır. Kaldı ki, Malta, Kıbrıs, Yunanistan'da da, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkını gerçekleştirmek için çalışmalar yapılmaktadır.

Türkiye'nin, vatandaşlarına Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkı tanımamasının en önemli nedenlerinden birisi, Kürt sorunu ile ilgili yargılamalardır.

Bu yargılamaların gizli kalması, dünya kamuoyunun bilincine çarpmamasının sağlanması istenmektedir. Fakat, ben bu hakkı ısrarla talep ediyorum. Çünkü, Kürt sorunu ile ilgili Türk yargısının inanılır ve güvenilir olmadığı, siyasal endişelerden hareket ettiği açıkça ortada durmaktadır.

Türkiye'de, hükümetler, sık sık isim listeleri yayımlamaktadır. "Teslim olun. Bağımsız Türk Mahkemelerinin huzurunda yaptıklarınızın hesabını verin" diye. "Kürtler konusunda ise, hesap vermesi gereken, kendisini savunması gereken Türk hükümetinin bizzat kendisidir. Hem insan haklarına saygılı olduğunu, demokratik bir ülke olduğunu ilan etmek, hem de düşünceye karşı böylesine düşman kesilmek. Bu nasıl oluyor? Birbirine zıt bu iki olgu, bir arada nasıl sürdürülüyor? Hem insan haklarına saygılı olduğunu ve ırkçılığı reddettiğini söylemek, hem de Kürt ulus özelliklerini yok etmek için, Türk ulusal özelliklerini Kürtlere aşılama için her türlü önlemi almak. Birbirini inkâr eden bu iki süreç nasıl bir arada yürütülebiliyor? Türk hükümeti bu hesabı vermekten kaçınmamalıdır, çekinmemelidir. Kendini savunabilmelidir. Bunun yeri de uluslararası saygınlığı olan, çağdaş demokrasinin simgesi kabul edilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir. Köleleşmiş üniversite profesörlerinin "bilirkişi raporu" adı altında verdiği fetvalar, kati surette haklılığın ölçütü olamaz. İktidara övgüler düzerek beyinleri kötürümleşen anayasa profesörlerinin, Türk basınının, yazarların, öteki kurumların yazı ve düşünceleri de.

Öte yandan Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yargılama yetkisini yerine ve zamanına göre hararetle benimsemektedir. Örneğin, Federal Almanya, Danimarka, Hollanda, Fransa gibi ülkelerde çalışan Türk işçileri zaman zaman bu devletleri, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na şikayet etmektedirler. Türkiye, bu eylemleri hararetle desteklemektedir. Türk basını, bu işçilerin eylemlerini överek anlatmakta, TRT bu tür haberleri uzun uzun vermektedir. Şu haberler bunun ilginç örnekleridir: Dışişleri Bakanlığı, Danimarka'yı İnsan Hakları Komisyonu'na şikayet eden Türk'ü destekliyor. (Tercüman, 7.7.1982) İnsan Hakları Komisyonu. Danimarka'yı şikayet eden Türk'ten ek bilgiler is-

tedi... İstanbul'lu Türk işçisi Danimarka'yı işkencecilik ve yabancı düşmanlığı ile suçlamıştı. (Tercüman, 6.7.1982) Yukarıda sözünü ettiğim dilekçelerde de örnekler vardır. Örneğin, Batı Trakya Türklerinin, Yunanistan'ı, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na şikayet etmeleri için nasıl teşvik edildikleri uzun uzun anlatılmıştır. O halde Türkiye, yurt dışındaki Türk işçileri için başka devletlere karşı savunduğu bu hakkı bizzat kendi vatandaşlarına da tanımalıdır. Öte yandan, bana verilen hüküm şaibelidir. Dilekçenin başında belirtmeye çalıştım. Milyonluk rüşvetlere bulaşmış ve rüşveti yaşamlarının bir parçası haline getirmiş yargıçların verdiği mahkûmiyet hükmü meşru olamaz. Bu rüşvetçi yargıçların da yer aldığı heyetlerin mahkûmiyet hükmü, inanılır, güvenilir değildir. Tarih, bu olayı ileride böyle saptayacaktır.

Bunların dışında, bu rüşvetçi yargıçlar, henüz 10 yaşlarını yaşayan gençleri, ortaokul öğrencilerini, lise öğrencilerini "yasayı tebdil, tağyir, ilga..." diyerek, "Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni zorla çalıştırmamak..." diyerek, ağır cezalara çarptırmışlardır. İşkence, baskı iddialarını da görmezden gelerek. Hatta, hükümleriyle, tavır ve davranışlarıyla onaylayarak, meşru göstererek... Halbuki, bu anayasa 12 Eylül sabahı tümüyle askıya alınmıştır. TBMM feshedilmiştir. Siyasal partiler kapatılmıştır. Gelecekte, tarihin saptayacağı konulardan birisi de budur: Sanık yargıçlar bir taraftan resmi ideoloji ile böylesine bütünleşmiş ve onu uygulamışlar, bir taraftan da rüşveti hayatlarının bir parçası haline getirmişlerdir. Bu nasıl olmuştur? Bu, elbette, üzerinde durulmaya değer ibret verici bir süreçtir.

Ve gelecek, resmi tarihçilerin, yazarların ve profesörlerin övgülerine göre değerlendirilmeyecektir.

Bu bakımdan dosyamın yeniden ele alınmasını ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na intikal ettirilmesi için gerekli işlemin yapılmasını saygı ile dilerim.

17 Ocak 1983

İsmail Beşikçi

Özel Tıp Kapalı Cezaevi D-8

ÇANAKKALE

TEMYİZ DİLEKÇESİ

**ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA
SUNULMAK ÜZERE İSTANBUL SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI 2 NUMARALI ASKERİ
MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
SELİMİYE/İSTANBUL**

Özü : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı
2 Numaralı Askeri Mahkeme-
si'nin, 13.4.1983 tarih ve Esas
No: 1983/48, Karar No: 1983/144
Sayılı mahkûmiyet hükmünün
temyiz isteği.

Temyiz eden : İsmail Beşikçi, Özel Tıp Cezaevi
D-8 Çanakkale.

Kararın tebellüğ tarihi : 27 Nisan 1983.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Olayın gelişimi 11 Ekim 1982 tarihli temyiz dilekçesinde
yer almıştır. Oradaki temyiz nedenlerini aynen tekrarlıyo-
rum. Yeni hüküm ile ilgili olarak da şunları ekliyorum.

Bilimsel Düşüncenin Temeli Ve Bilimsel Tavır

a) Eğer dünya dönüyorsa ve dünyanın döndüğü olgular-
la kanıtlanıyorsa, **b)** fakat “dünya dönüyor” biçimindeki bir
önermenin ifadesini yasaklayan ve bunu cezai müeyyidelere

bağlayan böyle bir önermeyi devletin ve toplumun çıkarlarına aykırı bulan, bu tür önermeleri ifade edenleri en ağır biçimde cezalandıran bir resmi ideoloji var ise:

Bu koşullarda, bilimin tavrı ne olmalıdır? Bilimi üretmekle görevli bilim adamının tavrı ne olmalıdır?

İşte davamızda, çözümlenmesi gereken temel soru budur. Davanın özü budur. Dava, böyle bir özün etrafında geliştirilmiştir.

Bu konuda, beni yargılayan yargıçlarla ve mahkeme heyeti ile derin bir görüş ayrılığı içindeyim. Bu uzlaşmaz bir görüş ayrılığıdır. Fakat bu görüş ayrılığı, hep, benim mahkûmiyetim ile sonuçlanmaktadır.

Mahkeme heyeti derki: Dünyanın döndüğü falan yok. Dünya sabittir. Dünya dönse bile, dünyanın döndüğü olgularla kanıtlanırsa bile, bunu ifade etmek yasaktır. Böyle bir görüşün ifade edilmesi, devletin ve toplumun yüksek çıkarları ile bağdaşmaz. Öyleyse, bunu ifade edenler cezalandırılmalıdır. Bu tür kişiler cezayı hak etmişlerdir.

Ben, kesinlikle bu görüşte değilim. Söylediğim şu: Eğer dünya dönüyorsa ve dünyanın döndüğü olgularla kanıtlanabiliyorsa, bilim, bunu, her zaman ifade etmelidir. Bilimi üreten kişiler, kim olurlarsa olsunlar, hangi zaman süreci içinde bulunurlarsa bulunsunlar, hangi ulustan olurlarsa olsunlar, hangi koşullar altında bulunurlarsa bulunsunlar, böyle bir olgusal gerçeği ifade etmelidirler.

Bilimin, bilimi üreten kişilerin tavrı budur. Bu olmalıdır. Ve bilimin önermelerini ifade etmekten taviz verilmemelidir. Aksi halde, ideolojiler, dolayısıyla dogmatizm egemen olur. Halbuki, bilim, insanlığın şimdiye kadar geliştirdiği en önemli düşünce yöntemidir. Doğa, tarih, toplum ve insan hakkında güvenilir, geçerli, sağlıklı bilgiler elde edilmesinde bilimden daha önemli bir yöntem yoktur.

Mahkemenin tavrı ise, kesinlikle bilim dışıdır. İdeolojiktir ve dogmatiktir. Hüküm mahkemesi, siyasal otorite karşısında, resmi ideoloji karşısında mum gibi insan istemektedir. Mum gibi olmak ise, bilimi üreten, bu yolda çaba harcayan bir kişinin tavrı olamaz. Yalana dayalı siyasal ideolojiler doğrultusunda olguları inkâr etmek, yok saymak, bilimin tavrı olamaz.

Çünkü bir toplumsal süreci tek bir olgu belirlemez. Bir süreç birçok olgulardan, bu olguların birbirleriyle ilişkilerinden oluşur. Bir toplumsal süreci kavramaya çalışan kişi bu olguların ve olgusal ilişkilerin tamamını dikkate almak zorundadır. Bunlardan istediklerini yok saymak, görmemek yetkisine sahip değildir. Zira, bu olguların ve olgusal ilişkilerin tamamını dikkate almasına veya bazılarını görmezden gelmesine, yok saymasına göre varacağı sonuçlar da daima değişik olur. Bilim yöntemi, kuşkusuz, olguların ve olgusal ilişkilerin tamamını dikkate alır. Bazılarını mübalağalı bir şekilde öne çıkarıp, bazılarını ise görmezden gelmez. İdeolojiler ise, hoşuna giden olguları abartır, hoşuna gitmeyen olguları ise yok sayar.

Cumhuriyetçilik

Cumhuriyetçilik kavramı konusunda da hüküm mahkemesi gibi düşünmüyorum. Cumhuriyetçilik özgür yurttaşlar gerektirir. Cumhuriyetin insanı tebaa-kul değildir. Özgür bir kişidir. Hüküm mahkemesi ise, mum gibi bir insan istemektedir. Siyasal iktidarlar ve egemen siyasal ideolojiler karşısında eğilip bükülen, siyasal odaklar nezdinde iltifat ve atıfet arayan insan Cumhuriyetçi akımın insanı olamaz.

Devletler de, isimlerinin başında Cumhuriyet kelimesinin yer almasıyla Cumhuriyet olamazlar. Cumhuriyetçiliğin vazgeçilmez koşulu özgür insandır. Özerk insandır.

Bilimin önermeleri-İnanç-Saplantı

Mahkemeler beni, "inançları ve saplantıları olan bir sanık" diye belirtmektedir. Bu son derece yanlış bir görüştür. Çünkü bilimin önermeleri ile ideolojilerin ve inançların yapıları çok farklıdır.

Dünya dönüyorsa ve bu olgularla kanıtlanabiliyorsa, böyle bir olguyu ifade eden önerme her zaman ileri sürülmelidir. Bu hiçbir zaman saplantı olarak değerlendirilemez. Bu inanç da değildir. Çünkü olgusal temeli olan, doğruluğu veya yanlışlığı olgularla kanıtlanabilen bilgiler inanç veya saplantı olamaz. Bu, sadece gerçeği ifade etmede, bilim yöntemini savunmada gösterilen bir azımdır. Çünkü saplantı,

inanç olgular tarafından inkâr edildiği, çürütüldüğü halde bir görüşün, halen doğru diye ileri sürülmesidir. Olgular tarafından çürütülen bir görüşün, hâlâ doğru olduğuna inanılmasıdır. Veya, doğrulanması veya yanlışlanması olgular aracılığı ile mümkün olmayan önermelerin yanı sıra metafizik önermelerin doğru olduğuna inanılmasıdır.

Dünyanın döndüğünü inkâr eden, "dünya dönüyor" diyenleri, dünyanın sabit olduğuna inanmayanları cezalara çarptıran hüküm mahkemesinin tavrı ise tam anlamı ile saplantıdır. İdeolojiktir ve dogmatiktir. Böyle bir tutumun bilim yöntemi ile uzak yakın hiçbir ilişkisinin olamayacağı kuşkusuzdur. Bu tutumun ne kadar katı bir dogmatizmi içerdiği ise açık seçik ortadadır. Çünkü dogmatizm doğrulıktan kuşku duyulmayan, eleştirilemez, dokunulamaz, tartışılmaz bilgiler yığınıdır. Dogmatizm kuşku ve irdelemeye kapalı inançları ve öğretileri kapsar. Bilimin önermeleri ise her zaman eleştiriye ve yanlışlanmaya açık önermelerdir.

Dinsel Dogmatizm-İdeolojilerin Dogmatizmi

Burada, benimle ilgili yargılamaların, ortaçağdaki Engizisyon yargılamalarından, öz itibarıyla farklı olmadığını vurgulamalıyım.

Ortaçağda, Kutsal Kitap'tan ve kilise büyüklerinin sözlerinden, tündengelim yolu ile önermeler çıkarılıyordu. Ve bunlar devlet ve toplum hayatına egemen kılınıyordu. Bu önermelerden başlıcaları şunlardır:

1. Güneş merkezdedir. Dünya onun çevresinde döner, biçimindeki bir önerme saçma ve Kutsal Kitap'a taban tabana karşıttır. Bundan dolayı da dine ve Tanrı'ya karşıdır.

2. Dünya merkez değildir. Dünya güneş çevresinde döner biçimindeki düşünceler saçma, dine ve Tanrı inancına aykırıdır.

Ortaçağda devlet ve toplum hayatına egemen kılınan bu önermeler cezai müeyyidelere de bağlanmıştı. (Bertrand Russell, **Din ve Bilim**, Say Yay., Çev. Akşit Öztürk, İstanbul 1981, s. 30.)

Engisizyon Mahkemeleri'nin bu konudaki yargılamaları herkesin bilgisi dahilindedir. Giardano Bruno, Galile, Bouffon... vs. Fakat, "Dünya dönmüyor. Düz ve sabittir. Bunun aksini ileri süren dinsizdir. Suçludur" önermesiyle, "Türkiye'de etnik grupların var olduğunu söylemek yasaktır. Etnik grupların var olduğunu ileri sürenler, Türk dilinden ayrı bir dil, Türk kültüründen ayrı bir kültür vardır diyenler, vatan hainidir, suçludur" demek arasında hiçbir fark yoktur. "Türkiye'de etnik gruplar vardır demek yasaktır" derken, sözkonusu edilen Kürtlerdir, Çerkeslerdir... Örneğin Ermenilerin, Süryanilerin, Rumların, Yahudilerin varlığından söz edilebilmektedir.

1632'de, Galile'yı yargılayan Engisizyon Mahkemesi'nde bilirkişilik yapan papazlardan biri şöyle diyordu: "... Dünyanın döndüğünü ileri süren düşünce bütün dinsizliklerin en iğrenci, en kötüsü, en utanmazıdır. Dünyanın durağanlığı üç kez kutsanmış bir gerçekliktir. Dünyanın döndüğünü kanıtlayan düşünceyi hoşgörmek için, ilkin, ruhun ölümsüzlüğünü, Tanrı'nın varlığını hiçe saymak gerekir... Bu suçu işleyenler cezalarını çekmelidir..."

Bu papazın bilirkişiliği ile, uzun ünvanlı Türk profesörlerinin bilirkişilikleri arasında fark yoktur. Uzun ünvanlı profesörler de, "Türkiye'de Kürt diye bilinen bir ulus yoktur. Herkes Türktür ve Türklüğünden mutludur. Kürtlerin var olduğundan söz edenler, Kürt dili ve Kürt kültürü üzerindeki baskı kaldırılmalıdır, diyenler suçludur" diye fetva vermektedirler.

Her ikisinde de olgular inkâr edilmektedir. Halbuki, olgular, bilimde, doğruluğun en temel ölçütüdür. Olguların yok sayılması, egemen resmi ideolojiye göre hareket edildiğini göstermektedir.

Bilimin hareket noktası ise olgulardır. Bilim olgusaldır, olgularla ilgilenir demek, bilim normlardan hareket etmez, değer yargılarını doğrulamak veya yanlışlamak, bilimin görevi değildir demektir. Bilim olgusaldır, demek, ideolojileri yapmak ve yaymak, ideolojileri doğrulamak, haklı göstermek bilimin görevi değildir, demektir.

Dogmatik düşünceden bilimsel düşünceye geçiş, olguların incelenmesiyle başlar.

Öte yandan, bilimsel faaliyetini sürdürmek başkadır, bilimin verilerine uygun bir dünya görüşü geliştirmeye ve bilimin sonuçlarına uygun davranışlar geliştirmeye çalışmak başkadır.

Bilim evrenseldir. Her ulusa özgü bir bilim olamaz. Uluşa yararlı olsun diye, bilim adamını yalana dayalı resmi ideoloji doğrultusunda düşünmeye zorlanamaz. Kaldı ki, yalana dayalı resmi ideolojinin benimsenmesi ulus için yararlı da değildir. Ne kısa vadede, ne de uzun vadede.

"Devletin bekası", devlet politikasını eleştirenlere ağır cezalar verilerek temin edilemez. Devlet, eleştiriyi konu olan hususların yok edilmesiyle, düzeltilmesiyle korunur.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Hüküm mahkemesi **"Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İskanı"** (Komal Yayınevi, İstanbul 1977) ve **"Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu"** (Komal Yayınevi, Ankara 1978) isimli kitaplarımla ilgili davalarda yaptığım savunmaları suç saymaktadır. Savunma hakkını ceza tehdidi altında tutmaktadır. Bunun anlamı çok açıktır: Savunma hakkını yok etmek. Bilimsel düşünceyi ceza tehdidi altında tutarak, resmi ideoloji doğrultusunda düşündürmeye zorlamak. Mahkemelerin bu tavrının da, ortaçağdaki Engizisyon Mahkemeleri'nden çok önemli bir farkı yoktur.

1632'de, kilise, Galile'ye, dünyanın dönüşü konusundaki düşüncesinden vazgeçerse, ağır bir cezaya çarptırılmaya çağını bildiriyordu. Galile, Engizisyon Mahkemesi huzurunda şöyle diyordu: "... Bütün işlediğim yanlışlardan dönüyorum. Bütün dinsizce davranışları lanetliyorum... Gelecekte, yazı ya da sözle, üzerime böyle bir şüphe çekecek hiçbir düşünce ileri sürmeyeceğime söz veriyorum... Ayrıca, bundan böyle, dünyanın döndüğüne inanan bir dinsiz ile karşılaşsam hemen Engizisyon'a haber vereceğime söz veriyorum..." (Bertrand Russel, a.g.e., s. 32.)

Egemen resmi ideolojinin üreticisi, yayıcısı ve koruyucusu olan kilise, 1749'da, yargıladığı Bouffon'a da şöyle söyletiyordu: "... Kutsal Kitap'ta, yaratılış konusunda söylenenle-

rın gerçekliğine, belirtilen sürelerin doğruluğuna bütün gücümle inandığımı, kitabımda, dünyanın oluşumu konusunda, bütün söylediklerimden, genel olarak Musa'nın söyledikleriyle çelişebilecek her şeyden vazgeçtiğimi açıklarım." (Bertrand Russel, a.g.e., s. 47.)

Hüküm mahkemesi, savunmaları ceza tehdidi altında tutarak, beni, bilim yönteminden taviz vermeye, resmi ideolojili kabule zorlamaktadır. Yani, "Kürt diye bir ulus yoktur. Herkes Türktür ve mutludur. Yanlışlarımdan dönüyorum. Beni bağışlayın. Kemalizmden başka doğru yol yoktur" demeye zorlamaktadır. Bütün bunlar dinsel ideolojinin dogmatizmi ile laik olan, yalana dayalı resmi ideolojinin dogmatizmi arasında önemli bir fark olmadığını gösterir.

Hüküm mahkemesi, benim, dava konusu olan kitapları savunmadığımı, savunma adı altında, yeni düşünceler ileri sürdüğümü, dolayısıyla, savunma hakkını kötüye kullandığımı da vurgulamaktadır. Bu görüşte de hiçbir isabet payı yoktur. Çünkü ben, savunmalarda, yazdığım kitapları, düşüncelerimi savundum. Çünkü suçlanan kitaplardı. Benim de onları savunmam doğaldı. Gerek yukarıda sözü edilen iki kitapta, gerekse, **"Bilim Yöntemi"** (Komal Yayınevi, İstanbul 1977) ve **"Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama 3. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Tüzüğü (1927) ve Kürt Sorunu"** (Komal Yayınevi, Ankara 1979) isimli kitaplarda, "suç delili", "suçun kendisi"... diye gösterilen dilekçelerdeki görüşler aynen vardır. Hüküm mahkemesinin, "Kitapta yazdıkları başkadır, savunmaları başkadır"... demesi önyargılı olduğunun açık delilidir. Hüküm mahkemesi, iddia makamı, o kitapları incelemiş olsalardı, bunları rahat bir şekilde söyleyemeyeceklerdi. Yürütme, yasama ve yargı organları, basın, üniversiteler, siyasal partiler, sendikalar vs. Kürt sorunu açısından eleştirilmişlerdir. Kaldı ki, savunma, elbette, bir tekrar olmayacaktır. Eğer bir yazı, bir kitap, bir düşünce savunuluyorsa, o yazı, o düşünce, aynen tekrarlanmayacaktır. O yazının veya düşüncenin doğruluğu, bilimselliği, suçsuzluğu yeni kanıtlarla anlatılmaya çalışılacaktır.

Aleniyet Nasıl Oluşuyor?

Hüküm mahkemesi, "Dilekçeler, mahkeme huzurunda

okunmuştur, böylece aleniyet kazanmıştır", "Suç konusu dilekçe cezaevi aracılığı ile gönderilmiştir, cezaevi yönetimi tarafından okunmuştur. Dolayısıyla aleniyet kazanmıştır" diyor.

Böylesine bir aleniyetin oluşumu kanıtlamasını hukuken kavramak olanaklı değildir. Bu, keyfi tutum ve davranışlara gerekçe aramaktan başka bir şey değildir. Halbuki, keyfilikte bu kadar yol alındıktan sonra gerekçe aramaya da gerek yoktur.

Mahkemeye hitaben yazılmış bir dilekçe, elbette mahkemede ele alınacaktır, okunacaktır. Usûl budur. Bunu, "Aleniyet oluştu" diye ifade etmek sadece önyargıdır, peşin hükümdür. Cezaevindeki bir kişinin de dilekçesinin de cezaevi müdürlüğü aracılığı ile gönderilmesi normal yoldur. Aynı zamanda, cezaevi yönetmeliklerinin gerektirdiği de budur. Böylesine bir aleniyet kanıtlaması, ancak, ilkel bir hukuk mantığının göstergesi olarak değerlendirilebilir. 11 Ekim 1982 tarihli dilekçede bu konuda daha etraflı bilgi vardır. (s. 7-8)

TALEP: BU DAVAYA AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ BAKMALIDIR

1. Yargı Organının Yargılama Faaliyetlerinin Temel Koşulu Güvenilirliktir.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Ben, şimdiye kadarki savunmalarında Türk adaletine güvenmediğimi, bilimsel düşüncüyü cezalandıran, sanığa, yalana dayalı resmi ideolojiyi empoze eden bir yargıya güven duyulamayacağını ısrarla vurguluyorum. Türk adaletine güven duymamak, ne Türk yargıçlarını, ne Türk yargı organını, ne de Türk Devleti'ni tahkir ve tezyif olarak değerlendiremez. Benim, hiçbir zaman, ne kişileri, ne de kurumları tahkir, tezyif gibi bir niyetim olmamıştır. Zira ben, bilimin üretilmesini, bilimsel düşünceden taviz verilmemesi gerektiğini söylüyorum. Bilimsel düşünceye karşı yapılan ideolojik ve siyasal baskıları kavramaya ve anlatmaya çalışıyorum. Ve bu baskıları eleştiriyorum. Bilimsel düşünceye karşı sürdü-

rülen baskının, ideolojik, siyasal ve idari bir görev olduğunu, böyle bir süreçte yargı organlarının kullanılmaması gerektiğini söylüyorum. Fakat, Türkiye'de, yargı sisteminin de, ideolojik, siyasal ve idari baskı unsurunun önemli bir halkası haline getirildiğini ve geldiğini belirtiyorum. Ve bu süreci eleştiriyorum.

Bu eleştirilerden, yargıçları, Türk yargı sistemini, Türk devletini tahkir ve tezyif sonucu çıkarılamaz.

2. Kürt Ulusunun Tarihsel ve Toplumsal Gerçekliği

Birinci olarak Kürt ulusunun, büyük bir bölümünün Türkiye'de yaşadığı gerçektir. Bunu herkes biliyor. Bütün dünya biliyor. **İkinci olarak**, Türkiye'de, Kürt ulusal özelliklerini, Kürt dilini ve Kürt kültürünü tümüyle yok etmek isteyen bir devlet politikası uygulanmaktadır. Kürt ve Kürdistan adları dillerden ve tarihlerden silinmek istenmektedir. Bu da, herkesin, bütün dünyanın bildiği bir süreçtir. **Üçüncü olarak**, bir ulusu, diliyle, tarihiyle, kültürüyle tamamen yok etmek, tarihten ve coğrafyadan silmek ırkçı ve sömürgeci bir davranıştır. Bir ulusun ulusal değerlerini yok edip hakim ulusun ulusal değerlerini kabule zorlamak, Güney Afrika'daki ırkçılıktan da çok daha ağırdır. Böyle bir kültür emperyalizminin ve kültür katliamcılığının dünyada bir eşi daha yoktur. Ve bu, "Kardeşlik", "Din kardeşliği", "Eşitlik" sloganları ile uygulanmaktadır. "Kürtlerin Türklerle eşitliği"nin temel koşulu ise, kendi ulusal özlerini inkâr etmeleri, "Türküm, mutluyum" demeleridir. Kendi ulusal özünü inkâr eden, kişiliksiz kalan bir kişi veya toplum ise, ancak köle olabilir. Böylesine bir eşitlik anlayışının demokrasinin evrensel ilkelerine hiç uymadığı açıktır. Bu, ancak "Türk'e has demokrasi", "Türk'e has eşitlik" olabilir.

Halbuki, Türk resmi otoriteleri, üniversite ve basın çevreleri, Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan, Sovyetler Birliği... gibi ülkelerde yaşayan dış Türklerin Türk toplumu olma özelliklerine baskı yapıldığı zaman ilgili ülkeleri ırkçılık ve sömürgecilik yapmakla suçluyor. Dış Türkler konusunda öyle, Kürtler konusunda böyle düşünmek ise, iki standartlı, hatta çok standartlı düşünmekten başka bir şey değildir.

Türk devletinin itibarna gölge düşüren, bu süreçlerdir. Bu sürecin eleştirilmesi değildir. Eleştirileri ceza tehdidi altında boğmaya çalışmak, devleti korumak olarak değerlendirilemez. Devleti korumak, eleştirilere konu olan süreçlerin düzeltilmesiyle mümkündür. Bu konuda 11 Ekim 1982 tarihli dilekçede daha geniş kanıt vardır. (s. 6-11)

Hüküm mahkemesi, gerekçeli kararının 3. sayfasında Kürt toplumunun tarihsel gelişimi, toplumsal, siyasal ve kültürel statüsü ile ilgili düşünceleri sıraladıktan sonra, "... İşte, suçun esas kanıtları bunlardır" diyor. Örneğin "... Kemalizm, Kürt ulus varlığını inkâr etmektedir. Bu inkâr Kürt ulusal ve demokratik haklarının gasp edilmesinin bir gereğidir. Bu bakımdan yalana dayalı bir resmi ideolojidir. 1919-1923 yıllarında, İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle, ideolojik, politik, ekonomik ve askeri alanlarda işbirliği yaparak, Kürdistan'ın bölünmesine ve parçalanmasına katılmıştır" biçimindeki düşünceleri ele almaktadır. Bunları düşünmenin ve ifade etmenin ağır bir suç olduğunu söylemektedir.

Kemalizmin Kürt ulus varlığını inkâr ettiği doğru değil mi? Kürdistan ve Kürt ulusu 1919-1923 yılları arasında, İngiliz ve Fransız emperyalizminin patronluğunda bölüşülmedi mi? Kemalistler bu bölüşüme katılmadılar mı? Bu bölüşümden pay almadılar mı? Öyleyse bunları ifade etmek neden suç oluyor?

Mahkemelerin bu konudaki tavrı, "... Bu düşünceler ağır bir suç oluşturur. Öyleyse, sanık cezaya müstehaktır" olmamalıdır. Kanıtlarıyla, bu düşüncelerin yanlış olduğunu gösterebilmelidir. "Tarih, sanığın ileri sürdüğü düşünceler değildir, şudur, şudur, şudur..." diyebilmelidir. Ne var ki, Türk mahkemeleri, bunu, hiçbir zaman ileri süremeyeceklerdir. Yargı kararlarıyla toplumsal gerçekler değiştirilebilir mi? Yargı kararlarıyla, kadın, erkek yapılabilir mi? Nasıl bunlar olanaksız ise, tarihsel gerçekleri değiştirmek de olanaklı değildir. Engizisyon Mahkemeleri'nin kararları, dünyanın güneş etrafındaki dönüşünü durdurabilmiş midir?

Burada, bir noktayı vurgulamakta yarar vardır. Mahkeme, Kürdistan'ın tarihsel geçmişi, sosyopolitik ve kültürel yapısıyla ilgili, "Buz soğuktur", "Güneş aydınlatır", "2+2=

4"... gibi son derece açık, aksi savunulamaz önermeleri sıraladıktan sonra, "... Sanık, bunları söylemeye cesaret edebilmektedir" demektedir. Buradaki amaç ile Engisizyon Mahkemeleri'nin amacı arasında önemli bir fark yoktur. Bu amaç, yıldırım, korkutmak, sindirmektir. 2+2= 4 gibi apaçık, tersi söylenemez önermeleri bile ifade edemez duruma getirmektedir.

Toplumsal gerçeklerin unutturulmasına, başka türlü gösterilmesine, hiç kuşku yok, uzun ünvanlı ve mum gibi profesörlerin de gücü yetmez. Yalana, inkâra gerekçeler bulmak, resmi ideolojiye, "bilim budur, bunun dışında bilimsel bir arayış olamaz" demek, siyasal odaklar karşısında mum gibi olmak, birtakım kişilere profesörlük ünvanı verebilir. Fakat, bu, hiçbir zaman, söylenen sözlerin, "bilirkişi" adı altında verilen fetvaların bilimsel olduğunu göstermez. Bilimsel önermelerin doğruluğunun veya yanlışlığının tek bir ölçütü vardır. O da, olgulardır. Türk üniversitesinin resmi ideolojiyi ürettiği, resmi ideolojinin propagandacısı olduğu, bu ideolojiyi doğrulamak çabası içinde olduğu büyük bir gerçektir. Zaten, toplumsal bilimlerle ilgili olarak, Türk üniversitesine verilen görev de budur. YÖK'ün 4. ve 5. maddeleri ise bu durumun bir kere daha tescilinden başka bir şey değildir.

Eğer, Türkiye'de üniversite olsaydı, YÖK olmazdı.

Türk üniversitesinin, yazarların, basının, siyasal partilerin... tavrı ve tutumu tam anlamıyla dogmatiktir. Çünkü dogmatik düşünce kuşku ve irdelenmeye kapalı, inanç ve öğretileri içerir. Dogmatizm, doğruluğundan kuşku duyulamaz, eleştirilemez, tartışılmaz bilgileri ve inançları içerir. Örneğin, hâlâ, "Kemalizm, Doğu'nun bütün ezilen uluslarına ulusal kurtuluş ilhamı vermiştir. Emperyalist ve sömürgeci baskılar altında olan ulusların kurtuluş hareketlerini teşvik etmiştir. Dünyada antiemperyalist ve antisömürgeci hareketlerin öncüsü biziz. Bütün ezilen ulusların önderi biziz..." vs. denir. Ve bu görüşlerin doğruluğundan hiç kuşku duyulmaz. Bu görüşler irdelenmez, eleştirilmez. Temel soru ise şudur: Kemalizmın Kürt ulusuna karşı politikası açık seçik ortadayken, bu görüşler, hâlâ, coşku ile nasıl ileriye sürülebilmektedir? Kürt olgusu da dikkate alınsa, böyle bir gö-

rüş ileri sürülebilir mi? Kürt olgusu bu görüşleri yalanlamaz mı?

İşte, ilköğretim kurumlarından üniversiteye, basından sanat çevrelerine, kamu yönetiminden siyasal partilere, yargı organlarına kadar Türk düşüncesinin dogmatizmi burada belirir. Yukarıdaki görüşe aynen inanılması ve bu görüşün benimsenmesi istenir. Ve bu anayasa ile ceza yasası ile üniversiteler yasası ile basın yasası ile siyasal partiler yasası ile sendikalar yasası ile vs. cezai müeyyidelere bağlanır. Bu görüşün doğruluğundan kuşku duyanlar, bu görüşü eleştirenler, irdeleyenler en ağır cezalara çarptırılır.

Dogmatizm budur. Saplantı budur. Ve bu, bilim karşıtı en önemli düşünce biçimidir. Ortaçağın dinsel dogmatizmi, günümüzde, ideolojilerin, resmi ideolojilerin dogmatizmi ile sürüp gitmektedir. Daha yeni teknik araçlar ile de teçhizatlanarak... Öte yandan, böyle bir koşullanmışlık, bir cumhuriyetçinin düşüncesine, tavır ve davranışlarına aykındır. Bu tam anlamıyla monarşik bir koşullanmadır. Hükümdar-tebaa ilişkilerini aksettirir. Osmanlı İmparatorluğu'na uzanan kökleri kuşkusuz vardır.

Bütün bunlara rağmen, toplumsal bilimlerin görevi, dogmatizmi, ideolojileri ve resmi ideolojileri devamlı eleştirmek olmalıdır. Bilim, ancak böyle bir süreç içinde gelişebilir.

Dogmatizm Türk düşüncesini iki standartlı yapmaktadır. Bu, Ermeni sorunu konusunda da bütün açıklığı ile ortadadır. Türkiye, Ermeni iddialarını, "Tarihi tahrif ediyorlar" diye reddetmektedir. Bu konuda, Türk devlet yetkililerinin pek çok demeçleri vardır. Halbuki, Türkiye'de, Kürtlerle ilgili devlet politikasının, "tarihi tahrif etmek" ne kelime, tarihi tahribe yöneldiği gün gibi ortadadır. İşkencelerle, zulümlerle, zindanlarla tarih tahrip edilmeye çalışılmaktadır. Bilimsel düşünce tehdit altında tutulmaktadır.

Kürtler konusunda, tarihi tahrip eden, bununla ilgili bilimsel araştırmaları ceza tehdidi altında tutan Türkiye'nin, Ermeniler konusundaki iddiaları da ciddiye alınamaz. Böyle bir inkâr politikasının en önemli yandaşı ise, kişiliğini kaybetmiş, beyni kötürümleşmiş üniversite profesörleridir. Köleleşmiş basındır, yazarlardır.

Bütün bunlara rağmen, her türlü baskıya rağmen tarihi

tahrir ve tahrif sürecini, sadece, iç politikaya dönük bir eylem olarak değerlendirmek lâzımdır. Uluslararası forumlarda ise, Türk iddiaları, sadece, bir "tebessüm" ile karşılanmaktadır.

3. Kanunsuz Suç ve Ceza Olmaz Prensibi

Mahkemeler, bu arada, hüküm mahkemesi, beni Kürtçülük yapmakla suçlamaktadır, ceza vermektedir. Halbuki, Türk Ceza Yasası'nda, "Kürtçülük yapmak" diye bir suç yoktur. "Türkiye'de, Türk dilinden ayrı bir dil, Türk kültüründen ayrı bir kültür vardır, denemez. Bunların varlığı ileri sürülemez" demekle "Kürtçülük yapmak" suçu tarif edilmiş olmaz. Kaldı ki, Ermenilerin, Süryanilerin, Rumların, Yahudilerin kendi dilleri ile eğitim ve öğretim yaptıkları, kendi dillerinde gazeteler çıkardıkları, bizzat Türk resmi otoriteleri tarafından söylenmektedir.

"Milli duyguları zayıflatmak" iddiası da, "Kürtçülük yapmak" olayını tarif edemez. Zira, İngiliz olmak, Fransız olmak, Ermeni olmak, Arap olmak, Fars olmak, Rum olmak... nasıl Türk milli duygularını zayıflatmıyorsa, Kürt olmak da, Türk milli duygularını zayıflatamaz. İngilizceden Arapçaya, Japoncadan İspanyolcaya kadar pek çok dillerin öğrenilmesinin ve öğretilmesinin teşvik edildiği Türkiye'de Kürt dilinin de konuşulmasını, öğrenilmesini ve öğretilmesini istemek, Kürt kültürünün katledilmemesini istemek, hiçbir zaman, Türk milli duygularını zayıflatmaz, rencide etmez.

Bir yargıcın, yargıladığı sanığın cezasından rüşvet karşılığında indirim yapması ve bu eyleminde suçüstü yakalanması, Türk milli duygularını zayıflatabilir. Böyle yüzkızartıcı bir suç herkesi yaralar. Hele, bunu, yargıçların şebeke halinde yapmaları, Türklerin milli duygularını daha çok incitir. Veya, bir yabancının, "Bütün Türkler domuzdur" demesi, Türk milli duygularını incitebilir. Türk işçilerinin, Almanya, Hollanda, Belçika gibi ülkelerden kovulmaları için kampanyalar yürütülmesi, yine öyle... Fakat, Türkiye'de Kürtlerin yaşadığını söylemek, Kürt dilinin ve Kürt kültürünün geliştirilmesini istemek hiçbir Türkün milli duygusunu zedelemeyi, yok etmez. Eğer bu Türkler demokratik bir anlayışa sahip iseler ırkçılığa ve sömürgeciliğe karşı iseler...

Fakat Türkler, Türk devletinin Kürtler üzerine yaptığı baskılardan, Kürt dilinin ve Kürt kültürünün yok edilmesi sürecinden rahatsızlık duyabilir. Böylesine ırkçı ve sömürgeci bir politikanın kendi devleti tarafından sürdürülmesi, demokrat olan her kişinin ulusal duygularını zedeleyebilir. Zira, ırkçılık ve sömürgecilik, demokrat olan hiçbir kişi tarafından kabul edilemez. Irkçılığı ve sömürgeciliği kim uygularsa uygulasin... Irkçılık ve sömürgecilik hangi ulusa uygulanırsa uygulansın...

"Biz ırkçılığa ve sömürgeciliğe karşıyız" diye resmi nutuklar söylemek de bu süreci gizleyemez.

Görüldüğü gibi, "Kürtçülük yapmak" suçunun eni, boyu tarif edilmemiştir. Sadece, son derece ağır siyasal ve ideolojik baskılar söz konusudur. Siyasal ve ideolojik baskılarla, kişilerin neyi düşünecekleri, nasıl düşünecekleri anlatılmaya çalışılır. Bu ideolojiyi eleştirenlerin başına neler geleceği örnekleriyle gösterilir.

"Bölücülük" de eni, boyu tarif edilmemiş bir kavramdır. Fakat, siyasal ve ideolojik baskıların, "bölücüler" deyince, Kürtleri akla getirdiği açıktır.

Türk Ceza Yasası'nda, bu suçun tarifli yapılmamakta, fakat cezası durmadan ağırlaştırılmaktadır. Kürt ulus varlığını tümden yok eden, temel amacı bu olan bir zihniyet, kuşkusuz, bunu tarif edemeyecektir. Öyleyse bu yargılama, kanunsuz suç ve ceza olmaz prensibine de aykırıdır.

4. Siyasal Suç ve Düşünce Suçu Kavramlarının Zaman İçindeki Değişimleri

Düşüncenin, bilimin, ceza tehdidi ile baskı altında tutulması, toplumların tarihsel gelişmelerine de aykırıdır. 1960'lı yılların başlarında, "Vatan hainliği" suçundan Yüce Divan'da yargılanan Celal Bayar, bugün, en yüksek düzeydeki siyasal odakların en itibarlı şeref konuklarından. Yeni oluşan siyasal odakların vazgeçilmez bir akıl hocasıdır, desteğine ihtiyaç duyulan bir kişidir.

Yüce Divan'ın kararlarının bugün için anlamı nedir?

1960'lı yılların başlarında, "Celal Bayar, vatan hainliği suçunu işlemiştir. Asılmalıdır. Yaşı, asılmasına engel değil-

dir. Bunun için anayasa müsaittir. Veya kolayca müsait hale getirilebilir” diyen mum iskeletli hukuk profesörleri, bugün, Celal Bayar'ın huzuruna, ikibüklüm çıkmaktadırlar. Celal Bayar'ın huzurunda, elpençe divan durmaktadırlar. Bu iki zıt davranış, kuşkusuz tarihsel bir bütünün parçalarıdır. Bu iki zıt tutum diyalektik bir bütün oluşturmaktadır. Ve bu, Türkiye'nin yakın tarihinin en dramatik süreçlerinden biridir.

Görüldüğü gibi siyasal tutumlar, düşünceler, çok kısa zaman dilimleri içinde bile hızla değişebilmektedir. Bu ise düşünceyi yargılayan mahkemelerin hızla yıpranmasını getirir.

1960'lı yılların sonlarında, Doğu illerinden birinde görev yapan bir emniyet müdürü Kürtlere şöyle diyordu: “Türkiye komünist olsa bile Kürtlere hakları verilmeyecektir. Avucunuzu yalayacaksınız.” Bunun gibi, “Türkiye’de, her türlü düşünce ve tutum değişikliği olsa bile, Kürtler ve Kürdistan konusundaki ideoloji değişmeyecektir” denebilir. Fakat, toplumların genel gelişim çizgisine ambargo konamayacağı, zamanın o ambargoları aşacağı da açıktır.

Bu bakımdan, düşünceye karşı, düşüncenin savunulmasına karşı ceza tehdidini sürdürmek, yerinde bir davranış değildir. Bu konu ile ilgili olarak, hüküm mahkemesinin, gerekçeli kararının 3. sayfasında sözü edilen benzetmeyi de isabetli saymak olanaklı değildir. “Namussuz”, “hırsız” gibi, sübjektif etkenlerin ağır bastığı bir küfür ile bilimsel bir önermenin savunulması aynı kefeye konamaz. Bu bile, hüküm mahkemesinin bilimsel düşünceye karşı, ne kadar olumsuz bir yaklaşım içinde olduğunu göstermektedir.

Mahkeme, “eğer sanığın savunmasını suç saymazsak, sanık kendisinin özgür olduğunu düşünebilir. Şımarır ve daha aşırı özgür olur” demektedir. Halbuki, özgürlük, herhangi bir kimsenin, kişilik yapısı ile ilgili bir niteliktir. Özerkçe davranan kişi özgürdür. Bir kişi hücrede de özgür olabilir. Kişilerin, söyleyecekleri sözler var ise, bunun söylerler. Bunu söylemenin yolları her zaman vardır. Hücrede de vardır.

Kaldı ki, düşünceden, bilimden bu kadar korkmamak da gerekir. Bilim dokuz köyden kovulsa bile, birgün gelir, on köyü birden aydınlatır.

Düşünceye, bilimin üretilmesine baskılar yapılarak resmi ideolojiyi bilime egemen kılarak demokrasi kurulamaz. Çağdaş demokratik toplumlar düzeyine ulaşamaz. Demokrasiyi düşünce özgürlüğü bağından kopardığınız zaman, ortada, demokrasi kalmaz. Demokrasinin evrenselliği yok olur. "Türk'e has bir demokrasi" ortaya çıkar. Bu ise, artık demokrasi değildir. "Biz de demokrasiyiz" demekle demokrasi kurulamaz. Çünkü söylenen sözlerden çok, yapılan, sürdürülen eylemlerin muhtevası önemlidir.

Ayrıca, mahkemeler, bugünün siyasal karar odaklarını, siyasal güç merkezlerini, onların tercihlerini düşünerek değil, yarını düşünerek karar vermelidir. Kararlarının mihenk taşı, hukukun temel nitelikleri olmalıdır. Egemen resmi ideoloji değil. Mahkemeler, kararlarıyla, Türkiye'nin toplumsal yapısına uygun demokratik ve barışçı alternatiflerin oluşturulmasına katkıda bulunmalıdır.

Bütün bunların ötesinde, "vatan hainliği" kavramını da, daha ölçülü kullanmak gerekir. İdeolojik ve politik içeriği çok ağır basan bu suçlama toplumda çok kötü örnekler de oluşturmaktadır. Hele hele 1960'lı yılların başlarında "vatan haini" diye yargılanan ve hüküm kesilen Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın, bugünkü siyasal güç merkezleri için, ne kadar saygın bir isim haline geldiğini hiç unutmamak gerekir.

Kötü örnek ise şöyle beliriyor: Örneğin 23 Nisan 1983'de, İzmir'de, Türkiye-Batı Almanya millî futbol karşılaşmasında, kalede görev almadı, diye, Galatasaraylı Eser, "vatan hainliği" ile suçlanmıştır. Eser ise "bileğim ağrıyordu, maça katılsaydım, 3-4 gol yeseydim, sonra da, bileğim ağrıyordu, onun için böyle oldu, deseydim, daha mı iyi olurdu" demektedir.

5. Adalete Leke Sürülmüştür. Halbuki Yargıçlar En Az Yargıladıkları Sanıklar Kadar Dürüst Olmalıdırlar

Benim, Kürdistan sorunu ile ilgili olarak, Türk yargısına güvenmememin maddi bir nedeni daha var:

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım bir mektup-

tan dolayı 10 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün cezasına çarptırıldım; Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Gölcük Askeri Mahkemesi tarafından. Bu ceza Askeri Yargıtay'ın 4. Dairesince 10.8.1982 gün ve 1982/632-629 esas sayı ile onaylandı. Fakat beni yargılayan yargıçlardan 2 tanesi, 1982 yılı Ekim ayında, yargıladıkları başka sanıklardan rüşvet aldıkları iddiası ile tutuklandılar, yargılandılar ve mahkum oldular. Bu cezaları Askeri Yargıtay tarafından da onaylandı. (Hürriyet, 22.4.1983)

Bu askeri yargıçlar hakkında, mahkûmiyet kararı verilmesinden sonra, Askeri Yargıtay'a kararın düzeltilmesi istemi ile yeniden başvurdum. Yüz kızartıcı suç işlemiş yargıçların verdikleri mahkûmiyet hükümlerinin meşru olamayacağını vurguladım. Askeri Yargıtay Başsavcılığı 8.3.1983 gün ve 1983-573-1165 sayılı kararı ile bu isteği reddetti.

Bu da hukuk adına savunulamaz bir olgudur. Yüz kızartıcı suçlar işlemiş, bunu sürekli olarak, bir şebeke olarak işlemiş yargıçların, bilimsel düşünceyi yargılamaları mahkûm etmeleri kabul edilemez. Bu da günümüz Türkiye'sine damgasını vuran en dramatik çelişkilerden biridir. "Rüşvetçi yargıçlar, yargılanmışlar ve mahkûm edilmişlerdir", demek, geçerli değildir. Çünkü, adalet lekelenmiştir. Fakat o yargıçların verdiği hükümler geçerliliğini sürdürmektedir. Çözümlemesi gereken temel sorun ise şudur: Böylesine yüz kızartıcı suçları rahatça işleyen yargıçlar, bilimsel düşünceyi cezalandırma cesaretini nereden alıyorlar? Ve onların verdikleri ceza, hâlâ nasıl geçerli olabiliyor? Veya, bilimsel düşünceyi yargılayan, resmi ideolojiyi tam olarak uygulayan ve ağır cezalar veren yargıçlar rüşvet almak gibi, yüz kızartıcı suçlar işlemek rahatlığını nereden buluyorlar? Ve onların verdikleri hükümler hâlâ geçerli oluyor.

Adalet leke almıştır. Ve artık bu lekeyi temizlemenin, hiçbir olanağı da yoktur. Bu lekeyi temizlemek, ancak, dosyanın yeniden ele alınması ile mümkün olabilirdi. Kaldı ki, Askeri Yargıtay Başsavcılığı, "kararın düzeltilmesi" istemini, "rüşvet" olgusuna, "rüşvetçi yargıçlar" iddiasına hiç dokunmadan, bunların adını bile anmadan, bu olguların adını anmamaya, özellikle dikkat ederek reddetmiştir. Ret kararında

dilekçede, bu iddiaların ifade edildiğine özellikle dokunulmamıştır. Halbuki, kararın düzeltilmesi isteminin temel dayanağı bu olguların varlığı idi. Bir hukuk kurumu, kuşkusuz, "rüşvetçi de olsalar yargıçların verdiği hüküm yerindedir" diyemez. "Rüşveti şebeke olarak bile sürdürseler, yargıçların hükümleri meşrudur" diyemez. Böyle diyemeyeceğine göre bu temel iddiayı nasıl görmezden gelir. "Sanığın temyiz istemleri zaten incelenmiştir" gibi son derece yuvarlak bir ifade ile, başvuruyu reddeder. Askeri Yargıtay'ın kullandığı taktik de budur.

Halbuki, temyiz isteminin reddi, hüküm mahkemesinde karara varılması da aşağı yukarı böyle olur. Hiçbir mahkeme, "Kürtler elbette ezilmelidir. Kürt dili, Kürt kültürü baskı altında tutulmadır..." demiyor. Bunları açık açık söylemiyor. Sadece, Kürtlerin varlığını ileri sürenlere, Kürt dili de öğrenilmelidir ve öğretilmelidir vs. diyenlere, "ağır suçlar işlenmiştir, cezalandırılmalıdır" diyor. Kürt ve Kürdistan adlarını kullanmamaya da özellikle dikkat ediyor.

Görüldüğü gibi, adalet lekelenmiştir. Böylesine bir sürecin eleştirilmesi ise, yargıçları, yargı organını, Türk Devleti'ni tahkir ve tezyif olarak değerlendirilemez. Askeri Yargıtay'ın rüşvet iddiasını dikkate almaması ise şöyle değerlendirilebilir. "Herhangi bir kişi Kürt sorunu konusunda düşünmesin de, ne yaparsa yapsın, kabulümüz. Rüşvet bile."

6. Bu Davanın Görülme Yeri Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Olabilir

Bütün bunlardan dolayı, benim, Türk yargısına güvenim yoktur. Güvensizlik ileri sürülmesi hukuksal bir olaydır. Yargıçları, mahkemeleri, Türk Devletini tahkir ve tezyif olarak değerlendirilemez. Benim böyle bir niyetim yoktur. Yalnız şu hususu da önemle vurguluyorum:

Ben düşüncelerimin suç olduğunu kabul etmiyorum. Bunlar bilimin önermeleridir. Ve bilimin önermelerinin ifade edilmesinden taviz verilemez.

Düşünelim ki ben:

1. **"Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama 1. Türk Tarih Tezi, Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu"** isimli kiptan dolayı 2 yıl 12 ay cezaya çarptırıldım. Bu hüküm onaylandı. Hüküm infaz olundu.

2. Yargılama sırasında yaptığım savunmadan dolayı 3 yıl 4 ay ağır hapis ve hapis, 4 ay sürgün cezasına çarptırıldım. Bu hükmün bir kısmı Askeri Yargıtay tarafından onaylandı. Bir kısmı bozuldu. Bozulan kısma karşı hüküm mahkemesi direndi. Bu görülen dava bununla ilgili.

3. Birinci numarada sözü edilen üç yılın (2 yıl 12 ay) infazı sırasında, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığım bir mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis 5 yıl sürgün cezasına çarptırıldım. Bu da onaylandı. Şimdi infazı yapılan hüküm budur.

4. Ayrıca, **"Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama 2. Kürtlerin Mecburi İskanı"** kitabından dolayı 1 yıl 6 ay cezaya çarptırıldım. Bu hüküm de onaylandı, Yargıtay tarafından.

5. Ayrıca, 1971 döneminde, Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'nce 13 yıl 7 gün ağır hapis ve 4 yıl sürgün cezasına çarptırıldım. Üniversitede anlattığım derslerden, **"Doğu Anadolu'da Geri Bırakılmışlığın Oluşumu"** isimli bir makaleden ve **"Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo Ekonomik ve Etnik Temeller"** isimli bir kiptan dolayı.

6. Bütün bunların ötesinde, bu dosyada açıkça görüldüğü gibi, duruşmalarda yapılan savunmalardan da soruşturmalar açılmakta ve hüküm verilmektedir. Böyle bir süreç başladıktan sonra, 11 Ekim 1982 tarihli dilekçeden de, bu dilekçeden ve daha pek çok dilekçeden dolayı soruşturma açılarak cezaya gidilebilir. Ve bu sonsuza kadar sürebilir.

Ben, "Dünya dönüyor" biçimindeki bir önermeyi her zaman ifade edeceğim. Türk yargısı da "Dünyanın döndüğü falan yok. Dönüyor diyenler devlete karşı suç işlemişlerdir. Cezaya müstahaktır" dediğine göre, derin ve uzlaşmaz bir çelişkinin varlığı ortadadır.

Kaldığı, bu sürecin, hukuksal bir süreç olmadığı da son derece açıktır. Çünkü her iki tarafın da ne diyecekleri, nasıl davranacakları, kararın nasıl verileceği önceden bellidir.

Bu ise, meşru değildir.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

Açıkça görüldüğü gibi, ben, ağır cezalarla tehdit altında tutulan bir kişiyim. Düşüncelerimden dolayı. Fakat, suçlu olduğumu da hiçbir zaman kabul etmiyorum. Ben bir yazarıyım. Hangi koşullarda olursa olsun düşüncelerimi, yazdıklarımı savunmaktan ve bunun karşılığında tertip edilen cezaları göğüslemekten ve bunlara katlanmaktan başka bir seçeneğim yok.

Gücümün kaynağı bilimdir. Sadece budur. İleri sürülen her önermeyi olgularla kanıtlayabilme. Olgularla kanıtlanamayan önermeleri benimsememe.

Suçlu olduğumu hiçbir zaman kabul etmedim. Fakat, çok ağır iddialarla da suçlanıyorum. Suçlanmış kişilerin suçsuzluklarını ispatlayabilecekleri bir makam aramaları en doğal haklarıdır. Bu bakımdan, mahkemelerin güvenilir olmaları temel koşuldur. Fakat, yukarıda sıraladığım deneyler de göstermiştir ki, Türk mahkemeleri güvenilir değildir. Bir mektup, mahkemeye sunulmuş bir savunma dilekçesi, en ağır biçimde suçlanabilmekte ve cezalandırılabilir. Bunların bir basın organında yayınlanması, hiç olmazsa, birkaç kişinin okumuş olması koşulu bile aranmamaktadır. "Mahkeme heyeti gördüğüne göre aleniyet oluştu" denmektedir. Bilimin önermelerine karşı yüz kızartıcı suçlar bile meşru ve "ehven" görülebilmektedir.

Rüşvetçi yargıçların verdiği mahkûmiyet kararlarının meşruiyeti konusunda en küçük bir şüphe dahi duyulmamaktadır. Böyle bir konu, böyle bir olasılık akla bile getirilmemektedir.

Böyle bir yargı kurumu güvenilir olamaz. Böyle bir yargıya güven duyulamaz.

Sanığı cezalandıralım, bir kere daha, bir kere daha cezalandıralım, anlayışı ile bir yere varılamaz. Kaldiki, bu, çok kolay bir yoldur. Önemli olan, sanığın söylediklerini anlamaya çalışmaktır. Sanığa ceza tertip edilirken, ileri sürülen savunmalar, kanıtlarıyla reddedilebilmelidir. Halbuki, benim savunmalarım, hiç dikkate alınmadan cezaya gidilmiştir. Fakat, başka bir iddianamenin suç konusu olmaktan da kurtulamamıştır.

Bunların ne kadar keyfi ve hukuk dışı tutumlar olduğu açıktır.

Suçlanan kişilerin, suçsuzluklarını kanıtlayabilecekleri bir makam aramaları en doğal haklarıdır. Benim için böyle bir kurum uluslararası bir mahkemedir. Örneğin, Türkiye'nin de üye olduğu Avrupa Konseyi'nin bir kuruluşu olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

Ben, düşüncelerimi, yazılarımı, uluslararası bütün kuruluşlarda, her zaman, her yerde savunabilirim. Bundan onur duyarım. Türk yargı sistemi ile ilgili makamlar bana bu olanağı tanımaktan çekinmemelidir.

Eğer, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gilmekten çekiniliyorsa, o zaman, hukuk dışı, bilimsel dışı yargılamalara, hukuksallık örtüsüyle gizlenen keyfi tutumlara, tamamen son verilmelidir.

Hüküm mahkemesinin kararını bu taleple temyiz ediyorum.

Gereğinin yapılmasını saygı ile dilerim.

3 Mayıs 1983

İsmail Beşikçi
Özel Tıp Cezaevi
D-8

ÇANAKKALE

